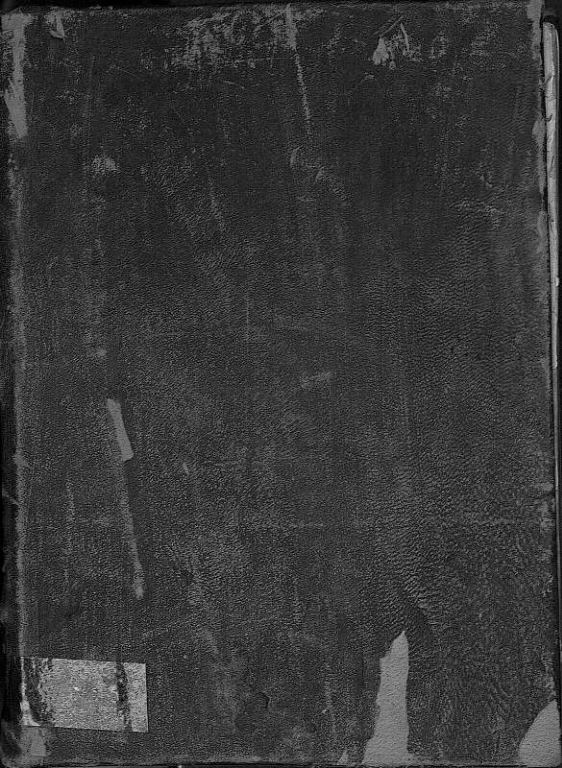

54-36

p. 15

№ 23 таб. 6

Incipit postilla
super euangelia. Et primo do
minicalia scdm sensum littera
lem iuxta cōcordantias euan
gelistarum.

Dñica prima aduētus euā
gelii scdm Matheū. xxi.

In illo tpe. Cū
appropinquas
sent hierosoly
mis ⁊ venissent
Bethphage ad
montē oliueti: tūc misit duos
de discipulis suis dicens. Ire
in castellū quod cōtra vos est
⁊ statim inuenietis asinā alligatam ⁊ pullum cum ea: soluite ⁊ adducite mihi. Et si quis
vobis aliqd dixerit: dicite q̄a

dñs his opus habet: ⁊ confes
sim dimittent eos. Hoc autē
totum factū est: vt adimplere
tur qđ dictum est per prophe
tam dicentē. Dicite filie syon.
Ecce rex tuus venit tibi man
suetus sedens super asinam ⁊
pullum filiū subiugalis. Eun
tes autē discipuli: fecerunt sicut
precepit illis iesus. Et adduce
runt asinā ⁊ pullū: ⁊ imposue
runt super eos vestimēta sua:
⁊ eum desuper sedere fecerunt
Plurima autē turba strauerūt
vestimēta sua in via. Alij autē
cedebāt ramos de arboribus
⁊ sternebāt in via. Turbe autē
que precedebant ⁊ que seque
bantur clamabāt: dicentes. O
sanna filio dauid. benedictus
qui venit in noīe dñi.

Postilla.

Cū appropinquassent hie
rosolymis. Mat. xxi. Marci. xi. Lu
ce. xix. Job. xij. hystoria hui⁹ euā
gelij facta est Anno xpi. m. c. xiiij. kalen. aprilis. Dñica luna. x. indi
ctione. vi. Ante initiū hodierni euā
gelij habetur Job. xij. q̄ ante sex
dies pasche. i. sabbato antediem
palmarū xps venit bethaniā: qđ
erat castellū marthe ⁊ marie mag
dalene: distans a hierusalem duo
parua miliaria que faciunt vnum

a ij

dimidiū miliare apud nos. s. in pti
bus alemanie: vbi fecerūt xpo ce/
nam. ⁊ martha ministrabat. Laza
rus vero erat vnus ex discubenti/
bus. Maria magdalene aperuit pi
ridem de albaistro vnguenti naroi
spicati p̄ciosi. ⁊ vnxit pedes ⁊ cas
put dñi. Cōuenerunt aut̄ bethani
am multi nō tm̄ ppter iesum: sed
vt lazaru videret resuscitatu. Co/
gitauerunt aut̄ principes sacerdo
tum: vt ⁊ lazaru interficeret. quia
multi propter ipm̄ abibant exiū
deis ⁊ credebant in iesum. Sequē
ti vero die. s. in die palmarū mane
facto xpus de bethania recessit vt
veniret in hierusalē (Cum aut̄ ap
propinq̄ssent hierosolymis ⁊ ve/
nissent bethphage) Ly. q̄ erat vil
la parua in descensu montis oliue
ti versus hierusalē. ⁊ erat sacerdo
rum. q̄ l3 sacerdotes nō haberent
hereditates ad colendu. habebant
tm̄ domos ad aialia nutrienda (ad
montē oliueti) qui distat a hieru/
salē mille passus. qui faciunt vnū
miliare. i. iter sabbati habens. vt
patet Act. j. (Lunc misit duos de
discipulis suis) qui fuerunt petr⁹
⁊ philippus. vt dicunt Ambro. ⁊
Chusost. ⁊ etiam Hilarius (dicēs
Ite in castellū) id est ad hierusalē
q̄ erat sita ad radices alterius mō
tis. s. syon (q̄ est contra vos) id
est vobis ex opposito. Vicit̄ etiam
dicitur q̄ dñs nr̄ iesus xpus p̄ui
debat contradictionē futuram in
hierusalē contra apostolos. quia
post ascensionē christi iudei per

sequebant apostolos ⁊ flagellab
bant eos oēs simul. ⁊ prohibue
runt ne amplius predicarent po
pulo in hoc nomine. Respondit
petrus. Oportet deo plus obedi
re q̄ hominibus. Act. v. Unde ⁊
ps. liiij. Iniquitatē ⁊ cōtradictio
nem vidi in ciuitate (⁊ statim inue
nietis asinam alligatam ⁊ pullum
cum ea) Ad litteram dicitur q̄ in
hierusalem erat asina cōmunis de
putata cōmunib⁹ vsibus paupe
rum qui nō poterāt habere iumē
ta. ⁊ erat ante domū cuiusdam li
gata vel i cōmuni loco: vt qui ea
indigebat die qua habebat eam ei
pabulum dabat. pullus aut̄ eius
nutriebat̄ ad eosdē vsus. Et hoc
scōm hieron. ⁊ rabanū. (soluite ⁊
adducite mihi. Et si q̄s vobis ali
quid dixerit) sc̄z impedire volens.
(dicite quia domin⁹) his opus ha
bet. ⁊ confestim) id est sine contra
dictione (dimittet eos) Unde chris
fosto. Virtus christi apparuit co
ram eo. id est custode illorum ani
malium ad dandum ignotis) Hoc
autem factum est vt adimpleretur
quod dictum est per prophetam
dicentem) Zach. ix. (Dicite filie sy
on) Ly. hoc est ciuitati hierusalem
que dicebatur filie syon: quia in
monte syon erat fortalitium ciui
tatis. ⁊ protegebat ciuitas ab illa
parte sicut filia a matre. (Ecce rex
tuus. id est xpus. venit tibi man
suetus sedens super asinam ⁊ pul
lum filiu subingalis.) Primo enī
sedit super pullum. quia tamē nō

erat domitus. quia nōdum fuerat applicat⁹ humanis vsibus. vt dicitur a⁹ d⁹arci. ij. Luce. xij. Ideo sedit postea super asinam. Hoc aut factum est in figura. quia per pulum significatur populus gentilis qui non fuerat subiectus iugo legis. Per asinam vero populus iudaicus qui laborauerat sub lege. Ad hoc aut veniebat christus in mundum vt vtrunq; populus subiugaret sibi per fidem catholicam. Notandus aut q⁹ huic facto adhibetur prophetie zacharie testimonium vt appareat dominus ihesum omnia que de ipso scripta sūt cōpleuisse. sed scribe et pharisaei cecati malicia non intellexerunt ea que legerunt. Et istud dictum prophete extenditur ad duplicem aduentū christi. scilicet ad aduentum in carnem. Et sic legitur hoc euangelium in prima dominica aduentus scōm rubricā ordinis predicatorū. et ad aduentum in hierusalem. et sic legitur in dñica palmarum (Euntes aut discipuli fecerūt sicut precepit illis ihesus: et adduxerunt asinam et pullum: et imposuerunt super eos vestimenta sua et cum desuper sedere fecerunt) hec fuit reuerencia quā discipuli christo exhibuerūt quia non permiserunt eum equitare super nudo sed ei loco selle vestimenta sua imposuerunt (Plurima aut turba strauerunt vestimenta sua in via) scilicet sub pedibus asine: ne offenderet ad lapidem. Et etiam hoc factum

est ipi christo a populo in signum reuerentie (Alij autē cedebant ramos de arboribus et sternebāt in via) quod erat alacritatis et gaudij signum: vt dicit hieronymus. Et est verisimile q⁹ de omni genere pulchrarū arborū et precipue oliuarum. Unde ecclesia cantat. pueri hebreorū tollentes ramos oliuarum et. Cantat etiam de floribus et palmis. Occurrunt turbe cū floribus et palmis. In illa enim calida regione tūc arbores citius florent. Ideo est credibile q⁹ pulchriores frondes cum floribus suis: vel etiam flores alios de terra carpebant pro amenitate et iocunditate ostendenda) Turbe aut que precedebant et que sequebātur clamabant: dicētes. Osanna filio dauid) Cum enim christus esset in descensu montis oliueti auditum est hierosolymis de aduentu eius. et tunc verba multa que cōuenerat ad discentem festum processit ei obuiam quia audierant miraculū de suscitatioe lazari. Multa etiam turba comitabatur eum de bethania veniendo. et sic omnes simul. scilicet obuiātes et comitantes fecerunt ei reuerentiam clamantes et dicentes. Osanna filio dauid. Osanna interpretatur obsecro domine saluum me fac filio dauid. iest per filium dauid. scilicet christū (Benedictus qui venit) scilicet a domino deo missus) In nomine domini) Unde ps. Narraabo nomen tuum fratribus meis. Item scōm a⁹ d⁹arci. Turbe adhuc

adiiſerunt ſecundā laudem dicen
tes. Benedictus regnum patris no
ſtri dauid. quaſi diceret. Benedic
tum regnū patris noſtri dauid qđ
reſtitutū eſt nunc in aduentu tuo.
Item ſcđm Lucā tertiam laudem
addiderunt dicentes. Pax in celo. ⁊
gloria in excelsis. Item ſcđm iohā
nem quartā laudem addiderunt di
centes. Benedictus rex iſrael q̄ ve
nit in nomie domini. Et ſic recepe
runt eum omnes turbe tanq̄ re
gem. Circa preſens euangelii vbi
dicit. Ecce rex tuus venit tibi mā
ſuetus. eſt diligenter ſciendum qđ
aduentus chriſti deſiderabat a ſu
perioribus. ſcilicet ab angelis vt
reſtauraretur. Nam per incarnati
onem filij dei ſedes demonum ca
ſidentium ſunt implete. Item deſide
rabatur ab inferioribus. ſcilicet a
ſanctis patribus de limbo vt inde
extraherentur: qui ibi detineban
tur captiui. qui per aduentum fi
lij dei ſunt liberati. vt patz. Zach.
xi. Tu autē in ſanguine teſtamenti
eduxiſti vinctos de lacu i quo nō
erat aqua ⁊c. Item deſiderabatur
a modernis qui protunc erant in
medio. id eſt in mūdo vt in eius fi
de ⁊ merito ſaluarentur: nō deſcen
dentes amplius in infernum. quia
poſt eius aduentum celum aſcen
dunt omnes qui credūt in ipm in
vita glorie permansuri. vt patz io
hānis. iij. Sic deus dilexit mundū
vt filium ſuum vnigenitum daret
vt omnis qui credit in ipm nō pe
reat: ſed habeat vitam eternam.

Item diligenter notandum. qđ to
tum tempus ante aduentum chri
ſti fuit tempus rigoris ⁊ iuſticie.
Nam deus in eo magnam iuſtici
am exercuit. vt patet in lucifero ⁊
angelis eius quos propter motū
vnum ſuperbie de celo proſecit.
Iſa. xliij. Item patet in primis pa
rentibus quos propter vnum po
mum vetitum quod comederunt
de paradiso eiecit. Genetiſ. iij. Itē
patet in diluuiio in quo propter
peccatum carnis totum genus hu
manum ſubmerſit: exceptis octo
hominibus. Genetiſ. vij. Itē et
iam patet in quinqz ciuitatibus.
Sodoma. Gomorra. Abdoma. ſe
boim. ⁊ Segor. vt patet Genetiſ
xix. Pluit domn⁹ ſuper Sodomaz
⁊ Gomorram ſulphur ⁊ igne de
celo: ⁊ ſubuertit has ciuitates ⁊
omnē circa regionē vniuerſos ha
bitatores vrbium. ⁊ cuncta viren
tia terre. Item patet in multis lo
cis veteris teſtamenti. vbi oſten
ditur qđ deus magnas iuſticias ex
ercuit in homines. Nam hec ſen
tencia ⁊ admirāda iuſticia omnes
patriarchas ⁊ prophetas: ac etiā
omnē hominē quantūcunqz ſan
cte viueret mittebat ad carcerem
inferni. Genetiſ. xxxvij. Deſcēdā
ad filium meum lugens in infernū
Ac etiā iohannē baptiſtā de quo
xp⁹ teſtatus eſt: qđ inter natos
mulierum nō ſurrexit maior. iohā
ne baptiſta. Math. xj. c. Unde ps.
Domine in celo miſericordia tua.
quia miſericordia protunc vides

batur esse in celo cum angelis. At
vbi venit plenitudo tēpis. Gal.
iij. scilicet tempus gratie ⁊ miseri
cordie: quod incepit in aduētū xpī:
circūqua q; regnat ⁊ preualet mi
sericordia iusticie. Unde ps. cxviij
«Misericordia tua domine plena est
terra. Hoc sic probat. quia xpus
post aduentum suū regnum celo
rum preciosissimū vili precio ven
didit. Nam primo ipm dedit apo
stolis pro navi ⁊ rethi: vt pz «Ma
thēi. iij. Relictis rethibus ⁊ navi
secuti sunt eum. Secundo Zacheo
dedit pro dimidio bonorū suorū.
vt patet Luce. xij. Ecce dimidium
bonorum meorum domine do pau
peribus. Tertio dedit alijs pro re
sidua parte diuitiarum suarum. vt
patet Luce. xj. Quod superest da
te elemosinam: ⁊ ecce omnia mun
da sunt vobis. Quarto quibus
dam dat pro duobus erib⁹ minus
tis: sicut pauperule vidue. vt pa
tet Luce. xij. Vidit autē ihesus ⁊
quandam viduam pauperulam
mittentem era minuta duo. Quin
to quibusdam pro calice aque fri
gidę. vt patz «Mathei. x. capitulo.
Quicūq; potū dederit vni ex mi
nimis meis istis calicē aque frigi
dę nō perdet mercedē. Sexto qui
busdam pro sola bona voluntate
vt latroni in cruce qui dixit. Do
mine memēto mei dum veneris in
regnum tuum: ⁊ respondit ei xps.
Amen dico tibi hodie mecūz eris
in paradiso. Unde Augustin⁹. Co
ronat deus intus voluntatez; vbi

non inuenit facultatem. Item nos
tandum q; hugo de prato super
predicta verba. Eccere tuus ves
nit tibi māsuētus. dicit q; domin⁹
Ihesus xpus venit nobis septem
modis. ¶ Primo venit vt lux ad
nos illuminādū. quia omnes ceci
eramus: vt patet Iſaie. ix. Habi
tantibus in regione vmbre mor
tis: lux orta est eis. ¶ Secundo ve
nit vt medicus ad sanandū. quia
omnes infirmi ad mortem iaceba
mus. Unde ps. cvj. «Disit verbum
suū ⁊ sanauit nos. ¶ Tertio venit
vt iustus ad iustificandū ⁊ peccas
ta remittendū. quia omnes pecca
uimus. iuxta illud ad Roma. iij.
Omnes peccauerūt ⁊ egēt gratia
dei. «Matth. ix. Cōfide fili remittū
tur tibi peccata tua ¶ Quarto ve
nit vt ignis ad inflammandū. quia
in dei amore ⁊ proximi omnes fri
gidi manebamus. vt patet Luce
ix. Ignem veni mittere in terram.
¶ Quinto venit vt redemptor ad
precium nobis soluendū. q; oēs
pro delicto primorum parentum
in carcere iferni detinebamur. Un
de apostol⁹ pmo Corinthiorū. vj.
Empti enim estis precio magno.
¶ Sexto venit vt vita ad viuificā
dum. quia omnes vita glorie care
bam⁹ propter originale peccatūz.
¶ Septimo venit vt domin⁹ oīpo
tens ad patriam nostram nos de
ducendo. vt patet «Mich. scdo. As
cendit enim pandēs iter ante eos.
Hec hugo de prato.

Dñica secūda aduētus euā
gelium scōm **Lucam. xxi.**

In illo tpe. Di
xit iesus discipu
lis suis. Erūt si
gna in sole ⁊ lu
na ⁊ stellis: ⁊ in
terris pressura gentiū pre con
fusiōe sonitus maris ⁊ fluctuū
auescētibus hoībus pre timo
re ⁊ expectatione que superue
nient vniuerso orbi. Nam vir
tutes celoz mouebūtur. Et
tunc videbūt filiū hominis ve
nientē in nube cum potestate
magna ⁊ maiestate. his autē fi
eri icipiētibus: respicite ⁊ leua
te capita vestra: quoniam ap
propinquabit redēptio v̄ra.

Et dicit illis similitudinē. Vi
dete ficulneam ⁊ omnes arbo
res cuz producūt iam ex se fru
ctum scitis quoniam prope est
estas. ita ⁊ vos cum videritis
hec fieri: scitote quoniam prope
est regnū dei. Amen dico vos
his: quia nō preteribit genera
tio hec donec oīa fiant. Celi
⁊ terra transibūt: verba autē
mea nō transibunt.

Postilla.

Erunt signa in sole ⁊ luna
⁊ stellis ⁊c. Luce. xxi. Math. xxiii.
Marc. xiiij. hec predixit dñs iesus
anno eius. xxxiiij. x. kl. aprilis. fe
ria. iij. luna. xij. inditione. vj. Ante
initium hodierni euangelij scribit
scūs lucas in eodem capi. q. xps
predicens tēpus extremi iudicij di
xit. Surget gens cōtra gentē: ⁊ re
gnum aduersus regnū. ⁊ terremo
tus erunt magni per loca. ⁊ pesti
lentie ⁊ fames. terroresq; de celo.
⁊ signa magna erunt. Ue p̄gnanti
bus ⁊ nutrietibus in illis diebus.
Item de extremo iudicio dicit etiā
luce. xviij. Sicut fulgur choruscās
de sub celo in ea que sub celo sūt:
ita erit filius hominis in die sua. s.
aduētus ad iudicium. Et sicut fa
ctus est in diebus Noe: ita erit in
diebus filij hominis. Edebant ⁊
bibebant vxores. ducebant ⁊ da
bantur ad nuptias vsq; in diē q̄
intrauit Noe archam: ⁊ venit dilu

uium ⁊ perdidit omnes. Similiter
sicut factum est in diebus Loth.
Edebant ⁊ bibebant: emebant et
vendebant. plantabant ⁊ edifica-
bant. qua die autē exiit Loth a so-
domis pluit igne ⁊ sulphur de ce-
lo: ⁊ oēs perdidit. Scdm̄ hec erit
qua die filius hominis reuelabitur
scilicet in die iudicij. Unde etiā de
hoc dicit. i. Thessal. v. Cum dixe-
rint pax ⁊ securitas: tunc repenti-
nus eis superueniet interitus.

¶ Sequitur alia postilla sup
euangelium.

Erunt signa in sole ⁊ luna ⁊
stellis. Luce. xxi. Math.
xxiii. Marci. xiii. Sed q̄ erunt illa
signa declarat. Primo vt habet
Job el. ij. Sol conuertetur in tene-
bras: ⁊ luna in sanguinē anteq̄ ve-
niet dies dñi magnus ⁊ terribilis.
Item ostensum est Jobāni: vt ha-
betur apocal. vi. Sol factus est ni-
ger tanq̄ saccus cilianus: ⁊ luna
tota facta est sicut sanguis: ⁊ stel-
le de celo ceciderunt super terram
Item xpus dicit Math. xxiii. Sol
obscurabit: ⁊ luna nō dabit lucē
suam: ⁊ stelle cadent de celo. Hoc
non intelligit q̄ cadent de firmamē-
to. quia minima stella scdm̄
astronomos est maior q̄ tota ter-
ra sed tante impressiones ⁊ choru-
scationes erunt in aere decurren-
tes ad terrorem malorum: vt a sim-
plicibus hominibus stelle cadere
putabunt. Unde augusti. Tam se-
ua erunt iudicia dei q̄ ipm̄ sol as-

picere nō audebit ⁊ in terris pres-
sura gentiū pre confusione sonit⁹
maris ⁊ fluctu⁹. Glo. appropin-
quante extremo iudicio erit soni-
tus maris terribilis ⁊ fluctu⁹ eius
Nam mare eleuabit vltra altitu-
dinem montium quadraginta cubi-
tis. Unde ps. xcij. Mirabiles ela-
tiones maris. Tunc illi qui prope
mare habitabant in valibus fugi-
ent ad loca montana. ⁊ comprimēt
se propter sonitum maris (arcescen-
tibus hominib⁹) (Sed. quia sicut
mentem securitas reficit ⁊ impu-
gnat: scdm̄ illud prouerbi. xv. Se-
cura mens quasi iuge conuiuij.
Sic timor attenuat ⁊ exiccat: scdm̄
illud prouerbi. xvij. Spiritus tri-
stis exiccat ossa (pre timore) scilicet
instantium malorum (Et expecta-
tione) scilicet futurorum adhuc di-
stantium (qui) scilicet timor ⁊ ex-
pectatio (superueniet desuper) scilicet
de celo (vniuerso orbi) nō tan-
tum parti. Ex quo patet q̄ nullus
erit locus refugij: vt patet Math.
xxiii. Erit tunc tribulatio qualis
non fuit ab initio mundi vsq̄ mo-
do: neq̄ fiet. vt patet Daniel. x.
Veniet tale tempus quale nō fuit
ex quo gentes esse ceperunt. (Nā
virtutes celozū mouebūtur) idest
angeli ad modū tremētium se ha-
bebunt. Et angeli dicūtur virtus
tes celozū: quia sūt inhabitato-
res celorum. Unde Chrysost. An-
geli qui in iudicio astabunt nihil
sibi cōscij videbūtur infinitaz mul-
titudinē condēnari nō intrepides:

sed cum magno tremore illie stas-
bunt (Et tunc videbunt filiū ho-
minis) scilicet tam boni q̄ mali:
quia scōm magistrū sentētiarū li-
bro. iiii. Chriſt⁹ dñs in forma ho-
minis iudicabit: et in illa ab omni-
bus videbitur. Erit tamen differē-
tia ex parte videntium: quia boni
videbunt eum cum magno gau-
dio et gloria: sed mali cum confusi-
one et pena. Unde etiā sanct⁹ Tho-
mas in q̄rto distin. xlviii. Sicut vi-
sio glorie humanitatis christi erit
iustis in premiū: ita inimicis chri-
sti erit in suppliciū (venientem) sci-
licet ad iudiciū (in nube) scilicet
lucida (cuz potestate magna et ma-
iestate) quia cum angelis et omni-
bus sanctis in celo existentibus.
Et tunc congregabit omnes gen-
tes in vallem iosaphat: vt habet
Iobelis. iij. Hieronymus vero di-
cit. Non intelligendū est q̄ in illa
parua valle concludant innume-
rabilia milia hominū: sed in locis
circūiacētibus. Nam boni in aere
cum christo stabunt: mali vero in
terra quorū infinitus erit numer⁹
cum quibus verus et iustus iudex
contēdet et disceptabit. Consequē-
ter in euangelio hodierno post ti-
morem reproborū ponitur conso-
lacio electorum: cum dicitur (His
autē fieri incipientib⁹ respicite)
per fidem (et leuate) per spem (ca-
pita vestra) idest corda vestra. Un-
de Gregorius. Capita leuare est
mentes ad gaudia celestis patrie
erigere (quoniā appropinquabit

redemptio vestra) idest gloriifica-
tio animarum et corporum. quia
post mundi ruinam sequitur bea-
tudo: que erit in glorificatione
corporis et anime (Et dixit illis si-
militudinē. Videte ficulneas et om-
nes arbores: cum producunt iam
ex se fructus: scitis quia prope est
estas. ita et vos cum videritis hec
fieri: scitote quoniā prope est reg-
num dei) Unde hieronym⁹. Cum
ramus ficus tener est: et folia na-
ta: et gemme in florem germināt:
et cortex folia parturit tunc intelli-
gitis veris et estatis aduentus. Sic
cum omnia que scripta sūt et que
christi aduentum precurrere de-
bent videritis: sciatis quia prope
est aduentus christi ad iudiciū.
Sequitur certitudo predictorū cū
dicitur (Amē dico vobis: quia nō
preteribit generatio hec) idest ge-
nus humanum (donec omnia fis-
ant) scilicet que dicta sunt (Celum
et terra transibunt) idest deposita
priori forma innouabunt: perma-
nente tamen substantia. Nam ter-
ra: aqua: aer: et ignis: et omnia ele-
menta conflagratione ignis mun-
dabuntur. Erit enī terra sicut cris-
tallus pura. aqua et aer obscuri-
tate: frigidoitate: fumositatē priua-
buntur: et omnem frigidoitatem: ca-
lidoitatem: fumositatē: et impurita-
tem ab elementis separabit: et in in-
fernū detrudet: vt mali infinites
plus habeant de frigore: de calo-
re de fetore q̄ habuerunt (verba
autem mea nō transibunt) scilicet

sine effectu impletionis. Unde hic
ronimus. facilius est transire ter
ram q̄ christi verba. Nam si oīa
que in lege ⁊ prophetis scripta
sunt impleta sunt ⁊ adimplebun
tur: quomodo ergo christi verba
que per se personaliter est locu
tus nō adimpleri debeant. Ergo
verba christi non transibunt in
completa: sed minima littera com
plebitur. vt patz Mathei. v. Amē
dico vobis donec transeat celum
⁊ terra: iota vnum aut apex vnus
non preteribit a lege: donec omīa
fiant. Qui ergo soluerit vnum de
mandatis istis minimis ⁊ docue
rit sic homines: minimus vocabi
tur in regno celorum. qui autē fe
cerit ⁊ docuerit. hic magnus vo
cabitur in regno celorum. Unde
circa presens euangelium vbi di
citur. Tunc videbunt filius homi
nis venientem in nube cum pote
state magna. Notandum q̄ chris
tus non veniet nisi prius veniat
antichristus. Quando autem an
tichristus veniet. Respondet pri
mo in tempore peccatorū abun
dantie. vt habetur Danielis. viij.
Cum creuerint iniquitates consur
get rex impudens. Glo. Omnium
iniquitatum plenus. Unde Osee
iiij. dicitur q̄ tempore antichristi
plus q̄ prius abundauit menda
cium: adulterium: furtum: homi
cidium: rapina: auaricia: superbia:
⁊ sic de alijs vitijs. Unde etiam
Mathei. xxij. Abundabit iniqui
tas: ⁊ refrigescet multorum chari

tas. Quis dubitat iam proximus
ipsius tempus fore cum iam ex ma
la consuetudine infinita mala fi
ant: que nostrorum parentū tem
pore non modici fuerunt dedeco
ris: que nunc temporis computā
tur inter facta honoris: sicut ha
bere amasias ⁊ houisatrides. dece
ptiones in emptionibus ⁊c. Unde
de prouerbiorū scōo. Letantur cū
malefecerint. O si iam tot mala fi
unt: quanta mala tunc erunt tem
pore antichristi. Unde de quanto
magis finis mūdi appropinquat.
tanto peiores homines erunt. Se
cundo veniet tempore litij ⁊ pre
liorum. Unde Mathei. xxij. Sur
get gens contra gentem. ⁊ regnū
aduersus regnum. Si ergo tot li
tes nostris temporibus sunt ⁊ pre
lia: quot tunc erunt tempore an
tichristi quando sathanas solue
tur qui nūc ligatus tenetur. vt ha
betur Apocalipsis scōo. Tertio
veniet tempore magne famis. quia
ex guerris continuis sequitur fas
mes. Unde Luce. xj. Omne regnū
in se diuisum desolabitur. quia a
gricole tunc nec agros colere: nec
seminare possunt. Quid demum.
tunc fames ⁊ charestia non modi
ca sequet. Unde dicitur i ps. cvj.
Terra fructifera versa est in salu
ginem a malicia inhabitantium in
ea. Quarto veniet tempore ma
gne pestilentie. Nam omne quod
viuit cibo indiget. Unde Aristote
les. j. Ethicorū. Nō possibile ē diu

viuere sine cibo. Ideo q̄ cibo car-
 ret ac famis macie torquetur: pro-
 pter perditionē humidi radicalis
 infirmabitur: et tandem leui super
 ueniēte febricula homo subito q̄
 si ex pestilentia vt phisici natura
 les dicunt morietur. Quinto veni-
 et tempore discidiij regnorum a ro-
 mano iperio. ij. ad Thessa. ij. Nisi
 si venerit discessio primū: scilicet re-
 gnorum a romano imperio. Unde
 de glosa super illud Danielis. vij
 Et habebat cornua decez. dicit q̄
 appropinquāte die iudicii roma-
 num imperium scindetur in decez
 partes: et in decez regna. Sexto ve-
 niet tempore scismatis in ecclesia
 dei: vt dicit glosa super premissa
 verba apostoli. Nisi venerit dis-
 cessione primū: scilicet ab obediē-
 tia romane ecclesie. Septimo veni-
 et tempore hypocrisis illorum qui
 se putāt religiosos pre ceteris ho-
 minibus. i. ad Thimor. iij. In hy-
 pocrisi loquentiū mendacium: et
 cathariatam habentiū suam con-
 scientiam prohibentē nubere: ab-
 stinere a cibis quos deus arguit:
 ad parciendū cum gratiarū acti-
 one fidelibus: et his qui cognoue-
 runt veritates. Item Math. xxij.
 Surgent pseudo christi. et pseudo
 prophete: et dabunt signa magna
 et prodigia: ita vt in errorem indu-
 cantur si fieri potest: etiam electi.
 Octauo veniet tempore heresis.
 Unde apostolus. j. ad Thimothēu
 iij. Discedant quidam a fide at-
 tendentes spiritibus erroris et de-

ctrinis demoniorū. Nono veniet
 in isti⁹ mūdi fine. quia post mor-
 tem antechristi non longe mun-
 dus finietur.

In Dominica tertia aduētus
 Euangelii scdm math. xj.

In illo tempore
 Cum audisset
 iohannes in vin-
 culis opera chri-
 sti: mittens duo-
 os de discipulis suis: ait illi.
 Tu es qui venturus es: an a-
 lium expectamus. Et respon-
 dens Ihesus ait illis. Euntes
 renūdate iohāni que audistis
 et vidistis. Ecci vidēt: claudi
 ambulant: leprosi mundan-
 tur: surdi audiunt: mortui re-
 surgunt: pauperes euangeliz-

zantur. Et beatus est qui non fuerit scandalizatus in me. Illis autē abeuntibus: cepit Iesus dicere ad turbas de iohāne. Quid existis in desertum videre arundinem vento agitataz. Sed quid existis videre hominem mollibus vestitum. Ecce qui mollibus vestiūtur in domibus regum sunt. Sed quid existis videre prophetā. Etia dico vobis ⁊ plusq3 prophetā. Hic enim est de quo scriptum est. Ecce ego mitto angelum meū ante faciem tuā: qui præparabit viam tuam ante te.

Postilla.

Cum audisset iohānes in vinculis opera christi: mittens duos d̄ discipulis suis: ait illi. Tu es qui venturus es? Math. xj. Hoc euangeliū factum est anno xpi tricesimo primo. p̄us decembris feria. vj. luna decimanona: inditide quarta. Ante initium illius euangelij scribit beatus Matheus in p̄cedenti capitulo q̄ christus dixit discipulis suis. Qui vos recipit me recipit. ⁊ qui me recipit: recipit eum qui me misit. Qui recipit prophetam in nomine prophete: mercedem prophete accipiet. Et q̄ recipit iustum in nomie iusti: mercedem iusti accipiet. Et quicumq3 potus dederit vni ex minimis istis

calicem aque frigide tantuz in nomine discipuli: amen dico vobis nō perdet mercedem suam. Tunc post hoc sequitur euangeliū (Cū audisset iohānes in vinculis opera christi) Lyrā. herodes antipas incarcerationem iohānem ad instantiam herodiadis adultere: propter hoc q̄ iohānes arguebat ipm herodem eo q̄ abstulerat fratri suo philippo vxorem suam nomine herodiadis: vt habetur Mar. vj. An sit herodes ⁊ tenuit iohāne: ⁊ vinxit eum in carcerem. Iohānes ergo in carcere positus (misit duos de discipulis suis ad Iesū) vt dicerent (Tu es qui vēturus es) scilicet messias in lege promissus qui debes saluare israel (an alium expectamus) hic queritur an iohānes dubitauit de christo: an ipse esset saluator mundi: ⁊ an esset moriturus in humana natura pro hominis salute. Respondetur q̄ non dubitauit. quia ipm prius baptizauit Math. iij. Et vidit spiritum sanctum descendente super eum. Et insuper de eo testificatus est: dicens. Ecce agn⁹ dei: ecce qui tollit peccata mundi. Sed discipuli eius qui non sic erant illuminati: dubitauerunt ipm esse christū. Et ideo misit discipulos suos vt viderent miracula christi: ⁊ sic crederent ipsum esse saluatorem mundi. Isti autem duo discipuli recedentes a iohanne: Inuenerunt Christum cum turbis populorū qui venerāt ad eū cū infirmis suis

et expectabant infirmorum curatio-
nem. Et post predicationem tunc disci-
puli Iohannis fecerunt sibi pre-
dictam questionem coram omni po-
pulo. Christus autem non respondit
eis verbo: sed facto: ut dicit Lu-
ce. vii. In ipsa hora Christus multos
hoies curauit a languoribus suis: et
plagis et spiritibus malis et cecis
multis donauit visum (Et respon-
dens dixit illis. Euntes) id est reuer-
tentes unde venistis (renunciate Ioh-
hanni) scilicet ad suam consolationem:
et ad vestram confirmationem (que au-
distis) scilicet in mea predicatione (et
vidistis) in miraculorum operatio-
ne (ceci vident: claudi ambulant: le-
prosi mundantur: surdi audiunt: mor-
tui resurgunt: pauperes euangeli-
zantur) id est denunciant habere re-
gnum celorum: ut patet Luce. vi.
Beati pauperes: quoniam ipsorum est
regnum celorum. per hec enim opera
Christus manifeste probauit se esse messi-
am (et beatus qui non fuerit scanda-
lizatus in me) Gor. id est cum me
post tot miracula viderit pati non
me negabit (Illis autem abeuntibus)
scilicet a Christo: et reuertentibus ad
Iohannem (cepit Iesus dicere de Ioh-
hanne) scilicet ipsum commendando.
Thylarius. Christus commendauit Ioh-
annem non presentibus discipulis
eius sed abeuntibus: ne videretur
eum adulatorie commendare. Nos
enim adulatorum est in conspectu ho-
minum laudare: et in absentia eorum
vituperare. tales sunt similes sco-
pionibus qui cum aculeis anteri-

oribus quasi applaudent: sed cau-
da pungunt. Et Christus commendat Ioh-
annem in quinque. primo de virtu-
te constantie: cum dicit (Quid exi-
stis in desertum) Lyra. id est ultra
iordanem ubi Iohannes baptizabat
(videre arundinem vento agitatam)
quasi diceret vos existis in deserta
tum ad Iohannem qui non fuit mor-
bilis in mente: sicut arundo a ven-
to agitata: sed est ita constans quod
nec timore nec amore a veritate de-
clinat. Secundo de austeritate vite
cum dicit (Sed quid existis in deserta
tum videre hominem mollibus ves-
situm) quasi diceret: non. quia Ioh-
hannes habebat vestimentum de pi-
lis camelorum. et esca eius erat locu-
ste et mel siluestre. et hoc habitabat
in deserto ut austeram vitam du-
ceret (Ecce qui mollibus vestimur
in domibus regum sunt) Ad hoc
enim multi de magnatibus adulant:
ut cum ipsis commorantes delitijs utan-
tur. sed veritatis amatores talia as-
pernant. Tertio commendat eum Christus
a claritate noticie: cum dicit (Sed
quid existis videre prophetam) quia
Iohannes plus fuit quam propheta.
quem alij prophete predixerunt ven-
tuum: ipse enim adhuc in vtero ma-
tris posuit agnouit: et postea ipsum
baptizauit: et digito monstrauit.
Quarto commendat eum auctorita-
te doctrine: dicens (hic enim est de
quo scriptum est) Malachie. i. (Ecce
ego mitto angelum meum) id est
Iohannem qui vitam duxit angelis-
cam (ante faciem tuam: qui prepa-

rabit viam tuam ante te id est cor-
da audientium ad recipiendum xpm
per predicationem suam. Quinto com-
mendat eum immediate post hodie-
rnu euangelium super oēs sanctos
dicēs. Inter natos mulieru nō sur-
rexit maior Johāne baptista.

In dñica. iiii. aduentus Euā-
gelium scdm Joh. j. c.

In illo tpe. Adi-
ferunt iudei ab
hierosolymis sa-
cerdotes et leui-
tas ad iohannē
vt interrogarent eum. tu quis
es? et cōfessus est et nō negauit
et cōfessus est quia nō suz ego
xpus. Et interrogauerūt euz.
Quis ergo helyas es tu? et di-
xit. Nō sum. Propheta es tu

et respondit. Nō. Dixerūt er-
go iudei. Quis es tu vt respō-
sum demus his qui miserunt
nos? Quid dicis de te ipso? ait.
Ego vox clamantis in deserte
to: dirigite viam dñi: sicut di-
xit ysayas propheta. Et qui
missi fuerāt erant ex phariseis
et interrogauerūt eum et dixe-
runt ei. Quid ergo baptizas
si tu nō es xpus: neq; helyas:
neq; ppheta. Respondit eis
iohānes dicens. Ego baptizo
in aqua: medius aut vestrum
stetit quē vos nescitis. Ipse est
qui post me venturus est: qui
ante me factus ē: cuius ego nō
sum dignus vt solū eius cor-
rigiam calciamentū. Hec in be-
thania facta sunt trans iorda-
nē vbi erat iohānes baptizās.

In postilla.

In dñica iudei ab hieroso-
lymis sacerdotes. Joh. j. Luce. iij.
hystoria huius euangelij facta ē
anno dñi. xxxj. feria. iiii. xvij. kl.
May. luna. xv. inditione. iiii. An-
te initium illius euangelij habet
Luce. iij. q. anno. xv. imperij Ty-
berij cesaris. s. sub quo passus est
xps factū est verbū dñi sup iohā-
nem zacharie filiū in deserto. s. cū
iohannes esset triginta annorū et
venit in oēm regionē iordanis pre-

dicans baptis̃mū penitentie in re
missionē peccatorū. Dicebat autē
ad turbas que exibant vt baptiza
rēt̃ ab eo. facite dignos fructus
penitētie. Jam enī securis ad radi
cem arboris posita est. Ois ergo
arbor nō faciēs fructū bonum ex
cidetur ⁊ in ignem mittetur. Mul
ta quidem ⁊ alia exhortans euan
gelizabat populo. Unde iudei vi
dentes iohānis baptiste mirabilē
natiuitatē ⁊ eius excellentē sancti
tatem ⁊ austeritatē vite: ideo moti
fuerūt ad opinandū ip̃m esse xpm
propter quod miserūt nūcios ad
iohānem: volentes super hoc sci
re veritatem. Lx. Et in isto modo
querendi exhibuerūt iohanni ma
gnam reuerentiam: ⁊ hoc patet ex
quatuor in littera. Primo ex p̃so
nis mittētib⁹ ad ip̃s nūcios. ⁊ hoc
notatur cum dicitur (Miserunt iu
dei). i. illi de tribu iuda: qui erant
nobiliores in populo iudeorū. In
signum huius de tribu iuda nasci
voluit. Secūdo ex loci nobilitate.
quia (ab hierosolymis) q̃ erat ci
uitas sacerdotalis ⁊ regia: q̃ erat
caput regni. Tertio ex nuncioum
solēnitare. Miserunt enī (sacerdo
tes ⁊ leuitas ad eum) qui erant so
lēnes p̃sone. ⁊ in ip̃is debebat sci
entia ⁊ sanctitas eminere. Quarto
ex persona ad quā mittunt. sc̃z ex
hoc q̃ requirunt testimonium de
seip̃o. ⁊ tantam fidem habuerunt
in dictis eius vt ei crederent etiam
de seip̃o. ergo (dicūt Tu quis es)
vt responsione eius discerneret q̃s

ip̃e esset (⁊ confessus est ⁊ nō nega
uit. ⁊ confessus est q̃ nō sum ego
xps) Nam xps. i. messias fuit pro
missus iudeis ex dictis ⁊ scriptu
ris prophetarū. Audientes q̃ nō
esset xpus: interrogauerūt conse
quenter si esset helias. q̃ sicut ad
uentus xpi: sic ⁊ aduētus helie fue
rat iudeis promissus. Unde dicit
Malach. vlti. Ecce ego mittā vo
bis heliam prophetā anteq̃ veni
et dies dñi magnus. (⁊ dixit: non
sum) scilicet ego helias. Si autē q̃s
diceret. xps. Math. xj. loquens de
iohanne dicit. Ipse est helias. Et
iohānes hic dicit. nō sum helias.
Respōdet q̃ ip̃i querebāt de per
sona helie: ⁊ ideo ad eorum questi
onem respōdit q̃ ip̃e nō erat heli
as in p̃sona. Sed vt dicit Grego.
in omel. Joānes fuit helias in spi
ritu propter similitudinē ⁊ confor
mitatē ip̃ius ad heliam. Primo in
austeritate vite. q̃ de helia d̃r. iiii.
libro regū capi. f. q̃ fuit vir pilo
sus ⁊ zona pellicea circa renes ac
cinct⁹. Et de ioāne dicit Math. iij.
Et habebat vestimētū de pilis ca
melorū: ⁊ zonam pelliceam circa
lumbos eius. Secūdo in dura rep̃
hensione. Helias enī regem Achab
dure reprehendit: vt habetur. iij.
regū. xviij. iohānes herodē argue
bat: vt habet marci. vj. fuit etiā
similis helie in officio. quia ioan
nes fuit precursor primi aduentus
sic helias erit precursor secūdi ad
uentus. Et hoc voluit xps cū di
xit ip̃m esse heliam (propheta es

tu: Respondit nō Gregori⁹. iohā
nes negauit se esse prophetā tātū:
quia plus erat q̄ propheta) Dixe
runt ergo ei. Quis es tu: vt respō
sum demus his qui miserūt nos.
Quid dicis de teipso. ait) scilicet iohā
hannes (Ego vox clamantis in de
serto dirigite viam dñi. sicut dixit
Isayas ppheta) idest ego sum ille
q̄ quo scriptura dicit. Isa. xl. Qui
debet clamare in deserto iudee q̄
hoies se preparant ad aduentū xpī
in mundū. Et bene signat iohā
nes in ppietate vocis. quia erat
annūciator verbi diuini. idest xpī
qui est verbū patris scōm diuini
tatē. Vox enī ante verbū: sic iohā
nes ante xpī. Item sicut vox ma
nifestat verbū. sic iohānes xpī.
tota enī vita ⁊ cōuersatio iohānis
fuit preparatio ad susceptionē xpī
(⁊ qui missi fuerant erant ex phar
iseis) Lp. pharisei inter alios vi
debantur magis religiosi. propter
hoc dicebantur pharisei a phares
q̄d est diuisio. q̄ in habitu in vi
ta ⁊ gestu erant ab alijs distincti.
in signū maioris religiōis. Et ideo
pharisei erant magne fame in po
pulo iudeorū (Et interrogauerūt
eum: ⁊ dixerunt ei. Quid ergo ba
ptizas si tu nō es xpīs: neq; helias
neq; propheta.) Unde chrisostō.
Interrogauerūt eum nō quasi sci
re volentes: sed prohibere eum a
baptismo (Respondit eis iohānes
dicens. Ego baptizo in aqua) scili
cet lauando tantū corpus ad desin
gnaudū illū qui suo baptismo

lauabit aīas. Consequēter ostens
dit xpī excellentiā: dicens (medius
aūt vestrū stetit) idest presens iter
vos in corpe apparuit. ⁊ cōmuni
cōuersione inter hoies cōuersatus
est: vt pater in euangelijs cum eis
manducās ⁊ bibēs ne propter au
steritatē aliqui desperarēt (quem
vos ne scitis) q̄tū ad diuinitatem
(ip̄e est qui post me vēturus est)
Lho. scilicet ad predicandū: bapti
zandū: ⁊ moriendū (qui ante me fa
ctus est) idest in dignitate preposi
tus est: quia dignior est ⁊ honora
tior (cuius nō sū dignus) idest suffi
ciens (vt solū corrigiā calciamen
ti eius) Unde hieronym⁹ ad Eus
thochiū. Xpus nunquā fuit calci
atus. Ip̄e enī portare calciamenta
aplis prohibuit Luce. x. Et xpus
semp fecit opere q̄d docuit verbo
Unde habet Actū. j. Lepit iesus
facere ⁊ docere. Lp̄a dicit q̄ hec ē
locutio methaphorica. q̄ in hoc
iohānis exprimit se nō esse dignū
exhibere xpo etiam minimū min⁹
steriū: hoc in verbis iaz exprimēs
scōm modū loquēdi cōmunē. Cū
enī quis suā paruitatē ⁊ excellen
tiam alterius vult exprimere: solet
dicere cōmuniter: nō sum dign⁹ tā
gere sotulares eius: vel aliq̄d hu
iusmodi (hec i bethania facta sūt)
Lp̄a. Nō est illa q̄ prope hierusa
lem est: vbi lazarus fuerat fuscita
tus. sed alia eodē noīe vocata sita
supra iordanē ex altera pte flumi
nis i forte duarū tribuū ⁊ dimidie
Et ideo ad hoc denotandū subdit

(trans iordanem ubi erat Iohannes baptizans) que aqua distat a hierusalem ad unam diem. et in eodem loco consueuerat iohannes commorari: et predicare: et baptizare. et multi conueniebant illuc ad eum: ut baptizarentur ab eo. Unde circa plenus euangelium ubi dicitur. Tu quis es queris quare iudei magis de Iohanne quam de christo credebant. Respondit. Chysostomus. quod triplex fuit ratio. Prima ratio est: quia iohannes erat de magno genere: utpote filius zacharie magni sacerdotis. Et quia miraculose natus est de utroque parente sterili et sene. Christus autem ut ipsi credebant erat filius fabri et cuiusdam pauperule mulieris: et non miraculose natus: quia de iuuenicula quous de sene patre. Secunda ratio est: quia iohannes in victu et vestitu magis asperam vitam quam christus agere videbatur. Nam tunicam de pilis camelorum habebat: et zonam pelliceam ad lumbos eius. et cibus eius locuste et mel siluestre. ut patet Mathei. iij. Christus autem communibus vestibus induebatur. et communi cibo utebatur: et cum hominibus in nuptiis et conuiujs comedeat. Tertia ratio est: quod iohannes consortia hominum deuotabat: et in deserto morabatur latitans in antris et speluncis: donec spiritus sanctus ei dixit ut eiret ad perhibendum testimonium de christo. Et tunc venit ad iordanem predicans baptismum penitentie. ut patet Luce. iij. Christus autem morabatur cum

hominibus: et conuersabatur cum peccatoribus: et maleducabat cum ipsis: ut patet Mathei. xj. Propterea ergo iudei ad iohannem legationem miserunt: ut eum interrogarent an esset christus. Et respondit quia non sum ego christus.

Euangelium in galli cantu natiuitatis christi.

In illo tpe. Erigit edictum a cesare augusto: ut describeret uniuersus orbis. Hec descriptio prima facta est a preside syrie cirino. Et ibant omnes ut profiteretur singuli in suam ciuitatem. Ascendit autem et ioseph a galilea de ciuitate nazareth in iudeam ciuitatem dauid quam vocatur bethleem: eo quod esset de domo et familia dauid: ut profiteretur cum maria desponsata sibi uxore pregnante. Et factum est dum essent ibi impleti sunt dies ut pareret. Et peperit filium suum primogenitum: et pannis eum inuoluit: et reclinauit eum in praesepe: quod non erat ei locus in diuersorio. Et pastores erant in regione eadem vigilantes: et custodientes vigilias noctis super gregem suum. Et ecce angelus domini

stetit iuxta illos: et claritas dei
circūfulsit illos: et timuerūt ti-
more magno. Et dixit illis an-
gelus. Nolite timere. Ecce enī
euāgelizo vobis gaudiū ma-
gnū qd̄ erit omni pp̄lo. qz̄ na-
tus est nobis hodie saluator q̄
est xp̄us dñs in ciuitate dauid
Et hoc erit vobis signū. In-
uenietis infantē p̄ans inuolu-
tum: et positū in p̄sepio. Et su-
bito facta est cū angelo multi-
tudo militie celestis exercitus
laudantiū deū et dicentiū. Glo-
ria in altissimis deo. Et in ter-
ra pax hominibus bone vo-
luntatis.

Postilla.

Exijt edictū a cesare augu-
sto. Luce. ij. hystoria hui⁹ euāge-
lij facta est anno xp̄i p̄mo vsuali.
xij. kl. Januarij. feria. iij. lūa. xxvij
iditiōe. iij. Ante initiū illi⁹ euāge-
lij scribit sc̄tus lucas in p̄cedēti. c.
ortū sc̄ti iobis baptiste. s. quō nū-
ciatus est per angelū gabriele p̄u
suo zacharie in tēplo: et quō nat⁹
est de sterili m̄re: et quō in circūci-
sione vocatum est nomen eius io-
hannes. et quomō ip̄e puer cresce-
bat q̄tuz ad augmētum corpis: et
confortabat sp̄ritu. s. q̄tum ad
augmētū gratie et virtutis. Et erat
in deserto vsqz̄ in diem ostensiois
sue ad israel. Et describit ortū p̄e-

cursoris. hic consequēter descri-
bit ortum saluatoris: dicens. fa-
ctum est autē in diebus illis) Exijt
edictum a cesare augusto) Lp̄. hic
ostendit tēpus natiuitatis xp̄i: q̄
natus est imperāte cesare augusto
qui noiatus est augustus ab augē-
do: qz̄ valde notabiliter auxit im-
periū romanuz: qui regnauit qua-
draginta duob⁹ ānis. et. xij. annis.
an natiuitatē xp̄i. et post tanta fuit
pax in vniuerso orbe: vt ad isram
videret̄ īpletū qd̄ p̄dixit Isa. c.
ij. Cōstabunt gladios suos in vo-
meres: et lanceas suas ī falces. Un-
etiā in ps. lxxj. Oriet̄ in dieb⁹ eius
iusticia et abūdātia pacis. Itēz Isa.
ij. Nō leuabit gens cōtra gentem
gladium. Et sic in diebus. cesaris
augusti oībus gentibus romano
imperio subiectis fuit pax vniuer-
salis in orbe. Ideo mādaui (vt de-
scriberet vniuersus orbis (vt per
hoc sciretur qualiter terre esset po-
pulate: et quanta tributa sue glo-
rie possent reddere: vt sic tributis
indebitis nō grauarent̄. et etiam
sciretur per quem modum singu-
le terre a romano ip̄erio meli⁹ res-
gerent (hec descriptio p̄ma facta
est a p̄siede syrie cirino) hūc enīz
Cirinum cesar august⁹ p̄fecer at
terre syrie ad ipsaz̄ regēdaz̄. Et qz̄
syria est in medio terre habitabi-
lis. et ibi fuit ista descriptio p̄mo
inchoata vt inde denunciaret̄. sies-
ri in alijs p̄ouintijs circulariter (et
ibant omnes vt p̄fiterent̄ singuli
in ciuitatē suā) scz̄ vñ oriundi. erat

profitebatur aut dupliciter se subiectos esse romano imperio: scilicet scripto. qz noia eorū scribebant. et facto: quia solvebāt censū imperatoris: scz vñū nummū argenteū valentē decem nūmos vsuales (Ascendit autē et ioseph) scz vir marie (a galilea) qz inferior erat q̄ iudea (de ciuitate nazareth) vbi xps concepit⁹ erat: et in qua ioseph manebat (in iudeā ciuitatem dauid) idest in bethleem que dicit^r ciuitas dauid. qz inde oriund⁹ fuit. j. Regū. xvij. (eo q̄ esset de domo et familia) (idest de genere) (Dauid vt profiteret^r cum maria sibi desponsata vxore pregnāte) ipa enī erat de eadem tribu cū ioseph. Et lz maria nō fuisset obligata tanq̄ pregnās illuc ire propter longitudines vie qz nazareth distat a bethleem q̄si per tres dietas: tñ propter exemplū obediētie cū ipis mulieribus ire voluit. Itē ex diuina dispositio ne hoc factū est: vt sic xps nasceretur in bethleem sicut p̄dictū fuit Michee. v. Et tu bethleē terra iuda nequaquā minima es in principibus iuda: ex te enī exiet dux qui regat populū meū israel (Et factū est dū essent ibi: impleti sunt dies eius vt pareret) scz nouē mēses impleti sunt a die cōceptionis xpi (et peperit filiū suū primogenitū) (Dicitur autē p̄mogenit⁹: nō qz post illū habuit filios alios: s; qz ante illū filiū aliū nō habuit: qz sicut ante partum: ita in partu: et post partū inuioleta virgo permansit.

Tunc impleta est ista p̄phetia Isa. vij. Ecce virgo concipiet et pariet filium. Et ipa beata virgo maria magnū gaudiū habuit in xpi natiuitate. et hoc ideo: qz sine dolore: sine afflictione: et sine debilitatiōe sui genuit filiū. quē sciuit esse deū et hoīez. Nā sicut virgo concepit sic et sine dolore genuit (et p̄anis eū inuoluit) scz per seipam. Lyra ex quo patet falsitas q̄ scribit^r in libro de infantia saluatoris. s. ipam obstetrices habuisse q̄ nō requiruntur nisi propter afflictionē matris in partu: q̄ nō habuit locū in virgine puerpera: qz peperit sine dolore et sine debilitate (et reclinauit eū in presepio) Ly. Ioseph enī in itinere adduxerat secū asinū ad portādū vxorē pregnāte. et boū ad vendendū vt de precio solueret expensas in via. Et illis duobus animalibus fecit presepiū iuxta se: in quo beata virgo maria reclinauit filiū natum. qd fuerat p̄dictū Isa. j. Cognouit bos possessorem suū. et asin⁹ presepe dñi sui. Dicūt enī quidā q̄ asinus et bos genu flexerūt corā xpo. Abacuch iij. In medio duū animalū cognosceris. Unde Bernard⁹. O xpiane vī de qualis pro te factus est xpus. qz si rex: vbi aula regia: vbi throni sublimitas: vbi curie regalis frequentia. Ecce aula regia: stabulū throni sublimitas. presepiū. curie regalis frequentia. bos et asinus. (qz nō erat ei locus in diuersorio) Gor. hic reprehendunt xpianoz

delitie: diuitie: et honores huius mundi. Delitie in hoc quod dei filius non mollibus vel callidis pelliceis indutus fuit: sed vilibus panis iuoluitur. Honores in hoc quod non in palatio: sed in presepio eu inclinauit mater sua. Diuitie in hoc quod locus non habuit in diuersorio. **Un Ber.** O homo quid sollicitus es de regali palacio. ecce rex tuus iacet in presepio. quid cogitas de precioso indumento: rex tuus induit vili paniculo (Et pastores erant in regione eadez vigilantes et custodiētes vigilias noctis super gregem suum). scilicet inter hierusalem et bethleem: que ciuitates distant duo miliaria ab invicem (Et ecce angelus domini stetit iuxta illos) scilicet paratus ad reuelandum eis diuina (et claritas dei circumfulsit eos) non tamen exterius in corpore: sed etiam interius in mente (et timuerunt timore magno) ex insolita visione. Sed angelus domini consolabatur eos dicens (nolite timere) cuius causam subiungit (Ecce enim euangelizo vobis gaudium magnum quod erit omni populo) non solum iudeorum: sed etiam gentilium. **Boz.** Et hoc gaudium est magnum secundum omnem dimensionem. quia altum. profundum. longum et latum. **Alcu** quia eius altitudo attingit celum. **Un de Bern.** Magna est hodierna festiuitas. celum replet antequam terra. profundum. quia eius profunditas penetrat infernum. scilicet usque ad sanctos qui erant in limbo. Item eius longitudo per tendit a principio mundi usque ad finem mundi. Item eius latitudo occu-

pat orbem terrarum. unde hodie canitur in prefatione misse secunde. profusus gaudiis totus in orbem terrarum mundus exultat (quia natus est nobis) scilicet hominibus et angelis pater. quia confortio hominum reparanda est ruina angelorum (hodie) **Ly.** dicit hodie quod uis esse nobis. quia nobis illa ex claritate diuina fuit ita illuminata ac si esset dies clarissima: secundum quod fuerat predictum in psalmo. cxxvij. Et nobis sicut dies illuminabit (saluator qui est christus dominus in ciuitate dauid) id est in bethleem (et hoc erit vobis signum) Inuenietis infantem panis inuolutum) et non sericis inuolutum (positum in presepio) et non in palatio (et subito facta est cum angelo) qui tanquam principalis inter alios nunciauerat christi natiuitatem (multitudo militie celestis). id est angelorum qui nomine militie designantur quia pro salute hominum cum demonibus preliantur. Unde **Apoca. xij.** Michael et angeli eius preliabatur cum dracone (laudantium dominum de christi natiuitate) et dicentium. Gloria in altissimis deo) quia in eis gloria ubique luceat: maxime tamen in excelsis. id est in celo empyreo ubi est omnium sanctorum habitatio (Et in terra pax hominibus bone voluntatis) Et notate dicit: pax in terra et non gloria. quia in terra est pax et in celo gloria. Annunciat autem pax hominibus bone voluntatis. quia regnum dei tamen valet quantum habes. **Un Remi.** Si enim diuitias zachei non habes. si desunt tibi duo minutavide. si nec calicem aque frigide potes offerre:

offer deo bonā volūtātē. Cū. aug.
Coronat de^r itus volūtātē vbi nō
inuenit facultatē. Cū Chuso. Dex-
tera tua plena ē muuerib⁹ si fuerit
plena bona voluntate.

¶ Qd multis miraculis fuit de-
clarata xpi natiuitas.

Natiuitas xpi scdm Innocētiū
papā multis miraculis fuit de-
clarata. nam ipa nocte obscuritas
noctis versa ē in diē. Itē cū tpe na-
tiuitatis xpi añ 7 post fuisset pax
in oib⁹ terris 7 puincijs. romani
tēplū pacis pulcherrimū cōstru-
xerūt: 7 cōsulētēs appollinē deum
suū q̄diu duraret tēplū hoc. Res-
pōdit eis. q̄diu virgo nō pariet.
His auditis dixerūt. tēplū pacis i
eternū manet. Impossibile enī cre-
debāt virginē parere. Cū in foui-
bus tēpli scripserūt. Tēplū pacis
in eternū manet. Sz ipa nocte qua
virgo pepit: tēplū fūdīt⁹ corruit.
Itē fm pphetiā biere. Signū da-
tū est eis. q: oia idola corruerunt
qū virgo pareret. Et ppter hoc
sacerdotes idolorū imaginē virginis
puerū in gremio baiulatē fecerūt
7 i secreto loco tēpli ponētēs ado-
rauerūt. Itē in legē dā lōbardica ha-
bet. q: ipa die natiuitatis xpi sta-
tua romuli 7 oia idola in diuersis
locis corruerūt. Itē ipō die tres so-
les in oriēte apparuerūt: q̄ paula-
tim in vñū corp⁹ solare redacti sūt
Itē Innocētiū papa dicit q: fons
aque in ipa nocte in liquore olei
versus ē: 7 tota die largissime ma-
nauit fluēs vsq; in tyberim. sicut

sibilla pphetauerat q: nisi erūpe-
ret fons olei: nō nasceretur salua-
tor. Itē Innocētiū papa dicit. q:
Octavianus impator vniuersū or-
bem iurisdictioni romane subiū-
garet in tātū senatui placuit vt cū
pro deo colere vellēt. Ad illorū er-
go instātiāz sybillā pphetissāz cō-
sultuit: si maior eo aliqū nasceret.
Cū ergo in die natalis xpi sybilla
in camara iperatozis orōnib⁹ isi-
steret in die media aure⁹ circul⁹ ap-
paruit circa solē: 7 in medio circuli
virgo pulcherrima puerum ge-
stās i gremio. tūc bec cesari oñdit
admirās aut iperatozis: audiuit vos-
cem dicētē. Nec ē ara celi. Dixitq;
ei sybilla. hic maior te est. ipsum
ideo adora. Eundemq; locum in
honore brē marie virginis dedicaue-
runt: q̄ vsq; hodie scā maria ara
celi dī. Imperatorigē illi puero
hostias obtulit: 7 ipe deos suos
de cetero colere recusauit. huic di-
cto cōcordāt Thimorhe⁹ historio-
graph⁹ 7 orosius pro magna pre.
Circa pñs euāgeliū vbi dī. Annū-
cio vob gaudiū magnū. Notādū
q: magnū gaudiūz istat toti pplo
xpiano de natiuitate filij dei i hūa-
na natura in prio tolerāda p quē
natura hūana ē per oia exaltata:
7 oibus bonis repleta. Nat⁹ ē enī
fili⁹ dei cū sacco pleno oīuz grarū
7 virtutū q̄s nob gratis donauit.
ad Ro. viij. Quō etiā nō oia cum
illo nob donauit. ppterea āgelus
dixit. annūcio vobis gaudiū ma-
gnū q: nat⁹ ē nobis saluator. Vbi
sciendū q: p̄mus bō. s. adā pduct⁹

fuit sine pie et mfe. Scds hō. s. eua
pducta fuit ex pie sine mfe. Oēs
alij hoies ex pre et mfe. Restabat
aut qrt mod⁹ vt qs pduceret ex
mfe sine pre. Sic xps hodie natus
ē. Et i hac qrtā generatiōe filij oēs
in terrā suāz. s. celestē iherlīm p xpi
meritū redierūt. sicut in figura de⁹
dixit abrahā Gen. xxv. Generatio
ne aut quarta reuertent.

In diluculo euāg. scōz lu. ij.

In illo. t. Pasto
res loq̄bantur ad
inuicē. Trāsea
mus vsqz beth
leēz et videamus

hoc verbū qd factū ē qd fecit
dñs et oñdit nobis. Et venerūt
festinātes et iuenerūt mariā et
ioseph et isarē positū in p̄sepio
Vidētes at cognouerūt o ver
bo qd dictū erat illis de puero
hoc. et oēs q audierunt mirati
sūt: et o his q dicta erāt a pasto
ribus ad ip̄os. Maria at cō
seruabat oia vba hec cōferēs
in corde suo. Et reuersi sūt pa
stores glificātes et laudātes de
ūm i oibus q audierāt et vide
rāt sicut dictum est ad illos.

Postilla.

Et factū ē cū discessisset an
geli ab eis. hec isto. signat vt. su
pra. An initū illi⁹ euāg. scribebat
ctus lucas illō euāgē. qd hodie in

nocte xpi lectū ē. et statiz post ver
ba angelorū laudatiū deū et dicen
tiū. Glia in altissimis deo. et i terra
pax hoib⁹ bone voluntatis. seq̄
hoc p̄ns euāg. (Et factū est cū dis
cessissent angeli ab eis in celū: pa
stores loq̄bantur adinuicē. Transe
amus vsqz bethleē) Lp. hic descri
bit pastorū deuotio. qz statim post
visionē istaz dimisso grege iuerūt
ad vidēdū natū. factū ē post qz an
geli discessisset ab eis. s. pastorib⁹
in celum. i. post qz aspectibus pa
storū se abstraxerūt ascēdētes in
celū (pastores loq̄bantur adinuicē). s.
de xpi natiuitate. sicut et duo disci
puli euntes i emaus de ei⁹ passiōe
Luce. xxij. dicētes (Trāseam⁹ vs
qz bethleē et videam⁹ hoc verbūz)
. s. puerū natum per verba angelī
nobis significat⁹ (qd fecit dñs et
oñdit nob). s. per āgelū (et venerūt
festinātes) Lp. ex desiderio vidēdi
xpm: et vt citius redirent ad grege
quē sine custodia dimiserāt (et inue
nerūt mā. et ioseph et isarē). i. xps
(positū in p̄sepio) sicut āgelus eis
dixerat (vidētes aut cog. de ver. qd
di. erat illis o puero hoc (qz nō so
lū fuerūt illuminati exterius: s; etiā
iterius de cognitiōe verbi. et sic p
cognitiōe hūanitatē venerūt ad
cognitiōe deitatis. Nec sūt scan
dalizati o tāta paup̄tate. s; per am
pli⁹ i fide roborati sūt. Et ceperūt
p̄dicare mariē et ioseph. et cūctis a
stātibus illā quā viderāt claritatē
et qd audierāt angelicos hymnos
(et oēs q audierāt mirati sūt o his

q̄ dicebant a pastorib⁹ ad illos)
 Glo. nō solū mirabāt ō icarnatōis
 mysterio: s; etiā de tāta pastoꝝ at
 testatiōe quā simplices nescirent
 fingere iauditā: s; simplici faciūdia
 vera p̄dicarēt (maria aut cōser. oīa
 verba h). s. q̄cqd āgel⁹ ei retulerat
 gabriel. q̄cqd a pastoribus audie
 rat q̄cqd expta fuerat (conferēs in
 cor. suo) Lp. illa collatio erat ma
 rie valde delectabilis ⁊ toti ecclie
 vtilis. q; fm q̄ dicit hiero. in ser
 mone de assūptiōe brē ma. virgīs
 ipa post ascēsiōe filij sui remāsīt
 ad tēpus in terris cū aplis vt eos
 plenius instrueret de verbo icarna
 to de quo plen⁹ erat edocta p̄ spi
 ritūscm. ⁊ oīa familiari⁹ viderat ⁊
 tractauerat vniuersa ppter qd me
 lius expm̄ere poterat. q; qd meli⁹
 nouimus meli⁹ ⁊ pferim⁹ (⁊ reuer
 si sunt pastores) s; ad gregē suūz
 (glorificatēs) s; corde (⁊ laudātes)
 s; ore (deū) de bñficio toti mun
 do collato gñalr ⁊ eis ostēso speci
 aliter (in oībus q̄ audierant) s; ab
 angelis (⁊ viderāt) s; ppijs oīu
 lis suis (sicut dictū est ad illos) s;
 per angelū qui annūciauit eis na
 tivitatem xpi.

In missa dici euāgeliiū scōz
 ioh̄m. j. capi.

In p̄ncipio erat
 verbū: ⁊ verbū
 erat apud deū: ⁊
 deus erat verbū
 hoc erat in p̄nci
 pio apud deū. Oīa p̄ ipm̄ factā
 sūt: ⁊ sine ip̄o scm̄ ē nihil. Qd

scm̄ ē i ip̄o vita erat: ⁊ vita erat
 lux hoīuz: ⁊ lux i tenebris lucet
 ⁊ tenebre eā nō cōprehēderūt.
 Fuit hō missus a deo: cui nō
 men erat ioh̄es: h̄ venit i testi
 moniū vt testimoniū p̄hiberet
 d̄ lumie vt oēs crederet p̄ illū
 Nō erat ille lux: s; vt testimo
 niū p̄hiberet de lumine. Erat
 lux vera q̄ illuminat oēm hoīez
 veniētē in hūc mūdū. In mū
 do erat ⁊ mūdus p̄ ipm̄ factus
 ē: ⁊ mūdus eum nō cognouit.
 In p̄pria venit: ⁊ sui eū nō re
 ceperūt. Quotquot at̄ recepe
 rūt eū dedit eis p̄tātē filios dī
 fieri hīs q̄ credūt in noīe eius
 Qui nō ex sanguinibus neq;
 ex volūtate carnis: neq; ex vo
 lūtate viri: s; ex deo nati sunt.
 Et v̄bū caro scm̄ ē ⁊ h̄itauit i
 nobis. Et vidimus gl̄iaz eius
 gl̄iaz q̄si vnigeniti a p̄re plenū
 gr̄e ⁊ v̄itatis. Postilla.

In p̄ncipio erat v̄bū. io. j.
 Lho. ioh̄es euāgelista p̄ cōtēplati
 onē ceteris euāgelistis alti⁹ eleuat⁹
 versat⁹ p̄ncipliꝝ circa verbi diuī
 nitatē: cū alijs p̄ncipliꝝ describūt ei⁹
 hūanitatē. Et p̄mo oñit verbi ex
 cellēciā put cōsistit i seip̄o dicens
 (In p̄ncipio erat verbū) Cū aug.
 In p̄re erat filius. vel in eternitate
 erat fili⁹: v̄l in p̄re fili⁹ eiusdē s̄be
 cū eo (⁊ verbū erat a qd deū). i. c.

eternū ⁊ cōequale ip̄i. (oīa p̄ ip̄m
facta sūt) Tho. oīa visibilia ⁊ inuisi-
bilia spūalia ⁊ corpalia (⁊ sine ip̄o
factū est nihil. Gor. Nam p̄r sine
verbo nihil facit. vñ dicit (⁊ sine
ip̄o) supple verbo oīa faciēte (sc̄m
ē nihil) naturalit̄ subsistēs p̄pter
pctm qđ deficit ab ente. (qđ sc̄m
est in ip̄o). s. verbo. i. incarnatio.
passio: resurrectio. ⁊ hmōi (vita
erat) causa vite nob̄. Job. xj. Ego
suz resurrectio. ⁊ vita. sic exponit̄
fm̄ h̄yla. (⁊ vita erat lux hoīum)
sz qz hoīes illuminat ⁊ videre fa-
cit. An̄ in ps. iij. Signatū est sup
nos lumē vultus tui dñe. An̄ aug.
Sicut enī nō videt oculus nisi a lu-
ce corpali illuminet̄. sic non videt
intellect⁹ nisi a lumie spūali illumi-
netur (⁊ lux in tenebris lucet). s. cū
pctōres facit vera itelligere (⁊ tene-
bre eā nō cōprehēderūt). i. infideli-
tatis tenebris obtenebrati ip̄m nō
cognoscūt (fuit hō missus a deo)
h̄ ponit cōmēdatio p̄cursoris. s. io-
hānis bapti. di. a Malach. iij. a Nat.
xj. a Nat. j. Ecce ego mitto angelū
meū an̄ faciē tuā qđ p̄pabit viā
tuā an̄ te. (fuit hō missus a deo). s.
ad baptizādū ⁊ ad p̄dicādū. vñ ea
qđ loq̄t nō loq̄t a se ip̄o sz ex deo qđ
eū misit ⁊ id̄ verba ei⁹ sūt recipiēda
q̄si verba dī (cui nomē erat iohēs)
Tho. iohēs. interpretat̄ in quo est
gr̄a. ⁊ ideo cōp̄tebat sibi hoc no-
men qz in ip̄o marie gr̄a dīna abū-
dauit. vij. Luce. j. Spūs ctō reple-
bit̄ adhuc ex vtero m̄ris sue (h̄ ve-
nit in testimoniū vt testimoniū p̄-
hiberet de lumie). i. de ih̄u x̄po na-

to d̄ virgīe sicut radius nascit̄ a so-
le sine aliq̄ ei⁹ corruptiōe vl̄ dimi-
nutiōe. Osm̄ enī ei⁹ fuit testifica-
ri de x̄po qđ est vera lux vt ei⁹ testi-
monio illustret̄. ⁊ sic oēs in ip̄o cre-
derēt. ⁊ hoc ē qđ seq̄t̄ (vt oēs cre-
derēt). s. in x̄p̄o (p̄ illū). s. iohēs (nō
erat ille lux) sz erat tm̄ testis illius
lumis. vñ seq̄t̄ (sz vt testimoniū p̄-
hiberet de lumie). i. de icarnata di-
uinitate (erat lux vera). i. naturalis
fōs toti⁹ lumis p̄ essentiā (qđ illumi-
nat oēm hō. ve. in hūc mūdū) Lp̄.
q̄tū est in se. qz si aliqđ nō sint illu-
minati hoc ē qđ se subtrahūt ab in-
fluēcia h̄ lucis. vñ Ch̄iso. para-
t⁹ ē illuminare: sz nō oēs illumināt̄
qz claudūt viā lumis. exēplū d̄ ce-
co ex̄nte in sole (in mūdō erat) per
p̄ntiā d̄itatis qz nō est loc⁹ vbi nō
ē d̄e⁹ (⁊ mūdus eū nō cognouit). i.
pctōres mūdialis viētēs (in p̄p̄a
venit). i. in mūdū qđ est suus v̄po-
te ab eo factus. Be. In mūdō erat
p̄ d̄initatē. in mūdū venit p̄ incar-
nationē. venire q̄ppe vl̄ abire est
hūanitat̄is: ⁊ manere d̄initatis. vñ
fesus ē. venit. i. visibilis appuit p̄
icarnatiōez (⁊ sui eū nō receperūt)
.i. iudei qđ dicūt sui. qz fm̄ carnez
erat ex eoz gñe: qz de semine dō qđ
erat rex isrl̄ vsqz in sēpiternū. fm̄
illud Deut. xxxj. Elegit te dñs in
pplm̄ peculiare (⁊ sui). i. iudei (eū)
.s. cōditore suū (nō receperūt). s. p̄ si
dē qz pauci de iudeis cōpatue cre-
diderūt x̄po. vñ. Isa. j. filios enus-
trui ⁊ exaltavi ⁊c (quotquot aut̄
rece. eū) Gor. siue iude⁹ siue gētilis
siue nobil̄ siue ignobilis. siue feia

siue masculus siue puer siue senex
 (repperunt eum) per fidem credendo (de
 dit eis. po. si. dei. fieri) per genera
 tionem baptismi quod non datur nisi p
 fectibus fide christi per se si sunt adulti
 vel per alium si sunt paruuli. et in hoc no
 tat magna charitas dei. i. ioh. iij.
 Videte quales charitatem dedit nobis
 pater noster. Et insuper magna utilitas
 hominibus. unde Ro. viij. Si filij et heredes
 noster. Sed posset quoniam quibus data fuit hec
 patris. idcirco subdit (his qui credunt
 in nomine eius) quasi diceret his qui credunt
 christum esse verum deum et verum hominem. Et
 istis data est patris quod sint filij dei.
 quia ista generatio spiritualis differt
 a carnali generatione. ostendit euange
 lista dicens. (qui non ex sanguinibus ne
 que ex voluntate carnis neque ex vo
 luntate viri: sed ex deo nati sunt) Gor.
 q. di. hi sunt filij dei non qui generantur
 ex coniunctione sanguinis viri et femine
 concupiscentia vtriusque mouente actum
 generationis. sed per gratiam adoptionis
 in baptismo. Unde ioh. iij. Quod natu
 rus est ex carne caro est: et quod natu
 rus est ex spiritu: spiritus est (et verbum
 caro factum est). i. deus homo factus
 est (et habitauit in nobis) Ioh. i. iter
 nos homines (et vidimus gloriam eius
 sicut in miraculis: sicut est suscitatio
 mortui. illuminatio cecorum. et sic de alijs.
 et etiam viderunt quod creature obe
 diebant ei ad nutum suum sicut domino et
 creatori. Unde homines in nauis exister
 tes cum apostolis quando orta est magna tem
 pestas: dixerunt. vt habet Mat. viij
 Qualis est hic qui venti et mare obe
 diunt ei. Sed posset quoniam qualis glori
 am. Respondet euangelista (gloriam quas

si vnigeniti a patre.) non sicut vides
 mus gloriam aliorum prophetarum et san
 ctorum: sed tale et tantam vt decet
 vnigenitum. quia christus contra miracu
 la faciebat imperando: vt patet ex dis
 cursu euangelij per quod ostendebat.
 quod illa faciebat virtute propria: si
 cut deus qui est omnipotens. propter
 hoc dicitur Luce. vi. Quod virtus de
 illo exibat et sanabat omnes (plenum
 gratie) Ioh. i. vt remittat peccata (et veri
 tatis) vt impleat promissa.

¶ Dominica infra octauas nati
 uitatis domini.

In illo tempore. Erat
 ioseph et maria
 mater ihu mira
 tes super his que dis
 cebantur de illo.
 Et benedixit illis symeon et dixit
 ad mariam matrem eius. Ecce po
 situs est hic in ruinam et in resurre

ctionē multorum in isrl. et in signu
nū cui cōtradiceretur. Et tuā ip
sius aīaz p̄trāsibit gladius vt
reuelentur ex multis cordibus
cogitationes. Et erat anna pro
phetissa filia phanuel d tribu
aser. Hec p̄cesserat in diebus
multis et vixerat cum viro suo
annis septē a virginitate sua:
et hec vidua vsq; ad ānos oc
togaq̄tuor q̄ nō discedebat
d rēplo ieiunijs et obsecratiōi
bus seruēs nocte ac die: et hec
ip̄a hora supueniēs cōfitebas
tur dño: et loq̄batur de illo oīs
bus qui expectabant redēptio
nem israel. Et vt p̄fecerūt oīa
scdm legē dñi reuersi sūt in ga
lileā in ciuitatē suā nazareth.
Puer autē crescebat et cōforta
batur plenus sapiā: et grā dei
erat in illo. ¶ Postilla.

¶ Erat ioseph et maria ma
ter iesu etc. Luce. ij. hysto. huius
euāge. facta est anno incarnatiōis
xpi pmo. iij. nonas februarij. fe
ria. v. luna. xj. inditiōe. iij. An̄ ini
tium illius euāge. scribit factus lu
cas in eodē. ca. q̄ symeon accepit
puerū ih̄m in vlnas suas et b̄ndixit
deus et dixit. Nunc dimittis seruū
tuum dñe in pace. Quia viderunt
oculi mei salutare tuum. etc. Tunc
sequit euāge. hodi. (Erat ioseph

et maria m̄r iesu. E hodiernū euā
gelium factū ē in die purificatiōis
marie. s. q̄diagesimo die post nati
uitatē xpi. Et in hoc euāge. ponit
parētū xpi admiratio di. (Erat io
seph) q̄ erat p̄r putatiuus xpi. Lu
ce. iij. Et ip̄e ih̄s erat incipies q̄si
annoz. xij. vt putabat filius io
seph. vl q̄ nutritius eius sicut nu
trix pueri d̄r m̄r eius (Et m̄r iesu)
.s. virgo maria (mirātes sup̄ his q̄
di. de illo) tunc a simeōe et ab āna
vidua: et p̄us a pastorib⁹ in nocte
xpi: et etiā a regib⁹ quos stella ad
duxit ad xpm. xij. die post natiui
tatē xpi (et b̄ndixit illis symeō et di.
ad ma. m̄r eius) dicit autē ad ma
riam magis quam ad ioseph quia
magis pertinebat ad eaz de pue
ro. q̄ ip̄a erat vera m̄r xpi (Ecce
b). i. xps (posit⁹ ē). i. a deo statut⁹
(in ruinā et in resur. mul. in isrl)
Goz. In ruinā nō credētū. et in re
surrectionē multoz. s. credētū. Itē
in ruinā vicioz et in resurrectionē
virtutū (et in signū). s. federis iter
hoīes et deus (cui cōtradiceret) a sa
cerdotib⁹ et legis p̄itis et phariseis
et multis alijs q̄ negauerūt eū esse
vez messīā et mediatorē dei et hoīz.
(et tuā ip̄ius aīaz p̄trāsibit gladi⁹)
.i. dolor dñice passiōis. Nō enī po
tuit videre filius suū crucifigi. sine
affectu doloris materni. Damascē.
Dolores quos effugit maria pas
sionis: hos tpe passionis xpi susti
nuit. Ex his patet q̄ mai⁹ fuit mar
tyrium beate marie virginis: quā
alioz sanctorum. Unde Hiero.

in sermone de assūptiōe bñe marie
virginis dicit q̄ q̄ in pte ipassibi
li passa ē plusq̄ martir fuit q̄ alij
martyres passi sūt in corpe: ista in
corde (vt reuelent ex multis cordi
b⁹). i. ex multorū cordib⁹ (cogita
tiones) q̄ pū occultabāt. Nā tpe
passiōis xpi patuit malitia sacer
dotū odiū iudeoz duritia ppli. icō
stātia pilati. auaritia iude. pusilla
nimitas petri. ⁊ alioz aploz. ⁊ cō
stātia fidei i ma. virgie Lp. L3 brā
virgo ex passiōe xpi marie afflicta
fuerit: tñ in fide imobilis ⁊ firmi
ter stetit. Alij aut apli ⁊ discipuli q̄
tūlibet solidi dicunt dubitasse. ⁊
circa hāc fidē fluctuationē diuer
sarum cogitationū habuisse vsq̄
dū viderūt ipm a mortuis resurre
xisse (⁊ erat anna pphetissa (q̄ do
nū pphie habuit (filia phan vel
de tribu aser) Borra. q̄ fuit pūar
cha ⁊ in numero duodecim pūiar
charū octauus. ⁊ sic cōmēdat scā
anna a generis nobilitate (hec). f.
anna (pcesserat in dieb⁹ multis ⁊
viuit cū viro suo annis. vij.). f. nō
diuidēdo carnē suā cū aliō. vñ Be
nelis. ij. Erūt duo in carne vna (a
virginitate sua) q̄ vsq̄ ad matri
monij virginitatē suā seruauit (⁊
hec vidua erat vsq̄ ad ānos octo
gintaquoz) hic cōmēdat q̄ tā lon
go tpe i viduitate pmāsit. ⁊ q̄uis
iuuenis fuit q̄ vir suus obiit: tñ
aliū viz nō duxit (q̄ nō discedebat
de tēplo) Lp. nō q̄ ibi semp esset
sed frequēter. sic incōgrue tpe sol
licite frequētati eccliam dñi cōi mō.

loquēdi. talis sp est in ecclia (ieius
nisi) q̄bus icētūū carnis repmit
(⁊ obsecratōib⁹) (i. i sacrificiis oib⁹
q̄b⁹ mēs in deū eleuat (seruiēs no
cte ac die). i. valde frequēter (⁊ bñ
ipa hora supueniēs). f. in die puri
ficatiōis marie. Lp. non a casu vel
a dispositiōe hūana: s3 spūscī res
uelatiōe. sicut dictū est de symeōe
(cōfitebat). f. grās agēs deo de tā
to bñficio (⁊ loq̄bat de illis oib⁹
q̄ expe. re. isrl). i. ppli israhelitic:
annūciās eis natū eē saluatorē mū
di (⁊ vt pfe. oīa scōm le. dñi). f. ma
ria ⁊ ioseph. f. nihil omittētes. q̄
uis nō tenerent (reuerſi sūt i galī.
in ciui. suā nazareth Puer āt cresce
bat). f. in corpe fm q̄ hō (⁊ cōfor
tabat) augmēto roboris quo ad
corp⁹ (plen⁹ sapia) q̄ i eo sūt oēs
thesauri sapie ⁊ scie absconditi (⁊
grā dei erat in illo) Lp. q̄ totā ple
nitudinē grē habuit ad istātiā sue
cōceptiōis. S3 q̄rū ad ostētionem
in effectu magis appebat fm q̄
ille in corpe crescebat. Cū Theo
philus dicit. Si xps a iuēture sua
oēm sapiam suā demōstrasset visū
fuisset q̄si pdigum. q̄ ergo cresce
bat: non sic itelligēdū est q̄ q̄si a
liquo tpe minus habuisset de grā
⁊ sapia ⁊ postea horū recepit incre
mentū. q̄ plen⁹ fuit dinitate sapia
⁊ scia ab istāti sue cōceptiōis. Di
citur aut notāter (crescebat). i. cre
scere videbat nūc min⁹ nūc magis
suā sapiāz manifestās ⁊ grāz. sicut
sol q̄uis eiusdē lucis ⁊ caloris sit
mane sic i meridie: tñ crescere ⁊ au

geri dicitur quo ad eos qui magis eius
 lucem et calorem percipiunt. Unde cir-
 ca presens euangelium ubi dicitur. et tuam
 ipsius animam pertransibit gladius. scien-
 dum quod gladius symeonis nonies
 pertransibit animam virginis marie tempore
 passionis christi. primo quando audi-
 uit eum captum et ligatum esse a iudeis
 et presertim primo Anne: postmo-
 dum Cayphe. Secundo quando in die
 parasceues hora tertia vidit eum exi-
 re crucem portantem inter duos la-
 trones constitutum. flagellatum. et coro-
 natum: vadentem ad locum passionis
 et mortis sue festinatem. Tertio quando
 vidit eum exui nudum et super cru-
 cem clavis affigi. Quarto vidit eum
 cruce eleuari: a sacerdotibus iudeo-
 rum et ab alijs pretereuntibus ei con-
 uitia inferri dici. Nunc qui destruis
 templum dei. et in triduo reedificas
 illud. Alios saluos fecit: seipsum non
 potest saluum facere. si filius dei
 est descendat nunc de cruce. Quinto
 quando audiuit eum petere bibere: et non
 potuit habere haustum aque. sed da-
 tum fuit sibi vinum felle mixtum. Sex-
 to quando vidit eum pre maximo dolo-
 re lacrimantem et dicentem. Deus meus
 deus meus ut quid me dereliquisti.
 Septimo quando pre magna pena cla-
 mans in cruce voce magna emisit
 spiritum. Octauo quando post eius mortem
 vidit cor eius lancea perforari. Nono
 quando corpus eius est depositum de cruce
 tunc ipsum christum filium suum in brachia
 sua suscepit. et oblata est omnia vul-
 nera eius.

In octaua nati. domini euange-

lium secundum lucam. iij. c.

In illo tempore. Post
 quod consummati sunt
 dies octo ut cir-
 cuncideretur pu-
 er: vocatum est no-
 men eius iesus. Quod vocatum est
 ab angelo prius quam in utero co-
 ciperetur.

Postilla.

In postquam consummati sunt dies
 octo. Luce. iij. Quo die hoc euan-
 gelium factum sit audis. quod die octa-
 uo a natiuitate christi. Ante initium illi-
 us euangelii. scribit scriptus Luce. quod res-
 uersi sunt pastores. scilicet postquam iue-
 nerunt mariam et ioseph et infantem po-
 situm in presepio: glorificantes et lau-
 dantes deum in omnibus que audierant et
 viderant sicut ad illos est dictum a
 pastoribus. Et tunc statim sequitur illud
 euangelii. (postquam consummati sunt di-
 es octo) For. hodiernum euangelii. est
 breuissimum in littera: sed profundissimum
 in sententia. Comuni nomine et vocabulo
 vocat festiuitas ista nouus annus
 et merito: quod christus qui nouus homo pro
 pter nos factus est: nouum sanguinem
 in sua pueritia hodie incepit effun-
 dere: quando hodie circumcissus fuit. Sci-
 endum quod hodie recolimus tria festa
 que tangunt in euangelio hodierno.
 primo octauam nati. christi. et hoc ex-
 plicitur notatur cum dicitur (postquam co-
 summati sunt dies octo). id est a natiuita-
 te christi operando. Secundo circumcisi-
 ois christi cum dicitur (circumcideret puer) sic

eni preceptū fuerat Gen. xviij. In
fians octo dieruz circūcider in vo
bis rē. Et in nouo testamēto ba
ptizamur loco circūcisiōis. Cū
de xps dicit ī nouo testamēto ioh.
iij. Nisi quis renat⁹ fuerit rē. Cū
de Be. sup pñti euange. Illud qđ
nunc facit baptism⁹ hoc tunc fe
cit circūcisiō. Tertio salutiferi no
minis ipositionē euz dī (vocatū
est nomē ei⁹ ih̄s qđ vocatuz est
ab angelo pñs in vtero) s. virgī
(cōcipet) vt pz Lu. j. vocabis no
men eius ih̄m. Silr angel⁹ dicit ad
ioseph vt pz Mat. j. vocabis no
men ei⁹ ih̄m. ipse enī saluuz faciet
pplm suuz a pctis eoz. Querit si
ih̄s ē saluator q̄retur nō oēs ho
mines saluāt. Rñdet qđ hoc nō ac
cidit ex pte ih̄s: s; ex culpa ipsius
hoīs. exēpluz isti⁹ ponit pñs sic.
si qđ ad ostiū vni⁹ pulser t nō ingre
diat hoc nō ē ex culpa pulsāris: s;
nō aperiētis: sic si ih̄s ad ostiū cor
dis pulser: t si nō ingredit: nō est
dei itrare volētis: s; hoīs adituz p
hibētis. Cū Apoc. iij. Ego sto ad
ostiūz t pulso rē. Cū facit dioni.
qđ enī sol domuz existēte clausa fe
nestra nō illuminat nō est culpa so
lis: sed hoīs fenestrā nō aperiētis
Tertiu exēpluz ponit Anb. si enī
porrigo tibi pomuz t tu nō acci
pis qđ nō hēs pomū nō est culpa
mei dantis: s; tui nō accipiētis. Id
dī ad heb. xij. Videte ne qđ desit
grē dei rē. Circa hoc euāg. vbi dī
vocatū ē nomē ei⁹ ih̄s. Nōndū qđ
papa ioh. xxi. statuit vt q̄cunq; i
milla qñ nomē ih̄s noīat genicu

lat⁹ fuerit: vel qđ tunc tūdit pect⁹
vel inclinās facit reuerētiā huic sā
ctissimo nōi iesu obtinet. x. dies ī
dulgētiāz. put de hoc hēt publi
cuz istrumētuz lre autērice. Itē no
tādū qđ hodie fm Aug. in smone
de kl. Ianuarij pagani olim māx
muz habuerūt festuz ī kal. ianua.
nā ianum crediderūt quēdā deum
esse t duas facies ei figurabant.
vnā a pte ante: in signuz futuri an
ni. t aliaz a pte post: in signuz pre
teriti anni. vñ ei qđā sexus vestes
suas mutauerunt. alij faciē. alij pē
cuduz vestes iduerunt. alij cātici
luxuriosis cecinerunt. alij auguria
suabāt. alij mēsas nocte pabant:
credētes satietatē futurā fructuuz.
alij strenas. i. iocalia tradiderūt a
micis hodie pmo mane in signuz
boni āni. qđ oīa pzo xpo dimittere
debem⁹ t silia circa ecclesias t dei
cultuz cōplere debem⁹.

In epiphīa dñi euā. s. mat. ij.

Am natus esset ihs
in bethleē iude in die
c bus herodis regis:
ecce magi ab oriente

venerūt hierosolymā dicētes,
vbi ē q̄ natus ē rex iudeorū vi
dimus enī stellā eius ī oriēte: et
venimus adorare eū. Audies
aut herodes rex turbatus ē: et
oīs hierlyma cū illo: et cōgre
gās oēs p̄ncipes sacerdotū et
scribas ppli: sciscitabatur ab
eis vbi xps nasceretur. At illi
dixerūt. In bethleē iude. Sic
enī scriptū ē per pphaz. Et tu
bethleē terra iuda neq̄q̄z mi
nima es ī p̄ncipibus iuda. Ex
te enī eriet dux q̄ regat pplm
meū isrl. Tūc herodes clā vo
catis magis diligenter didicit
ab eis tēpus stelle q̄ apuit eis
Et mittēs illos ī bethleē dixit
Ite et diligenter interrogate de
puero. et cū iueneritis renūcia
te mihi: vt et ego veniēs adorē
eū. Qui cū audissēt regē: abie
rūt. Et ecce stella quā viderāt
ī oriēte: antecedebat eos vsq̄
dum veniēs staret supra vbi
erat puer. Vidētes aut stellas
gausi sūt gaudio magno val
de. et intrāt domū iuenerūt pu
erū cū maria mīre eius. et p̄ci

dētes adorauerūt euz. et aptis
thesauris suis obtulerūt ei mu
nera: aurū: thus et myrrā. et re
spōso accepto in sōnis neredi
rēt ad herodē: per aliā viā res
uersi sunt in regionē suā.

Postilla.

Ubi est q̄ natus ē rex iudeo
rum. Darb. ij. An̄ initiū illi⁹ euā.
scribit. b. Darb. in precedēti. c. q̄
cū esset despōsata mī iesu maria io
seph anteq̄ cōuenirēt iūta est in
vtero habēs de spūscō. ioseph at
vir ei⁹ euz esset iust⁹ et nollet eam
traducere: voluit occulte eā dimit
tere. hoc aut eo cogitāte angelus
dñi ī sōnis appuit ei dicēs. ioseph
fili dauid noli timere accipe mari
am cōiugē tuā. q̄ enī ī ea natū ē de
spūscō ē pariet aut filiū: et vocab
nomē ei⁹ ihs. ipe enī saluū faciet
pplm suū a pctis eorū. Tūc post
modū seq̄t euāg. hodi. (Lū ergo
nat⁹ ēēt ihs) supple dulcis salua
tor. de ma. virgīe fm hūanitatē (in
bethleē iude) Gor. hoc dī ad dñaz
alteri⁹ bethleē q̄ ē in galilea in tri
bu zabulon de qua hēt Josue. xij.
(in dieb⁹ herodis). s. ascalonite q̄
fuit gētilis et idume⁹ et p̄m⁹ rex ali
enigena ī iherlm et sup pplm iudaī
cū cōstitut⁹. pro quo scienduz q̄
tres fuerēt herodes. s. ascalonita. an
tipas. et agrippa. Un̄ versus. Asca
lonita necat pueros: antipas iohā
nē. Agrippa iacobū mittēs in car
cerem petrū. Item scienduz q̄ xps
tūc t̄pis natus est cū p̄mo ablatū

fuit regnum a iudeis et quādo alie
nigena regnauit ut impleret pphē
cia iacob. Gen. xlij. Non auferet
sceptra de iuda nec dux de femore
ei donec veniat q̄ mittendus ē. Et
a tpe illo quo iacob pphetauerat
pphiam illā fluxerūt. ad. clv. āni
(Ecce magi ab oriente) qui dicūt
magi ppter magnitudinē sapie et
scie (venerunt iherosolymā) scōm
glo. eo q̄ crederūt quia talis pu
er nō nisi in vrbe regia nasci debu
isset (dicētes vbi est qui natus est
rex iudeorū) xp̄us rex iudeorū est
dictus. quia ad ip̄os specialiter est
missus. ut habet Math. xv. Non
sum missus nisi ad oues q̄ rē. Itē
quia cū eis nutritus est et cōuersa
tus est. s. in nazareth. ut hēt Luce
iij. Notandū q̄ ille titulus a tribus
regibus est hodie munciatus. et a
pilato in die parasceues cōfirma
tus quādo fecit scribi titulū et cru
ci affigi. Ihesus nazarenus rex iude
orum (Vidimus enī stellaz eius in
oriente. et venimus adorare eum)
Unde Augu. di. Magi traditionez
balaā sequebantur qui dixit. ut ha
betur Numeri. xxiij. Orietur stel
la ex iacob. et fm̄ Chrysostō. Cum
magi super mōtē qui dicit victo
riā cōsisterent et deum adorārēt
stella ad instar pueri crucem in ca
pite habētis eis apparuit. ex cuius
aspectu erant valde gāuisi ut suis
tp̄ibus meruerunt videre stellam
illaz quā propheta balaam lōgis
tp̄ibus ante predixerat. et statim
arripientes iter stella antecedente

eos venerunt ad puerū adorandū
et munera ei offerenda; et illa stella
nō tñ in nocte: sed etiam in media
die apparebat et solis radios vicit
in claritate q̄ nō est virtutis aliaz
stellaz. fulgen. puer natus nouā
stellaz fabricauit. Sed quō in. xij.
diebus tam cito venerunt ab oriē
te in iherusalē q̄ est in media parte
mundi sita. Respōdet Remi. q̄ pu
er ad quē iuerunt potuit eos tā in
breui spacio tp̄is ad se reducere.
Unde Aug. dicit q̄ tres magi iter
vni anni in tredecim diebus pere
gerunt (Audienti autē herodes rex)
sc̄s regem natum iudeis de genere
iudeorū cū ip̄e esset idumeus et de
alia gente (turbatus est) timens ne
regno reuoluto ad iudeos ip̄se ex
pelleret a regno et semen ei post
ip̄s. Ideo sc̄s. Grego. sup Math.
Lodices q̄bus genealogia iudeo
rum texitur cremauit (et oīs ihero
solyma cum illo) causa timoris: ne
rex natus regiones et pplm̄ vexa
ret et aggrauaret (et cōgregans oīs
principes sacerdotū et scribas po
puli) qui erant legis doctores (sci
scitabat ab eis vbi xp̄s nasceret
At illi) sicut periti in lege (respon
derunt in bethleem iude. Sic enim
scriptū est per pphetā) Mich. v.
(Et tu bethleem terra iuda neq̄q̄
minima es in principibus iuda. ex
te enī exiet dux q̄ regat pplm̄ meū
israel) Unde in ps. xlvij. Ip̄e reget
nos in sela. Unde leo papa. Xp̄s
qui ferui formā acceperat: et nō ve
nit iudicare sed iudicari: bethleem

prelegit natiuitati ⁊ hierosolimā
passioni (Lucē herodes) Lp cogni-
to loco natitatis xpi ex iudeoz re-
spōso (Lā vocatis magis diligen-
ter didicit ab eis tps stelle q̄ appa-
ruit eis) Dicit. n. clā. i. occulte: cū
eēt alienigena nō oficebat de iude-
is: ⁊ iō voluit suū ofiliū eos late-
re (Et mittēs eos in bethleē dixit.
Ite ⁊ diligēter interrogate de pue-
ro: ⁊ cū inueneritis renūciate mi-
hi vt ⁊ ego vēiens adorem eū) Lp
spōret falsū obsequiū vt facili⁹ e-
os recipiat ⁊ ad receūdū ad ipsuz
iucat. Rab. finxit se vultu ⁊ ver-
bis euz adorare velle: quē inuida
cogitatio tractabat occidere (qui
eū audissent regē abierūt) receden-
tes de iherlīm vt irēt vsus bethleē.
(⁊ ecce stella quā viderāt in oriēte
āncedebat eos (vñ xps sup math.
Ex hoc ofiōis q̄ cū stella dixisset
magos ī iherlīm: abscondita ē ab eis
vt relicta stella cogerēt de xpo in-
terrogare vt ipi magi q̄ pri⁹ fuerāt
omoti celesti signo cōfirmarētur
ex dicto ppheticō: ⁊ ex doctorū he-
braicorū rāso sicut iā supia dictuz
est (vsqz dū vēiens sta. su. vbi erat
puer) sterit. n. sup caput pueri. q.
d. b ē. vt q̄ loquēdo mōstrare nō
poterat stādo mōstraret (⁊ intrā.
domū. i. diuersoriū vbi puer nat⁹
fuerat (inueniēt pu. cū ma. matrē
eius (pie credis cū beata ōgo ante
diuersoriū equitatū magnū vidis-
set: recepit puerū de psepio super
gremiū ⁊ in brachia sua: vt sic se
matrē pueri ostēderet. Raba. Di-

uino autē mutu factū est q̄ abires
ioseph: ne aliqua occasio male su-
spicionis daretur gētibus (Et pro-
cidētes adorauerūt eū) Lp. ex quo
patet q̄ cognouerūt ipsius diuini-
tatē per diuinā reuelationē. Cum
eū viderēt puez pannis vilib⁹ in-
uolutū in gremio paupis matris
positū: nullū regie dignitatis hu-
mane habentē signū: nō est verifi-
mile q̄ talē reuerēciam ei exhibuis-
sent nisi aliquid supra hoīem cog-
nouissent. vñ Chiso. puez vide-
rūt hoīem ⁊ agnouerūt redēptorē
illuminati in fide: credentes hunc
puerū esse saluatorē mūdi quē que-
sierant (Et apertis thesauris suis
obtulerūt ei munera: aurū thus ⁊
mirrā) Lp. Ista tria obtulit quilibet
istoz. scz. aurū ad sustentatio-
nē pauperis matris ⁊ filij. thus cō-
tra fetorem loci. mirraz ad consoli-
danda mēbra pueri. Item per aus-
rū significabāt regiam dignitatē.
per mirrā hominis mortalitatem.
quia mirra solent inungi corpo-
ra mortuoz. p thus ipsius diuini-
tatem: quia thus ad honorē diui-
nū concremat. Item quia magi a
puero habuerūt triplicē substan-
tiā. scz. corpus. aīam. ⁊ res tēpora-
les. fecerūt igitur homagiū regi
puero nato de corpore. quia pro-
ciderūt: in quo notat eoz magna
humilitas. ⁊ in hoc reprehēditur
superbia illoz xpianoz q̄ nō flect-
rūt gēua suā in eleuatione corpo-
ris xpi in missa. De anima: quia
adorauerūt eum. in quo notatur

eorū fides. De substantia tēporali:
 quia ei munera obtulerūt. pl⁹ em
 nō habet homo nisi corpus. aīaz.
 ⁊ temporalia. Sequit̃ (⁊ respōso
 accepto) scz. per angelū (ne redi-
 rent ad herodē: per aliā viā reuer-
 si sunt in regionē suā) Lp. scz per
 acto obsequio: quia descēderunt
 ad mare ⁊ inde per mare trāsiretā
 tēs abierūt in tharsim. quod cog-
 noscēs. herodes iratus postea na-
 ues tharsensiu incēdit: scdm q⁹ fu-
 it prophetatū per dauid in psal-
 o lviij. In spiritu vehemēti contes-
 res naues tharsis. Unde circa pre-
 scns euāge. vbi dicit̃. in dieb⁹ he-
 rodis regis. hic queritur quare
 nō dicit̃. in diebus octauiani cesa-
 ris. Respōdetur. euāgelista hoc di-
 xit vt videatur impleta prophētia
 iacob que habetur Genesis. xliij.
 Non auferetur sceptruz de iuda ⁊
 dux de femore eius donec vēiat q̃
 mittendus est: sed iam ablatū erat
 sceptrū de iuda. quia iste herodes
 erat alienigena: ⁊ erat primus rex
 iudeorū. ⁊ sic euāgelista pbat xpm
 venisse ex triplici prophētia. Iacob
 q̃ pphetauerat tps xpi vt iam di-
 ctū est. rex pphētia Mich. qui p-
 phetauit de loco vt par3: ⁊ in euā-
 gelio. Et tu bethleē terra iuda. ⁊c.
 Et ex prophētia balaā: qui ppheta-
 uit de ortu stelle. vt p3 Nūc. xxiij.
 Quē stella ex iacob. adanifestū ē
 ergo xps natū esse: cū oēs iste tres
 prophētie vno tpe sint implete.
In tñica infra octauas epī-
 phanie euāge. Scdm lucā. ij.

In illo tpe. Cū
 factus esset ihs
 annorū duode-
 cim: ascendenti-
 bus illis hieroso-
 limā scdm cōsuetudinem diei
 festi: consumatisq3 diebus euz
 redirēt remansit puer ihesus
 in iherl'm: ⁊ nō cognouerūt pa-
 rentes eius. Estimātes autē
 illū esse in comitatu: venerunt
 iter diei ⁊ querebāt eum inter
 cognatos ⁊ notos. Et nō inue-
 niētes reuersi sunt in iherl'm re-
 quirētes euz. Et factū est post
 triduū: inuenerūt illū ī tēplo se-
 dētē in medio doctorū audiētē
 illos ⁊ interrogantē eos. Stu-
 pebant aut̃ om̃s qui eū audie-

bant super prudentia ⁊ respō
sis eius: ⁊ videntes admirati
sūt. Et dicit mater eius ad eū.
Fili: quid fecisti nobis sic. ecce
pater tuus ⁊ ego dolētes que
rebamus te. Et ait ad illos.
Quid est q̄ me q̄rebatis: nesci
ciebatis q̄ in his que patris
mei sunt oportet me esse. Et ip
si nō intellexerūt verbū quod
locutus est ad illos. Et descen
dens cū eis venit in nazareth
⁊ erat subditus illis. Et mater
eius conseruabat omnia verba
hec in corde suo. Et ihesus pro
ficiebat erate ⁊ sapiētia ⁊ gra
tia apud deū ⁊ homines.

Postilla.

Cū factus esset ihs anno
rū duodecim. Luce. ij. histo. hui⁹
euāge. facta est anno xpi duodeci
mo. xvij. kl. a. Day. se. iiii. luna. xv.
inditione. iiii. Cum euāge. Lucas
nobis declarasset quō xps fuit in
templū presentatus ⁊ a symeone ⁊
ab anna vidua laudat⁹: sicut deū
est i pcedēti dñica. ⁊ post q̄ decla
rauit quō xps in egiptū portatus
fuit in qua septē annos fuit. Et cū
iā rediisset de egipto post mortem
herodis ⁊ fuisset iā quin qz annis
cū parētib⁹ suis in nazareth (fac
tū est aut anno. xij. ascēdentib⁹ pa
rētib⁹ suis hierosolimā fm osue
tudine diei festi (Iudei. n. ter habe

bāt in āno pceptū eūdi in iherlm
in pascha qd fuit festū azimoz. p
hoc festū recalebāt egiptū ⁊ libera
tionē de egipto. Secūdo in pēthe
costē: p qd recalebāt memoriā le
gis date in q̄uagesima die ab exi
tu de egipto. Tercio in scenophe
gia seu in festo tabnaculoz: p qd
recalebāt quō p. xl. ānos i deso
bitabāt in tabnacul. In his festis
q̄libz vir tenebat se p̄tare i iherl
cū hostijs a deo determinatis. de
mulierib⁹ nō fuit pceptū: si tñ co
mitabāt viros suos: bonū erat ⁊
laudabile. s̄ q̄ erant valde remoti
poterāt se i duob⁹ festis excusare:
s̄ nō de festo pasce nisi necessitate
infirmittatis. ergo dic (ascēdētib⁹
ill) Jorda. ad lraz: qz galilea erat i
plano vbi nazareth fuit sita. in q̄
xps fuit ānūciat⁹ ⁊ educat⁹. iherlm
āt erat in mōtanis. ⁊ distat naza. a
iherlm p tres dietas. Sz qz s̄ Bre.
ois xpi actio ē nra instructio. ergo
xps hoc i. xij. āno fecit vt nob exē
plū daret ⁊ libēter ecclias visitē.
(Cōsumatis dieb⁹) s. octo p̄nēti
b⁹ ad solēnitatē (cū redirēt) s. mari
a ⁊ ioseph (remāsit puer i iherlm: ⁊
nō cogno. pa. ei⁹). i. nō aduertēt
q̄ remaneret. hoc est i illos q̄ ra
ro manēt in ecclia vsqz ad finē mis
se aut smonis. s̄ diablo instigāte
cito exēit: ⁊ i cimitio vl foro stāt
⁊ inutilib⁹ smonib⁹ se occupāt.
vt p3 Joh. viij. Qui ex deo est ver
ba dei audit. p̄pterea vos nō au
ditis qz ex deo nō estis (existi. autē
illū esse i comi.) Guil. filijs israel
c ij

ad festa confluentib³ vel ad pro-
pria redeuntibus: mos erat seorsuz
viros ⁊ seorsum feminas incedere
pueri cū quolibet parēte indiffe-
reter ire poterant. Et ideo maria
putauit ihesuz esse in comitatu vi-
roz: ioseph putauit euz esse in co-
mitatu muliez cum maria: ⁊ sic p-
diderūt ih̄m (venerūt iter vnus di-
ei) idest in eadē die qua redierūt de
ih̄rlm (⁊ querebāt eum) scz. secun-
da die (inter cognatos ⁊ notos. ⁊
nō inueniētes eū reuerſi sunt) s. ter-
tia die in ih̄rlm requirētes eum. ⁊
factū est post triduū inuenerūt il-
lū in tēplo) nō in foro neqz i ludo
sicut pueri iam solēt inueniri: s; in
tēplo vbi domus oionis est (sedē-
tē in medio doctoz audientē illos
⁊ interrogātes eos (Lp. vt melius
posset omēs audire: ⁊ melius cum
eis conferre: hoc est em̄ sapientis
primo audire ⁊ post interrogare.
(Stupebāt autē omēs qui eum au-
diebāt) idest valde mirabant (sup
pindētia ⁊ respōsis eius) quia als
inauditū fuerat qd puer talis etas-
tis tam sapiēter loqueret (Et vi-
dentes) scz maria ⁊ ioseph eum in
medio doctoz (admirati sunt. ⁊ di-
xit mater eius ad eū. fili quid feci-
sti nob sic: ecce pater tuus (scz. pu-
tatiū vel nutritiū (⁊ ego dolētes
querebam³ te) hic instruitur pa-
rentes qualiter se in correctiōe de-
beāt habere ad filios vt contume-
liosus ⁊ maledicis nō conturbent
pueros suos. corripiēdi em̄ sūt p-
mo cū benignitate: ⁊ si nō inuat

tūc cum virga aspera: vt patet p-
uerbioz. xxiij. Noli subtrahere a
puero disciplinā: si em̄ percusseris
euz virga nō morietur: ⁊ aiam ei⁹
de inferno liberabis. ¶ Notādū
qd nūcq; legit in euāgelij ioseph
ih̄u locutum fuisse: sed hoc semp
marie virgini dimittebat: quia ad
ipsam tanq; ad verā matrē perti-
nebat. Item hic querit quare ioseph
dicitur pater ih̄esu cū nō ge-
nuerit eū. Dicendū est qd dicebat
pater eius propter tria. Primo p-
pter hominū opinionē. vt patet
Luce. iij. vt putabatur filius ioseph.
Secūdo propter eius nutritio-
nē: quia scōn originē sic appella-
batur ioseph. scz. pater ih̄u: qd nu-
tritius ei⁹ fuit. Tercio propter cō-
iugale despositiōnē. scz. ioseph ⁊
marie. Nam fm̄ Augustinū mul-
to cōuenientius xps dicitur filius
ioseph q; si esset aliunde adopta-
tus. Item quare maria virgo pre-
posuit ioseph ante se dicens. Pa-
ter tuus ⁊ ego dolentes querebas-
mus te: cū tamē sit mater dei ⁊ res-
gina celi. Respōdetur primo pro-
pter humilitatem quam habebat
excellentissimā. Secūdo vt exēplū
daret alijs mulierib³ honorandū
viros suos (⁊ ait ad illos. Quid ē
qd me querebatis) scz. inter cōsāns
guineos ⁊ notos (nesciebatis qd
in his que patris mei sunt) sup
ple celestis (oportet me esse) quia
aliū patrē nō habeo. Ouge. in ce-
lis sine matre in terris sine patre.
(⁊ ipsi nō intellexerūt verbum qd

loquebat) *Lp.* q̄a adhuc nō erāt
 assueti talia audire ab eo (et descen
 dit cū eis et venit nazareth) ad eoz
 consolationē (et erat ibi subditus
 illis) ad nostrā instructionē. (et ma
 ter eius conseruabat om̄ia verba
 hec conferēs in corde suo) omnia
 em̄ que vidit vel audiuit a x̄po fie
 ri quoz tunc plenā cognitionem
 nō habebat memoriter tenuit. vn
 de Beda. virgo maria que nō intel
 lexit siue que nondum intelligere
 potuit: posuit om̄ia in corde suo
 quasi rumināda et diligentius scru
 tanda recōdebat. hoc est contra
 nos obliuiofos qui nec aliqd q̄
 de deo et salute aīaz nostraz audi
 uimus memoriter retinemus: s; su
 mus sicut vas confractū quod ni
 hil potest continere. vnde Ecclesia.
 p̄p̄i. Cor fatui quasi vas cōfractū
 omnē sapientiā nō tenebit. (Ihus
 autē proficiebat etate) *Sor.* quo
 ad corporis incrementū. s. de infā
 tia ad puericiā. de puericiā ad iu
 uentutē. (et sapientiā et gratiā) *Lp*
 nō q̄tum ad rem: sed q̄tum ad o
 stensionē in effectu inq̄tum sapi
 entiā suā: nō tantū humanā s; etiā
 diuinā magis ostendebat secūduz
 suū beneplacitū: et prout nostre
 saluti expediebat (apud deū et apō
 homines) idest deo ad laudē et ho
 minibus ad salutē proficiebat.

¶ Dñica p̄ma post octa. epi
 phie euāge. Scdm̄ Joh. ij.

qz ad summū. Et dicit eis ihs. Haurite nūc ⁊ ferte architriclino: ⁊ tulerunt. At autē gustauit architriclinus aquā vinū factū ⁊ nō sciebat vnde esset. ministri autēz sciebant qui hauerāt aquā: vocat sponsus architriclinus: ⁊ dicit ei. Omnis homo primū bonū vinūz ponit: ⁊ cum inebriati fuerint: tūc id qđ deterius est. tu autē seruasti bonū vinū vsqz ad huc. Hoc fecit initiū signorū ihs in chana galilee. ⁊ manifestauit gloriā suā. Et crediderunt in eum discipuli eius.

¶ Postilla.

¶ Nuptie facte sūt in chana galilee. Johis. ij. Miraculū istud dñs ihs fecit anno eius. xxxi. viij. idus Ianuarij. luna. xv. feria. ij. in ditione. iij. Ante initiū illius euāgelij scribit sanctus iohes de vocatione discipulorū xpi: tunc dicit eis. Amē amen dico vobis: videritis celū apertū ⁊ angelos dei descendētes ⁊ ascendētes super filiū hoīs. Tūc sequit euāgeliū hodie nū. (Nuptie facte sūt in chana galilee) Gor. chana est nomē ville: in qua facte sunt nuptie puincia galilee. ⁊ ista villa distat a iherlīm qđ sit trib⁹ dietis. Et iste nuptie facte sunt eadē die qua xps baptizatus est: reuoluto vno anno (⁊ erat mater ihu ibi) nō dicit qđ fuerit voca-

ta: qz ratione cōsanguinitatis venerat tanqđ officiosa: sicut etiam abijt in montana ad Elizabeth ad seruiedū ei. Luce. i. Ratiōe huius etiā vocat⁹ fuit dñs ihs cū discipulis suis. Lhuiso. vocat⁹ est ihs ad nuptias nō vt aliqđ magnus: svt cōsanguine⁹. ⁊ ipse vt humilis nō respuit: sed venit. Sed quō vocati sunt ihs ⁊ mater ei⁹ ⁊ discipuli ad nuptias cū essent paupes quales nō solēt ad diuicia vocari Respōdet qđ spōsus ⁊ sponsa pauperes fuerūt: ⁊ ideo paupes inuitabāt. xps aut nuptijs interesse voluit vt nuptias approbaret ⁊ errorē eorū excluderet qđ nuptias dānant. Cū Beda. si thoro immaculato ⁊ nuptijs debita castitate celebratis culpa inessz: nequa qđ dñs ihs ad has venire voluisset. Cū. i. Lozin. vij. Nō peccat mulier si nubat: si vrorē accepisti nō peccasti. si nupsit rit virgo nō peccat (⁊ deficiēte vino) in ipso conuiuio: qđ est signū paupertatis (dixit mater ihu ad eū vinū nō habēt). s. ministri ad propinandū (⁊ dixit ei ihs. qđ mihi ⁊ tibi est mulier) Lho. q. d. defectus iste nō ptinet ad me vel ad te: s; ad illos quorū sunt nuptie (nondū venit hora mea) Lhuiso. q. d. qđ rosgas ⁊ petis vt faciā miraculū ante qđ sit hora cōueniens ad hoc. licet em vinū deficeret: nondū tñ defectus vini erat oib⁹ manifestus. xps aut volebat vt oēs prius scirēt de factū: ⁊ sic postea miraculum esset oibus certū ⁊ manifestū (dicit ma-

ter ihu ministris). i. seruitorib⁹ cō
uiuij (qđ cūq; dixerit vobis facite)
Tho. credendū est qđ beata virgo
nunq; aliqđ petijt a filio qđ ipse
nō fecerit. Et nō licet aliqđ tulū du
re viceret matri respōdere: ipsa ta
mē firmissime sciuit eū facturū qđ
petiuerat. ideo dicit ministris.
qđ cūq; dixerit vobis facite (erant
autē ibi). s. in domo conuiuij (lapi
deē hyōrie sex posite sū purifica
tionez iudeoz (.i. morē iudeoz. vt
patet a⁹ dar. vii. pharisei 7 oēs iu
dei nisi crebro lauēt man⁹ nō mā
ducāt panē (capiētes). i. capere va
lentes (singule metretas). i. mensu
ras (binas vel trinas. dicit eis.). i.
ministris (ihū) rogat⁹ a matre (im
plete hyōrias aqua: 7 impleuerūt
eas vsq; ad suramū) vt nihil vacu
itatis remaneret. (7 dicit eis ihū)
Tho. iā facta transmutatione cui⁹
oīpōtentia iā aquā in vinū cōuer
terat. ergo patet siml^r panē in cor
pus 7 vinū in sanguinē trāsmuta
re. (haurite nūc 7 ferte architricli
no) An Chriſo. architriclinus d^r
quasi ordinatoz vel dispensatoz in
conuiuio (7 tulerūt) sū imperiū dñi
nři ihesu xpi. Et notandū qđ mini
stri obediētes fuerūt in fundēdo 7
in hauriēdo 7 in deferēdo. (vt autē
gustauit architriclin⁹ aquā vinū
factū 7 nō sciebat vnde esset: mini
stri autē sciebāt qđ hauserāt aquas:
vocat sponſus architriclinus 7 di
cit ei. omis homo primū) id est in
pncipio conuiuij (bonū vinū pōit)
in mensa (7 cū inebriati fuerint (ci

bo 7 potu boni vini (tūc id qđ re
teri⁹ est). i. minus bonū (tu autē s
uasti bonū vinū vsq; huc) immo
optimū. 7 sic Chriſo. d. hoc ē ge
nerale i oībus miraculis qđ semp
ad nobili⁹ terminat qđ natura pos
sit. nūq; natura fecit ita bonū vi
nū sicut illud fuit. nunq; aliq; pi
stor ita bonū panē fecit sicut quā
do xps panes multiplicauit. vnde
propter hoc qui comederūt de pa
nibus istis voluerūt eū facere res
gem. Johis. vi. Item natura nūq;
potuit dare ita claz 7 acutū visū
sicut ipse xps dedit ceco nato. Jo.
ix. (hoc initiū signoz fecit ihesus
in chana galilee: 7 manifestauit
gloriā suam) (Glo. idest latente di
uinitatē ratione edificatiōis disci
puloz. Unde subdit (7 crediderūt
in eum discipuli eius) idest firmi⁹
crediderūt. quia viso miraculo ro
borati sunt in fide amplius 7 amo
re eius. Vbi notandum qđ sanctus
Thomas de aquino in. iij. parte
summe. q̄stione. cliiij. dicit qđ dñs
ante illud miraculū conuersionis
aque in vinū nullum aliud fecit in
humana natura. 7 ideo libellus de
infantia saluatoris contrariū hu
ius dicens: reprobat⁹ est tanq; ab
hereticis confect⁹: vt patet in de
creto Belasij. An circa pñs euāg.
vbi dicit. Nuptie facte sunt i cha
naga. 7c. querit quid efficit matri
moniū. Respondet hugo de pra
to qđ consensus expressus volun
tarius 7 non fictus vel coactus de
vbijs de pñenti efficit matrimoniū

carnis autē copula ipsum cōsum-
 mat. alia autē que precedūt: vt p-
 missio de accipiēdo sunt sponsa-
 lia: nec efficiūt matrimoniū. Simi-
 liter que comittātur: vt missio an-
 nuli que est signū matrimoniij et
 instrumentū. Et omnia alia que ob-
 seruātur in matrimonio sunt que
 dam solēnitates matrimoniij: nōq-
 efficiūt matrimoniū. Consensus
 autē ille est in cohabitationē per-
 petuā ⁊ in copulā carnalē. ¶ Itē
 notandū q̄ inter xpianū ⁊ quācū-
 qz aliā personā nō baptizātā non
 potest esse cōiugiū: cū baptis-
 m⁹ sit ianua omniū sacramētorū. simi-
 liter si aliquis infidelis conuertit⁹
 ad fidem ⁊ eius vxor nōlet cōuer-
 ti potest accipere aliaz vxorem. ⁊
 simile est de vxore: quia nō est cō-
 uentio lucis ad tenebras neqz xpi
 ⁊ belial. vnde dicit apls. ij. ad Co-
 rinth. vi. Item quādo quis timo-
 re coactus accipit aliq̄: si em̄ po-
 stea quādo est in loco tuto nō cō-
 sentit potest eam dimittere: quia
 matrimonia debēt esse libera. ⁊c.
 Item notandū q̄ phus inpolliti,
 dicit. Mas non debet contrahere
 ante. xxvii. annū: ⁊ puella ante de-
 cimū octauū annū: alias fetus im-
 perficitur: quia mas ⁊ femina tūc
 nō crescūt. oportet tamē ⁊ preue-
 niri possunt prefata tēpora aliqui
 propter incontinentiam.
 ¶ Dñica secunda post octa-
 uas epiphaniē Euangeliū.
 Scdm̄ Matheū. viij.

¶ In illo tpe. Cū
 descendisset ihs
 de monte: secute
 sunt eum turbe
 multe. Et ecce le-
 prosus veniens adorabat euz
 dicens. Domine: si vis potes
 me mūdare. Et extendens ihs
 manū tetigit eum dicens. Vo-
 lo mundare. Et confestim mū-
 data est lepra eius. Et ait illi
 ihesus. Vide nemini dixeris:
 sed vade ostende te sacerdoti-
 bus: ⁊ offer munus tuū quod
 precepit moyses in testimoniū
 illis. Cum autem intrasset ca-
 pharnaū: accessit ad eum cen-
 turio. rogans eū ⁊ dicens. Do-

mine puer meus facet in domo
 paralyticus et male torquetur
 Et ait illi iesus. Ego venias et
 curabo eum. Et respondens cen-
 turio ait. Domine non sum dignus
 ut intres sub tectum meum: sed
 tantum dic verbo et sanabitur
 puer meus. Nam et ego homo
 sum sub potestate constitutus
 habes sub me milites: et dico
 huic vade: et vadit. et alio ve-
 ni et venit. et seruo meo fac hoc
 et facit. Audiens autem iesus mi-
 ratus est. et sequentibus se dis-
 cit. Amen dico vobis: non inue-
 ni tantam fidem in israel. Dico
 autem vobis quod multi ab oriente
 et occidente venient recubent cum
 abraham ysaac et iacob in re-
 gno celorum. filij autem regni
 eiicientur in tenebras exterio-
 res: ibi erit fletus et stridor den-
 tium. et dixit ihesus centurio-
 ni. Vade: et sicut credidisti fiat
 tibi. et sanatus est puer ex illa
 hora.

¶ Postilla.

Cum descendisset iesus de
 monte etc. Math. viij. Mar. i. Lu-
 ce. v. Historia huius euangelij facta
 est anno xpi. xxxi. iij. pous Julij. fe.
 v. luna. xvj. iditioe. iij. Glo. post
 quod dominus docuerat discipulos in mo-

te descendit in valles ut turbas do-
 ceret: et sanaret turbam infirmos
 que sequebantur eum. Discipuli enim
 tanquam perfectioribus sermonem fecit
 in monte. turbis autem tanquam imper-
 fectis in valle predicauit. Et secundum
 Haymonem exemplo christi debent face-
 re predicatorum: ut in predicatione sua
 habeant sermonem scripturatum. et sicut sci-
 unt vniuersumque capere posse: ita et
 verbum dei annunciet. Unde etiam
 Grego. Secundum capacitatem auditorum
 formandus est sermo doctoris
 (secute sunt eum turbe) Gor. pro-
 pter quarum sequela et edificationem
 mouebat ad faciendum miracula
 (ecce leprosus veniens). scilicet cum fi-
 de cordis (et adorans eum) cum humi-
 litate corporis. Unde Marci. i. dicitur
 genuflectit. Luce. v. prociuit in fa-
 ciem. que omnia humilitatem indicant.
 Orige. habuit enim tria ille lepro-
 sus in se. que quicumque habuerit in
 se: nibila deo sibi negat. Primus
 est fides: quod tangit cum dicitur.
 adorabat eum. Unde Iaco. i. pos-
 stulet autem in fide nihil hesitans: et
 dabitur ei. Secundum est humilitas: quod
 notat cum dicitur prociuit in faciem.
 Unde Eccle. xxxv. Oratio humi-
 liantis se celos penetrat. Tertium
 est deuota oratio: quod notat cum
 dicitur. Domine si vis potes me munda-
 re. hic est considerandum quod sapienter
 se habuit ille leprosus tunc. prius
 mo ad fidem conuersus. Non enim
 desiderauit sanitatem corporis: nisi in
 quantum illa esset anime salus. et ideo
 non orauit ut dominus eum sanaret: sed

illius voluntati cōmisit an eum sanare veller: q̄ solus nouit qd̄ sue congrueret saluti. Aliquo leproso adhuc in fide neophito nos a pueritia in fide xpi nutriti exemplum recipere debemus: vt bona fortune: bona nature: ⁊ quecūq; terre na qbus cōtingit bene ⁊ male vti nō petamus a deo: nec ea quera- mus nisi inquantū necessaria sunt sustentationi nostre ⁊ expedientia nōstre saluti. Nihil eni nobis bonum est nisi nostra felicitas eter- na ⁊ ea que nobis ad istam conse- quēdā proficiūt: siue prospera siue aduersa (Et extendens iesus ma- num tetigit eū: dicens. Volo mun- dare (Uñ Damas. humanitas xpi erat organū ⁊ instrumentū diuini- tatis. Et ideo sicut artifex mediāte instrumēto operat̄: sic virtus di- uina in xpo per applicationē hu- manitatis a q̄ miracula fiebāt qñ q3: sicut hūc leprosus tangēdo sa- nauit (⁊ cōfessū mūdāta ē lepra ei⁹) sc3 totaliter non tm̄ diminuta. Uñ in ps. c. lviij. Ipe dixit ⁊ facta sūt Uñ Augu. dicit q nō statim post descēsus de mōte fecit hoc miracu- lum. sed postq̄ sermonem in loco cāpestri fecit turbis: sicut dī Lu- ce. v. Chriſo. post sermonē imēdi- ate pcedit ad miracula: vt verbis pcedētib⁹ auctoritatē prestaret. vt mirabilis in verbis: mirabilior ap- paret in ope (⁊ ait illi iesus. Cūde- nemini dixeris). s. miraculū qd̄ fa- ctus est. Chriſo. In his verbis do- cet nos non esse vane glorioſos. ⁊

si aliq̄ bonū circa nos est nō no- bis: sed deo ascribere debem⁹. vñ ps. cxlij. Nō nobis dñe nō nobis sed nomini tuo da gloriā (sed vade ostēde te sacerdotib⁹: ⁊ offer mu- nus qd̄ pcepit moyses) Leuit. xliij. s. duos passeret offerebat; p emundatiōe sua. vnus eoz occide- batur: ⁊ alter in sanguinē illi⁹ in- tingebat. ⁊ sic dimissus euolauit. (in testimoniū illis) idest vt illorū testimonio sanus haberis. Quas- re xpus leprosum sanatū misit ad sacerdotes. Rñsio fm̄ Bor. pmo ppter legis approbationē. Scdo ppter miraculi cōfirmationē. s. vt testes essent miraculi. Tertio ppter eozū vtilitatē: vt vidētes cre- derent ⁊ saluarent. Quarto pro- ppter eruditionē nram: vt nos etiā sacerdotes honorem⁹. Quinto in exēplū pctōib⁹ q̄ sunt lepra pcti infecti qbus di. (Ite). i. nō scate (o- stēdite) nō occultate (vos) nō alios (sacerdotib⁹) q̄ habēt prātē remit- tendi pctā. vt pz Jo. x. Accipite spiritū sc̄m: quoz remiseritis pec- cata remittunt̄ eis (Cū aut̄ intro- isset capharnaum accessit ad eum centurio). i. quidā gentilis q̄ ha- bebat hoīes in armis sub se ad cu- stodiā ipius galile. Tunc enī terra iudeozū subiecta erat romanis: a quibus illuc erat positus cēturio ille. Iste aut̄ centurio auditis xpi miraculis firmiter credidit q̄ pos- set sanare seruū eius q̄ erat ei val- de charus: vt dicit Luce. v. ⁊ ideo de eius sanatione fuit valde solli- c

tus(Accessit ergo rogans eum di.
Dñe puer meus)seruū nominans
puerū suūz.hoc est cōtra supbos
q̄ famulos designant(iacet in do
mo).s.nō potēs venire ad te. hoc
est contra inhumanos dños qui
expellunt infirmos famulos a do
mo sua ⁊ mittunt ad hospitale(pa
ralyticus ⁊ male torquet)Chriso.
Infirmitatē tantūmodo exponit:
sed sanitatis remedium in potesta
te misericordie ei⁹ dimisit(⁊ ait illi
iesus.Ego veniam ⁊ curabo euz)
Unde Beda. Qui ad sanandū filiū
reguli ire noluit ne diuitias hono
rare videretur:ad seruū vadit ne
seruile conditionē sp̄ciuisse puta
retur(⁊ respondens centurio: ait.
Dñe nō sum dignus).s. quia genti
lis sum. Unde Hiero. Quia gentilis
fuit: ⁊ forte idola stabāt in domo
sua. ideo noluit vt xpus intraret:
ne in hoc offenderet(vt intres sub
tectum meum)Goz.non dicit pa
latium licet princeps esset: sed te
ctum pre humilitate sui: ⁊ cōfide
ratione magnitudinis xpi. Un̄ Au
gustin⁹. Dicendo se indignū p̄sti
tit se dignum.nō in cuius parietes
sed in cuius corp⁹ xpus intraret.
Un̄ Orige. Quādo corp⁹ ⁊ sangui
nem xpi sumptur⁹ es:tunc dñs te
ctum tuū vult intrare. Et tu ergo
humiliās teipm dic. Dñe non suz
dignus vt intres sub tectum meū
sed tñ dic verbo ⁊ sanabitur pus
er me⁹. Unde Beda. Magna fides
que dicere credit esse facere.(Naz
⁊ ego homo sum sub potestate cō

stitutus habens sub me milites. ⁊
dico huic vade ⁊ vadit).s. q̄tū ad
negociūz implendū in absentia(⁊
alio)antiqua est grāmatica(⁊ alio
veni ⁊ venit)q̄tum ad officiū im
plendū in p̄sentia(⁊ seruo meo fac
hoc ⁊ facit) Ex his concludit q̄ si
dicto eius vnus vadit ⁊ alius ve
nit.multo plus si xps deus ⁊ dñs
dicat ifirmitati vade ⁊ vadet: ⁊ sa
nitati veni ⁊ veniet(Audiens autē
ihesus).s. q̄ sub velamēto carnis
cēturio agnouisset excellentiā ma
iestatis(miratus est).i. ad modum
mirantis se habuit ⁊ sequētibus
sedixit. Amen dico vobis: non in
ueni tantā fidem in israel).i. in po
pulo iudaico. qđ intelligendū est
q̄tum ad facilitatē in creēdo: qz
alii pluribus signis viso: sed solū
audito credidit(Dico autē vobis
q̄ multi ab oriente ⁊ occidente ve
nient ⁊ recūbent cum abrahā isa
ac ⁊ iacob in regno celozum)quia
multitudo gentium de diuersis or
bis partibus existentiū per predi
cationem aploz cōuersa est ad
fidem. ⁊ sic perceperūt gratiam in
p̄senti ⁊ glām in futuro(filij autē
regni).i. iudei ex quibus erat nas
tus: ⁊ q̄b⁹ erat p̄nciplr miss⁹ ad p̄
dicandū eis(eiscinē in tenebras exte
riores) qz repulerūt fidē xpi: ⁊ sic
remanent in pctis suis obstinati.
⁊ sic eiscientur ad penas inferni:
vbi dicuntur tenebre exteriores.
Unde sanctus Gregorius. Inte
riores tenebre sunt cecitas men
tis. Exteriores eterna nox damna

tionis (ibi erit fletus et stridor dentium) Unde Raba. fletus de ardore: stridor dentium de frigore solet oriri. Unde Job. xxiij. Transibunt de aquis nivium ad calorem nivium (et dixit iesus centurioni. Vade). i. secure revertere (et sicut credidisti) perfecte (sic fiat tibi) in sanatione servi tui (et sanatus est puer) non filius sed servus (ex illa hora) scilicet quod dominus iesus dixit sibi (fiat tibi) Raba. fidei merito ostendit imperasse salutem seruo. Ultimo notandum quod legitur in euangelijis christum tres paralyticos curasse. Unum qui iacebat in porticu. xxxviii. annos habens in infirmitate. ut patet Joh. v. Alium qui portabat a quattuor viris in grabbato. ut patet Marci. ij. Tertium qui fuit servus centurionis: sicut habet in euangelio hodie. no. Circa presens euangelium ubi dicit. Extendens ihesus manum tetigit eum: dicens. volo mundare. dicit hugo de prato quod in scripturis invenimus tribus modis lepra fuisse mundata: que significat tres modos remissionis peccatorum. Primus modus fuit in ablutione aque ut lepra naaman: ut patet. iij. Regum. v. et significat baptismum in quo omnia peccata mundantur. sic fuit mundatus Constantinus compliter et spiritualiter id est in corpore et anima simul. Secundus modus fuit in ostensione et missione ad sacerdotes. et significat confessionem: in qua et per quam peccata mundantur. Unde Iaco. v. Confitemini alterutrum peccata vestra

et orate pro invicem ut saluemini. Tertius modus fuit in tactu manus christi: sicut hic dicit. Extendens manum etc. et significat bonam operationem. Nam si homo in peccato mortali existens non desperat: sed facit bona opera: orando: ieiunando: elemosynas dando. verbum dei audiendo: tunc dominus ihesus christus eo citius illuminat eum: et non patitur eum perire. sed reducit ad penitentiam. ut patet in cornelio centurione de quo legitur Actuum. x. Elemosyne tue et orationes ascenderunt in conspectu dei. Et ad eum missus est beatus petrus apostolus ut baptizaret eum. Sed si in peccato mortali existens negligit bona operari ut multi stulti faciunt dicentes. Ad quid prodest mihi bona operari. tunc deus derelinquit quandoque tales: ut tandem sic in peccatis suis moriantur et damna buntur. Unde de hoc dicitur in decretis. In peccatis existentes debent bona opera facere: ut deus cor illorum illustret. de pe. dis. v. falsas. Sequitur. vade ostende te sacerdoti. hic reprehenditur error pauperum de lugduno: dicentium non esse necessarium sacerdoti confiteri. quia quilibet bonus christianus est sacerdos.

Dominica tertia post octavas epiphanie. Evangelium secundum Mattheum. viij.

In illo tpe. Ascē
dente ihu in na
uiculā: secuti sūt
eū discipuli eius
Et ecce motus
magnus factus ē in mari: ita
vt naucula opiretur fluctibus
Ipse vero dormiebat. Ecce
acceserūt ⁊ suscitauerūt eum
discipuli eius dicentes. Dñe
salua nos: primus. Et dixit
eis ih̄s. Quid timidi estis mo
dice fidei. Tūc surgēs ipera
uit ventis ⁊ mari: ⁊ facta ē trā
quillitas magna. Porro homi
nes mirati sūt: dicentes. Qua
lis est hic: quia venti ⁊ mare
obediunt ei.

Postilla.

Ascēdēte ih̄s in nauiculā.
Matth. viij. Marc. iij. Luce. viij.
Ih̄sto. hui⁹ euāgelij facta ē anno
xp̄i. xxxij kl. aug. se. v. luna. iij. i.
dictione. iij. Ante initium illius euā
gelij scribit sac̄a Mathe⁹ in eodez
caplo q̄ vn⁹ de scribis accessit ad
ih̄z ⁊ ait illi. Magister seq̄r te quo
cunq̄ ieris. dicit ei. vulpes foues
as habēt: ⁊ volucres celi nidōs. fi
lius aut̄ hoīs nō habz vbi caput
suū reclinet. Alius aut̄ de discipu
lis eius ait illi. dñe p̄mitte me pri
mū ire ⁊ sepelire p̄iem meū. ih̄s at̄
ait illi. Seq̄re me ⁊ dimitte mortu
os sepelire mortuos suos. Et sta
tim sequit̄ euāgelium hodi. (Ascē
dēte ih̄s in nauiculā) Un̄ Ch̄iso.
Cū multa ⁊ mirāda dñs oñdisset ī
terra trāsiit ad mare: vt ibidē excel
lētiora opa demonstraret: q̄ten⁹ ter
re marisq̄ dñm se oñderet: (secuti
sūt euz discipuli ei⁹). s. transfretātes
cū eo (⁊ ecce motus). i. maris tur
batio. Un̄ ps. lxxij. Qui cōturbas
p̄fūdū maris. Et ista turbatio ma
ris nō fuit naturalis: s̄ ip̄erio xp̄i
h̄ facta ē dīna virtute: vt manifes
tare⁹ virt⁹ xp̄i discipulis eius (mag
nus). s. vt mai⁹ appareret miracu
lū (fact⁹ ē in mari). i. in stagno ge
nezareth (ita vt nauicula opiretur
fluctib⁹) supple fere. ⁊ dicit opire
tur ⁊ nō submergeret q̄ nauis xp̄i
cōcuti pōt. Cui⁹ figura ostēsa est
in archa noe. vt p̄z Gen. vij. (ip̄e
vero dormiebat) Lp̄. ⁊ hoc duplis
ci de causa. prima vt veritas hūa
ne nature ī eo oñderet. dormiebat

enim corpe. sed vigilabat deitate. Scdā vt discipuli in piculo positi ad xpm recurrerēt: et auxiliū suū peterēt. iō seq̃t (et accesserunt et seiscitauerūt eū discipuli ei⁹: dicētes) deuotis p̃cib⁹ (dñe p̃mus). i. p̃re timem⁹ (salua nos) Rab. O vera ces et bñdicti discipuli xpi saluatorē vobiscū hētis et piculū timeris. vita vobiscū est: et de morte solliciti estis (et dixit. qđ timidi estis (Lp. qđ si diceret. Nō debetis timere cum sum p̃ns vobiscū quē vidistis tot miracula facere in terra (modice si dei) Christo. ppter hoc vocat eos modice fidei. qđ licz crederēt xpm posse eos liberare a piculo cū eēt excitatus: non tñ credebāt qđ hoc posset dormiēs facere. qđ si p̃fectā fidē haberēt cognoscerēt eū tantā virtutē habēre dormiendo q̃tā vigilādo. et tantā in mari q̃tā in terra. tūc. s. post p̃ces discipuloz (surges). s. a sono (impauit vētis et mari) cōtra iundationē fluctuū (et factā ē trāquillitas magna ī mari) Lp. ex quo p̃zei⁹ diuinitas. qđ miraculū hoc fecit ip̃erādo sicut dñs oīum creaturaz. vñ seq̃tur (porro hoīes mirati sūt) vnde hiero. nō discipuli s; naute et ceteri qđ erāt ī naui (dicētes. q̃lis ē hic) Lp. qđ sicut hō dormit et sicut de⁹ miracula facit. Gor. ī miraculis xpi sp̃ aliqd ponit ad oīdēdū veritatē hūanā: et ad oīdēdā veritatē deitatis. vñ Christo. sōnus hoīez: trāquillitas deū ostendebat. Tria ergo admirāē. et hoīez dormiētē. et deū ip̃erātē. et creaturā

obediētē. vñ addūt (qđ vēti et mare obediūt ei) sic creatura creatori
C Dñica. iiii. post. viiij. epi /
 phanie euāge. scōz Adat. xiiij.

In illo tē. Dixit ihus discipulis suis parabolā hāc Sile factū est regnū celoz hoī qđ seminauit bonū semē in agro suo. Cū aut dormirent hoīes venit inimicus et sup̃seminauit zizania ī medio tritici: et abiit Cū aut crenisset herba et fructum fecisset: tūc appuerunt et zizania. Accedentes aut serui p̃rissamilias: dixerūt ei. Dñe. nōne bonuz semē seminasti ī agro tuo. Unde ergo habet zizania. Et ait illis. Inimicus

hō hoc fecit. Serui autē dixerūt ei. Vis imus ⁊ colligimus ea. Et ait. nō: ne forte colligentes zizania erradicetis simul cū eis ⁊ triticū. sinite vtraq; crescere vsq; ad messē. ⁊ in tpe messis dicā messoribus: colligite primū zizania: ⁊ alligate ea in fasciculos ad cōburendū: triticū autē cōgregate in horreum meum.

Postilla.

Simile factū est regnū celorum. Math. xiiij. Mysto. hui⁹ euā. facta ē in mēse apili. videlz. i. die āno xpi. xxxiij. inditiōe. v. (Sile factū est regnū celorū. i. stat⁹ ecclie militatis (hōi qui semiauit bonūz semē in agro suo) Lp. hō ille xp̄us est. ager autē ecclia labore ⁊ sagui ne xpi exulta. Bonū semē est sc̄a doctrina ⁊ fides catholica (Cūz āt dormirēt hoies). i. custodes. Glo. interli. q̄ ad tutelā ⁊ custodiā sunt deputati. per quos plati designāt (venit inimic⁹ hō). i. diabolus. vt patz Exo. xv. Dixit inimicus p̄se: quar ⁊ cōpre. ⁊c. (⁊ sup̄seminauit zizania in medio tritici) qz inter doctrinā veritatis cōmiscuit fallaciā erroris: inter fideles ⁊ electos cōmiscuit prauos homies: inter virtutes cōmiscuit vitia (Cū autē creuisset herba ⁊ fructū fecisset apparuit zizania) Ch̄isost. quasi filem

herbā h̄is: ita q̄tū ad exteriorē apparentiā frequēter nō est differentia inter semē xpi ⁊ semē diaboli: sed in facto dep̄ehēdit diuersitas (Accedentes autē serui patris familias dixerunt ei. Dñe nōne bonum semen seminasti in agro. Unde ergo habet zizania. Et ait illis. Inimicus homo fecit. Bor. Diabolus dicitur inimicus homo ex eo q̄ homini a principio inimicatur (Serui autē dixerūt ei. Vis im⁹ ⁊ colligimus ea. Et ait. non: ne forte erradicetis simul cūz eis ⁊ triticū. sinite vtraq; crescere) scilicet zizania ⁊ triticū. idest bonos ⁊ malos (vsq; ad messē) idest vsq; ad mundi consumationē (⁊ in tempe messis) idest iudicij dei (dicam messoribus) idest angelis colligite primū zizania: ⁊ alligate in fasciculos ad cōburendū) quia ministerio angelorum separabunt: mali tunc de medio iustorū: ⁊ mittent in gehennā (triticum) idest fideles in horreo huiusmodi contritos ⁊ flagellatos (congregate in horreum meum) idest in celeste gaudiū.

Dñica quinta.

Confitebor tibi domine pater celi ⁊c. Hoc euangelijz quere de sanctis: scilicet in festo sancti Mathie apli.

Dominica in septuagesima. Euangelium sc̄m Math̄. xx.

In illo tpe. Dixit iesus discipulis suis pabolaz hanc. Sile est regnū celozuz hōi p̄rifamīlias q̄ erijt p̄mo mane cōducere operarios in vineaz suas. Cōuentiōe aut facta cū oparijs ex denario diurno: misit eos in vineā suā. Et egres- sus circa horam tertiāz vidit alios stantes in foro ociosos: et illis dixit. Ite et vos in vineam meā: et qđ iustū fuerit dabo vobis. Illi autē abierūt. Iterū autē erijt circa sextā et nonāz horam: et fecit similiter. Circa vndecimā vero erijt: et inuenit alios stantes: et dixit il-

lis. Quid statis h̄ tota die ociosi. Dicūt ei. qz nemo nos cōducit. Dicit illis. Ite et vos in vineā meā. Cū autē sero factū esset: dixit dñs vinee procura- tori suo. Voca oparios et redde illis mercedē: incipens a nouissimis vsqz ad primos. Cū venissent ergo qui circa vnde decimā horā venerant: acceperunt singulos denarios. Venientes autē et primi: arbitrati sunt qđ plus essent accepturi. Acceperūt autē et ipi singulos denarios: et accipietes murmurabant aduersus p̄remfamīlias dicētes. Hi nouissimi vna hora fecerūt: et pares illos nobis fecisti: qđ portauimus pondus diei et estus. At ille respōdēs vni eorū: dixit. Amice nō facio tibi iniuriā: nōne ex denario cōuenisti mecū: tolle qđ tuū ē et vade. Volo autē et huic nouissimo dare sicut et tibi. an non licet mihi facere qđ volo. an oculus tuus nequam est: qz ego bonus sum. Sic erūt nouissimi primi: et primi nouissimi. Multi enim sunt vocati: pauci vero electi.

C Postilla.

Sile est reg. cel. Mat. rr.
visto. huius euāg. locut⁹ est dñs
ihesus xps. anno eius. xxij. kl. oc
tobris. dnica. luna xij. indictione
v. Ante hoc euāgel. scribit sanct⁹
Math. in. xij. ca. q. ihesus dixit di
scipulis suis. Amen dico vob: qz
diues difficile intrabit in regnū ce
loz. ritez dico vobis. facilit⁹ est
camelū per foramē acus transire;
qz diuites intrare in regnū celoz.
Auditis autē his discipuli: mira
bātur valde dicentes. Quis ergo
poterit salu⁹ esse. Aspicies autem
ihesus ait illis. Apud hoies hoc
impossibile est: apud deū autem
omniaabilia sunt. Glo. Diues
difficile intrabit in regnū celoz.
Ly. difficile dicit r nō impossibi
le: quia difficile est diuitias possi
dere: r nō teneri nimis amore eaz
Et itez dico vobis. facilit⁹ est ca
melū per foramē acus trāsire. Ly
Hoc non intelligitur de quolibet
diuite: sed de diuite constituēte si
nē in diuitijs totā confidentiā suā
Ergo Math. x. dicitur qz difficile
confidētes in pecunijs intrabunt
in regnū celoz. Ly. Possessio diui
tiarū reddit hominē difficilem ad
perfectionē acquirendā. nō tamē
facit impossibiles: qz abrahā fuit
diues valde r tamen fuit perfect⁹
vt habetur Gene. xvij. r in Ecclū.
xxi. Beatus vir diues qui inuen
tus est sine macula. Et sequit⁹: Et
qs est hic r laudabim⁹ euz: quasi
dicat vix r cū difficultate inuenit⁹
postmodū sequit⁹ euāge. ho (Si

mile est regnū celoz) idest status
ecclesie militantis (homini patrifam
ilias) Iste est deus pater qui ita
gubernat totum mundū: sicut pa
terfamilias subditos in domo (q
exist primo mane conducere ope
rarios in vineā suam) vinea est v
niuersalis ecclesia: cuius palmites
sunt iusti qui a primo hoie iusto
scz. abel colligit⁹ vsqz ad vltimū
hominē iustū qui nasciturus est.
vt dicit Grego. Nec vero vinea
tot de se protulit palmites quot
sanctos ptulit a iusto abel vsqz
ad vltimū electū qui in fine mun
di nasciturus est. operarij: sūt doc
tores r prelati a deo missi ad cul
turā huius vinee per predicationē
r doctrinā (qui exist primo ma
ne) Ly. quia a principio mūdi vs
qz ad noe fuerūt. Ad. dc. lvi. anni.
in quo tēpore aliquos sctos pa
tres ad eruditionē hominū misit
adam Seth r Enoch r alios san
ctos r iustos (Conuēctione autem
facta cū operarijs ex denario diur
no) Ly. Conuētio ista est promif
sio vite eterne pro labore: qz qui
dem vita eterna dicit denarius di
urnus qui est equalis omnibus qz
vita eterna erit equalis omib⁹ q
tum est ex parte finis: quia nunq
finē habebit (Et egressus circa ho
ram tertiā) hora tertia intelligitur
mundi discursus a tempore Noe:
vsqz ad abrahā. in quo tempore
elapsi sunt. ecc. lxxxij. anni. In q
bus annis aliqui sancti ad eruditi
onē alioz missi sunt a deo. vt noe

sem. thare. et sic de alijs (Ite exijt circa sextā et nonā horā et fecit si- militer) hora sexta fuit ab abrahā vsq; ad moysen. in quo tpe elapsi sunt. cccc. anni. In qbus missi sūt abrahā. ysaac. et iacob. et duodeciz patriarche. et sic de alijs. Hora nona a moysē vsq; ad xpm. In quo tpe elapsi sūt. d. d. xi. āni. in quibus annis ad eruditionem populi missi sunt Moyses et aarō et iosue: iudices reges et pphete et sacerdotēs. Extāt em̄ versus de etatib⁹ veteris legis. vt. j. sexcentū mille sex quinq; ginta dat adam. Octoginta nouēq; trecentos noe sub archa. Circūcisus abrahā quadringētos habet ānos. Dat triginta sex quadringētos moysi lex. Septuaginta tetras quadringenta dauid et rex. Sex quadringētos dabit transmissiō grās babilonq;. Ante ihm certus hic annorū datur ordo. Tract⁹ ab hebreis habet sic et biblia nostra. Ante ihm numerat mundi hieronim⁹ annos. Unū ter mille septingentos decies sex. Ultraq; biblia dat tam nrā q; iudeorū. Nota vsus sequēs nō est beati hiero. Ante iesum. cc. minus vna millia quinq;. (Circa vntecimā vero exijt et inuenit alios stātes et dicit illis. Quid hic statis tota die ociosi) Undecima hora intelligit a tpe xpi vsq; i finē mundi. in quo tpe gētilēs vocati sunt per predicationē apolorū et aliorū ecclesie doctorū. Et ideo sequitur (quid hic statis tota die ociosi) quia em̄ a pncipio mūdi vsq;

tunc laborare in bonis opēribus neglexerant: quasi tota die ociosi stabāt (Dicūt ei: q; nemo nos cōduxit) idest nullus ppheta: null⁹ doctor: ad instruendū nos vēit. q; lex et pphete filijs isrl date fuerūt: vt illi in spūali sc̄ificatiōe vigerēt ex quib⁹ scōm carnē xps erat nasciturus (Ite et vos in vineā meā.) .s. corde credēdo. ore cōfiteōdo. ope laborādo. Un̄ crisostom⁹. Quisq; cū si de recta bonis opērib⁹ insisit: bonus vinee operari⁹ existit. (Cum sero factū esset) Serō. sero est mors hoīs: vel sero est tps iudicij: q; ille erit in fine mūdi. Itē sicut sero redit homo ad domū suam: aialia ad nidū. ita in iudicio quilibet ad locū quē sibi preparauit ibi vlt ad sinistrā vel ad dexterā. (dicit dñs vinee). i. deus pater q̄ est dñs iure creatiōis (procuratori suo) Ly. i. ihu xpo q̄ missus est ad procuratiōnē salutis humane. (voca) ista vocatio gñaliter fiet in iudicio. vt patet Ioh. v. Venit hora qñ mortui audiet vocē filij dei: et q̄ audierint viuēt (operarios) siue bonos siue malos (et redde illis) statim sine dilatiōe (mercedē suā). .s. totā sine diminutiōe. vt patet. j. ad Cor. thios. iij. Unusq; q; propriā mercedē accipiet s̄m laborē suū (incipies a nouissimis vsq; ad pmos) quinq;. n. nouissimi i labore sūt pmi in pmo. vñ Grego. A nouissimo paterfamilias denarios redde re cepit q̄ ad paradisi requiē pri⁹ latronē q̄ petrū pduxit (Cū ergo

venissent q̄ circa .xi. hora venerāt)
 scz ad operandū in vinea (acceperūt
 ipsi singulos denarios). i. vi
 tā eternā que eq̄lis erit omib⁹ nul
 li lōgior: nulli breuior: meritorū
 tamē diuersitate fulgebūt. alij ma
 gis alij min⁹. vt p̄. i. Corinth. .xv
 Differt stella a stella in claritate.
 hic autē denari⁹ vnus i se est: mul
 tipler autē ppter accipientiū diffe
 rentiā (venietes autē ⁊ primi). i. illi
 q̄ primo vocati sūt ad pēitentiam
 (arbitrati sunt q̄ plus essent acce
 pturi) Glo. interli. f. digniorē lo
 cū in regno (acceperūt ⁊ ipsi sin
 gulos denarios). i. similia premia
 iuxta sūctionē predictā. vñ Remi.
 di. i. eādem eternitatē ⁊ accipiētes
 murmurabāt ista murmuratio p̄t
 dici longa extēsiō pene in limbo.
 vñ. Grego. antiq̄ post lōga infer
 ni tpa ad celū perueniūt q̄si post
 murmuratiōē denariū accipiūt:
 nos autē sine murmuratiōe: quia
 mox cū de corpore exim⁹ sine mo
 ra premiū accepimus. f. si iusti fu
 erimus. Simili pōt exponi de diu
 penitente ⁊ martyre: q̄ vnus non
 statiz euolat sicut ali⁹. Dicī⁹ ergo
 (accipiētes murmurabāt). f. conq̄
 rēdo (aduēsus patrēfa. di. hi no
 uissimi). i. martyres vel in p̄ia ⁊
 in bonis operib⁹ inferiores (vna
 hora fecerūt q̄ modico tpe labo
 rē sustinuerūt (illos pares nobis
 fecisti). f. in p̄mio (q̄ portauimus
 pondus diei ⁊ estus) pōdus. f. pre
 ceptorū ⁊ estū carnalis cōcupiscē
 tiē quotidie eidem resistēdo. (at il

le respōdēns vni eorū dixit. Amicē
 nō facio tibi iniuriā: nōne ex tēna
 rio cōuenisti mecū). i. nōne p̄missi
 sti p̄o vita eterna seruare decalo
 gū (tolle q̄ tuū est) quia paratus
 sum tibi reddere mercedē tuā (⁊ va
 de). f. propter impletionē manda
 torū ⁊ intra in gaudiū dñi tui (volo
 autē ⁊ huic nouissimo). f. in p̄ia
 seruētī (dare sicut ⁊ tibi) innocētē
 (an nō licet mihi qd volo facere)
 q̄ nō volo nisi bonū ⁊ licitū. vñ
 Grego. stulta est questio contra
 bonitatē dei (an oculus tu⁹). i. in
 tētiō tua q̄ ad primatū niteris (ne
 quā est: q̄ ego bonus sū) ex natu
 ra bonitatis mee. ideo nulli facio
 iniuriā (sic erūt nouissimi). i. hūi
 les hic ⁊ abiecti (p̄mi) in futuro in
 sua exaltatiōe. vt patz Luce. .xviij.
 Omnis qui se humiliat exaltabit
 (⁊ primi) in estimatiōe hominū
 in presenti. erūt quādo q̄ (nouissi
 mi) in iudicio dei qui est scrutator
 ⁊ cognitor cordiū. (Multi em̄ sunt
 vocati) Lp. scz. ad fidē (sed pauci
 electi) ad gloriā. vñ Grego. m̄s
 ti ad fidem veniunt: sed ad celeste
 regnū pauci perducūtur. Mathei
 vii. Arta est via que ducit ad vitā
 ⁊ pauci sunt qui inueniunt eam: ⁊
 lata ⁊ spaciōsa est via que ducit
 ad peritiōē: ⁊ multi ambulant
 per eam

¶ Dñica in. lx. euāgelium.
 Scōm Lucam. viij. ca.

In illo tpe. Cū turba plurima cōuenirēt ⁊ de ciuitatibus ppe- rarent ad ihesū: dixit per similitudinē. Exiit q̄ seminat seminare semen suū: ⁊ dum seminat aliud cecidit se- cus viā ⁊ conculcatū est: ⁊ vo- lucres celi comederunt illud. ⁊ aliud cecidit supra petrā: ⁊ na- tū aruit: quia nō habebat hu- morē: ⁊ aliud cecidit inter spi- nas: ⁊ simul exorte spine suffo- cauerunt illud. ⁊ aliud cecidit in terrā bonam: ⁊ ortum fecit fructū centupluz. Hec dicens clamabat. Qui habet aures audiendi audiat. Interroga-

bāt autē eum discipuli eius q̄ esset hec parabola. Quibus ipse dixit. vobis datū est nosse mysteriū regni dei. ceteris autē in parabolis: vt videntes non videant: ⁊ audiētes nō intelli- gant. Est autē hec parabola. Semen est verbū dei. Quod autē secus viā: hī sunt qui au- diūt: deinde venit diabolus ⁊ tollit verbū de cordibus eorū ne credentes salui fiant. Mas quod supra petrā: hī sunt qui cum audierint cū gaudio susci- piūt verbū: ⁊ hī radicem non habēt. quia ad tēpus credunt ⁊ in tēpore temptationis rece- dūt. Quod autē inter spinas cecidit: hī sunt qui audierūt ⁊ a solitudinibus ⁊ diuitijs ⁊ voluptatibus vite eūtes suffo- cātur ⁊ non referunt fructum. Quod autē in terrā bonā: hī sunt qui in corde bono ⁊ opti- mo audiētes verbū retinent: ⁊ fructū afferunt in patientia.

¶ Postilla.

¶ Cum turba plurima con- uenirent. Luce. viij. Mathei. xij. Histo. huius euāg. facta est in a- puli. primo die. anno xpi. xxxij. in dictione. v. Ante initiū illius euā- gelij. scribit sanctus Lucas in p̄n- cipio illius capituli. q̄ ipse xpus

iter faciebat per ciuitates ⁊ castella predicans ⁊ euāgelizans regnū dei ⁊ duodecim apostoli cum illo. Et mulieres aliquę que erāt curate a spiritibus malignis ⁊ infirmitatibus. Maria que vocatur magdalena: de qua septem demonia eiecerat. ⁊ iohāna vxor Chuse procuratoris herodis: ⁊ susanna. ⁊ alie multe que ministrabāt ei de facultatibus suis. ⁊c. Tunc sequit hoc diuinū euāgeliū. (Cū turba plima cōuenirent) Gor. in quo explicat predicationis xpi gratiositas ad quā tot hoīes conueniebāt ⁊ de ciuitatibus) nō tantū de villis rurales: sed etiā de ciuitatibus ciues (properarēt ad eū) scz. xpm. Et in h^o etiā notat turbarū seruos ⁊ de uotio (quia conueniebāt) nō quidam in principio: quidā in medio ⁊ quidā in fine sermonis: sed similes ueniebant ut audierēt uerbū dei. (dixit per similitudinē) Glo. inter li. parabolam. Quare loquebāt in parabolis. Respōdetur ut a simplicibus eius predicatio facili⁹ retineret. (Exiit qui seminar) Gor. Sensus literalis est planus. A dñs scz dei filius a patre in mundum. Johis. xvi. Exiui a patre ⁊ ueni in mundū (qui seminar) idest cui⁹ officii est seminare (semen) scz. vba exteriora scdm assumptā humanitātē: ⁊ interiora scdm deitātē. propter hoc em officii uenit in hunc mundū. ut. s. semē doctrine in mundum spargeret. ut patet Luce decimo. Alijs ciuitatibus oportet me

euāgelizare regnum dei: quia ideo missus sum. (Et dum seminar) hic subdit differentias auditorū uerbi dei: modo dicit textū euāgelij vsqz ibi (Qui habet aures audiēdi audiatur) unde Chyso. Hic seminator postqz parabolā presentis euāgelij proposuit dixit. (Qui habet aures audiēdi audiatur) Ubicūqz hoc uerbū in diuinis scripturis ponitur: excitatio est mentis ad intelligendū mysteriū. Ergo (hec uerba dicens clamabat). s. ut attentius audirēt (qui habet aures) Gor. hoc dicebat: quia omēs habebant aures sed nō omēs audiebāt ut intelligerent ⁊ bene agerent. Pro quo sciendū: qz triplex est auditus. Primus est nature sensitius. Secundus interioris intelligentie. Tertius obedientie: de quo triplici auditu dicitur in psalmo. xliiij. Audi filia: quo ad primū. ⁊ uide: quo ad secundū ⁊ inclina aurē tuā quo ad tertium. (Interrogabāt autē eum discipuli ei⁹: que esset hec parabola) Glo. nō interrogabāt eum statim in presentia populi: sed cum esset solus ut habet Mathei. xiiij. (quibus) s. discipulis interrogātibz (dñi uobis) qui fideles estis (datū est nosse mysteriū regni dei) idest intelligentiā scripturarū. (ceteris autē in parabolis) idest phariseis ⁊ iudeis incredulis (ut uidentes) idest uidere se reputātes (nō videant) uelut uidentes foris humanitātē: nō videant intus diuinitātē. s. oculorū fidei. uelut uidentes foris miracula

la: non videant intus virtutem dei
operātem (et audientes). s. verbū
exterius (non intelligāt) sensū spi-
ritualem interius. (est autē hec pa-
rabola) hic subdit dñs parabole
expositionē. (Semen est verbum
dei) Dicitur autē semen verbū dei
propter similitudinē. Primo quia
semen qđ seminatur nisi sub terra
cōdiatur: sine fructu manebit. Sic
verbū dei qđ in predicationē audi-
tur: nisi in profundo memorie ser-
uetur: omnino perditur. Unde ba-
uid in psal. cxiij. In corde meo
abscondi eloquia tua vt non pec-
cem tibi. Secūdo quia semen sine
beneficio solis nō crescit: sic ver-
bum dei predicatū sine gratia dei
adiuuante inutile existit. Et hec est
ratio quare i principio sermonis
gratia implorat: et sanctorū inuo-
catio. vt scz qđ possibilitas nostra
nō obtinet: eorū nobis intercessio
ne donetur. Tertio propter neces-
sitatem reficiendi. Nam sicut semē
est materia panis ad refectionem
corporis: sic verbum dei est mate-
ria predicationis ad refectionē a-
nime. vt patet Deutero. viij. Nō
in solo pane viuit homo sed in oī
verbo quod procedit de ore dei.
Unde Grego. cibus mētis est ver-
bum dei. Postmodum subdit hic
auditorū verbi dei quatuor differē-
tias (quod autem secus viā) id est
vna pars seminis cecidit secus viā
id est in cor vanitati et voluptati
expositū (et conculcatū est) Locul-
catio trāseūtium significat carnas-

les affectiones (et volucres celi co-
mederunt illud) per volucres celi
intelligūtur demones. Ergo come-
stio volucrū significat suggestio-
nē demonū. Unde subdit. (deinde
venit diabolus et tollit verbū). i.
memoriam verbi (de corde eorū ne
credentes salui fiant) inuidet enim
diabolus saluti hominū. salus au-
tem per fidem habetur. vt patet
Luce. viij. fides tua te saluū fecit.
(Nam qđ supra petrā) hi sunt du-
ri et rebelles per superbiam (qui cuz
audierint cum gaudio suscipiunt
verbū) quia tales in audiēdo pres-
dicationē delectant: sed cum de p-
dicatione recedunt statim decedūt
a bono proposito qđ habuerūt.
(et hi radicem nō habent). s. pfund-
de firmitatis. Ratio autē quare ar-
bor radices nō habet aliquādo ē:
quia nimis sepe trāsplantat. et hi
frequēter de bono ad malū mutā-
tur. et ideo non radicant in bono.
Unde subdit. (quia ad temp⁹ cre-
dunt et in tempore tentationis res-
cedūt) vt patet Ecclesiasti. xviij. A-
mane vsq; ad vespērā immutabit
tempus. (Quod autē cecidit inter
spinas hi sunt). s. anxi per cupidi-
tatē temporalium. Diuitie tempora-
les spine vocantur: quia aīas vul-
nerant et pungūt (et a sollicitudinib⁹
bus). i. a cura superflua in acqui-
rēdo (et diuitijs). i. ab ipsa rerum a-
būdantia in possidēdo (et volupta-
tib⁹). i. a seq̃nte luxuria diuitijs v-
tēdo (eūtes suffocant) qz qñ inci-
piunt cogitare de spiritualib⁹: ita

tim se immiscet cogitatio de temporalib⁹: ⁊ preualet suffocat verbū (Quod autē cecidit in terrā bonā) idest in cor bonū ⁊ deuotum (hi sunt qui in corde bono) per industriam naturalem ⁊ optimo) p gratiā ihesu xpī (audientes verbū dei retinent) scilicet in memoria ⁊ fructū afferunt in patientia vnde Mathei. xiiij. dicitur. Alii afferunt fructum tricesimū: vt qui sunt in statu coniugali. Alii sexagesimū: vt qui sunt in statu viduali. Alii centesimū: vt qui sunt in statu virginali. ¶ Circa presens euāgelium vbi dicitur. Exist qui seminat seminare semen suū. dicit hugo de prato. q. predicator verbi dei hoc quod predicat verbo: debet opere implere. vt si predicator predicat mundana: contēpni debet ⁊ ipse hoc facere. Si predicat abstinentiam ⁊ penitentia: debet ⁊ ipse facere. Si predicat vicia fugere ⁊ virtutes habere: debet ⁊ ipse virtuosus esse. ⁊ sic de alijs. Et sic docere verbo ⁊ exemplo. Sic verus predicator dominus ihesus fecit. vt pater Actū pmo. Lepit ihs facere ⁊ docere. ¶ Sequitur in euāgelio. (semen est verbū dei) vbi diligenter est aduertendū. q. verbum dei est valde preciosum. quia comparatur corpori xpī. vnde Augustinus. Interrogo inquit vos fratres vlt⁹ sorores: dicite mihi. Quid vobis plus esse videtur: verbum dei: an corpus xpī. Si vultis verū respondere hoc. vtiq. dicere debetis

q. nō sit minus verbū dei q. corpus xpī. Et ideo quāta sollicitudine obseruamus quādo nobis corpus xpī ministrat vt nichil ex ipso in terrā cadat: tanta sollicitudine obseruamus qd nobis erogat dū aliud aut cogitamus aut loquimur de corde nostro depereat. Et quibus iam dictis patet q. q. sciēter ⁊ ex proposito desidiose vlt⁹ salutem contemptibiliter audiūt: grauius peccant. vnde Augustinus. ⁊ etiā allegatur in decretis. Non minus reus erit qui verbū dei negligenter audit: q. ille qui corpus xpī in terram cadere ex negligentia sua permisit. Nec ille. Quod specialiter intelligi potest de illo qui negligentia leui in terram sineret cadere eucharistiam. vel ille q. negligenter audit cum contēptu verbū dei. vel de illo qui nō curat vlt⁹bum dei audire in his que sunt de necessitate salutis q. pū⁹ ignorat.

¶ Dñica in quinquagesima euāgelium. Scdm Luca. xviij.

In illo tpe. Assumpsit ihesus duodecim discipulos suos: et ait illis Ecce ascēdimus iherosolimā et consummabūtur omnia q̄ scripta sunt per prophetas de filio hominis. Tradetur em̄ gentibus et illudetur: et flagellabitur et cōspuetur. Et postq̄ flagellaue rint occidet eum: et tertia die resurget. Et ipsi nichil horum intellexerunt. Et erat verbum illud absconditū ab eis: et non intelligebant que dicebantur. Factum est autē cum appropinquaret iherico: cecus quidam sedebat secus viam men-

dicans. Et cum audiret turbam pretereūtem: interrogabat quid hoc esset. Dixerunt autem ei q̄ ihesus nazareus transiret. Et clamauit dicens. Ihesu fili dauid miserere mei. Et qui preibāt increpabāt eū vt taceret. Ipse vero mltō magis clamabat. Fili dauid miserere mei. Stans autē ihesus iussit illum adduci ad se: et cum appropinquasset: interrogauit illū dicens. Quid tibi vis faciam. At ille dixit. Domine vt videam. Et ihesus dixit illi Respice: fides tua te saluū fecit. Et confestim vidit et sequebatur illum magnificans deū. Et omnis plebs vt vidit dedit laudem deo.

C Postilla.

Assumpsit ihesus duodecim discipulos. Luce. xviij. Math. xx. Marc. x. Historia huius euāgelij facta est anno xpi. xxxij. xvij. kl Aprilis. feria. iij. luna. vi. indictione sexta. Ante initium illi? euāgelij scribit sanctus Lucas in eodem ca. q̄ xps dixit discipul̄ suis. Amē dico vob: nemo est q̄ reliquit domū aut parētes: aut fratres aut uxore aut filios. ppter regnū dei:

et non reipiat multo plura in hoc tempore
et in futuro seculo vitam eternam. post
modum immediate sequitur euangelium
illud (Assumpsit ihesus duodecim
discipulos suos) Item. dominus ihesus
preuidens ex sua passione discipu-
los suos perturbandos. ideo posuit
eis passionis penam. resurrectionis
gloriam. ut cum eum morientem cerne-
rent: resurrectionem non dubitarent (et
ait illis) sed tanquam suis secretariis et
amicis (Ecce ascendimus hierosolimam)
quia hierusalem in montanis
erat (Et consumabunt omnia que
scripta sunt per prophetas de fili-
lio hominis) id est de virginis filio
quia prophete scripserunt de pas-
sione christi futura ut patet hieremie
p. Quasi agnus mansuetus qui por-
tatur ad victimam. Item Isaie. liij.
Sicut ovis ad occisionem ducetur
et quasi agnus coram tondente se
obmutescet et non aperiet os suum
Item Isaie. liij. Ipse vulneratus est
propter iniquitates nostras. attri-
tus est propter scelera nostra. Item
Isa. v. Corpus meum dedi percu-
ssionibus: et genas meas vellentibus
faciem meam non auerti ab increpationibus
et conspuentibus in me. hic no-
tandum est cum carnis primum est tem-
pus gaudij et leticie secundum consuetu-
dinem mundi. scilicet comedere carnes
et bibere vinum. et delicijs carnali-
bus perfrui. quare ergo facta ma-
ter ecclesia in tempore iocunditatis co-
mmemorat nobis et ad memoriam res-
ducit tristitia insignia passionis christi.
Respondet. ut quilibet audies ho-

dile predicare euangelium de passione
christi sic trahatur a vanitatibus et gau-
dijs mundi. Unde sequitur (trahetur
enim gentibus) Item. Traditus est christus
primo a discipulo suo iuda iudeis
ut patet Math. xxvj. Quid vultis
mibi dare: et ego vobis eum tradam
Secundo a iudeis pontio pilato qui
erat paterfamilias gentilis. Tertio traditus
est econuerso a pilato ipsis iudeis
ut flagellaret et crucifigeret et illu-
deretur. Primo enim illusus fuit in
domo cappe pontificis: dicentes.
propheta nobis christe quis est qui
te percussit. Secundo in pretorio
herodis qui spernit eum cum ex-
pectu suo: et illudit ei cum veste alba.
Tertio in atrio pilati ubi fuit con-
ronatus et cum arundine in capite
percussus. ut patet Math. xxiij.
Et genuflexo ante eum: illudebant
ei dicentes. Aue rex iudeorum. Quar-
to in patibulo crucis. ut patet Mat.
xxvij. adnouentes capita sua: dixe-
runt. Uach qui destruis templum dei
(et flagellaberis) flagellatus enim fuit
primo colaphis in facie. ut patet
Math. xxvij. Et colaphis eum cecide-
runt. Secundo arundine in capite. ut
patet Math. xxvij. Et accipiebant aru-
dinem et percutiebant caput eius. Tertio
flagellis in corpore. ut patet Job. xix.
Tunc apprehendit ihm pilatus et fla-
gellauit eum (et conspuet) Consputus
enim fuit primo a iudeis in domo
cappe. ut patet Math. xxvij. Tunc
expuerunt in faciem eius. Secundo a gen-
tilibus in atrio pilati. ut patet Job.
xix. Et dabat ei alapas et expueret

in eum &c. (Et postq̃ flagellaues
rint occidēt eū) Uñ Gor. Ecce ma
gna crudelitas q̃ non sufficit eis
alterū. scz vel flagellare vel occide
re: sed vtrūq̃. Unde pilatus fla
gellatū voluit dimittere scōz illud
Job. xvij. Emendatū ergo illū di
mittam. Sed iudei noluerunt: sed
post flagellationē eū occidi pecu
rauerunt (7 tertia die resurget) In
hoc p̃mittit cōsolationē eius resur
rectione. Et eius resurrectio exem
plar est n̄re resurrectionis (7 ipi ni
hil horū intellexerūt) Lp. quia ad
huc rudes etiā imperiti erāt. ergo
nō intellexerūt (factū est aut cū ap
propinquaret hierico (Superi⁹ iā
xp̃us p̃dixit discipulis suis passi
onis infirmitatē. s. ne scandalizārē
tur. hic ostendit suam potentiaz:
7 hoc per miraculosaz ceci illumi
nationē. Unde quos terruit ver
bo: cōfirmavit miraculo. p̃ p̃mū
astruitur in eis fides humanitatis
per scōm fides diuinitatis) Cecus
quidam sedebat secus viam men
dicans. 7 cū audiret turbā p̃ter
euntē multa enī turbā precedebat
7 etiā multa sequebat̃ iesū. in quo
ostendit̃ testimoniiū doctrine (In
terrogabat quid hoc esset) 7 hoc
est valde vtile iterrogare de iesu
idest saluatore (Dixerūt aut ei. qz
iesus nazaren⁹ trāsiret). Nazaren⁹
est dictus. qz in nazareth est cōces
ptus: 7 etiā ibidē nutrit⁹ (7 clama
uit) nō t̃m clamore exteriori: s; etiā
interiori. De quo dicit in ps. cxvij
Clamavi in toto corde meo (dicēs

fili dauid miserere mei (quasi dice
ret. Nō pecuniā: sed misericordiā
peto. Et i hoc q̃ hic cecus clama
uit. iesu fili dauid miserere mei. cō
fiteatur vtrāq̃ in xp̃o naturā. s. hu
manā: i hoc q̃ dicit fili dauid. sm
enī hūanā naturā natus est ex pro
genie Dauid. Et diuinam cōfiteat̃
in hoc q̃ dicit. miserere mei. Dei
enim est propriū misereri (Et qui
p̃rebant: increpabāt eum vt tace
ret) Isti significant homines a bo
no alios retrahentes (Ipse vero
multo magis clamabat. fili dauid
miserere mei) In quo datur nobis
exemplū q̃ quanto magis nobis
occurrunt impedimēta: tantoma
gis est clamandū 7 inuocandū di
uinum auxilium (Stans autē iesus
iussit illum adduci ad se). In quo
apparet clementia xp̃i: quia nō de
dignatus est stare 7 alloqui viles
p̃sonas 7 pauperes. Unde Hiero.
Leco qui sequi non poterat: stat
dn̄s: 7 eū vocare iubet ne turba p̃
hiberet. Gorra. Sic deberēt face
re p̃ncipes n̄ri. scz cū stare vidēt
pauperes cōquerētes: 7 facere vo
care ad se: vt audirent eorum que
rimonias: facerentq̃ eis iustitiaz
expedire. Sed iāz potest dici de ali
quibus illud Isae. j. pupillo non
iudicant: 7 causa vidue non ingre
ditur ad illos (Et cum appropin
quasset: interrogauit illū dicens.
Quid tibi vis vt faciā (quasi dice
ret: xp̃s nō sanat mutos: sed volū
tarios. Uñ Augu. Qui creauit te
sine te nō iustificabit te sine te (Et

ille dixit. Dñe vt videam) Ecce bona et discreta petitio. Nō enim petiuit aurum et argentum: sed tantum lumē. Unde ps. c. l. v. Dñs illuminat cecos (Ipse autē dixit illi. Respice) Non apposuit manum nec aliquod vnguentum ad sanandum eum: sed solum verbum. quoniam ipse dixit et facta sunt (fides tua te saluum fecit) Borra. Ex fide enim interpretatur salus spiritualis. et etiam corporalis (Et confestim vidit) Nihil enim medium inter deū et factum dei (Et sequebatur illū) Ecce signum perfecte illuminationis. scilicet in corpore et in anima. (magnificans deum) Borra. i. magnum dicens eū magnitudine virtutis. Unde ps. c. l. v. Magn⁹ domini noster: et magna virtus eius (Et omnis plebs vt vidit quod factum est) Non inuidet vt pharisaei (sed laudē dedit deo) potētie congratulando sanitati cecī. Unde circa pñs euangelij vbi dicit oīs plebs vt vidit dedit laudē deo. S; heu hodie plures xpiani deū nō laudant: sed dehonoriāt tripl̃r. primo quidā honorāt mundū exerceutes diuersos malos ludos. et per diuersas malas leticias. Nūc laruis demonum in signum q̃ sunt filij demonū. vtendo nunc alijs paganis gestis vtendo pro recreatione vtp̃ta corporis: sed reuera pro corporis et aīe destructionē. Scđo alij deū inhonorāt: corp⁹ suū pascēdo contra laudē dei. vt p̃ ad philip. iij. Quorū deus vent̃r est. Et de illo deo quot miracula facit: quē

re in sermone discipuli super epistolas dñicales sermone. xlv. ii. Tercio alij hodie contra laudē dei ducunt choreas illicitas propter quas totiens vnum saltum faciūt versus infernū: quotiēs vnum in chorea faciunt saltum: in tali enī est peccatū mortale. Unde Augu. Omnis motus peculātie salt⁹ est in profundū cloace. Et illa auctoritas etiā allegat in summa vitiōrum in capitulo de chorea.

Dñica prima in quadragima euāgē. scđm math. iij. ca.

In illo. tē. Dñs erat iesus in desertū a spū vt tēptaretur a diabolo. Et cum ieiunasset quadraginta diebus et quaginta noctibus postea esuriit Et ac

cedens temptator: dicit ei. Si
filius dei es dic vt lapides isti
panes fiant. Qui respōdes di-
xit. Scriptū est. nō in solo pa-
ne viuit hō: sed in omni verbo
qđ pcedit de ore dei. Tūc as-
sumpsit eū diabolus in sanctā
ciuitatē ⁊ statuit euz supra pi-
naculū templi: ⁊ dixit ei. Si fi-
lius dei es: mitte te deorsum.
Scriptū est enī. qđ angelis su-
is mādauit de te: ⁊ in manibus
tollent te: ne forte offendas ad
lapidē pedē tuū. Alit illi ihesus
rursus. scriptū est. Nō tēpta-
bis dñm deū tuū. Iterū assū-
psit eū diabolus in montes ex-
cellsum valde: ⁊ ostendit ei oīa
regna mundi ⁊ gloriā eorum.
⁊ dixit illi. hec omnia tibi da-
bo si cadens adoraueris me.
Tunc dicit ei ihesus. Vade sa-
thana. scriptū est enim. Dñm
deum tuum adorabis: ⁊ illi so-
li seruiēs. Tunc reliquit eum
diabolus. ⁊ ecce angeli accessē-
runt ⁊ ministrabant ei.

Postilla.

Ductus est iesus in desertū
Matth. iij. Marc. i. Luce. iij. Tem-
ptatus est dñs iesus xps anno ei⁹
xxx. viij. pous. Januarij. feria. ij. lu-
na. v. inditione. iij. Ante initū illi

us euangelij habet Luce. iij. fas-
tum est aut cum oīs pplā bapti-
zaret a iohāne. ⁊ iesu baptizato ⁊
orante apertū est celū ⁊ descendit
spūs sanct⁹ corpali specie sicut co-
lumba in ipm. Et vox de celo fac-
ta est. Tu es filius meus dilectus:
in te cōplacui mihi. Et ipse ihesus
erat incipiēs quasi annorū. xxx.
vt putabat fili⁹ ioseph. Iesus ac-
plen⁹ spūs cō: regressus est a iorda-
ne. tūc. s. statim post baptismum.
(Duct⁹ est iesus). s. spōtaneē (in de-
sertū) qđ est iter iherlīm ⁊ hierico.
vbi quidāz homo incidit in latro-
nes. vt habet. Luce. x. (a spū). s.
scōs (vt tēptaret a diabolo) Gor.
voluit aut tēptari xps vt tempta-
torem suparet: vt tēptatos cōfor-
taret: vt modū vincēdi doceret: qđ
nemo potest esse sine temptationi-
bus: vt pz Joh. vij. Miltia est vi-
ta homis super terrā (Et cū ieiū-
nasset) Lp. vt carnem suā innocen-
tez pro nobis maceraret ⁊ exēplū
fidelib⁹ daret etiā ieiunādi (xl. die-
bus. ⁊ xl. noctib⁹) nō vltra ieiuna-
uit: vt virt⁹ ditatis diabolo celare-
tur. qđ etiā moyses in mōte: ⁊ hely-
as in itinere tot dieb⁹ ieiunauerūt
Aliter tamē ieiunauit xps: ⁊ aliter
moyses ⁊ helyas. non ieiunauerūt
virtute ppria sicut xps: s; moyses
sustet⁹ colloqō dei. vt hī Exo.
xx. helyas vero ieiunauit in forti-
tudine cibi semel sup̄. s. cuiusdāz
panis subcinericij (postea esuriit)
p hoc oñdit in se veritatē hūane
infirmittatis: ⁊ occasionem tēptas-

tori dedit. Ideo sequitur (et accedens
temptator) scilicet in specie humana. Ad
evidentiam huius temptationis aduer
tendum quod diabolus sciebat per pro
phetas quod Christus futurus erat verus
deus et verus homo: ut habet expressisse
Isa. ix. parvulus natus est nobis:
et filius datus est nobis et. sed ne
sciebat certitudinaliter quod ille na
zarenus esset ipse deus. ergo tempta
do (dixit t ei. i. filius dei es). s. natu
ralis: et per consequens ei equalis in
potestate (dixit ut lapides isti panes
fiant) Unde Chrysostomus. Cogitavit
apud se si poterit de lapidibus face
re panes: vere filius dei est. si autem
non poterit homo est (qui respon
dens) sapienter: nec divinitatem eius
poterat perperdere (dixit. Scriptum
est) Deut. viij. (Non in solo pane)
s. corporali (vivit homo: sed in omni
verbo quod procegit de ore dei) Lysa.
quod verificat non solum de vita spi
rituali: sed etiam corporali: sicut patet
de moysen qui ieiunavit. xl. diebus
et. xl. noctibus: locutione dei spi
ritualiter et corporaliter sustentatus.
Ubi Raba. Sicut corpus humanum
non potest vivere sine terreno cibo
ita et anima non potest vivere sine dei
verbo (tunc). s. postquam devictus est.
(assumpsit enim diabolus) Gor. et hoc
corporaliter Et secundum aliquos eum in
brachijs portavit. secundum alios ad
manum duxit. Sciendum quod hoc non est
mirum quod Christus filius dei promissit se a di
abolo duci. Ubi Gregorius in omelia.
Quid ergo mirum: si se ab illo promi
ssit duci quod se etiam tulit a membris il

lius crucifigi. s. a pilato et a iudeis
qui fuerunt membra diaboli (in sacra
ciuitate). i. in hierusalem quod dicebatur
sacra. quia dino cultui deputata: pro
pter templum quod erat ibi. nec erat li
citur in lege domini alibi deo sacrificare
(et statuit eum supra pinaculum tem
pli. Gor. pinaculum dicitur ambulato
rium circa muros templi: ubi ascende
bant sacerdotes populo predicantes (dis
citur quod ei. Si filius dei es mitte te deor
sum) Lysa. q. di. hoc virtute propria
potes sine periculo. et etiam propter
mysterium angelorum tibi seruientium.
(Scriptum est enim. quoniam angelis suis
mandavit de te. et in manibus tollent
te: ne forte offendas ad lapidem pes
de tuum. Aut illi iesus) Chrysostomus. nihil
motus vel indignatus: sed cum multa
modestia scripturarum ei respondit.
(Scriptum est) Deut. vj. (Non tenta
bis dominum deum tuum) Lysa. tentare enim
deus est querere experimentum de dei
virtute absque necessitate. et hoc est
peccatum. quia quicumque habet homo aliquid
quod potest facere secundum viam humanam
ad evadendum periculum non debet illud
omittere querendo divinum experimen
tum. Et propter hoc probatio ferri can
dentis et duella tanquam illicita prohibetur
ab ecclesia. Per hoc enim res
pondit dominus Christus diabolo temptanti
ipsum. quia cum posset de pinaculo tem
pli descendere per viam humanam. s. per
gradus ad hoc factos in templo: non
debebat per alium locum descendere.
quia hoc esset deum temptare.
(Iterum assumpsit eum diabolus)
Gor. ut si non ex vino: tamen ex reliquo

superaret (in montē excelsus valde
 ⁊ oñdit ei oīa regna mūdi) Lp. nō
 est sic itelligendum q̄ ex illo loco
 pñt omīa regna ⁊ oēs ciuitates de
 terminare videri: sed ostēdēdo di-
 uersas pres orbis dixit ei. tale re-
 gnum est in tali situ: ⁊ tale in tali:
 enarrādo breuiter magnitudinē ⁊
 gloriā illorū regnorū (⁊ dicit ei. h
 oīa dabo tibi). q. d. in oībus illis
 faciā te regem. Et hoc diabol⁹ ar-
 rogāter loquebat. nō enī potuit
 facere: sed mētiebat: quia mēdax
 est ⁊ pater eius. s. mendacij. vt p̄
 Ioh. viij. (si cadens) tanq̄ inferior
 adoraueris me) tanq̄ superiorem.
 Ecce diabolus cultū diuinum sibi
 nititur vsurpare. vnde ⁊ ab initio
 appetit deo se similē fieri: vt ha-
 bet Isa. xliij. (Tunc dixit ei iesus.
 vade sathana) i. recede a me. quia
 aduersarius es veritati. hoc ait ie-
 sus quasi cum indignatiōe q̄ nō
 fecit in precedētib⁹ tēptatiōibus.
 ad ostēdendū q̄ pprias iniurias
 debet homo patiēter portare: sed
 dei iniuriam nullo modo sustine-
 re. ⁊ hanc veritatē per scripturam
 confirmat: dicens. (Scriptū est)
 Deut. vj. (Dñm deum tuum ado-
 rabis) Lp̄a. adoratione latrē q̄
 soli deo debet. sancti autē venerari
 possunt veneratiōe dulci (tunc re-
 liquit eum diabolus) tanq̄ confu-
 sus ex dei triumpho (tunc acce-
 runt angeli ⁊ ministrabāt ei) sicut
 dño vero proprij serui Ex hoc ap-
 parēt diuinitas xpi. quia nulla na-
 tura est super angelicā nisi diuina

Circa p̄sens euangeliū vbi dicit
 vt temptaret a diabolo lucifero.
 Vbi notandū q̄ lucifer fuit de sū-
 mo ordine superioris ierarchie: ⁊
 in illo ordine supremū ordinem te-
 nuit. cui tanq̄ p̄ncipi de singu-
 lis ordinib⁹ magna multitudo ad-
 hesit: quos omnes secū duxit. Lu-
 cifer autē dictus est: quia pre cete-
 ris luxit: sueq̄ pulchritudinis cō-
 sideratio eum excecavit. subditos
 q̄ habere voluit ⁊ nulli subiect⁹
 esse concupiuit. primū hominē tē-
 ptauit ⁊ vicit. xpm temptauit ⁊ vi-
 ctus est. potestātē suam tunc ami-
 sit quāz in vltimis t̄pibus recupe-
 rabit. nunc ligatus: sed in fine mū-
 di soluetur.

Dñica scda in quadragesi-
 ma. Euāgeliū scdm Mat. xv

Allo .t. Egres-
 sus iesus secessit
 in partes tyri et
 sydonis: Et ecce
 mulier chana

nea a finibus illis egressa cla-
 mauit dicēs ei. Misere mei
 fili dauid. filia mea male a de-
 monio veratur. Qui nō respō-
 dens ei verbum. Et acceden-
 tes discipuli eius rogabāt eū:
 dicentes. Dimitte eam: quia
 clamat post nos. Ipse autem
 respondēs: ait. Non sum mis-
 sus nisi ad oues que perierūt

domus israel. **A**lt illa venit ⁊ adorauit eum: dicens. Domine adiuua me. **Q**ui respōdes ait. Non est bonum sumere panē filiorū ⁊ mittere canibus. **A**lt illa dixit. Etiam domine. **M**ā ⁊ catelli edunt de micis q̄ cadunt de mensa dominorū suorum. **T**unc respondens iesus ait illi. **O** mulier magna est fides tua. fiat tibi sicut vis. ⁊ sanata est filia eius ex illa hora.

Postilla.

Egressus ihesus secessit in partes tyri ⁊ sydonis ⁊c. **M**athei xvi. **M**arci. vi. **H**ystoria hui⁹ euāgelij facta est anno xpi. xxxij. viij. idus **M**ay. feria. vi. luna. xix. indictione. v. **A**n̄te intium illius euāgelij scribit sanctus **M**atheus in eodez capitu. q̄ christus dixit discipulis suis. **O**mnis plātatio quā non plantauit pater meus celestis eradicabitur. finite illos sc̄z phariseos ⁊ scribas. ceci sunt ⁊ duces eorum. **L**ecus autem si ceco ducatum prestet ambo in foueam cadunt. **T**unc postmodum sequitur euāgelium hodiernuz. (**E**gressus **I**hesus) scilicet de terra gerazenorū relictis scribis ⁊ phariseis calumniatorib⁹ suis qui ex hoc calumniabant: quia discipuli christi transgredereñt traditiones seniorum: ⁊ non lotis manibus mā-

ducarent. **E**t hoc ipsi pharisei putabant esse grande peccatuz. **C**hristus autem dixit: non lotis manibus manducare non coinquinat hominez: sed que de corde exeunt cogitationes male: homicidia: adulteria: fornicationes: furta: falsa testimonia: ⁊ blasphemie: hec sunt que coinquinant hominem. (**S**ecessit in partes tyri ⁊ sydonis). **T**yrus ⁊ sydon sunt ciuitates gentiuz site in terra promissionis prope montem lybani. (⁊ ecce mulier chanaanica) scilicet natione. **N**am chanaanici habitauerūt i terra promissionis ante filios israel: nec poterant per eos totaliter extirpari. vnde ista mulier ab illis qui remanserant descēderat. **I**sta autē mulier audiuit de miraculis **I**hesu xpi. ⁊ ideo firmiter credebat: quia filiaz suam sanare poterat (a finib⁹ illis egressa) **E**t vt habet **M**arci. vi. **P**rimo venit ad **I**hesum intra domum: sed quia eam ibi non exaudivit secuta est eum in itinere) clāmans. **M**iserere mei fili dauid. **A**u diuerat enim christus promissum iudeis descendere de genere dauid. ergo clamauit. miserere mei fili dauid (filia mea male a demonio vexatur. **Q**ui non respondens ei verbum) hec est prima duritia quaz **C**hristus ostendit huic mulieri. **N**on propter indignationem: sed vt ex perseverantia ipsius in prece firmitas fidei eius ⁊ deuotio ostenderetur discipulis: vt ipsi discipuli pro ea rogarēt: vt sic osten-

deret nos sanctorum precibus indigere. Unde sequitur (Et accedentes discipuli eius rogabant eum pro eis dicentes. Dimitte eam quia clamat post nos) Lp. Notum erant ad hoc ex compassione videntes fidem et deuotionem mulieris (Ipse autem respondens ait. Non sum missus nisi ad oues que perierunt domus israel) Ista fuit secunda duritia Christi ad mulierem istam quasi diceret ea non esse de omnibus israel. id est dei. et per consequens reliquabatur quod ipsa erat de omnibus diaboli. Lp. Antiquis patribus iudeorum fuit facta promissio de Christo: sicut abrahe et dauid. sed quia iudei pro maiori parte fide Christi repulerunt et gentiles eas susceperunt. ideo dicit Hieronymus. Non dixit Christus hoc quoniam etiam ad gentes missus sit. Cum autem mulier videret nihil posse impetrare per apostolos tunc personaliter propius accessit. unde sequitur (At illa venit et prostravit ad pedes eius et adorauit eum) sed tanquam dominum et creatorem omnium creaturarum: tanquam deum celi et terre: tanquam preceptorem angelorum et hominum (dicens. Domine adiuua me) Et quia filie infirmitatem suam estimat. ideo dicit. Domine adiuua me (Qui respondens ait. Non est bonum sumere panem filiorum et mittere canibus) Hec est tertia duritia quod eam canem appellauit: et non esse dignam panem (At illa dixit. Etiam domine) hic ostendit humilitas mulieris huius quod ipsa fatebatur se esse canem: dicens (etiam domine) quia vix est quod dicis. nec peto panem integrum sed micam (Nas et catelli edunt de

micis que cadunt de mensa dominorum suorum) quasi diceret quod sicut catelli aliqua modica: utpote micas cadentes de mensa percipiunt: sic et ego gentilis debeo saltem modicum quod percipere de beneficiis tuis. Quod dicitur hic quare Christus huic mulieri tantam ostendit duritiam. Respondet Hieronymus hoc fecit ut exemplum pseuerantie nobis daret: et eius fidem et constantiam probaret: et probata manifestaret (Tunc respondens ihesus ait illi. O mulier magna est fides tua) Iacobus parisiensis. hoc patet ex hoc quod filiam non secum adduxit ad iesum sed eas dimisit in domo: nec Christum ad eam petiuit. quia crederet eum posse filiam suam liberare solo verbo (fiat tibi sicut vis) Lp. quasi diceret. fides tua hoc meretur Chrysostomus. hic ostendit quantum valet constantia orationis. quia quod apostoli non obtinuerunt ista perfecit (et sanata est filia eius ex illa hora) sed quoniam sermo Christi processit ex ore eius quia cum rediit domum inuenit filiam sane mentis. et plene liberatam et sanam. Circa presens euangelium ubi dicit. filia mea a demonio vexata. Notandum quod ad hoc quod quis non possit deas a diabolo duo valent. primo ut quis sibi a peccato caueat: presertim mortali: et si incidit statim conuertatur: quia in tale demon potestate non habet: ut probat Cassianus in collatione patrum per exemplum de sancto Antonio: quem duo magi odientes per tres successive demones eicere de cella sua conas-

bantur. Cū autē beatus anthoni⁹
tēptationē amarissimā sentiens o-
raret: ⁊ signo crucis se muniret: sē-
per vacui demones recesserūt. Et
sic tandē magi illi a beato Antho-
nio virtutem crucis xpi ⁊ fidei ca-
tholice discētes: ad fidem cōuersi
sunt. Tunc diffiniuit beatus antho-
nius nullaten⁹ demones posse mē-
tem cuiusq; vel corpus inuadere:
nisi eam primū destituerint omni-
bus cogitationibus sanctis: ⁊ nisi
prius mentē possiderit. Secundo
valet fidei symbolū dictū vel cru-
cis signū pro se vel suis impressū.
Exēplū patet in dialogo Grego-
libro. iij. ca. vij. de iudeo custodi-
to per signū sancte crucis.

C Dñica tertia in quadrage-
sima: euāgē. Scdm Lucā. xi.

In illo tpe Erat
ihus eiciens de
moniū: ⁊ illud e-
rat mutū. Et cū
eieciss; demoniū
locutus est mutus: ⁊ admira-
te sunt turbe. Quidam autē ex
eis dixerūt. In beelzebub pñ-
cipe demoniorum eicit demo-
nia. Et alij temptantes signū
de celo querebant ab eo. Ipse
autē vt vidit cogitationes eo-
rū: dixit eis. Omne regnū in
se diuisum desolabitur: ⁊ do-
minus supra domum cadet. Si
autē ⁊ sathanas in seipsum di-
uisus est: quomō stabit regnū
eius: quia dicitis in beelzebub
eicere me demonia. Si autē
ego in beelzebub eicio demo-
nia: filij vestri in quō eiciunt.
ideo ipsi iudices vestri erunt.
Porro si in digito dī eicio de-
monia: pfecto peruēit in vos
regnū dei. Cum fortis arma-
tus custodit atriū suū: in pace
sunt ea que possidet. Si autē
fortior illo superueniens vice-
rit euz: vniuersa arma eius au-
feret in quibus confidebat: ⁊
spolia eius distribuet. Qui nō
est mecum aduersum me est: ⁊ q̄

nō colligit mecū dispōit. Cū
imundus spiritus exierit ab
homine ambulat per loca ina-
quosa: querens requiem et nō
inueniēs dicit. Reuertar in do-
mū meam vnde exiui. Et cum
venerit: inuēit eam scopis mū-
datā et ornatam. Et tunc va-
dit et assumit alios septem spi-
ritus secum nequiores se: et in-
gressi habitāt ibi. Et fiunt no-
uissima hōis illius peiora pri-
oribus. Factū est autem cum
hec diceret: extollēs vocē que-
dam mulier de turba dixit illi.
Beatus vter qui te portauit
et vbera que suxisti. At ille di-
xit. Quinimo: beati q̄ audiunt
verbū dei: et custodiūt illud.

¶ Postilla.

¶ Erat ih̄s eijciens demoniū
Luce. xi. Math. xij. Mar. iij. Hoc
euāgelij factū est anno xpi. xxxj.
kl. decēbris. feria. v. inditiōe. iij.
luna xvij. Ante initij illi euāgelij
scribit sanctus Lucas in eodē ca.
factū est cū esset ih̄s in loco quo
dam orans: vt cessauit dixit vn⁹ ex
discipulis eius ad ipsū: Dñe doce
nos orare: sicut Ioh̄es docuit dis-
cipulos suos. Et ait illis. cū ora-
tis dicite. Pater n̄r qui es in celis
sanctificet nomen tuū. etc. Lunc
postmodū sequit̄ euāgelij hodi-

ernū. (Erat ih̄s eijciens demoniū)
Goz. Cōueniēter aut̄ post docē-
mentū oionis ponit miraculū ex-
pulsionis demonis: q̄ hic est vn⁹
effectus oionis. vt patet Mar. ix.
Hoc gen⁹ demonioz in nullo po-
test ep̄re: nisi in oione et ieiunio (et
illud). s. obsessū nō demoniū (erat
mutū) Goz. s. ab effectu: q̄ mutū
faciebat hōiem. Et Math. xij. has
bet q̄ etiā cecus erat. et Marci. ix.
q̄ etiā surdus erat. Unde Beda. in
vno hōie tria perpetrata sunt mi-
racula. cecus videt. mutus loqui-
tur. possessus a demonio liberat̄.
(Et cū eiecisset locut⁹ est mutus: et
admirate sunt turbe). s. simplices
et minores. maiores autē calūnia-
bant miraculū et blasphemabāt.
Unde seq̄tur. (Quidā autē). s. scri-
bē et pharisei (dixerunt. In beelze-
bub p̄ncipe demonioz eijcit des-
monia) miraculū illud erat publi-
cū: et ideo denegare nō poterāt. s̄
peruerrere conabātur: dicentes q̄
virtute demonis factū esset. Odiū
em̄ et inuidia peruertunt iudicia: et
facta interpretant̄ ad deteriorē par-
tem. Scribe autē et pharisei valde
oderūt xpm: q̄ acriter arguebat
eorū vitia. et ideo miracula diuina
virtute facta dixerūt fieri arte ma-
gica. s. in beelzebub p̄ncipe demo-
nioz. vnde Beda. Cult⁹ ydolatrie
a rege ciuitatis ninive ortū habu-
it: qui de morte patris sui nomine
Bel: in tantū doluit q̄ ob memo-
riā suā aureā statuam patris sui y-
maginē et similitudinē habentē fes-

cit: quā habuit in tanta reuerētia
vt si aliqui fugitiui vel facinorosi
ad eam cōfugerēt: erāt securi de vi
ta sua. Ideo ceperūt ⁊ honores di
uinos ei. s. ymagini exhibere: vidē
tes regi placere in hoc. quo exem
plo ceteri de locis adiacētibus in
in honore patrū suoz statuas au
reas fecerūt: ⁊ sic creuit ydolatria
¶ Beelzebub interpretatur vir mus
cay siue habēs muscas: qz musce
congregabātur ad ydolum illud p
pter cruorē aīalium que ibi immo
labātur. In p̄dicto aut. simulacro
dicebāt iucei pncipem demonioz
habitare. tum qz illud dicit p̄mū
fuisse ydolum: sicut dicitur in histo
rijs. tū qz cultus ei⁹ apud gentiles
generalior erat atqz celebrior. Et
per ipsuz dicebāt xpm eicere de
monia. hoc aut ex magna inuidia
Unde Chyso. Inuidus nō querit
quid dicat: s; solū vt dicat. (alij tē
tates signū de celo q̄rebāt ab eo)
Glo. fortassis q̄rebāt descēsum ig
nis de celo: sicut factū fuit in tpe
belye. iij. regū. xviij. aut māne per
descēsum sicut tpe moysi. vt patz
Exodi. xvi. vel sicut tpe Josue sol
stetit spacio vni⁹ diei. Josue. x. vel
sicut tpe Ezechie. sol retrocessit de
eē gradib⁹. vt habet 3sa. xxxviij.
(Ipse at vt vidit cogitatioēs eoz)
Beda. nō ad dicta: sed ad cogitata
xps respōdit. vt vel sic opellerent
credere patri ei⁹ qui cordis occul
ta videbat. Hoc em nō pōt temō
nec aliq creatura: s; solus de⁹. vt
⁊ ipsi in sua scriptura habebant.

¶ An. iij. Regū. viij. Tu solus nosti
corda filioz hoīm. Itē. i. Regū ca.
xvi. Homo videt ea q̄ patēt: deus
autē intuet cor. (dixit eis Omne reg
nū in seipm diuīsum desolabitur)
.i. destruet. Nam vt dicit Hiero.
parue res cōcordia crescūt: discor
dia maxime res dilabunt. vñ Ari
sto. Dis em virt⁹ vnita fortior est
seipā dispersa. (⁊ domus supia do
mū cadet) Glo. dom⁹ supia domū
cadit cū habitatores vni⁹ domus
a familia alteri⁹ domus opprimū
tur (si aut sathanas in seipm diuī
sus est). s. ita vt vn⁹ expellat aliū
(quō stabit regnū ei⁹). i. potestas
ei⁹ (Si aut ego i beelzebub eicō
demonia) vt vos dicitis (filij vñ)
.i. apli q̄ scōm carnē a iudeis nati
sunt (in quo eiciūt) q̄si diceret. si
filij vñ. i. apli quib⁹ dedi potesta
tē sup demonia in noīe meo demo
nia eiciūt: iniquū est dicere me in
virtute beelzebub demōia eicere.
(iō ipsi iudices vñ erūt) qz existēs
tes assessores mei in finali iudicio
sentētiā meā approbabūt (poro
si i digito dei). i. in v̄tute spūscī.
q̄ bene digito oparat. sicut. n. di
git⁹ pcedit a coipe ⁊ manu: sic spi
rit⁹ scūs pcedit a pie ⁊ filio (pfec
to puīt i vos re. dei) Gor. iij. di
uini iudicij. vñ. Augu. Regnū dei
est prās iudiciaria qua dāpnant
impij: ⁊ a xpi fidelibus secernūtur
(cum fortis armatus) idest diabo
lus (custodit attriū suū) Gor. idest
mundū: quia diabolus ante adue
tum dñi nostri ihesu xpi in mūdo

sine cōtradictiōe principabā (in
pace sunt oīa q̄ possidet). i. omēs
pctōes q̄ obediūt ⁊ fauēt ei in pa
ce sunt q̄ntum ad diabolū. Un̄ gre
go. Illos pulsare negligit quos q̄
eto iure possidere sentit (si aut̄ for
tior eo supueniens). s. x̄ps (vicerit
eū: vniuersa arma ei⁹ auferet in q̄
bus cōfidebat). Christus em̄ cū fa
ctus fuit homo: inuāsīt diabolū:
⁊ arma ei⁹ abstulit. i. astutias ⁊ ne
quicias ipsius (⁊ spolia). i. hoīes
ab eo deceptos x̄ps p se ⁊ conse
quēter per ap̄los suos ad noticiā
veritatis ⁊ fidē sancte trinitatis re
uocauit. q̄ spolia x̄pus distribuit
cū fideles suos custodie angeloz
mācipauit: ⁊ dona spūs sancti eis
tribuit: resistēdo ampli⁹ tētationi
bus suis (qui nō est mecū contra
mē est) q̄si diceret fm̄ glosaz. ope
ra mea nō cōueniūt cum opibus
diaboli. Ego em̄ volo bonū: ille
vero malū. ego amo humilitatez:
ille supbiā. ego diligo castitate: il
le luxuriā. ego volo aīas saluare:
ille p̄dere. (⁊ q̄ nō colligit mecū)
in vnitāte fidei ⁊ dilectiōis dei ⁊ p
p̄mi (dispergit) q̄ sicut officiū x̄pi
est dispersa cōgregare: sic ecōuer
so officiū diaboli est cōgregata di
pergere (cū immūsus spūs exierit
ab hoīe). s. per cōtritiōē cōfessio
nē ⁊ verā penitentiā (ambulat per
loca inaquosa). i. arida. Et intelli
gūtur corda fidelīū in quib⁹ exsic
catus est humor mūdane lasciuie
qui diabolo resistūt nō consentien
tes suis suggestiōib⁹ vt peccent

sed viriliter resistūt sibi (querens
requiē ⁊ nō inueniēs) q̄ ibi regēs
cit spūs sanctus per bonas medita
tiones: spūs malignus illuc intra
re nō audet (dicit reuertar i domū
meā). s. q̄ olim erat mea (vnde exi
ui). i. expulsus sum p penitentiā.
(⁊ cū venerit inuēit eā scopis mū
datā ⁊ ornata). s. per p̄niam ⁊ vas
cantē bono operi. Un̄ necesse est
vere penitēti vt semp aliq̄d boni
operis faciat: ne diabolus inuēiat
eum ociosus (tunc vadit ⁊ assumit
septē spūs neq̄ores se) p septena
riū numez intelligunt septē pctā
mortalia. Un̄ Grego. Adagolena
septē demonia habuit q̄ vniuersis
vicijs plena fuit (⁊ ingressi habi
tant ibi) q̄ de domo dei sit habi
tatio demonū (⁊ erunt nonissimā
hoīs illi⁹ peiora prioribus) q̄ q̄
libet peccatū in recidiuāte pei⁹ est
q̄ simile ante recidiuū ppter in
gratitudinē. (factū est at cum hec
diceret). s. x̄ps loquēdo contra iu
deos ipsos redarguēdo (extollens
vocē). s. in x̄pi cōmēdationē (que
dā mulier de turba) Gor. non dis
ues: nō nobilis: sed de cōmuni ple
be. q̄ fuit sancta Adarcella famu
la sancte marthe: que audiēs x̄pm
a iudeis ⁊ phariseis blasphemari
⁊ debonestari. ⁊ nō valēs vltorius
sustinere: ad laudē filij dei ⁊ cōfū
sationē iudeoz ⁊ phariseoz ⁊ scri
barz prorupit in laudem filij ⁊ ma
tris dicēs. (Beatus vēter q̄ te por
tauit) ⁊ sic matrē dei ex filio laudat
q̄ ab ip̄o filio habet gratiā ⁊ glo

riam. Et verè beatus vèter: q̃ ibi deus fact⁹ est homo. eternus. temporalis. immortalis. mortalis. Ut patet Joh. i. Et verbū caro factū est. (⁊ vbera q̃ sumpisti). s. a quib⁹ alimentū lactis suscepisti. (Et ille dixit Quinimo) quasi diceret. nō tantū illa est beata q̃ me portauit in vtero suo ⁊ lactauit me ex vberibus suis: immo etiā (beati q̃ audiūt: verbū dei) aure interius corde credētes (⁊ custodiūt illud) opere implētes. q̃ nō auditores legis iustificabūtur: sed factores legis. ut patet Roma. ij. Beati ergo in spe in presenti: sed in futuro in re. Circa presens euangelii vbi dicitur. Erat ihesus ejiciens demoniū ⁊ illud erat mutū. querit cum xps fecit multa miracula: ⁊ suam misericordiā pluribus hominib⁹ indulget: eos ab infirmitatibus liberando: quibus vel cui suā misericordiā magis dicitur exhibuisse. Respondet q̃ dñs Ihesus xpus ut dicunt sancti doctores Augustinus Hieronim⁹ Chrysostomus. nūq̃ liberauit aliquē corporaliter q̃n etiā spiritualiter. ⁊ nūq̃ partē liberādo quin etiā totū hominē liberaret. Nichilominus si habemus respectū ad grauitatem cum vna infirmitas sit grauior alia: a grauiori liberādo infirmitate dicis misericordi⁹ se habuisse. Sed queritur: que tamen inter alias est maior infirmitas. Respondeo q̃ illa que totū occupat hominē: ⁊ corporaliter ⁊ spiritualiter: plus q̃ il-

la que solum corporaliter. S; que est illa. Respondeo q̃ possessio hominis a diabolo. in alijs infirmis ⁊ tantib⁹ corpus affligitur ⁊ anima nō: quia stat in suo sensu. S; quādo homo a diabolo inuadit ⁊ venatur ut patet experientia: tūc quo ad animā homo affligitur ⁊ ratio nis vsu priuatur: ⁊ deinde corpus veratur. Ergo domin⁹ noster ihesus xps hominem a diaboli manibus liberando: suam misericordiā magis in his q̃ in alijs ostēdit.

¶ Dñica media in q̃dragēsimā euāgē. Scdm̃ Johē. vi.

In illo tpe. Alibi it ihs trans mare galilee quod est tyberiadis: ⁊ sequebatur eū eiij

multitudo magna: quia vide-
bant signa que faciebat super
his qui infirmabantur. Abiit
ergo in montem ihesus: et ibi se-
debat cum discipulis suis. Er-
rat autem proximū pascha di-
es festus iudeorū. Cum suble-
uasset ergo oculos ihesus et vi-
disset quia multitudo maxima
venit ad eū: dixit ad philippū
Unde ememus panes vt mā-
ducet hi. Hoc autem dicebat
tentans eum. Ipse enim sciebat
quid esset factururus. Respon-
dit ei philippus. Ducentorū
denariorū panes nō sufficiunt
eis: vt vnusquisq; modicum
quid accipat. Dixit ei vnus
ex discipulis eius andreas frā-
ter symonis petri. Est puer v-
nus hic qui habet quinq; pa-
nes ordeaceos: et duos pisces.
sed hec quid sunt inter tantos.
Dixit ergo ihesus. Facite ho-
mines discumbere. Erat autē
fenu multum in loco. Discu-
buerūt ergo viri numero qua-
si quinq; milia. Accipit ergo
ihesus panes: et cum gratias e-
gisset: distribuit discumbenti-
bus. Similiter et ex piscibus
quantum volebāt. At autem

impleti sūt: dixit discipulis su-
is. Colligite que superauerāt
fragmenta ne pereant. Colle-
gerunt ergo et impleuerūt du-
odecim cophinos fragmento-
rū ex quinq; panibus ordeae
et duobus piscibus q̄ su-
perfuerunt his qui manduca-
uerant. Illi ergo homines cū
vidissent quod fecisset signum
dicebant. Quia hic est vere p-
pheta: q̄ v̄turus est in mūdū.

¶ Postilla.

¶ Abiit ihesus trās mare ga-
lilee. Iohis. vi. Mathi. xiiij. Mar-
vi. Hoc euāg. factū est anno xpi
xxxij. vobis Aprilis. dñica. lūa. xxiij
inditione. v. Ante initū illi euā-
gelij habet Iohis. v. q̄ xpus dixit
iudeis et phariseis et scribis. Ego
cognoui vos q; dilectionē dei nō
habetis in vob. Ego veni in noīe
patris mei et nō accepistis me: si a-
lius venerit in noīe suo: illū accipi-
etis. Quomodo potestis credere
vos qui gloriā ab inuicem accipi-
tis: et gloriā que a deo solo est nō
queritis. Nolite cogitare q; ego
accusaturus sum vos apud patrē
est qui accusat vos moyses: i quo
vos speratis. Si enim crederetis
moysi: crederetis forsūt et michi.

De me em̄ ille scripsit. si aut̄ illius
litteris nō creditis: quomō verbis
meis credetis. (Post hec aut̄ abiit
ih̄s trās mare galilee) Iudei em̄ q̄
rebant xpm̄ interficere: ⁊ nō erat
adhuc tps̄ passiois sue. ideo abiit
trās mare galilee: ⁊ tūc pauid mul
titudinē in deserto. Et istud mira
culū factū est in p̄ncipio tertij an
ni predicationis xpī circa pascha.
in quo die festo decollat⁹ fuit san
ctus Ioh̄es baptista. ¶ Itē notan
dū scōm Nicholaū de lyra. q̄ ma
re galilee est quidā lacus magnus
per quē transit iordanis fluius.
dicitur mare scōm modū loquēdi
hebraycū: in quo om̄is cōgrega
tio magna aquarū vocatur mare.
Et dicit̄ mare galilee a prouincia
vel regione: sicut mare anglicanū
Et dicitur mare tyberiadis: ex no
mine ciuitatis edificata in litorē q̄
antiquitus cenereth dicebatur. S3
ab herode tetrarcha reedificata ⁊
ampliata: tyberias est vocata in
honorē tyberij cesaris (⁊ sequeba
tur eū multitudo magna q̄ vide
bant signa que faciebat super his
qui infirmabātur) vñ Marc. vi.
Percurrētes vniuersā regionē illā
ceperūt in grabatis eos q̄ se male
habebāt circūferre vbi eum audi
ebant esse. ⁊ sanabat om̄es (Su
biit ergo in montē) Lp. quia erat
locus deuotionis ⁊ doctrine ap̄
(⁊ ibi sedebat cum discipulis suis)
docens eos ⁊ consolādo eos (erat
autē proximū pascha dies festus
iudeorū) Sciendū s̄m Thomā de a

quino: q̄ in sequenti pascha fuit
xps̄ crucifixus. vt habetur Ioh̄is
xiij. vnde ab isto miraculo. sc3. de
quinq3 panibus vsq3 ad passio
nē xpī fluxit vnus annus. Ad istō
pascha nō ascēdit xps̄ vt aspectu
suo nō excitaret furore ⁊ inuidia3
iudeorū (Luz subleuasset ergo oculos
ih̄esus ⁊ vidisset quia multitu
do maxima venit ad eum) sc3 pro
pter deuotionē. Unde dicitur Ma
th̄ei. xij. q̄ secute sunt eum turbe
pedestres de ciuitatibus. Lp. tan
tū em̄ desiderabāt audire xpm̄ q̄ o
miserūt apportare alimenta. pro
pter quod necessariū fuit fieri h⁹
miraculū (dixit ad philippū) Sed
quare nō querit a iuda qui erat dī
spensator. R̄spōdet beatus Lho.
super Ioh̄es. q̄ philippus erat o
riundus de illa patria: ⁊ ideo speci
alem sollicitudinē gerebat de tur
ba (vnde ememus panes vt man
ducēt hi: hoc autē dicebat tentās
eum) Lho. xps̄ nō quesuit vt ad
disceret: sed vt philippum proba
ret (ipse em̄ sciebat quid factururus
esset. R̄ndit philippus. Ducētoꝝ
denarioꝝ panes nō sufficiunt eis)
Lp. quasi dicat: pauperes sumus
tantā pecuniā habere non possumus.
⁊ si haberemus: non suffice
ret pro refectione eorū. Ideo sequi
tur (vt vnusquisq3 modicū qd̄ ac
cipiat) Lthomas. ⁊ est argumentū
expressum q̄ xpus̄ cū tota familia
sua nō habebat ducentos denari
os. Hodie tamē paz̄ videtur vno
clericoyel ep̄scopo habere centū

marcas annuatim: et utinam bene
expendant. (Dixit ei vnus ex disci-
pulis eius andreas frater symonis
petri. Est puer vnus hic qui ha-
bet quinq; panes ordeaceos et du-
os pisces) et puer iste dicitur fuisse
darcialis: qui fuit de parétela sa-
cti petri et andree fratrum. Unde
Chriso. Andreas erat excellentior
in fide q̃ philippus nondū perfe-
ctus. quia videtur aliquantulum cre-
didisse q̃ possent per xpm multi-
plicari panes isti. qđ aut addit (sc̃i-
licet hec qđ sūt inter tātos) ostēdit im-
becillitatē fidei eius: putabat enī
q̃ nō sic sufficeret parū sicut mul-
tū: nec plene capiebat om̃ipoten-
tiam xpi. Et qualiter enī poterat
satiare multitudinem de paucis si-
cut de multis. (Dixit ergo ihs. fa-
cite hoīes discūbere). i. ordinate se-
dere ad comedendū. Et apostoli o-
bedientes verbo xpi ita fecerunt.
nō interrogātes quid deberēt ho-
mines comedere. (Erat aut fenum
multū in loco) Ly. hoc interponi-
tur ad ostēdendū q̃ locus erat ap-
tus ad sedendū. Tho. terra enī illa
valde calida est: et ideo tempesti-
uius metūt q̃ nos hic in terris no-
stris: ergo circa pascha habuerūt
fenū in pratis. (Discubuerūt ergo
viri quasi numero quinq; milia)
exceptis mulieribus et paruulis q̃
non numerātur hic sc̃dm legalem
consuetudinē: sed solūmodo viri a
viginti annis et supra. vt habetur
Numeri. i. c. Attēte sc̃dm hiero.
cuiuslibet millenario correspōdebat

vnus panis. (Accepit ergo ihesus
panes). s. in manibus suis. Tho.
et sic panes illi multiplicati sūt in
manibus suis virtute om̃ipotētie
sue. Et qui potuit panes illos sic
mirabiliter multiplicare: potest e-
tiā panem in corpus suū vertere.
(et cuius gratias egisset). i. cuius bene-
dixisset panes eo modo quo soli-
tus erat benedicere mentā. In hoc
dat nobis exēplum vt in p̃ncipio
mense dicamus benedicite qui sci-
unt: aut vnū pater noster. et in fi-
nem mense gratias deo: quia omnia
bona tēporalia sunt dona dei (dis-
tribuit discūbentibus) Tho. non
ipse per se: sed per discipulos. des-
cit enī discipulis: et discipuli appo-
suerunt turbis. vt dicitur dathēi
xiiij (similiter ex piscibus q̃tū vo-
lebāt). i. vsq; ad saturitatē. (vt au-
tem impleti sunt). i. abundāter res-
fecti (dixit discipulis suis) nō turb̃
q; discipuli fuerūt seruitores. et iō
voluit vt ipsi reliq̃as leuaret (Col-
ligite q̃ superauerūt fragmēta ne
pereāt) Precepit hec xps ad cōfir-
mationē veritatis et manifestationē
miraculi. Tho. in hoc dat nobis
xpianis exēplū: vt post p̃adiū
reliquie nō disperdātur: sed ppter
pauperes colligant (Collegerunt
ergo et impleuerūt duodecim co-
phinos fragmētōz ex quinq; pa-
nibus ordeaceis et ex duobus pis-
cibus que superfuerunt his qui
māducauerāt) Ly. hoc dicit ad cui-
dentiā miraculi q̃ plus remāsīt q̃
a p̃ncipio appositū fuit. Tho. ex

iam dictis patet q̄ pares erant co
phini numero ap̄loꝝ: in quo mō
stratur q̄ doctrina ap̄loꝝ per to
tum orbem erat distribuēda ex res
liquis doctrine xp̄i (Illi ergo ho
mines cum vidisset qđ fecisset sig
nū) Lho. tā magnū ⁊ apertū ⁊ taz
optimū in multiplicatione panū:
⁊ in multitudine reliquiarū (dixe
runt. hic est vere propheta) Lp. iu
dei sciebāt q̄ xp̄us erat promissus
in lege per moysen tanq̄ prophe
ta ceteris excellentior. vt habetur
Deut. xvij. Prophetam de gente
tua ⁊ de fratribus tuis sicut me su
scitabit tibi dñs de⁹ tuus: ip̄m tā
q̄ me audies. Hoc est impletus in
ip̄o dño nro ihesu xp̄o. ergo dice
bant (hic est vere propheta). i. ille
magnus propheta promissus no
bis a moyse (qui venturus est in
mundū) ad ip̄m saluandū. Sic aut̄
non venerunt alij pphete: sed so
lum ad denunciandū istius aduen
tum. Circa presens euangelij vbi
agit de illo cōiuiō quinqz panū
querit p̄mo qui ministri fuerūt
in illo cōiuiō. R̄ndet q̄ discip̄lī
xp̄i quibus xp̄s dixit. facite hoies
discubere. Et Narcialis fuit puer
iste qui habuit quinqz panes: et
duos pisces. vt habet in legenda
sua. Scđo querit quot fuerūt cō
uiue. quia forte quinqz milia vi
rorum. Sed cur non noiant femi
ne: cum tales hodie plusq̄ viri se
qui videant xp̄m in audiendo ser
mone. in perceptiōe eucharistie:
⁊ in ecclesiā frequēatione. Res

spondet Ltheophilus. Scriptu
re consuetudinē sequit hic ioānes
que scriptura soluz a. xx. annis vs
qz ad quinquaginta numerat vi
ros ad bella aptos sicut moyses
fecit Numeri. j. Querit tertio q̄s
fuit magister ⁊ cocus in cōiuiō.
Respondet q̄ xp̄s qui accepit pa
nes in manus suas in signū q̄ sua
potentia qua creauit celū ⁊ terrā
qua gubernat mundū posset mul
tiplicare panes: nō nouos panes
creando scđm Lhomā in. iij. pars
te sūme: sed p̄ciacientes multipli
cando (similiter ex piscibus quam
tum volebant) Quarto querit an
panes isti ⁊ pisces fuerunt optimi
⁊ saporissimi. Respōdet Jacobus
ianuensis. Credendū est q̄ sic sal
tem i sua specie. ⁊ a simili probat
per Lchrisosto. super illud Joh. ij.
vbi xp̄s in nuptijs mutauit aquā
in vinum vbi sic dicit. talia sunt
xp̄i miracula vt multo his que p
naturam fiunt speciosiora vt vti
liora fiant. Quinto querit cur nō
vinum propinauit homibz istis
quos sic pavit quinqz panibz ⁊
duobus piscibus. Respondet q̄
potuit esse vt panes ⁊ pisces pro
prietatem habuerunt tam cibi q̄
pot⁹. Sicut etiā adhuc hodie apo
thecarij sciunt cōficere electuaria
cibi simul ⁊ potus naturam hab
entia.

Doninica in passione euā
gelium scđm Joh. viij.

In illo tpe. Dicebat iesus turbis iudeorum et principibus sacerdotum. Quis ex vobis arguet me de peccato. Si veritatem dico vobis: quare non creditis mihi. Qui ex deo est verba dei audit. propterea vos non auditis: quia ex deo non estis. Respondit ergo iudei et dixerunt ei. Nonne benedicimus nos: quia samaritanus es tu: et demonium habes. Respondit iesus. Ego demonium non habeo. sed honorifico patrem meum: et vos inhonorastis me. Ego autem non quero gloriam meam. Est qui querat et iudicet. Amen amen dico vobis. si quis sermonem meum seruauerit mor-

tem non videbit in eternum. Dixerunt ergo iudei. nunc cognouimus quia demonium habes. abraham mortuus est et prophete: et tu dicis. si quis sermonem meum seruauerit mortem non gustabit in eternum. nunquid tu maior es patre nostro abraham qui mortuus est: et prophete mortui sunt. Quem te ipsum facis. Respondit iesus. Si ego glorifico meipsum: gloria mea nihil est. est pater meus qui glorificat me quem vos dicitis: quia deus noster est: et non cognouistis eum: ego autem noui eum. Et si dixerero quia non scio eum: ero similis vobis mendaciar. Sed scio eum et sermonem eius seruo. Abraham pater vester exultauit ut videret diem meum: vidit et gaudens est. Dixerunt ergo ad eum iudei. Quinquaginta annos non domum habes: et abraham vidisti. Dixit eis iesus. Amen amen dico vobis: antequam abraham fieret ego sum. Tulerunt ergo lapides ut iacerent in eum. Iesus autem abscondit se: et exiit de templo.

Postilla.

Quis ex vobis arguet me de peccato. Ioh. viij. hystoria huius euangelij facta est anno xpi. m. c. x. k. octobris. feria. iij. iditione. v. Ante initium illius euangelij scribit scriptus iohannes in eodem capitu. q.

Iudei dixerunt xpo. Pater nŕ abrahā est. Dixit ei iesus. si filij abrahe estis opa abrahe facite. Nunc autē q̄ritis me interficere hoīem q̄ veritatē vobis locut⁹ suz quā audiui a deo: hoc abrahā nō fecit. Et post pauca. vos ex pŕe diabo lo estis. ⁊ desideria pŕis vestri vultis facere. Ille homicida erat ab initio ⁊ in veritate nō stetit: quia nō est veritas in eo. Lū loquitur mendaciū: ex ppijs loquit⁹: quia mendax est ⁊ pater ei⁹. Lūc inmediate sequit⁹ euāgē. hodi. (Quis ex vobis arguet me d̄ pctō) Ly. q. d. si hētis aliqđ pctm qđ possitis super me oñdere: parat⁹ suz audire ⁊ me rōnabilr purgare. ⁊ iō cuz hoc nō possitis facere (si veritatē dico vobis) si pro qz (q̄re non creditis mihi) ⁊ subdit causā dicēs (Qui ex deo ē verba dei audit) Notandū qđ aliqđ ex deo ē duplŕ. Quo mō fm naturā. ⁊ sic oīs creatura ē ex deo qđ est largit⁹ ei esse. Alio modo sūt spāliter ex deo p grām. vt qđ recte credūt in deū ⁊ mādata ei⁹ seruant De illis dicit dñs (qui ex deo est: verba dei audit) delectabiliter ⁊ libēter. nā qui deū diligit libēter de eo loqui audit (ppter ea vos non auditis). i. non recipitis nec creditis: nec etiā intelligere curatis verba dei de ore meo (quia ex deo nō estis) ⁊ per consequēs sequitur qđ sitis ex diabolo: non per creatiōnem: sed per imitationem. Tho. Ex deo namqz sunt scōm naturā:

sed ex deo nō sunt vitio ⁊ praua affectiōe (Rñderunt ergo iudei ⁊ dixerunt ei.) Lyra. Modus hominū inuidorū ⁊ pessimorū qui nesciūt rationaliter respōdere est ad cōuitia se cōuertere. Et ideo iudei nō habentes quid rōnabiliter xpo rēspoderēt ad cōuitia se cōuertunt. dicentes. (Nōne benedicim⁹ nos quia samaritanus es) Et in hoc intendunt xpo conuitiari. Tho. erāt enim samaritani viles ⁊ abiectissimi scōm opiniōē iudeorum. Unde ioh. iij. Non enim contumunt iudei samaritanis. Lyra. Licz xps esset iudeus genere ⁊ non samaritanus: tamē vocant eum samaritanum. quia vulgare erat apud iudeos qđ homīes malos ⁊ eis odibiles vocabant samaritanos: q̄z uis essent iudei. talis autē erat xps scōm reputatiōē eorum. ideo vocabant eum samaritanū. (⁊ demonium habes) Lyra. Hoc enī dicebant de xpo. primo propter miracula que faciebat que magicis artibus imputabāt. vt patet Luce xj. In belzeub principe demoniorum eijsit demonia. Scōo quia secreta cordium ipsoz frequenter dicebat. ⁊ quia aliquādo quēdam alta ⁊ profunda loquebatur que nō intelligebant propter qđ eū arrepticiū dicebāt ⁊ insanū. vt p̄ ioh. x. Dicebāt āt multi ex ipis demoniū hz ⁊ insanit: cur vultis eū audire (Rñdit ihs) h̄ ponit ipius xpi māsueta rñsio. qz cuz maledic

ceretur nō maledicebat. i. petri. ij.
Ego demoniū nō habeo qđ patz.
quia demones expellebat (sed ho-
noꝛifico pꝛez meuz). s. oia q̄ facio
referendo ad gliaꝛm eius ⁊ virtuti
ei⁹ attribuēdo (⁊ vos ibonozastis
me). i. intulistis mihi obpꝛobia ⁊
cōiuitia: conuocādo me samarita-
nuz ⁊ demoniacū (ego gloriā meā
nō quero) supple in pñti: qz vita
xp̄i i paupꝛtate ⁊ abiectiōe existēs
glie mūdane erat cōtraria (est qui
qꝛat). s. de⁹ pater (⁊ iudicet) de illis
q̄ me inhonozāt: vindictā faciēdo
de ip̄is: qđ factū est qñ in vindic-
tam mortis xp̄i destructa est ciui-
tas ⁊ tēplū: ⁊ pꝛplus occisus est ⁊
captiuatus per romanos impato-
res. (Amē amē dico vobis). i. fide-
liter. ⁊ duplicat ad maiore affirma-
tionē (si q̄s sermonē meū seruauerit
rit) Lho. in corde per fidē. in ore
pꝛ cōstantē cōfessionē. in ope pꝛ bo-
nam operationē (nō gustabit mor-
tē in eternū). s. eterne dānationis.
(dixerunt ei iudei) intelligētes qđ lo-
queret de morte corpali (nūc cog-
nouim⁹ qz demoniuz habes) Lp.
q̄ si. d. pꝛus tñ opinabamur te hꝛe
demoniū: sed nūc sum⁹ certi qđ ita
est. qz nulla falsitas ē a deo: s; a di-
abolo q̄ est pꝛ mēdacij. verbū at
tuū est aptū mēdaciū. ad cui⁹ p-
bationē iducūt (abrahā mortu⁹ ē
⁊ pꝛphete) q̄ tñ sermonē dei seruaue-
rūt qđ est maioris virtutis qđ sit ser-
mo tu⁹. ⁊ iō pꝛ falsū qđ tu dicis (si
q̄s sermonē meū seruauerit nō gu-
stabit mortē in eternū. nūqđ tu ma-

iores pꝛe nfo abrahā q̄ mortu⁹ ē.
Cui pꝛimū data ē circūcisio. ⁊ scꝛā
ē pꝛmissio de xꝛo. vt pꝛ Gen. xxiij.
In semine tuo bñdicent oēs gētes
(⁊ pꝛphete) q̄bus deus locut⁹ est.
(mortui sunt) Sciendū qđ xꝛs loq̄-
batur de morte spūali: ip̄i autē ac-
ceperūt de morte corpali (quem te
ipsum facis). s. tu fili carpentarij.
d. d. d. v. qz. quia māifestū est qđ te
iactas: ⁊ ad vanā gloriā de te falsa
dicis (Rñdit iesus. si ego). s. in q̄tū
hō (glorifico me ip̄s: gloria mea ni-
hil est). i. vanū qđ ⁊ falsa glia (est
pꝛ me⁹ qđ glorificat me) Lp. per mi-
raculorū operationē. ⁊ postea glo-
rificabit per resurrectionis ⁊ ascēsi-
onis gloriā (quē vos dicitis quia
de⁹ vꝛ est: ⁊ nō cognouistis eum)
Lho. licet pꝛ fidē cognoscerēt vnū
deū: nō tñ nouerāt eū in q̄tū pꝛ:
nec sciebāt eū hꝛe filiuꝛ naturalē.
hoc enī pꝛ xꝛm declaratū fuit. Un
Job. xiiij. pꝛ manifestauit nomen
tuū hoib⁹ quos dedisti mihi (ego
at noui eū: ⁊ si dixerō qz nescio eū
ero filis vobis mendax) Lp. sicut
estis mēdaces asserēdo vos eū ag-
noscere. cui⁹ tñ euz nō cognoscatis
ita essem mēdax si assererē me ip̄m
ignorare (sed scio eū ⁊ sꝛmonē ei⁹
suo). i. volūtate ei⁹ facio. hoc xꝛs
addidit qz vera cognitio pꝛ opa de
mōstrat (Abrahā pꝛ vꝛ) nō imita-
tione scitatis s; pꝛpagatiōe carnis
(exultauit). i. cū qđā fiducia ⁊ exul-
tatiōe desiderauit (vt videret diem
meū). i. tꝛps istō icarnatiōis mee (vi-
dit ⁊ gauisus ē) Lho. vidit eū abra-

ham per fidē ⁊ per sp̄m pphētie
incarnationē xpi futurā. ⁊ ex hoc
gauiſus ē ppter redēptionē ſuā ⁊
toti⁹ generis hūani dixerunt ergo
iudei ad eū. quinquaginta annos nō
dū habes ⁊ abrahā vidisti). q. di.
mētiris. Chriſo. q̄draginta ānos nō
hēbat. q̄re tot annos ppoſuerūt.
R̄ndet ppter delicatā nature cō-
pletionē. ppter laboꝝ multitudi-
nem ppter illius terre caliditatem
propter multā paupertatē. cōſūpt⁹
⁊ attenuat⁹ videbat maioris etatis
q̄ eēt (dixit eis ieſus. Amē amē di-
co vobis anteq̄ abrahā fieret ego
ſū. Un̄ Augu. nō dicit ego fact⁹ ſū
q̄ ei⁹ eſſe nō icipit. nec dicit fui. q̄
p̄teritū tps diuinitas nō hz. Lho.
verbū p̄ntis tps marie conuenit
eternitati vbi nulla ē p̄teritio nec
ſucceſſio. ſz oīa ſūt p̄ntia (tulerunt
ergo lapides vt iacerēt in euz (tāq̄
blaſphemū. reputauerūt euz ideo
blaſphemū. q̄z preſerebat ſe abra-
he ⁊ equabat ſe deo: ⁊ iō volebāt
eū lapidare. Sciendū q̄ xps quoti-
die lapidat⁹ a malis xpiānis. quia
quot malas cogitationēs q̄s ſciens
ter recipit i cor ſuū euz delectatiōe
⁊ cōſenſu q̄ſi tot lapides mittit in
ih̄m (ihs at abſcōdit ſe) Lp. nō oc-
cultādo ſe retro pietē vel aliud hu-
iſmodi: ſz virtute dīnitatis ſe red-
dēdo eis inuiſibilē (⁊ exiuit ō tēplo)
nō ex timore: ſz ex diſpenſatiōe. q̄z
noluit lapidari ſed crucifigi: euz a
ſuis diſcipulis videbat⁹ qui ſecuti
ſunt euz. Un̄ Augu. Quid magnū
erat vt eos cōtinuo terra abſorbe-

ret ⁊ p lapidib⁹ iſernū daret. ſz tūc
patiētia erat exercēda nō potētia:
vt nobis patiētie daret exemplū.
Circa p̄ns enāge. vbi dicit. tulerūt
ergo lapides vt iacerēt in eū. Nos
tanquz q̄ Hugo de piato dicit q̄
xps paſſus eſt pro nobis ablucē-
dis. q̄z magnis ſordib⁹ pctōꝝ ſuo
luti eramus. Un̄ Apoca. j. Lauit
nos in ſanguie ſuo. Scōo paſſus ē
p nob redimēdis. q̄z oēs ſub ptāte
diaboli tenebamur p ōbito pmo-
rum parentū ad iſeros deſcēdētes
ideo xps ſe tradidit vſq̄z ad mortē
vt nos liberaret. Jſa. liij. Culcitra-
tus eſt ppter iniquitates n̄ſas ⁊ at-
trit⁹ eſt ppter ſcelera n̄ſa. ⁊ ſic
xps nos lauit ⁊ redemit in cui⁹ ſi-
gura de latere xpi pendētis in cru-
ce exiuit ſanguis ⁊ aqua. vt dicit
Joh. xij. ſcilicet aqua ablutiōis: ⁊
ſanguis redēptiōis. Tertio paſſ⁹
ē pro nobis viuificādis. q̄z oēs in
pctis mortui eramus. Un̄ Grego-
ad mortē n̄ſam. ſ. culpe moriēdo de-
ſtruxit. Exēplū ſicut pellican⁹ effū-
dēdo ſanguinē ſuū ſup filios mor-
tuos reſuſcitāt ⁊ viuificat. Sic xps
per ſuū ſanguinē nos viuificauit.
Un̄ in ps. c. j. Silis fact⁹ ſuꝝ pellica-
no. Quarto paſſus eſt pro nobis
ſaluādis. q̄z oēs mortali in iſirmi-
tate pſtrati iacebam⁹. Un̄ ps. cvj
Miſit verbū ſuū ⁊ ſaluauit eos.
Un̄ Augu. De latere i paſſiōe xpi
fluxerūt oīa ſacrāmēta q̄ ſunt aie
languētis efficaciffime medicine.
Quinto paſſus eſt pro nobis ad
celum ciuitatez n̄ſam reducēdis ⁊

intromittēdis. qz oēs exultabam?
Exemplū. sicut rex vincens regez
 inimicū suū qui terrā ⁊ subdi-
 tos suos sibi abstulerat vincit eū
 catenis in carcere ⁊ bona eius di-
 ripit: ⁊ oēs captiuos quos tene-
 bat liberat ⁊ exules ad ciuitatē re-
 ducit: sic xps fecit diabolo quē in
 cruce debellauit: ⁊ in infernū ca-
 thenis victum misit. ⁊ oēs hoies
 quos tenebat captiuos liberauit
 ⁊ ad celum reduxit.

In die palmarum.

In illo tpe. Cū
 appropinquas-
 set ih̄s hieroso-
 lem ⁊ venisset
 bethphage ad
 montē oliueti ⁊c. hoc euange-
 liū cū sua postilla q̄re in pri-
 ma dñica aduentus.

In die scō pasce euā. fm mar. xvj.

In illo tē. Ma-
 ria magdalene
 ⁊ maria iacobi
 ⁊ salome emer-
 aromata vt ve-

nientes vngerēt ih̄m. Et val-
 de mane vna sabbatorū veni-
 unt ad monumentū: orto iam
 sole. Et dicebant adinūcem.
 Quis reuoluet nobis lapides
 ab ostio monumēti. Et respi-
 cientes: viderūt reuolutū lapi-
 dem. Erat q̄ppe magnus val-
 de. Et introeuntes in monumē-
 tū: viderūt inuenē sedentes in
 dextris cooptū stola cādida: ⁊
 obstupuerunt. Qui dicit illis.
 Nolite expauescere. Jesum q̄
 ritis nazarenū crucifixū. surre-
 xit: nō est hic. Ecce locus vbi
 posuerunt eū. Sed ite ⁊ dicite
 discipulis eius ⁊ petro. qz p̄ce-
 det vos in galileā. Ibi eū vi-
 debitis: sicut dixit vobis.

In Postilla.

In Maria magdalene ⁊ ma-
 ria iacobi ⁊ salome emerunt ⁊c.
 Marci. xvj. hysto. huius euāgelij
 facta est anno xpi. xxxij. ⁊ totides
 diebus quot fluxerūt festo natalis
 dñi vsqz ad pascha sequēs. vj. kl.
 aprilis. luna. xvij. inditiōe. vj. An-
 te initium illius euā. scribit sanctus
 Mar. qz ioseph ab arimathea ciuis

tate accepto corpe ihesu inuoluit
in sindone munda: et posuit in mo-
namento suo nouo quod erat excisum
in petra: in quo nondum quisque po-
situs fuerat: et abuoluit lapides ad-
ostius monumeti. Maria autem mag-
dalene et maria iacobi aspiciebant
ubi poneret (Et cum transisset sab-
batum maria magdalene et maria
iacobi: et salome) In hoc euange-
lio primo fit mentio de deuotione illa-
rum sanctarum mulierum que fuerunt
tres que dilexerunt Christum in vita. quia
sequebantur eum. et alie multe mu-
lieres que ministrabant ei de facul-
tatibus suis. Dilexerunt eum etiam
in morte. quia sequebantur eum in
cruce pendentem. Dilexerunt enim
post mortem. ideo unguenta porta-
uerunt ut corpus eius ungerent. et
hoc est quod hic dicitur. Maria mag-
dalene que fuit soror sancte Marthe
et facti lazari et maria iacobi mino-
ris: que cleophe filia fuit. et soror
ipsius albei. et maria salome filia
et soror zebedei. et mater illorum duo-
rum apostolorum. scilicet iacobi minoris et io-
hannis euangeliste. Et prima illarum ni-
hil Christo attingebat nisi fide et deuo-
tione. scilicet Magdalene. Alie due erant
materterae Christi. scilicet sorores. Marie vir-
ginis. (emerunt aromata). id est. ungue-
ta aromatica (ut venientes) ad mo-
numentum (ungerent Iesum). id est. corpus
domini Iesu quod de cruce depositum vide-
runt in sepulchro reponi. Consue-
tudo enim erat iudeorum ungere cor-
pora mortuorum ut conseruarent a
fetore: ab incineratione et a verminibus

corrosione. Sed ille mulieres erant
decepte: quia cum corpus Christi deitate
esset imbalsamatum: si per mille an-
nos iacuisset in terra: nec potuissent
putrescere. nec incinerari. nec inde
vermes generari. Unde in psalmo. xv. dicitur.
Nec dabis sanctum tuum videre cor-
ruptionem (Et valde mane) Jacobus
ianuensis. Si erat valde mane: quando
ortus erat iam sol. Dicendum est quod
ille mulieres in ciuitate habitabant
sepulchrum autem extra ciuitatem erat
et sic valde mane veniunt. id est. venire
incipiunt. sed iam ortus erat sol quando
puenerunt. Vel sol dicitur ipse Christus qui or-
tus erat. id est. surrexit (vna sabbatorum)
intelligendum est prima die a sabbato
quod nunc dominica dies dicitur. Iudei enim diem
nominant a sabbato: dicentes. prima
sabbati. secunda sabbati. tertia sab-
bati etc. (veniunt ad monumentum).
Queritur quare virgo maria non ve-
nit cum istis mulieribus ad monumē-
tum. Respondetur quod virgo beata sciebat
quod Christus resurrexerat et quod in monu-
mento corporis eius non erat. Nam pie
credendum est quod ante oculos homines iam
sibi appuerat. Nam Christus precepit ho-
norare priores et inferiores. Sed quis honor
esset si aliquis ultra mare veniens perso-
nas extraneas primo visiteret: et ad
matrem de sua absentia desolatam vel
timo visitandam accederet. Sic Christus
matrem non multum honorasset si prius
alios de sua resurrectione lenificasset.
et tandem matri desolate appa-
ruisset. Item quia ipsa prius ceteris
hominibus in morte sua maiori do-
lore percussa fuit: ideo merito prius omnibus

hominib⁹ de resurrectione sua pri-
mo letificari debuit (et dicebant ad
iniquem. Quis reuoluet nobis la-
pides ab ostio monumētū) Lp. q.
d. nō possum⁹ reuoluere per nos
ip̄as. quia magn⁹ valde. pro quo
sciendū q^d monumētū tripl^r clau-
sum erat. s. grandis lapidibus ad
ostium aduolutiōe. sigilli apposi-
tione. et militū deputatiōe. s. xpus
qui exiuit de clausovtero virginis
ip̄e de sepulchro exiuit saluis sigil-
lis (Et respiciētes viderūt reuolu-
tum lapidem) per agelū qui vene-
rat ad manifestandā xpi resurrecti-
onem. vt patet Math. xxviii. An-
gelus autē dñi descēdit de celo et re-
uoluit lapides et sedit sup eum etc.
(Et introeuntes in monumētū). i.
intra clausurā que erat circa mo-
numentū (viderunt iuuenē sedentē
in dextris: coopertū stola cādida
et obstupuerūt) Math. xxviii. dñ.
Ecce terremot⁹ factus est magn⁹
Glo. sicut terra in passiōe tremu-
it et mota est in tristitie signuz: sic
in resurrectione mota est in signū
leticie: sicut sol clario^r apparuit in
illa die. Cū maximus in sermone.
Nam et solē ip̄m arbitro^r clario^r
solito in hac die. necesse est enī vt
in eius resurrectione gaudeat i cui⁹
passiōe cōdoluit. (Qui dixit illis.
Nolite expauescere) Inuaserat enī
eos timor ex insolita apparitione
angeli. et ex visione custoduz. qui
iacebāt ibi tanq^m mortui (ih̄m q̄ri-
tis nazarenū crucifixū: surrexit nō
est hic) Raba. Nō est hic per pre-

sentia carnis: qui tñ ubiq³ est per
p̄ntia⁹ maiestatis (Ecce locus ubi
posuerunt eum (q. d. si mihi non
vultis credere: vacuo credatis se-
pulchro) sed ite dicite discipulis ei⁹
et petro) Unde grego. Petrū vocat
ex noīe ne desperet ex negatione.
Si enī eū noīatim nō exprimeret q^d
magistrū negauerat: venire ad dis-
cipulos nō auderet. Unde Hiero.
Specialiter dicit petro. quia indi-
gnum se iudicabat discipulatu dū
ter negauit magistrum: sed nō no-
cent qñ non placent (Quia pre-
cedet vos in galileā: ibi eū videbi-
tis) scz p̄sonaliter (sicut dixit vob)
imminēte sue passionis tpe. vt p³
Math. xxvii. Postq³ autē surrexero
precedā vos in galileā: ibi me vi-
debitis. Unde de hoc etia⁹ habet^r
Math. xxviii. Qd post resurrecti-
onē xpi vndecim discipuli abierūt
in galileā in mōtē ubi cōstituerat
illis iesus: et vidētes eum adorauer-
unt. Et notandū q^d ex euangelis
colligit^r q^d xpus decies apparuit
post resurrectionē suam: et in ip̄a
die resurrectionis quinquies appa-
ruit ad corroborandū fidē i cordib⁹
suoz fidelīū. primo soli marie ma-
galene sub specie ortulani. vt p³
Joh. xx. Scdo mulierib⁹ de sepul-
chro reuertētibus se ostēdit: et eas
de sua resurrectione letificauit. vt
p³ Joh. xx. Tertio petro ppter ab-
negationē xpi. et mesto ip̄s se ma-
nifestauit. vt p³ Luce. xxiii. Sur-
rexit dñs vere et apparuit symoni
Quarto duob⁹ discipulis i emaus

euntibus ⁊ de ipso loquentibus in
 spe peregrini. vt patz Luce. xxiij.
 Quinto decem aplis cū sero fac-
 tū esset ⁊ fores essent clausę prop-
 ter metū iudeoz. venit ih̄s ⁊ stetit
 in medio eoz ⁊ dixit eis. pax vob.
 ⁊ Thomas tunc nō erat cū eis. vt
 habet Jobis. xx. Istas quinque ap-
 paritiones representat sacerdos. in
 missa quinque vertendo se ad pos-
 pulū: ita q̄ tertia q̄ fit in silentio:
 significat apparitionē factā petro
 eo q̄ nescit vbi facta sit. Sexto ap-
 paruit oībus discipulis presente
 thoma. s. octaua die resurrectionis
 Ut patz Job. xx. Septimo ad ma-
 re tiberiadis. vt patet Jobis. xxi.
 Octauo vndecim discipulis in ga-
 lileā in mōte. vt p3 Mathei. xxviij.
 Nonno vndecim aplis recubētib⁹
 in cenaculo in iherus. vt p3 Marci
 ultimo. Decimo in monte oliueti
 quādo ascēdit in celū. vt p3 Luce
 xxiij. Et quis pluries apparuit:
 nō legūtur tamē in euāgelijs plus
 res eius apparitiones post resur-
 rectionē suā: q̄ oīa nō sūt scrip-
 ta. vt Ioh̄es fatef. Unde circa pre-
 sens euāgeliū qđ loquit̄ de trib⁹
 mulieribus. est sciendū q̄ mulie-
 res cōiter habent tres laudabiles
 additiones. Prima q̄ frequēter sūt
 verecunde. Ratio q̄ timide sunt ⁊
 valde appetitiue laudis: ideo ti-
 ment inbonesta facere. Secūda cō-
 ditio q̄ cōiter sunt pie ⁊ misericor-
 des. Ratio quia molle cor habent
 nō potentes durū quid sustinere.
 Tertia q̄ cōiter excedūt: vel si sūt

misericordes nimis sūt tales. si cru-
 deles: tunc nimis sunt tales. simili-
 ter de verecūdia ⁊ innerecūdia. Si
 militer habēt mulieres tres malas
 conditiones. Prima q̄ cōiter sunt
 garrule ⁊ litigiose. Secūda q̄ sunt
 superbe. Tertia q̄ sunt incredule
 ⁊ superstitione plusq̄ viri: hoc ha-
 bent ab eua: que plus credidit ser-
 penti quā deo.

¶ Feria. ij. pasche. euāgeliū.
 Scđm Lucam. xxiij. caplo.

In illo tpe. Duo
 ex discipulis ih̄u:
 ibāt ipsa die in
 castellū qđ erat
 in spacio stadio

rū sexaginta a iherusalē: noīe
 emaus. Et ipsi loquebātur ad
 inuicē de his oīibus que acci-
 derāt. Et factū est dum fabu-
 larētur ⁊ secū quererent: ⁊ ip̄e
 ih̄s appropinquans ibat cū
 illis. Oculi autē eoz teneban-
 tur ne eū agnoscerent. ⁊ ait ad
 illos. q̄ sūt hi sermones quos
 cōfertis adinuicē ambulātes:
 ⁊ estis tristes. Et rīdens vnus
 cui nomen cleophas: dixit ei.
 Tu solus peregrinus es in ier-
 usalē ⁊ nō cognouisti q̄ facta
 sūt in illa his diebus. Quibus
 ille dixit. Que? ⁊ dixerūt. De
 ih̄u nazareno q̄ fuit vir pphe-
 f

ta potēs in ope ⁊ sermone co-
rā deo ⁊ oī pp̄lo: quō tradide-
rūt eum sacerdotes ⁊ p̄ncipes
nr̄i in dānationē mortis ⁊ cru-
cifixerūt eū. Hos autē speraba-
mus q̄ ipse esset redēpturus
isrl̄. Et nūc sup̄ hec oīa tertia
dies est hodie q̄ hec facta sūt:
s̄ ⁊ mulieres q̄daz ex nr̄is ter-
ruerūt nos q̄ ante lucē fuerūt
ad monumētū: ⁊ nō inuēto cor-
pore eius venerūt dicētes se e-
riā visionē angelorū vidisse q̄
dicūt eū viuere. ⁊ abiit q̄daz
ex nr̄is ad monumētū ⁊ ita in-
uenerūt sicut mulieres dixerūt
ip̄m vero nō inuenerūt. Et ip-
se dixit ad eos. ¶ Stulti ⁊ tardi
corde ad credendū in oībus q̄
locuti sūt pp̄he. nōne sic opor-
tuit pati xp̄m: ⁊ ita intrare in
gloriā suā. Et incipiēs a moy-
se ⁊ oībus pp̄hetis iterp̄taba-
tur illis in oībus scripturis q̄
de ip̄so erāt. ⁊ appropinquērt
castello quo ibāt: ⁊ ipse finxit
se lōgius ire. ⁊ coegerūt illū di-
cētes. Mane nobiscū qm̄ ad
uespascit: ⁊ inclinata est iā dies
⁊ intrauit cū illis. Et factū est
cū recūberet cū illis: accepit pa-
nē ⁊ bñdixit ac fregit ⁊ porri-

gebat illis. Et apti sūt oculi eo-
rū ⁊ cognouerūt eū: ⁊ ipse eua-
nuit ex ocul̄ eorū. Et dixit ad
inuicē. Nōne cor nr̄m ardēs e-
rat i nobis dū loq̄retur i via: ⁊
ap̄iret nobis scripturas. ⁊ sur-
gētes eadez hora regressi sūt i
ih̄rlm: ⁊ inuenerūt cōgregatos
vndecī ⁊ eos q̄ cū ip̄lis erāt di-
cētes: q̄ surrexit dñs vere ⁊ ap-
paruit symoni. Et ip̄si narra-
bāt q̄ gesta erāt in via: ⁊ quō
cognouerūt eum in fractione
panis. ¶ Postilla.

¶ Duo ex discipulis ih̄u. Lu-
ce. xxiij. Hoc euāg. factū est eodē
die quo supra. An̄ initū illi⁹ euā-
gelij scribit sc̄tus Marc̄us. q̄ ih̄s
furgēs mane p̄ma sabbati appuit
p̄mo ad Mariē magda. de q̄ eiecerat
septē demonia. Illa vadens nūcia-
uit his q̄ cū eo fuerāt. Et illi audi-
entes q̄ viueret ⁊ visus eēt ab ea
nō crediderūt. Lūc seq̄tur euāgel.
hodiernū (duo ex discipulis ih̄u) Su-
perius pbata est resurrectio xp̄i p̄
apparitiōnē factā deuotis mulie-
rib⁹ sicut i euāg. hesternō dem̄ est.
hic autē pbat resurrectio xp̄i p̄ ap-
paritiōnē factā duob⁹ discipulis
itinerātib⁹. ergo dicit euāge. hodi-
ernū (duo ex discipulis ih̄u) Gor. nō ex
xi. aplis: s̄ ex. lxvij. discipul⁹: quoz
vnus vocabat̄ Cleophas. ali⁹ di-
xit fuisse Lucas euāgelista: qui ex
hūilitate nomē suū tacuit (ibāt ip̄

sa die). .f. resurrectionis dñice (in cas
stellā qđ erat). .f. distās (spacio sta
diorū sexaginta a iherlīm) Sciendum
qđ stadiū dī a stādo: ⁊ habz centū
viginti passus. Unde dicit qđ her
cules tot passus sub vno anhelis
tu currebat: ⁊ tūc stabat. Unde sta
diū dī spaciū vni⁹ cursus. Et sede
cim stadia faciūt vnū miliare: ⁊ v
nū miliare mille passus continet.
Unde patet qđ emaus non distat a
iherlīm per quatuor leucas integre: s;
deficiūt quatuor stadia. (Et factū
ē dñi fabularētur ⁊ secū quererēt)
nō de vanis: s; de his qđ acciderāt.
.f. de operib⁹ ihesu ⁊ morte eius.
(⁊ ipe ihs appropinquās) Bor. .f.
corporaliter ⁊ etiā spūaliter (ibat
cū illis) tanq̃ socius itineris. ⁊ h;
glo. vt suā pmissionē impleret. di
xerat em̃ vt habet. Mathei. xviij.
Vbi duo vel tres congregati fuerint
in noīe meo: ibi ego su; in medio
eorū. Nā de corpore glorificato di
xit Augusti. qđ vbiq; voluerit
spūs ibi p̃tinus erit ⁊ corpus (o
culi aut̃ eorū tenebātur ne eum ag
noscerēt) Ly. qđ incredulitas ⁊ du
bietas eorū demerebat qđ xps cog
nitionē sui corporis ab eis retar
daret. Unde Siego. de se loquēti
bus p̃ntia exhibet: sed de se loquēti
bus p̃ntia cognitiōis aufert.
(Qui sunt hi sermones quos con
fertis adinuicē ambulātes ⁊ estis
tristes) nō querit eo ignorāte: sed
vt ex eorū respōsione incredulitas
⁊ dubietas cōuenientius arguat.
(Et respōdens vnus cui nomē cle

ophas dixit ei. Tu solus peregrini
nus es in iherlīm) Ly. i. cū multi pe
regrini his dieb⁹ venerint in iherlīm
de diuersis partib⁹ mūdi: mirū est
qđ tu solus inter alios peregrinos
ea qđ sunt nota alijs peregrinis ig
noras (Quibus ille dixit: qđ. Et illi
dixerūt ei. De ihs nazareno qđ fuit
vir ppheta potēs in ope). .f. mira
culorū ⁊ sermone). .i. p̃dicatiōis ⁊
doctrine: oēs em̃ sicut ppham etiā
habebāt. ergo dī (corā deo ⁊ omī
pplo) Nō corā sup̃mis sacerdotib⁹
bus. vñ sequit̃ (⁊ quō sūmi sacer
dotes ⁊ p̃ncipes n̄ri) Bor. summi
sacerdotes vocātur hic plati cleri
corū. p̃ncipes prelati laycorū (tradi
derūt eū). .f. pilato (in dānationem
mortis ⁊ crucifixerūt eū) qđ ad in
stantiā petitionē iudeorū pilatus
fecit eū crucifigi (nos aut̃ speraba
mus qđ ipse eēt redēpturus israel)
Bor. .f. a tp̃ali fuitute Romanorū
⁊ de spūali seruitute demonū ⁊ pe
catorū. Sic em̃ p̃cedm̃ erat in .ps.
cxix. Apud dñm mīa: ⁊ copiosa
apud eū redēptio. (⁊ nūc sup̃ hec
oīa tertia dies est hodie qđ h̄ facta
sūt). .f. dies resurrectionis a die. .f. qđ
h̄ facta sūt. i. a die parasceues quo
xps passus fuit ⁊ sepult⁹ (s; ⁊ mu
lieres qđā ex n̄ris). .f. maria mag. ⁊
maria iacobi ⁊ salome (terruerunt
nos qđ ante lucē fuerūt ad monū. ⁊
nō inuēto corpe ei⁹) qđ xps iā sur
reperat: nō de nocte s; i ipso p̃nto
diei qđ vocat̃ diluculū. (venerūt
dicētes se etiā visionē angelorū vi
disse) sc; visionē corporali i assūp

tis corporib⁹ (quidicū eū viuere)
sed discipulī nō crebāt verbū mulie
rū plene (et abierūt quidā ex nr̄is
ad monumentum) scilicet petrus
et iohes (et ita inuenerūt sicut mul
lieres dixerūt) q² inuenerūt sepul
crū vacuū corpore et sola lintheas
mina remāsisse (ipm vero nō inue
nerūt. et ipse dixit ad eos). s. ex res
poncione eoz arguens eos (o stul
ti) propter cecitatē intellectus.) et
tardī corde) propter tarditatē affec
tus (ad credendū in om̄ibus q̄ lo
cuti sūt pphete) de xp̄i morte et re
surrectione quas scripturas debe
bāt intelligere: maxime q² fuerāt
cum xp̄o principaliter quādo dis
cipulus talia loquebat (nōne sic
oportuit pati xp̄s) **Ly.** tū propter
patris p̄ordinationē: tum ppter
humanā redēptionē: tūz propter
scripturę impletionē (et ita intrare
in gloriā suāz). s. per passionem et
mortē tanq̄ per artā viam et āgu
stā portā. Ex hoc patet q² fatui
sunt qui sine tribulationibus vo
lūt intrare in gloriā alienā: cū xp̄s
per passionē suā intrauit in gl̄iam
p̄p̄iā: et hoc ppter nostrā infor
mationē. s. vt discamus q² p mul
tas tribulationes oportet nos in
trare in regnū celoz. Ut habetur
actuū. xiiij. (Et incipiens a moyse
et om̄ibus prophetis) om̄es em̄ de
ipso pphetauerūt. vt testat beat⁹
petrus Actū. x. Huic om̄es pro
phete testimoniū perhibēt (inter
pretat⁹). i. exponēbat (illis in om̄i
bus scripturis q̄ de ipso erāt) **Ly.**

nō q² oēs scripturas q̄ de xp̄o sūt
explicaret qd̄ tam in breui tpe nō
fieret: sed explicabat q̄tum suffici
ebat ad p̄positū ostendendū. (et
ap̄ p̄pinquēst castello quo ibāt)
.s. duo p̄dicti discipuli (et ipse). s.
dn̄s ihesus xp̄s (finit se lōg⁹ ire)
Glo. Lalem exhibuit se eis in cor
pore, qualis apud eos erat in men
te. s. extraneū et longi⁹ ituz. Unde
Udalricus dicit. Si q̄s dat per ali⁹
quod opus vel p verbū duplex a
liq̄o intelligere qd̄ nō est nō inten
tione fallēdi: sed intētiōe vtilita
tis consequētis: talē simulationēz
nō esse peccatū (et coegerūt illum)
.i. obnixē rogauerunt: desiderātes
adhuc audire ipm. vñ grego. Hoc
exēplo colligit q² peregrini nō so
lū ad hospitīū vocādi sunt: s; etiā
trahēdi (dicētes mane nobiscum) ec
ce optima petitio: petunt em̄ diuī
nā cohabitationē et mātionē (quo
niā aduersperascit) quo ad noctis
appropinquationē (et inclinata ē
iā dies) quo ad diei declinationem
(et intrauit cū illis) Ecce hospes il
le cū quo veniūt oīa bona. Sapi.
vij. (Et factū est cū discūberet cū
illis) sicut magister cū discipulis.
(accepit panē et bñdixit et fregit et
porrigebat illis) **Ly.** sicut cōsueue
rat facere ante passionē: sic em̄ frā
gebat panē ac si scinderet cū cul
tello (et aperti sunt oculi eoz) **Ly.**
q² volutarie se eis ostēdit in effi
gie qua erat cognoscibilis ab eis
(et cognouerūt eū). s. in bñdictiōe
et fractiōe panis (et ipse euauit ex

oculis eoz). f. subtrahēdo ab eoz
 aspectu corporali suā pñtiam cor
 poralē (Et dixerūt adinuicē. Non
 ne cor nostrū ardens erat in nob)
 .f. ardore charitatis (dū loqueret
 nob in via ⁊ apiret). i. exponeret.
 (nob scripturas). f. nos instruēdo
 (⁊ surgētes eadē hora regressi sunt
 in iherl̄m) Ly. q̄uis em̄ iā esset tarde
 tamē ex fidei feruore ⁊ remoto iu
 deoz timore: statim regressi sūt in
 iherl̄m ad alios discipulos q̄ erāt in
 clusi ppter metū iudeoz. vt hētur
 Joh. xx. ad nūciandū eis xpi resur
 rectionē (Et inuenerūt vndeciz cō
 gregatos) f. aplos: qz iudas ab eo
 rū cōsortio recesserat: ⁊ dathias
 nōdū electus erat (⁊ eos q̄ cū ipis
 erāt). f. lxij. discipulos: vel oēs vel
 aliquos (dicētes illis). f. quos con
 gregatos inuenerāt (quia surrexit
 dñs vere ⁊ apparuit symoni). i. pe
 tro. Quādo at ista apparitio fac
 ta sit nō legit expresse. s̄ tūc credi
 tur fuisse facta: qm̄ petrus postq̄
 occurrerat ad monumentū ⁊ vide
 rat lintheamina posita abijt: mi
 rās secū qd̄ factū fuerat. Notādū
 q̄ p̄e oībus viris petro p̄us ap
 paruit post resurrectionē suā. Et
 sm̄ Gor. triplici rōne. p̄mōvt pec
 catū trine negatōis ei indultū ostē
 deret ne desperaret. Scōo vt facto
 cū doceret q̄liter subditis suis p̄i
 tētib⁹ cōdēscēdere deberet q̄tūcū
 q̄ peccassent. Tertio vt pctōib⁹
 oībus sp̄ez mie ⁊ venie daret. ostē
 dendo q̄ pctōres nō despiceret (⁊
 ipi narrabāt q̄ gesta fuerāt in via)

.f. quō arguebat duriciā eoz. ⁊ q̄
 liter exposuit eis scripturas. ⁊ quō
 cognouerūt eū in fractiōe panis.
 qz viderūt eū bñdicere ⁊ fragere ⁊
 distribuere panē: sicut solebat fas
 cere iterō discipulos suos ate montē.
E Feria. iij. pasche. euāgelii.
 Scōm Lucam. xxiij. ca.

In illo tpe. Ste
 tit ihs in medio
 discipulorū suo
 rum: ⁊ dixit eis.
 Parvobis: ego
 sum: nolite timere: Cōturbati
 vero ⁊ cōterriti: estimabant se
 spiritū videre. Et dixit eis. qd̄
 turbati estis: ⁊ cogitationes as
 cendūt in corda vestra. videte
 manus meas ⁊ pedes: qz ego
 ipse sum. P̄alpate ⁊ videte: qz
 spūs carnē ⁊ ossa nō habet s̄
 cut me videtis habere. Et cū
 hoc dixisset: ostēdit eis manus
 ⁊ pedes. Adhuc aut̄ illis non
 credētib⁹ ⁊ mirātib⁹ p̄ gau
 dio dixit Habetis hic aliquid
 qd̄ māducetur. At illi obtule
 rūt ei parē piscis assi: ⁊ fauū
 mellis. Et cū māducaisset corā
 eis sumēs reliq̄as dedit eis. et
 dixit ad eos. Hec sūt verba q̄
 locutus sum ad vos cū adhuc
 essem vobiscū: qm̄ necesse est
 impleri oīa q̄ scripta sunt in le

gemoyſi ⁊ prophetis ⁊ pſal-
mis de me. Tunc aperuit illis
ſenſum vt intelligeret ſcriptu-
ras: ⁊ dixit eis. Quoniā ſic ſcri-
ptum eſt: ⁊ ſic oportebat xp̄m
pati ⁊ reſurgere a mortuis die
tertia: ⁊ predicari in noīe eius
penitentia ⁊ remiſſionem pec-
catorum in omnes gentes.

¶ Poſtilla

¶ Stetit iſus in medio diſci-
puloꝝ ſuoꝝ. Luce. xxiiij. Joh. xx.
Hoc euāg. factū eſt āno ⁊ die q̄
ſupra. videlz in die paſche. Ante
initiu illi⁹ euāg. ſcribit ſctūs Joh.
q̄ maria magdalene vidit iſm ſtā-
tē ⁊ nō ſciebat q̄ iſs eſt. Dixit ei
iſeſus. Mulier qd ploꝝas: quē q̄-
ris. Illa eſtimās q̄ ortulanuſſet
dixit ei. Dñe ſi tu ſuſtulisti eū dici-
to mihi vbi poſuiſti eū: ⁊ ego eū
tollā. Lūc poſtmodū ſeq̄tur euā-
gelii hodiernū. (Stetit iſs in me-
dio diſcipuloꝝ ſuoꝝ) Gor. Lū diſ-
cipli inter ſe loq̄rent de reſurrecti-
one dñi nr̄i iſu xp̄i. Jā em̄ erat eis
nūciata a mlierib⁹ ⁊ a petro ⁊ a io-
hāne q̄ currebāt ſimul ad monu-
mentū. Et ab iſtis duob⁹ diſcipul⁹
de emaus redeūtib⁹. ⁊ iſti duo nar-
rabāt diſcipulis q̄ geſta erāt in via
⁊ quō cognouerūt eū in fractiōe
panis. Lū aut̄ hec loq̄rent (ſtetit
iſs in medio eoz) erāt em̄ diſcipli
cōgregati in noīe ei⁹: ⁊ ideo ſtetit
in medio eoz implēs illud q̄ ante

dixerat. Mathei. xviij. Ubi duo vl-
tres fuerint cōgregati in noīe meo
ibi ſuꝝ i medio eoz (⁊ dixit eis. pax
vob̄ ego ſuꝝ: nolite timere) quaſi
diceret: nō timeatis: ego ſuꝝ q̄ pax
cē vob̄ pmiſi ⁊ p̄dicaui: ⁊ ideo ex
auditu ſalutatiōis poteſtis me co-
gnoscere (Cōturbati vero ⁊ cōter-
riti) q̄ clauſis ianuis dñs iſs ad e-
os intravit (eſtimabāt ſe ſp̄m vi-
dere) Lp. diuina puidētia permiſi
ſunt dubitare ad maiorē certifica-
tiōē fidei de xp̄i reſurrectiōe (⁊ di-
xit eis). ſc̄z. eos dulciter cōſolādo.
(Quid). I. de qua cauſa (turbati es-
ſtis ⁊ cogitatiōes aſcēdūt in corda
vā. videte man⁹ meas ⁊ pedes me-
os) hoc dixit ppter cicatrices vul-
nez q̄s retinuerat i manib⁹ ⁊ pedi-
bus (q̄ ego ipe ſuꝝ) q̄ paſſus fui ⁊
reſurrexi (palpate ⁊ videte q̄ ſps
carnē ⁊ oſſa nō habet ſicut me vi-
detis habere) Gor. Reſurrectio ei⁹
nim vera ē in vera carne ⁊ oſſib⁹.
(Et cū hoc dixiſſet oſtēdit eis ma-
n⁹ pedes). i. cicatrices manuū ⁊
pedū (Adhuc illis nō credētib⁹)
.ſ. pfecte: incipiebāt tñ iā aliq̄tu-
lū credere (⁊ mirātib⁹). ſ. de rei no-
uitate (p̄e gaudio). ſ. p̄ntie ei⁹: p̄i-
mo q̄dez territi: ſ; poſtmodū gaudi-
ſi. vt p̄z Joh. xx. Gauiſi ſūt diſci-
puli viſo dñō. Et poſtq̄ iſs diſci-
pulis reſurrectionē ſuā pbauit p vi-
ſuꝝ ⁊ tactū: tūc poſt hoc ſtatim p-
bauit eā p guſtū di: (Habetis hic
aliq̄d q̄ māducef. at illi obtule-
rūt ei ptē piſcis aſſi ⁊ fauū mellis)
ipſe em̄ erat piſcis aſſus p būane

nature passionē. Cū glo. piscis. s. in genere passiois assat⁹ : ⁊ fauus mellis per diuine nature dulcedinē. Gor. hec duo designāt duo q̄ deo offerre debem⁹. s. piscē assuz. p carnis mortificationē: ⁊ fauū mellis per mētis deuotionē (Et cū mādu cass⁹ corā eis). s. ad maiorē certitudinē vt testes essent de visu (sumēs reliq̄as dedit eis) s. ad maiorē pbatōnē q̄ veraciter residuū mandu casset. Et postq̄ xps pbauiť resurrecciónē suā q̄tū ad visu. tactū. ⁊ gustū: hic probat eā q̄tū ad auditū dicēs (hec sūt vba q̄ locutus suz ad vos cū adhuc essez voſcū). s. in carne mortali ante passionēz meā (qm̄ necesse est impleri omnia q̄ scripta sunt in lege moysi ⁊ prophetis ⁊ psalmis de me) vt p3 dñi thei. v. Donec trāseat celū ⁊ terra iota vnū aut vnus apex nō p̄teribit a lege donec oīa fiāt (tūc aperuit illis sensū). i. intellectū p gratiā internā vt intelligerēt scripturas (⁊ dixit eis. Qm̄ sic scriptū est: ⁊ sic oportuit xpm̄ pati ⁊ resurgere a mortuis: ⁊ p̄dicari ī noīe eius p̄tentiā). s. ex parte hoīs (⁊ remissionē pccōz) ex parte dei: cui⁹ solus est pccā dimittere. Actū. iiii. Nō est aliud nomē sub celo datū hoīb⁹ in quo oporteat nos saluos fieri. (in oēs gētes) nō vnā tātū. vt patz dñi. xvi. incipiens a iherl^m. q̄ iherl^m est in medio terre habitabilis. ⁊ ab illo loco cōuenienter incipit p̄dicatio euāgelij. vt aplos ⁊ alios xpi discipulos circun-

quaq̄ p orbē dispsos. in oēm terrā exiuit son⁹ eoz p̄dicationis. s. m q̄ pphetatū fuerat in ps. xviii. In oēm terrā exiuit son⁹ eoz. Et in sēgnū hui⁹ xps in die ascensiois mīttēs discipulos suos dixit eis. Ite ī mūdū vniuersūz p̄dicate euāgelij oī creature. Circa pñs euāge. vbi dī. Stetit ihesus in medio discipuloy. Notandū q̄ ihs post resurrectionē suā in medio discipuloy suoy stetit. In hoc docet nos mediū tenere in cūctis vbiis ⁊ opib⁹ nris. Locus em̄ mediū tut⁹ est. Exemp⁹ plū: si cordā in cythara artifex tēdit multū: rumpit⁹. si paz murmurat vel nihil sonat. si mediū: dulce ter cātat. Seq̄tur h̄ in euāge. (Luz mādu cass⁹ corā eis) Querit⁹ vtrū resurgētes āpli⁹ comedāt ⁊ bibāt. Rñdet hugo de pa. q̄ nec bonē nec malī āpli⁹ comedūt nec bibūt ad qd̄ em̄ comederēt beati cū nunq̄ fameſcāt. vt Apo. vii. Sācti nō esuriēt neq̄ sitiēt ampli⁹. Dñatē aut si fameſcāt nō habebūt qd̄ comedāt. Et si obicit⁹ q̄ xps post resurrectionē comedit. Dicendū ē q̄ nō comedit ppter necessitatē vel delectationē: s̄ vt ostēderet se eundem esse qui prius cum eis comederat ⁊ biberat.

Sabbato. Scdm̄ Joh. xxi.

In illo tpe. Adā nifestauit se iterū ihs discipulis suis ad mare tiberiadis. Adā

nifestauit autē se sic. Erāt autē
simul symō petrus ⁊ thomas
qui dicitur didimus: ⁊ natha-
nael q̄ erat a chana galilee: ⁊
filij zebedei: ⁊ alij ex discipulis
eius duo. Dicit eis symon pe-
trus. Vado piscari. Dicū ei:
Venimus ⁊ nos tecū. Et exie-
rūt ⁊ ascēderūt in nauim: ⁊ il-
la nocte nichil prendiderunt.
Adane autē iā facto: stetit ihs
in litore: nō tamē cognouerūt
discipuli q̄ ihs est. Dicit eis
ihs. Pueri nūquid pulmenta-
riū habetis. Rñderunt ei: nō.
Dicit eis. Mittite in dexterā
nauigij rhete ⁊ inuēietis. Ad-
fert ergo: ⁊ iā nō valebāt illō
trahere pre mltitudine pisciū.
Dicit ergo discipls ille quem
diligebat ihs petro. Dñs est:
Symō petrus cū audisset q̄
dñs est: tunica succinxit se, erat
em̄ nudus: ⁊ misit se in mare.
Alij autē discipuli nauigio ve-
nerūt: nō em̄ lōge erāt a terra,
sed q̄si cubitis. cc. trahētes rhe-
te pisciū. At ergo descenderūt
in terrā viderūt prunas posi-
tas: ⁊ piscē suppositū ⁊ panē.
Dicit eis ihs. Alferre de pisci-
bus quos p̄cōdidistis nūc. Al-

cēdit symō petrus ⁊ traxit rhe-
te i terrā plenū magnis pisci-
bus. cluij. Et cū tāti essent: non
est scissū rhete. Dicit eis ihs.
venite prādetē. Et nemo aude-
bat discumbentiū interrogare
eū: tu q̄s es. Sciētes quia dñs
est. Et venit ihesus ⁊ accepit
panē ⁊ dabat eis: ⁊ piscē simis
liter. Hoc iam tertio manife-
stus est ihs discipulis suis
cum resurrexisset a mortuis.

¶ Postilla.

¶ Manifestauit se iterū ihs
Joh. xxi. Luce. xxiiii. Historia bu-
ius euāge. facta est post dies octo
festi pasche. anno xpi quo supra.
Ante initiū istius euāgelij scribit s̄a-
ctūs Johānes in eodem capitulo.
q̄ ihesus dixit thome. Quia vidi
isti me thoma credidisti: beati qui
nō viderūt ⁊ crediderūt. Lūc post
modū seq̄tur euāgelium hodiernū.
(Manifestauit se itez ihs) Lho.
supradicte manifestationes xpi fa-
cte sunt in iudea: hec autē in gali-
lea. illa intus: ista foris: quia ma-
gnā partē timoris discipuli post
posuerāt: ideo vltra in domo con-
clusi nō erant vt prius. sed in gali-
leam iuerūt vbi illa apparitio fa-
cta est. Dicit ergo (Postea at mā-
ifestauit se itez ihs) Ly. facto iter
uallo tēporis: q̄ nō manebat con-

tinne cū aplis: nec cōuersabat cō
tinne cū eis: vt ostēderet se resur
rexisse ad vitam imortale ab hoī
bus huius mundi separatā (ad ma
re tyberiadis) qđ est stagnū gena
zareth: alio noīe dicit mare galilee
Ex qđ manifeste apparet qđ illa
apparitio facta est in galilea vbi
est illud mare. (Manifestauit se
aut sic). i. per modū qui sequitur.
(Erant aut simul symon petrus).
Ista duo noīa euāgelista iohānes
simul cōiungit. quia symō fuit no
men eius primū. petrus autē erat
nomen sibi de nouo a xpo impo
situm: et hoc propter fidelē xpi cō
fessionem qua dixit. Tu es xpus fi
lij dei viui (et Thomas qui dicitur
dydimus: et nathanael qui erat a
chana galilee: et filij zebedei: et alij
ex discipulis eius duo) Lho. et ita
erant septem: ad insinuandū qđ illi
digni sunt diuina visione et allocu
tione: qui septē donis spiritus san
cti sunt ornati (Dicit eis symō pe
trus. vado piscari. Dicunt ei. veni
mus et nos tecū. Lp. Erant enim
pauperes: et ideo ad procurandū
necessaria vite licite poterāt redi
re ad exercendū negociū qđ sine
pctō poterat exerceri. propter qđ
paulus artē cenosactoriā didiscit
quā ante nō sciuit: vt cum necessi
tas occurreret vel vtilitas ecclesie
de labore suo viueret. vt habetur
Actū. xx. (et exierunt et ascēderūt
naui: et illa nocte nihil preuide
runt) Lp. hoc factū est vt captio
sequēs manifeste miraculosa appa

reret (Adane aut factō stetit ibi iesus
in litore) nō apparuit sup aquam
sicut ante passionē fecit qñ vides
runt ipm super mare ambulantē:
sed in litore. i. in terra solida: ad
ostendēdū qđ amplius nō erat in
fluctib⁹ vite corruptibilis: sed ma
gis trāsierat ad statū vite imorta
lis (nō tñ discipuli cognouerūt qđ
iesus esset). Cū Chiso. Non mor
oñdit seipm: vt per miraculū qđ
facturus erat eum cognosceret. er
go locutus est eis tanq̃ extrane⁹
di. (Pueri nunqđ pulmenta habe
tis) pulmētariū est qđ cūqz panis
cōdimētū: siue piscis sit siue aliud
qđ nos cōmuniter dicim⁹ pulmen
tum. (Riderūt ei: nō). Lp. Crede
bant enī eū esse aliqū mercatorē
qđ vellent pisces emere (dixit eis. mit
tite in dextrā nauigij rete et inue
tis) Lp. p̃dicat certitudinaliter esse
ctum futurū: vt ad sequētia habe
ant animū magis attentū (Adiserūt
ergo et iam nō valebāt illud trabe
re p̃e multitudine pisciū) Lp. ex
quo p̃z qđ pisces illi fuerūt ibi mī
raculose adducti: vel virtute dīna
ō nouo formati. qz tota ibi nocte
q̃sierāt et nihil inuenerāt. (Dixit ergo
discipul⁹ ille quē diligebat iesus). i. iohānes (petro) erat enī sibi
familiaris. Lho. Notandū qđ hic
notant p̃prietates illorū duorum
aplorū. s. petri et iohānis. Petrus
enī fuit seruētior: ideo primus ad
iesū venit. Iohānes acutior: ideo
p̃mo eū agnouit (dñs est) sic enim
vocabāt xpm ante passionē. Lp.

puri tas mentis ⁊ corpis maxime disponit hoīem ad cognitionē dei ⁊ ideo iohānes qui ceteris purior erat tanq̃ virgo: citius alijs cogno-
nouit xpm (symon petrus cum au-
disset quia dñs est: tunica succin-
xit se) Lp. vt cum maiori reuerētia
accederet ad xpm (erat enī nudus)
idest parum vestitus: sicut solent
piscatores esse in aqua vt sint ex-
peditiores ad piscationis opus (⁊
misit se in mare) hic notatur fer-
uens dilectio petri: in hoc q̃ non
potuit se cōtinere quin statim cur-
reret ad xpm ihesum. ergo misit se
in mare: vt citius veniret ad xpm
ex deuotione. quia petrus memor
fuit p̃stine ambulationis super
aquas quādo ad xpm venerat. vt
habet Mathei. xiiij. Dñe si tu es
iube me ad te venire. (Alij autē dis-
cipuli nauigio venerunt) quia nō
erant ita feruentes: non audentes
mare intrare. Et alia ratio est (q̃
nō erant longe a terra) ⁊ ideo etiā
cito venire poterant (sed quasi cu-
bitis ducentis trabētes rhete pisci-
um. Ut ergo descenderūt in terrā)
idest de nauī ad littus (viderūt pri-
nas). i. carbones (positas: ⁊ piscē
superpositū: ⁊ panē). i. nō super
prunas: sed ibi paratū pro refecti-
one eorū. Uñ Chrysostomus. Ista enī
oīa diuina virtute fuerūt de nouo
formata ad maiorem discipulorū
conformationē in fide resurrectionis
xpi. (Dixit eis iesus) nunc fas-
miliariter loquit̃ eis. tanq̃ disci-
pulis (Afferte de piscib⁹ quos p̃e-

bidistis nūc) Uñ Chrysostomus. ne cre-
dant fantasma esse qđ videbāt pa-
nem ⁊ piscem. Iubet etiā de pisci-
bus captis afferri: vt etiā coquen-
tur ⁊ comedant (ascendit symon
petrus (vt magistri iussione imple-
ret (⁊ traxit) etiā alijs adiūuātib⁹.
(rhete in terrā plenū magnis pis-
bus centūquinquaginta trib⁹) Et
scōs aliquos aplū ceperunt ibi ex
omni genere piscium. quia scōm
Isidorū. Omnīū pisciū que in aq̃
natant. cliij. genera pbi enunciat.
(Et cū tanti essent) numero ⁊ quā-
titate: quia multi magni (non est
scissum rhete. dixit eis iesus. Veni-
te ⁊ prandete) Lp. hic notatur dei
benignitas. quia inuitat eos dul-
citer ad comedendū secum. q̃ cū
eis tunc comedit ad declarādū sue
resurrectionis veritatē. Unde Lu-
ce vltimo. Lū māducaſſet inquit
coram eis: sumens reliquias dedit
(⁊ nemo audebat discūbentiū in-
terrogare eum: tu quis es) ⁊ pro-
pter cognitionis ſcertitudinē quā
de ipſo habebāt (ſcientes q̃ dñs ē)
⁊ ideo frustra feciſſent de hoc que-
ſtionē (⁊ venit iesus .i. acceſſit ad
meſam (⁊ accepit panē) quē de no-
uo ſua oīpotētī virtute creauerat.
(⁊ dabat eis: ⁊ piscem ſimiliter) eo
modo diuidebat eis ⁊ distribuēbat
ſicut ante paſſionē: ad declarandā
ſuā reſurrectionē. Dicunt enī aliq̃
doctores ⁊ ſatis pbabiliter q̃ ſic
diuidebat cibaria ſola manu ſicut
alius cum cultello. ⁊ in hoc disci-
puli cognouerūt eum. (Hoc iam

tertio manifestatus est iesus discipulis suis cum resurrexisset a mortuis). Certum est q*uod* i*am* pluries manifestauerat se ip*sum*: cu*m* in ip*sa* die resurrectionis quinquies apparuit. ergo ista apparitio dicit*ur* tertia n*on* in numero apparitionu*m*: sed in ordine dierum. vt primo dicit*ur* manifestatus in die resurrectionis. se*cundo* in octaua pasche. 7 tertio h*ic*. Unde circa p*re*sens euangelium vbi dicit*ur*. Manifestauit se iterum iesus discipulis suis ad mare galilee. L*eu*isostom*us* dicit q*uod* euangelista nominat hic locum vbi h*ic* manifestatio est facta: quia illic 7 ap*osto*li fuerunt: in quo ostenditur q*uod* i*am* magnam partem timoris eoru*m* x*ristu*s abstulerat vt auderet manifeste exire de domo n*on* eni*m* vltra in domo reclusi er*ant*. Unde hic querit*ur* cur iam 7 n*on* prius iureunt piscari. Resp*ondet* sc*ilicet* Augu*stinus*. Quia i*am* magistro recedente n*on* habeb*ant* vnde viueret. qua*m* penuria etia*m* x*ristu*s iouit vt in piscatio*e* eoru*m* agnosceret. Sec*undo* querit*ur* cur petrus ad piscatione*m* rediit qua*m* semel reliq*uit*. Resp*ondet* Gregori*us*. Quia licita ars erat nutriendi se per artem piscandi. igitur 7*o*. Sanct*us* Matheus ad theloneum non vltra resedit: quia fit vix sine peccato. Querit*ur* tertio vnde receperunt nauim 7 rhetia q*ue* resignauerunt. Resp*ondet* Chri*stophorus*. Mutuaueru*nt* a p*ro*pinq*ui*s. Quarta querit*ur* cur nihil potueru*nt* capere. R*esponde*t*ur* q*uod* deus ita disposuit: vt p*er* miraculu*m* doceret eos x*ristu*m ag-

noscere.

In octaua pasche. Euangelium sc*ilicet* ioh*annem*. xx.

In illo t*em*p*or*e. C*um* sero esset die illo vna sabbatoru*m* 7 fores esset clausae vbi discipuli erant congregati propter mestum iudeorum: venit Ihesus 7 stetit in medio eoru*m* 7 dixit eis. Pax vobis. Et cum hoc dixisset ostendit eis manus et latus: gauisi sunt discipuli visso domino. Dixit ergo eis ite*rum*. Pax vobis. sicut misit me pater: 7 ego mitto vos. Hec cum dixisset insufflauit:

et dixit eis. Accipite spiritum sanctum: quorum remiseritis peccata remittuntur eis: et quorum retinueritis retenta sunt. Thomas autem unus ex duodecim qui dicitur dydimus non erat cum eis quando venit ihesus. Dixerunt ergo ei alii discipuli: viderimus dominum. Ille autem dixit eis. Nisi videro in manibus eius figuram clavorum: et mittam digitum meum in locum clavorum: et mittam manum meam in latus eius: non credam. Et post dies octo iterum erant discipuli eius intus: et Thomas cum eis: venit iesus ianuis clausis: et stetit in medio: et dixit eis. Pax vobis. Deinde dixit thome. Infer digitum tuum huc: et vide manus meas. et affer manum tuam et mitte in latus meum. et noli esse incredulus: sed fidelis. Respondit Thomas et dixit. Dominus meus et deus meus. Dixit ei ihesus. Quia vidisti me thoma credidisti. beati qui non viderunt et crediderunt. Multa quidem et alia signa fecit ihesus in conspectu discipulorum suorum que non sunt scripta in libro hoc. Hec autem scripta sunt ut credatis quia ihesus est filius

us dei. et ut credentes vitam habeatis in nomine eius.

¶ Postilla.

¶ Cum ergo sero esset die illo. Iohannis. xx. Luce. xiiij. hystoria huius evangelij facta est ipso resurrectionis domini die pro prima parte. pro secunda autem parte in octava pasche. Ante initium illius evangelij scribit sanctus Iohannes in eodem capitulo. quod ihesus dixit marie magdalene vade ad fratres meos et dic eis. Ascendo ad patres meum et patrem vestrum: deum meum et deum vestrum. Venit maria magdalene annuncians discipulis: quia vidi dominum. et hec dixit mihi. Lunc statim sequitur evangelium hodiernum. (Cum ergo sero esset) Lyra. In die apostoli erant dispersi propter metum iudeorum: sed in sero conveniebant ad locum unum. et ideo tali hora christus eis apparuit (die illo) scilicet dominice resurrectionis (vna sabbatorum) id est prima die post sabbatum. Sed quare christus usque ad vesperam distulit. Respondeo secundum Chrysostomum. Ut omnes simul inueneret in domo: et nisi in sero non inuenuisset eos simul congregatos. Item in sero solent homines magis timere: et illa hora voluit eos consolari sua apparitione (Et fores essent clausae ubi discipuli erant congregati propter metum iudeorum). quod ex divina ordinatione factum est: ut iesus

sus intrans ad discipulos ianuis
clausis ostēderet se habere corp⁹
glorificatū. (venit iesus ⁊ stetit in
medio eorum) vt pz aDath. xviij.
Ubi duo vl tres cōgregati fuerint
in noīe meo: ibi sum in medio eo-
rum (⁊ dixit eis. Pax vobis) Tho.
quasi diceret. nō turbemini nec ti-
meatis. ego sum qui paces vobis
promisi: ⁊ pacē vobis p̄dicaui. ⁊
ideo ex auditu salutatiōis potestis
me agnoscere (Et cū hoc dixisset
ostēdit eis manus ⁊ latus) vt non
solū auditu: sed etiā visu certifica-
rentur. (gausi sunt discipuli viso
dño. Tho. Contristati fuerunt in
elus morte: letantur de resurrecti-
one. ⁊ sic socij passionis fiunt per-
ticipes cōsolatiōis) Dicit ergo eis
iterum. pax vobis (iterat oblatio-
nem pacis: vt mōstrat ppter suū
aduertū esse pacificata: ⁊ que in ce-
lis ⁊ que in terra sunt. (sicut misit
me pater) scz ad veritatē fidei nun-
ciandā in iudea (⁊ ego mitto vos)
ad eandā publicandā per vniuersū
sum mundū. In signū huius dixit
eis in die ascēsiōis. Ite in mundū
vniuersum: predicatē euangelium
omni creature. Unde in ps. xviij.
In omnē terrā exiuit sonus eorū.
Et quia executio huius officij nō
potest cōueniēter fieri sine grā spi-
ritus sancti: ideo sequit⁹ (Et cū hec
dixisset insufflauit: ⁊ dixit eis. Ac-
cipite spiritū sc̄m) Tho. ostē-
dens per hoc qd sicut flatus proce-
debat de ore ipsius iesu xpi: sic spi-
ritus sanctus qui dabat in flatu p-

cedit ab ipso filio iesu xpo sicut p-
cedit a patre: qd est cōtra grecos
qui negant spiritū sc̄m procedere
a filio (quorū remiseritis p̄ctā res-
mittunt eis) idest quorū solueris-
tis soluti sunt (⁊ quorū retinueris-
tis retenta sunt) idest quos ligau-
eritis ligati sunt. vt pz aDath. xvj.
Quecūqz ligaueritis super terrā
erunt ligata ⁊ in celis: ⁊ quecūqz
solueritis super terrā erunt soluta
⁊ in celis. Bor. Ista potestas itē
ligenda est clauē nō errāte. Tunc
aut errat quādo sacerdos soluit il-
lum quē deus nō soluit: vel quan-
do ligat quē deus nō ligat. (Tho-
mas aut vnus ex duodecim qui dē-
citur dydimus) idest dubius (non
erat cū eis quādo venit iesus) Lp.
Ipe enī inter alios discipulos vi-
detur fuisse magis dydimus) vt pz
ioh. xj. ⁊ ideo tardius venit ad lo-
cum vbi cōgregabātur discipuli.
Et ideo ppter tarditatē suā prius
tus est illa visione xpi. hoc aut fa-
ctum est diuina ordinatiōe ppter
nostrā cōfirmationē. Uñ Grego.
Dum ille ad fidē palando redū-
citur: nra mens omni dubitatione
postposita in fide solidat⁹ (Dixe-
rūt ergo ei alij discipuli. quia bo-
ni rumores cito nūciant⁹ (vidim⁹
dñm) sic enī eum ante passionē no-
minabāt (Ille aut dixit eis. Nisi vi-
dero in manib⁹ eius figuram cla-
uorum) scz vt probē visu (⁊ mittā
digitum in locum clauorū: ⁊ mit-
tam manū meam in latus eius) vt
probē tactu. Isti enī sūt duo sēsus

qui mentis possunt decipi: scilicet visus ⁊ tactus (Et post dies octo iterū erant discipuli eius intus: ⁊ thomas cū eis) **Lp.** facto intervallo xpus apparebat discipulis. qz nō conuersabat quodidie vel cōtinue cū eis. vt ostēderet se resurrexisse ad vitam imortālē ab hoībus huius mundi separatā (venit iesus ianuis clausis) vt ostenderet corpus gloriificatū (⁊ stetit in medio eorū) vt posset ab oībus videri (⁊ dixit eis. Pax vobis) qz sic salutare cōsueuerat discipulos suos: ⁊ etiā sic docuerat discipulos salutare alios hoīes: vt p3 **Matth. 10.** In quācūqz domū intraueritis primū dicite. Pax huic domui (De inde dixit thome. Infer digitū tuū huc) vt probes per tactū: ⁊ vide manus meas) vt probes per visū (⁊ affer) idest applica (manū tuā ⁊ mitte in latus meū. ⁊ noli esse in credulus: sed fidelis) quasi diceret ppter tuā dubitationē sanandam ostēdo tibi vulnera mea. Cū **Aug.** in li. de tri. dicit qz thomas palpauit cicatrices xpi (Respondet thomas ⁊ dicit ei. Dñs meus ⁊ de⁹ meus). **Lho.** Ecce perfecta fides. qz confitetur humanitatē ⁊ deitātē xpi dñs q̄ru3 ad humanitatē qua nos redemit. deus q̄ru3 ad deitātē qua nos creauit (Dixit ei iesus. quia vidisti me) scilicet hominē (⁊ credidisti) scz deum. **Lp.** Na3 thomas aliud vidit: ⁊ aliud credidit. quia humanitatē vidit ⁊ deitatem: que in presenti videri nō pōt credidit (beati qui nō viderunt ⁊ crediderūt)

Lp. In hoc stat consolatio nostra qui xpm nō vidimus: tamē credimus ipm veraciter esse sub specie panis in sacramento (Multa quidem ⁊ alia signa fecit ihesus in cōspectu discipulorū suorū: que nō sunt scripta in hoc libro) **Johannes** euāgelista pauciora signa marauit q̄ alij euangeliste. quia vltimo scripsit: ⁊ signa que alij scripserunt omisit (hec autē scripta sunt vt credatis: quia xps est fili⁹ dei) scilicet naturalis in potentia sibi per omnia equalis: ⁊ per confesquens idem in diuinitate. quia natura diuina est indiuisibilis (⁊ vt credentes) quia ihesus incarnat⁹: passus: mortuus: sepultus: regressus ab inferis: celum ascendens: verus est dei filius (vitam habetis) scilicet eternā. in qua clarē vī debitor qd nunc creditur (in nomine eius) idest per fidem nominis eius. quia dicitur **Actū. iij.** Nec aliud est nomen sub celo datum hominibus in quo oporteat nos saluos fieri. Unde circa p̄sens euāgelium vbi dicitur. Accipite spiritum sanctū: quorū remisistis peccata ⁊c. videt qz nisi sacerdos habeat spiritū sanctū non potest absolvere. quia dicit primo. Accipite spiritū sanctū. ⁊ postea subdit. quorū remisistis peccatā remittunt eis. Respondet qz sacerdos absolvit ex officio ⁊ non ex vite merito Et sic sacerdos bonus ⁊ malus in virtute spiritus sancti remittit peccatum: quia in virtute characteris ordinis: que datur a spiritu sancto

qui operatur in sacramētis. Glo.
 Quorum remisistis: idest quos
 dignos remissione iudicaueritis du
 ab⁹ clauibus: scilicet potestatis et
 discretionis: remittunt eis: idest
 tunc dñs approbabit remissionē
 peccatorū. Et quorū non remisit
 is: deus non approbabit. Chri
 soſtom⁹. Sicut rex principem mit
 tens dat ei potestatem mittere in car
 cerem et mittere. Ex quo patet qd
 sacerdos est minister et instrumen
 tum animarū dei.

¶ Dñica prima post octauā
 pasche. Euāgeliiū scōz ioh̄. x.

In illo tpe. Di
 cit ihs discipulis suis.
 Ego sum pastor
 bonus: Bonus
 pastor aīaz suā
 dat pro ouibus suis. Mercē

narius aut⁹ et qd non est pastor
 cuius nō sūt oues pprie videt
 lupū venientē et dimittit oues
 et fugit: et lupus rapit et disp
 git oues. Mercenarius aut⁹ fu
 git: qd mercenarius ē et nō pri
 net ad eū de ouibus. Ego sum
 pastor bonus: et cognosco oues
 meas: et cognoscūt me mee. Si
 cut nouit me pater: et ego agnos
 co patrem: et aīam meā pono p
 ouibus meis. Et alias oues
 habeo qd nō sūt ex hoc ouili: et
 illas oportet me adducere: et
 vocē meā audiēt. Et fiat vnū
 ouile: et vnus pastor. Post illa
¶ Ego sum pastor bonus Ioh̄.
 x. hysto. hui⁹ euāgē. scā ē āno xpi
 xxij. vj. kl. octobris i sabbato. lūa
 xij. iditioē. v. An initii illi⁹ euāgē
 lij scribit sc̄tus ioh̄es in eodē. c. qd
 xps dixit discipulis suis. Ego sum
 ostiū. p me si quis itroierit saluabit⁹
 et egrediet⁹ et egrediet⁹. et pascua iue
 niet. Lūc postmodū seq̄t euange.
 bodier. (Ego sum pastor bonus. Lp.
 In pñti euāgelio ponit euāgelista
 cōditiōes boni pastoris et etiā mer
 cēnarij. qd bon⁹ pastor debet hēre
 affectionē ad gregē in tāntū qd p eo
 si necesse ē sustinet mortē. ergo di
 cit (bon⁹ pastor aīaz suā). i. vitam
 corpālē (dat) spōre et volūtariē (p
 ouib⁹ suis) impleuit hoc ipse xps qd
 aīaz suā p̄ciosissimā dedit p salute
 mūdi. et p̄z. j. ioh̄. iij. Xpus animā

suam pro nobis posuit. et nos debemus pro fratribus animas ponere. (Mercenarius autem et qui non est pastor). Hic tangit conditiones mali pastoris. scilicet ipsius mercenarii: qui in officio prelationis attreditur comodum rei temporalis et honorem seculi. Unde Augustinus. Sunt in ecclesia quidam prepositi non dominum querentes: temporalia comoda sectantes: honores ab hominibus appetentes. quisque talis est: mercenarius est (cuius non sunt oues proprie) sed reputat eas quasi alienas (videt lupum venientem). id est hereticum cum falsa doctrina eos corrumpentem (et dimittit oues et fugit). scilicet non resistens per suam doctrinam heretice prauitati (et lupus rapit) ad malum pertrahendo (et dispergit oues) ab unitate ecclesie sepando (Mercenarius autem fugit). id est auxilium debitum subtrahit (quia mercenarius est). id est curas solum de lana et lacte. id est de commodis temporalibus (et non pertinet ad eum de ouibus) id est quod non curat de salute et utilitate ouium: non habet affectum debite ordinatum ad eas. (Ego sum pastor bonus) sollicitudinem habes et curam de ouibus. (et cognosco oues meas). scilicet cognitione affectiva. quod diligo salutem et bonum earum (et cognoscunt me mee). Lysa. Quia veri fideles cognoscunt beneficia christi (Sicut nouit me pater: et ego agnosco patrem). Unde Augustinus. Ea dilectione qua pater me diligit: diligo patrem. (et animam meam pono pro ouibus meis) Lysa. hic ostendit quod passio sua fuit

ad gregis redemptionem. ergo dicit (et animam meam pono pro ouibus meis) saluandis. Lysa. quia anima christi pro filiis delibus fuit sepata a corpore: et oblata deo patri: cum dixit psalmus xxx. In manus tuas commendo spiritum meum Ieremias xij. Reliqui domum meam. dimisi hereditatem meam. dedi dilectam animam meam in manus inimicorum meorum. (et alias oues habeo que non sunt ex hoc ouili). id est de synagoga iudeorum: sed de populo gentili (illas oportet me adducere) quod factum est per predicationem apostolorum (et vocem meam audient) Lysa. quia iudeis repellentibus fides christi gentiles eam deuote receperunt ad predicationes apostolorum (et fide et vniuouile). id est vna ecclesia ex iudeis et gentilibus collecta. Est enim ecclesia vniuouile propter unionem fidei dei et charitatis (et vnus pastor). id est christus. Alii autem pastores ecclesie non sunt nisi vicarii istius pastoris. Unde circa primis euangelium ubi dicitur. Ego sum pastor bonus. querit vtrum homo prudens et virtuosus possit appetere sine peccato gradum eminentiam. id est platuram. Rndeo secundum hugo. de preposito posito quod talis sit dignus gradu quem appetit. talis potest appetere dupliciter. Vno modo propter statum altitudinem: ad quem sequitur honor et reuerentia et sufficiencia temporalium. et hoc modo est peccatum mortale: et pertinet ad cupiditatem et ambitionem. Alio modo potest intelligi ut appetat ut possit proximis prodesse: et si hoc laudabile sit: nihilominus tamen sic appetere presumptuosum est Et consequenter

cum presumptio sit filia superbie
 ⁊ detestabilis. hinc est q̄ talis gra-
 dus nō potest sine peccato appe-
 ti: ⁊ ad hoc sunt dicta doctorū. An-
 de Augustinus. libro. ix. de ciuita-
 te dei. dicit q̄ locus superior: ⁊ si
 administret vt decet: indecēter ta-
 mē appetit. Et Bernardus. Quo-
 tiens hominibus p̄esse desidero
 deū meū p̄ire contendo: ⁊ tūc nō
 sapio que dei sunt. ⁊c. Unde etiaꝫ
 Chyso. super Matheū. ⁊ allegat
 in decretis. distinctione. iiii. Qui-
 cūq; desiderauerit p̄matū in terra
 inuicet confusione in celo. Nec in-
 ter seruos xp̄i cōputabitur qui se
 primatu tractauerit: ⁊ ad hoc exē-
 plū xp̄i primatu tractauerit. ⁊ ad
 hoc exemplū xp̄i qui fugit quan-
 do eum regem facere voluerunt.
 vt habet Iohānis. vi. Unde apo-
 stolus ad Hebr̄eos. v. ca. Nemo
 assumat sibi honorem: nisi qui vo-
 catus fuerit: sicut aaron. immo s̄c-
 ti quādo electi fuerunt rēnuerūt
 ⁊ restituerūt. vt patet in beato ni-
 cholao Martino Gregorio. ⁊ in a-
 lijs multis sanctis.

C Dñica secunda post octa-
 uas pasche. euangelium.

C Scōm Iohānem. xvi. ca.

In illo tpe. Dis-
 cit ihesus disci-
 pulis suis. Quid
 dicū ⁊ iam non
 videbitis me: ⁊
 iterū modicū ⁊ videbitis me:
 q̄ vado ad patrē. Dixerūt er-
 go discipuli eius ad inuicem.
 qd est hoc q̄ dicit nobis: mo-
 dicū ⁊ nō videbitis me: ⁊ iterū
 modicū ⁊ videbitis me: q̄ va-
 do ad patrē. Dicebāt ergo.
 Quid est hoc q̄ dicit modicū
 nescimus qd loq̄r. Cōgno-
 uit autē ihs q̄ volebāt eum in-
 terrogare: ⁊ dixit eis. De hoc
 q̄ritis inter vos q̄ diri: modis
 cū ⁊ nō videbitis me: ⁊ iterū
 modicū ⁊ videbitis me. Amē

amē dico vobis: q̄: plorabitis
et flebitis vos: mūdus autē gau-
debit: vos autē cōtristabimini
s̄z tristitia v̄ra vertetur ī gau-
diū. Mulier cū parit: tristitiā
habz: q̄: venit hora eius. Cū
autē peperit puerū: iam nō me-
mini t̄ pressure p̄pter gaudiū
q̄: natus est homo ī mūdus. et
vos igitur nūc q̄dem tristitiā
habetis. Iterum autē videbo
vos: et gaudebit cor vestrū: et
gaudiū vestrum nemo tollet
a vobis. ¶ Postilla.

¶ Modicū et iam nō videbi-
me. Joh. xvi. histo. hui⁹ euāge. fa-
cta ē anno xpi. xxxij. ix. kl. aplis.
se. v. videlz cene dñi. luna. xiiij. in-
ditiōe. vi. Ante inuitū illi⁹ euāgelij
scribit fact⁹ Joh. ī eodē ca. q̄ xps
post cenā dixit di. su. Adhuc mul-
ta habeo vob̄ dicere: sed nō pote-
stis portare modo. cū autē venerit
ille spūs v̄tatis docebit vos oēm
veritatē. Tūc postmodū sequit̄ e-
uāge. hodiernū. (Modicū et iā nō
videbitis me) fm̄ Chriſo. modicū
et iā nō videbitis me: intelligitur
tps ab hora mortis vsqz ad resur-
rectionē. s̄. qñ p̄ tridū iacuit in se-
pulchro: tūc nō viderūt eū. (itez
modicū et videbitis me) intell̄r tps
ab hora resurrectionis vsqz ad ascē-
sionē: ī quo apparuit eis loquēs
de regno dei. vt h̄etur Actū. j. et il-
lud tps fuit modicū respectu t̄pis

sequētis vsqz ad finē mundi. Ideo
subdit (q̄: vado ad patrē). s̄. quā-
do celū ascendam: et tūc nō videbi-
tis me cōiter loquēdo nisi ī gñali
resurrectionē. propter hoc d̄i. Act-
tuū. ij. Viri galilei q̄d statis aspici-
entes in celū. hic ihs q̄ assumpt⁹ est
a vob̄ in celū: sic veniet quēadmo-
dū vidistis eū eūtes in celum. q. d.
Ampli⁹ nō videbit̄ in terra p̄ntia
corporali vsqz quo veniet ad iudi-
ciū. q̄ em̄ aliq̄bus sanctis postea
apparuit vel adhuc apparere pos-
sit: hoc ex speciali grā fuit. sic ap-
paruit iohi euāge. ante mortē suā
vocās eū ad celestē grām. Similr
b̄tō petro exēnti Romā a facie ne-
ronis: apparuit xps. Cui petr⁹ dis-
xit. Dñe quo vadis. Rñdit xpus.
Vado romā itez crucifigi. Similr
apparuit b̄tō paulo ap̄lo: quādo
fuit p̄strat⁹ de celo. vt h̄etur. Act.
ix. (Dixerūt ergo discipuli adinuicē
Quid est hoc q̄ dicit nob̄: modicū
et iā nō videbitis me: et itez mo-
dicū et videbitis me) predicta v̄ba
xpi erāt discipul̄ obscura ateqz es-
sent ope impleta: q̄ videbat̄ eis
quō in xpi verbis esset quedā cō-
trarietas. cū dixit (modicū et iā nō
videbitis me: et itez modicū et vi-
debitis me) q̄ nō sciuerūt illa res-
ferre ad diuersa t̄pa (Dixerūt ergo
q̄d est hoc q̄ dicit nob̄ modicū:
nescim⁹ q̄d loquit̄. Cognouit er-
go ihesus q̄ volebāt eum interro-
gare) hoc cognouit diuina virtus
te cuius p̄p̄iū est cognoscere ses-
creta cordiū (et ideo dixit eis. De

hoc q̄ritis inter vos q̄ dixi modū
cū ⁊ nō videbitis me: ⁊ itēz mo. ⁊
vi. me) hic rīdēdo puenit eoz in
tērogaōez vt oīderet se scire mē
tis eoz intētiōē (Amē amē dico
vbi q̄ plorabitis) tho. i. dolebitis
interi⁹ in mēte de morte ⁊ passiōe
mea (⁊ flebitis) exteri⁹ .s. interio
rēmentis tristitia signis exteriori
bus ostēderis (mūdus autē gaudet
bit) .i. iudei mūdi amatores. Lyza
q̄ in triduo mortis xpi iudei mun
dialiter viuētes gauisi sunt: creden
tes se xpm totaliter extinguisse ⁊ no
men suū totaliter deleuisse (Nos
autē contristabimini: sed tristitia
vestra vertet in gaudiū.) Hoc im
pletū est in resurrectione xpi: quā
do gauisi sunt discipuli viso dño.
Et in ascēsiōe quādo videntibus
illis eleuat⁹ est in celū (Mulier cū
parit tristitia habet) propter do
lorē quē sentit. Gene. iij. In dolo
re paries (quia venit hora ei⁹) scz.
hora pariendi. (Cum autē peperit
puerū: iam nō meminit pressurē)
precedētis (propter gaudiū: quia
natus est homo in mūdū) Lyza.
quia in natiuitate pueri gaudiū su
perueniēs absorbet pcedentē tri
sticiā (⁊ vos igitur nūc quidē tri
sticiā habetis) .s. mee passionis ⁊
mortis (Iterū autē videbo vos)
scz post resurrectionē meā (Et gau
debit cor vestrū) de visione mea.
(Et gaudiū vestrū nemo tollēt a
vobis) Gor. quia xps ihs q̄ erat
ipsoz gaudiū resurgēs a mortuis
iam nō morit⁹. Roma. vi. Istud ve

ro gaudiū aploz de xpi visione fu
it inchoatū post resurrectionem:
xpi: s; post cōsumatū in gloria in
celo. Circa presens euāgeliū vbi
dicitur. Nos autē contristabimini.
Notandū q̄ nemo in hac vita po
test diu esse sine tristitia. An̄ Job
xij. Homo nat⁹ de muliere breui
vinēs tpe. ⁊c. Sed q̄ritur: cur de⁹
sic ordinauit. Respōdet p̄mo: vt
sciamus nos esse hic nō ciues sed
aduenas ⁊ peregrinos q̄diu i mū
do sum⁹: q̄ vallis lachrimaz dicit⁹
q̄ est loc⁹ medi⁹ inter celū vbi est
summū gaudiū: ⁊ infernū vbi est
sūma pena. Scōdo vt stimulemur
penis q̄si calcarib⁹ ad currēdum
in via mādatoz dei. Tertio vt pū
gemur igne tribulationū: ne i pur
gatorio lauemur. Quarto vt fugi
am⁹ infernū vbi oēs pene i sumo
sūt. Quinto vt plus de gaudio me
reamur. nā virt⁹ est circa difficile.
s; philo. ⁊ Actu. xiiij. Per multas
tribulatiōes oportet nos intrare i
regnū celoz. Notādū q̄ due passi
ones necāt q̄qz hoīez. .s. tristitia
⁊ leticia. Tristitia occidit: s; tarde
nā in tristitia p̄mo retrahit calor
naturalis ad interiora: t̄postea ex
alat ad exteriora: ⁊ tal exalatio cas
lois phibet nutrimentū in mēbris
⁊ opatur cōsumptionē in illis. vn̄c
puer. xij. Sp̄s tristis excicat ossa.
leticia at nimia cito occidit. q̄ tūc
cor magis dilatat⁹ ⁊ calor nālis ad
exteriora trāsīt ⁊ a corde recedit ⁊
mors iterū ēit. vii puer. i. p̄spitas
stultoꝝ perdet illos. Atrūq; etiā

occidit aiam: tñz vita prospera q̃
aduersa: sed magis p̃spera. Unde
Augu. Multi res aduersas timent
prospera nō timēt. periculosior ē
tamen aīe res p̃spera q̃ aduersa.
Itē patz in dauid: q̃ in aduersis q̃
passus est a Saul non cecidit: s; in
prosperis iaz in regno positus cū
Bersabee pecando cecidit.

¶ Dñica. iij. post octa. pasce
euāge. Scdm̃ Johem. xvi.

In illo tpe. **D**ixit ihs discipulis
suis. Vado ad
eū qui me misit:
et nemo ex vobis
interrogat me quo vadis. S;
q; hęc locutus sū vobis: tristi
tia impleuit cor vestrū. Sed
ego veritatē dico vobis: et p̃pe
dit vobis vt ego vadā. Si em̃

et non facere *et postea non facere*
nō abiero: paraclitus nō veni
et ad vos. Si aut̃ abiero: mit
tā eū ad vos. Et cū venerit il
le: arguet mūdū de peccato: et
de iusticia: et d̃ iudicio. De pec
cato quidē: q; nō credūt i me.
De iusticia vero: q; ad patrē
vado: et iā nō videbitis me. De
iudicio autē: q; p̃ncēps huius
mūdi iam iudicatus est. Ad
huc multa habeo vobis dice
re: sed nō potestis portare mo
do. Cū autē venerit ille spūs
veritatis: docebit vos oēm ve
ritatē. Nō em̃ loq̃tur a semet
ipso: sed q̃cunq; audiet loque
tur: et q̃ ventura sunt ānuncia
bit vobis. Ille me clarificabit
q; de meo accipiet: et annuncia
bit vobis. **¶** Postilla.

¶ Vado ad eū qui me misit.
Johis. xvi. Ante iniciū illius euā
gelij xps predixit aplis p̃ persecu
tionē q̃ passuri essent: sic q; eis cō
di erāt de synagoga. et q̃cūq; eos
occideret: crederet se obsequium
prestare deo. Et postea subiūxit
de recessu suo cū dixit in euāgelio
hodierno (Vado ad eū). i. in propi
mo ascendo ad patrē (q̃ me misit)
Ly. q; impleui officiū predicationis
mee ad qd̃ missus sū (Et nemo
ex vob̃ interroget me). i. interroga
bit. q̃si diceret: ita aperte ascendas;

ad patrē q̄ nullus vestrū interro-
gabit quo vadā. q̄ certi eritis q̄
vado ad gloriā patris (Sed q̄ hec
locut⁹ suz vob). s. de recessu meo.
(tristitia impleuit cor vestrū) idest
vehemēter facti estis tristes. Lp.
apli tristabātur de recessu xpi: de
cui⁹ pntia ofidebāt in tribulatiōi
bus suis ofolari (Sed ego verita-
tē dico vob. expedit vobis vt ego
vadā). i. subtrahat aspectui vō p
sentia mea corporal. et ideo subdi-
tur. (Si em̄ nō abiero: paracletus
nō veniet ad vos) Lp. q̄ plenitu-
do sancti spūs nō erat danda nisi
post ascensionē xpi. vñ. Crisosto.
Apostoli nimis corporalē presen-
tiā xpi diligebāt. et ideo ad suscep-
tionē spūs sancti minus pdonei
erāt. Sciendū tamē q̄ scōm Lho.
de aq̄. sup Jobez. q̄ ille amor quo
discipli diligebāt corporalē pntiā
xpi nō erat peccatū: reddebātur tñ
ex hoc minus idonei ad pceptio-
nē spūs sancti. habita em̄ vna con-
solatioue nō querit alia. Unde q̄
delectabātur in pntia xpi: nō pete-
bāt aduentū paracliti. Ipse em̄ nō
veniet ad mentē hoīs nisi vocatus
Unde sapi. vij. Optaui et datus est
mibi sensus: vocaui et venit in me
spūs sapiētie (Et cū venerit ille ar-
guet mūdū de pctō) Lho. spūi san-
cto attribuit correctio: q̄ corre-
ctio debet pcedere ex charitate (de
pctō) Lho. qd̄ habet vel fecit (et
de iusticia) quā nō habet (et de iu-
dicio) qd̄ nō timet (de pctō quidez
q̄ nō credūt i me) Lho. Iudei pec-

cabāt in xpm q̄ nō credebāt eum
esse xpm vel messiā (de iusticia). s.
xpi quam nō acceptauerūt hoies
mūdai: nec imitari volueit (q̄ va-
do ad patrē) Lp. p hoc em̄ q̄ xps
resurrexit et ad celū ascēdit declara-
ta est ei⁹ iusticia: q̄ soli iusti intrāt
celū. vñ. ps. cxvij. hec porta dñi:
et iusti intrabūt in eā (et iā nō vide-
bitis me) pntia corporali habitan-
tē vobcū. q̄ post ascensionē apli
amplius nō viderūt in terris xpm
(de iudicio). s. futuro qd̄ xps nō tñ
muit: oportebat tñ timere (q̄ pñ-
ceps hui⁹ mūdai iudicatus est). i.
odennat⁹ diuina sentētia tan q̄ ob-
stinat⁹. et per ofequēs oēs ei adhe-
rētes eodē iudicio ostēdunt condē-
nabiles. Si em̄ de⁹ angelis peccāti-
bus nō pepercit: nec hoīb⁹ parceret
(Adhuc multa habeo vob dicere:
sed nō potestis portare modo) scz
ppter vestrā impfectionē et illoz
dicēdoz de altissimis fidei arduita-
tē et pfunditatē. (Cū autē venerit
ille spūs veritatis) Lp. i. spūs san-
ctus q̄ est veritas per essentiā et ef-
fectiue docēdo eā (ille docebit vos
oēm veritatē) Lp. s. necessariā ad
salutē. nō solū pro psonis vestris
sz etiā ad regimē ecclesie et fidelū
instructionē. (non em̄ loquit⁹ a se
metipso) Lp. q̄ sicut nō est a semet
ipso sed a patre et filio: ita nec a se
loquit⁹ (sz quecūqz audiet) a me et
a patre: q̄ suū audire est ab eis p-
cedere (loquetur). s. vobis (et que
futura sunt annūciabit vob) Lp. iā
adulta em̄ de futuris p spūm san-

ctū reuelata fuerūt apostol: sicut
aplo iohāni reuelat^r est pcessus
eccleie vsqz ad finē mūdi in apoca.
Et petro suū martyriū fm q ipse
met dicit. ij. petri. s. Scio qz velox
est depositio tabnaculi mei. ⁊ pau
lo reuelatū est q in nouissimis di
ebus discedēt qdā a fide. vt hētur
i. ad Thimo. iij. (Ille me clarifi
cabit) Tho. qz ad inuocationē no
minis mei facietis opa mirabilia.
(qz de meo accipiet) idest scientiā
⁊ cognitionē habebit a patre: s;
cut ⁊ ego (⁊ annūciabit vobis.

¶ Dñica. iij. post octa. pasce
euāge. Scōm Johānez. xvi.

In illo tpe. Di
xit ihs discipulis
suis. Amē amē
dico vobis. Si
petieritis patrē
in noīe meo: dabit vobis. Us
qz modo non petistis qdāqz in

noīe meo. **P**etite ⁊ accipietis:
vt gaudiū vrm sit plenū. **D**ec
in puerbijs locutus suz vobis
Venit hora cū iā nō in puer
bijs loquar vobis: s; palā de
patre meo annūciabo vobis.
In illo die in noīe meo petetis
⁊ nō dico vobis qz ego roga
bo patrē de vobis. Ipse em
pater amat vos: qz vos me a
mastis ⁊ credidistis. a deo exi
ui: exiui a patre ⁊ veni in mun
dū. **I**terū relinquo mūdum ⁊
vado ad patrē. **D**icūt ei disci
puli. **E**cce nūc palā loqueris:
⁊ puerbiū nullū dicis. **N**unc
scimus qz scis oīa: ⁊ nō opus
est tibi vt qd te interroget. **I**n
hoc credimus qz a deo existi.

¶ Postilla.

¶ Amen amen dico vobis.
Joh. xvi. **V**isto. hui⁹ euāge. facta
est āno xpi. xxxij. ix. kl. apul. fe. v
in cena dñi. luna. xij. in iūtiōe. vi.
Ante initiū illi⁹ euāge. scribit san
ctus Iohes i eodē ca. qz xps post
cenā dixit discipul⁹ suis. **N**unc vos
qdez tristitiā habetis. iterū autē vi
debo vos ⁊ gaudebit cor vestrū:
⁊ gaudiū vrm nemo tollet a vob.
Lūc postmodū seqtur euāge. ho
diernū (Amē amē dico vob) **S**or
hic dñs ihs osolat discipulos ex
petitiōe suaz exauditiōe. ⁊ iuramē
tū premitit: vt homo nō hesitet
ex petitiōe dicēs. (Amen amē dico

vob. si qđ petieritis patrē in noīe
meo). i. pñēs ad salutē: quia ih̄s
qđ est nomē xp̄i: saluator interp̄
tat (dabit vob) ⁊ si nō statis: tñ si
naliter dabit. vel illud qđ petitis:
vel eo meli⁹ (vsqz mō nō petistis
qđcūq; in noīe meo) qz nō erat tpus
oportunū: qz dñs ih̄s erat cū eis
pñcialiter qđ oīa dabat. Un̄ Lhu/
so. Quis peterēt qđ oīa bona secuz
haberēt (petite ⁊ accipietis vt gau
diū vīm plenū sit) Lho. qz oīs pe
titio ad illud gaudiū referri debet:
hoc gaudiū cōsistit in dotib⁹ aīe ⁊
corpis: ⁊ erit plenū gaudiū in bea
tis. Un̄ dñs in ps. xvi. Satiabor cū
apparuerit gl̄ia tua. (Nec in puer
bijs locut⁹ suz vob). s. ego suz vi
tis vera ⁊ vos palmites. itē ibi mu
lier cū parit tristitiā habz: qz veit
hora ei⁹ (venit hora cū tā nō in p
uerbijs loqr vob: s; palā de patre
meo annūciabo vō) Lhuīso. Hoc
erit tps resurrectionis. qz tūc omīa
manifeste eos docuit. Nā p. xl. di
es apparuit eis post resurrectionē
nē suā loqns eis de regno dei: Ac
tū. j. Lp. xps post resurrectionē
suā clari⁹ ⁊ expressi⁹ docuit aplos
de regno dei qđ ante. Ip̄si em̄ erant
magis capaces: qz hebant sensuz
apertū ad intellectū scripturaz. vt
hētur Lucevlrio. (in die illo). s. in
die pēthecosten (in noīe meo pete
tis). i. petēdo nomen meū inuoca
bitis. qz post ascēsiōnē ⁊ post mis
siōnē spūs sc̄i apli magis virtutez
noīs ih̄u xp̄i sentiebāt qđ añ. Et iō
petitiōes suas in noīe ih̄u formas

bāt. ⁊ ppter hoc oīones eccl̄ie in
fine formātur in noīe xp̄i. dicēdo
p dñm nrm ih̄m xp̄m. rē. (⁊ nō dī
co vob qz rogabo p̄rem de vob).
Lho. q. d. ad exaudiendū vīas pe
titiōes apud patrē nō erit necessa
ria oīo mea: qz solus amor quo dī
ligitis me sufficit patrocinari (ip̄e
em̄ p̄r amat vos) amās facile dat
amāti (qz vos me amastis) vt p̄
Joh. xiiij. Qui diligit me diliget a
p̄re meo (⁊ credidistis qz a deo exi
ui. exiui a p̄re) p eternā gñationē.
(⁊ v̄i in mūdū) p carnis assump
tiōnē (itez relinquo mūdū) p pas
siōnē ⁊ corpālē pñtiāz (⁊ vado ad
patrē) p ascēsiōnē: qñ exaltat⁹ est
vsqz ad dexterā dei p̄is (dicunt ei
discipli ei⁹. ecce nūc palā loqr̄is ⁊
puerbiū nullū dicis) Lp. clari⁹ lo
q̄batur de p̄cessu ei⁹ a p̄re ⁊ de ad
uētu ei⁹ i mūdū p carnis assump
tiōnē qđ fecerat añ. (nūc scim⁹ qz scis
oīa) Lp. ex doctrina em̄ ei⁹ ⁊ mira
cul plenī⁹ ei⁹ deitatē cognoscebāt
(⁊ nō est opus vt qđ te interroget)
sepe em̄ di. glo. volētes ab eo q̄re
re audiebāt solutionē anteq̄ p̄po
nerēt questionē. ⁊ sic p̄s eis res
pōdit anteq̄ quererēt (in hoc cre
dim⁹ qz a deo existi) (Lho. q. d. In
telligentia omniū occultoz facit
nos credere qđ tu sis verus ⁊ natu
ralis filius dei in quo sūt oēs the
sauri sapiētie ⁊ sciētie dei abscondi
ti. Unde circa pñs euāge. vbi dñs.
Petite ⁊ accipietis. Notandū fm̄
Augu. qđ tripliciā sunt bona in ge
nere. infinita. media. ⁊ summa. In

in fina

g iiii.

finita bona sunt temporalia: que quasi nichil sunt. Unde Iere. iij. Aspeti terram et ecce quasi vacua erat et nichil. Et talia sub conditione peti possunt moderate. videlicet si placet de sanitatem temporalia et vitam. etc. Et ratio est: quia aliquis bona temporalia ut scientia. honores. et amici. diuitie et similia: quandoque sunt occasio peccandi: alijs occasio merendi. Sed quibus prosint et quibus obsint solus deus sit: ideo sibi committenda sunt. Alia sunt bona media. scilicet virtutes que nulli obesse possunt: et illa seruenter sunt petenda. Alia optima. ut beatitudo celestis. et illa bona petenda sunt seruenter. Sed queritur. cur deus non statim dat quod petit. Respondetur primo quia tunc homo minus meritum haberet: non iterando orationem. Secundo. quia vilipenderet vel minus curaret illud quod cum modico labore acquireret. Tertio ut desiderium augeat. ut patet in muliere chanaan. Quarto ut homo humilietur: ut patet in eadem chanaanica que se canem favebat. Quinto quia meliora interdum dare vult deus tempore opportuno et quando ipsi homini fuerit magis utile.

In die ascensionis domini. euangelium. Secundum Marcum. xvi.

In illo tempore. Rescubentibus undecim discipulis apparuit illis Iesus: et reprobrauit illos.

credulitatem illorum et duriciam cordis. quia hiis que viderant eum resurrexisse a mortuis non crediderant: et dixit eis. Euntes in mundum vniuersum predicate euangelium omni creature. Qui crediderit et baptizatus fuerit saluus erit. qui vero non crediderit: condemnabitur. Signa autem eos qui crediderint hec sequentur. In nomine meo demonia eiicient: linguis loquentur nouis: serpentes tollent. et si mortiferum quodvis berint: non eis nocebit. Super egros manus imponent: et bene habebunt. Et dominus quidem Iesus postquam locutus est eis: assumptus est in celum et sedet a dextris dei. Illi autem profecti predicauerunt ubique: domino cooperante et sermonem confirmante: sequentibus signis. **Postilla.**

In Rescubentibus undecim discipulis. Marc. xvi. Historia huius euangelii facta est anno christi. xxxiij. in nonas Iulij. luna. xxvij. feria. v. videlicet ipso die ascensionis. indictione vi. Ante initium illius euangelij scribit sanctus Lucas quod christus dixit discipulis suis. Vos estis testes horum. Lyce. scilicet passionis et resurrectionis. Et ego mittam promissum patris in vos. scilicet spiritum sanctum. vos autem sedete in ciuitate quousque induamini virtute

ex alto. Tunc postmodum sequitur euangelium hodiernum (Recubentibus undecim discipulis). Dominus namque ihesus Christus cum in his quadraginta diebus per multas apparitiones discipulis factas: resurrectionem suam approbasset. hodie in die ascensionis his ipsis voluit apparere. scilicet in mensa dum pranderent. Nam ut dicit magister in historia scolastica. omnes tam apostoli quam alij discipuli et mulieres habitabant in ista parte in hierusalem que dicitur mellos in monte syon ubi David construxerat sibi palatium. Et ibi erat illud cenaculum grande stratum: in quo precepit dominus sibi parare pascha: et in cenaculo illo habitabant tunc undecim apostoli. Ceteri vero discipuli et mulieres habitabant circumquaque per diuersa hospitia. Et ut dicit in principio hodierni euangelij. (Recubentibus). id est comedentibus (undecim discipulis). scilicet in illo cenaculo hodie in die. (apparuit illis iesus et examinauit incredulitatem illorum et duritiam cordis. (Lyra. Non que tunc erat in eis: sed que ante fuerat in ipsis discipulis. (Quia his qui viderant eum resurrexisse non crederunt. (ut patet de Thoma qui non credidit alijs discipulis. Et similiter alij discipuli non crediderunt marie magdalene et alijs mulieribus: et comedit cum eis. Unde Actuum. i. Conuersens precepit eis ab hierosolymis ne discederent sed expectarent promissionem patris. id est aduentum spiritus sancti a patre per Christum promissum.

sum. et secundum magistrum in historiis. Hoc dicto precepit eis ut egrederentur de ciuitate: et sic statim euasit ab oculis eorum. Et immediate post comestione undecim apostoli et alij discipuli et mulieres vnanimiter de ciuitate egressi venerunt ad montem oliueti: et ibi dominus ihesus secundario hodierna die appuit. et ut ait magister in historiis hanc processione apostolorum qua vnanimiter de ciuitate sunt egressi representat ecclesia singulis diebus dominicis processionem faciens: egrediendo extra ecclesiam: preferendo crucem ante processionem. Nam per crucem quam praefertur representat dominus noster ihesus Christus: qui nos praecessit: et suo exemplo nobis viam ad celum ostendit. Et quod ordinate vnus post alium crucem sequitur vsque ad ecclesiam: significat quod omnes christiani ad vitam et mores et doctrinam Christi semper praecipue oculis habere debeant. et suam vitam exemplo Christi conformare. et sic perficeretur de virtute in virtute transcendendo. donec intrent celestem ecclesiam. id est patriam eternam: ubi videant faciem ad faciem diuinam naturam secundum illud in psalmo. lxxxiij. Ibunt de virtute in virtute: sic videbit deus deorum in syon. Post hoc commisit dominus iesus apostolis officium predicationis dicens. (Euntes in mundum vniuersum predicate euangelium. (Hugo. non philosophorum vanitates: aut certe perperas fictiones. Ad Romanos. i. Non erubescio euangelium. (Omni creature. (Lyra. Omni homini qui

habet cōuenientiā cum omni crea-
tura. per esse enī cōuenit cum in-
animatis. per viuere cū vegetabi-
libus ⁊ plantis. per sentire cū ani-
malibus. per intelligere cum ange-
lis. ideo designat noīe omnis crea-
ture. (Qui crediderit ⁊ baptizat⁹
fuerit.) Lyrā. Non enī sufficit fi-
des sine baptismo per quem quis
incorporat xpo si aslit facultas re-
cipiendi baptismū fluminis. Si at
non aslit facultas: sufficit baptis-
mus sanguinis vt in martiribus
qui pro xpo interfecti sunt: ante
q̃ essent baptizati: vel baptismo
fluminis: sicut est inhabitūbus fi-
dem xpi: ⁊ desiderant baptismū.
sed preueniunt morte anteq̃ pos-
sunt implere. (saluus erit) scilicet
salute eterna: si saltem operibus te-
net. Unī Jacobi. ij. fides sine operi-
bus mortua est. (Qui nō credide-
rit: condemnabit⁹). scilicet eterna
dānatiōe. (Signa autē eos qui cre-
diderint hec sequent⁹. Lyrā. In pi-
mitiua ecclesia fides erat nutricia
⁊ firmanda miraculis. Ideo gratia
miraculorū dabat⁹ nō solū aplis
xpi: sed multis alijs credentib⁹. vt
pater in exēplis: ⁊ in legēdis sanc-
torum. (in nomie meo) idest in vir-
tute noīs mei. (demonia eiſcient).
hec oīa ad litteram impleta sunt.
Sepe enī apli ⁊ alijs fideles demo-
nes elecerunt. Sicut beat⁹ Bartho-
lomeus: ⁊ sic de alijs. (Linguis lo-
quentur nouis) Lyrā. hoc est fa-
ctum in aplis ⁊ in alijs credenti-

bus qui erāt cum eis quādo per
gratiā spiritus sancti in die penthe-
costes receperunt donū linguarū.
vt patet Actuū. ij. Loquebā-
tur varijs linguis apli. (serpentes
tollent). Hoc patet in paulo. Un-
de Actuū. xvij. Qui percussus a
vipera in nullo lesus fuit. sed vipe-
ram pendente ad manū eius in. ig-
nem excussit. Et Iacobus aplus
duos ingentes diacones remisit in
desertū: quos Hermogenes ⁊ phi-
letus cōcitauerāt contra eum. (Et
si quid mortiferum biberint: non
eos nocebit). Hoc ad litteram im-
pletum est in Johāne euangelista
qui venenū bibit qđ ei nō nocuit
(Super egros manus imponēt et
bene habebūt). Quia multi infir-
mi a diuersis languorib⁹ sunt cu-
rati ex impositione manū aplorū:
⁊ ex tactu vestimētorū: immo qđ
etiā plus est ex vmbra petri apli
sanabant infirmi. vt habet Act.
scđo. ⁊. v. Item per manus aplos
rum fiebant signa ⁊ prodigia ma-
gna in pplo. ⁊ nō solum infirmos
curabant: sed per impositionē ma-
nuum iporū dabatur spiritus san-
ctus. Unī habet Actuū. viij. Lūc
imponēbāt manus super illos ⁊
accipiebāt spiritū sanctū. (Et dñs
quidem ihesus postq̃ locutus est
eis) scz hec oīa verba iam predicta
⁊ plura alia que habet Actuū. j.
(assumpt⁹ est in celum). Lyrā. Vir-
tute propria ⁊ cum gratulatiōe to-
tius familie celestis. Unde Luce.

xxiij. Et eleuatis manib⁹ ferebat
in celus: ⁊ benedixit eis. idest apo
stolis ⁊ alijs fidelibus. Ex hoc lo
co in consuetudinē duxit ecclesia:
vt sicut dñs ihesus postq̃ oībus
peractis ascēdere voluit in celum
benedixit fidelibus suis: q̃ sic epi
⁊ ceteri presbyteri peracto diuino
officio volentes iam ab altari re
cedere: dant super pplm benedic
tiones signantes eos signo sancte
crucis: ⁊ imprecantes eis bona in
noīe sacre trinitatis). ⁊ sedet a dex
tris dei. s. conregnās patri in omī
equalitate scōm deitātē). Illi autē
Lyra. scilicet apostoli ⁊ christi disci
puli. (profecti) scilicet ad manda
tum dñi nostri ihesu christi. (pre
dicauerūt vbiq3) Unde i ps. xvij.
In omnē terram exiuit sonus eoz
⁊c. (Domino cooperāte) eos dirigē
do ⁊ protegēdo (⁊ sermonē confir
mante: sequētib⁹ signis). Hugo
super ad Marcū. Opera miraculorū
in exordio ecclesie necessaria fue
runt. vt fides miraculis nutrire
tur: modo non sunt necessaria: qz
fides ecclesie confirmata est. Cir
ca presens euangeliū ⁊ super illa
verba. Euntes in mundus vniuer
sum: predicate euangeliū omni cre
ature ⁊c. Notandū q̃ scōm Tho
mā de aquino maximū miracu
lus christi in terris fuit q̃ per sim
plices mundū subiecit fidei. quia
apostoli fuerunt simplices scōm
mundū ⁊ pauperes mechanici. sci
licet piscatores ⁊c. Et nullus no
bilis fuit: nisi sanctus Bartholo

meus. Unde hic queritur. Quare
non elegit christ⁹ prudentes hui⁹
seculi: scribas qui fuerūt docti in
lege: nec diuites. nec potentes. Re
spondetur propter certitudinem
fidei. quia si sapientes seculi elegis
set ⁊ misisset ad predicandū fidem
christianam: tunc perfidi ⁊ inimi
ci fidei dixissent q̃ fidem fingissent
cum prudentia ⁊ astutia. Si diui
tes: tunc dixissent qd̃ per dona ⁊
munera homines inducissent ad fi
dem illam. Si autē potentes ⁊ no
biles: tunc dixissent q̃ per poten
tiam ⁊ coactionem homines indu
cissent ad fidem. Sed vt nullum il
lorū perfidi allegare possent: igitur
⁊ cetera. Unde hic notandum
q̃ Christus inter omnes sapien
tes huius mundi nisi vnum con
uertit. scilicet Samarielem legis
doctorem. Et inter omnes diuites
solum Zacheum. Et de omnibus
nobilibus ⁊ principibus nisi tres
Nicodemum. Centurionem. ⁊ res
gulum. Sed de pauperibus ⁊ sim
plicibus ⁊ ignobilibus multos
conuertit. quia christiani a pau
peribus ⁊ simplicibus ortum ha
buerunt. Unde Apostolus. Cides
te vocationem vestram fratres:
quia nō multi sapientes scōm car
nem: nō multi potentes: sed infir
ma mundi elegit deus.

Dominica post ascensionē
domini euangelium scōm io
hannem. xv. ca.

In illo tpe. Di-
xit ihs discipulis
suis. Cum vene-
rit pacitus quē
ego mittā vobis

a p̄re spiritū veritatis q̄ a p̄re
pcedit: ille testimoniū perhi-
bebit de me: et vos testimoniū
phibebitis. q̄ ab initio mecū
estis. Nec locutus sum vobis
vt non scandalizemini. absq̄
synagogis faciēt vos. S̄ ve-
nit hora vt oīs q̄ interficit vos
arbitretur se obsequiū p̄stare
deo. et hec facient vobis: quia
nō nouerūt p̄ez neq̄ me. S̄
hec locutus sum vobis vt cum
venerit hora eorū: reminiscā-
mini quia ego dixi vobis.

Postilla.

Cum venerit paraclitus etc.
Ioh. xv. histo. huius euāgelij.
facta ē anno xp̄i. xxxij. ix. kl. apri-
lis. luna. xiiij. feria. v. sc̄z i cena do-
mini. indictione. vi. Ante initiū illi-
us euange. scribit sc̄tus ioh. in eo-
dem caplo q̄ xp̄us dixit discipulis
suis. si opera nō fecissem in eis q̄
nemo alius fecit. peccatū non ha-
berent: nunc autē viderunt et ode-
runt me et patrē meū: sed vt imple-
atur sermo qui in lege eorū scrip-
tus est. Quia odio habuerūt me
gratis. Lunc statim sequit̄ euangeliū
hodiernū. (Cum venerit para-
clitus) postq̄ xp̄s dixerat aplis
de iudeis. Si me psequūtur et vos
persequent̄. ne desperent et nimis
turbent̄: promisit eis spiritūsan-
ctum mittere. quo confortati oēs
persecutiones vincerent et tollera-
rent. ergo dicit. (Cum autē venerit
paraclitus) L̄pra. idest consolator
Bern. dicit. Spūs. i. merentiū con-
solator. (quē ego mittā vob a p̄re
L̄p. in hoc oñdit spiritūsanctū a se
pcedere inquātū dicit se illū mit-
tere (spūs veritatis) q̄ docet vos
omne veritatē. sed econtrario spi-
ritus malignus docet omne men-
daciū. (qui a patre procedit) Tho-
mas. ex hoc argunt greci spiri-
tum sanctū tantū procedere a p̄re
et non a filio: sed hoc non est ve-
rum. quia quicquid de patre dici-
tur conuenit filio. ergo christiani
tenētur credere q̄ spiritus sanctus
procedit a patre et filio (ille testis

monium phibebit de me) Naz spi
rituallanc⁹ testimoniū peribuit
xpo in hoc q aplos tales fecit q
sciuerūt ⁊ audebāt pōicare euāge
lium ⁊ fidem xpi corā oībus ⁊ itre
pide. q enī hoies prius illiterati ⁊
simplices de pfūditate scripturaz
subito plene loq̄bant ⁊ i oīb⁹ lin
guis fuit maximū signū ad cōfir
māda fidē xpi. (⁊ vos testimoniū
phibebitis). s. pōicādo oīb⁹ pplis
(quia ab initio mecū fuistis). Lp.
Nō est intelligēdū q fuerint cum
eo in principio vite ei⁹: sed ab ini
tio predicationis sue: quādo īcepit
docere ⁊ miracula facere. (Hec lo
cutus sum vobis) ad cōfortationē
vestrā cōtra futuras tribulatiōes
(vt nō scādalizemī) scz cadēdo per
ipacientiā quādo euenient vobis
(absqz synagogis faciēt vos) iam
enī iudei cōspirauerūt q si qz cō
fessus esset xpm extra synagogam
eiscerēt. ⁊ talis eiectio de synago
ga reputabat magna: sicut apud
xpianos eiectio de ecclia per ma
iorē exōicationē. Ergo ipa exōi
municatio valde timēda est cuius
bet xpiano. qz sepat a deo ⁊ a san
ctis ⁊ a scamētis ⁊ a cōmuniōe fi
deliuz. ⁊ ipse exōmunicat⁹ est q̄si
palmet abscisus a vite: vt p3 ioh.
xv. Ego sum vitis vera ⁊ vos pal
mites. (sed venit hora) Gor. Hora
ista fuit tēpus p̄dicationis aplorū.
(vt oīs q interficit vos arbitret
se obsequiū prestare deo) Oīs enī
iudeus occidēs xpi p̄dicatores pu
tat se obsequiū prestare deo: cre

dens qz desereret deū isrl quicūqz
cōuerteret ad xpm: ita fuerunt ius
dei excecati ⁊ ignorantēs. Sed illa
ignorātia nō excusabat eos. quia
illa pcedebat ex odio ⁊ inuidia cō
tra xpm ⁊ cōtra doctrinā ei⁹. (hec
facient vobis: qz nō nouerūt pas
trem neqz me) hoc dicit eis in con
solationē. q̄si diceret scōz Chuso.
Sufficit in cōsolationē hec pati p
pter p̄iem ⁊ ppter me. (S3 hec lo
cutus suz vobis vt cū venerit ho
ra eorū: reminiscamini. qz ego di
xi vobis). Lp. Ista enī p̄cipit xps
aplis vt prouiderēt sibi de patien
tia: qz minus ferunt iacula p̄uisa.
vt dicit Grego. Circa p̄is euāgeli
um vbi dicit. Vos testimoniū p
hibebitis. Notandū q Hugo de
prato dicit q xps habuit testimo
niū de omni loco ⁊ ab oī creatura
Nā oīa testificata sūt xpm suū au
ctore esse. naz de celo habuit testi
monium p̄is ⁊ spūscī. Luce. iij.
Descēdit spūsfactus compli specie
sicut colūba in ipm. Et vox p̄is
de celo audita est. Hic est fili⁹ me⁹
dilectus. Mathei. i. ij. Itē testimo
niū angelorū: vt p3 Luce. ij. Euā
gelizo vobis gaudiū magnuz: qz
natus est nobis saluator. Itē celi:
dum ipso orante aperti sūt super
eū: protestati sunt ipm esse verum
deū. Luce. iij. Itē de paradiso ⁊ de
limbo patrū habuit testimoniū
moysi ⁊ helye: vt p3 Mathei. xvij.
Apparuerūt ei moyses ⁊ helyas.
Itē corpa scōz surrexerunt: vt p3
Mathei. xxvij. Itē demones ei te

testimoniū reddiderunt: vt p3 Luce
iij. Exhibant demonia clamantia ⁊
dicentia: quia tu es xps filius dei
vivi. Itē de mūdo habuit testimo-
nium. xij. apłorū. lxxij. discipuloꝝ
⁊ multoꝝ alioꝝ: vt p3 Actū. iij.
Uirtute magna reddebāt apli testi-
moniū ihesu xpo. Item habuit te-
stimoniū ab omni creatura. nam
stella noua in sua natiuitate testi-
ficata est: vt pat3 a Natbei. ij. Uidi-
mus stellam eius in oriēte. Itē sol
obscuratus est in morte eius: pro
testat⁹ ē eum esse deū. Luce. xxij.
Itē mare dum se solidū p̄buit ip̄s
cōfessus est. Luce. vj. Itē infernus
dum quos tenebat reddidit ip̄s
auctoꝝ vite esse protestat⁹ ē. ps.
xxij. Itē terra dum ip̄o moriēte ⁊
resurgēte tremuit. Itē panes ⁊ pis-
ces duꝝ ad eius ip̄erū multiplica-
ti sunt ip̄m esse deū demonstrabāt
vt p3 ioh̄. vj. Opera q̄ ego facio
ip̄a sunt que testimoniū perhibēt
de me. Et breuiter ois creatura p̄-
ter pctōē qui ip̄m negat factis te-
stimoniū xpo reddit. Unde apls
ad Lytū. j. Cōfitem⁹ se nosse deū
factis autē negāt. Peccatoꝝ quādo
q3 pro vno denario negat xpm:
cum in noīe eius sciēter periurat.
Seq̄t⁹ hic in euāgelio p̄nti. Absq3
synagogis faciēt vos. Ubi notan-
dū q̄ excomunicatio maior valde
timēda est propter tria. Primo: q3
excomunicat⁹ separat a deo ⁊ ab
oib⁹ xpi fidelib⁹ tam in vita q̄
ī morte: sicut palmes a vite: vt p3

ioh̄. xv. Ego sum vitis vera ⁊ vos
palmites. Et sicut palmes abscis-
sus nihil valet ampli⁹ nisi ad ignē
sic excomunicat⁹ maiori excomuni-
catione. Scđo quia excomunica-
tus priuat⁹ merito passionis xpi:
⁊ oīum scđoꝝ: ⁊ etiaꝝ oib⁹ mis-
sis: oīonibus: elemosynis: ⁊ oib⁹
suffragijs ⁊ indulgētijs: ⁊ oib⁹ bo-
nis ecclesie. ⁊ oīno ⁊ totaliter res
manet nud⁹ ⁊ miser: ⁊ miserabilis
⁊ pauper ⁊ cecus. Et propterea di-
cit Augu. Nihil debet xpianus sic
formidare sicut separari a corpore
xpi: scilicet per excommunicationē
maioꝝ. Tertio quia excomuni-
catus multos inficit. quia omnes
qui participāt ei scienter publice
denunciato. Unde dicit in decretis
Cōmunicās excomunicato indebi-
te excommunicationē incurrit. xj. q.
iij. precipue. ⁊. c. si quis episcop⁹.
Unde est morib⁹ cōtagiosus sicut
lepra: ideo ab hoib⁹ sicut lepra
debet vitari. Naz magna infamia
est ⁊ vituperiū ab ecclesia expelli
vel vitari ab hoib⁹ sicut lepro-
sus. Unde excomunicat⁹ est magis
infamis q̄ iudeus vel saracenus.
quia cum illis habet plus loqui
q̄ cum excomunicato. Unde dicit⁹
tur in decretis. pagano plus licet
cōmunicare q̄ excomunicato. xj.
q. iij. ad mensam. Ex iam dictis p3
q̄ periculosus est cōmunicare ex-
comunitato. sed pctis nostris exis-
gētibus de excommunicatione maio-
ri hodie curat modicuꝝ. sed de p̄ti

eipatione euz excomunicatis qua
 si nihil curatur. Unde de hoc ex-
 plum legit qd demoniacus inter-
 rogatus a quodā an excomunica-
 tio vel peccatū plus placeat dia-
 bolo. respōdit: excomunicatio ma-
 ior. quia per illaz plures inficiun-
 tur. ⁊ quādoq; excomunicat⁹ du-
 centos inficit vno die: sicut in cō-
 iuijs: in iocis: ⁊ sic de alijs.

In die sancto pentheco-
 stes. Euangeliū scōm Johā-
 nem. ciiij.

In illo tpe. Dis-
 cit iesus discipu-
 lis suis. Si quis
 diligit me sermo-
 nem meum ser-
 uabit. ⁊ pater meus diliget eū

⁊ ad eum veniemus: ⁊ mansio-
 nem apud euz faciemus. Qui
 non diligit me: sermones me-
 os nō seruat. Et sermonē quē
 audistis nō est meus: sed eius
 qui misit me patris. Hec locu-
 tus sum vobis apud vos ma-
 nens. Paraclitus autē spiritus
 sanctus quem mittet pater in
 nomine meo: ille vos docebit
 omnia: ⁊ suggeret vobis om-
 nia quēcūq; dixerō vobis. Pa-
 cem relinquo vobis. pacē me-
 am do vobis: non quomodo
 mundus dat ego do vobis.
 Non turbetur cor vestrum:
 neq; formidet. Audistis quia
 ego dixi vobis: vado ⁊ venio
 ad vos. Si diligeretis me: gau-
 deretis vtiq; quia vado ad
 patrem: quia pater maior me
 est. Et nunc dixi vobis prius
 quam fiat: vt cum factum fu-
 erit credatis. Jam non multa
 loquar vobiscum. venit enim
 princeps mūdi huius: ⁊ in me
 non habet quicquam. sed vt
 cognoscat mūdus quia diligo
 patrem. Et sicut mandatum
 dedit mihi pater: sic facio.

Postilla.

Et Si quis diligit me sermo-
nem meū seruabit. Joh. xiiij. Hoc
euangelii locutus est dñs ad disci-
pulos suos anno eius. xxxiiij. ix. kl.
Aprilis. lūa. xiiij. v. feria cene dñi.
inditione. vi. Ante initium illi⁹ euan-
gelij scribit scñs iohānes in eodē
caplo q^d xps dixit discipulis suis.
Qui habet mandata mea: et seruet
ea: ille est qui diligit me. qui autē
diligit me diligitur a patre meo: et
ego diligam eum. et manifestabo ei
meipm. Lūc sequit^r euangelii ho-
diernū (Si quis diligit me) Buil-
berm⁹. Hodie recollit ecclia illam
supabundantē et excellētē donatiōez
spūscñ: q̄ facta ē discipulis quin-
gesima die a resurrectione. qñ reple-
ti sunt oēs spūscñ. sed q^d spūscñ
ctus qui ē amor pñs et filij hodie
mittit: idcirco hodie legit euāge-
liū in quo agitur de dilectiōe quā
deus nobis infundit per spiritum
sanctū. (Si quis diligit me) scz affe-
ctu: hoc ostendit affectu: q^d vide-
licet (sermonē meū seruabit: et pñ
meus diligit eum) per q^d ostendit
se vnū cū pñe in essentia (et ad eum
ueniem⁹) (Buil. Ergo et pñ et spūscñ
sanct⁹ (et mansionē apud eūz facie-
mus) in pñti per grām et in futuro
per glām. (Qui nō diligit me ser-
monē meum nō seruat) Ly. Tales
sunt mundani hoies et pueri. (Et
sermonē quē audistis nō est me⁹)
supple tātū (sed eius qui misit me
pñs. Hec locutus sū vobis: apud
vos manēs) scz pñtia corpali (pa-
raclitus aut spūscñct⁹ quē mittet

pater in nomine meo) Lho. Ad lau-
dem et glām nois mei (ille vos do-
cebit oia) Ly. idest faciet vos intelli-
gere oia que dico vobis. Apli ad
huc erant rudes et in timore positi
et auditu passionis xpi. iō ad vers-
ba xpi nō diligēter attēdebāt: et p-
sequēs nō capiebāt ea ad plenū
ppter q^d dicit grām spūscñcti pos-
stea supplere istum defectū (et sug-
geret vobis oia quecumq³ dixerō
vobis) idest ad memorā vobis re-
ducat oblita. q^d apli multa dⁱ illis
que xps dicebat obliti sunt timo-
re passionis cōcussi (pacem relin-
quo vobis) idest iturus ad patres
relinquo vobis pacē pectoris in
pñti (et pacē meā do vobis). i. eter-
nitatis in futuro (nō quō mūdus
dat ego do vobis) (qñ di. nō do vo-
bis pacē mundanā q̄ est brevis. i.
ad Thessal. v. Lū enī dixerint pa-
x et securitas: itūc repēt⁹ eis super-
ueniet interitus. (Nō turbet cor
vestrū). Ly. idest nō turbari debe-
tis de recessu meo. i. de morte mea
(neq³ formidet) Ly. hoc addit eos
asscurādo. q^d timebāt mori cum
eo. (Audistis quia ego dixi vobis
vado) Lho. scz p passionē: vt pa-
rem vobis locū (et venio ad vos)
post resurrectionē meā: et vos illuc
introducā. vt p3 ioh. xiiij. Si abie-
ro et pparauero vobis locū: iterū
venio et accipiā vos ad meipz: vt
vbi ego sum et vos sitis (si dilige-
retis me) scz pura et sincera dilecti-
one ab oī carnali abstracta. (gan-
deretis vtiq³. q^d vado) scz ad eius

gloriā (quia pater maior me est)
Lyra. nō scōm deitatē : in qua fili
us eius equalis patri est: sed scōm
humanitatē in qua fili⁹ est minor
patre. (Et nunc) Lho. existens vo
biscum passibilis ⁊ mortalis (dixi
vobis) scz per passionem vado ad
patrē (priusqz fiat: vt cum factus
fuerit credatis) Lyra. scz qz tantus
sum homo: sed etiā deus qui certi
tudinaliter predico futura cōtingē
tia qd est propriū ipsius dei. Sec
cundū qz dicitur Isaye xli. Annū
ciate nobis que futura sunt. ⁊ dice
mus qz dii estis. (Jam nō multa lo
quar vobiscū) idest in hoc morta
li corpore existēs. quia tēpus sue
captionis erat propinquū (venit
enī princeps huius mundi) Lho
mas. idest diabolus qui principa
tur amatoribus huius mudi: ⁊ res
git eos qui sponte per peccatū se
ei subiiciūt. venit enī in ministris
suis ad me capiendū ducendū ad
mortē. (⁊ in me nō habet quicqz)
idest nullū peccatū. ⁊ p cōsequēs
nullā mortis causā. quia mors in
trauit mundū per peccatū. ad Ro
manos. v. (sed vt cognoscat mun
dus). i. humanū genus (quia dili
go patrē) quasi diceret: nō morior
quia habēā culpā: sed vt impleaz
patris obedientiā. cui⁹ voluntas
est vt perficiatur redēptio huma
ni generis que nō potest comple
ri ex dei ordinatiōe nisi per mortē
meā. (Et sicut mandatū dedit mi
chi pater sic facio) idest ex obediē
tia patris libenter subeo mortem.

Circa presens euāgeliū vbi dicit.
Ad eum veniemus ⁊ mansionem
apud eum faciemus. Notandū qz
Hugo de prato dicit. qz apostoli
fuerūt pleni spiritu sancto ostēdi
tur quadruplici signo. Primū est
in tribulatiōibus ⁊ infirmitatib⁹
nō murmurare. Nam vas plenū
nō resonat dum tangit: s3 vacuū.
sic apostoli in infirmitatibus nō
murmurauerūt. vt patet Luce. x.
Ecce ego mitto vos sicut agnos
in medio lupoz. immo apostoli
nō murmurauerūt in persecutiōi
bus ⁊ tribulationibus: sed ⁊ gau
debant. vt patet. Actū. quinto.
Ibant apostoli gaudentes a con
spectu concilij: quoniā digni ha
biti sunt pro noīe ihesu contume
liā pati. Unde apostolus ad Ro
manos. v. Sed ⁊ gloriamur in tri
bulationibus. Secundū est firmi
ter consistere. Nam res plena stat
firma. sic apostoli postqz spiritū
sanctū receperūt in fide ⁊ bonis
oporibus firme steterunt. Nā nec
reges nec principes mudi cū tor
mentis: nec caro propria cum ob
lectamētis: nec demones cum tēp
tamentis potuerūt ipsos mouere
vt patet. Roma. viij. Quis nos se
parabit a charitate dei. quasi dice
ret: nullus. Tertū est de plenitudi
ne effundere. nam fons plenus ef
fudit aquā: sic apostoli tanqz ple
nus fons ⁊ superexcrecēs totum
mūdum gratijs ⁊ donis spirituali
bus repleuerūt. vt patet. Iher. x.
fons parū creuit in fluuiū mai⁹

uū: et in aquas plurimas rebūda-
uit. Quartū est nichil plus recipe-
re. Nā vas plenū nihil plus reci-
pit: sic apli nichil terrenū et a spū
scō alienū receperūt. vñ nec diui-
tias: nec honores nec delicias cor-
poris amplius recipere voluerūt.
vt patet a Nathei. xij. dixit petrus
apls. Ecce nos relinquit omnia
et secuti sumus te. Unde etiā apo-
stolus paulus ad philippen. iij.
Omnia arbitratus suz vt stercora:
vt xps crucifacerē. et. Si aut quis
vult scire an spiritu scōto plenus
sit: predicta quatuor in se conside-
ret: et sic bonā spem habeat qd ho-
die receperit spūm scōm cū aplis.

Feria. ij. penthecostes. euā-
gelii. Scōm Jobem. iij. ca.

Dixit ihs discipu-
lis suis. Sic de-
us dilexit mūdū
vt filiū suū vni-
genitū daret. vt omīs qui cre-
dit in eum nō pereat: sed habe-
at vitā eternā. Non em̄ mi-
sit deus filiū suū in mūdū vt
iudicet mūdū: sed vt saluetur
mūdus per ipsū. Qui credit
in eum nō iudicatur. Qui au-
tem nō credit: iā iudicatus est.
quia nō credit in nomine vni-
geniti filij dei. Hoc est autem

iudiciū: quia lux venit in mū-
dum: et dilexerūt homines ma-
gis tenebras q̄ lucem. Erant
em̄ opera eorum mala. Omīs
em̄ qui male agit: odit lucem.
et nō venit ad lucem: vt nō ar-
guantur opera eius. Qui aut
facit veritatem venit ad lucē:
vt manifestentur opera eius:
quia in deo sunt facta.

Postilla.

Sic deus dilexit mundum.
Johānis. iij. Historia hui⁹ euāge-
lī cōpleta est anno xpi. xxxij. ix. kl.
Aprilis. feria. vi. indictione. vi. lūa
xv. Sed dñs hec locutus est anno
eius. xxxij. vi. nonas a Day. sabbo.
luna. xij. indictione. v. Ante initiiū
illius euāgelij scribit sanctus Jo-
hānes in eodē ca. qd xps dixit disci-
plis suis. Sicut moyses exaltauit
serpentem in deserto: ita exaltari
oportet filiū hominis. vt omīs q̄
credit in ipsum nō pereat: sed ha-
beat vitā eternā. Tunc statim se-
quitur euāgelii hodiernū (Sic de-
us dilexit mundū) idest hominem
(vt filiū suū vniogenitū daret) L. y.
qui est bonū infinitū. Ex quo ap-
paret maxima dei dilectio. vt patz
Roma. viij. Qui proprio filio suo
non pepercit sed pro nobis omi-
bus tradidit illū. (daret) Lho nō
vt videret: sed daret gratis et l. be-
raliter nullis meritis nostris erigē

tibus est incarnatus ⁊ crucifixus.
(vt omnis qui credit in eus) Tho.
fide per dilectionē operāte: ⁊ vsq;
in finem perseverante (nō pereat:
sed habeat vitam eternā) Thomas
adodo in spe: sed tunc in re (Non
em misit deus) scz pater. (filiū suū
in mundū vt iudicet mundū) Ly.
scilz in primo aduentu suo. tūc em
nō venit iudicare: sed magis iudi-
cari pro mundi salute. Ideo sequi-
tur. (Sed vt saluetur mundus per
ipsum) vt patet Johānis. xij. Nō
veni vt iudicem mundū: sed vt sal-
uificem mundū (Qui credit in eū)
Lyra. tendendo in eum per chari-
tatē (nō iudicatur) idest nō habet
causam vnde condēpnetur (Qui
autē nō credit: iam iudicatus est.)
Lyra. idest habet in se causam ma-
nifestam sue condēpnatiōis: quia
nō credit in nomine vnigeniti filij
dei) qui venit pro salute mundi.
Nam ad salutem peruenitur p no-
mē vnigeniti filij dei. (hoc est au-
tem iudiciū) idest causa dāpnatio-
nis (quia lux) Lyra. idest xps qui
est lux vera (venit in mundū) scz.
carnē assumendo: ⁊ in ea apparēs
salutem humani generis operādo
(Et dilexerunt homines magis te-
nebras) Tho. idest delicias carnis
⁊ diuitias mundi (q̄ lucem) idest
apertam predicationē xpi arguen-
tem peccata (erant enim opera eo-
rū mala) Thomas. que a luce dis-
cordant ⁊ tenebras querūt. ⁊ ideo
dicuntur opera tenebrarū. (Omnis
enim qui male agit) idest qui ma-

lis operibus delectat (odit lucē)
que tamen naturaliter omnibus est
amabilis (⁊ non venit ad lucē: vt
non arguantur opera eius) Tho.
Om̄is em̄ qui delectatur in malis
operibus subterfugit lucem pre-
dicatiōis ⁊ veritatis: ⁊ odit eos q̄
mala sua manifestant ⁊ repieben-
dunt. (Qui autem facit veritates)
idest opera cōforma volūtati dei.
(venit ad lucem) idest in palam
(vt manifestent opera eius) Tho.
scilz ad aliorū exemplar ⁊ edificā-
tionē (quia in deo facta sūt) idest
ad gloriā dei. (Circa presens euā-
gelium vbi dicitur. Sic deus dilexit
mundum. dicit hugo de prato. q̄
maxima charitas dei patris ad ho-
minē: quantū ad quatuor demon-
stratur. Primo quia filiū suū ho-
minē ⁊ naturam humanā tanq̄ in
sponsam sibi accepit. vt cantatur
Hodie celesti sponso iuncta est ec-
clesia. Ecce mirabilis amor q̄ im-
perator diues: potens ⁊ pulcher:
sapiens ⁊ eternus: accepit pauper-
culam: inualidam: insipientem: ⁊
morte condēpnatā. vt ait aposto-
lus ad Hebrēos. ij. Nunq̄ angel-
os apprehendit: sed semen abrahā.
Secūdo in eo q̄ eundem filiū:
postq̄ carnem assumpsit fecit tri-
ginta tribus annis seruire boiem
eruiendo ⁊ informando. ⁊ tandem
pro ipso redimendo constituit eū
mori. Tertio in eo q̄ boies sibi in
filios adoptauit ⁊ fratres xpi esse
voluit. Un̄. j. Joh. iij. Videte qua-
lē dilectionē dedit nob̄ de⁹: vt filij

dei nominemur et simus. Quarto
quod homines sic redemptos et in filios
adoptatos heredes regni sui fecit
cum filio suo ihesu christo. Ad roma
nos. viij. filij dei sumus: si autem
filij et heredes: heredes quidem dei:
coheredes autem christi.

Feria. iij. penthecostes:
Euangelij. Secundum Iohannem. x.

In illo tempore. Dixit
ihesus discipulis
suis Amen amen
dico vobis: qui
non intrat per os

stium in ouile ouium sed ascendit a
liunde: ille fur est et latro. Qui
autem intrat per ostium: pastor
est ouium. huic ostiarius aperit:
et oues vocem eius audiunt. Et
proprias oues vocat nominati
et educit eas. Et cum proprias
oues emisit ante eas vadit:
et oues illum sequuntur: quia sciunt
vocem eius. Alienum autem non se
quuntur: sed fugiunt ab eo: quia
non nouerunt vocem alienorum.
Hoc prouerbiu dixit eis ihesus.
Illi autem non cognouerunt quod
loqueretur eis. Dixit ergo eis
iterum ihesus. Amen amen dico vo
bis: quia ego sum ostium ouium.
omnes quotquot venerunt ante
me fures sunt et latrones: sed non

audierunt eos oues. Ego sum os
stium: per me si quis introierit
saluabitur: et ingredietur et e
gredietur: et pascua inueniet.
Fur non venit nisi ut furetur et
mactet et perdat. Ego veni ut
vitam habeant: et abundantius
habeant. **P**ostilla.

Amen amen dico vobis. et c.
Iohannis. x. Historia huius euange
lij facta est anno christi. xxxij. vi. kl.
Octobris. sabbato. indictione. v. luna
xij. Ante initium illius euangelij scri
bit factus iohannes in presenti ca. quod
christus dixit. In iudiciu ego in hunc
mundum veni: ut qui non vident vis
deant: et qui vident ceci fiant. Et au
dierunt quidam ex phariseis qui cum
ipso erant: et dixerunt ei. Nunquid et
nos ceci sumus. Dixit eis ihesus. Si
ceci essetis non haberetis peccatum.
Lyra. quia si non vidissent opera christi
haberent aliquam excusationem de hoc
quod non crederent. Nunc vero dicitis
quia videmus: peccatum vestrum
manet: id est aggrauat. Tuuc sta
tim sequitur euangelium hodiernum.
(Amen amen dico vobis) Thomas
id est in veritate dico vobis. (qui
non intrat per ostium). id est per me hu
milis et pauper (in ouile ouium). id est
congregationem fidelium: et in ecclesia
dei in qua grex diuinitus continetur
(sed ascendit aliunde) siue per pe
cuniam: siue per falsam iusticiam: si
ue per violentiam (ille fur est) rapi
endo quod non est suum (et latro) res

tinendo quod rapuit. **Lyra.** hoc
 faciunt mali homines statū prela-
 tionis indebite assequētes. (Qui
 autē intrat per ostiū) idest p̄ xpm
 (pastor est ouīū. huic ostiarius as-
 perit) **Lyra.** idest spūs sanctus res-
 uelat veritatē vt sciat oues pasces-
 re (⁊ oues vocem eius audiūt) **Ly-**
ra. idest doctrinam recipiūt. (⁊ p̄-
 prias oues vocat nominatīs) idest
 certissime nouit dñs qui sunt eius
 et vocat eas nō solū voce exterioris
 predicationis: sed interne inspi-
 rationis (⁊ educit eas) **Lyra.** de te-
 nebris ignorātie. (Et cū proprias
 oues emisit ante eas vadit) per
 exempla bonorū oporū (⁊ oues il-
 lū sequūtur) scz exempla ⁊ vestis
 gia sui pastoris (quia sciunt vocē
 eius) per inspirationes diuinas.
 (Alienū autē nō sequūtur) scz qui
 est alienus a deo vita ⁊ doctrina :
 sicut est hereticus ⁊ quilibet per-
 uersus doctor. (sed fugiūt ab eo :
 quia nō nouerūt vocem alienorū)
 idest nō approbauit nec sequūtur
Cor. Isti alieni sunt pseudo pro-
 phete: de quibus dicitur ad 2^{am} the-
 ssalim. 2. Attendite a falsis p̄phes-
 tis qui veniunt ad vos in vestimē-
 tis ouīū: intrinsecus autē sunt lu-
 pi rapaces (hoc prouerbiū dixit
 eis ihesus: illi autē non cognoue-
 runt quid loqueretur eis) **Lho.** i.
 nō intellexerūt quis esset pastor :
 quis fur: ⁊ que oues. (Dixit ergo
 eis iterū ihesus. Amen amen dico
 vobis: quia ego sum ostiū ouīū)
 per quod intrant oues ad fidem.

Omnes quotquot venerunt ante
 me) **Thomas.** scilicet ex se: nō mis-
 si vel nō inspirati a deo (fures sūt)
 rerum ⁊ dignitatū (⁊ latrones) anī-
 marū: quia eas occidunt per fal-
 sam doctrinā. (Ego sum ostiū: p̄
 me si quis introierit) scz in ecclesiā
 am ⁊ societate fidelīū (saluabitur)
 per gratiam (⁊ ingreditur) scz ad
 contēplationē deitatis (⁊ egredietur)
 scz ad considerationē gloriose
 humanitatis in xpo (⁊ pascua in-
 ueniet) quia vtrāqz consideratio e-
 rit delectabilis ⁊ iocunda. vt patz
Isaie. xxxiij. Regem in decoze suo
 videbūt (fur) idest quicūqz per
 me nō ingreditur (nō venit nisi vt
 furetur) idest vt sibi vsurpet do-
 minatū ⁊ honorem in plebe (⁊ ma-
 cter) per falsam doctrinā (⁊ pdat)
 idest mittat in dānationem eternā
 (Ego veni vt vitam habeāt) **Lho**
 in presenti per gratiā (⁊ abundan-
 tius habeant) in futuro per gloriā
 Unde apostolus prima Corin. ij.
 Oculis non vidit nec auris audi-
 uit: nec in cor hominis ascendit q̄
 preparauit deus his qui diligunt
 eum. ¶ Circa presens euangeliū
 vbi dicitur. Per me si quis introi-
 erit. Notandū q̄ hugo de priato
 dicit q̄ xps dei filius propter nos-
 tram salutē quatuor itinera pere-
 git. primū fuit de celo in terrā ve-
 niendo quādo carnē assumpsit de
 glorioza virgine maria. vt habet
Iohis. xvi. Exiui a patre ⁊ veni in
 mundū. Et hoc iter fuit penosum
 quia penalitates humane nature

assumpsit. vt patet *Isaye. liij. Ces*
re languores nostros ipse tulit: ⁊
dolores nostros ipse portauit. q̃
hic in mundo triginta tribus an
nis vixit ⁊ nunq̃ risit. Secundum
iter fuit de mūdo ad inferos descē
dendo: quando sedentes in teneba
visitauit. ⁊ hoc fuit iter victorio
sum: quia portas inferni confres
git. Tertiū fuit de inferno ad mun
dum redeundo: quādo confractis
inferis cū magna preda a mortuis
resurrexit. Quartū fuit de mundo
ad celū ascendendo: quādo in die
ascensionis videntibus apostolis
eleuatus est: ⁊ nubes suscepit euz
ab oculis eoz. ⁊ hoc iter fuit val
de gaudiosuz. Unde ps. Ascendit
deus in iubilatione: ⁊ dominus in
voce tube.

C Feria. iiii. penthecostes.
Euangel. Scdm̃ Johem. vj.

In illo tpe. Di
xit ih̃s turbis iu
deorum. Nemo
potest venire ad
me: nisi pater q̃
misit me traxerit eum. Et ego
resuscitabo eum in nouissimo
die. Scriptum est in prophe
tis. Erunt om̃es docibiles dei
Om̃is q̃ audiuit a patre ⁊ di
dicit venit ad me: non quia pa
trem vidit quisq̃: nisi is q̃ est
a deo: hic vidit patrem. Amē

amen dico vobis: qui credit in
me habet vitam eternā. Ego
sum panis vite. Patres vestri
manducauerunt manna in de
serto ⁊ mortui sūt. Hic est pa
nis de celo descēdens: vt si q̃s
ex ipso manducauerit non mo
riatur. Ego sum panis viuus
qui de celo descendi. Si quis
manducauerit ex hoc pane: vi
uet in eternū. Et panis quem
ego dabo caro mea ē pro mū
di vita. **C** Postilla.

C Nemo potest venire ad me
Johānis. vi. Historia huius euan
gelij facta est anno xpi. xxxij. xviij
kl̃ aday. feria. iij. luna. xiiij. indi
ctione. v. Ante initium illius euāge
lij scribit sanctus Johānes in eo
dē capitulo. q̃ iudei murmuraue
runt de illo verbo qđ xpus dixit.
Ego sum panis viuus qui de celo
descendi. Et dicebant. nōne hic est
ihesus filius ioseph: cui⁹ nos no
uimus patrem ⁊ matrem. quomo
do ergo dicit hic: quia de celo de
scendi. Respōdit ergo ihesus: ⁊ di
xit eis. Nolite murmurare inuicē.
(Nemo potest vāre ad me (Iho.
per fidem credēdo ⁊ amando (nisi
pater meus traxerit eum) idest ad
iuuet eum per gratiam suam. No
tandū est ergo scōs Lhomā. q̃ pa
ter om̃es trahit: quia om̃ibus of
fert gratiā. non tamen om̃es tra

huntur vel veniunt ad christum. quia ⁊ si omnibus offeratur gratia non tamen eam omnes accipiunt (⁊ ego resuscitabo eum in nouissimo die) *Lyza.* quia non est anima ad plenum beata donec fuerit cor ⁊ poſui reunita. (Scriptum est in prophetis. Erunt omnes docibiles dei) *Thomas.* idest capaces diuine doctrine (Omnis qui audiuit a patre) scilicet diuinas inspirationes percipiendo. (⁊ didicit) eas sequendo (venit ad me) per fidem formatam in presenti: ⁊ per gloriam in futuro. (Non quia patrem vidit quis quoniam nisi is qui est a deo) scilicet filius qui naturaliter procedit a patre. Amen amen dico vobis: qui credit in me habet vitam eternam) *Thomas.* idest meipsum qui sum vita eterna. (Ego sum panis vite) quia ille est verus panis qui potest preseruare a morte ⁊ dare vitam eternam. talis panis est christus. (patres vestri manducauerunt manna in deserto) per quadraginta annos. vt habetur *Exodi. xvi. Deutero. viij* (⁊ mortui sunt) omnes corporali morte (Hic est panis de celo descendens) per incarnationem quem prefigurabat manna (vt si quis ex ipso manducauerit) scilicet digne. (non morietur) *Thomas.* in presenti per culpam: ⁊ in futuro per eternam penam. (Ego sum panis viuus) idest viuificans comedentem (qui de celo descendit) vt elset

panis hominum qui erat panis angelorum. (Si quis manducauerit ex hoc pane viuet in eternum) quia iste panis in manducantem non conuertitur: sed eum in se conuertit. (Scdm quod dictum est beato Augustino. Nec tu me mutabis in te sicut cibum carnis tue: sed tu mutaberis in me.) (Et panis quem ego dabo caro mea est) ipsa enim caro christi ⁊ ipse totus christus ibi veraciter continetur secundum deitatem corpus ⁊ animam.

In octaua penthecostes:
Euange. Scdm Iohannem. iij.

In illo tpe Erat homo ex phariseis nicodemus nomine princeps iudeorū: hic venit ad ihesum nocte: et dixit ei. Rabbi: scimus quia a deo venisti magister: nemo enim potest hec signa facere que tu facis: nisi fuerit deus cū illo. **R**espōdit ihs et dixit ei. Amen amen dico tibi: nisi quis renatus fuerit denuo: nō potest videre regnū dei. Dicit ad eum nicodemus Quomodo potest homo renasci: cū sit senex. Nunquid potest in ventrē matris sue iterato introire et renasci. **R**espōdit ihs. Amen amē dico tibi: nisi quis renatus fuerit ex aq̃ et spiritu sancto: non potest introire in regnū dei. Quod natū est ex carne caro est: et qđ natū est ex spiritu: spūs est Non mireris quia dixi tibi: oportet vos nasci denuo. Spūs ubi vult spirat et vocē eius audis: sed nescis vnde vēiat aut quo vadat. Sic est omnis q̃ natus est ex spiritu sancto. **R**espondit nicodemus et dixit ei. Quomodo possunt hec fieri. **R**es

pōdit ihesus et dixit ei. Tu es magister in israel et hec ignoras. Amē amē dico tibi: quia quod scimus loq̃mur: et qđ vidimus testamur: et testimoniū nostrū nō accipitis. Si terra na dixi vobis et non creditis: quomodo si dixerō vobis celestia credetis. Et nemo ascendit in celū nisi qui descendit de celo: filiū hominis qui est in celo. Et sicut moyses exaltauit serpentē in deserto: ita exalta ri oportet filiū hominis. vt omnis qui credit in ipsū nō pereat: sed habeat vitā eternam.

C Postilla.

Erat homo ex phariseis nicodemus noīe. Johis. iij. Historia huius euāgelij. facta est anno xpi mccc. xvi. kl. May. feria. iij. mōtio ne quarta. luna. v. Ante initium illius euāgelij scribit sanctus iohēs in precedēti capitulo. Cum ihesus esset hierosolimis in pascha in die festo: multi crediderūt in nomine eius videntes signa eius que faciebat. Tunc postmodū sequitur euāgelij hodiernū. (Erat homo ex phariseis) Iste em̃ fuit vnus illoz de quibus dicitur Johānis. ij. q̃ multi crediderūt in ihesū videntes signa que faciebat: s; propter iudeos nō cōfitebant̃ vt de synas

goga nō eijcerent. (ex phariseis).
Tho. hec secta erat pbabilior ⁊
honorabilior inter oēs sectas iu-
deorū. (nicodem⁹ noie) ipse enī post
modū sepe iuit ad xpm. vt habet
Joh. xix. (princeps iudeorum) fuit
enī magn⁹ inter iudeos ⁊ honora-
tus (hic venit ad ihm nocte) timus
it enī venire in die ne icurreret in
dignationē iudeorū q̄ iaz cōspiras-
uerāt. Joh. ix. vt si q̄s eū cōfiteret
xpm extra synagogā fieret (⁊ dixit
ei. Rabbi scimus q̄ a deo venisti
magister) Ly. i. certum est mihi q̄
tua doctrina ē vera ⁊ a deo data ⁊
nō humanit⁹ cōficta. (Nemo pōt
h̄ signa facere q̄ tu facis nisi deus
fuerit euz eo. Rñdit iesus ⁊ dixit).
Ly. hic ponit xpi rñsio. q̄ vide-
bat Nicodemū fideliter ⁊ veraci-
ter q̄rere doctrinā q̄tuz ad secreta
fidei. ⁊ ideo incepit a pmo sacro. s.
baptism⁹: q̄ est regeneratio spūa-
lis: ⁊ per dñs necessaria ad salutē.
(Amē amē dico tibi nisi quis rena-
tus fuerit denuo (i. iterū per gene-
rationē spūalē (nō pōt videre regnū
dei). Ly. Visio enī dei non pōt
hoib⁹ cōpetere nisi per grām. ⁊
ad hanc grām cōsequendā requirit
generatio spūalis per quā hoies
fiunt filij dei: ⁊ per cōsequēs ibere
des vite celestis. (Dicit ad euz Ni-
codemus. quō potest hō renasci
euz sit senex. nunq̄d potest in ven-
trem sue matris iterato introire ⁊
renasci.). q. d. non. quia quātitas
nō pmittit. (Rñdit ief. Amē amē
dico tibi nisi q̄s renatus fuerit ex

aqua ⁊ spūscō.). q. d. Tu de car-
nali generatione itelligis que ego
ō spūali generatiōe dico. nisi q̄s re-
natus fuerit spiritali generatiōe
que fit ex aqua ⁊ spūscō (nō pōt
introire in regnū dei). Ephoc ha-
bemus q̄ baptismus est quedam
spūalis generatio. ⁊ est primū sa-
cramentū ⁊ ianua oīum sacramē-
torū. ⁊ sine eo nullus saluat (q̄
natum est ex carne) scdm virtutē
carnalis generationis (caro est) id
est constituit in vita carnali tm.
⁊ q̄d natus est ex spiritu: spūs ē).
(idest constituit in vita spūali (nō
mireris). i. nō debes admirari (q̄
dixi tibi: oportet vos nasci denuo
q̄ nō loquor de generatiōe carna-
li de qua tu arguis: sed de spūali.
(Spūs vbi vult spirat). s. dando
grām cui vult. vt ad Roman. ix.
Cui vult miseret: ⁊ quē vult indu-
rat. (Et vocē eius a iūdis) scz in pre-
dicationibus. vt patet ad Athei. x.
Nō enī vos estis qui loquimini:
sed spūs p̄is v̄ri qui loquitur in
vobis. (⁊ nescis vnde veniat aut
quo vadat). Unde Augu. dicit q̄
illa verba de spūscō itelligenda
sunt: qui in prophetis ⁊ in scrip-
turis sacris loquit. sed principiz
huius scripture. s. spūsanct⁹ ⁊ ei⁹
finis. s. bitudo celestis nobis oc-
cultatur ⁊ sola fide tenetur. (Sic ē
omnis qui natus est ex spiritu) scz
sancto. idest in vita spiritali con-
stituitur. (Respōdit Nicodemus
⁊ dixit ei. Quomō possunt hec fie-
ri) Sor. in hoc notatur diligentia

in Nicodemo. quia nō cessauit q̄
rere donec intelligeret. (Respōdit
iesus ⁊ dixit ei. Tu es magister in
israel ⁊ hec ignoras). Gor. quasi
diceret quem iudei magnū docto-
rem reputant: ⁊ tamen ignoras fi-
dei initia ⁊ vias salutis. (Amē amē
dico tibi quia qđ scim⁹ loq̄mur).
scilicet ego ⁊ mei apli (⁊ qđ vidi-
mus testamur: ⁊ testimonium no-
strum nō accipitis). sic probatū ⁊
certū. (Si terrena dixi vobis) Tho-
mas. de regeneratione baptismi q̄
sit in aqua ⁊ spiritu. (⁊ non credi-
tis: quomodo si dixerō vobis ce-
lestia credetis). scilicet generatio-
nem eternam filij dei a patre ⁊ fi-
lio credetis. (Et nemo ascendit in
celum). idest nemo habet virtutē
illuc ascendendi propria potesta-
te. (nisi qui descendit de celo filius
hoīs qui est in celo) per presentia
⁊ imensitatē diuinitatis. ergo qui-
libet homo qui ascendit ⁊ salua-
tur: ascendit per christū. (Et sicut
moyses exaltauit serpentem). hic
xp̄s agit de sua passione a qua vir-
tutem habet baptismus: ⁊ omnia
alia sacramēta dicens. (Sicut moy-
ses exaltauit serpentez). vt legitur
Numeri. xxi. q̄ murmurātib⁹ iu-
deis contra deum ⁊ Moysen ⁊ di-
centibus. Anima nostra nauseat
super cibo isto leuissimo. immisit
deus serpentes ignitos qui eos in-
terficiebant clamante autē moyse
ad dñm: iussit dñs serpentem fieri
eneum ⁊ affigi in palo: vt aspici-
entes in eum percussī a serpētib⁹

sanarent⁹. hic serpens fuit figura
passionis xp̄i. quia serpens ene-
us affixus in palo fuit christus in-
nocens affixus in paribulo cru-
cis. ad cuius aspectus scilicet per
fidem ⁊ amorem sanatur in nobis.
venenum peccati ⁊ ignite concu-
piscencie. (Ita exaltari oportet fi-
lium hominis). Tho. hic ostendit
modum sue passionis. Voluit autē
dñs noster ihesus xp̄us illo modo
mori. scz exaltatus in cruce. vt si-
cut terram purgauerat sua cōuer-
satione: ita purgaret aerem ⁊ oīa
celestia sua passione. ⁊ vt terrena
cuz celestibus pacificaret. Et ideo
stetit quasi medius inter celum ⁊
terram. vt patet per apostolū di-
centem. pacificans per sanguinez
crucis eius siue que sunt in terris
siue que in celis sunt. (vt oīs qui
credidit in ipm). scz vera fide (non
pereat). morsu serpentū. i. demo-
num infectione vitiorum ⁊ morte
suppliciorū. (sed habeat vitā eter-
naz) hic in spe: ⁊ postea in re. Cir-
ca p̄sens euāgelii vbi dicit⁹. Nisi
quis renatus fuerit. Notand⁹ q̄
Hugo de prato dicit qđ deus a p̄n-
cipio mūdi: vsqz modo cōtra pec-
catum originale tollendū remedia
ordinauit. Nam homo fecit mor-
bum: ⁊ deus fecit remedium. Pri-
mum remedi⁹ fuit sacrificiū pro
adultis. ⁊ inde ē qđ antiqui patres
deo sacrificiū offererebant. Si autē
paruuli moriebant⁹ ante vsum li-
beri arbitrij: sufficiebat eis fides
parentū. vt sicut fuit a parentib⁹

Introducitur peccatum: ita per eosde
 deleretur. Si autem parentes paruulorum
 qui moriebantur non erant fi-
 deles: paruuli non sanabantur. Scdm
 remedium fuit circumcisio. tempore
 abrahe. quia deus mandauit abra-
 he ut ipse et posterius eius debebant
 circumcidi. Tertium remedium fuit bap-
 tismus quem xpus instituit qui non
 solum purgat peccatum originale et
 actuale: sed etiam aperit celum: quod
 circumcisio non fecit. Et hoc facit
 baptismus in virtute passionis xpi
 et in signum huius eruiit de latere
 xpi sanguis et aqua.

In festo corporis xpi euange-
 lium scdm iohannem. vj. capitulo.

In illo tpe. Dis-
 cit iesus discipu-
 lis suis et turbis
 iudeorum. Caro
 mea vere est ci-

bis: et sanguis meus vere est
 potus. Qui manducat meam car-
 nem: et bibit meum sanguinem: in
 me manet et ego in eo. Sicut
 misit me viuens pater: et ego vi-
 uo propter patrem. et qui mandu-
 cat me: et ipse viuet propter me.
 Hic est panis qui de celo descen-
 dit. Non sicut manducauerunt
 patres vestri manna in de-
 serto et mortui sunt. Qui man-
 ducat hunc panem: viuet in
 eternum.

Postilla.

Caro mea vere est cibus: et
 sanguis etc. Joh. vj. Historia huius
 euangelij facta est anno xpi. xxvj.
 xvij. kl. May. feria. iij. indictione. v.
 luna. xxiij. Ante initium illius euan-
 gelij scribit sanctus ioh. in eodem
 capitulo quod xpus dixit turbis iude-
 orum. Amen amen dico vobis nisi
 si manducaueritis carnem filij hois
 et biberitis eius sanguinem non habebitis
 vitam in vobis. Tunc postmo-
 dum sequitur hodie euangelium. (Caro mea
 vere est cibus). hic xpus loquitur
 de sacramento eucharistie: in quo
 sacro continetur vera caro xpi cruci-
 fixi in cruce. et sanguis eius effusus in pas-
 sione: dicens. (Caro mea vere est cibus:
 et sanguis meus vere est potus). Ly.
 Caro enim et sanguis xpi reficiunt animas
 que immortalis est. Cibum autem corporalis re-
 ficit tantum corpus quod est corruptibile.
 Unde Augu. Cum in cibo et potu

hoies id appetāt vt oīno nō esuri
ant neq; siciant: hoc veraciter nō
prestat: nisi iste cib⁹ ⁊ pot⁹ q̄ eos
a q̄bus sumit̄ īmorales ⁊ icorru
ptibiles reddit ⁊ facit socios scōꝝ
vbi pax erit ⁊ vnitas (qui mandu
cat meā carnē) spūali manducatio
ne. (⁊ bibit meū sanguinē) per di
lectionē (in me manet ⁊ ego in eo)
Tho. In iaz dictis verbis dat xps
intelligere differētiā istius cibi ad
alios carnales cibos. Alij enī cibi
conuertunt̄ in manducantē. iste ci
bus manducantē in se cōuertit: vt
dictū est scō Augu. Nō tu me mu
tabis in te sicut cibū carnis tue: s;
tu mutaberis ī me. (sicut misit me
vivens pater) Tho. i. hoīem fecit.
(sic ego viuo ppter patrē) referen
do totam vitam meā in ipm (Et q̄
manducat me ⁊ ipse viuet ppter
me) quia vnimur deo per fidem ⁊
dilectionē in perceptiōe sacramēti
(hic est panis qui de celo descen
dit). i. de sinu p̄is. Anb. Ut panē
angeloz māduicaret homo: rex an
geloz factus est homo. (nō sicut
māducauerūt patres vestri māna
īn deserto ⁊ mortui sunt). Lya. ⁊
ideo non fuit vere cibus celestis:
sed tm̄ figura eius. quia vitā spiri
tualem nō conferebat: sed eandem
dari in hoc sacramēto p̄figura
bat. sicut enim manna deuotis ⁊
gratis dabat omniū cibozū delec
tamentū. Malis autē erat insipidū
sicut dicit Numeri. xxi. Anima no
stra nauseat super cibo isto leuissi
mo. Sic eucharistia digne sumen

tibus est vite spiritualis solatiū:
⁊ indigne sumētibus iudiciū (qui
manducat hunc panem) Lya. dis
gne (viuet ī eternū) Unde Augu.
Qui ex nobis vitam eternam ha
bere nō possumus: panes celi mā
ducare debemus vt vinamus. An
Remigius. Cum oīs salus corpis
⁊ anime est in corpis ⁊ sanguinis
susceptiōe: honorem⁹ xpm in hoc
sacramēto vt mediante hoc sacra
tissimo sacramēto ad eternā salu
tem puenire mereamur. Unde cir
ca p̄is euangelīū vbi dicit. Qui
manducat hunc panē. Notandū
q̄ panis ⁊ vinū inter cōsuetā nus
trimenta maxime corpus nutriunt
⁊ sustentant. Instituit ergo dñs ie
sus xpus sub his speciebus: vt in
telligeremus per hoc q̄ sicut pa
nis ⁊ vinū maxime nutriūt corp⁹
⁊ sustentāt: sic contentū sub istis
speciebus maxime sustentat: nus
trit ⁊ reficit animā. Hoc enī sacra
mētū digne sumptū inter oīa alia
sacramēta plus efficit ⁊ auget cha
ritatem: ⁊ consequēter omes vir
tutes: ⁊ maxime valet ad dimissio
nem oīum peccatorū ⁊c. vnde etiā
magister sentētiarū li. iiii. distinc.
xj. dicit q̄ sub huiusmodi species
bus panis ⁊ vini post consecrati
onem sunt oīa que sunt in xpo in
sua existētia naturali: quia ibi ē
purissima caro christi siue corp⁹
eius. quod fabricante spiritus san
cto tractum fuit: de super benes
dicto vtero: virgis gloriose. ⁊ qđ
nūc glorificatū est in celo. Scōo

quia caro xpi nō viuit sine sāguile
ideo est etiā ibi sanguis iste pres-
ciosus qui emanauit abundanter
per multiplicia vulnera dñi nostri
iesu xpi. Tertio quia nō est verus
homo sine aīa rationali. propter
qđ etiā est sibi aīa xpi: cui datus
est spiritus sanctus nō ad mensurā
Quarto quia xps est verus deus.
ideo cōsequēter est ibi persona fi-
lij dei sue humanitati vnita: in vni-
tate supposito. Et sicut hec quat-
tuor sunt qđ quodlibet eorum est
veraciter sub specie panis: ita et
omnia simul. et quodlibet in cali-
ce sub specie vini continetur. nec
plus sub specie panis qđ in calice
sub specie vini continet: aut ecō-
uerso. sed idem per oīa et eodē mo-
do etc. Item notandū qđ xpiani nō
adorant in hoc sacramento panē
cum ex fide sciūt illum ibi nō esse
sed substācionaliter verum in xpi
verum corpus. Nec adorāt speci-
es sacramentales vt deum: et acci-
dentia que remanserunt: sed ado-
rant xpm dñm deum verum et ho-
minē sub istis speciebus inuisibi-
liter existentē: et realiter presentē.
Sic similiter in calice post conse-
crationem nō adorant vinum: cū
nō sit ibi. sed est substātiona-
liter verum in sanguinē christi.
Nec adorant species vini vt deū:
sed adorant xpm dñm: verum deū
et hominē sub istis speciebus: sic
inuisibiliter existentē et realiter pre-
sentem. Item notandum qđ nō des-
bet quisqđ credere qđ in diuisione

hostie diuidatur et laceretur cor-
pus christi. Aut qđ in hostie sum-
ptione corpus xpi conteras den-
tibus. aut qđ corpus xpi digeratur
et in corpus sumentis conuertatur.
sicut alij cibi: sed sole species frā-
guntur et atteruntur: quibus con-
sumptis: definit ibi esse corp⁹ xpi
et remanet in anima solus sacramē-
ti effectus: qui est anime refectio
per augmentū gratie et virtutum
Unde etiam damascen⁹ dicit. Dñ
species sentitur sacramentum est:
dum autē definit sentiri sacramen-
tum non est etc. Item sciendum qđ
tota ecclesia catholica isto sacra-
mento reficitur. Unde Gregori⁹.
Offertur enim pro gloria beatorū
rum. pro salute viuorū. et pro su-
bita liberatione in purgatorio de-
tentorum. Ad quod designandū
hostia frangitur in tres partes: et
xpus integraliter est in qualibet.
Unde de hoc dicitur in decretis.
In qualibet parte hostie totus et
integer est xpus: deus. xvj. q. ij.
Singuli. Unde etiam Gregori⁹ pa-
pa. particula in calice missa signi-
ficat beatos in patria: qui vino
eternae dulcedinis inebriant. Alie
vero due particule que dentibus
atteruntur significant illos qui vel
in presenti vita vel etiam in pur-
gatorio in penis transitorijs affli-
guntur.

Dominica prima post oc-
tauas pēthecostes euangeliū
scđm Lucam. xvj. capi.

In illo tpe. Dixit iesus turbis iudeorum et phariseorum. Homo quidam erat diues qui dicebatur purpura et bysso: et epulabatur quotidie splendide. Et erat quidam medicus nomine lazarus: qui iacebat ad ianuam eius vlceribus plenus: cupiens saturari de micis que cadebant de mensa diuitis: et nemo illi dabat. Sed et canes veniebant et lingebant vlcera eius. Factum est autem ut moreretur mendicus et portaretur ab angelis in sinum abrahe. Adortus est autem et diues: et sepultus est in inferno. Eleuas autem

oculos suos cum esset in tormentis: vidit abraham a longe et lazarus in sinu eius: et ipse clamans dicit. Pater abraham miserere mei: et mitte lazarus ut intingat extremum digiti sui in aquam ut refrigeret linguam meam. quia crucior in hac flamma. Et dicit illi abraham. Si li recordare quia recepisti bona in vita tua: et lazarus similiter mala. nunc autem hic consolatur: tu vero cruciaris. Et in his omnibus inter nos et vos castus magnus firmatum est: ut hi qui volunt hinc transire ad vos non possunt neque inde huc transire. Et ait. Rogo ergo te pater ut mittas eum in domum patris mei. Habeo enim quinque fratres ut testetur illis ne et ipsi veniant in locum hunc tormentorum. Et ait illi abraham. Habet moysen et prophetas audiat illos. Alit ille dicit. Non pater abraham: sed si quis ex mortuis ierit ad eos penitentiam agent. Alit autem illi. si moysen et prophetas non audiunt neque si quis ex mortuis resurrexerit credent.

CPostilla.

Homo quidam erat diues
ꝛc. Luce. xvj. Histo. hui⁹ euāgelij
facta ē anno xpi. xxij. v. kl. octo-
bris dñica. indictione. v. luna. xij.
Ante initiū pñtis euāgelij scribit
sanct⁹ Lucas in eodē capi. q^d xps
dixit. Qui fidelis est in minimo: ꝛ
in maiori fidelis est. Et qui in mo-
dico iniquus ē: ꝛ in maiori iniquus
ē. Non potestis deo seruire ꝛ mā-
mone. Audiebant autē omnia hec
pharisei: qui erant auari ꝛ deride-
bant eum. Et ait illis. Uos estis q^{ui}
iustificatis vos corā hoibus. De-
us autē nouit corda uestra. q^{uia} qd
hoibus altum est: abhominatio ē
apud deum. Tunc postmodū se-
quitur euangeliū hodiernū. (Hō-
mo quidā erat diues) Guil. Hoc
euangeliū dictum est contra pha-
riseos auaros irridentes dñm ex-
hortantem ad largitiōē elemosy-
narum. Et describit hic xpus du-
os homines: vnum diuitem: ꝛ al-
terum pauperē. (Homo quidam)
Glo. Diues ignotus fuit ante des-
um: ideo nomie nō designat (erat
diues) Lyra. Ecce superfluitas in
sensu. (qui induebatur purpura ꝛ
byssu). ecce excessus in vestitu. Be-
da dicit q^d byssus est genus candi-
dissimi ꝛ nobilissimi lini qui tātū
nascitur in egypto. lino igitur vte-
batur interius ad carnem: propter
molliciem: purpura exterius pro-
pter inanem gloziam. (ꝛ erat quis-
dam mēdicus nomie lazarus) Ly.
Expriimit autē eius nomē: q^{uia} erat

cognitus deo per approbationē:
Nō fuit iste lazarus frater magda-
lene ꝛ marthe: sed fuit alius lazarus
q^{ui} diu vixerat ante xpm (qui iace-
bat ad ianuam diuitis: vlcerib⁹ ple-
nus) Lyra. vt ex vicinitate magis
appareret duritia diuitis: ꝛ pba-
res patiētia paupis. (Lupis sa-
turari de micis) Ly. Nō dicit preci-
osus (que cadebant de mensa diui-
tis) in quo apparet maxima duri-
tia diuitis: eo q^d perire pmittebat
vnde pauper poterat subleuari (ꝛ
nemo illi dabat) Glo. quia qualis
dñs talis ꝛ familia. (Et canes ves-
niebant ꝛ lingebant vlcera eius).
Lyra. Brutalis pietas in lingendo
vlcera pauperis arguit duritiā di-
uitis. quia curabiliores erant ca-
nes pauperi q^{uam} eorum dñs). factū
est autē vt moreretur mendicus).
In patientia probatus ꝛ purifica-
tus sicut aurum in igne. (ꝛ porta-
retur ab angelis in sinu abrahe)
Lyra. idest ad limbū sanctorū pa-
trum vbi descendebant iusti mori-
entes anteq^{uam} impedimentū glorie
per passionem xpi esset amotum.
(mortuus est autē ꝛ diues) quia di-
uitie nō pñt hoīez a morte pserua-
re (ꝛ sepultus est in inferno) Ly. s.
damnatorū. quia erat diaboli pa-
rochianus. ergo sepult⁹ est in ei⁹
cimiterio. Guil. i. in profunditate
penarū positus est. Un̄ Apoca.
xviij. Quantū in delicijs fuit: tātū
date ei tormentum ꝛ luctum) Ele-
uans autē oculos cū esset in tor

mentis). *Ly.* quia eius oculi aperti sunt per penā q̄ ante clausi erāt per culpā. (*Uisit abrahā a lōge*). *Ly.* quia multū etiā ante ap̄tionē ianue celestis distabat status electorū a statu reproborū: intantū q̄ ip̄sibilis erat trāsīt⁹ ab vno in aliū. Nota sc̄dm beatū *Grego.* ⁊ etiā ponit in .iiij. libro sentētiarū in fine. q̄ dānati in inferno positi ante diē iudicij beatos sup se in requie intēdunt. ⁊ etiā beati in celo vidēt penas malorū in inferno eternaliter ad augmētū sue gl̄ie q̄ illa mala euaserūt. ⁊ ip̄e clamās dicit pater abrahā. *Soz.* filius abrahe fuit iste diues genere. sed nō imitacione. (miserere mei) ecce stulta petitio. petit enī sibi misereri q̄ nec sui misert⁹ ē nec lazarī: cū tñ scriptum sit *Jacobi.* .ij. Iudiciū sit ei si nē misericordia q̄ hic nō facit misericordiā. ⁊ mitte lazarū vt intingat extremū digiti sui in aquam). *Uñ Grego.* Buttā aque petiuit q̄ micam panis negauit. *Suil.* plus q̄ mille annis petiuit nec vnq̄ obtinuit. (vt refrigeret linguā meā. quia crucior in hac flāma). *Lyra* in lingua plus cruciabat. q̄ per eam ampli⁹ peccauerat: ⁊ hoc in duob⁹. primo per gustū. comedēdo delicata fercula. ⁊ bibēdo preciosa pocula. Sc̄do verba vana ⁊ nociua proferēdo. q̄ inter epulas splēdidas magis relaxatur lingua ad loquēdū inepta. *Uñ Sapientie.* .xj. per q̄ quis peccat: p̄ hec ⁊ torquet. (Et dixit illi abrahā.

fili recordare q̄ recepisti bona) sc̄z trāsitoria (in vita tua) *Ly.* hoc sibi dicit ad augmētū pene sue. q̄ maximū infortunij genus ē fuisse felicē. vt dicit .j. de cōsola. philoſophie. (Nūc aut̄ hic cōsolat) propter meritū patiētie. (tu vero cruciaris) p̄pter defectū misericordiē (⁊ his oib⁹ inter nos ⁊ vos cabos magnū firmatū est). i. distātia meritōrū ⁊ distātia locorū aut statū (vt hi qui volunt hinc ad vos ire nō possunt). s. de loco beatorū ad loca tormētōrū. (neq̄z idē huc trāsire). *Ly.* qui aīe separte sunt extra statū meriti ⁊ demeriti. (Et ait *Rogo* ergo te pater vt mittas euz in domū priis mei. *Habeo* enī q̄n q̄z fratres vt testetur illis ne ⁊ ip̄i veniāt in hunc locū tormētōrū). *Ly.* nō dixit hoc charitate ductus cū illā nō haberet: sed timore seruili ne impiorū cōsortio ei⁹ pena augeret: q̄ fuerat eis occasio peccandi. tū rōne diuitiarū quas eis dimiserat ad abusum. tū exemplo male vite q̄ eis dederat ad sequēdum. (Et ait illi abrahā. *Habent* moysen) qui docuit agenda: q̄ lex instruit de agēdis. ⁊ prophetas. qui docuerūt q̄ sūt credēda: ⁊ ista sufficiūt ad salutē. ideo sequit̄ (au diant illos) *Ly.* Ex hoc p̄ q̄ iste diues ⁊ amici eius erāt de gente iudeorū. quia gētiles nō habebant doctrinā *Moyſi* ⁊ p̄phetarū (Nō pater abrahā: sed si quis ex mortuis irerit ad eos p̄nīaz agēt) q. d. pl⁹ crederēt mortuis q̄ scripturis (*Hic*

antē illi. Si moysen ⁊ prophetas
 nō audiūt: nec si quis ex mortuis
 resurrexerit credēt) Lp. hoc patuit
 per effectū: qz lazaro resurgenti: ⁊
 xpo testimoniū perhibenti nō cre
 diderūt: sed magis eum interficere
 voluerūt. vt habet Johis. xi. Si
 militer nec xpo resurgenti: sed ma
 gis suaserūt falso ipsum nō resur
 rexisse: ⁊ corpus eius a discipulis
 suis de sepulchro furatū fuisse. vt
 habet Mathi. vltio. Unde circa
 psens euāgeliū vbi dicit. Homo
 quidā erat diues. Sciendū q diui
 tie fm se nō sunt male: nec oēs di
 uites. sed abutētes diuitijs. Si em̃
 male essent: tunc deus qd absit ef
 fet malus: qui est ditissimus ⁊ po
 tētissimus. Insup multi sancti fue
 rūt diuites qui placuerūt deo. si
 cut abraā: ysaac: ⁊ iacob. ac patrē
 arche. ⁊ ceteri plures sancti noui
 ⁊ veteris testamēti. Seq̃tur in euā
 gelio Dormus est ⁊ diues ⁊ sepul
 tus est in inferno. Unde queritur
 hic: quare deus infernū fecit. Res
 pōdet qd habet regnū celoz p bo
 nis que ei hic fideliter seruiūt. sed
 qz in mūdo sūt multi factores mi
 rabiler deū pronocātes cū pec
 catis. Ideo congruissimū fuit vt
 iustissim⁹ deus carcerē haberet p
 talib⁹. s. infernū. Sed querit vbi
 sit infernus. Rñdetur qd sub terra
 primo qz iustū est qd pessimi max
 ime distet a bonis in patria. scz. a
 beatis: sed hoc fit per mediū intra
 terrā. Scdo congruū est ppter ig
 nobilitatē loci. s. vt ignobilissim⁹

loc⁹ a nobilissimo loco. s. celo ma
 xime distet. Tertio ratiōe affectus
 vt qd hic terrena p deo coluerunt:
 perpetue in terra claudātur. Seq̃
 tur. Inter nos ⁊ vos cahos mag⁹
 nū firma tū est. i. distācia. primo
 locoz: qz boni in celo ⁊ mali in in
 ferno. Scdo meritor: qz boni ha
 bēt magna merita: mali habēt de
 merita. Tertio volūtātū: qz boni
 cōformant se in om̃ibus volunta
 ti diuine. mali vero sunt in mala
 voluntate obstinati.

¶ Officia. ij. post octauas pē
 the. euāge. Scdm lucam. xiiij.

In illo tpe: Dixit ih̃s discipul
 suis similitudi
 nē hanc Homo
 quidā fecit cenā
 magnā: ⁊ vocauit multos. Et
 misit seruū suū hora cene dice

re inuitatis vt venirēt: quia iā
parata sunt om̃ia. Et ceperūt
simul oēs se excusare. Primus
dixit illi. Villam emi: ⁊ necesse
habeo exire ⁊ videre illam: ro
go te habe me excusatū. Et al
ter dixit. Iuga boum emi quī
q3 ⁊ eo pbare illa: rogo te ha
be me excusatū. Et alius dixit
Uxorē duri: ⁊ ideo nō possū
venire. Et reuersus seruus: nū
ciauit hec dñō suo. Tunc ira
tus paterfamilias: dixit seruo
suo. Eri cito in plateas ⁊ vi
cos ciuitatis: ⁊ pauperes ac de
biles ⁊ecos ⁊ claudos introduc
huc. Et ait seruus. Dñe faci
tū est vt imperasti: ⁊ adhuc lo
cus est. Et ait dñs seruo. Eri
in vias ⁊ sepes ⁊ cōpelle intra
re: vt impleatur domus mea.
Dico autē vobis q nemo vi
rorū illorū qui vocati sunt gu
stabit cenā meam.

¶ Postilla.

¶ Homo quidam fecit cenā
magnā. ⁊c. Luce. xiiij. Mathei. xx.
Historia hui⁹ euāgelij facta est an
no xpi. xxxij. v. kl. Octobris. dñica.
indictiōe. v. luna. xij. Ante initium
illius euāgelij scribit sanctus Lu
cas in eodem capi. q xps dixit ad
quēdam qui eū ⁊ etiā alios inuita
uerat. Lū facis prādiū aut cenam

noli vocare amicos tuos neq3 co
gnatos: neq3 vicinos: neq3 diuites
ne forte ⁊ ipsi te reuinuerūt: ⁊ fiet ti
bi retributio. Sed dum facis cōui
uiū: voca pauperes debiles ⁊ ce
cos ⁊ claudos: ⁊ beatus eris: quia
nō habēt unde retribuāt tibi. retri
buet em̃ tibi in retributiōe iustorū.
Hec cū audisset quidā de simul dis
cubentib⁹ dixit illi. Beatus q man
ducabit panē in regno dei. Et ipse
dixit. (Homo quidā). i. xps verus
homo ⁊ verus deus (fecit cenam
magnā) Lp. i. statuit celestē beati
tudinē q vocat cenā eo q est refe
ctio vltima. Grego. Hec cenā ma
gnā est satietas interne dulcedinis
quā nobis deus preparauit (⁊ vo
cauit multos) q3 vult oēs hoīes
saluos fieri. I. ad Thimo. ij. (⁊ mis
sit seruū suū) Scdm̃ grego. p ser
uū intelligere debem⁹ quēlibet p
dicatōrē qui tunc hoīes ad cenam
dñi vocat quādo aliqd eorū edifi
cationem loquit (hora cene) finis
est seculi. sc3 vltima etas in q nos
sumus Unde apls. Nos sumus in
quos fines seculorū deuenerūt (dis
cere inuitatis vt venirēt) Nā deus
nos om̃i tēpore vocat ad cenā suā
am. aut per inspirationē: aut per
predicationē: aut per prosperitatē
tem: aut per flagellationē. ⁊ sic de
alijs. (quia parata sunt om̃ia) xpo
in cruce immolato apertus est in
troitus in regnū celoz. In signū
hui⁹ xps pendēs in cruce dixit. cō
summatū est. ⁊c. (Et ceperūt siml
oēs se excusare) Lp. idest per mala

opera se retrahere. Et accipit omnes pro maiori parte: quia pauci saluant respectu dñator. vt patz Math. xx. Multi sūt vocati pauci vero electi (Et prim⁹ dixit Uil. lā emi: ⁊ necesse habeo eire ⁊ videre illā) Lya. hic notatur superbi per dñm velle: quia superbi cupiūt alijs dñari. (rogo te habe me excusatū) Unde grego. humilitas sonat in voce: sed superbia est in actione dum venire contēnit (⁊ aliter dixit. Juga boum emi quinqz ⁊ eo pbare illa) Lya. per hoc intelligunt cupidi terrenis nimis intenti: finem suū ibi constituētes ⁊ quādoqz sensus nīmū circa tēporalia occupātes (rogo te habe me excusatū. Et alius dixit. Uxorē duri: ⁊ ideo nō possum venire) per hoc intelligūt luxuriosi: q̄uis em̄ om̄ia vitia mortalia impediāt venire ad cenā refectiōis eterne: tamē illa tria peccata. s. superbia. auaricia. luxuria precipue impediūt venire ad cenā celestē. Queritur quare luxuriosus nō rogauit seruū de excusatiōe sua sicut ⁊ alij duo. Respōdet. Gorra. q̄ licet multa alia peccata sint grauiora q̄ luxuria: tamē luxuria fortius ligat ⁊ magis impedit a bonis operib⁹. (Et reuersus seru⁹ nūciauit hec dño suo) Guill. p̄dicatores verbi dei duz proficiūt: ad deum redeūt gratias agendo. Sed cum obstaculū inueniūt: quasi ei nūciant cōsiliū ⁊ auxiliū eius implorādo (Tūc iratus paterfamilias) Guill. Euāgelista

hic loquit de celo more l. omnis irati: in quē tamen motus ire non cadit. sed dicitur irasci quādo facit opera quē congruūt irato (Dixit seruo suo. exi cito in plateas ⁊ viscos ciuitatis: ⁊ pauperes ac debiles cecos ⁊ claudos introduc huc) Om̄ipotēs ⁊ misericors de⁹ quos mūdus abiicit: ipse misericorditer recipit. Unde gregori⁹. Pauperes ac debiles: ceci ⁊ claudi vocātur ⁊ veniūt. quia infirmi quiqz atqz in mundo despecti plerūqz tanto celarius vocem dei audiunt: quanto in hoc mundo non habent vnde delectātur. (⁊ ait seruus. Dñe factum est vt imperasti ⁊ adhuc locus est. Et ait dñs seruo. Exi in vias ⁊ sepes) per vocatos de plateis intelligūtur publici peccatores per vocatos de vicis intelligūtur occulti peccatores qui saltem erubescunt peccatores videri. per vocatos de visis intelligūtur peccatores qui parati sunt cōuertere de facili. per vocatos de sepibus intelligūtur peccatores qui de peccatis suis iam dolere incipiūt ⁊ compungunt (⁊ compelle intrare) Guill. hanc compulsionē facit aduersitas. Unde gregorius. Mala q̄ nos hic premūt ad deum nos ire compellūt. Guill. Nonne xps compulit paulum qui prostratus ⁊ visus amisso cōuersus est. vt p3 Act. ix. Item filiū prodigū qui fame cōpulsus rediit ad patrē suū. vt patet Luce. xv. Augustinus. felix necessitas quē compellit ad meliora

(vt impleat domus mea) Glo. in
terl. Numerus predestinatorū fide
liū qui numerus inexpectatus nō re
manebit (dico autē vobis qd nemo vi
roz illoz q̄ vocati sūt) se excusan
tiū ⁊ nolentiū venire (gustabit ce
nā meā) O q̄ grauis ⁊ dura p̄iua
tio excludi a visione dei ⁊ societate
marie ⁊ omniū sc̄tōz. ⁊ qd grani
est qd sic exclusus erit i inferno in
clusus: vbi velit vel nolit gusta
bit cenam diaboli.

¶ Dñica... iij. post octa. pen
theco. euāge. Scdm lucā. xv.

In illo tpe Erāt
appropinquan
tes ad ihm pub
licani ⁊ peccato
res vt audirent
illū Et murrabāt pharisei
⁊ scribe dicētes. Quia hic pec

catores recipit: ⁊ māducat euz
illis. Et ait ad illos parabolā
istā dicēs. Quis ex vobis ho
mo q̄ habet centū oues: ⁊ si p
diderit vnā ex illis: nōne dimit
tit nonaginta nouē in deserto:
⁊ vadit ad illaz q̄ perierat do
nec inueniat illā. ⁊ cū inuenerit
eaz: imponit in humeros suos
gaudēs. Et veniens domū cō
uocat amicos ⁊ vicinos dicēs.
Cōgratulamini michi: qz in
ueni ouem meā [que pererat].
Dico vobis: qd ita gaudiū e
rit in celo super vno peccatore
penitentiā agēte: qz supra nos
naginta nouē iustis q̄ nō indi
gēt penitētia. Aut que mulier
habēs dragmas decē: si perdi
derit dragmā vnā. nōne accē
dit lucernaz ⁊ evertit domū: ⁊
querit diligenter donec inneni
at eā: ⁊ cū inuenerit cōuocat a
micas ⁊ vicinas dicēs. Con
gratulamini michi: qz inueni
dragmā quā perdiderā. Ita
dico vobis: gaudiū erit coram
angelis dei super vno pecca
tore penitentiam agente.

¶ Postilla.

¶ Erāt appropinquātes ad
ihm. Luce. xv. ⁊ Math. xviij. ⁊ Mar.
ij. h̄istoria hui⁹ euāgelij facta est

anno xpi. xxxij. vi. kl. Septēbris.
 feria. v. inditiōe. v. luna. xij. An-
 te initiū illius euāgelij scribit san-
 ctus Lucas in pcedēti ca. q̄ xpus
 dixit discipulis suis. Qui nō baius
 lat crucē suā et venit post me: nō
 potest meus esse discipulus. Lūc
 postmodū sequit̄ euāgelij hodi-
 ernū. (Erant appropinquātes ad
 ihm publicani et pctōres) Lya. et
 pposito emēdatiōis vite. publica-
 ni dicūtur pctōres notorij: pecca-
 tores vero occulti (vt audirēt illū)
 Ly. parati ei obedire. (et murmura-
 bāt scribe et pharisei) Gor. scribe
 dicūtur peminētes in sciētia. pharisei
 peminētes in vita. (dicētes. qz
 hic pctōres recipit et māducat euz
 eis) Ly. notātes xpm de mala vita
 eo q̄ talibus amicabilē se pbebat
 (Et ait ad eos parabolā istā dicēs
 Quis ex vob̄ homo q̄ habet cen-
 tū oues) Gor. Iste homo est ih̄sus
 xps: qui habet centū oues. i. an-
 gelos et hoīes (et si perdidit vnā
 ex illis) Gor. qd̄ factū fuit qn̄ ho-
 mo pascua vite reliq̄t. et ouis vna
 idest humana natura totaliter per-
 dita fuit: qz oēs in adā peccauerūt
 vt patet ad Roma. v. (nōne dimit-
 tit nonagintanouē in deserto: et va-
 dit ad illā que perierat donec inue-
 niat) Gor. hoc em̄ fecit xps ih̄s
 quādo deserēs nouē ordines ange-
 loz venit ad querendū hoīem per-
 ditū. s. quādo carnē assūpsit et euz
 quesiuīt per penitētiā p̄dicādo et
 miracula faciēdo (et inuenit) scilz
 quādo aliqui peccatores cōuersi

ad deū penitentiā agūt. (et cū in-
 uenerit eā ponit i humeros suos)
 Unde Ambro. hoc fecit ih̄s quā-
 do penā pctōz in corpore suo su-
 per lignū crucis portauit. vt patz
 Isaye. liij. Uere lāguores n̄ros ipe
 portauit (gaudēs) de humani ge-
 neris liberatiōe (et veniēs domū)
 .s. celū empireū. s. in die ascēsiōis.
 (cōuocat amicos et vicinos) Guil.
 .i. nouē choros āgeloz qui amici
 ei⁹ sunt: qz volūtātē eius cūtiue
 faciūt. vicini ei⁹ quoqz sūt: qz cla-
 ritate visiōis eius assidue pfruunt̄
 Nath. xvij. Angeli eoz semp vi-
 dent faciē patris mei q̄ in celis est
 (dico vob̄ q̄ ita gaudiū erit in ce-
 lo sup vno pctōre penitentiā agē-
 te q̄ sup nonagintanouē iustis q̄
 nō indigēt penitētia) Guil. hoc in-
 telligit de penitēte seruētī: et de ius-
 tis negligētibus et nō seruētīs.
 q̄ aut angeli dei gaudēt de pctōz
 bus cōuersis q̄ de iustis statibus
 nō est ppter peccatū cōmissuz: sed
 ex hoc qz ex peccatis cōmissis. se-
 pe meliores efficiūtur et sāctiores:
 et in bono seruētiores. sicut sāctus
 Grego. exponit in omelia hodi-
 erna. Magis inquit de pctōre con-
 uerso q̄ de stante iusto gaudiū fit
 in celis: qz et dux in p̄lio magis
 illū milite diligit qui post fugā re-
 uersus hostē fortiter premit: q̄ il-
 lum q̄ nunq̄ terga prebuit et nun-
 q̄ aliqd fortiter fecit. Sic etiā agri-
 cola āplius illā terrā amat q̄ post
 spinas vberes fruges pfert: q̄ eā
 que nunq̄ spinas habuit et nunq̄

feratile melle pduxit. Itē Guill.
Et sicut mater habēs decē pueros
si decimus fortiter egrotet: magis
est sollicita de eo q̄ de alijs nouē. ⁊
si sanitatē recuperet magis gaudet
dei sanitatē eius recuperata q̄ de
sanitate in alijs nouē cōseruata Ita
magis est gaudiū in celo sup vno
pctōre cōuerso q̄ de multis iustis
(aut q̄ mulier habēs dragmas de
cē ⁊ si perdidit dragmā vnā) Lp.
mulier ista est sapiētia diuina: ha
bēs nouē choros āgeloz q̄si drag
mas nouē: ⁊ decima dragma ē hu
mana natura ad imaginē dei facta
⁊ capax ipsi⁹ p cognitionē ⁊ amo
rē. Ista dragma decima fuit pōita
per peccatū primoz parentū (nō
ne accēdit lucernā) lucerna est lux
vera. i. xps q̄ illuminat oēm hoīez
uentē in hūe mundū. Iohis. j.
Et lucerna tūc fuit accensa qñ dei
tas hūanitati fuit vnita. ⁊ lucerna
tūc luxit qñ xps inter hoīes perfe
cta cōuersatiōe claruit ⁊ exēplari
ter vixit. vñ Augu. de vera religi.
Quicq̄ xps gessit in terris doctri
na mox fuit (⁊ euertit domū) Gor.
quādo cōsciētias hoīm predicādo
de reatu suo perturbauit ⁊ purga
uit (⁊ querit diligēter). s. nihil de il
lis q̄ pertinet ad redēptionē nrām
omittēdo. scdm illud Isa. v. Quid
est q̄ vltra debui facere vinee mee
⁊ nō feci (Et cū inuenerit dragmā)
vnde dragma inuenit cū in hoīe si
militudo conditoris reparat. hoc
aut fuit per grām quē est imago re
creatiōis. Unde. ps. iiii. Signatus

est sup nos lumē vult⁹ tui dñe (Et
duocat amicas ⁊ vicinas). i. ange
licas pces q̄ de proximis deū cō
tēplant ⁊ ei amicabiliter famulā
tur (dicēs. Cōgratulamini michi:
quia inueni dragmā quā perdidēs
rā) Et notāter dicit cōgratulamis
ni michi: ⁊ nō dragme. ad ostendē
dum suā liberalitatē: q̄ gaudiū su
um vult omnibus cōicare (Ita dico
vob⁹ gaudiū erit corā angelis dei:
sup vno peccatore penitentiā agen
te) Et notanter dicit penitentiam
agēte: ⁊ nō dicit cogitāte solū: aut
dicēte: aut ostēdente vt ypocrite:
sed agente. scz realiter ⁊ veraciter.
¶ Pro quo sciendū q̄ magis est
gaudiū angelis de cōuersiōe vni⁹
peccatoris: q̄ si fili⁹ alicui⁹ a mor
tuis resuscitaret⁹: vel si filius alicui
ius in imperatōrē vel papā elige
ret. Unde circa pñs euāgeliū vbi
dicit⁹. Qui habet centū oues. est
sciendū q̄ ouis est aīal de sua na
tura innocēs. cetera aut animalia
aut mordēt dētib⁹ vt canis ⁊ lup
pus: aut pungūt vel impungunt
cornib⁹: vt aries ⁊ taurus: aut per
cutiūt pedibus vt equus ⁊ mulus
aut dilaniāt vnguibus vt leo ⁊ vr
sus. ouis autē nichil horum facit.
Quem aut xpi sciat se nō esse q̄ vel
mordet dētib⁹ tetrahēdo: vel im
pingit cornib⁹ alios violēter opp
mēdo: aut pede percutit proximo
irascendo: aut dilaniat vnguibus
aliena rapiendo.
¶ Dñica. iiii. post octa. pen
the. euāgel. Scdm Lucā. vi.

In illo tpe. Dixit ih̄s discipulis suis. Estote misericordes sicut et pater v̄r̄ misericors ē. Nolite iudicare: et nō iudicabimini. Nolite condemnare: et non condemnabimini. Dimittite: et dimittentini. Date: et dabitur vobis. Ad sensum bonā et confertā et coagitatā et supereffluentē dabūt in sinū vestrū. Eadē quippe mensura qua mensi fueritis: remetietur vobis. Dicebat autē et eis similitudinē. Nunquā pōt cecus cecū ducere: nōne ambo in foueā cadūt. Non est discipulus super magistrū. Perfe-

ctus autē oīs erit si sit sicut magister eius. Quid autē vides festucā in oculo fratris tui: et trabem autē que in oculo tuo est: nō cōsideras. Quid quō potes dicere fratri tuo. Frater: sine. eijciā festucā de oculo tuo: ip̄e trabē in oculo tuo non vides. Ypocrita: eijce primū trabem de oculo tuo: et tunc p̄spicies et educas festucam de oculo fratris tui. ¶ Postilla.

¶ Estote misericordes sicut et pater vester. et. Luce. vi. et. Mathei vij. et. Marci. iij. h̄istoriā hui⁹ euangeli. dixit dñs ih̄s āno ei⁹. xxxij. 3o Julij. se. v. inditiōe. iij. luna. xvi. Ante initiū istius euangeliij scribit sanct⁹ Lucas qd̄ xp̄s dixit. et. Mutate nihil inde sperātes: et erit merces vestra multa. et eritis filij altissimi: quia ip̄e benignus est super ingratos et malos. Lūc statim sequitur euangeliū hodiernū (Estote misericordes) In hoc euangeliō docet nos xp̄us misericordes esse ad pauperes. ponēs patrē celestē in exemplū cū dicit (Estote misericordes) Sed. nō dicit estote potētes sicut pater vester est. vel sapiētes sicut fili⁹ dei est. s; (estote misericordes sicut p̄r vi celestis misericors est) 1y. de⁹ em̄ releuat mis̄ias n̄ras p̄pter suā bonitatē est. sic et hō d̄s moueri ad releuādā mis̄iā p̄pter amorē b̄itatis diuine (nolite

iudicare). s. temerarie de proprio.
(nō iudicabimini). s. a deo. (nō
te condēnare. nō cōdēnabimi-
ni) quasi dicat. 7 si forte ex fragili-
tate humana otingat vos suspici-
ose iudicare: nolite tamē condēna-
re. i. aliqūē dignū condēnatiōe cō-
dēnate diffinire. quia aliq̄s est ho-
die malus q̄ fortassis cras erit bo-
nus. Exemplū in paulo. vt patet
Actū. ix. 7 in publicano: vt patz
Luce. xviij. (dimittite). s. iniurias
vobis illatas a primo (7 dimittet
vob̄). s. peccatū vestrū a deo cui
frequēter iniuriati fuistis (date). s.
tēporalia (7 dabitur vobis) Glo.
interl. vita eterna. Guill. dātī pau-
perib⁹ non solū dantur spūalia in
presēti 7 celestia in futuro: immo
etiā tēpalia 7 naturalia bona ei mlti-
plicātur. ergo dicit (mensurā bo-
nā) q̄tum ad bona fortune q̄ ali-
quādo cōferūtur ppter opera pi-
etatis (7 confertā) q̄tum ad bona
nature: sicut sanitas 7 huiusmodi
que etiā aliquādo cōferūtur pro-
pter opera pietatis (7 coagitatā)
q̄tum ad bona gratie (7 sup̄flue-
tem dabūt in sinū vestrū) q̄tum ad
bona glorie. Et ideo dicit apls. i.
ad Thimo. iij. Pietas ad om̄ia va-
let promissionē vite q̄ nunc est ha-
bēs 7 future (eadē quippe mensu-
ra qua mensi fueritis remetiet vo-
bis) 2y. qz fm q̄ opera pietatis
sūt maiora: erit 7 retributio maior
Ista tamē maiortas est attrēdenda
semp fm magnitudinē interioris
affectus. vñ 7 adar. xij. vidua que

misit duo minuta in gazophilatiū
fm testimoniū saluatoris dī: plus
misisse q̄ multi diuites q̄ magna
dona miserant. Unde Hiero. Que
offerūtur nō suo pōdere sed offerē-
tis volūtate pensant (Dicebat au-
tē 7 illis). s. discipulis suis 7 turbis
(similitudinē Nūq̄ potest cec⁹)
idest carēs sapiētia 7 sciētia (cecū
ducere). i. ignorātem docere 7 diri-
gere. quasi dicat non (nōne ambo
in foueā cadūt). i. in perditionem.
Primo enī cadūt in foueā culpe. se-
cūdo in foueā gehēne. vnde Bre.
in pastoralī. Cum pastor per ab-
rupta graditur: consequens est vt
grex ad precipitiū sequat. Unde e-
tiā Ecclesiastici. x. Qualis rector ci-
uitatis: tales 7 qui habitāt in ea.
(Nō est discipulus super magistrū)
2y. 7 ideo nō est mirū si ipsū se-
quit. vñ subdit (perfect⁹ aut oīs
erit si sit sicut magister ei⁹) qz si as-
similetur bono magistro erit per-
fectus scdm veritatē (Nō est disci-
pulus sup̄ magistrū) Gor. de quo
magistro dicit Nathe. xxiij. ad a-
gister vester vn⁹ est xps. Itē Job
.xij. Vos vocatis me magister 7
dñe 7 bñ dicitis: suz etem. 7c. (per-
fect⁹ autē oīs erit si sit sicut magi-
ster eius) nā huius magistri. scilz
xpi imitatio est hūana perfectio.
vnde Augu. Sūma perfectio xpi-
ne religionis est imitari quē colis
(Quid autē vides festucam) idest
peccatū videlicet minus (in oculo
fratris tui) idest in conuersatione
7 conscientia eius. (7 trahem) idē

est maius peccatum qui est in oculo tuo). i. in teipso (non cōsides ras) vt pz Ro. v. Qui aliū doces: et teipm nō doces. (aut quō potes dicere fratri tuo: frater sine). i. per mitte. (eijciā festucā). i. culpā mōdicā (de oculo tuo: ipse trabē i oculo tuo non vides ypocrita) Gor. quia scz hec facis ex simulatione: nō ex dilectiōe iusticie. s. q. arguis et ponderas pctā aliena vt lateant tua. (eisce primo trabem de oculo tuo) Lp. qz hic est ordo charitatis q. a seipso icipiat: vt pz puer. xviii Just^{us} prior est accusator sui. Sz in oppositū multi sūt q. alios corrigūt et seipos negligūt. (et tūc cōspicies vt educas festucā). i. puū defectū. (de oculo fr̄is tui). s. postq. emēdasti tuos magnos defectus. Circa p̄is euāg. vbi dī. Estote mi sericordes. Notādū ē q. duo tenemur primo. s. cōpassionē cordis: et bñficiū opis si assit facultas. A p̄mo null^{us} excusat. qz oīs hō debet cōpati p̄mo afflicto: et in necessitate cōstituto. A scōo. s. bñficiō opis excusant multi. s. qñ facultas deest. s. si facultas adest tūc in necessitate p̄mo q̄libet tenet subuenire. vñ. j. Joh. iij. Si q̄s habuerit substantiā hui^{us} mūdi et viderit fr̄em suū necesse h̄re: et clausērit viscera sua ab eo: quō charitas dei manet in eo. q. d. nullo modo. ergo signū est q. charitas dei non est illo hoīe. vñ ex iaz dictis pz q. nō dare elemosynā cū nō habz nō est signū q. charitas dei nō sit in

tali hoīe. sed nō cōpati pauperibus et tribulatis est signū q. charitas dei nō est in eo. vñ elemosyna interior scilicet cōpassio cordis est maior elemosyna q. datio nūtrimēti. Sequit^{ur} in euangelio. Nolite iudicare Unde hic sequit^{ur} vtrū omnia dubia sint in meliorē partem interpretāda. Respōdeo scōm sanctū Thomā de aquino. q. qui habet malam opinionē de aliquo sine causa legitima iniuriat^{ur} ei^{us}. Ideo quilibet in omni causa dubia debet factum vel dictū proximi in melius interpretari. Et melius est q. aliquis frequēter fallat^{ur} habens opinionē de aliquo malo q. q. rarius fallatur habens malā opinionē de aliquo bono. quia ex hoc fit iniuria alicui: nō aut^{em} ex p̄mo. hec ille. Sequit^{ur} nunc. Date et dabitur vobis. Unde hic querit^{ur} vtrum dare elemosynā sit in precepto. Respōdeo scōm sanctū Thomam. vbi supra. quia cum dilectio proximi sit i precepto: necesse est omia illa cadere sub precepto sine quibus dilectio proximi non seruatur. ad dilectionē aut^{em} proximi pertinet vt ei non solum velimus bonum: sed etiam operet^{ur} bonū. scōm illud. j. Joh. iij. Non diligamus verbo neq. lingua: sed opere et veritate. Et ideo elemosynarū largitio est sub p̄cepto debitis circumstantijs obseruatis. q. in dante sit superfluum: et in recipiente necessitas. alias est in cōsilio et nō in precepto.

Dñica. v. post octauas pē
tpecostes euāg. scōz Luceā. v.

In illo tpe. Cū
turbe irruerent
in ihm vt audī
rēt verbū dei. ⁊
īpe stabat secus
stagnū genazareth: ⁊ vidit du
as naues stātes secus stagnū.
Piscatores autē descenderant
⁊ lauabāt rētia sua. Ascen
dēs autē ī vnā nauim que erat
symonis: rogauit eū a terra re
ducere pusillū. Et sedēs doce
bat de nauicla turbas. Et ces
sauit autē loqui dixit ad symo
nem. Duc in altū ⁊ laxate rhe
tia v̄ra in capturā. Et rīdens
petrus dixit illi. Preceptor p

totam noctē laborantes nihil
cepimus. in verbo autē tuo la
rabo ⁊ rēte. Et cū hoc fecisset
conduferūt pisciū multitudi
nem copiosā. Rūpebatur autē
rēte eorū: ⁊ annuerunt socijs
qui erant in alia nauī vt venī
rent ⁊ adiuarēt eos. Et vene
runt ⁊ impleuerūt ambas na
uiculas: ita vt penē mergeren
tur. Qd cū videret symon pe
trus procidit ad gēua iesu: di
cens. Eri a me dñe: qz homo
peccator sum. Stupor enī cir
cū dederat eum: ⁊ oēs qui cum
illo erāt in capturā pisciū quā
ceperāt. Sillr autē iacobū ⁊ io
hannē filios zebedei qui erāt
socij symonis. ⁊ ait ad symo
nem iesus. Noli timere ex hoc
iam eris hominis capiēs. Et
subductis ad terram nauibus
relictis oībus secuti sunt eū.

C Postilla.

Cum turbe irruerent in ies
sum ⁊c. Luce. v. historia hui⁹ euā
gelij facta ē āno xpi. xxxj. viij. kl.
a. iij. feria. iij. inditione. iij. luna
xv. Ante initium illius euangelij
scribit sc̄tus Lucas qd oēs qui ha
bebant infirmos varijs languorib
us: ducebāt illos ad iesū. at ille
singulis manus imponēs curabat

post hoc sequitur euangelium hodie
ernu. (Cum turbe irrueret in iesum).
Gor. Ecce turbamur deuotio: nun-
quid legis tantus scribarum et pharise-
orum ad christum conuersus propter ver-
bum dei. Dulcedine enim sua deus ab-
scondit a sapientibus et prudentibus:
et reuelat eas puillis: ut patet Math.
xj. (ut audiret eum) quia esuriebat au-
dire verbum dei: ideo irruerunt in eum
propter nimiam deuotionem audiendi ipsum
ipse stabat secus stagnum genaz-
areth. Lp. Est lacus magnus per quem
transit iordanis. Et aliquando vocatur
mare galilee. quia transit per medium
galilee. (Et vidit duas naues secus
stagnum). i. ad littus stagni. (Pis-
catores autem descenderunt) scilicet de nauibus
in littus. (et lauabant rheta) scilicet a-
mouentes inuidias ut rheta plene
carent. (Ascendens autem in unam na-
uim quam erat symonis). i. petri (roga-
uit eum a terra reducere pusillum) Lp.
ra. ut de nauis populum sedentem in lit-
tore conuenientius doceret. (et sedens)
tamquam doctoris auctoritate utens.
(de nauicula docebat turbas. Ut
autem cessauit loqui). i. postquam finiuit
sermonem suum. (dixit ad symonem). i.
petrum. (duc in altum) Lp. hoc
est ad locum aque magis profundum
qui est conuenientior ad piscandum
(et laxate rheta vestra in capturam)
scilicet piscium. (Et respondens petrus di-
xit. Preceptor per totam noctem
laborans nihil cepimus) Lp. quia
quibus diligentiam magnam adhibueri-
mus. (in verbo autem tuo. Gor. i. in
obediendo verbo tuo. (laxabo rhe-

te. Et cum hoc fecissent). i. cum lax-
assent rheta in verbo domini. (con-
serunt piscium multitudinem copios-
sam) Gor. obediebant pisces christo
cui subiecta sunt omnia. volucres celi.
et pisces maris. ps. viij. (Rumpe-
batur autem rheta eorum) Lp. ex
quo patet duplex iraculum. Pri-
mum quod ceperunt magnam multitu-
dinem piscium supra modum insolitum
et impossibile per viam humanam.
Secundo quod illa magna multitudo pis-
cium tenebatur in rheta rupto. (et
annuerunt sociis qui fuerunt in alia
nauis ut veniret et adiuuaret eos. et
venerunt et impleuerunt ambas nauis
culas: ita ut pene mergerent. Quod
cum videret symon petrus. Gor. scilicet quod
ad primum verbum domini cepissent tam
ineffabilem multitudinem piscium (petrus
dixit ad genua iesu) tanquam dominus suum co-
gnoscens. (dicens. Exi a me domine). i. re-
cede. (quia homo peccator sum) Lp. reputa-
bat enim se indignum praesentia christi. Genu
modo dixit centurio. Math. viij. Domine
non sum dignus ut intres sub tectum meum
(Stupor enim circumdederat eum). i. ad-
miratio magna propter facta christi in-
solita (et omnes qui cum eo erant in
captura piscium quam ceperant. Stupor
autem et stupor circumdederat iacobum
et iohannem filios zebedei qui erant
socii symonis) Isti filii zebedei erant
in alia nauis: et erant consanguinei
christi: scilicet filii sororis beate marie
virginis. (Et ait ad symonem iesus) scilicet
ipsum consolando. (Noli timere ex
hoc). i. de cetero (eris homines capiēs)
per sanam doctrinam trabes ad vitam eter-

nam. Hoc postmodū ostensuz ē:
 vt habetur Actū. ij. vbi petrus
 in vno sermone conuertit tria mi
 lia iudeorum. (Et subductis ad ter
 ram nauibus: relictis omnibus).
 scilicet in nauibus manuū instru
 mentis. (secuti sunt eum) scilicet sp
 mon petrus ⁊ alij qui erant cum
 eo. Circa p̄sens euangeliuz vbi di
 citur. Irruerunt in iherosolimam vt eum
 audirent. Hugo de prato dicit q̄
 tripbarie homines diuidunt circa
 verbuz dei. Quidam audiunt ⁊ nō
 faciūt. ⁊ isti sūt mali ⁊ acriter ver
 berantur. Unde Luce. xij. Seruus
 sciens voluntatem domini ⁊ non
 faciens plagis multis vapulabi
 tur. Quidam nec audiunt nec faci
 unt: ⁊ isti sunt pessimi. quia con
 tēnunt ⁊ audire ⁊ facere. ⁊ quod li
 bet istorum potest esse peccatum
 mortale. quia q̄uis aliqua igno
 rantia excuset: scōz illud. i. ad Lhi
 motheū. j. Ideo misericordiam cō
 secutus sum: quia ignorans feci
 in incredulitate. Tamen ignoran
 tia crassa ⁊ supina ⁊ effectata non
 excusat: imo de se potest esse mor
 tale cum separet a regno christi. j.
 Corinthioz. xiiij. Qui ignorat ig
 norabitur. Quidam audiunt ver
 bum dei ⁊ faciunt: ⁊ isti sunt bea
 ti. vt patet Luce. xj. Beati qui au
 diunt verbum dei: ⁊ custodiunt
 illud.

Dominica. vi. post octauas
 penthecostes. Euangeliū scōz

Mattheum. v.

In illo tpe. Dis
 cit iesus discipu
 suis. Amē amē
 dico vobis: nisi
 abūdauerit ius
 sticia vestra plus q̄ s
 scribarū ⁊ phariseorū nō intrabitis in
 regnum celorum. Audistis q̄
 dictum ē antiquis. Non oc
 cides. Qui autem occiderit re
 us erit iudicio. Ego autem di
 co vobis: quia omnis qui ira
 scitur fratri suo reus erit iudi
 cio. Qui autem dixerit fratri
 suo racha: reus erit consilio.
 Qui autem dixerit fatue: reus
 erit gehenne ignis. Si autem
 offers munus tuum ante alta

re: et ibi recordatus fueris quia frater tuus habet aliquid aduersus te: relinque ibi munus tuum ante altare: et vade prius reconciliari fratri tuo. et tunc veniens offeres munus tuum.

Postilla.

Nisi abundauerit iusticia vestra. Math. v. historia huius euangelij facta est anno christi. xxxj. p. vus Julij. feria. v. luna. xvj. iditioe. iij. Ante initium illius euangelij scribit sanctus Math. e. q. christus dixit discipulis suis. Sic luceat lux vestra coram hominibus ut videant opera vestra bona et glorificent patrem vestrum qui in celis est. Nolite putare quoniam veni solvere legem aut prophetas. non veni soluere: sed adimplere. Amen dico vobis: donec transeat celum et terra: iota unum aut unus apex non preteribit a lege donec omnia fiant. Item apex masculini generis dicitur sumi tas a pedibus remota. et quicquid apex dicitur lucerna. et proprie dicunt apices iste ille alte que in frontispicio murorum scribuntur. frontispiciu dicitur frontis spaciuz. et quilibet lra dicitur quicquid apex. Item secundum Augustinum. super illud Math. v. Iota unum aut unus apex etc. Iota est minor de ceteris. Apex est in summitate ipsius peticule. Tunc postmodum sequitur euangelium hodiernum. (Nisi abundauerit iusticia vestra plusquam scribarum et phariseorum non intrabitis in regnum celorum). Sciendum quod iusticia scriba

rum et phariseorum erat falsa. quia solum cauebant sibi a malis opibus et non a malis voluntatibus: putantes precepta dei prohibitiua esse solum per mala opera exteriora quibus vnus alteri nocet: et non prohibitos esse actus interiores. scilicet rancores: odia: malas voluntates et desideria nocendi. Lpra. Et eodem modo dicebant de hoc precepto. (Non occides) quod hic prohibet occidendi factum: et non occidendi propositum. et hoc est quod christus dicit. (Audistis quia dictum est anti quis. Non occides). scilicet homines. (Qui autem occiderit) actualiter et iniuste. (reus erit iudicio). Lpra. i. testimonium accusatione: ut legis iudicio puniatur. i. morte corporali. quia lex puniunt secundum talionem. Unde Gen. ix. Quicumque effuderit humanum sanguinem fundetur sanguis eius. Item Exo. xxxj. Oculum pro oculo: dentem pro dente. (Ego autem dico vobis). Scilicet id est plus impono vobis. (omnis qui irascitur) motu interioris odij (fratri suo). scilicet persone et non vicio: ut sic iam per vicium non per zelum. (reus erit iudicio). i. dignus accusati one apud deum. (qui autem dixerit fratri suo racha) Secundum Augustinum. Hieronymum. et Chrysostomum. Racha est quedam vox per rumpens ex ira: significans paruipensionem vel vilipensionem. vel etiam vox interiectiua que oritur ex indignatione contra aliquem quemadmodum achabeu: et consimiles que ostendunt motum indignatis animi. (reus erit consilio). i. consensu iudicium esse damnam sententiam contra eum. et dictanda

sibi penam. q: p̄ctm̄ eius venit in
 noticiā hoīum per exterius signū
 indignātis animi. (Qui at̄ dixerit
 fatue). i. qui vsq: ad verba cōtu-
 meliosa p̄cesserit (reus erit gebē-
 ne ignis) q̄ est certa dānatio ⁊ eter-
 na. (Si offers manus tuū ad alta-
 re). i. si offerre p̄ponis munus bo-
 ni opis xp̄i. (⁊ tibi recordatus fue-
 ris quia frater tuus). s. quem lesi-
 sti. (habet aliqd̄ aduersum te) pro
 illata iniuria. (relinque ibi munus
 tuū ante altare) siue coram deo. nō
 dicit reporta. quia deus nō mun⁹
 repellit: sed charitatē proximī que-
 rit. (⁊ vade pri⁹ reconciliari fratri
 tuo). Lp̄. hoc pōt̄ intelligi dupl̄r.
 Uno modo pedib⁹ corpis: ⁊ hoc
 debet fieri si cōmōde possit habes-
 ri ip̄ius fratris offensi p̄ntia. Si at̄
 nō possit sufficit ad eū ire pedib⁹
 mentis qd̄ sit qñ habet p̄posi-
 tum satisfaciēdi loco ⁊ tempe cō-
 petenti. ⁊ hoc modo vtitur ecclia
 romana qñ eū cōsistentē absoluit:
 ⁊ sibi satisfactiōnē lesio fiendā ipo-
 nit. (reconciliari fratri tuo). Gor.
 Si leseris satisfaciēdo vel veniam
 petendo. si oderis rancorē deponē-
 do. si te oderit ad amicitia reuocā-
 do. Unde etiā Chrysostō. Si cogi-
 tatu offendisti: cogitatu recōcilia-
 re. si verbis: verbis. si factis: fac-
 tis. (⁊ tunc) post recōciliationem.
 (veniens offeres munus tuū) Gre-
 gorius. «Unus nō accipit: nisi ate
 discordia ab animo repellat̄».

C Onica. vij. post octauas
 penthecostes euangeliū scdm̄

Marcū. viij.

In illo tpe. Cū
 turba plurima
 esset cum ihesu:
 nec haberēt qd̄
 manducarēt: cō-
 uocatis discipulis ait. Adise-
 reo: super turbā: quia ecce iaz
 triduo sustinent me: nec habēt
 qd̄ māducēt. ⁊ si dimiserō eos
 ieiunos in domū suam defici-
 ent in v̄sa. quidam enim ex eis
 de longe venerūt. Et respōde-
 rūt ei discipuli sui. Unde istos
 poterit hic quis saturare pani-
 bus in solitudine. Et interro-
 gavit eos. Quot panes habe-
 tis. Qui dixerunt: septem. Et
 precepit turbe discumbere su-

per terram. Et accipiens septem panes gratias agens fregit: et dabat discipulis suis ut apponerent et apposuerunt turbe. Et habebant pisciculos paucos: et ipso benedixit et iussit apponi. et manducauerunt et saturati sunt. et sustulerunt quod superauerat de fragmentis septem sportas. Erant autem qui manducauerant quasi quatuor milia. et dimisit eos.

¶ Postilla.

Cum turba plurima esset cum ihesu etc. Marc. viij. Mat. xvj. Luce. ix. Joh. vi. Hist. huius euangelij facta est anno xpi m. c. xij. kal. Julij. sabbato. luna xij. indictione. v. Ante initium illius euangelij scribitur Mat. xvi. q. accesserunt ad ihesum turbe multe habentes secum multos claudos: cecos: debiles: et alios infirmos multos. et proiecerunt eos ad pedes eius: et curauit eos ita ut turbe mirarentur. Videntes autem multos loquentes: claudos ambulantes: et cecos videntes: magnificabant deum israel. Ergo dicit euangelij hodiernum. (Cum turba plurima esset cum ihesu: nec haberet quod manducarent) Hec turba sequebatur dominum ihesum propter verborum suorum dulcedinem: et propter infirmorum sanationem.

(conuocatisque discipulis ait. Misco super turbam) Luce. ix. Hoc precepit discipulis ut ipsos induceret ad pietatem. (quia iam triduo sustinet me). Luce. ix. Quia tantum afficiebant ad doctrinam xpi audientiam et videndum eius miracula. quia per tres dies non redierant ad loca propria manentes cum christo in loco deserto et sub diuo. ex quo patet eorum deuotio. (nec habet quod manducet). Luce. ix. Quia ciuitaria que de domibus suis asportabant iam erant consumpta: ideo nec prima die nec secunda die hoc miraculum fecit. cum quia alimenta habebant. tum quia magis apparuit tunc hoc miraculum quando eis victus omnino defuit (et si dimiserunt eos ieiunos in domum suam deficient in via: quidam enim ex eis de longe uenerunt). Iacobus. Illi de longe ueniunt qui de peccatis se ad deum conuertunt. Unde ps. cxviii. Longe a peccatoribus salus etc. (Et responderunt ei discipuli sui. Unde istos poterit his quis saturare panibus in solitudine). quasi diceret. locus iste desertus est: et uille multum distant. ideo non possumus habere ad satiandum tantam multitudinem populi et tam famelicum. (Et interrogauit eos. Quot panes habetis. Qui dixerunt septem. quod erat quasi nihil respectu tante multitudinis. Remigius. Non interrogat dominus quasi nesciens quot panes haberent: sed ad hoc ut cum res

sponderet septem: quo pauciores
diceret panes eo magis miraculū
diffamaret et notius fieret. (Et p̄
cepit turbe discubere sup̄ terram.
et accipiens septē panes gr̄as agēs
fregit.) Multiplicauit autē x̄ps pa
nes primo benedicēdo: per qđ in
struimur qđ cibū benedicere debe
mus. Scđo frāgēdo: ad innuendū
qđ in n̄ris cōiuijs pauperib⁹ pa
nem frāgere debemus. Tertio gra
tias agēdo: ad innuendū qđ in no
stris refectionib⁹ gr̄as agere debe
mus. Un̄ Remigi⁹ sup̄ Math. In
eo qđ gr̄as egit nobis reliquit exē
plū vt de oib⁹ donis celitus col
latis gr̄as referam⁹. (Et dabat dis
cipulis suis vt apponeret: et appo
suerūt turbe). Unde Beda. qđ dñs
discipulis dedit panes vt appone
rent turbe: designat qđ spūalis sci
entie dona tribuit aplis. et per eo
rum ministeriū voluit ecclie vite
cibaria distribui. (Et hebāt pau
cos pisciculos quos siml̄r bene
dixit: et iussit apponi). Unde notā
dum qđ dñs dedit eis panes: et pa
nis ē cib⁹ quo sustentat vita: et
significat verbū dei: et odit eis pis
ces: ad cōdimentū cibī: per quos
signant exēpla. Et ita dñs designa
uit qđ pani. i. verbo dei addendū
est cōdimentū boni exēpli. magis
enī suadet exēpla qđ verba. (Et su
stulerūt qđ supauerat de fragmē
tis septē sportas). Jacob⁹. Cōlu
it autē x̄ps vt colligeret fragmēta.
primo propter exēplū. in hoc da
tur nobis exemplū vt ea qđ nobis

superfunt: vel etia⁹ ea que nobis
ieiunando subtrahimus: pauperi
bus erogemus. Unde Augustin⁹.
De tuo ieiunio fames pauperis sa
tietur. Secūdo propter documētū
vt ex hoc instruamur qđ illis qđ sūt
misericordes pauperibus tempo
ralia multiplicant. hoc pater. iij.
Regum. xviij. in vidua que helpā
pauit: cui dñs farinam multiplica
uit et oleum. (Erant autē qui man
ducauerāt quasi quattuor milia).
scilicet viri: exceptis mulieribus
et paruulis qui in lege nō numera
bantur. (et dimisit eos) scilicet redi
re ad propria. Circa presens euan
gelium vbi dicitur. Accepit Ihes
us septem panes. Est diligenter
notandū qđ hec resectio differt ab
illa de quinqz panibus ordeaceis
et duobus piscibus quā m̄ ponit
Iohānes in euangelio suo qđtū ad
sex. primo quia ibi fuerunt quin
qz panes. hic vero septem. Secū
do quia ibi fuerunt ordeacei: hic
vero triticei. Tertio quia ibi fuit
duo pisces solū: hic vero plures
licz pauci et parui. Quarto qđ ibi
federunt super fenum: hic vero su
per terram. Quinto quia ibi fue
runt quinqz milia hominū ad mā
ducandū: hic vero quattuor milia
Sexto quia de illis duodecim co
phini fragmentoz fuerunt eleua
ti: hic autē septē sporte fuerunt ele
uat e plene.

Octaua octaua post p̄thes
costes euāge. scđz Math. viij

In illo tpe. Dixit ih̄s. d. s. Attēdite a falsis prophetis q̄ veniūt ad vos in vesti-

mētis oīiū: intrinsecus autem sūt lupi rapaces. Et fructibus eorū cognoscetis eos. Nunq̄d colligūt de spinis vuas: aut de tribulis ficus. Sic oīs arbor bona fructus bonos facit: mala autem fructus malos facit. Nō pōt arbor bona fructus malos facere: neq; arbor mala fructus bonos facere. Oīs arbor q̄ nō facit fructū bonū eradicetur: et in ignem mittetur. Agitur ex fructibus eorū cognoscetis eos. Nō omīs q̄ dicit

mihi dñe dñe: intrabit in regnū celozū: sed q̄ facit volūtatē patris mei q̄ in celis est: ip̄e intrabit in regnū celozū.

¶ Postilla.

¶ Attēdite a falsis pphetis. Mathei. viij. Luce. vi. Histo. hui⁹ euāg. facta est āno xp̄i. cxxi. ij. 3o Julij. s̄c̄. v. luna. cxi. inditiōe. iij. Ante initīū presentis euāgelij scribit sac̄r Mat̄. in eodē ca. q̄ xp̄s dixit discipulis suis. Omīa quecūq; vultis vt faciāt vob̄ hoīes et vos facite eis similiter. hec est em̄ lex et pphete. Intrate per angustā portā: q̄ lata est porta et spaciōsa via q̄ ducit ad peritiōnē. et multi sūt qui intrāt per illā. q̄ angustā porta et arcta via q̄ ducit ad vitā: et pauci sunt q̄ inueniūt eā. Et postmodū statim seq̄tur euāgelīū hodiernū. (Attēdite a falsis pphetis) In hoc euāgelio docet dñs fideles suos sibi diligēter cauere a falsis pphetis et peruersis xp̄ianis: q̄ verbis cōfitem̄ deū: et factis negāt. ergo dicit (Attēdite). i. diligenter caute (a falsis pphetis) Sor. i. a deceptorib⁹: hereticis: ypocritis et a falsis xp̄ianis: et huiusmōi. Et hoc ideo ne tales corrupta vita sua et malis moribus fideles alliciant ad mala. et singulariter amonet eos caute sibi ab ypocritis dicēs (q̄ veniūt ad vos in vestimentis oīiū) idest sub simulatiōe exterioris sanctitatis (intrinsecus aut̄ sunt lupi rapaces) quia interiorius sunt pleni

malo: simulantes exteriorē sanctitatem ppter inanē gloriā et mundanā laudē. aut propter tēpalia aliqua cū aliorū dāpno (a fructibus eorū). i. operib⁹ (cognoscetis eos). s. f. naturaliter: quia hypocrite et heretici diu latere nō possūt quin erūpāt in aliquo signo per qd se prodāt quia sicut nūq̄ vel vix potest ignis abscondi q̄ fumū nō emittat: sic simulator vix potest diu latere qn signo vbo vel opere scipm ostēdat (Nūq̄ colligūt de spinis vuas). i. opera iusticie (aut de tribulis ficus). s. humilis cōuersatio nis ad deū (sic omnis arbor bona) idest homo habēs bonā volūtātē (bonos fructus facit). L. y. q. talis vt sic semper facit opa bona. Cū Orige. Arbor bona est bonus homo habēs bonā volūtātē. radices sunt cogitationes. folia verba. fructus opera. Notandū q̄ homo bonus potest bonā volūtātē deferere: et sic mala arbor fieri. vbi gr̄a: Judas q̄ diu in vocatiōe saplica pmasit bona arbor fuit: et postmodū malū fructū protulit quādo xp̄s tradidit. Magdalena in p̄mis mala arbor fuit qn peccauit: et postmodū bona arbor qn penituit. et sic tūc bonū fructū protulit (Ois arbor q̄ nō facit fructū bonū excidetur). 8or. a consortio omniū beatorū: quod est grauissimū in damnatis suppliciu (et in ignē mittet) scz gehenne. Chiristofo. Due sunt pene. excidi: et in ignem mitti (igitur ex fructibus eorū cognoscetis

eos) scz in futuro. Quis heretici et hypocrite et falsi xp̄iani in hoc seculo quādoqz nō plene cognoscantur: tamen peracto presenti seculo ex fructibus. i. ex finalib⁹ eorū premijs et retributionibus manifeste cognoscantur quales fuerunt. (Non omnis qui dicit michi dñe dñe intrabit in regnū celoz.) Semel dicit q̄ credit corde. Bis: q̄ etiā fidē confitetur ore sed nō opere. et talis nō intrabit in regnū celoz. (sed qui facit volūtātē patris mei qui in celis est) idest qui habet veram fidem xp̄i in corde: et eandem confitetur ore. et cum hoc operatur opera ad fidem pertinētia: et maxime qui seruat mandata dei Talis dicit ter dñe: et talis facit volūtātē dei. et sic consequenter (ipse intrabit in regnū celoz.) vt patet Mathei. xij. Si vis ad vitam ingredi serua mandata. Circa presens euangeliū vbi dicitur. Omnis arbor bona bonos fruct⁹ facit. Notandū q̄ hugo de prato dicit. q̄ opus virtutis dicitur bonū propter quinqz. Priuo quia est a bono. scz deo. Hoc patet q̄a ipse est optimū et summū bonū. vt patet Isaye. xxxvi. Omnia opera nostra operat⁹ es in nobis domine. Opera mala sunt a diabolo instigante. et a mala volūtate operantis. vt patet Johānis. viij. Adē dāp est et pater eius. Secūdo quia procedit de loco bono. scz de celo vt patet Jacobi p̄mo. Omne datū optimū et omne donū perfectū de

fursus est. 7c. Item procedit de cor
 de bono. vt patet Mathei. xij. Bo
 nus homo de thesauro bono cor
 dis sui profert bonu: malum autē
 opus de malo procedit. scz de regi
 one demonū. de concupiscētia car
 nis 7 de malicia mudi. vt patet. i.
 Johānis. v. Lotus mūdus in ma
 ligno positus est. Tertio quia fa
 cit hominē bonū. Nichil enī est
 quod facit hominē bonū nisi o
 pus virtutis. neq3 dignitas: neq3
 diuitie. neq3 scientia. neq3 aliquid
 aliud. Vnde Aristoteles. ij. Ethic.
 Virtus uest que habentem bonuz
 facit 7 opus eius laudabile reddit
 Malū autem opus hominē malū
 facit qui tamē naturaliter bon⁹
 est. vt patet Osee. ix. facti sunt ab
 hominabiles sicut ea que dilexe
 runt. Quarto bonū opus omni
 bus placet 7 sapit habentibus re
 ctum 7 non infectū gustum. Nam
 bonū est quod omēs homines ap
 petunt. Vnde Boecius de consola
 tione philosophie. Vntibus ho
 minū naturaliter inserta est cupi
 ditas veri boni. 7c. Etia ipsi ma
 lis bonū opus videtur bonū: q̄
 uis interdum propter corruptio
 nem gustus non sapiat ipsis ma
 lis. Vnde patet q̄ bonū opus deo
 7 hominibus placet. vt patet Ec
 clesiastici. xlv. Dilectus deo 7 ho
 minibus moyses: quia scilicet bo
 nus erat. 7c. Malum autem quasi
 omibus displicet: ac etiā ipsis ma
 lis quando scilicet ratione vtun
 tur 7 redeunt ad seipsos. Quinto

quia ad locum bonū ducit. scz ad
 celum qui est locus beatorum. vt
 patet. Mathei. xxv. Venite bene
 dicti patris mei possidete. 7c. Ma
 la autem opera ad malū locū dū
 cunt. scilicet ad infernū. vt patet
 Luce. xvi. Mortuus est diues 7 se
 pulchus est in inferno. Vnde etiam
 Mathei. xxv. Ite maledicti in ignē
 eternum. 7 cetra.

¶ Dñica. ix. post octa. pēthe.
 Euangel. Scdm Lucā. xvi.

¶ In illo tpe. Di
 cit ihs discipulis
 suis parabolaz
 hanc. Homo q̄
 daz erat diues q̄
 habebat villicū. Ethic diffas

matus est apud illū quasi dis-
 sipasset bona illius. Et voca-
 uit eū et ait illi. Quid hoc au-
 dio de te. Redde rationē villi-
 catiōis tue: iam enī nō poteris
 villicare. Ait aut villicus intra-
 se. qđ faciā: qđ dñs me⁹ aufert
 a me villicationez. Fodere nō
 valeo: medicare erubesco. scio
 quid faciā: vt cū amotus fue-
 ro a villicatione recipiant me
 in domos suas. Conuocatis
 itaqz singulis debitoribus do-
 mini sui: dicebat pmo. Quan-
 tū debes dño meo. Et ille ait.
 Centū cados olei. Dixitqz il-
 li. Accipe cautionē tuā et sede
 cito scribe quināginta. Dein
 de alio dicit. Tu vero q̄ztum
 debes. Qui ait. Centum cho-
 ros tritici. Ait illi. Accipe lit-
 tras tuas et scribe octuaginta.
 Et laudauit dñs villicū iniq̄-
 tatis quia prudēter fecisset: qđ
 filij huius seculi prudentiores
 filijs lucis in generatione sua
 sunt. Et ego dico vobis. Faci-
 te vobis amicos de māmōna
 iniquitatis: vt cū defeceritis reci-
 piāt vos i eterna tabernacūla.

¶ Postilla.

¶ Homo quidā erat diues,

Luce. xvi. historia huius euāges-
 lij facta est āno xpi. xxxij. v. kl. oc-
 tobris. dñica. luna. xij. inditōe. v.
 Ante initiū illius euangelij scribit
 sanctus Lucas de filio pdigo qui
 dissipauit oēm substantiā suam vi-
 uendo luxuriose. Et postmodū ce-
 pit egere et cupiebat implere ven-
 trē suū de filiquis quas porci mā-
 ducabant: et nemo illi dabat. Qui
 surgēs vēit ad patrē suū dicēs. Pa-
 ter peccaui in celū et corā te: iā nō
 suz dignus vocari fili⁹ tuus. Quo-
 modo pater cum gaudio suscepit
 eū: et fecit cuius solēne dicēs. hic
 fili⁹ meus mortuus erat et reuixit:
 perierat et inuētus est. Hoc euāge-
 liū legit in q̄dragesima. sabbo an-
 te dñicam Oculi mei. Lunc post-
 modū seq̄tur euāgeliū hodiernū.
 (Homo quidā.) Lp. i. ipse deus p
 nob humanat⁹ (erat diues) qđ ip̄si
 us sunt celū et terra et oīa in eis cō-
 tenta. Un. ps. xliij. Dñi est terra
 et plenitudo ei⁹ orbis terraz et vni-
 uersi q̄ habitāt in eo. (qui habes-
 bat villicū) Lp. i. dispēsatozem cui
 tradidit bona sua ad dispensandū
 Et sic quilibet homo est villicus
 dei: eo qđ deus cuilibet homini cō-
 mittit gubernādas: et ad volūtātē
 dñi sui dispensandas triplices res
 scz res t̄piales. corpus et aīam. Et
 hoc est cōtra illos qui dicūt. Ego
 sum dñs oīm facultatū meaz. Un
 Ambro. Bona hoīs nō sunt q̄ se-
 cū ferre nō pōt (hic diffamat⁹ est
 apud illū quasi dissipasset bona il-
 lius) qđ frequēter cōtingit quādo

quis male vtitur his que ei a deo
comissa sunt. s. expēdendo in sup-
bia. in crapula. in luxuria. ⁊ sic de
alijs. vel vires sui corporis in pec-
catis consumit (⁊ vocauit illū) Gor.
vocat dñs quēlibet hoīem inspi-
ratiōibus interius. predicatiōibus
exterius. beneficijs. flagellis: ⁊ in
cutiēdo terrore extremi iudicii: ⁊ ti-
more eterne dāpnationis (Et ait il-
li. quid hoc audio de te) quasi dis-
cat: est ne hoc vez. dissipasti tēpo-
ralia. inquinasti corpus: ⁊ animā
in peccatis tuis occidisti (redde ra-
tionē villicatiōis tue) qđ erit i mor-
te hoīs. tūc em opozt hoīem red-
dere rationē de omnibus sibi omis-
sis vsq; ad vltimū quadriatē (ait
autē villicus intra se. Quid faciā)
Sic peccator intra se cogitare de-
bet: quid faciā vt eternā dāpnati-
onē euadā (quia dñs meus aufert
a me villicationē) idest dispensati-
onē omniū rez michi cōmissarū.
q; tunc amplius nō erit tēpus me-
rendi neq; penitēdi (fodere nō va-
leo: mendicare erubescō) Conside-
randū est q; in alia vita homo nō
potest bona operari quib; merea-
tur ⁊ iuuēt ad gloriā: nec pōt men-
dicare. i. orando obtinere tunc ve-
niā peccatorū aut augmentū glie.
quia tempus presentis vite cōpa-
ratur estati. Alia vero vita. s. futu-
ra est similis hyemi: quia que ho-
mo hic seminat: ibi et metet (Scio
quid faciā: vt cum amotus fuero
a villicatione) idest cū per mortē
subtract; fuero a presenti vita: in

qua potest homo mereri vel de-
mereri (recipiant me in domos su-
as) idest per eoz suffragia ⁊ mē-
ta recipiāt in vitam beatā in reg-
nū celoz: que domus pauperū est
vt patet. Mathei. v. Beati paupes
res spiritu qm ipsoz est regnū ce-
loz (Cōuocatis singulis) Gor. idē
est singulatim (debitorib; dñi sui)
singulatim alloquebat; vt quili-
bet reputaret sibi factū beneficiū
speciale nesciens q; alij etiā facta
esset relaxatio. Scđo ne indignare-
tur aliquis ipsoz: q; plus remit-
teret alijs q; sibi. nec relaxat totum
vt magis lateret dñm suū (dicebat
primo. Quātum debes dño meo.
At ille dixit. Centū cados olei) Be-
da. cados grece est amphora lati-
ne continens tres vinas. (Dixit il-
li. Accipe cautionē tuā) Gor. Cau-
tio est instrumentū quod ad cau-
telam de cōtractu debiti ppria ma-
nu scriptū est: quod alio noīe di-
citur cyrographū (⁊ sede cito scri-
be quinquaginta) ⁊ sic dimidiāz
partem annaliū redditū ei dimi-
sit. (Deinde alio dixit. Tu q; tu; de-
bes. Qui ait. centū choros tritici)
Gorra. Lbor; triginta modijs im-
pletur. ⁊ chorus est mensura ari-
doz: cados liquidoz. (Ait illi. Ac-
cipe littras tuas ⁊ sede ⁊ scribe oc-
tuaginta) Gor. ⁊ sic quintā partē
debitorū dimisit ei. preciosius est
autē oleū q; triticū sustentamentū
Ideo preponit debitorem olei de-
bitorū tritici. (Laudauit autē dñs
villicū iniquitatis) idest villicum

iniquū. Illucius fuit iniquus dup-
plici iniquitate. Primo quia bona
dñi sui dissipauit. Secūdo q̃ de re
suo furatus est. Laudauit eū. nō
simpliciter: sed s̃m quid. q̃ vt di-
cit glosa. nō laudauit eū de fraude
sed de prudētia: q̃ sibi prouidit in
posterū (quia filij hui⁹ seculi) Lp
ra. idest hoies t̃p̃alib⁹ intenti (pu-
dentiores). i. magis astuti ⁊ serui-
di sunt in t̃p̃alibus negotijs agen-
dis (q̃ filij lucis.) id ē q̃ homines
spiritualibus deputati: sicut in ne-
gocijs sp̃ualibus. Et hoc videm⁹
ad sensum frequēter accidere. Lu-
ius vna ratio est corruptio nature
propter q̃ homo p̃nior est ad ma-
lū q̃ ad bonū. Alia ratio est: quia
bona t̃p̃alia sunt presentia: ⁊ ideo
fortius mouēt animū. q̃ s̃m Ari-
stotelē. P̃fēs obiectū mouet sen-
sus (Et ego dico vob⁹) hic dñs pa-
rabolā istam adaptat ad nostrā e-
ruditiōē ⁊ salutē: ⁊ ad elemosina-
rū largitiōē (facite vob⁹ amicos)
idest pauperes, ⁊ bonos homines
⁊ etiā sanctos angelos (de māmō-
na iniquitatis) dāmōn est demō-
tentās de diuitijs male acquirēdis
Dicūtur autē diuitie māmōna in-
iquitatis: q̃ frequēter ad iniquita-
tē inducūt. quia faciūt hominē su-
perbiere. inebriari. luxuriari. lude-
re. ⁊c. Unde Augusti. Om̃is diues
aut est iniquus: aut heres iniqui.
Itē q̃ raro sine pctō acquirūtur.
Unde ap̃ls. Qui volūt diuites fie-
ri incidunt in laqueos diaboli. Itē
q̃ ineqliter possidētur ab hōib⁹

Nā vnus in ipsis abūdat ⁊ ali⁹ pa-
rū aut nichil de ipsis habet (vt cū
defeceritis) Lp. i. in vita p̃ mortē.
(recipiāt vos in eterna tabernacu-
la). i. per sua merita ⁊ suffragia im-
petrēt apud deū vos finaliter reci-
pi i vitā eternā. ¶ Unde circa p̃fēs
sens euāgel. vbi dicit. facite vob⁹
amicos de māmōna iniquitatis.
Notandū q̃ q̃tuor modis possu-
mus nob⁹ facere amicos cū rebus
tēporalib⁹. Primo cū integre resti-
tuūtur heredit⁹ ea q̃ per rapinam
vel per furtū male habita sūt. Et
similiter petit remissio de iniuria
eis illata: differendo restitutiōē.
Secūdo cū ignorat. cui restituat:
⁊ tunc de consilio cōfessoris pau-
peribus erogetur Tertio cū aliq̃s
cōtra institutiōē ecclēsie lucrat.
vt laborādo dieb⁹ festiuis vel aliis
ter: ita tamē q̃ nō tenet ad restitu-
tiōē: vt est lucrū de iure meretris
cio. Tunc em̃ faciēda est medicina
vnde facta sunt vulnera. ⁊ danda
est de hoc elemosina pauperibus
Quarto faciēdi sunt amici de diui-
tijs que iniqu⁹ seruātur cū nimia te-
nacitate. Pōt em̃ q̃s dāpnari eo q̃
nō sua. vt patz dñi. x̃p̃. Disce
dite a me maledicti in ignē eternū.
Esuriui ⁊ nō dedistis michi man-
ducare. Unde diues epulo dānat⁹
est: quia nō dedit sua. vt patet in
euāgelio. Luce. xvi.

¶ Dñica. i. post octa. p̃the.
Euāgelii. Scdm̃ Lucā. xix.

In illo tpe. Cū appropinquasset ih̄s iherusalē videns ciuitatē fleuit super illā dicens. Quia si cognouisses et tu: et quidē in hac die tua que ad pacē tibi. nunc autē abscō dita sunt ab oculis tuis. Quia venient dies in te: et circundabūt te inimici tui vallo: et circū dabūt te et coangustabunt te vndiq: et ad terram proster- nēt te et filios tuos qui ī te sūt. Et nō relinquent in te lapides super lapidem: eo qd nō cogno- ueris tempus visitationis tue Et ingressus ī templū cepit eijcere vendentes et emētes: di-

cēs illis. Scriptū est: quia do- mus mea domus oratiōis est. vos autē fecistis illā speluncā latronū. Et erat quotidie do- cens in templo.

Postilla.

Cū appropinquasset ih̄s iherusalem. et. Luce. xix. historia huius euāgelij facta est anno xp̄i mccc. xiiij. kl Aprilis. dnica palma- rū. luna. x. inditione. vi. Ante ini- tium illius euāgelij scribit sanct⁹ Lucas in eodem capitulo. qd dñs ihesus cum in die palmarū appro- pinquaret ad descensum montis oliueti: ceperunt turbe: descenden- tiū gaudentes laudare deum voce magna super omnibus quas viderant virtutibus dicentes. Benedic- tus qui venit rex in nomine dñi: Pax in celo et gloria in excelsis. Et quidam phariseorū de turbis dixe- runt ad illum. Magister: increpa discipulos tuos. Quibus ipse ait Dico vobis quia si his tacuerint lapides clamabūt. Tunc sequitur euāgelij hodiernū (Cum appro- pinquaret ihesus iherusalē) Lya Non solū corporis gressu: sed etiā compassionis affectu (videns ciuitatem) scilicet iherusalē: in qua diu vigerat cultus diuinus (fleuit super illā) Lya. scz fletu compas- sionis. tum propter mala culpe q̄ ibi multiplicata fuerunt. tum pro- pter mala pene q̄ futura immines-

bant. Notandū q̄ x̄ps quater fle-
uit. primo in natiuitate. vt p3 Sa-
piētie. vii. primā vocē similē omi-
bus emisi plorās. Unde etiā cani-
tur. Uagit infans inter arta posi-
tus p̄sepia. Scōdo in lazari susci-
tatione. Tertio super ciuitatē ihe-
rusalē. Quarto in sua passione. vt
pat3. hebre. v. Cū clamore valido
et lachrimis exauditus est (q̄ si co-
gnouisses) Sor. f. ruinā et subuer-
sionē que tibi imminet (et tu) sup-
ple fletes. (et quidē in hac die tua)
sc3 prospera in qua facis volunta-
tem tuā (q̄ ad pacē tibi). f. modico
tpe duraturā. et ideo nunc gaudes:
q̄ imminētia nō vides (nūc autē
abscondita sunt ab oculis tuis) sc3
mala q̄ futura sunt tibi (q̄ veniēt
dies in te et circūdabunt te inimici
tui) Sor. p̄ncipes romani cū exer-
citu valde forti (vallo) ad lram: q̄
tres aggeres dicūtur romani fecit
se circa iherusalē capiendā (et coā
gustabūt te vndiq3). f. cōcludēdo
et prohibēdo introitū et exitū in-
troductionē victualium et armorū.
Unde Iosephus dicit. q̄ p̄re angu-
stia famis: mulieres pueros p̄p̄-
os comederūt (et ad terrā p̄sternēt
te) Capta em ciuitate turres et mu-
ros diruerūt: et cūcta edificia eiece-
rūt i terrā (et filios tuos q̄ in te sūt)
Sor. i. habitatores tuos aliquos
occidēdo: aliquos captiuādo (Et
nō relinquet in te lapidē sup lapi-
dē). f. fundit et euertēdo. Hoc iā pa-
tet ad oculū: q̄ sepulchrū x̄pi qd
olim erat extra ciuitatē: iam est in

medio ciuitatis (eo q̄ nō cognoue-
ris tps visitatiōis tue). f. quo crea-
tor oīm per incarnatiōis mysteriū
et per p̄dicatiōis officiū te visitare
dignat⁹ ē. quē nō recepisti: s3 vsq3
ad mortē persecut⁹ fuisti. Sciendū
q̄ misericors deus nō statim punit
hoies cū peccāt: sed prolōgat ip-
sis vitā p̄pter emendā. Sicut ho-
mo cū videt foramē in sotularib⁹
vel in vestimētis suis: non statim
eos pijcit: sed facit eos refici quo-
usq3 nō sit ampli⁹ spes de reparati-
one ipsorū. Sic dñs ihs x̄ps nō sta-
tim puniuit iherlīm: sed per quadra-
gintaduos ānos p̄traxit. sed q̄ in-
uenit eā incorrigibilē: tūc permis-
it eā destrui a romanis p̄ncipib⁹
sc3 Lito et Vespasiano (et ingressus
templū) et hoc p̄pter nrām instru-
ctionē. Unde Chyso. Tu x̄pi imi-
tator fact⁹: cū ingressus fueris ali-
quā ciuitatē: ante oēm actū ad ec-
clesiā curre: q̄ p̄p̄iū boni filij
est vt veniens p̄mo currat ad do-
mū patris. (Lepit eijcere venden-
tes et emētes) Ly nā sacerdotes p̄-
pter cupiditatē et auaritiā suā in
primo atrio tēpli fecerūt tria loca
venalia vt adueniētes si nō habe-
rent quid offerrēt inuenirēt ibi ad
emendū. et si aliqui nō haberēt vn-
de emerēt: posuerūt ibi nūmulari-
os a quib⁹ acciperēt mutuo pe-
cuniā. Sed queritur hic. quare nō
resisterūt x̄po. Respondet Lyra.
q̄ ex oculis ei⁹ et facie eribat qdaz
fulgor terrens eos: ita q̄ non au-
debant resistere. sicut etiā in voce

sua terruit eos qui veniebāt ad capiendū euz. q̄ cū audirēt ipm dicētem: ego sum: abierūt retrosum ⁊ ceciderūt i terrā. vt hēt Job. xviij. In volūtate xpi erat oñdere infirmitatem assumptā: ⁊ etiā sue diuinitatis virtutē. (dicēs illis. Scriptū est enī) Isa. lvi. (Dom⁹ mea) Gor. idest meo cultui dedicata. In q̄b⁹ verbis oñdit se esse deuz. q̄ tēplū solius dei est. (domus orōnis est). nō domus negociatiōis: nō vane locutionis: nō spectaculorū. Et iō dicit Augu. in regula. in oratorio Nemo aliqd agat nisi ad qd factū est: vnde ⁊ nomē accepit. (Nos at fecistis illā speluncā latronū). q̄ ipi nō curabāt de cultu dei: sed de excoiatione ppli per astutias exquisitas. Spelunca aut latronum dicit esse locus vbi spolia q̄ rapiuntur ponunt. ⁊ hoc fecerunt sacerdotes de tēplo: vt iā dictū ē. (⁊ erat docens quotidie in templo). Unde Grego. Redemptor noster nec indignis nec ingratis predicationis verba subtrahit. In hoc dat nobis exemplū predicandi. Notandum q̄ illi ad quos pertinet vt predicet frequēter debet predicare ⁊ q̄ hoc negligunt: multas cōmisiones q̄ habent in sacris scripturis sm Buil. incurrunt. Unde Ezech. xxxiij. Si dicēte me ad ipiū impie morte morieris: ⁊ nō annūciaueris: nec locut⁹ fueris vt se custodiat ipius a via sua: ipse ipi⁹ in impietate sua moriet. sanguinē eius de manu tua requirā. Cū Isa. vi.

Ue mihi q̄ tacui. q̄ vir pollutus labijs ego sum. Itē. j. ad Corinth. ix. Ue mihi est si nō euāgelizauero vobis. Circa pñs euāgeliz. vbi dicitur Cū dēs ciuitatē fleuit sup eā. Notandum q̄ vt ex scriptura haberi pōt quadruplex est fletus xpi q̄ signat quadruplicē fletum quē in hac vita hñe debemus. primus est flet⁹ infantie. Sicut de xpo canit. Uaggit infans iter arta positus p̄sepia Cū Sap. vij. Similē voce oibus emisi plorās. qui significat fletum quem debemus hñe pro incolatus pñtis miserie. Cū Augu. Puer q̄ nascit a ploratu incipit: nec ridere potest statim natus plorat propheta sue calamitatis. Scōs ē fletus quo fleuit sup lazarus ad vitam eum reuocando. q̄ significat fletum quē hñe debemus pro patrie dilatiōe. Cū ps. cix. Ne mihi q̄ incolatus meus prolongatus est. Tertius ē flet⁹ quo fleuit sup ciuitatem hierusalē in die palmarū. q̄ significat fletū quē hñe debemus pro cōpassione miserorū vt patz Jere. ix. Quis dabit capiti meo aquā: ⁊ oculis meis fontē lacrimarū: ⁊ plorabo die ac nocte interfectos filie ppli mei. Cū etiā is. Lxx. ij. Quis infirmat ⁊ ego non infirmor. q̄s scādalizat ⁊ ego nō proz. Quart⁹ ē fletus quo fleuit in cruce. vt pz ad Hebr. v. Cū clamore valido ⁊ lachrymis offerens exaudit⁹ ē pro sua reuerētia. q̄ significat fletū quē hñe debemus in cruce pñie ex cōpūctiōe pctōz.

Unde ps. vj. Lauabo per singulas noctes lectum meum. idest cor meum ⁊ facies anime mee. Sic fleuit ⁊ lauit magdalena ⁊ mundata est. Luce. vij. Sic fleuit ⁊ lauit petrus petrum suum. vt pz Luce. xxij. Egredis foras fleuit amare.

Dñica. xj. post octa. pēthe. Euāgelium scdm Lucā. xvij.

In illo tpe. Dixit iesus ad quosdam qui in se confidebant tanq̃z iusti: ⁊ aspernabantur ceteros parabolā istā. Duo hoīes ascēdebāt in templum vt orarent vnus phariseus: ⁊ alter publicanus. Phariseus stans hec apud se orabat. Deus gratias ago tibi

quā non sum sicut ceteri hominū: raptor es: iniusti: ⁊ adulteri: velut etiā hic publicanus. Ieiuno bis in sabbato. Dedit mas do om̃is que possideo. Et publicanus a longe stans nolebat nec oculos ad celum leuare sed percutiebat pectus suū dicens. Deus propicius esto mihi peccatori. Amē dico vobis: descendit hic iustificatus in domū suā ab illo. quia oīs qui se exaltat humiliabitur: ⁊ qui se humiliat exaltabitur.

CPostilla.

Dixit ihs ad quosdā q̃ zc. Luce. xvij. Historia huius euāgelij dixit dñs anno eius. xxiiij. kl. a pilis. dñica. luna. x. inditione. vj. Ante initium p̃ntis euāgelij scribit sanctus Lucas in eodem cap. q̃ xpus dixit parabolā istam. Iudei quidam erat in quadā ciuitate qui deum nō timebat ⁊ hominē nō verebatur. Quidā autē quedam in ciuitate illa veniebat ad eum dicens. Vindica me de aduersario meo: et nolebat per multum tēpus. Post hoc dixit intra se. Et si deum non timeo nec hominē reuereor: tamē molesta est mihi hec vidua. vindicabo illam. s. faciēdo ei iusticiā: ne i nouissimo veniēs sugillet me. idest suffocet me tediosis clamoribus. Lucanus. Itēz sugillare idest

suffocare. strangulare. condēnare
tunc postmodū sequit̃ euangeliū
hodiernū. (Dixit iesus ad quosdā
qui in se confidebāt). i. suis meri-
tis. (tanq̃ iusti) cum tamē iniusti.
quia humilitatē nō habebāt sine
qua nullus est iustus. (et asperna-
bantur ceteros) quia non attende-
bant illud. Isa. xxxij. Ne qui sper-
nis: nōne et ipe sperneris. (duo ho-
mines ascenderūt in tēplū). Lyrā.
q̃ ad lram tēplū erat in alto situ;
scz in monte moria. vt habet. ij.
Paralipo. ij. (vt orarēt) nō ad con-
fabulādū: nō ad mulieres vidēdū.
(vn⁹ phariseus). Gor. i. apparēs
iustus. pharisei enī distinguebāt
ab alijs in bitu: in obseruantijs et
cultu religiōis ppter qd̃ dicti sūt
pharisei. i. diuisi ab alijs hoīb⁹.
(et alter publican⁹). i. publicis ne-
gocijs intētus q̃ de cōmuni cursu
implicāt ad pctm̃. (pharise⁹ stās)
Gor. Ecce supbia: cuz tñ flectere
genua vel aliquo alio modo se in-
clinare. (hec apud se orabat. Lyr.
Iste pharise⁹ pprie nō orauit: sed
magis se iactabat dicēs. (De⁹ grās
ago tibi). Gor. Dale incepit iste
phariseus suaz oionē. Debuit enī
incipere in sui accusationē. scdm̃
illud. Prover. xvij. Iustus in prin-
cipio accusator est sui. In medio
supplicare et orare: et in fine grās
agere: sicut facit sacerdos in missa
sua. Primo enī accusat se in gene-
rali cōfessione dicendo. Lōfiteor.
Scdō de⁹ supplicat deprecatur
multiplici oione. Et vltimo dō re

graciat̃ in gratiarū actione cū di-
cit. Ite missa est. vel Benedicamus
dño. dō grās. (quia nō suz sicut ce-
teri hominū). q. d. solus iust⁹ suz
oēs ceteri pctōes. (raptōres: iniu-
sti et adulteri). Gor. raptōres enī
sunt qui primoz suoz substātiā
rapiunt. Iniusti qui psonas corū
ledunt et cōprimūt. Adulteri q̃ vt
ores primoz polluūt. (velut etiā
hic publican⁹) quem iudicat et cō-
denat. Post hoc enumerat bona
sua dicēs. (ieiuno bis in sabbto.
.i. hebdomada q̃ apud iudeos to-
ta denoiabat a sabbato tāq̃ a di-
gniori) (decimas dō oīz que possi-
deo. Lyr. pharisei de multis deci-
mas dabāt. vt de mēto. de aneto. et
de cymino. vt patz Math. xxij. ad
qd̃ nō tenebāt vt ceteris iustiores
apparerēt (sed publicanus a lōge
stās) Lyr. Ecce dei timor q̃si nō eēt
dign⁹ ad altare appropinq̃re. (no-
lebat nec oculos ad celū lenare).
Ecce pudor. Quia ppter pctā sua
nō audebat celū respicere (sed pcti-
ciebat pct⁹ suū) Ecce dolor d̃ pec-
catis cōmissis (dicēs. De⁹ ppitius
esto mihi pctōi). Ecce vera et pu-
ra cōfessio Et ista iā dicta sufficiūt
ad remissionem pctōz. ideo seq̃t̃.
(Amen). i. veraciter (dico vobis:
descēdit hic) scilicet de templo dei
quod erat in monte. (iustificat⁹).
scilicet de impio factus iustus per
gratiam et misericordiam dei. quia
deus humilibus dat gratiam. (in
domum suam ab illo). s. phariseo
supbo: cui⁹ superbia corripēbat

oia bona opa eius. Unde Augu.
 Superbia etiā bonis opibus insi
 diatur vt pereat. (qz ois q se exal
 tat) Ly. per supbiā. (humiliabit)
 per penā. (r q se humiliat) per ve
 ram cōfessionē pctōz(exaltabit).
 in glia per remunerationē. Sicut
 enī in statera materiali vna parte
 depressa altera eleuat r ecōuerso.
 Sicut in statera diuine iusticie decre
 tuz est vt qui eleuant per supbiā
 in vita pñti:deprimant per penā
 cōfusibile in vita futura. Et econ
 uerso qui spōte humiliant in pre
 senti ppter deuz:in futuro ad glo
 riā eleuabunt. Circa pñs euange
 liuz vbi dicit. Deus pñtis esto
 mi pctōri. Notandū q qlibet pec
 cator debet pro se laborare vt pe
 nitētiā veram agat in pñti vita.
 Primo propter acerbitatē ignis
 purgatorii. quia ignis ille est idē
 cum igne infernali:scdm Thomā
 de aqno. Unde etiā scūs Grego.
 in.iiij. dialog.c.xlv. In eodem ig
 ne purgat electus r detinet dam
 natus. Unde mgt sniaz li.iiij.di.
 xliij.c.vj. Illa pena est grauior oī
 bus alijs. Excedit enī oēm penam
 vite pñtis etiam quam passi sunt
 martyres. Scdo rōne diuersitatis
 penarū. quia ibi sunt pene diuer
 se scdm diuersitatē pctōz. Est ibi
 r penarū modus. Nam pro men
 sura peccati erit r plagarū modus.
 Deutro. xxv. Tertio rōne diutur
 nitatis. quia ibi annus pro die cō
 putat. Unde Ezech. iij. Diē pro
 anno dedi tibi. diem. s. in pñti tpe

pro anno. s. in futuro. Quarto ra
 tione ifructuositatis. quia illa pe
 na nō valet ad meritum: sed soluz
 ad satisfactionez. r est inuolunta
 ria. Pena autē in vita presenti est
 volūtaria r meritoria. Quinto ra
 tione dānositatis. quia qdū anī
 ma est in pena caret gloria. modo
 retardari a gloria excedit oēm pe
 naz vite pñtis: r pñtīm in talibz
 qui nisi esset adhuc pena illi per
 soluēda: statim deum viderent. qz
 tales in gratia moriunt r nihil im
 pedit quādo qs in grā dei ab hac
 vita decessit: nisi solutio pene pro
 pctis pro qbus hic nō plene satis
 fecit r. Unde hūme. Nunqz enī
 a quoqz dei facies videbit donec
 per penā venialiū peccatorū qua
 drans minimus persoluat.

C Dñica. xij. post octa. pēthe
 coste euāg. scdm Marcū. vij.

In illo tpe. Eriens iesus de finibus tyri: venit per sydonem ad mare galilee inter medios fines decapoleos: et adducunt ei surdum et mutum et deprecabatur eum ut imponat illi manum. et apprehendens eum de turba seorsus: misit digitos suos in auriculas eius: et expuens in terras: tetigit linguam eius. Et suspiciens in celum: ingemuit et ait. Effera. quod est ad aperire. Et statim aperte sunt aures eius: et solutum est vinculum lingue eius: et loquebatur recte. Et precepit illis ne cui dicerent. Quanto autem eis precipiebat: tanto magis plus predicabant: et eo amplius admirabatur: dicentes. Bene omnia fecit: et surdos fecit audire: et mutos loqui.

CPostilla.

Eriens iesus de finibus tyri et. Marc. vij. Math. xv. Hoc signum fecit dominus iesus christus anno eius. xxxij. xli. Decembris. feria. v. luna xvij. inditione. iij. Ante initium preceptis euangelij scribit scriptus Marc. capi. vj. quod ubique dominus iesus introibat in vicos vel in villas aut in

ciuitates: in plateis ponebant infirmos: et deprecabant eum ut vel fimbria vestimenti eius tangeret. et quotquot tangebant eum salui fiebant. Postmodum sequitur euangelium hodiernum. (Eriens iesus de finibus tyri venit per sydonem ad mare galilee) Lpra. Lprus et sydon sunt quedam ciuitates site in terra promissionis prope montem lybani. Mare galilee est quidam lacus per quem transit iordanis (inter medios fines decapoleos.) Unde Jacobus. Decapoleos est regio decem urbium trans iordanem ad orientem. Et cum venisset iesus christus ad locum illum. (adducunt ei surdum et mutum) non erat talis a natiuitate: nec ab infirmitate superueniente: sed a demone ipsum obsidente eius auditum impediente et loquelam. (et deprecabant eum ut imponat illi manum). scilicet ut ipsum sic curaret. per quod datur intelligi quod aliqui precibus sanctorum et etiam bonorum hominum salus alicui impetratur. (Et apprehendens eum de turba seorsum) Unde Iacobus. Per quod datur intelligi quod ille qui saluari desiderat malas societates dimittat. (misit digitos suos in auriculas eius) Lpra. per digitos intelligitur gratia spiritus sancti quam infundit christus in cor peccatoris. (et expuens in terram tetigit linguam eius) per salinam sapientia diuina intelligitur. Lho. Omnia que in christi corpore fuerunt sancta et diuina fuerunt siue vestimenta eius: siue digiti eius siue sputum eius. Et ideo aliquando curabat per tactum vestimentorum;

aliquādo per digitum: aliquādo
per spiritū. sicut p̄ hic in euāgelio
(Et suspiciēs in celum) per qđ do
cet nos vt sepe ad celū respiciam?
qđ ibi est amic⁹ n̄r: auxiliū n̄m: ⁊
hereditas n̄ra. (ingemuit) qđ face
re voluit vt ostēderet hūane natu
re veritatē. Itē vt ostēderet pctōi
bus gemēdi necessitatē. qđ qui sa
nari vult a pctis prius debet inge
mere. vt p̄. Ezech. xviij. In qua
cunq; hora pctōr ingemuerit ⁊c.
(⁊ ait. Effeta. qđ est ad apire) Lyrā
Ostendēs se verū deū curādo per
imperitū. (⁊ statim apte sunt aures
eius. ⁊ solutū est vinculum lingue
eius: ⁊ loquebat recte) Jacobus.
Vinculū lingue tūc solutū est qñ
hō lingua vtiť ad orationē: ad p
rimi edificatiōē ⁊ informatiōē:
ad pcti cōfessionē: ⁊ ad dei laudē.
(⁊ p̄cepit illis ne cui dicerēt) vt va
nam gloriā fugiendā esse doceret.
(Quāto autē eis p̄cipiebat: tanto
ampli⁹ predicabāt) Unde Augu.
per hoc x̄ps volebat pigris ostē
dere cū quāto seruiore p̄dicare des
bent: q̄bus iubet vt p̄dicēt qñ illi
qui phibent tacere non poterāt.
Lyrā. Bñficiat⁹ de bñficijs acce
ptis debet se gratū oñdere ⁊ bñfa
ctorē laudare: q̄uis bñfactor hoc
nō q̄rat. (⁊ eo. ampli⁹ amirabāt)
Ly. De tāta hūilitate (dicētes. Be
ne oīa fecit. ⁊ surdos fecit audire.
⁊ mutos loq̄) Circa p̄ns euāgelii
vbi dī. Suspiciēs in celū. Notādi
qđ hugo de plato dicit qđ quater
legimus iesum oculos subleuasse.

primo passurus: vt patz Joh. vj.
Cum subleuasset oculos iesus ⁊c.
Secūdo respōsuz legisperito datu
rus: vt patet Luce. x. Tertio sur
dum ⁊ mutum sanaturus: sicut p̄
in verbis p̄missis. Suspiciēs in
celum ⁊c. Quarto lazarus suscita
tur⁹. vt patet Johis. xj. Ubi sci
endum qđ oculis mentis nostre ce
lum respicere debemus ⁊ ad ipm
anhelare: ⁊ hoc propter tria. Pri
mo quia ciuitas nostra ē vbi pers
petue manere debemus. vt patet
Hebre. xij. Nō habemus hic mas
nentē ciuitatē: sed futuram inquis
rim⁹. Exemplū de illis qui in alie
na patria demorant quomō cor
ad terram suam ponūt si illuc redi
re intendant. alias non habēt ibi
cor suū si in terra in qua habitant
edificant: ⁊ de patria sua amplius
nō cogitāt. Scđo quia ibi est p̄
ter noster ⁊ mater nostra: ⁊ fr̄es ⁊
sorores ⁊ amici nostri: scz x̄pus ⁊
beata virgo ⁊ alij sancti: qui am
plius nos diligunt. q̄ parētes car
nales pueros suos. Sperare etiā
debem⁹ qđ ibi sint aīe p̄decessorū
n̄rorū qui in fide x̄pi mortui sunt.
Oīa ista trahūt desideriiū hoīs ad
celū. Tertio qđ ibi est thesaur⁹ n̄r
scz merces operū nostrorū: ⁊ etiā
meritū x̄pi ⁊ beate virginis marie
oīum electorū in celo existentū: qđ
est thesaur⁹ indeficiēs oēm suffici
entiam h̄ns: qđ nec auferri nec cor
rumpi pōt. Magn⁹ autē ⁊ p̄ciosus
thesaurus multū trahit cor hoīs:
vt patet Mathei. vj. Ubi est thes

factus tuus: ibi est et cor tuum.

Dñica. iiii. post octauas
penthecostes euāgelium scdm
Lucam. x.

In illo tpe. Di-
xit ihs discipulis
suis. Beati oculi
li qui vident que
vos videtis. Di-

co enī vobis q̄ mlti pphete et
reges voluerūt videre q̄ vos
videtis et nō viderūt: et audire
q̄ vos auditis et nō audierūt.
Et ecce q̄dam legisperitus sur-
rexit tēptās illū: et dicens. Ma-
gister: quid faciendo vitā eter-
nāz possidebo. At ille dixit ad
eum. In lege quid scriptū est.
Quomō legis. At ille respon-

dens dixit. Diliges dñm deū
tuum ex toto corde tuo: et ex to-
ta anima tua: et ex oībus viri-
bus tuis: et ex omni mente tua
et proximū tuum sicut te ipm.
Dixitq; illi. Recte respondis-
sti. Hoc fac et viues. Ille autē
volens seipsum iustificare dis-
xit ad ihesum. Et quis est me-
us proximus. Suspiciēs autē
ihesus dixit. Homo quidam
descendebat ab hierusalem in
hiericho et incidit in latrones:
qui etiam despoliauerūt eum:
et plagis impositis abierūt se-
miviuo relicto. Accidit autem
vt sacerdos quidam descende-
ret eadem via et viso illo pre-
terijt. Similiter et leuita cum
esset secus locuz et videret illū
pertrāsijt. Samaritanus autē
quidam iter faciens venit se-
cus eum: et videns eum mise-
ricordia motus est: et appro-
pians alligauit vulnera eius:
infundēs oleum et vinum. Et
imponens illum in iumentum
suum duxit in stabulum: et cu-
ram eius egit. Et altera die p-
tulit duos denarios et dedit sta-
bulario: et ait. Curam illius
habe: et quodcūq; superoga-

ueris ego cum rediero reddam
tibi. Quis horum trium videtur
tibi proximus fuisse illi qui in-
cidit in latrones. At ille dicit.
Qui fecit misericordiam in illum.
et ait ihesus illi. Vade et tu fac
similiter.

¶ Postilla.

¶ Beati oculi qui vident que
vos videtis. Luce. x. Mat. xij.
Ante initium illius euangelij scribit
scilicet Lucas quod ipse dixit discipulis
suis. Qui vos audit me audit: et qui
vos spernit me spernit. Et conuer-
sus ad discipulos suos dixit. (Beati
oculi qui vident.) scilicet non solum hu-
manitatem christi: et facta exteriora con-
spiciendo: sed virtutem diuinitatis
latentem intelligendo. (que vos vide-
tis) Gor. Viderunt enim apostoli grati-
osam personam domini nostri iesu christi in assu-
pta humanitate. et crediderunt eum ve-
rum deum et hominem: ergo dicti sunt bea-
ti. Sed iudei: et pharisei: caphphas:
herodes et pilatus solum viderunt
foris christi humanitatem: sed non cog-
nouerunt eius deitatem: ergo non sunt
dicti beati. Unde Hieronimus in omel.
Illos oculos beatos dixit qui ho-
minem videntes deum crediderunt. Ubi
notandum quod si beati fuerunt oculi
qui viderunt christum et crediderunt eum
deum: multo beatiore sunt qui non
viderunt christum in humanitate: et tamen
crediderunt ipsum verum deum in sacro
eucharistie. Unde Ioh. xx. Quia
vidisti me thoma credidisti: beati

qui non viderunt et crediderunt. (Dis-
co enim vobis quod multi prophetarum
reges voluerunt videre quod vos vide-
tis). Sicut Isa. lxiiij. qui dicit. Veni
nam dissipares celos et descenderes
Item sicut aggeus qui dicit aggei
ij. Veniat desideratus cunctis genti-
bus. Item sicut moyses qui dicit.
Dirte domine quem missurus es. Item et
propheta David ps. cxlij. qui dicit
Inclina domine celos tuos et descende.
et plures alij (et non viderunt) Gor.
Scilicet eo modo quo vos videtis
viderunt enim ipsum spiritualiter: sed isti
corporealiter et partialiter habentes eum
et ab eo qui volebant interrogantes (Et
ecce quidam legisperitus). scilicet pericia
israeli: non intelligentia spirituali. Unde
Ambrosius super Lucam. Quidam legis-
peritus verba legis tenens et verba
legis ignorans. (surrexit. scilicet ut me-
lius audiret. (reptans eum et dicens.
Magister) Gor. Magistrum voca-
bat cuius discipulus esse volebat
(quid faciendo vitam eternam posside-
bo) Gor. Vides enim querere humili-
ter cum dixit. magister. sapienter cum
dixit: quod faciendo. utiliter cum audit:
vitam eternam possidebo. (At ille
dixit ad eum. In lege quod scriptum est)
sed in lege diuina que lex legum est.
(Quo legis). id est. quo doces discipu-
los tuos qui adhuc nescis per quod
perueniat ad vitam eternam. (At ille
risu dicens dixit. Diliges dominum deum tuum
ex toto corde tuo) scilicet. Berni. id est. sa-
pienter (Ex tota anima). id est. dulciter
(Ex tota mente) id est. foriter. (et per
primum tuum sicut teipsum). id est. ad quod

teipm .f. ad gratiā in presenti: 7 ad
 gloriā in futuro. vñ eo ordine quo
 teipm .f. infra deū 7 sup oīa tpalia
 (dixitq; illi) .f. ihs phariseo 7 legis
 perito (Recte respōdisti) nō autē re-
 cte fecisti. q; vt dicit glosa. xpus
 laudauit eius respōsum: nō ei⁹ fa-
 ctū (hoc fac 7 viues) quasi diceret
 hoc dicis 7 nō facis: ideo ad vitā
 eternā nō vadis (Ille autē) .f. phari-
 seus 7 legis perit⁹ (volēs iustifica-
 re seipm) .i. demonstrare iustū (di-
 xit ad ihm. et q̄s est me⁹ proxim⁹)
 Gor. forsitā putabat q; xps dixis-
 set: iudeus est prim⁹ tunc. Et tūc
 respōderet oēm iudeū diligo: 7 sic
 appareret iust⁹ (Suspiciēs ihs dix-
 it. Hō quidā descēdebat ab iherlm
 in iberico) q̄ distat a iherlm ad vnā
 dietā (7 incidit in latrones: q̄ etiā
 spoliauerūt eū 7 plagis impositis
 abierūt semiuiuo relicto) Erat em̄
 ad lram inter iherlm 7 iberico soli-
 tudo vel desertū in quo spoliabā-
 tur aliquādo hoīes trāsēntes a la-
 tronib⁹ 7 occidebātur: in qua soli-
 tudine capt⁹ fuit Zedechias rex fu-
 giens de iherlm a satellitibus regis
 babilonis. vt habet Hier. vñio.
 Lxx. Moraliter tamē exponit⁹ de-
 pectōre descēdere a statu iusticie in
 peccatū mortale: qui spoliat⁹ a de-
 monib⁹ 7 relinquitur semiuiu⁹. q; 7
 tollitur ab eo vitā gratie: rema-
 nēte vita nature. Distice etiā per
 hominē iustū. s̄m Gor. intelligit⁹
 adam vel omē genus humanū. Er-
 go dicit (homo quidā) .f. adā vel
 gen⁹ humanū (descēdebat ab iher-

rusalem) .i. de paradiso 7 statu im-
 mortalitatis (in iberico) .i. in mi-
 serias 7 defect⁹ vite presentis (7 in-
 cidit in latrones) .i. in demonū po-
 testates (qui spoliauerūt eū) .f. in-
 dumenta gratie immortalitatis 7
 innocētie auferēdo. vt patz Gene.
 iij. Primi parētes post pccm cog-
 nouit se esse nudos (7 plagis im-
 positis) .i. naturalib⁹ vulneratis 7
 debilitatis per peccatū (abierūt se-
 miuiuo relicto) Hōmo semiuiuus
 relinquitur quādo remanēte vita na-
 ture priuatur vitā gratie. (Accidit
 autē vt sacerdos quidā descenderet
 eadē viā: 7 viso illo p̄terijt. similis
 ter 7 leuita) sacerdos legē signifi-
 cat q̄ data est per moysen. leuita
 pphetas significat q̄ descēderunt
 post moysen. hi viderūt gen⁹ hu-
 manū sauitiatū: q; per legē cogni-
 tio peccati: sed nō potuerūt sana-
 re genus humanū (Samaritan⁹ au-
 tē quidā) .f. qui custos interpreta-
 tur. idest xps q̄ est custos verus.
 (iter faciens) .i. de celo descēdens
 in hunc mundū ppter nostrā sa-
 lutē (vidēs eū) .f. oculo misericor-
 die (misericordia mor⁹ est) .f. ex pas-
 sione. (7 appropriās alligauit vul-
 nera eius) .f. in baptismo peccata
 eius remittēdo (infundēs oleū 7 vi-
 nū) Oleū infundit in vulnera cum
 spem penitentibus tribuit. Vinū
 infundit cum terrore mortis eter-
 ne 7 penaz inferni 7 diem iudicij
 homini incutit (7 imponēs illū in
 iumentū suū) Unde Grego. Iumē-
 tū caro ipsi⁹ est: in quo vulneratū

posuit quādo petā nra ipse poi-
tauit sup lignū in corpore suo. vt
patet Isaye. liij. Vere lāguores no-
stros ipse portauit (duxit in stabu-
lū). i. in p̄sentē ecclesiā (7 curā ei⁹
egit) qz circa egrorū sollicit⁹ fuit
sicut bonus 7 fidelis medicus (Al-
tera die) p̄ma dies fuit dies passi-
onis. altera dies resurrectionis: 7 h̄
est immortalitatis (protulit duos
denarios). i. duo testamenta (7 de-
dit stabulario). i. summo p̄tōfici
scz petro 7 alijs aplis: quibus a-
peruit sensū vt intelligeret scriptu-
ras veteris 7 noui testamēti. (7 ait
Curam illius habe) supple corpo-
ris 7 anime. Ergo dixit p̄mo sta-
bulario. s. petro. pasce oues meas
(7 qd̄cūq; superogaueris) supple
p̄ceptis meis: scz consilia super
addēdo: 7 cū subditis 7 fidelib⁹ la-
borādo (7 ego cū rediero). s. in ius-
dicio extremo. vt patet Actū. s.
Sic veniet quēadmodū vidistis eū
eūtem in celū. (reddā tibi) qz dñs
ihs reddet unicuiq; iuxta opa sua
(quis horū triū videtur tibi prox-
imus fuisse illi qui incidit in latro-
nes. At ille dixit. Qui fecit miseri-
cordiā in illū) Ubi notandū. qd̄ o-
pinio iudeorū erat: qd̄ nō quilibet
homo proximus est: sed tantū ius-
deus. ergo dicunt iudei proximū
suū 7 omnē aliū hoīem alienū. Er-
go xps ostendit in p̄senti euan-
gelio omnē hoīem esse proximum
omī homini qui facit ei misericor-
diā. Unde ambrosi⁹ Cognatio nō
facit proximū: s; misericordia. vn-

de etiā Augu. de doctrina xp̄iana.
Propinq̄tas generis nō facit pro-
ximū: sed opus misericordie impē-
sum. Ex quo patet qd̄ quilibet est
proxim⁹ noster q̄ hic viuit. quia
cuilibet potest a nob̄ impendi mi-
sericordia: vel nob̄ impendere (Ait
illi ihs. Uade 7 tu fac similiter) scz
vt omnē hominē esse amicū 7 pro-
ximū reputes: 7 ei misericordiā im-
pēdas affectu 7 effectū: sicut sama-
ritanus illi iudeo fecit. Unde circa
p̄sens euāgelii vbi dī. Beati oculi
li. q̄ vident. queris in quo cōsistit
beatitudo. Respōdet qd̄ quidam
posuerūt beatitudinē in bonis cor-
poris: vt epicuri. Quidā in bonis
mūdi. scz diuitijs. honore. potētia
7 sic de alijs. Quidā in v̄tutibus
moralib⁹ 7 cognitione creaturaz
7 maxime substantiaz separataz:
vt peripatetici. Xps aut̄ veniens
in mūduz q̄ ad hoc natus est vt te-
stimoniu perhiberet veritati. ostē-
dit qd̄ in omnibus supradictis vera
beatitudo nō cōsistit: sed in visiōe
7 cognitione dei: dicēs. Beati oculi.
li. 7c. Itē queris hic: beatitudo cu-
ius sit: scz an aīe vel corporis. Ad
qd̄ respōdet Augu de p̄ato qd̄ be-
atitudo cōsistit p̄ncipaliter in cog-
noscēdo 7 amādo 7 possidēdo deū
Et beatitudo p̄ncipaliter erit in a-
nima q̄ deū p̄ essentia cognoscet:
7 nō per aliq̄ similitudinē. 7 ipsuz
perfecte possidebit in se tanq; p̄-
p̄iū 7 intrinsecum bonū. Corpus
autē habebit quatuor dotes suas: q̄
sunt agilitas: vt subito ferat quo

cū q̄ aia uolet. Impassibilitas ut
a nulla re possit ledi uel pati. subti-
litas: ita ut mōtes penetret. Et cla-
ritas: ita q̄ in ipsa claritate corpo-
ris claritas ⁊ glia aie cognosceret.
q̄ aia magis beata clarius corp⁹
habebit. Et oīa predicta habebit
corpus ex redūdātia glie aie in cor-
pus. Econtrario de corporib⁹ im-
pioz erit. quia erūt grossa grauiā
passibilia ⁊ obscura. hec ille.

¶ **D**ñica. xiiij. post octa. pen-
the. Euāge. Scdm lucā. xviij.

¶ **I**n illo tpe. Cū
iret ihs in iherl̄m
trāsibat per me-
diam samariā ⁊
galileā. Et cū in-
grederetur quoddā castellū oc-
currerūt ei decē viri leprosi: q̄
steterūt a lōge. ⁊ leuauerūt vo-

cē suā dicētes. Ihesu p̄ceptor
miserere nostri. Quos ut uidit
dixit. Ite ostendite vos sacer-
dotibus. Et factū est dū irent:
mūdātī sūt. Unus aut̄ ex illis
ut uidit q̄ mūdāt⁹ est: regres-
sus est cū magna voce magni-
ficās deū. Et cecidit in faciem
ante pedes eius grās agens. ⁊
hic erat samaritanus. Respō-
dēs aut̄ ihs dixit. Nōne decē
mūdātī sunt: ⁊ nouē ubi sunt.
Nō est inuētus q̄ rediret ⁊ da-
ret gloriā deo: nisi hic alienige-
na. Et ait illi. Surge ⁊ vade:
quia fides tua te saluū fecit.

¶ **P**ostilla.

¶ **C**ū iret ihs in iherl̄m trāsī-
bat. ⁊c. Luce. xviij. Historia hui⁹
euāgelij facta est anno xpi. xxxiij.
ij. Idus martij. feria. ij. luna. iiii. in
ditōe sexta. Ante initiū illi⁹ euāge.
scribit sanct⁹ Lucas. q̄ xpus dixit
discipul⁹ suis. Cū omnia feceritis q̄
p̄cepta sunt vob: dicite serui inuti-
les sumus: qd̄ debuim⁹ facere feci-
mus. (Et factū est dum iret ihs in
iherl̄m). s. ad locū sue passiōis. In
quo ostēdit se spōte passur⁹ (trāsī-
bat per mediā samariā ⁊ galileā.)
Samarita erat terra gētiliū: galilea
iudeoz. ergo utraq; trāsibat q̄ ad
saluādos gētiles ⁊ iudeos venerat
(⁊ cū ingrederet quoddā castellū: oc-
currerūt ei de. vi. le. Lp. q̄ audierāt

fama de miraculis xpi (qui stete-
runt a longe) Lya. tu propter xpi
reuerentia: tum qz nō debebāt ap-
ppinquare sanis hōibus ne eos
inficerēt (et leuauerūt vocem suā)
Ly. ex magno desiderio sanitatis.
(dicētes Ihesu preceptor: miserere
nostri). i. solo xpo potes nos cu-
rare (Quos vt vidit dixit. Ite ostē-
dite vos sacerdotibus) hoc iussit
xpus ppter legis impletionē. Lex
em̄ precepit Leuiti. xiiij. vt mūda-
tus a lepra sacerdotibus se offer-
ret. et hoc duplici de causa. Una
causa qz sacerdotes debebāt iudi-
care vtrū talis esset vere curatus.
Secūda causa qz pro sua emūdati-
one tenebat offerre sacrificiū de-
terminatū in lege. Itē vt daret no-
bis exēplū honorādi sacerdotes.
Itē vt per hoc sacramentū confes-
sionis expmeret. Dicit em̄ xps oī-
bus pctōribus. Ite: quasi diceret
Nō expectetis q cogamini vrgēte
infirmirate quādo oportet sacer-
dotes ad se vocari. sed ite dūz sani
estis ostēdite: nō palliate vos: nō
alios: qz alie persone nō sūt nomi-
nāte in cōfessione. sacerdotibus q
bus data est potestas a xpo ligā-
di et soluedi. vt patet iohis. xx. Ac-
cipite spūm sanctū: quoz remisse-
ritis pctā remittūtur eis (Et factū
est dū irēt mūdātī sūt) In hoc ostē-
dit qz in vera cōfessione peccata di-
mittūtur pctōri a deo: etiā anteq̄
perueniat ad cōfessionē. Un̄ in. ps.
xxi. Dixi cōfitebor. supple in fu-
turo. et tu remisisti impietate pec-

cati mei. Quis postea teneat cōfi-
teri sacerdoti loco dei (Unus ergo
ex illis vt vidit qz mūdatus est: re-
gressus est cū magna voce magni-
ficās deū) Gor. magnitudo vocis
dat intelligere magnitudinē fidei et
deuotiōis (et cecidit in faciem ante
pedes eius) in quo notat eius ma-
gna humilitas (gratias agēs) Est
autē deo valde acceptabilis grā-
actio. vñ Augusti. ad aurelianū.
Quid melius aīo gerim⁹ aut ore
probamus aut calamo expmim⁹:
qz vt deo grās agamus. Nec dici
breui⁹: nec agi fructuosius potest
(et hic erat samaritan⁹) Ly. in hoc
innuit qz alij nouē erāt iudei: nec
reuerſi sunt ad grās agendū: quia
iudei semp fuerūt ingrati taz in ve-
teri qz in nouo testamēto de bene-
ficijs dei (Rīdens aut Iesus dixit
Nōne decē mūdātī sunt: et nouem
vbi sunt). q. d. multi mūdant⁹ et ba-
ptizātur: tñ pauci saluātur. vt pz
Mathei. xx. Multi sūt vocati pau-
ci vero electi (Nō est inuent⁹ qui
rediret et daret gloriā deo: nisi hic
alienigena) Ly. in hoc figuratū su-
it qz gentiles vēturi erāt deuote ad
fidē xpi: iudeis remanētib⁹ in suo
errore (et ait illi Surge vade) nolu-
it em̄ surgere nisi iussus. (qz fides
tua te saluū fecit) In hoc innuitur
qz magnū est meritū fidei: quia p
fidem peccator mūdatur. Itē per
fidē homo iustificat. ad Roma.
v. Iustificati igitur ex fide pacem
habeam⁹ ad deū per dñm nostrū
ihm xpm. Item per fidē homo si

lius dei efficiat. vt patet. Jobis. j.
Dedit eis pates filios dei fieri. ⁊c
Itē p fide homo saluat. Ergo hic
xps di. samarita fides tua te saluū
fecit. Un circa pns euāge. vbi dī.
Itē ostēdite vos sacerdotib⁹: ⁊ dū
irēt mūdātī sunt Un hic qritur: si
pctōr in ipsius cordis contritiōe ab
soluit anteq̃ peruēiat ad sacerdotē
tē vt hic innuit. q: dū irēt mūda
tī sūt. qd facit postmodū sacerdos
⁊ a quo absoluit eū. Rndeo q sol
lus de⁹ absoluit pctōrem a culpa
in ipsa cordis cōtritione. vt patet
Isa. xliij. Ego sum q deleo iniquita
tes tuas ppter me. Sacerdos autē
ministerialiter ⁊ instrumentaliter
pctōrem a pctō absoluit: ⁊ nō so
lū ostēdit absolutū. Est em sacer
dos minister dei ⁊ ei⁹ instrumentū
aliq. ⁊ hoc optie ostēdit xps in la
3 ari resuscitatiōe p quē pctōr re
diens ad dei grām designat quem
xps solus a mortuis reuocauit: s3
aplis mādauit vt eū soluerēt. Sic
p3 q fuit a xpo resuscitat⁹ ⁊ ab a
postolis resolut⁹. Simile est in iu
stificatiōe pctōis quē solus de⁹ re
suscitat a morte culpe: reddens ei
grām suā. s3 sacerdos soluit eū a
cathenis pctōy qbus p talib⁹ cul
pis ligat⁹ tenebat. Exēplū rex vel
potestas in ofilio absolutū male
factorē qui tenet in carcere cathe
nis ligat⁹: ⁊ ministri regis vadūt
ad carcerē ⁊ ex parte regis absol
uūt eū a carcere ⁊ cathenis. ⁊ mi
nistri regis vadunt ad domū ei⁹ ⁊
reddūt ei oia bona sua pps poita:

Sic facit sacerdos q tāq̃ minister
dei absoluit pctōrem a cathenis
pctōy: ⁊ reducit eū in eccliam dei:
⁊ reddit ei omnia bona sua q ante
pctm fecerat. ⁊ facit eū participē
oim bonoy opoy q fuit in ecclia
dei. ⁊ dat ei cibū vite māducare. s.
corp⁹ xpi. ⁊ docet quō debeat vi
uere ⁊ in via dei ābulare ⁊ nō sta
re: q: stare regredi est. Sic p3 q sa
cerdos habet magna facere in iu
stificatiōe pctōis. ⁊ nō solū eum
ostēdere absolutū. Un itez hic q
ritur q sit forma absolutiōis a pec
catis. Respōdeo fm scēm Lho. q
de substantia forme est. Ego absol
uo te a pctis tuis. s3 pmittit oīo. s.
Misereat tui ops. ⁊c. ne effect⁹ sa
cramēti impediat ex parte penitē
tis. Et cōiter appoit. In noīe pa
tris ⁊ filij ⁊ spūs sancti. Itē querit
an impositio man⁹ sup caput cō
fiteētis req̃ratur. Rndetur scōm sā
ctū Lho. q nō: q: hoc sacramen
tū nō ordinatur ad cōsequendā ali
q̃ excellentiā grē: s3 ad remissionē
pctōy. magis aut in hoc sacramē
to opetit crucis signatio q̃ man⁹
impositio. in signū q p sanguinē
crucis xpi remittūt pctā ⁊ non
est de necessitate sacramēti. Item
Lho. dicit q q impetrat absolutū
onē a papa vel legato caute facit
si faciat se absolui ab oibus excō
cationib⁹ ⁊ pctis de quib⁹ nō res
colit: q: si postea recolat de qbus
nō tenet itez absolutionē petere
ab excōicatiōe: licet de peccato si
sit mortale teneatur cōfiteri.

Dñica. xv. post octa. pēthe
Euāge. Scdm Math. vi. ca.

In illo tpe. Di-
xit ih̄s discipulis
suis. Nemo po-
test duob⁹ dñis
seruire. aut em v-
nū odio habebit ⁊ alterū dili-
get: aut vnū sustinebit ⁊ alterū
cōtemnet. Nō potestis deo ser-
uire ⁊ māmone. Ideo dico vo-
bis ne solliciti sitis aīe vře qđ
manducetis: neq; corpori vřo
qđ induamini. nōne aīa plus
est q; esca: ⁊ corpus plus quā
vestimentū. Respiciite volati-
lia celi: qm̄ non serūt neq; me-
tūt: neq; cōgregāt in horrea: ⁊
pater vester celestis pascit ea.

Nōne vos magis pluris estis
illis. Quis aut vřm cogitans
pōt adijcere ad statūrā suā cu-
bitū vnū. Et de vestimētis qđ
solliciti estis. Cōsiderate lilia:
agri quō crescūt: nō laborant
neq; nent. Dico aut vobis qđ
neq; salomon in omī glia sua
coopertus est sicut vnū ex istis
Sic em̄ fenū agri qđ hodie est
cras in clibanū mittitur: deus
sic vestit: qnto magis vos mo-
dice fidei. Nolite ergo solliciti
esse dicētes: qđ māducabimur
aut qđ bibemus: aut quo ope-
riemur. Hec em̄ oīa gētes inq̄-
rūt. scit em̄ pater vř q; his oī-
bus indigetis. Querite ergo p̄-
mū regnū dei ⁊ iusticiam eius
⁊ hec omīa abijciētur vobis.

Postilla.

Nemo pōt duobus domi-
nis seruire. ⁊c. Math. vi. Luce. xvi
hec vba euāgelij locutus est ih̄s
anno ei⁹. m̄ccij. Idus Julij. ser. v.
luna. xvi. inditiōe. iij. Ante initū
pntis euāgelij scribit sanct⁹ Ma-
theus in eodē ca. qđ xps dixit disci-
pulis. Nolite thesaurizare vob̄
thesauros in terra: vbi erugo ⁊ ti-
nea demolit⁹: ⁊ vbi fures effodiūt
⁊ furātur. Thesaurizate aut vobis
thesauros in celo vbi nec erugo
nec tinea demolit⁹. ⁊ vbi fures nō

effodiūt nec furantur. Vbi em̄ est
thesaurus tuus: ibi est ⁊ cor tuū.
Tūc postmodū seq̄tur euāgelium
hodiernū (Nemo pōt duob⁹ dñis
seruire) Gor. cōtrarijs inter se dis-
serētib⁹ nec cōtraria p̄cipiētibus.
Et quilibet hoīm habet vnū illo-
rū duoz. Hoc sic p̄batur: q̄ oīs
homo aut est ī gr̄a: aut in p̄ctō
mortalī. Si aut̄ est in gr̄a: tunc ha-
bet pro dño deū. Si aut̄ est in pec-
cato mortalī: tūc habet diabolū
pro dño. (aut vnū odio habebit)
Gor. s. diabolū (⁊ alterū diliget). s.
deū (aut vnū sustinebit). s. diabo-
lū quē homo peccādo patit̄: sed
nō diligit (⁊ alterū contēnet). scz.
deū quē homo peccando mortali-
ter contēnit. Sed deum nemo po-
test odire: quia summū ⁊ infinitū
bonū est. Nec diabolū quisq̄ di-
ligit: sed peccādo se ei subijcit (nō
potestis deo seruire ⁊ māmone). i.
diuitijs. Lp. nō dixit xps nō pote-
stis habere: sed nō potestis serui-
re. Licite em̄ possunt haberi quā-
do bene dispensant̄. sicut ille q̄ in
p̄ijs operib⁹ diuitias expēdit non
seruit diuitijs: sed magis diuitie ser-
uiūt sibi: q̄ eis vtitur sicut instru-
mentis ad op̄a virtutū. Uñ. Am-
brosius sup̄ Lucam. Sicut diuitie
sunt impedimēta improbis: ita p̄-
bis sunt adiūmēta virtutis. Et talis
simul pōt seruire deo ⁊ vti ipsis.
Ideo dico vob⁹ ne solliciti sitis). s.
sollicitudinē nimia. Notādū q̄ xps
hic nō prohibet laborē: q̄ homo
ad laborē nascit̄ sicut avis ad vo-

landū. s. phibet sollicitudinē sup̄
finā ⁊ inordinatā per quā postpo-
nūtur bona spūalia ⁊ etiā eterna.
(aie vie). i. aīali vite q̄ cibo sustē-
tat̄ (qd̄ māducetis: neqz corpōri
vīo qd̄ induamini. Nōne aīa plus
est q̄ esca). q. d. lōge plus ē (⁊ cor-
pus plus q̄ vestimentum). q. d. si
de⁹ deit vob⁹ maiora. s. corpus et
aīam: oseq̄nter etiā dabit minora
. s. esca ⁊ vestimentū. (respicite vo-
latilia celi qm̄ nō serunt neqz me-
tūt neqz cōgregāt in horrea: ⁊ tū-
pī vī celestis pascit ea) vnde. ps.
clvi. Qui dat iumentis esca ipso-
rū ⁊ pullis cornoz. ⁊c. multo fort⁹
ti⁹ hoīez sufficiēt̄ pascet. vñ Rab-
Quis rex militib⁹ deuotis debitā
nō pcurat alimonīā. q̄s dñs min⁹
stris suis nō ministrat cibaria. q̄s
pī nō dat filiis alimēta. ⁊c. (nōne
vos magis pluris estis ill⁹). q. d.
multo maioris precij estis. Lp. na-
tura humana maioris, pōderis est
corā deo: q̄ alie creature facte sūt
ppter hoīem. finis at̄ nobilioz est
his q̄ sūt ad finē. Si ergo de ill⁹ cur-
rat: mltō forti⁹ de nob⁹ curā habz
(q̄s aut̄ vīm pōt adiscere ad statu-
ram suā cubitū vnū. q. d. nullus.
Ergo de⁹ qui dat hoī incrementū ⁊
quāritatē stature: p̄ cōsequēs etiā
dabit nutrimentū cōueniēs statu-
re pūt viderit expēdire (⁊ de vestis
mētis qd̄ solliciti estis. cōsiderate
lilia agri quō crescūt). s. tā p̄ciosū
colorib⁹ induta (tū nō laborāt). s.
ad ornandū se (neqz nent). i. filant̄
ad faciendū sibi vestimētum: ⁊ tū

optime vestiuntur. sic q̄ regalia ve
stimēta excedūt. (Dico aut̄ vob̄ q̄
neq̄ salomō) q̄ fuit ditissimus sa
pientissim⁹: potētissimus inter ali
os reges (in omī gloria sua coop
tus est). i. vestitus ⁊ ornatus tam
pulchre (sicut vnū ex istis) Gor.
q̄ in salomone fuerūt vestes alie
ne: in illo aut̄ pprie. Itē ille ab ar
te: iste a natura. Et ideo oēs tunc
tores pānoꝝ nō possunt facere co
lorē viridē sicut natura in terra na
scētib⁹. Unde hiero. Quid rubet
vt rosa: qd cadet vt liliū (Si em̄ se
nū agri qd hodie est). i. in p̄senti.
(⁊ cras in libanū mittit⁹). i. in fu
turo ponet⁹ (deus sic vestit). i. sic
pulcre: sic optime sine sollicitudi
ne (q̄to magis vos modice fidei.)
Lp. vocat aut̄ eos q̄ minus solli
citant⁹ de t̄p̄alibus modice fidei:
q̄ ex defectu fidei pcedit talis sol
licitudo sup̄flua. (Nolite ergo sol
liciti esse dicētes: qd māducabim⁹
aut qd bibemus) hoc p̄tinet ad al
imentū (aut quo op̄eriemur) hoc
pertinet ad vestimentum (hec em̄
oīa gētes inquirūt) Gor. q̄ in fi
deles sunt ⁊ de eternoꝝ p̄missione
nō cōfidūt. Lp. Gētilēs diuinā p
videntiā circa actus humanos ne
gāt (Scit em̄ pater vester celestis
quia his omībus indigetis) Gor.
nō est pater pius q̄ nō tribuit ne
cessaria filiis quoz nouit indigen
tiā. sed deus est pater vester: ergo
seruētibus sibi t̄p̄alia sufficienter
ministrabit (Querite ergo primū)
idest p̄cipue regnū dei) de quo di

citur Mat̄. xxiij. fulgebūt iusti si
cut sol in regno patris mei. Quis
hoc regnū nō desiderat vbi omēs
erūt reges ⁊ regine. Ergo seruēt
⁊ diligēt hoc regnū est querēdū.
(⁊ iusticiā eius) q̄ iusti imperpet
uū viuēt: ⁊ apud dñm est merces
eoz. Sapi. v. (⁊ hec oīa). s. t̄p̄alia.
adijciētur vob̄ Unde ps. liiij. Fas
ta cogitatū tuū in dño ⁊ ipse te e
nutriet. Itē in. ps. xxxvi. Nunq̄ vi
di iustū derelictū. Circa hoc p̄ns
euāgeliū vbi dicit⁹ primū querite
regnū dei ⁊ iusticiā eius. Notādū
q̄ p̄ctō: q̄rit regnū dei nō primo:
sed vltimo. s. in morte. Quādo em̄
p̄ctō: non potest plus viuere vel
quādo credit sibi mortē imminere
tunc q̄rit regnū dei. ⁊ accipit exē
plū a latrone in cruce: sed nō a Jo
hāne baptista: qui a cunabulis q̄
fuit regnū dei. Similiter sanct⁹ ni
cholaus ep̄us: qui quarta ⁊ sexta
feria semel suggebat vbera. Simi
liter Dñicus pater noster: q̄ a pu
eritia sua dño nostro seruire studu
it. ⁊ sic de alijs plurib⁹ scis. Cōtra
quos nota exēplū de quinq̄ vir
ginibus fatuis: que petierūt oleū
in media nocte ī vasis suis. i. in vi
cinitate mortis ⁊ nō obtinuerunt.
sic lāpades eaz sunt extincte: ⁊ ip
se excludē sūt a regnō celoꝝ. Unde
Augu. Legi ⁊ perlegi sanctā scrip
tura: ⁊ nō inuēi in quinq̄ milib⁹
annoꝝ saluatū in fine: nisi solū la
tronē. Un. Albert⁹ Raz est q̄ ali
q̄s ex amore ī fine vite sue vere pe
niteat. Itē peccator q̄rit regnū dei

sed solum instantiā eius. Ois enī
hō vult esse beat⁹. qz vt dicit Bo
ecius de cōsolatiōe phie. a dētib⁹
hominū naturaliter sūmi boni cu
pido inserta est: sed opa bñtudo
nis nō curat facere. Lota die pccā
tor fabricat sibi domū in infer
no: et intendit post hanc vitā qui
escere et habitare in celo.

Dominica. xvj. post octa
uas penthecostes Euāgeliū
scdm Lucam. vij.

In illo. t. Ibat
iesus in ciuitate
que vocatur na
ym: et ibant cum
eo discipuli eius
et turba copiosa. Cū aut ap
propinquaret porte ciuitatis:
ecce defūctus efferebatur fili⁹

us vnicus infis sue: et hec vi
dua erat: et turba ciuitatis mul
ta cum illa. Quam cū vidiſſet
iesus: misericordia motus sup
eas: dixit illi. Noli flere. Et ac
cessit et tetigit loculū. Hi autē
qui portabāt steterunt: et ait.
Adolescēs tibi dico surge. Et
reſedit qui erat mortuus: et ce
pit loqui: et dedit illum matri
sue. Accepit autē oēs timor: et
magnificabāt deum dicentes
quā propheta magnus surre
xit in nobis: et quia deus visi
tauit plebem suam.

Postilla.

Ibat iesus in ciuitatez que
vocatur naim. Luce. vij. hoc mi
raculū fecit dñs iesus año ei⁹ m^{cc}.
xij. kl. augusti. dñica. luna. xxij. in
ditiōe. iij. Ante hoc euāgeliū sa
nauit dñs seruū Cēturiōis qui ac
cessit ad ihs: rogās eū dicēs. Dñe
puer me⁹ iacet i domo paralytic⁹
et male torq̃t. Et ait illi ihs. Ego
vēiā et curabo eū. Et mōdē cēturio
ait. Dñe nō sū dign⁹ vt intres sub
tectū meū: s; tñ dic verbo et sana
bit puer me⁹. et dixit ihs cēturiōi
Vade: et sicut credidisti fiat tibi. et
sanat⁹ ē puer ex illa hora. Et factū
ē deinceps (Ibat ihs in ciuitatē q̃
vocat naim) Naim ē ciuitas p
ua in galilea ppe montē Thabor
q̃ distat a iherusalē ad duas dietas
et ibant cū eo discipuli ei⁹: et turba

copiosa). *Lp.* Turba multa cum vidua. Hoc factū est vt euidentius esset miraculū coram multis factum: vt visō miraculo multi fierent laudatores dei ⁊ testes. (Et cū appropinquaret porte ciuitatis: ecce defunctus efferebat) scz ad sepeliendū. (filius vnicus matris fuit ⁊ hec vidua erat). *Lp.* Antiquitus loca sepulture erant extra ciuitatē: ne ex cadaveribus inficerent habitatores ciuitatis. (Quā cum vidisset iesus: misericordia motus est super eam) quia erat vidua. tū qz nō habebat alium filium a quo posset in senectute sustentari (dixit illi. Noli flere). quasi diceret cito cōsolaberis. ⁊ accessit ⁊ tetigit loculū). *Lp.* i. feretrū. Ad hoc enim tetigit vt ostēderet qz corpus suū deitatis vnictū erat instrumentū deitatis etiā in miraculis faciēdis. (Hi autē qui portabāt steterunt. ⁊ ait. Adolescens tibi dico). *Soz.* i. ppia virtute ipso. (surge) scz a lecto mortis. (⁊ resedit q̄ erat mortu⁹) scz prius. qz statim rediit vita per xpm. (⁊ cepit loqui) *Lp.* vt manifeste appareret qz erat vere resuscitat⁹. (⁊ dedit illū matri sue) prius enim dederat in cōceptione. (accepit atqz oēs timor) *Soz.* s. admiratiōis de tam admirabili fuscitatiōe. Legit in euangelis dñm tres mortuos fuscitasse. s. puellā in domo. vt p3 *Matth.* ix. Adolescentē in porta. vt in euāgelio hodierno. Lazarum in sepulchro. vt hēc *Ioh.* ij. (⁊ ma-

gnificabāt deū). i. magnū pōcabant. Hoc est enī magnificare deū de ipso magna credere ⁊ dicere (dicentes qz ppheta magn⁹ surrexit in nobis) in lege ⁊ pphetis pmissus. (⁊ qz de⁹ visitauit plebē suā) *Lp.* d. itēdo eis saluatoris. Circa hoc euāgelium vbi dī. Noli flere. Querit vtrū de amici morte aliqz licite possit lugere. Rñdet qz sic: s. moderate. Sic martha ⁊ maria magdalena fleuerūt sup lazarū fratrē suū quē postmodū xps a morte resuscitauit. Scōo q̄rit: vtrum magis flendū sit pro morte aīe qz corporis. Rñdet qz sic: quia quāto aīa est nobilioꝝ corpe: tāto magis est dolendū de morte aīe qz de morte corporis. Unde *Aug.* Maius est dānū de amissione vnus aīe qz mille corporū. Unde *Bern.* Lotus mūd⁹ precīū vnus aīe estimare nō pōt. Sed vt dicit *Aug.* Dirabilis miseria in hoībus apparet: qz cū moritur hō fm corpus oēs amici cōueniunt ⁊ plorat. sed cū morit fm aīam: nullus dolet: nullus plorat. A corpe mortuo nō recedūt donec sepulture tradat. Aievero mortue null⁹ assistit: null⁹ curat eā ad vitā reducere. vtinā tot facerēt amici pro aīa resuscitanda: quot facerēt si possent amicū mortuū ad vitā reuocare. Tertio q̄rit q̄ debent nos cōsolari sup mortē puerorū ⁊ cōsanguineorū. Rñdet qz ad hoc valēt qnqz cōsideratiōes q̄s fere oēs tāgit bñs Hiero. in qdā eplā. pri-
ma est cōsideratio dīne volūtatis

eui debem⁹ nos in oibus cōforma
re. **Uñ.** Sene. in epla. ad Lucilluz.
placeat homini q̄c̄q̄ deo placet.
In signū hui⁹ quotidie oram⁹. si
at volūtas tua sicut in celo ⁊ i ter
ra. Nā credere debem⁹ q̄ de⁹ i me
liori statu hoīem reuocat. Si bo
nus est: ne malus fiat: si mal⁹: ne
peior efficiat. Sc̄da cōsideratio ē
diuine eq̄tatis. q̄ licitū est vnicui
q̄ q̄d suū est repetere. De⁹ enī h̄z
ius ⁊ potestātē repetēdi pueros ⁊
cōsanguineos tuos. q̄ ipsi sunt.
Unde ps. Ipe fecit nos ⁊ non ipi
nos. Insup tenemur deo soluere
debitum mortis. q̄ oēs sum⁹ ad
mortē astricti. vt p̄3 Gen. ij. Qua
cunq̄ die comederitis ex eo: mori
te moriemini. **Uñ** bebr̄. ix. Statu
tum est hoībuz semel mori Tertia
cōsideratio est diuine dispositōis q̄
nouit q̄diu expediat homini hic
vivere: ⁊ qñ mori. **Uñ** Augu. in li
bro soliloquior. de salute corpis
mei q̄diu mihi sit vtile nescio: tibi
dñe hoc cōmitto. Sic etiam br̄s
Martin⁹ fecit dicēs. Dñe si adhuc
pp̄lo tuo suz necessari⁹: nō recuso
laborē: fiat volūtas tua. O hō at
tende diligēter quō totus mūdus
plenus est tribulatōib⁹ ⁊ miserijs
Hoc patz quia nunc frigus: nunc
estus: fames: ⁊ sitis. sanus ⁊ infir
mus. letus ⁊ tristis. risus ⁊ flet⁹. di
ues ⁊ paup⁹. viuus ⁊ mortu⁹. vt p̄3
Job. xiiij. Nūq̄ in eodē statu per
manet. Itē Job. xiiij. hō natus de
muliere breui viuēs tpe: repletur
multis miserijs. Unde refert Soli

nus de barbaris: q̄ qñ pueri nas
cunt⁹: tūc magnū planctū faciunt
Et qñ moriunt⁹: magū festum. Et
br̄s Hiero. refert de quadā terra
vbi vxores cum maritis sepeliun
tur: eligētes potius mori q̄ in mi
seria viuere. Quarta cōsideratio ē
inutilitatis ⁊ dānificatiōis q̄ lucet
⁊ tristitia dānificāt hoīez in cor
pore ⁊ in anima. Sm illud Ecclesi.
xxx. Multos occidit tristitia ⁊ nō
est vtilitas i ea. Unde prouer. xxv.
Sicut tineā vestimēto: vermis lig
no. Ita tristitia nocet cordi. Etia
nocet anime defuncte. quia tales
propter nimiaz tristitiam erunt in
deuoti ⁊ indispositi ad oranduz ⁊
suffraganduz animabus. Et sic
anime puerozum ⁊ consanguine
orum retardantur: exemplam de
hoc quere in p̄p̄tuario exemplo
rum discipuli. cxviij. p. ¶ Quin
ta cōsideratio est future resurre
ctionis in qua lete ad vitam redi
cetur qui hic deplāgitur. Unde. s.
ad Thessaloniceñ. iij. Nolumus
vos ignorare de dormiētib⁹ vt nō
cōtristemini: sicut ceteri q̄ sp̄e nō
habēt. Nam q̄libet xp̄ianus crede
re debet resurrectionē: ⁊ si hic cha
rus ⁊ fidelis tibi fuit: millesies tibi
vtilis fuit: millesies tibi vtilior
erit in celo. q̄ oīa merita tecū cō
diuider. **Uñ** Anselmus. Unusq̄sq̄
tantuz gaudet de alterius merito:
quantum de suo proprio.
¶ **Dom̄ica.** xvj. post octa. pen
thecostes Euāgeliū sc̄bz Lu
cam. xiiij. capi.

In illo tpe. Cū intrasset iesus in domum cuiusdam principis phariseorum sabba, o manducare panem. Et ipi obseruabant eum. Et ecce homo quidā hydropticus erat ante illum. Et rīdens iesus: dixit ad legisperitos et phariseos. Si licet sabbato curare. At illi tacuerunt. Ipse vero apprehensus sanauit euz ac dimisit. Et rīdēs ad illos: dixit. Cuius vestrū asinus aut bos in puteum cadet et nō cōtinuo extrahet illuz die sabbati. Et nō poterant ad hec respōdere illi. Dicebat aut ad inuitatos parabolā: intēdēs quō p̄mos

accubitus eligerēt: dicens ad illos. Cū inuitatus fueris ad nuptias nō discūbas in p̄mo loco ne forte honoratio: te sit inuitatus ab eo: et veniens is qui te et illum vocauit dicat tibi. da huic locum: et tunc incipias cuz rubore nouissimū locum tenere. Sed cuz vocatus fueris vade et recūbe in nouissimo loco: vt cū venerit qui te inuitauit dicat tibi. Amice ascende supius: tūc erit tibi glia corā simul discubētibus. quia oīs q̄ se exaltat hūiliabitur: et q̄ se hūiliat exaltabitur.

Postilla.

Cū intraret ihs ī domū cuiusdā. Luce. xiiij. Mat. xij. Hoc signū et hāc phariseorū increpatōem fecit dñs ihs: anno ei⁹ mccc. sabbato. v. nonas octobris. luna. xiiij. in ditiōe. v. An̄ initiū illi⁹ euāg. scribit scūs Luc. in p̄cedēti. c. q̄ qdā dixit a ihs. Dñe si pauci sūt q̄ saluant. Ipse aut dixit ad illos. Cōtēdite intrare p̄ angustā portā q̄ multi dicovob̄ q̄rēt intrare et nō potest. Cū at intraverit p̄ familias et clauferit ostium. icipietis foris stare et pulsare ad ostiū: dicētes. Dñe ap̄ nob̄. Et rīdēs dicet vob̄. Nescio vos vñ sitis. Tūc icipietis dicere. manducauimus coram te et bibimus et in plateis nostris docuistis: et dicet vobis. Nescio vos vñ sitis. discedite ami operarij iniqui

tatis. ibi erit fletus ⁊ stridor dentium. Et tunc postmodum sequitur euangelium hodiernum. (Cum intraret iesus in domum cuiusdam principis phariseorum) **Gov. i.** In domo principis phariseorum ⁊ aliorum aduersariorum suorum comedit Christus. ⁊ hoc propter eorum edificationem. ⁊ propter perfecte charitatis ostensionem que est diligere inimicos. ut patet **Luce. vi.** Diligite inimicos vestros etc. (sabbato manducare panem). **Gov.** Non mine patris vite necessaria designant. Intrauit autem ad comedendum non fercula voluptatis: sed panem necessitatis. **Lyra.** Iste princeps phariseorum inuitauit Christum maliciose ⁊ non ex deuotione. Unde subditur. (⁊ ipsi obseruabant eum). **Ly.** Attendentes si inter epulas aliquid diceret aut faceret unde eum possent accusare. (Et ecce homo quidam poropicus). **Ly.** Poropicus dicitur ab ydo: quod est aqua: quia poropicus habet aquam inter carnem ⁊ cutem. ⁊ hoc est proprium poropici quod quanto plus bibit: tanto plus sitit. (erat ante illum). **Ly.** Illud dicit quod ille non petiuit a Christo sanari timore phariseorum ⁊ iudeorum: sed solum se ostendebat ut Christus videns eum eius miseretur. (⁊ respondens iesus dixit ad legisperitos ⁊ phariseos). **Ly.** Non respondit ipsis ad verba. quia questio non proponebat: sed ad cogitationes eorum respondit. Unde **Beda.** per hoc ostendit se esse verum deum qui solus nouit corda hominum. (Si licet sabbato cura-

re). **Gov. i.** si licet opera pietatis ⁊ misericordie facere sine sabbati violatione: cuiusmodi opus est infirmum curare. (Et illi tacuerunt) **Beda.** Aderto tacent quod contra se dictum quicquid dixerint vident. Si enim licet sabbato curare: cur ipsi obseruant si non licet: cur pecora curant. (Ipe vero apprehensus sanauit eum) **Ly.** quia per impositionem manus ipsius curauit ⁊ postmodum manum retraxit. (ac dimisit) sed abire corporaliter sanatum ⁊ respondens ad illos dixit. cuius vestrum asinus aut bos in puteum cadet ⁊ non continuo extrahet illum in die sabbati). **Gov. q. d.** si sabbatum non frangitis subueniendo pecoribus: quanto minus frango ipsum subueniendo hominibus. (⁊ non poterant ad hoc respondere illi). **Ly.** tamquam confusi euidenti ratione. Sed notandum quod magna fuit phariseorum malicia: quia plus curabant de animalibus quam de hominibus. Sic ⁊ multi plebani ⁊ prelati maiorem curam habent de rebus temporalibus quam de animabus. **Ubi Christus.** Cadit asina ⁊ est qui subleuet: perit anima ⁊ non est qui recogitet. (dicebat autem ad inuitatos parabolam istam). **Ly.** Confutando eos de superbia ⁊ ambitione indebita. (Intendens quomodo primos accubiter eligissent). **Gov. i.** quomodo de primis accubitis obtinendis laboraret. (cum inuitalus fueris ad nuptias). **Ly.** Ad nuptias celestes de quibus dicitur **Apoc. xix.** Beati qui ad cenam agni nuptiarum vocati sunt. (non discumbas in primo loco) ille in primo

loco discubuit qui in se corde pfert
alijs sicut phariseus q̄ dixit. Non
sum sicut ceteri hominum. Scđo dig
nitatē seu prelaturā indebite ambi
endo. sicut lucifer. Unde Isa. xliij.
Ero similis altissimo. (ne forte ho
noratioꝝ te sit inuitat⁹ ab eo: ⁊ ve
niens is qui te ⁊ illum inuitauit di
cat tibi: da huic locum. ⁊ tunc in
cipias cum rubore) idest cū cōfu
sione. (nouissimū locum tenere: s̄
cū vocatus fueris ad nuptias va
de ⁊ recūbe in nouissimo loco. s.
minorem te alijs reputando. sicut
ap̄lus fecit qui dixit. Ego sum mi
nimus ap̄lorum. (vt cum venerit
qui te inuitauit dicat tibi. Amice
ascende superius.) s. in p̄senti per
gratiā: ⁊ in futuro per gloriā. (⁊
tunc erit tibi gloria coram simul
discubentibus.) i. in eadem beati
tudine quiescētib⁹. (quia oīs qui
se exaltat.) s. superbiēdo (humilia
bitur) necessario hic vel in futuro
Unde prouer. xx. Superbū sequi
tur humilitas. (⁊ qui se humiliat)
voluntarie ex corde (exaltabit⁹) hic
vel in futuro. sicut ostēdit beatus
Gregori⁹ quadruplici exemplo di
cens. pupilla oculi quāto est ni
grior: tanto lucidior: candelā quā
to magis inclināt: tāto maiori lu
ce pfundit⁹. Arbor quāto pfundi
us radicatur: tanto altius crescit.
Aqua quāto magis descēdit: deoꝝ
fum: tanto magis ascendit fursus.
Sic homo q̄to magis vilefcit si
bi ⁊ inclināt per humilitatē: tāto
magis lumine gr̄e ⁊ glorie replet⁹

Et quanto magis descendit humi
liando se: tanto magis ascendit ad
deum. Unde circa p̄sens euageliū
vbi dicis. Et ip̄i obseruabāt eum.
Queris hic an xp̄s debuit tenere
vitam solitariā aut socialiē. Respō
deo q̄ cōsiderato fine ad quem ve
nerat: tunc magis decuit eum tene
re vitam socialem q̄ solitariā. ve
nerat enim primo ad ostendendū
se verum deū ⁊ hominē qđ opor
tebat operibus approbare. ⁊ sic
vitam socialem tenere. Scđo vene
rat ad nos informandū moribus
⁊ exemplis que non potuisset soli
tarie semper stando. quare decuit
eum vitam socialem tenere. Ter
tio venerat ad liberandū nos tam
ab infirmitatib⁹ corp̄alib⁹ q̄ sp̄i
tualibus. quare decuit eum talem
vitam tenere vt se domesticū ho
minib⁹ ostendēdo eos attraheret
ad bonum verbo. exemplo ⁊ cōsi
deratione. ⁊ sic eum fecisse ostēdūt
euangeliste dicentes q̄ ibat de ci
uitate in ciuitate ⁊ in castella ⁊ in
villas: ⁊ de iudea in galileā: ⁊ ecō
uerso. ⁊ multum laborabat predi
cando. infirmos sanando. ⁊ mira
cula faciēdo: vt daret posteris in
telligere se talē vitam elegisse qui
esset nobis magis utilis ⁊ melior
⁊ utilior ⁊ tutior. quia frater qui
iuuatur a fratre est vt ciuitas mu
nita ⁊ firma. Et ve homini soli q̄
si ceciderit nō habet subleuātē se.

¶ Dñica. xvij. post octa. p̄s
the. euag. scđm. Math. xxi.

In illo. t. Phariſei audiētes q̄
iheruſaleacū ipo
ſuiſſet ſaduceis
conuenerūt in v
nū. Et interrogauit euſ vnus
ex eis legiſ doctor: temptās eū.
Maſiſter qđ eſt mandatum
magnum in lege. Alit illi ihs.
Diliges dñm deum tuum ex
toto corde tuo: ⁊ i tota anima
tua: ⁊ in tota mēte tua. hoc enī
eſt maximū ⁊ primū manda
tum. Scđm autem ſimile eſt
huic. Diliges proximū tuum
ſicut teipm. In hiſ duobus
mandatis vniuerſa lex pendet
⁊ prophete. Cōgregatiſ aut
phariſeiſ: interrogauit eos ie

ſus dicens. Quid vobis vide
tur de rpo: cuius filius eſt. Di
cunt ei. David. Alit illiſ. Quo
modo ergo dauid i ſpiritu vo
cat eum dñm: dicēs. Dixit do
minus dño meo: ſede a dextris
meis. Donec ponaz inimicos
tuos ſcabellum pedum tuorū.
Si ergo dauid vocat eum do
minū: quomodo filius eiſ eſt.
Et nemo poterat ei reſponde
re verbum. nec auſus fuit quiſ
q̄ ex illa die eum amplius in
terrogare.

¶ Poſtilla.

¶ Phariſei audientes q̄ ie
ſus ⁊c. Marhei. xxiij. Marci
xij. Luce. xx. Hanc diſputationem
cum phariſeiſ fecit domin⁹ ieſus
anno eiſ. xxxij. xj. kalendas apri
lis. ſeria tertia. luna duodecima in
dictione ſexta. Lyra. Pro intellectu
illius euangelij notandum q̄ inter
iudeos quidam erant qui voca
bantur ſaducei: qui recipiebāt tā
tum quinqz libros Moſi ⁊ dice
bant animā hominiſ eſſe morta
lem: ⁊ per conſequēs negabant re
ſurrectionem corporum. Et iſti ſa
ducei acceſſerunt ad ieſum ⁊ inter
rogauerunt eum: dicentes. Nume
ri. xxiij. Moſes dicit. Si quis mor
tuus fuerit non habens filiū: du
cat frater vxorem eiſ vt ſuſcitet
ſemen fratris ſui. Erant aut apud
nos ſeptē fſes: ⁊ primus vxore du

eta defunctus est et non habes semen
reliquit uxorem fratri suo. Similiter
secundus et tertius usque ad septimum
Novissime autem omnium mulier defuncta
est. In resurrectione ergo cuius
erit de septem uxores omnes enim habu-
erunt eam. Scriptum est enim Deuterio.
xxv. Quando habitauerint fratres sine
muliere et unus ex eis absque liberis mor-
tuis fuerit: uxores defuncti non nubet
alteri: sed accipiet eam frater
eius: et suscitabit semen fratris sui.
Et primogenitum ex ea filium nomine
illius appellabit ut non deleat nomen
eius ex israel. Cum autem noluerit
accipere uxorem fratris sui que ei
lege debet: perget mulier ad post-
erum civitatis et interpellabit maiores
natus: dicetque. Non vult frater
vir mei suscitare semen fratris
sui in israel. nec me in coniugium su-
mere. Statimque accersiri eum faci-
ent et interrogabunt. si responderit:
nolo eam accipere in uxorem: ac-
cedat mulier ad eum coram senioribus:
et tollet calciamentum de pede
eius: spuetque in faciem illius et
dicet. Sic fiet homini qui non edifi-
cat domum fratris sui: et vocabitur
nomen illius in israel domus dis-
calciati. Respondens autem iesus: ait illis.
Erratis nescientes scripturas: neque
virtutem dei. In resurrectione enim
neque nubent. Ly. i. viri non accipi-
ent uxores. neque nubent. i. mulie-
res non accipient a viris: sed sunt
sicut angeli dei. scilicet incorruptibiles
immortales. Gor. In hoc seculo mori-
mur ergo nascimur: sed in futu-

ra vita nullus moritur. ergo nullus
nascitur. ideo post resurrectionem
generalem homines non nubent neque
nubent. Et audientes turbe: mira-
bantur in doctrina eius. scilicet quia ita pru-
denter respondebat. Tunc statim sequi-
tur euangelium hodiernum. (pharisei
autem audientes quod iesus silentium im-
posuisset saduceis) Ly. Licet enim
pharisei contrarii essent saduceis
in opinione de anime immortalitate: et
de mortuorum resurrectione: tamen
conveniebant cum eis in christi persecu-
tione. Et ideo audientes quod silentium
imposuisset eis. (convenierunt in unum)
Ly. ad inuadendum christum: et venerunt
ad ipsum in magna multitudine ad
magis eum terrendum. (et interrogavit
eum unus ex eis doctor). Ly. pro-
pterea uno videtur si confusus esset: solus
videretur confundi. Si autem vinceret:
omnes viderentur per ipsum vicisse. Item
quod dicit Chrysostomus. (Leptans eum)
scilicet capere in sermone. (adagium quod
est mandatum magnum in lege) Unde
Chrysostomus. Adagium vocat cuius non
vult esse discipulus. (Ait illi iesus
Diliges dominum deum tuum ex toto corde
tuo). Isidorus. Ex toto corde ut
omnes cogitationes in deum reflectas.
(in tota anima) ut omnes affectiones in
deum convertas. (et in tota mente tua)
ut omnes quinque sensus christo vacent.
Cum Bernardus. toto corde. i. sapienter. to-
ta anima. i. dulciter. tota mente. i. for-
titer. (hoc est maximum et primum
mandatum) scilicet in dignitate: quia cari-
tas est maior et dignior omnibus vir-
tutibus. Secundum autem simile est huic.

Diligēs primū tuū sicut teipsum)
Ly. i. in eandē beatitudinē ad quā
diligis te (In his duobus manda-
tis vniuersa lex pendet ⁊ prophes-
te) Ly. q. omnia pcepta ordinan-
tur ad dilectionē dei ⁊ proximi. q.
tria pcepta pme tabule pertinet
ad dilectionē dei. ⁊ pcepta scōe ta-
bule pmetad dilectionē proximi.
vñ. Chuso. Nō pōt hoies odire q̄
deū amat: nec pōt deū amare q̄ ho-
minē odit. Magister in. ij. distinti.
xxvij. Qui deū diligit non potest
eū contēnere quē deus pcepit di-
ligi. ⁊ qui diligit primū quid i eo
diligat nisi deū. igit vera. ⁊c. (Lon-
gregatis autē phariseis) Gor. s. q̄
ad tēptandū venerāt: interroga-
uit eos ih̄s dicēs. Quid vob̄ vide-
tur de xpo. i. de messia in lege p-
misso (cuius fili⁹ est. Dicūt ei da-
uid) sicut dī in. ps. cxxi. De fruc-
tu ventris tui ponā sup sedē tuā.
(Ait illis. Quomō ergo dauid in
spīritu). i. spūs sancto inspirat⁹ (vo-
cat eū dñm dicēs) in. ps. cix. (Dix-
it dñs dño meo). i. filio suo (sede a
dextris meis). i. ineqlitate mea fm
q̄ deus. vel in portionibus bonis
p̄e omnibus creaturis (donec po-
nā inimicos tuos scabellū pedum
tuorū) Ly. istud oplebit in iudicio
q̄ndo oia perfecte subiiciētur ih̄u
xpo (Si autē dauid vocat eum dñm
suū: quomō filius eius est) Gor.
Est em̄ xps filius dauid ⁊ etiā dñs
dauid. fili⁹ dauid fuit scdm carnē
⁊ dñs dauid scdm deitatē. Et sic re-
stat q̄ xps est deus ⁊ homo (⁊ neq̄

mo potuit ei respōdere vbum) nō
immerito cū seruo xpi. s. facto ste-
phano disputatib⁹ iudeis ⁊ phari-
seis nō poterāt resistere nec cōtra
dicere spīritui qui in eo loqueba-
tur. multo minus xpo q̄ est fons
sapientiē ⁊ gratie (nec ausus fuit q̄s
quā ex illa die eū ampli⁹ interro-
gare) ppter timorē similis confu-
tatiōis. Unde Jere. Confutati ser-
monibus vltra nō interrogāt. Ex
his ostendit q̄ nō ex desiderio di-
scōdi s; ex malicia tētandi eū inter-
rogabāt. Circa presens euāgelium
vbi dicit Diligēs proximū tuū si-
cut teipm. dicit hugo de priato. q̄
ordo charitatis est vt de⁹ sup oia
diligat. Scōo anima pp̄ia. Ter-
tio anima proximi ⁊ magis q̄ vita
pp̄ia. Ante hic q̄ritur. vtrū mori
pro salute proximi sit de necessitate
salutis. Respōdet hugo de pri-
ato q̄ mori pro proximo est perfe-
cte charitatis q̄ nō requirit de ne-
cessitate salutis: sed solū est in vi-
ris perfectis. hoc multi doctores
tenēt. Unde hugo. Nō tenemur
ita pfectā habere charitatez sicut
xps habuit: nec osilia q̄ xps obf-
uauit tenemur obseruare. sed hoc
est maius ⁊ perfecti⁹ qd vnus al-
teri possit facere. s. mori pro ipso
Unde Johis xv. Maiorē charitatē
nemo habet q̄ vt animā suā po-
nat quis pro amicis suis. An Au-
gusti. Perfecta ista charitas est vt
paratus sit quis mori pro fratri-
bus suis. ⁊c.

Dñica. xij. post octa. pēthe
Euaḡe. Scōm Math. ix. ca.

In illo tpe Ascē
dens ih̄s in na
uiculā: transfre
tauit ⁊ venit ī ci
uitatē suā. Et ec
ce offerebant ei paraliticū ia
centem in lecto. Vidēs autem
ih̄s fidem illorū: dixit paraliti
co. Confide fili: remittūtur ti
bi peccata tua. Et ecce quidā
de scribis dixerūt intra se. Hic
blasphemāt. Et cum vidiſſet
ih̄s cogitationes eorū: dixit
eis. Ut quid cogitatis mala in
cordibus vestris. Quid est fa
cili⁹ dicere: dimittūtur tibi pec

cata tua: an dicere: surge ⁊ am
bula. Ut autē ſciatis quia fili
us hominis habet potestatem
in terra dimittendi peccata.
Tunc ait paralitico. Surge:
tolle lectum tuū ⁊ vade in do
mū tuā. Et surrexit ⁊ abiit in
domū suā. Videntes autē tur
be: timuerūt. ⁊ glorificauerūt
deū: qui dedit potestatem talē
hominibus. **C** Postilla.

Ascendēs ih̄s in nauiculā.
rē. Math. ix. Luce. v. Hoc signū
fecit dñs ih̄esus anno eius. xxi.
xij. kl. Septēbris. feria quinta. Lu
na. xxiij. inditiōe quarta. Ante ini
tiū illius euangelij scribit sanctus
Math. qd xpo veniente in regis
onē gerasenoz: occurrit ei homo
habēs multos spiritus immūdos.
Qui sepius opedibus ⁊ cathenis
vinctus: disrupit cathenas: ⁊ com
pedes cōminuit. ⁊ nemo potuit eū
domare. Et semper nocte ac die in
monumētis ⁊ montibus erat cla
mans ⁊ concidēs se lapidibus. Vi
dens autē ih̄esus a longe: cucurrit
⁊ adorauit eum. Et interrogabat
eum ih̄esus. Quod tibi nomē est.
Et dixit ei. Legio michi nomē est:
quia multi sumus. Erat ibi circa
montem grex porcorū magnus pa
cens in agris: ⁊ deprecabātur eum
spiritus dicētes. Si ejcis nos hic:
mitte nos in porcos vt introea
mus in eos. Et cōcessit eis ih̄esus.

statim. Et exētes spiritus immū-
di: introierunt in porcos. Et mag-
no impetu grex precipitatus est in
mare ad duo milia porcorū: ⁊ suf-
focati sunt in mari. Pastores autē
fugerunt ⁊ nūciauerunt in ciuita-
tem ⁊ in agros. Et egressi sunt vi-
dere quid esset facti. Et viderūt eū
qui a demonio verabatur sedentē.
vestitū ⁊ sane mentis. Et rogabāt
ibesum vt transiret a sinibus eorū
(Et ascendens ibesus in nauiculā)
Lyra. vt per nauigiū de terra gera-
senorū rediret in galileā vnde illuc
venerat (Et venit in ciuitatem su-
am) scz capbarnaū: que fuit me-
tropolis galilee. Et dicitur ciuitas
sua: quia frequēter ibi habitabat
Et in principio predicationis sue
multa miracula ibi fecit. Sicut ⁊
bethleem fuit sua: quia in ea nasci
elegit. Et etia; nazareth sua: quia
in ea annūciatus est ⁊ nutritus fu-
it (Et ecce offerebāt ei paraliticū)
Modus autē offerendi describitur
ad Marci. ij. quia nō potētes intrare
ad xpi presentia propter turbā cir-
cūstantem de tecto domus submi-
serūt eum in lecto. ⁊ hoc fuit mag-
nū signū fidei ipsorū. Propter qd
sequit. (Videns autē ihs fidem il-
lorū) Lyra. scilz paralitici ⁊ offeren-
tiū (Aut paralitico. Confide fili: re-
mittūtur tibi peccata tua) Ly. ad
modū boni medici qui primo res-
mouet causam morbi: ⁊ tūc post-
modū intendit curationi. Infirmi-
tas autem hec fuit inflicta paralitico
propter peccatū. Et ideo xps

primo remouet causam dicēs. (Re-
mittūtur tibi peccata tua) Ad ma-
iorem predictorū intelligentiā Sci-
endū qd infirmitas corporalis in-
fligitur alicui a deo multis de cau-
sis. Primo propter probationem
patiētie. sicut in Job ⁊ Lhobia ex
ceccato. vnde Lhobie. ij. hanc tēp-
tationē ideo permisit deus euenire
illi: vt posteris daretur exemplū
patiētie eius. Secūdo propter hu-
miliationē alicuius ne in superbi-
am eleuetur. sicut in paulo aplo.
vt patet. ij. Corinthi. xij. Ne ma-
gnitudo reuelationū extollat me:
datus est michi stimulus carnis
mee angelus sathane qui me cola-
phizat. Tertio ad gloriā dei mani-
festandā. sicut de ceco nato dicit.
Johānis. ix. Neq; hic peccauit ne-
q; parentes eius. scz vt cecus nas-
ceretur: sed vt manifestaretur ope-
ra dei in illo. Quarto infligit pro-
pter peccati cōmissi purgationē.
sicut patet in Maria sorore moysi
murmurāte cōtra moysen: que su-
it facta propter hoc ad tēpus le-
prosa: ⁊ in paralitico isto de quo
fit mentio in euāgelio hodierno.
Quinto ppter punitionē peccatō-
rū: sic qd deus incipit peccatōrem in
hoc mūdo punire vt in eternū pu-
nias. vt patet in Anthiocho in ve-
teri testamēto. ⁊ etiā in herode in
nouo testamēto: quos ambos di-
uina vltio tali morbo percussit.
vt putrescerēt ⁊ viscera dī ipis flu-
erēt. qd morte mirabili mortui sūt:
⁊ in presenti incipit eorū infernus ⁊

durabit imperpetuū. Jere. xvij. dupli-
plici contritione cōtere eos dñe.
(Et ecce quidā de scribis). i. legis
peritis (dicebāt intra se) idest co-
gitabāt: quia verbis hec expri-
me re nō audebāt propter populum
(hic blasphemare) idest qđ dei est
sibi vsurpat. Blasphemare est cre-
ature attribuire illud qđ est pro-
prium dei. dimittere autē peccata so-
li deo cōuenit. per hoc igit qđ xpo
blasphemiā imponebāt qđ pecca-
ta dimittebat p3: qđ negabāt xpm
esse deū: dicētes ipsum esse puruz
hominē. (Et cū vidisset ihs cogita-
tiones eoz) supple iniquas quas
habebāt oīra eū imponebāt sibi
blasphemiā dixit (vt quid cogita-
tis mala in cordibus vestris) et in
hoc ostēdit xps se esse deū. Unde
Chriso. Solius dei est cognoscere
cogitationes hominū (Quid est fa-
cilius dicere: dimittūtur tibi pec-
cata tua). i. solo verbo efficere vt
dimittātur tibi peccata tua (an di-
cere surge et ambula). i. in verbo
efficere vt aliquis paraliticus sur-
gat sanus et ambulet. (Ut autē scia-
tis vos) pharisei (quia fili⁹ homi-
nis) idest virginis (habet ptātem
dimittēdi peccata in terra) Lp. vt
deus: nō vt purus homo (tūc ait
paralítico. Surge tolle lectū tuū et
vade in domū tuā. Qui statim sur-
rexit) ad imperiū ihu xpi (et abiit
i domū suā) Lp. in signū perfecte
curatiōis (Vidētes autē turbe) scz
miraculū factum in paralítico (ti-
muerūt) Lp. imponere blasphemā

am (et glorificauerūt deū qui de-
dit potestātē talem). i. xpm qui est
virtus dei patris (hominibus) id ē
ad salutē hominū. Unde circa pre-
sens euāgeliū vbi dicitur. Dimitte-
tūtur tibi peccata tua. Notandū.
qđ hugo de priata dicit qđ deus mi-
sericorditer recipit peccatores: de
hoc habemus exemplū in multis
Nam petrus cum iuramēto nega-
uit xpm et postea fleuit: et xps mi-
sericorditer sibi indulxit: et i gradu
priustini eū restituit. vt patet Joh
xvi. Pasce oues meas. Item Maria
magdalena cū multis fornicata ē:
et postea accessit cum verecūdia et
magna cōtritione et fide ad xpm et
saluata est. vt patet Luce. vii. fis-
des tua te saluā fecit. Itē paulus
apostolus persecutus est ecclesiā
dei et Stephanū iunxit lapidare: et
postea dixit. Dñe quid me vis fa-
cere. Actū. ix. Et postmodū fac-
tus est doctor gentiū et lumen ec-
clesie. Itē latro in cruce antea mul-
tā latrocinia et scelera omisit. et po-
stea dixit. Memēto mei dñ vberis
in regnū tuū. Luce. xxij. Et xpus
plus ei dedit quā petiuit. Hodie i-
quit mecū eris in paradiso. Cha-
rissimi imitemur istos et nō sim⁹
sicut iudas qui de dei misericordia
desperauit et laqueo se suspēdit. vt
habet Mathei. xxvij. In quo deū
gravius offendit qđ qđ xpm p. tri-
ginta denarijs vendidit. Unde de
hoc dicitur in decretis. Judas ma-
gis peccauit desperādo qđ xps tra-
dendo. xxiij. q. iij. Sed non licet.

Non etiā sicut capn qui ait. Maior est iniquitas mea q̄ vt venia merear. Genes. iij. Unde Bernardus. Mentiris capn: maior est dei pietas q̄ quevis iniquitas. Sequitur in euāgelio. Quidā de scribis dixerūt intra se. hic blasphematur. Unde Notandū: q̄ tribus modis blasphematur deus. primo dum quid attribuitur deo vel imputat ei quod sibi non cōuenit: vt q̄ sit malus. iniustus. maledictus. &c. Secūdo cum quis remouet a deo quod ei cōuenit: dicendo q̄ non sit om̄ipotēs. misericors. & iustus. & cetera talia. Tertio cum quis sibi ip̄i attribuit quod est propriū dei. scilicet peccata dimittere & curare. Et isto tertio modo dicebāt isti q̄ xp̄us blasphemabat: quia quod erat propriū dei. scilicet peccata dimittere: sibi attribuebat dicens. Dimittuntur tibi peccata tua. hec ille.

C Dñica vicesima. post octauas penthecostes. Euāgelij. Scdm̄ Math̄eū. xxi. caplo.

In illo tpe. Loquebatur ih̄s cū discipulis suis in parabolis: dicens. Simile ē regnū celorū homini regi qui fecit nuptias filio suo. Et misit seruos suos vocare inuitatos ad nuptias: & nolebāt venire. Iterū misit alios seruos dicens. Dicite iuitatis: ecce paratū meū paraui. Thauri mei & altalia occisa sunt & om̄ia parata: venite ad nuptias. Illi autē neglexerūt & abierūt. alius in villā suā: alius vero ad negotiationē suā. Reliqui vero tenuerūt seruos eius: & contumelia affectos occiderunt. Rex autē cum audisset iratus est. Et missis exercitibus suis perdidit homicidas illos: & ciuitatē illorū succendit. Tunc ait seruis suis. Nuptie quidē parate sunt: sed qui inuitati erāt non fuerūt digni. Ite ergo ad exitus viarū: & quoscūq; inueneritis vocate ad nuptias. Et

egressi serui eius in vias: congregauerunt omnes quos inueniunt et bonos et malos: et implete sunt nuptie discubentium. Intrauit autem rex ut videret discubentes: et vidit ibi hominem non vestitum veste nuptiali: et ait illi. Amice: quomodo huc intrasti non habens vestem nuptialem. At ille obmutuit. Tunc dixit rex ministris. ligatis manibus et pedibus eius mittite eum in tenebras exteriores: ibi erit fletus et stridor dentium. Multi enim sunt vocati: pauci vero electi.

¶ Postilla.

¶ Simile factum est regnum celorum. etc. Mathei. xxij. Luce. xiiij. Hanc historiam dixit dominus anno eius xxxij. xi. kl. Aprilis. feria. iij. luna xij. indictione. vi. Ante initium illius euangelij scribit sanctus Matheus in precedenti capitulo: quod Christus dixit principibus sacerdotum et senioribus iudeorum. Quid vobis videtur. Homo quidam habuit duos filios: et accedens ad primum dixit. fili vade hodie in vineam meam. Ille autem respondens ait. Nolo. postea penitentia motus abiit. Accedens autem ad alterum dixit similiter. Et ille. respondens ait. Ego domine: et non iuit. Quis ex duobus fecit volun-

tatem patris. Dicunt ei: primus. Dicit illis ihesus. Amen dico vobis: quia publicani et meretrices precedunt vos in regno dei. Venit enim ad vos Iohannes in via iusticie et non credidistis ei. et publicani et meretrices crediderunt ei. Vos autem videntes nec penitentiam habuistis postea ut crederetis ei. etc. Tunc postmodum sequitur euangelium hodiernum. (Simile factum est regnum celorum) Luce. id est status ecclesie militantis) homini regi qui fecit nuptias filio suo) Tunc enim deus pater fecit nuptias filio suo quando naturam humanam copulauit diuine in vno supposito. Que quidem nuptie celebrate sunt in utero virginali: de quo Christus existit tanquam sponsus procedens de thalamo suo. (et misit seruos suos) Soma. id est prophetas precedentes (vocate inuitatos) id est iudeos (ad nuptias) id est ad finem incarnationis Christi promissarum in patriarchis figuratiue in lege predictarum: in prophetis pronunciatarum. (et nolebant venire.) credendo scripturis: quia nolebant verbis prophetarum credere et obedire (Itaque misit alios seruos) id est apostolos: quos misit in omnem ciuitatem et locum quo ipse venturus erat. ut habetur Luce. x. (dicentes Vite inuitatis: ecce prandium meum paratum) Luce. videlicet sacramenta ecclesie et doctrinam fidei et sacre scripture ex quibus reficitur anima. et potissime in sacramento euchar-

ristie: in quo datur nob̄ caro xpi
 in cibum ⁊ sanguis eius in potus.
 (Thauri mei). i. patres veteris tes-
 tamenti ⁊ altilia id est patres no-
 ui testamenti pinguedine charita-
 tis saginati. (occisa sunt: ⁊ omnia
 parata) scilicet quicquid requiritur
 ad salutem hominū locus. ci-
 bus ⁊ vestes. (venite ad nuptias)
 credendo: diligendo: operando. (Il-
 li autē neglexerunt) quia nō timue-
 runt dominū. Qui enī timet deū
 nichil negligit. (Unde hic queri-
 tur utrū negligentia sit peccatum
 mortale. Respondeo scdm̄ sanctū
 Thomā de aquino. q̄ negligentia
 si prouenit ex quadā remissione vo-
 luntatis: vt nō percipiant ea que
 debent: si omittant que sunt de ne-
 cessitate salutis: siue sit acus: siue
 sit circumstantia erit peccatū mor-
 tale. vel si voluntas sit in tantū re-
 missa: vt totaliter a dei charitate
 deficiat. talis etiā negligentia est
 peccatū mortale. ⁊ hoc precipue
 quādo sequitur ex contēptu. omis-
 sio vero circa ea que nō sunt de ne-
 cessitate salutis ob defectu seruo-
 ris nō est mortale sed veniale pec-
 catū ⁊ abierūt alius in villā suā)
 id est ad laborē ⁊ occupationē cor-
 porales circa terrenarū rerū acqui-
 sitionē. (alius ad negotiationē su-
 am) per negotiationē intelligitur
 nimia occupatio mētalis circa tē-
 poralia impediens diuinā. (Reli-
 q̄ vero tenuerūt seruos eius: ⁊ cōru-
 melia effectos occiderūt) scz post

ascensionē xpi iudei flagellauerūt
 apostolos om̄es simul. ⁊ postmo-
 dū Stephanū lapidauerūt. Actū
 vij. Et Jacobū fratrem Johānis oc-
 ciderūt. Actū. xij. (Rex autē cū au-
 disse iratus est: ⁊ iussit exercitib⁹
 suis) Ly. s. exercitū romanorū sub
 principibus Lyto ⁊ Vespasiano:
 qui ex diuina ordinatione venerūt
 cōtra iherusalē quadagesimosecū-
 do anno post xpi passionē (perdi-
 dit homicidas illos) quia in vltio-
 nē sanguinis xpi ⁊ suorū discipulo-
 rū ab exercitu romanorū sunt tru-
 cidati ⁊ captiuati de iudeis vsq; ad
 decies centū milia. Ut dicit Iose-
 phus in libro de iudayco bello. (⁊
 ciuitatem illoꝝ succēdit) quia tūc
 iherusalem succensa est ⁊ templū
 in ea. (Tunc ait rex seruis suis) ⁊ se-
 quacibus eorū per diuinā reuelati-
 onē. (Nuptie quidē parate sunt)
 sacramentū incarnationis paratum
 est. vt natiuitas. p̄dicatio. passio
 xpi. ⁊ introitus agni apertus est p̄
 passionē xpi q̄ ante clausus fuit.
 (sz qui inuitati fuerāt). s. iudei (nō
 fuerūt digni) Ly. ppter suā incre-
 dulitatē (Ite ergo ad exit⁹ viarū). i.
 ad gentes que nō erāt in viā mans-
 datorū dei ⁊ sine lege viuētes: ⁊ le-
 gem ignorātes. Ad illas enī gētes
 iuerūt apli iudeis nolentib⁹ fidem
 xpianā recipere: sicut habet Act.
 xij. dicentibus paulo ⁊ Barnaba
 ad iudeos. Vos oportebat p̄mo
 loqui verbū dei: sz quoniā repel-
 litis illud ⁊ indignos vos iudicā-

ris eterne vite. ecce cōuertimur ad
gentes: sic em̄ precepit nob̄ deus.
(7 quoscūq; iueneritis vocate ad
nuptias) quia nullus volēs fidem
catholicā recipere repellendus est
(Et egressi serui eius). s. de iudea.
(in vias) idest in terras gentilium
(congregauerūt oēs quoscūq; in
uenerūt bonos 7 malos) Lp. q; in
ecclesia militāte admixti sunt bo
ni cū malis. (7 implete sunt nup
tie discubentiū) Lp. q; fides catho
lica diffusa est per orbē vniuersū
(Intrauit aut̄ rex vt videret discū
bentes) Lp. Intrat aut̄ xps dupli
citer. primo specialiter i morte cu
iuslibet hoīs. Secūdo generaliter
intrabit in iudicio futuro discer
nēdo merita 7 demerita cuiuslibet
hominis. (7 vidit ibi hominē non
vestitū veste nuptiali). i. habentē
fidē sine charitate. Nā vestis nup
tialis ē charitas que diuidit inter
filios regni 7 perditionis. vt dicit
Augustinus. (7 ait illi Amice) Lp
ra. Vocat̄ aut̄ peccator amicus p
pter naturā quā deus creauit que
bona est: 7 que ad imaginē dei fa
cta est (quomō huc intraſti) id est
sacramēta ecclesie suscipiēdo: fidē
ecclesie cōfitendo (nō habēs ve
stem nuptiālē). scz. in charitate 7
bona opera. Vnde Hiero. Vestis
nuptialis sunt decem precepta q̄
includuntur in charitate dei 7 pro
ximi (Et ille obmutuit) Lp. quia
in extremo iudicio propria arguē
te consciētia homo peccator con

uincitur 7 mutus efficitur (Tunc
dixit rex ministris) Lp. idest ange
lis executorib; diuine iusticie (lis
gatis manibus 7 pedibus) Lp. a.
quia post mortē nō potest pecca
tor bonū operari: nec ad salutem
reueri (mittite eū in tenebras exte
riores) peccator in hac vita est in
tenebris interiorib;: quia adhuc
est in spe venie. In inferno autem
erit in tenebris exterioribus: quia
erit extra ambitum diuine miseri
cordie 7 sine omni spe eterne glo
rie. vnde Beda. In inferno nulla ē
redēptio: nec dolorū mitigatio (ibi
erit fletus) Gor. ex vehemētia ar
doris (7 stridor dētiū) ex vehe
mentia frigoris. vt p; Job. xliij.
Trāsibūt ab aquis nīuū in calorē
nīuū (Multi em̄ sunt vocati)
Lp. a. ad fidē catholicā (pauci ve
ro electi) ad gloriā. ¶ Circa pre
sens euāgeliū vbi dicitur. Simile
est regnū celoz hugo de prato di
cit. id est ecclesia presens. quia si
cut deus habitat in celis per glo
riam: ita habitat in presenti eccle
sia in sacramēto eucharistie. vt pa
ter. Mathei. xxviij. Ecce ego vob̄
cum sum omnibus diebus vsq; ad
consumationē seculi. Item sicut
in celo sunt quedā corpora magis
7 minus clara: 7 vnū illuminat ali
ud. 7 quidā sunt illuminātes: 7 q̄
dā illuminati: 7 quidā magis lucent
7 q̄dā min⁹. vt p; Dani. xij. Qui
aut̄ docti fuerint fulgebunt quasi
splēdoi firmamēti. ecce minus lu

centes. Et q̄ ad iusticiam erudiunt
multos quasi stelle in perpetuas
eternitates. ecce magis lucetes. Se
quitur. homini regi. Xps enī ē ve
rus rex: et potēs rex in oib⁹: et oēs
reges excedit. q̄ regnat in celo: in
mundo: et in inferno. ad phil. ij. Do
navit illi nomē qd̄ ē sup oē nomē
vt in noīe iesu oē genu flectat: ce
lestiū: terrestriū: et infernōrū. In
celo enī regnat p̄ totalē et vniuer
salē beatorū subiectionē. q̄ ei oēs
sancti et angeli ad nutum obediūt
et ei in oib⁹ subijciunt. qd̄ etia
quotidie petimus in nobis fieri.
sc̄. fiat volūtas tua sicut in celo et
in terra. vt p̄z math. vi. Regnat
enī in celo per sue gl̄ie oñsionez et
beatā visionē. q̄ ibi ei⁹ maiestas
et gl̄ia demonstrat. An in ps. Dñe
nobis faciē tuā et saluierim⁹. An
fulgētius. Dei faciē si oēs in car
cere inferni inclusi viderēt: nullaz
penā: nullū dolorē: nullā tristitiā
q̄ sentiret. Itē rex n̄r iesus xps reg
nat in mundo per patientiā et mi
sericordiā. Nā in magna patiētia
et misericordia regnat sup pecca
tores. Patiēter enī expectat eos vt
cōuertāt: et misericorditer recipit
eos si conuertant. vt p̄z isa. xxx.
Propterea expectat dñs vt misere
atur n̄ri. Unde etiā iere. iij. Tu āt
fornicata es cū amatorib⁹ multis
tamē reuertere ad me et ego susci
piā te. S̄z multi miseri p̄ctōres pe
nitētiā et misericordiā ei⁹ cōtēnūt:
et eo ipso magis peccant. An Eccl.

viii. Quia nō cito proferet cōtra
malos sentētia. filij hoīum absq̄
ullo timore p̄petrant mala. Item
super iustos regnat in magnificis
gratijs spiritualiter habitās in eis:
et ipso dirigēs et protegēs et guber
nans. Ipi enī sunt templū dei sp̄s
rituale: et sp̄s sanctus habitans in
eis. vt dicitur. i. corinth. iij. tēplū
dei factū ē: qd̄ estis vos. Ipi etiā
sunt regnū dei q̄ pro honore dei et
propria salute quotidie certāt cō
tra diabolū: mundū: et propriā
carnē. Et de illis hostibus trium
phant. Unde math. xj. Regnū ce
lorū vim patitur et violentiā idest
cum violentia p̄eliantes rapiunt
illud. Item in inferno regnat per
iusticie executionē. quia effectum
iusticie. s. punitionē et vindictā in
dānatos ibi exercet. vt p̄z deutro.
xxxij. Reddam vltionē hostibus
Unde ex hoc sequit q̄ in inferno
cognoscent impij xpm̄ esse regem
oipotentē: qui hic noluerūt eum
cognoscere regē misericordiē. Se
quitur hic. Ligatis manib⁹ et pes
dibus. Ubi notandū q̄ peccator
strictius ligatur q̄ animalia ligan
tur. Nam ligatur memoria ne res
colat beneficia dei. ligatur volun
tas ne desideret verba bona. liga
tur cor ne penas inferni et mortē
cogitet. et mala que incurrit in sta
tu peccati manēns. Et simile ē de
omnib⁹ potētij anime interius et
exterioris: que omnes fortiter allig
antur. et sicut peccator fuit liga

tus in culpa: sic bigne erit ligatus
in pena etc.

Dñica. xxi. post octa. pen-
the. euang. scdm Joh. iiii.

In illo tpe Erat
quidaz regulus
cuius filius in-
firmabatur ca-
pharnauz. Dic-
ti audisset quia iesus adueni-
ret a iudea i galileaz abiit ad
eum: et rogabat eum vt descende-
ret et sanaret filiū eius. incipie-
bat enī mori. Dixit ergo ihesus
ad eū. nisi signa et prodigia vi-
deritis nō creditis. Dixit ad eū
regulus. Dñe descende prius q̃
moriatur filius meus. Dicit

ei iesus vade filius tuus viuit
Credidit hō sermoni quē di-
xit ei iesus et ibat. Jam autē des-
cendente serui occurrerūt ei. et
nunciauerunt dicentes: quia fi-
lius eius viueret. Interroga-
bat at̃ horā ab eis in qua me-
lius habuerat. et dixerūt ei. q̃
heri hora septima reliquit eus
febris. Cognouit ergo pater
q̃ illa hora erat in qua dixit ei
iesus: filius tuus viuit. Et cre-
didit ipse et domus eius tota.

Postilla.

Erat quidā regulus. Joh.
iij. Mat. viij. Luce. vij. Miracu-
lū hoc fecit xps anno eius. xxxj. vj
kl. Nouēbris. fe. ij. luna. xix. indis-
tictē. v. Añ inītiū illius euāge. scri-
bit sc̃tus ioh̃. in eodē. c. quō xpus
sedēs loquebat mulieri. postmo-
dū exierūt samaritani de ciuitate et
rogauerunt eum vt ibi maneret. et
māsit ibi per duos dies. et multi ex
samaritanorū ciuitate crediderunt
in eū. d. q̃ hic ē vere saluator mū-
di. Et post duos dies exiit inde et
abiit in galileā. Ipse enī iesus testi-
moniū phibuit: q̃ ppheta in sua
patria honore non h̃ret. Eū ergo
venisset in galileā acceperūt eū ga-
lilei cum oīa vidissent que fecerat
hierosolymis i die festo. Venit er-
go iesus iterū in ebana galilee vbi
fecit ex aqua vinū. (Et quidam re

gulus). *Ly.* nō accipit hic regul⁹
pro paruo, rege vt videt nomen
sonare. quia romani volentes frā
gere iudeorū superbiā abstulerūt
ab eis regiā dignitatē: regnū iudee
in quattuor tetrarchias diuidētes
p̄cauere volentes eorū rebellionē
vnde pro illo tpe nullus rex erat
in iudea. Dicit ergo iste regulus
q̄ erat officialis impatoris depu-
tatus ad custodiā galilee. propter
qđ manebat in capharnūz q̄ erat
metropolis illius terre. ⁊ distat tri-
bus diebus a hierusalē. Notandūz
q̄ sicut dicit *Lho.* Iste regul⁹ iter
fuit miraculo facto in nuptijs qñ
x̄ps aquā in vinū mutauit: q̄ tūc
credidit: sed tñ x̄pi diuinitatē non
p̄fecte agnōit. ⁊ ad hoc innuēdū
euāgelista illud miraculū rememo-
rat. d. Venit iterū ihs in chana ga-
lilee vbi vinū ex aqua fecit (⁊ erat
quidā regul⁹ cui⁹ filius ifirmabat
capharnāū) *Ly.* ⁊ licet esset gētilis
visis ⁊ auditis miraculis x̄pi spera-
uit ab eo sanitatē impetrare filio
suo. ideo sequit^r (hic cū audisset)
per famā que p̄currebat aduentū
eius in oēm regionē galilee. (quia
iesus veniret a iudea in galileam:
abiit ad eum ⁊ rogabat eum) instā-
ter ⁊ humiliter flexis genibus: cō-
p̄lōis manibus profusus lachry-
mis. (vt descenderet) quia caphar-
nāū erat in valle sita respectu cha-
na galilee in qua erat x̄pus. (⁊ sa-
naret filium eius. incipiebat enim
mori). idest signa vicine mortis in
eo. apparebant euidenter. Dixit

ergo ihesus ad eum. nisi signa et
prodigia videritis non creditis).
nō enim reprehendit eum de peti-
tione salutis filij sui: sed de defectu
fidei: quia nō credidit plene: s; semiplene.
Credidit enī in x̄po esse virtutem. s. ad sanandū filium: sed
non credidit in eo esse diuinitatem
per quam est vbiq; ⁊ vbiq; pos-
test sanare. vnde fides fuit quādo
petist salutē. sed defectus fidei quā-
do requirebāt p̄sentiā x̄pi corpo-
ralem. Ex quo patet q̄ non credi-
dit x̄pm esse verum deum. quia si
credidisset q̄ deus vbiq; p̄sēns
esset per p̄sentiā maiestatis sue
non dixisset descēde: sed dixisset cū
centurione. dic verbo ⁊ sanabitur
puer meus. (Dixit aut ad eum re-
gulus. Dñe descende priusq; mori-
atur filius meus). *Thomas.* Ma-
nifestat igitur regul⁹ hic incredū-
litatez suā: rogat enī vt descendat
priusq; filius eius moriat^r. quasi
x̄ps posset sanare infirmū: sed nō
suscitare defunctū. *Lyra.* Veritas
men q̄ ex deuotionē repetit pe-
titionem suam dicens. dñe descende
ideo exauditur a x̄po. vnde sequi-
tur. (Dixit ei ihesus. vade) letus in
domū tuam. (quia filius tuus vi-
uit) idest perfecte sanitati restitū-
est de Ianuis mortis. quia incipie-
bat mori. Unde *Chrysostomus.* x̄pus
ad domū reguli ire noluit: s; ab-
sens sanauit filiū eius: vt per hoc
magis declararet diuinitatē suā. ⁊
sic regulū illuminaret ad verā fidē
(Credidit hō fmōi quē dixit ei ihs)

ribat). *Lyrā.* Quia fides requiritur ad obtinendum dei beneficia (Iam autē eo descendēte serui occurrerunt ei: et nūciauerunt: dicētes quia filius eius viueret) scilicet congaudendo. ipi. (Interrogauit autē horam ab eis in qua melius habuerat) hoc fecit ad certificationem miraculi respectu sui. et etiam vt serui et astantes agnoscerēt virtutem xpi. (et dixerunt ei. Quia beati hora septima reliquit eū febris) Unde *Chrysostomus*. Repente dimisit eum febris totaliter: vt appareret non esse naturalis conuallescencia. Ex hoc etiam famulos ipsius reguli suscitauit ad fidem. qz subito viderunt eum conualuisse quod natura facere non poterat. (Cognōit ergo pater: quia illa hora erat in qua dixit ei ihesus: filius tuus viuit) referens verbum suum ad verbum christi et horam imperantis ad horam recepte sanitatis. (et credit ipse et domus eius tota). *Lyrā.* Ad hoc enim factum est illud miraculum: vt iste regulus gentilis cum familia sua crederet in christū. *Thomas.* Christus non solum sanauit filium reguli ab infirmitate: sed ipsum regulum et totam eius familiam ab infidelitate. quia credidit ipse et domus eius tota.

Dominica. xxiij. post octauas penthecostes. Euangelij scdm Mattheum. cxiij.

In illo tpe. Dixit iesus discipulis suis. Simile est regnū celozū homini regi qui voluit rationē ponere cum seruis suis. Et cū cepisset rōnem ponere oblatuſ ē ei vnus q̄ debebat decē milia talenta. Cū aut non haberet vnde reddere: iussit eum dñs eius veniſſe dari et vxorem eius: et filios: et oīa q̄ habebat et reddi. Proci dens autem seruis ille rogabat eum: dicens. Patientiam habe in me et omnia reddam tibi. Misertus autē dñs serui illius dimisit eū: et obitū dimisit ei. Egressus aut seruis ille

inuenit vnum de conseruis suis qui debebat ei centum denarios. et tenens suffocabat eum dicens. Redde quod debes. Et percipiens conseruus eius rogabat eum: dicens. Patientiam habeam in me et omnia reddam tibi. Ille autem noluit: sed abiit et misit eum in carcerem donec redderet debitum. Videntes autem conserui eius que fiebant contristati sunt valde. et venerunt: et narrauerunt domino suo omnia que facta fuerant. Tunc vocauit illuz dominus suus et ait illi. Serue nequa: omne debitum dimisi tibi quoniam rogasti me. Nonne ergo oportuit et te misereri conserui tui sicut et ego tui misertus sum. Et iratus dominus eius: tradidit eum tortoribus quousque rederet vniuersum debitum. Sic et pater meus celestis faciet vobis: si non remiseritis vnusquisque fratri suo de cordibus vestris.

¶ Postilla.

¶ Simile est regnum celorum homini regi etc. a. Dat. xvij. historia huius euangelij facta est anno xpi m. c. xij. vj. kl. Septemb. luna. xii. feria. v. inditione. v. Ante initium illius euangelij dixit petrus ad iesum. Domine quoties peccabit in me frater me-

us et dimittat ei: vsque septies. Dixit illi iesus. Non dico tibi vsque septies: sed vsque septuagies septies. (id est assimilatum est regnum celorum) Lp. id est status ecclesie militantis (homini regi). i. xpo qui est verus homo et verus deus: rex regum et dominus dominantium. (qui voluit ratione ponere cum seruis suis) id est ratione erigere de factis humanis. (Et cum cepisset ratione ponere oblatum est ei vnus qui debebat ei decem milia talenta) Lp. i. obligatus ad magnam penam propter multa peccata. (Cum autem non haberet unde redderet) Gor. i. cum viribus suis satisfacere non valeret. homo enim per se potest ruere sed non per se resurgere. (iussit eum dominus venundari). quantum ad animam. et versus) quantum ad corpus. (et filios) quantum ad opera. (et omnia que habebat) quantum ad temporalia. (et reddi). Nam ista omnia venundant: id est per peccatum mortale offerunt. (prociens autem seruis ille rogabat eum dicens. Patientiam habeam in me) dando locum et tempus penite. (et omnia reddas tibi) per opera penite satisfaciendo iuxta posse. (miseratus autem dominus serui illius) quia misericors et miserator dominus. (dimisit eum) Gor. liberum a captiuitate culpe. (et debitum dimisit ei) Un. Lxvij. Cuius misericordiam dei. petierat dilationem et accepit omnium peccatorum remissionem. (Egressus autem seruus ille). s. a facie domini sui per reciduum peccati. (inuenit vnum de conseruis suis) Lp. id est de hominibus qui sunt serui dei cum ipso. (qui debebat ei centum denarios). i. modicum eum offendeat. quia

offensa i hoiez modica ē respectu
fese pmissa i deū (7 tenēs suffocabat
eū) Lp. i. strāgulabat. (dicēs. redde
q̄ dōbes) Lp. ostēdit austeritas i re
petendo vindictā a p̄mo. (7 pro
cidens cōseru⁹ eius. Gor. ideo des
buit misereri q̄ p̄cidit. 7 q̄ seru⁹
eiusdē dei fuit. (rogauit eū: dicens
patientiā habē in me: 7 oīa reddā
tibi). Lp. q. d. paratus sum scōm
possibilitatē meā satisfacere tibi.
(Ille autē noluit: sed abiit 7 misit
eum in carcerē donec redderet des
bitum). Lp. in quo notat crudeli
tas in modo repetendi victas). Cū
dentes autē conserui eius). Glo. in
ter. i. angeli qui referunt ad deū
gesta hoīuz. vt p̄z Apoc. xij. Lō
seruus tuus 7 fratru tuoru. (qui si
ebant). oīa enī opera q̄ agimus 7
supplicia q̄ patimur vidēt. (Lōtri
stati sunt valde). Glo. propter af
flictionē xp̄iani. Notandū q̄ an
geli cōtristant ad culpā: 7 letant
ad p̄nias. vt p̄z Luce. xvj. Gaudiū
est angelis dei sup vno p̄ctōre pe
nitentiā 7c. (7 venerūt 7 narrauer
unt dño oīa q̄ facta fuerāt). s. q̄ri
monia de persecutorib⁹ pponēdā
(Lunc vocauit eū dñs suus). Lp.
Ista vocatio fit i morte vbi de oī
bus reddem⁹ rōnē. Serue nequā
oē debitū p̄misi tibi). Lp. i. ma
gnā offensaz in me cōmissaz. (qm̄
rogasti me. Nōne ergo oportuit
7 te misereri conserui tui). pua re
mittēdo. (sicut 7 ego tui misert⁹ sū
(Et irat⁹ dñs ei⁹ tradidit eū tortori
bus). Lp. i. demonib⁹ q̄ in hoc ex

ecutores sunt diuine iusticie. (dos
nec redderet vniuersum debitū).
Gor. i. in ppetuū. q̄ ibi nō est lo
cus redēptiōis vel satisfactionis:
sed cōdēnatiōis. (Sic 7 p̄r me⁹ cel
lestis faciet vob̄ si nō dimiseritis
vnusq̄sq̄ f̄ri suo). Cū h̄iero. for
midolosa snia si pua f̄ri nō dimit
tim⁹: magna nob̄ a deo nō dimit
tunt. Cū Greg. cōstat ex iā dictis
q̄ si hoc qd̄ in nos delinq̄t ex cor
de nō dimittim⁹: illud a nobis per
p̄nias dimissū fuisse nō gaudeam⁹
(ex cordib⁹ v̄ris) q̄ nō sufficit ore
dimittere soluz: sed 7 corde. Unde
h̄ay. sup d̄nab. Nihil p̄dest ore
dimittere q̄ f̄uat iracūdia in mēte
Cū circa p̄ns euāg. vbi d̄r. Adiser
tus aut dñs serui illi⁹ dimisit eū: 7
debitū dimisit ei. q̄rit vtrū de⁹ sit
magis misericors q̄ iust⁹ v̄l ecōuer
so. Rñet q̄ de⁹ sicut ē misericors
sic 7 iust⁹: 7 ecōuerso. tñ misicors
die effectus plus in nob̄ relucet q̄
iusticie. Et iō q̄ deus parcat in se
peccatib⁹. 7 misericordia ei⁹ a p̄ge
nie in p̄genies. 7 q̄ effect⁹ miseri
cordie magis relucet q̄ iusticie: iō
de⁹ d̄r nob̄ magis misicors q̄ ius
tus 7c. Nec mir si de⁹ mō sit mis
ericors. Habet enī triplex foruz.
Unū est in p̄nti vita toti⁹ misicor
die. q̄ mō misicordia audit caus
fas: 7 iusticia facit ferias. Cū Isa.
xvj. p̄pabit in mīa solū ei⁹. Iō
oēs causas iusticia mittit ad thronū
ḡre. Cū ad hebre. liij. Adeam⁹
cum fiducia ad thronū ḡre ei⁹ vt
mīa cōsequimur. Aliud foruz erit in

subdicio extremo: qđ erit pure iusticie vbi iusticia audit causas ⁊ mīa facit serias: ⁊ ideo mīa oēs causas deinceps remittit ad soliū iusticie. Un̄ Isa. ix. Sup̄ soliū dauid ⁊ sup̄ regnū eius sedebit vt cōfirmet illud. ⁊ corroboret in iudicio ⁊ iusticia amodo ⁊ vsq; ī sēpiternū. Tertiu forū erit in purgatorio: qđ est forū mixtū. q; ibi erit iusticia que penā infliget ⁊ mīa q̄ gloriā dabit. Un̄ ps. lxxviiij. Misericordia ⁊ veritas pcedēt faciē tuā. Et ibi existēs dicere pōt illud ps. c. Misericordias ⁊ iudiciū cātabo tibi dñe. Et duo hec audiui q; p̄as dei ē. ⁊ tibi dñe mīa. q; tu reddes vnicuiq; iuxta opa sua ⁊c. Seq̄t donec eroderet vniuersū debitū. Vbi notandū q; dupl̄r dicūt p̄cā redire. Primo q; nō redeāt q̄rū ad maculā vl̄ reatū s; q̄rū ad īgratitudinē Qui enī p̄ acceptā remissionē ad p̄cā vadit graui⁹ delinqt q; īgrat⁹ tāto bñficio existit. Et ita īgratitudo p̄cā recidiuātis aggrauat q; penā p̄coruz p̄teritoz v̄r secū reducere. Un̄ dñr in d̄cretis. Iteratio culpe iducit aggrauationē pene. ij. q. viij. hi q; scōo dicūt redit̄ q̄rū ad penā substācialē. Sicut enī in celo ē vn⁹ de nari⁹. i. vna b̄ritudo substācialis: l; vn⁹ magis altero p̄cipat. Un̄ d̄ hoc dicit apls. Sicut stella differt a stella ī claritate ⁊c. Un̄ etiā magis s̄naru libzo. iij. dist. in. xlij. dicit Electus ab electo differt in claritate mentis ⁊ corpis. Vnde etiam Johis. xiiij. In domo patris mei mansiones multe sūt ⁊c. Sicut in

inferno est vna pena substācialis per modū damni: scilicet carēcia visionis diuine. alia per modū sensus: scilicet vermis ⁊ ignis. ⁊ vtraq; pena debetur p̄o quolibet peccato mortali: scilicet scđm pl⁹ vel minus. Dicuntur ergo peccata redire: quia recidiuanti eadem penā debetur genere que prius: licet sit maior sicut dicit beatus Jacobus. ij. capi. Qui in vno offendit factus est oīum reus.

Cōnica. xxiij. post octa. pen̄ the. euāg. scđm Mat̄h. xxiij.

In illo tē. Albeūtes pharisei cōsiliū inierunt vt caperent ihesuz in sermōe. ⁊ mittunt ei discipulos suos cū herodianis: dicētes. Magister

ſcimus quia verax es: ⁊ viam
dei in veritate doces: ⁊ non eſt
tibi cyra de aliquo. nō enī re-
ſpicias perſonā hominūz. Dic
ergo nobis quid tibi videtur
licet cenſum dare ceſari: an nō
Cognita autē ieſus nequicia
eorum: dicit, Quid me tempta-
tis ypocrite. Oſtendite mihi
nūmiſima cenſus. At illi obtu-
lerunt ei denariūz. Et ait illis
ieſus, Cuius eſt ymago hec ⁊
ſuſcriptio. Dicunt ei: ceſa-
ris. Tunc ait illis, Reddite er-
go que ſunt ceſaris ceſari: ⁊ q̄
ſunt dei deo.

Poſtilla.

Albeuntēs phariſei inierūt
cōſiliū. Mat. xxi. Marc. xij. Lu-
ce. xx. Hanc hīſtoriā dicit dñs āno
eius. xxiij. xij. kl. Aprilis. feria. iij.
luna. xij. indictione. vj. Ante initium
illius euangelij ſcribit ſctūs Ma-
theus in p̄cedēti capi. q̄ xps loq̄-
batur principib⁹ iudeorū ⁊ phari-
ſeis. parabolā iſtāz dicens. Homo
paterfamilias plantauit vineam ⁊
locauit eam agricolis. Cū autē tem-
pus fructuū appropinquaffet mi-
ſit ſeruos ſuos ad agricolas vt ac-
ciperent fructus eius. Et agricole
apprehenſis ſeruis eius aliū ceci-
derunt: aliū occiderunt: aliū vero
lapidauerunt. Nouiſſime miſit ad
eos filiū ſuū: dicēs. verebunt⁹ for-

ſitan filiū meū. Agricole vero ap-
prehēſum eūz eiecerūt extra vineā
⁊ occiderūt. Et cū audiſſent prin-
cipes ſacerdotū parabolā iſtā co-
gnouerūt quia de ipſis diceret. Et
q̄rentes eum tenere timuerunt tur-
bas. q̄ ſicut pphetā eum habes-
bant ⁊ relicto eo. (Albeuntēs pha-
riſei) Unde Chriſoſt. ab ipſo xpo.
(cōſiliūz inierunt vt caperēt ieſum
in ſermone. Ly. q̄ nō poterāt eū
capere in malo ope. ⁊ q̄ facilius
capit⁹ hō in verbis q̄ in factis.
(⁊ mittunt ei diſcipulos ſuos) Ly.
quaſi hoīes ſibi incognitos ſcōz
eſtimationē eorū: vt corā ipſis au-
dacius loqueret⁹ laxaret⁹ linguam.
ad aliq̄d dicendū vnde poſſet capi
in verbis. (cum herodianis) Lpra
Iſti herodiani erant milites hero-
dis qui interfecit Johānem bapti-
ſtam. ⁊ venerat ad diē feſtū in hie-
ruſalē. q̄ iſta queſtio fuit facta fe-
ria. iij. ante paſſionē xpi. Et de he-
rode legit⁹ q̄ ipſe erat p̄tūc in hie-
ruſalē in diē paſſionis xpi. q̄ ves-
nerat in hieruſalē ppter ſolēnitatē
tem paſchalē. Sic ergo milites he-
rodis miſi ſunt cū diſcipulis pha-
riſeor⁹: vt diſcipuli phariſeor⁹ poſ-
ſent eum capere in ſermone: ⁊ mi-
lites herodis ſtatim caperent eum
vt puniret⁹ in corpe. Sic ergo p̄z
qualiter malicioſe agebant cōtra
eum ſibi adulādo: vt facilius indu-
cerent eum ad dicendū aliq̄d cōtra
potēſtatē ceſaris. (dicentes. Magi-
ſtrum ſcimus q̄ verax es: ⁊ viam dei in
veritate doces). Lpra. ſc̄z in ſana

doctrina (et nō est tibi cura de ali
quo: nō enim respicis personam
hominū) quasi diceret: nō dimittis
timore cuiuscūq; hominis etiā
imperatoris dicere veritatē. (Dic
ergo nobis: quid tibi videtur. Li
cet censum dare cesari: an nō) Bēd
in omelia presentis euāgelij. Dis
cussio erat in populo iudeorū. Ali
qui dicebant illicitū esse iudeis q̄
sibi recognoscerēt habere aliquē
dñm in terris: sed solū deū qui est
in celis. idcirco nō esse licitū dare
censum cesari: q̄ dant decimas vic
timas et oblationes deo celi. Ecō
trario autē alij asserēbāt q̄ esset da
re licitū tributū romanis. quia p̄
defensioē patrie et terre militabāt:
et ab hostibus et latronibus defen
debant: et pacē inter homines con
seruabāt. Hanc autē questionē ma
liciose proponebāt xp̄o. Logita
uerūt enim intra se: aut responde
bit pro nobis: aut pro cesare: aut
omnino tacebit. Si respōdebit p̄
nobis q̄ nō debemus soluere tri
butū: tunc incurreret indignationē
cesaris: et statim milites herodis ca
pient eū vt puniat. Si responde
bit pro cesare q̄ debemus soluere
tributū: tunc incurrit indignatio
nem populi. Si omnino tacebit:
tunc dicemus quia veritatē timet
dicere p̄pter timorē hominū vel
humanū. (Cognita autē ihs nequī
cia eorū dixit. Quid me tēptatis p̄
pocrite) Lp. quasi diceret. nō que
ritis veritatē adiscere: sed vobis me
capere. (Ostendite michi nūmisma

census). i. nūmūz qui datur pro cē
su annuo imperatori (Et illi obtu
lerūt ei denariū) Lp. q̄ iste nūm^{us}
q̄ debebat pro ānuo censu: a quo
libet capitaneo dom^{us} valebat des
cē nūmos vsuales. et ideo vocaba
tur denarius. et erat argēteus. (Et
ait illis ihs. Cui^{us} est imago hec et
superscriptio) Lp. q̄ imago cesa
ris erat impressa in illo: et nomē ei^{us}
incircuitu (Dicūt ei cesaris) Unde
hierō. Lyberij sub quo passus ē
dñs (Tunc ait illis. Reddite q̄ sunt
cesaris cesari) Gor. sicut tributū et
pecunias per quas cōfitemini vos
vere subiectos esse illi (et que sunt
dei deo). i. decimas. p̄micias. obla
tiones. atq; victimas. Sic fecit ip
se xp̄s qui reddidit tributa cesari
pro se et p̄ petro. et deo reddidit q̄
dei patris sunt: faciēs voluntatē
eius semper.

C Dñica. xxiij. post octa. pē
the. Euāgel. Scdm math. ix.

In illo tpe. Lo
quēte ihu ad tur
bas: ecce pnceps
vnus accessit: ⁊
adorauit eū di

cēs. Dñe filia mea modo des
fūcta est: sed veni impone ma
nū tuā super eā ⁊ viuet. Et sur
gens ihs sequebatur eū ⁊ dis
cipuli ei⁹. Et ecce mulier q̄ flu
rum sanguinis patiebatur du
odecim ānis: accessit retro ⁊ te
tigit fimbriā vestimēti ei⁹. Di
cebat autē intra se. Si tetigero
tantū vestimentū eius: salua e
ro. Alit ihs cōuersus ⁊ videns
eā: dixit. cōfide filia: fides tua
te saluā fecit. Et salua facta est
mulier ex illa hora. Et cum ve
nisset ihs in domū principis ⁊
vidisset tibicines ⁊ turbam tu
multuantē: dicebat. Recedite:
non est em̄ mortua puella: sed
dormit: ⁊ deridebāt eū. Et cū
electa esset turba intrauit ⁊ te
nuit manū eius: ⁊ dixit. Puel
la surge. ⁊ surrexit puella. Et
exiuit fama hec in vniuersam
terram. **C** Postilla.

C Loquēte ihu ad turbas.

Math. ix. Marci. v. Luce. viij. Hi
storia hui⁹ euāgelij facta est anno
xpi. xxi. iij. Idus Nouēbris. feria
iij. luna. vij. inditione. iij. Ante in
itiū illi⁹ euāgelij scribit sanct⁹ Ma
theus in eodem caplo. qd discipuli
Iohis baptiste accesserūt ad ihe
suz dicētes. Quare nos ⁊ pharisei
ieiunamus frequēter: discipuli au
tē tui nō ieiunant. Alit illis ihs. nū
quid possunt filij sponsi q̄diu cū
illis est spōsus lugure. Veniēt autē
dies cū ab eis auferet sponsus: ⁊
tunc ieiunabūt. Tunc sequit euā
gelij hodiernū. (Loquēte ihu ad
turbas: ecce pnceps vnus acces
sit) Lxx. q̄lis autē fuerit pnceps
iste nō exprimitur hic: sed habet.
Marci. v. ⁊ Luce. viij. vbi dicit qd
erat pnceps synagoge noie Lair.
Iudei em̄ habebāt tantū vnū tem
plū vbi poterāt offerre ⁊ immola
re. scz in iherlm: sed in alis ciuitati
bus ⁊ villis habebāt loca determi
nata in quibus cōueniebat popu
lus ad orandū ⁊ ad audiendū vbu
dei: ⁊ ad tractandū de his que pri
nebāt ad comunē vtilitatē popli.
Et ille qui p̄erat eū⁹ auctoritate
cōgregatio fiebat dicebat pnceps
synagoge. ⁊ talis erat iste qd acces
sit ad ihm. (Et adorabat eū) humi
liter. qz cecidit ad pedes ei⁹. scz fa
ciēdo sibi reuerentiā debitā (dicēs
Dñe filia mea modo defuncta est:
sed veni impone manū tuā sup eā
⁊ viuet) Marci. v. dicit qd dixit eā
esse in extremis. Luce. viij. dicit qd
moriebat. Et hoc est vez quādo

pater ab ea recessit. sed anteq̃ ve-
nit ad ihm̃ mortua est. ppter qđ
nūcij venerūt de domo q̃ dixerūt.
Noli vexare magistrū: q̃ defūcta
est filia tua: credentes q̃ xpus nō
posset suscitare eā a mortuis: licet
posset eā sanare (et surgēs ihs seq̃-
batur eū et discipuli ei⁹) Lp. p̃gēs
ad domū ei⁹ ppter fidei sue meritū
(Et ecce mulier q̃ sanguinis fluxū
patiebat duodecim ānis) Lu. viij.
dicit q̃ i medicos erogauerat oēm
substantiā suā: nec ab yllo potuit
curari (accessit retro) xpus em̃ erat
in turba magna q̃ eum compme-
bat. vt habet d̃arci. v. Et ideo de
facili nō potuit habere accessū ad
eū (et tetigit fimbriā vestimēti ei⁹)
Gor. Indignā se reputabat tāge-
re pedes dñi: vel etiā plenitudines
vestimenti. habebat em̃ xps fim-
brias iuxta cōsuetudines iudeorū se-
cū dñi pceptū legis. vt patz Nume-
rv. (Dicebat enī intra se). s. firmi-
ter credo. si tetigero tantū vesti-
mentū eius salua ero). s. ab hac in-
firmitate. Magna fides mulieris q̃
credidit tantā virtutē esse in vesti-
mētis xpi q̃ a tactu sanaret que p
medicos sanari nō poterat: pro q̃
bus tantū expendit q̃ depaupata
fuit. vt dicit Luce. viij. (Et ihs cō-
uersus et vidēs eā dixit. Confide fi-
lia: fides tua te saluā fecit) Gorra.
Nō dixit ego sanauī te: s̃ fides tua
te saluā fecit. vt vitandā ostēsiōnē
doceat et meritū fidei extollat. (Et
salua facta est mulier ex illa hora)
et Ambro. videtur velle q̃ hec mu-

lier erat d̃artha virgo: soror bea-
te marie magdalene et sancti lazari
¶ Notandū q̃ in via eundo ad fi-
liā principis archisynagogi: sana-
uit mulierē istam per tactū vestis
sue. vt sic princeps ille in fide solū
daretur. (Et cū venisset ihs in do-
mū principis et vidisset tibicines)
sc̃z carnē lugubri canētes. Antīq̃
tus enī tales ad exequias vocabā-
tur: vt suo carmine alios p̃uoca-
rent ad luctū (et turbā tumultuan-
tem) idest lachrimantē et eiulantē.
(dicebat Recedite: nolite flere) vt
habet Luce. viij. per hoc q̃ dicit
nolite flere. docet nos q̃ mortuos
nostros nō debemus excessiue de-
flere: presertim cū fuerint boni ho-
mines: quia licet moriāt mundo:
viuūt tamen deo. Ipsos em̃ nō a-
mittimus sed premittimus. vt dīc
Augu. In veteri testamento triste
fuit mori et terribile: quia tūc oēs
in infernū descenderūt. Unde Job
xviij. Infernus domus mea est et in
tenebris stravi lectulū meū. Unde
ysidorus. lib. xx. de summo bono
Illi plorādi sūt in morte quos mi-
seros infernus recipit ex hac vita:
nō quos celestis aula letificās in-
cludit. et. (Nō est enī mortua pu-
ella sed dormit) Lp. hoc dixerat q̃
poterat eaz ita faciliter suscitare a
morte sicut homo pōt aliū hoīem
a sōno excitare (et deridebāt eū) ec-
ce deridet dñs ihs xps. nec irascit̃
nec arguit eos. (Et cū ei ecta esset
turba) lamētantiū tumultuantū et
deridētū: q̃ ex quo erāt increduli

rederisores xpi: nō erant digni vi-
dere miraculū (intrauit). s. ad locū
vbi puella iacebat cū patre ⁊ ma-
tre eius. ⁊ petro ⁊ iacobo ⁊ iohā-
ne. vt habetur a dārci. v. Ad hoc
vt essent testes miraculi. (⁊ tenuit
manū eius ⁊ dixit) clamādo vt ha-
betur a dārci. v. Lhabita cumi. qđ
interpretat Puella tibi dico surge.
scz de lecto mortis (⁊ cōfestim sur-
rexit puella ⁊ ambulabat: ⁊ iussit
illū dare māducare) ⁊ hoc in signū
vere resurrectionis. ⁊ stupuerūt pa-
rētes ei⁹ quibus precepit ne alicui
dicerēt qđ factū erat. vt hētur Lu-
ce. viij. s. ad insinuandū humilita-
tē. (Et exijt sama hec). s. tāte potē-
tie (in vniuersam terrā illā) Nota
circa p̄sens euāgeliū vbi dīr Con-
fide filia: fides tua. ⁊c. Notandum
qđ fides xp̄iana est firma ⁊ vā pa-
tet primo ex miraculorū factione.
In nulla em̄ alia fide seu secta fiūt
miracula nisi ī nostra fide qđ ab ini-
tio mūdi fuit miraculis cōfirmata.
videlicet tpe pphetarū qđ eam pro-
phetabāt: conscribebāt. Item in
nouo testamēto tpe xpi ⁊ tpe apo-
stolorū qui eā p̄dicabāt ⁊ in cor-
dibus hominū plātabāt. Simili-
ter ⁊ sancti qđ post aplos p̄dicauē
rūt fidē. sicut patet in legendis san-
ctorū. Itē etiā sarraceni confitētur
qđ machomet nullū miraculū fe-
cit. Scđo patet ex tyrānorū perse-
cutione. Omne em̄ regnū videt esse
consumptū quādoqz ab inimicis
ppter eorū potentia. Exēplum de
regno assyriorū ⁊ grecorū ⁊ roma-

norū ⁊ sic de alijs. fideles autē pro-
pter fidem xpi quā tenebāt ⁊ dese-
debāt maximas ⁊ generales perse-
cutiones multo tpe ab imperato-
rib⁹. a regibus. a principib⁹. a iu-
dicib⁹ ⁊ potētibus mūdi passi sūt.
vt dicit beatus Augu. ⁊ nō potuer-
rūt ipsas fidē xp̄ianam extirpare:
sed quotidie crescebat ⁊ augmēta-
bat. Item notandū hic qđ quādo
hominini infundit fides. tūc etiā
infundūtur omnes alie virtutes. ⁊
ideo oportet vt homo agat scđm
fidē ⁊ alias virtutes quas recipit:
alias in eo fides ⁊ virtutes essent
frustra. ⁊ melius esset fidē nō ha-
bere qđ eam malis operib⁹ impu-
gnare ⁊ negare. Unde aplos. Confi-
tent se nosse deū: factis autē negāt
Cū diligēter est notandū qđ mali
xp̄iani peiores sunt sarracenis qđ
tū ad quatuor. primo qđ sarraceni
xp̄m negāt vbo: s; isti facto. pei⁹
em̄ est factū qđ verbū. Tales enim
sunt similes militib⁹ pilati qui ge-
nua flectebāt corā ihu dicētes aue-
rex iudeorū. Et percutiebāt eū pal-
mis. Tales em̄ sunt significati per
illā ficū habētē solū folia cui xps
male dixit qđ statim aruit. Scđo qđ
sarraceni ex ignorantia xp̄m negant:
nō em̄ credūt ipm esse vep deum ⁊
dñm suū. Si em̄ scirēt: multi eorū
saluarent p eorū bona opa que fa-
ciūt. Xp̄iani at scīūt ⁊ firmiter cre-
dūt ih̄m xp̄m esse dñm suū: ⁊ tū ei
negāt debitū obsequiū. qđ maius
malū videt esse. Exēplū si duo
hoies negarēt debitum obsequiū

regi: ita q^d vn⁹ diceret. dñe nescio
q^d debeā vobis obsequiū hoc ex
hibere. si em̄ scirē: libet̄ exhibe
rē. Alter vero diceret. scio q^d hoc
exequiū vob^{is} debeo: sed nolo. vob^{is}
exhibere: manifestū est q^d magis
offenderet regē. Tercio q^d farace
ni legem suā obseruāt: tales autē
nullius legis esse vidētur. q^d nec sa
raceni nec xpiani sunt: et ideo tales
sine lege peribunt. Quarto q^d ta
les vidētur esse apostate a fide: q^d
tū ad rem fidei. Vidētur etiā periū
ri eoz q^d in baptisinate pmiserūt.
scz renūciare diabolo et pōpis ei⁹
Et ideo malo xpiano fides erit ei
in cumulū dāpnatiōis ei⁹: q^d gra
uius peccat xpianus fornicādo et
alia q^d prohibētur in lege et euāge
lio trāsgrediēdo q^d paganus. Et iā
plus punit et profund⁹ dānatur
Unde de hoc dicitur in decretis. fi
delis malus peior ē infideli: et gra
ui⁹ peccat. et pena grauior sibi de
betur. i. q. prima Noui.

C Onica. rrv. post octauas
pēthecostes Euāgelium.

In illo tpe. Cū subleuas
set oculos ihs et vidisset
quia multitudo maxima venit
ad eū. et. De hoc euāgelio Req
re in medio. pl. s. Onica Letare. Nā
bis legitur hoc euāgelium in anno.

C In festo dedicatiōis tēpli.
Euāgel. Scdm Lucam. rix.

In illo tpe. In
gressus ihs per
ambulabat hic
rico. Et ecce vir
noīe zacheus. et
hic erat princeps publicano
rum et tpe diues. Et querebat
videre ihs quis esset: et nō po
terat p̄ turba: quia statura pu
sillus erat. Et precurrens ascen
dit in arborem sicomozū vt vi
deret illū: quia inde erat tran
siturus. Et cū venisset ad locū
suspiciens ihs vidit illū: et
dixit ad eum. Zachee festinās
descende: quia hodie in domo
tua oportet me manere. Et fe
stinās descendit: et recepit illū
gaudens. Et cum videret om
nes murmurabant dicētes: q^d
ad hominē peccatorē diuertis
set. Stans autē zacheus: dixit
ad dominū. Ecce dimidiū bo
nozū meozū dñe do pauperi
bus: et si quid aliquē defrau
davi reddo quadruplū. Alit ie
sus ad eū. Quia hodie salus
huic domui facta est: eo q^d et ip
se filius sit abrahe. Venit em̄
filius hominis q̄rere et saluū
facere quod petierat.

C Postilla.

Ingressus ih̄s perambula-
bat. *ic.* Luce. *xix.* Historia huius
enāgelij facta est anno xpi. *xxxij.*
xvi. kl. Aprilis. luna. *vij.* inditiōe
vi. Ante initiū illi⁹ enāgelij scribit
sanctus Lucas in *precedēti* capi.
q̄ quidam adolescēs interrogauit
ih̄m dicēs. *magister: quid faciēdo*
vitā eternā possidebo. Dixit autē
ei ih̄s. *Si vis ad vitā ingredi: ser-*
ua mandata Qui ait. *hec omnia cu-*
stodiui a iuuetute mea: qđ adhuc
michi deest. Ait illi ih̄s. *Si vis p-*
fectus esse: vade ⁊ vēde omnia que
habes ⁊ da pauperib⁹: ⁊ habebis
thesaurū in celo: ⁊ veni sequere me
His ille auditis cōtristatus est: qz
diues erat valde. *Uidēs illū ih̄esus*
tristē factū: dixit. Quā difficile q̄
pecunias habent in regnū dei in-
trabūt. *Ly.* difficile dicit ⁊ nō im-
possibile: qz difficile est diuitias
possidere ⁊ nō teneri nimis amore
eaz. facilius est camelū per foras
men acus trāsire: q̄ diuitē intrare
in regnū dei. *Ly.* hoc nō intelligi-
tur de quolibet diuite: sed de diui-
te constituēte finē in diuitijs ⁊ to-
tam confidentiā suā. Ergo *ad* *darci*
x. dicit q̄ difficile confidentes in pe-
cunijs intrabūt in regnū. *Ly.* pos-
sessio diuitiaz reddit hominē diffi-
cilem ad perfectionē acquirēdā:
nō tamē fa cit impossibile: qz abra-
ham fuit diues valde ⁊ tamen fuit
perfectus. vt habet *Genes. xvij.*
Et ideo dicit *Ecclīastici. xxi.* Bea-
tus vir diues q̄ inuēt⁹ est sine ma-
cula. ⁊ sequitur. Et quis est hic ⁊

laudabimus eū. quasi diceret. vir
⁊ cū difficultate inueniē. Et audi-
tis his discipuli mirabātur valde
dicētes. Quis ergo poterit saluus
fieri. Ait illis. Quēcūq; impossibi-
lia sunt apud homines: possibi-
lia sunt apud deū. Quia sicut dicit
Bernar. Deus potest a cupiditate
terrenoz cōuertere ad cupiditatez
eternoz. vt patet. *Sapiē. xij.* Pos-
tens es dñe ex omib⁹ saluare. vñ
qui illud qđ superest pauperib⁹
tribuūt: ⁊ eos sibi amicos consti-
tuūt: regnū celoz intrare possunt
Ut patet *Luce. xvi.* facite vobis
amicos de māmōna iniquitatis: vt
cū defeceritis: recipiant vos in es-
terna tabernacula. Similiter q̄ dis-
cūpulis suis opera misericordie exer-
cent. *s.* cibando esurientē. potādo
sitientē. hospitādo peregrinū. ves-
tiendo nudū. ⁊ sic de alijs. Unde
Matth. xxv. Esuriui: ⁊ dedistis mi-
chi māducare. *ic.* Uēite benedicti
patris mei possidete vobis regnū
paratū a constitutiōe mundi. Lūc
postmodū sequit^r enāgelij hodi-
ernū. (Ingressus ih̄esus perambu-
labat iherico) que ciuitas distat
ad vnā dietam a iherlm. (⁊ ecce vir
noīe zacheus) *Sor.* nominatur ex
presse tanq̄ dignus noīe: quia in
libro vitē erat scriptū nomē eius.
(⁊ hic erat p̄nceps publicanoy)
Ly. nō tantū publicanus: sed p̄n-
ceps publicanoy. In quo appa-
ret maior: misericordia dei in eius
votiōe. vt vbi abūdauit delictū
superabūdaret ⁊ gratia. (⁊ ipse dī

ues) **Ly.** quia auarus fuit in acq̃
rendo. (⁊ querebat) io est desidera
bat (videre ihm quis esset) in pso
na. ⁊ hoc ex deuotione. (⁊ nō pote
rat pre turba) **Ly.** ex quo patet de
uotio populi ad xpm (q̃ statura
pusillus erat). s. in persona corpo
ris. (⁊ precurrens). i. p̃ alijs currens.
(ascēdit in arborē sicomor̃) **Soz.**
vt qđ natura minus haberet: ascē
su arboris suppleret. Sicomorus
est arbor moro similis in folijs: s̃
altitudine prestās. ⁊ interpretatur
ficus fatua. ⁊ significat crucē xpi:
que gētilibus stulticia est: iudeis
vero scandalū: xpianis aut dulce
do ⁊ honor (vt videret illū q̃ inte
rat transiture) s̃ ex illa pre qua
erat sicomorus. Querit quid mo
uit eum ad hoc vt sic desiderabat
videre ihesuz. Respōdet fm̃ Augu
stinū. q̃ ipse audit⁹. Audiuit enī
famā vndiq̃ circūuolantē de ihu
q̃ solo verbo infirmos curaret. er
go desiderabat ipm̃ videre. (⁊ cū
venisset). s. ihesus (ad locū: vidit il
lū) nō tantū visu corporis: s̃ etiā
respectu pietatis ⁊ misericordiē (⁊ di
xit ad illū) tanq̃ iam dignū diuino
eloquio (Zachee festinās descēde)
vocat eū ex noīe: ad ostēsiōē sue
infinite sapiētiē q̃ ⁊ nos oēs nouit
⁊ nominat. Unde i. ps. cclvi. Qui
numerat multitudinē stellaz: ⁊ oi
bus eis noīa vocat. (quia hodie
in domo tua oportet me manere)
Lyra. in domo materiali propter
refectionē xpi ⁊ discipulor̃ suor̃.
Et in domo spiritali conscientie

per gratie infusionē. (At ille) scilz
zacheus (festinans) **Soz.** nō pro
crastinans: nō se excusans (descen
dit) nō tantū descensu locali: sed ⁊
mentali per humilitatē. (⁊ excepit
illum) s̃ xpm (gaudens) s̃ de tā
ti hospitis aduentu (Et cum vides
rūt omes) idest pharisei ⁊ alij ma
lignātes. s̃ q̃ intrauit domū pu
blicani. (murmurabāt dicentes q̃
ad hominē peccatorē diuertisset.)
Lyra. ⁊ hoc irrationabiliter fece
runt: q̃ nullus rationabiliter po
test murmurare si medicus visitet
egrotū ad ipsum sanandū. Insup
falsē iudicauerūt de zacheo qui iā
peccator nō erat: sed vere penitēs
(Stans aut̃ zacheus dixit ad dñm)
quasi paratus ei obedire (ecce di
midium bonor̃ meor̃ dñe do pau
peribus) Non dicit dabo in futu
ro. s̃ post mortem meā: sed do in
presenti. quia vnus denarius in vi
ta plus valet q̃ mille post mortē.
(Et si quid aliquē defraudaui) id
est fraudulēter aliquē decepi (red
do quadruplum) ergo in q̃tum
cūq̃ modico. In hoc autē q̃ po
nit sub dubitatione dicens (Si qđ
aliquē defraudaui) ostendit se non
multum defraudasse (reddo) nō di
cit reddaz: quia tenetur homo sta
tū restituere res iniustas iuxta om
nem possibilitatem suā. Unde Au
gusti. Nō dimittit peccatū nisi ab
latū restituat (quadruplū) vñas
vsurarij ⁊ raptores. ⁊c. redderent
simplū. (At aut̃ ihesus: q̃ hodie
huic domui salus a deo facta est.)

802. i. toti familie: et specialiter et
sciencie zachei que facta est domus
dei per gratiam inhabitacionis (eo quod
et ipse filius sit abrahe) unde Beda
Zacheus filius abrahe dicitur non quia
de stirpe eius genitus: sed quia est fi-
dem eius imitatus. Et sicut ille ter-
ram domumque paternam deseruit. ita
iste zacheus dimidia parte bonorum
suorum pauperibus distribuit. Et his
videtur quia non fuit iudeus sed paga-
nus: quia omnes iudei de stirpe abra-
he descenderunt. Et idem videtur dice-
re Ambrosius (venit enim filius hominis)
802. de celo in mundum per huma-
nitatis assumptionem (querere) per
doctrinam suam (et saluum facere) per gra-
tiam (quod perierat) per culpam.

¶ Euangeliorum dominicalium po-
stilla per circulum anni.
Finit feliciter.

¶ Incipit postilla
super euangelia de sanctis.

¶ In festo sancti Andree apostoli
Euangelium. Secundum Mattheum. iiii.

In illo tempore, Am-
bulas Iesus iuxta
mare galilee: vi-
dit duos fratres
symonem qui vo-
catur petrus: et andream fratrem
eius: mittentes rhete in mare.
Erant enim piscatores: et ait illis.
Venite post me et faciam vos fie-

ri piscatores hominum. At illi con-
tinuo relictis retibus: secuti
sunt eum. Et priores inde vidit
alios duos fratres: iacobum ze-
bedei et iohannem fratrem eius in
navi cum zebedeo patre eorum re-
ficientes retibus suis: et vocavit
eos. Illi autem statim relictis re-
tibus et patre secuti sunt eum.

¶ Postilla.

¶ Ambulas Iesus iuxta mare
et. Matthei. iiii. et Marci. i. Luce. v.
Historia huius euangelii facta est an-
no christi. xxxi. vi. Idus Junii. dominica
luna. iiii. indictione. iiii. Ante initium il-
li euangelii scribit sanctus Mattheus. in
eodem capitulo. quod postquam christus ieiunavit
quatuor diebus et quatuor noctibus in deserto:
tunc postmodum venit et habitavit in
capharnaum et in finibus zabulon et ne-
ptalim: et cepit predicare et dicere.
Penitentiam agite: appropinquabit
enim regnum celorum. (Ambulas Iesus iux-
ta mare galilee) Id est. mare illud est
quidam lacus habens centum stadia
longitudinis. et quadraginta latitudinis
per quem transit iordanis fluvius. ut
dicit hieronymus. Dicitur autem mare secundum
modum hebraicum loquendi: in quo
magna congregatio aquarum vocatur
mare. secundum illud Genesim. i. Congre-
gationes aquarum appellavit maria
Uocatur etiam stagnum geneareth
ut patet Luce. v. Dicitur etiam ma-
re galilee: quia est in regione illa.
Et etiam dicitur aliquando mare
tyberiadis: a civitate tyberia sita

sup ipsum mare. (Udit duos fratres). **Boi.** nō tm corporaliter: s; etiā spūaliter. **Uñ** Chriſoſto. Ad corda plus q̄ ad faciē respiciens. (Symonē qui vocat̄ petrus ⁊ andrēā fratrē eius mittētes rhete in mare). **Boi.** ad piscandū ⁊ ad q̄rendū victum. (Erāt enī piscatores) **Uñ** Chriſoſt. piscatores illiterati mittunt̄ ad predicandū ne fides credētium nō in virtute dei: sed in eloquētia siue in doctrina hoīum putaret̄. (At illi cōtinuo relictis rhetibus secuti sunt eum). **Uñ** Chriſ. In hoc docuerunt nos apli q̄ nemo potest terrena possidere: ⁊ pfecte ad celestia properare. **Ver** in ter celum ⁊ terrā cōstitutus ostendit q̄ inter celestia ⁊ terrena nulla potest esse coniunctio. celestia q; spiritalia ⁊ leuia sūt sursum ducunt. terrena q; ponderosa ⁊ grauiora deorsum deponunt. **Lp.** Sciendū q̄ isti apli legunt̄ ter vocati a xpo. prima vocatio fuit imediate post baptismū xpi. vt habet **Joh. j.** Quādo duo discipuli iohānis baptiste audierūt ipm dicentē de xpo. **Ecce agn⁹ dei ecce q̄ tollit pctā mūdi.** ⁊ ibidē dī q̄ Andreas frater symonis petri erat vnus. ex duobus q̄ secuti fuerāt iesū. ⁊ ibi dī quō Andreas adduxit frēm suū symonē ad iesū. Scda vocatio fuit in captura pisciū quā describit **Luc. v.** ca. .d. q̄ xps propetr turbas irruentes ascēdit in nauim petri ad predicandū populo. Et finita predicatione: iussit relaxare retbe

in capturam pisciū. Et visa multitudo pisciū captorū: sciens petrus q̄ nō poterat esse virtute humana: prociuit ad genua iesu dicēs. **Eri a me dñe** quia hō pctōr sum. Sed ille due vocationes nō fuerūt pprie ad aplatum: sed ad quandā familiaritatē. Tertia vocatio fuit ista de qua fit mentio in euāgelio hodierno qñ relictis rhetib⁹ ⁊ nauī secuti sunt iesū. ampli⁹ ad predica negotia nō reuersuri: sed intendentes doctrine xpi. ergo dixit eis (faciā vos fieri piscatores hoīū. ⁊ procedēs inde) **ic.** **Boi.** i. a loco illo ad aliū. (vidit alios duos fratres **Jacobum zebedei ⁊ iohannē** fratrē eius in nauī cūz zebedeo patre eorū reficientes rhetia sua) **Uñ** Chriſoſt. i. reparātes qđ maxime est paupertatis indicium. vetera reparabāt. q; noua vnde emerēt nō habebāt. (⁊ vocauit eos) **Boi.** duos vocat ⁊ destināt. ⁊ p; **Luce. x.** primo ppter duos pplos cōuertendos. sc; iudeorū ⁊ gētiliū. Scdo ppter duplicē salutē. s. corpis ⁊ aie. Tercio ppter testimoniū veritatē. vt p; **deutro. xix.** In ore duorum stat oē testimoniū. (Illi at statim relictis rhetib⁹ ⁊ pie secuti sūt eū). S; qñ hic quō isti apli relictis oībus secuti sunt eum. Dicendum scdm **Lp.** q̄ in xpo erat virt⁹ diuinitatis. ⁊ ideo sicut poterat exterius vocare per vocem: ita potuit interius attrahere pro voluntate sua per inpirationē. Itēz notandum q̄ xpus simplices piscas

tores potius constituit aplos ⁊ p/
dicatores euangelij q̄ litteratos vt
fides euangelij magis attribueret
sapientie diuine q̄ humane.

In die sancti Nicholai.

In illo tpe. Dixit iesus
discipulis suis. Sint lū
bi vestri precincti. ⁊ lucerne ar
dētes in manibus vestris. Et
vos similes ⁊ c. hoc euangelium
q̄re infra in cōmuni sanctorū.

In festo sc̄i thome ap̄li.

In illo tempe. Thomas
vnus ex duodecim q̄ di/
citur dydimus nō erat cū eis
quādo ⁊ c. hoc euangelium cum
sua postilla quere āte in dñica oc
taua pasche.

In die sc̄i stephani p̄tho/
martyris euāg. sedz mat. xxiij.

In illo tpe. Di/
xit ihesus turbis
iudeorū ⁊ prin
cipibus sacerdo
tum. Ecce ego

mitto ad vos prophetas ⁊ sa
pientes ⁊ scribas: ⁊ ex illis oc
cidetis ⁊ crucifigetis: ⁊ ex eis
flagellabitis in synagogis ve
stris: ⁊ persequimini de ciuita
te in ciuitates: vt veniat super
vos omnis sanguis iustus q̄
effusus est super terram a san

guine abel iusti vsqz ad san
guinez zacharie filij barachie
quem occidistis inter templū
⁊ altare. Amen dico vobis.
venient hec omnia super gene
rationem istam. Hierusalem
hierusalem que occidis p̄phe
tas ⁊ lapidas eos q̄ ad te mis
si sunt. Quotiens volui cōgre
gare filios tuos quēadmodū
congregat gallina pullos suos
sub alas ⁊ noluisti. Ecce re
linquetur vobis domus ve
stra deserta. Dico enī vobis
nō me videbitis ammodo do
nec dicatis. Benedictus qui
venit in nomine dñi.

Postilla.

Dicebat iesus turbis iude/
orum. xc. Mathei. xxiij. Luce. xj.
Historia huius euangelij facta est
anno xpi. xxxij. xj. kl. Aprilis. fe/
ria. iij. luna. xij. inditione. vj. Ante
initium illius euangelij scribit san
ctus Matheus in eodem caplo q̄
xps maledixit scribis ⁊ phariseis
dicēs. Ue vobis scribe ⁊ pharisei
⁊ ypocrite qui clauditis regnū ce
lorū ante hoīes. vos enī nō intra
tis nec introeuntes finitis intrare.
Ue vobis scribe ⁊ pharisei ⁊ ypo
cite qui decimatis mentā ⁊ anetū
⁊ ciminū: ⁊ reliquistis que graui/
ora sunt legis: iudicium misericor
diam ⁊ fidem. hec oportuit face

re villa non omittere. Duces ceci
excolentes culicem: camelū autez
glutiētes. Ne vobis scribe ⁊ pha
risei ⁊ ypocrite qui similes estis se
pulchris dealbatis que a foris ap
parent hoībus speciosa: interius
vero sunt plena ossib⁹ mortuorū
⁊ oī spurcia. Sic ⁊ vos a foris q̄
dem apparetis hoībus iusti: int⁹
aut̄ estis pleni ypocrisi ⁊ iniquitate
Lūc postmodū sequit̄ euangelii
hodiernū. (Dicebat aut̄ iesus tur
bis iudeorū ⁊ principib⁹ sacerdotū
tū. Ecce ego mitto ad vos) 602.
instruendos ⁊ reuocandos ad me.
(pphetas ⁊ sapientes ⁊ scribas).
Ly. q̄ in discipulis xpi multi has
buerunt spm̄ prophetici. sicut io
hānes euāgelista. vt p̄3 in Apoc.
Aliqui etiā fuerūt scribe. sicut q̄
tuor euāgeliste qui scripserūt ver
ba ⁊ facta xpi. ⁊ etiā apli qui scri
pserūt epl̄as ad instructionē ppli
xpiani. fuerunt etiā sapientes. q̄
de diuinis ⁊ celestibus a deo illu
minati. (⁊ ex eis occideris). q̄3 Za
cob⁹ frater iohānis ab eis est oc
cisus. vt patet Act. x. ⁊ sanct⁹ Ste
phanus lapidatus. vt patet Act.
viii. ⁊ multi alij. (⁊ crucifigitis).
vt petrū ⁊ andream fratrem eius.
⁊ philippū apostolū ⁊ multos ali
os. (⁊ ex eis flagellabitis in syna
gogis vestris. hoc pat̄3 in Actū
apostolorū vbi dicit̄ q̄ omnes a
postoli fuerunt simul flagellati a
iudeis ⁊ prohibiti ne predicarent
in nomie ihesu. Actū. iiii. Et per
trus respōdit. d. Oportet deo plus

obedire q̄ hoībus. (⁊ persequimi
ni de ciuitate in ciuitatem). in sig
num huius xps discipulis suis dis
xit. Ioh. xv. Si me persecuti sunt ⁊
vos persequent nō est seruus ma
ior domo suo. Item xpus dixit dis
cipulis suis. Mathei. x. Cum vos
persecuti fuerint i vna ciuitate fu
gite in aliam. (vt veniat super
vos) idest generationē istam. (om
nis sanguis iustus) idest debita vl
tio pro effusione sanguinis iusto
rum. (qui effusus est super terram
a sanguine abel iusti (quem frater
suus cayn occidit ideo quia deus
respexit ad abel ⁊ ad munera eius
sed ad cayn ⁊ munera eius non re
spexit. (vsq̄3 ad sanguinem zach
arie filij barachie quem occidistis)
propterea quia arguebat ex iustu
⁊ inspiratione dei regem israel cū
populo suo. vt habet. iij. Paral.
xiii. Spiritus domini induit za
chariam filium ioiade sacerdotis
⁊ stetit in conspectu populi dicēs
Quare trāsgredimini p̄ceptū do
mini. ⁊ congregati aduersus eum
miserunt lapides iuxta p̄ceptum
legis ⁊ ipm̄ occiderunt. (inter tem
plum ⁊ altare) scz holocaustorum
quod erat iuxta templum. idest in
atrio templi. Notandū scōm Ly.
q̄ abel fuit simplex homo pastor
ouīū ⁊ illiteratus. zacharias fuit
litteratus ⁊ legisperitus. per hos
enī duos itelligit̄ oēs iusti ad eis
occisi. ⁊ ē sēsus vt veniat sup vos
omnis sanguis iust⁹ q̄ effusus ē a
sanguine abel iusti vsq̄3 ad sanguinē

zacharie filij barachie. i. sanguine iu-
sti minimi vsq; ad sanguine maxi-
mi iusti. (Amen). Lyra. i. fideliter.
(dico vobis veniet hec oia super
generatione istam). i. sup pplm iu-
daicum: q; pro criminib; istis pu-
nitus est multipl; diuersis tpibus
(hierlm hierlm) hic ponitur conti-
nens pro cōtento. quia frequēter
dicitur ciuitas hoc facere qd pplis
in ea habitans facit. (que occidis
pphetas) Ly. i. cōsueuisti occide-
re. (et lapidas eos q; ad te missi sūt)
idest ad instructionē tuaz. sicut p; in
antiquis prophetis. (Quoties
volui congregare). Lyra. sub cul-
tu vnius dei per fidem et charitatē
(filios tuos). i. iudeos. (quēadmo-
dum congregat gallina pullos su-
os sub alas. Ponit hic exemplum
de gallina: ad ostendendū affectuz
suū ad pplm suū. Inter alias aues
gallina videtur magis affici ad cō-
seruationē et nutritionē pulloz.
Unde Ambrosi;? hec auis tā ma-
gnū affectū habet ad pullos vt
eorum infirmitate affecta infirme-
tur: et eos alis suis protegens con-
tra milu; pugnet. (Et noluiisti).
Lyra. Quia pphetas ad eos mis-
sos contēpserūt. et postea sanctuz
Iohannē baptistā: et vltimū dñm
nostrū ihesum xpm cum discipu-
lis suis contēpserūt. Propter qd
subditur hic pena. (Ecce relinque-
tur vobis domus vestra). Gorra.
idest templū et ciuitas. (deserta). s.
propter destructionē ciuitatis et
templi que facta est per Lytum et

Cespasianū in vindictam mortis
xpi et suoz prophetarū et etiam
aplorum. (Dico enim vobis non
me videbitis amodo). Lyra. idest
tempe passionis xpi que de proxi-
mo iminebat futura quando xps
dixit illa verba. (donec dicatis. be-
nedict; qui venit in noie dñi. Ly.
hoc erit quando xpus veniet ad
iuoiciū. Tunc enim iudei qui in
fine mundi credituri sunt in xpm
quando cognoscēt se ab anti xpo
esse deceptos: tunc tps laudabūt
et cōfitebunt xpm.

In die scti iohānis euāge-
liste Euāgelium scdm iohā-
nem. xij.

In illo tpe. Dixit ihesus petro.
Sequere me. Rō-
uersus petrus:
vidit illum disci-
pulū quē diligebat ihs: sequē-
tem q; et recubuit in cena super
pectus eius et dixit. dñe q; es
qui tradet te. Hunc ergo cum
vidisset petrus: dixit iesu. Do-
mine hic autē quid. Dixit ei
ihesus. Sic eum volo manere
donec veniam. Quid ad te: tu
me sequere. Exiuit ergo sermo
iste inter frēs q; discipulus ille
nō moritur. Et nō dixit ihs nō
moritur: s; si cūz volo manes

re donec veniam. quid ad te.
Hic est discipulus ille qui te
testimoniū pphibet de his et scri
psit hec. et scimus quia verum
est testimoniū eius.

Postilla.

Dixit iesus petro. Seque
re me. *1c. Joh. xxi.* Historia huius
euāgelij facta ē anno xpi xxiiij. no
nas Aprilis. feria. iij. luna. xvj. iei
tione. vj. Ante initiū illius euāge
lij scribit scētus Joh. in eodē capi.
q. xpus post resurrectionē suā di
xit petro. Amenramē dico tibi: cū
esses iunior cingebas te et ambula
bas quo volebas: cū autē senueris
extēdes manus tuas et alius te cin
get et ducet quo tu nō vis. hoc at
dixit significans quā morte clarifi
caturus esset deū. et hoc cum dixis
set: dixit ei. (Sequere me). *Lho. f.*
ad passionē voluntarie. q. d. Non
timeas mori p me. quia ego pū
pro te mortuus sum. (Conuersus
petrus vidit illum discipulū quez
diligebat iesus sequentē) *Lp. q.* ce
perat ire post xpm sicut et petrus
(qui et recubuit in cena super pes
ctus eius et dixit). i. suadēte petro
siluester interrogauit. (Dñe quis
est qui te tradet. Hunc cū vidisset
petrus: dixit. Dñe hic autē qui id).
Diligebat autē petrus iohānē spe
ciali dilectiōe. Et cum intellexisset
ex verbis xpi qñ dixit ei. Sequere
me. f. in eodē genere mortis q. eēt
pro xpo crucifigēdus: sollicitat et

querit de fine iohānis. hic autē qd
se sustinebit. nunq. occidet: nū
quid crucifiget sicut et ego. *Lyra*
quasi. d. bonū esset vt iste adiun
geret mihi socius. (Dixit ei iesus
Sic eum volo manere) *Lho. f.* ad
senium venire. (donec venias) *Lp.*
ad vocandū eum ad gloriā celestē
de statu huius mundi. Habet enī
in legēda scētī iohānis q. xpus ap
paruit ei circa finem vitę sue: vo
cans eum ad glīam. (Quid ad te)
Lp. quia ad petrū nō pertinebat
scire quid deus ordinabat de iohē
in futurū. sicut dictū ē aplis *Act.*
j. Nō est vestrū nosse tēpā vl mo
menta q. pater posuit in sua pote
state: sed tm ptinebat ad ipm ver
bo xpi prompte et humiliter obe
dire. ideo subdit. (tu me sequere).
quasi diceret scōm Augu. Nolo
eum sequi me per crucē et passio
nem sicut tu me sequeris: sed ma
nere in carne donec veniā receptu
rus eum in eternam beatitudinē.
(Exijt ergo sermo iste inter frēs).
Lp. i. aplos qui erant vniti in cha
ritate fraterna. (q. discipulus ille
nō moriet). *Lho.* putauerūt q. dñs
dixerit eum sic debere manere. i. sp
viuere et non esse moriturū: donec
veniret xps ad iudiciū. Vñ q. non
esset sic intelligendū ipse iohannes
cōsequēter declarat cum dicit. (Et
nō dixit iesus. qui nō moriet) *Lp.*
q. scōm veritatē mortuus est per
separationē aīe a corpore. q. quilibet
hō debitor est mortis ex pmo
rum parentū transgressionē: scōm

q̄ dicit ad hebre. ix. Statutum est
oibus hoibus semel mori. (sed sic
eū volo manere). *Ly.* hoc est non
per martyriū me sequi: tñ quia in
eo fuit promptitudo ad tolerandū
martyriū quando fuit pietus in
feruentis olei doliū. ideo illud pro
martyrio ab ecclesia colitur quia
scōz q̄ dicit brūs Augu. Non est
impar meritū patie in iohāne qui
passus nō est martyrio. 7 in petro
qui passionē sustinuit. (donec ve
niam). *Ly.* Assumēs aīam ei⁹ a cor
pore: absq̄ tamē angustia 7 dolo
re. quia iohānes dolorem mortis
non sensit ex speciali priuilegio in
signū integritatis virginalis. (hic
est discipulus ille). *Ly.* scilicet Jo
hānes. (qui testimoniū perhibet
de his) sc̄z que vidit 7 audiuit. (Et
scripsit hec). *Lyra.* Modus enim
antiquorū fuit q̄ illi scribebant
historiā qui vidissent. 7 ideo dicit
historia ab historin qd̄ est videre.
Et ideo Iohānes que vidit 7 audi
uit sc̄z verba 7 facta xpi cōuenien
tissime potuit scribere. (Et sc̄m⁹
q̄ verū est testimoniū eius) *Lho.*
Qui utiq̄ credendū est.

In die innocentū euangeli
um scōm *Matheū. ij.*

*In illo tpe. An
gelus dñi appa
ruit i somnis io
seph: dicens. Sur
ge 7 accipe pue
rum 7 matrē eius 7 fuge i egyptū:*

*7 esto ibi vsq̄ dñi dicas
tibi. Futurū ē enī vt herodes
querat puerū ad perdendū eū
Qui cōsurgens accepit puerū
7 matrē eius nocte: 7 secessit
in egyptū: 7 erat ibi vsq̄ ad
obitum herodis: vt adimple
retur qd̄ dictum est a dño per
prophetā dicentē. Et egypto
vocaui filiū meū. Tunc hero
des vidēs quoniā illusus esset
a magis iratus est valde. Et
mittens occidit oēs pueros q̄
erāt in bethleem 7 in oibus fi
nibus eius ab imatu 7 infra:
scōm tēpus qd̄ exq̄sierat a ma
gis. Tūc adimpletū est qd̄ di
ctū est per Jeremiā pphetā
dicentē. Vox in rama audita
est ploratus 7 ululatus mul
tus. Rachel plorās filios su
os: 7 noluit cōsolari: q̄ nō sūt*

Postilla.

Ecce angelus dñi apparuit
7c. *Matheū. ij.* historia hui⁹ euāgelij
facta est anno xpi pmo vsuali.
p̄die nonas february. sabbato. lu
na. xiiij. indictione. iij. An̄ initū illi⁹
euāgelij scribit sc̄tus *Mathe⁹* i eo
dē. c. q̄ tres magi accepto rīso in
somnia ne rediret ad herodē: p̄ ali
am viā reuersi sunt in regionē suā
Qui cū recessissent. (Ecce angel⁹
dñi apparuit ioseph in somnis: di

cens. Surge & accipe puerū & matrem ei⁹ & fuge in egyptū: & esto ibi vsq; dum dicam tibi. futurūz enī est vt herodes querat puerum ad perdendū eum). Lp. Deus p̄uidens p̄secutionē herodis per angelū amonuit ioseph vt puerū in egyptū portaret. Ad cuius intellectum notandū q̄ herodes credidit primo magos fuisse delusos ex apparitione stelle fantastice. & tō tūc nō curauit de pueri inquisitione: s; postea oblato puero in tēplo in die purificationis: & a symeone iusto p̄dicato & manifestato: & etia; ab anna p̄phetissa corāz toto populo: vt patet Luce. ij. Tunc fama pueri nati crescente voluit herodes ipm perdere. Sed iterū ip̄s portatus est per ioseph in egyptum. vnde sequit̄. (Qui cōsurgēs accepit puerū & matrē eius nocte) Lp. Propter timorem herodis: vt negociū fieret magis occultū. (et recessit in egyptū: & erat ibi vsq; ad obitum herodis) s; per septē annos. (vt adimpleret qđ dictum est a dño per p̄phetas) Osee. xj. (dicentem. Ex egypto vocaui filiū meū. Tunc herodes videns se illūsum a magis). Gor. q; non redierūt ad ipm. (Iratus ē valde). timēs regnū suū p̄dere. (Et mittēs occidit). idest occidere iussit. (oēs pueros qui erāt in bethleem iude & oībus finibus eius). Gorra. vt xp̄us nō effugeret. (a bimatu & infra). Gor. i. biennio & min⁹: scilicet oēs pueros masculini sexus q̄ ha-

bebant duos annos vel minus. Notandū q̄ occisio puerorū facta est post annū & quattuor dies a natiuitate xp̄i. q; herodes fuit im-peditus ab executione huius facti. q; fuit citatus ad curiā romanā ad petitionē filiorū suorū ipm accusantiū. postq; fuit reuersus & in regno cōfirmat⁹ tūc impleuit de necē puerorū qđ prius cōcepit. (Tūc adimpletū ē qđ dictū ē p̄ Jeremiā p̄phetā dicēte. Uox in rama). i. in excelsis. (audita est: plorat⁹) Gor. q̄stū ad fletū puerorū. (& ululat⁹) q̄stū ad fletū matrū. paruuli enim vnū patiebant dolorē. s. p̄p̄riū. s; mres duplicē. s. p̄p̄riū & alienū. (Rachel plorās filios suos) Gor. p̄ rachel itelligit bethleem. q; rachel sepulta fuit iuxta bethleē. vt p; Gen. xxv. & ideo rōne sepulture dicta ē mater ipi⁹ bethleē & habitatiū in ea. & noluit cōsolari: q; nō sūt) Lp. subintelligit viuētes.

In festo cōuersionis pauli
Euangelii scđm Math. xix.

In illo tpe. Dixit symō petrus ad ihesuz. Ecce nos relinqm⁹ omnia: & secuti sum⁹ te. quid ergo erit nobis. Iesus aut̄ dixit illis. Amē dico vobis: q; vos qui reliqstis oīa & secuti estis me: in regne ratione cum sederit filius ho-

mnis in se maiestatis sue: se-
debitis ⁊ vos super sedes du-
odecim iudicantes duodecim
tribus israel. Et omnis qui re-
liquerit domū vel fratres aut
sorores: aut patrem aut matrē
aut vrorē aut filios: aut agros
ppter nomen meuz: centuplū
accipiet: ⁊ vitam eternam pos-
sidebit.

Postilla.

Ecce nos relinquimus oīa
⁊c. Math. xix. Historia huius euā-
gelij facta ē anno xpi. xxxij. v. kl.
Octobris. dñica. luna. xij. inditio
ne. v. Ante initū illius euangelij
scribit scr̃s Math. in eodē capi.
q̃ xps dixit discipulis suis. Amen
dico vobis: quia diues difficile in-
trabit in regnū celoz. Ecce iterū
dico vobis. facilius est camelum
per foramen acus transire q̃ diui-
tem intrare in regnū celoz. Audi-
tis autē his discipuli mirabantur
valde: dicentes. Quis ergo pote-
rit saluus esse. Aspicies autē ihesus
ait illis. Apud hoīes hoc impossibi-
le est: a quo deū autē oīa possibili-
lia sunt. Tunc rñdens petrus dixit
ei. (Ecce nos relinqm⁹ oīa). Gor.
Quo autē reliquit oīa q̃ nō oīa:
imo valde pauca habuit. Rñdet.
oīa reliquit qui nihil sibi retinuit
oīa reliquit qui voluntatē haben-
di dimisit q̃ est capax oīum volito-
ruz. Nemo enī oīa habere potest

velle aut pōt. ⁊ secuti sumus te.
qd̃ ergo erit nobis. Ly. in p̃mij
retributiōe pro tali voluntaria pau-
pertate. Xpus rñdet. (Amen dico
vobis: q̃ vos qui reliquistis oīa
⁊ secuti estis me: in regeneratiōe)
i dest in iudicio tpe resurrectionis
mōtuoꝝ. (Cum sederit filius ho-
minis). Ly. quia sicut i forma ho-
minis iudicat⁹ est corā pylato: ita
in forma humana iudicabit. sicut
dicit Act. j. hic iesus qui assum-
ptus est a vobis in celum sic ve-
niet. scz ad iudiciū. qz sicut in hu-
manitate ascēdit: ita in humanita-
te descēdet ad iudiciū. (In sede ma-
iestatis sue) Ly. In p̃mo enī ad-
uentu sedit in sede humilitatis. sed
in secūdo aduentu sedebit in sede
maiestatis per manifestā potētiā
(sedebitis ⁊ vos sup sedes. xij. ius-
dicantes. xij. tribus israel). Quer-
tendum hic scdm Ly. q̃ iudicare
accipit triplr. Uno mō principi
sicut iudex qui p̃fert sniam. ⁊ hoc
modo sol⁹ xps iudicabit. Alio mō
pro sedere in loco eminēti iuxta iu-
dicez sicut assessores iudicis. ⁊ hoc
modo apli ⁊ alij perfecti cum xpo
iudicabūt. Tertio modo accipit
large. s. sniam iudicis approbare.
⁊ hoc modo oēs electi iudicabunt
qz snia iudicis approbabūt. (Et
ois qui reliquerit domū). Gor. s.
propria. (vel fratres vel sorores)
q̃tum ad propinquos nobis pa-
res. (aut patrē aut matrem) q̃tum
ad supiores. (aut vtores) q̃tū ad
collaterales. (aut filios) q̃tum ad

inferiores (aut agros) .i. substanti
am (propter nomē meū inuocādū
predicandū defendendū. Cū Act.
xx. dicit apls paulus. Ego nō solū
alligari: sed mori parat⁹ suz in ihe
rusalē ppter nomē dñi nostri ihu
xpi. xc. (cēuplū accipiet) Lxx. q̄
bona temporalia pro xpo dimise
rit bona gratie recipiet hic: q̄ ita
excedūt bona tēporalia sicut cētes
narius numer⁹ excedit vnitatē (⁊ vi
tā eternā possidebit. s. in futuro.

In festo purificatōis beate
Marie virginis Euāgelium
Scdm Lucam. ij. capitulo.

In illo tpe. Post
q̄z impleti sūt die
es purgationis
marie: scdm legē
moysi. tulerūt ie
sum in ihrlm vt susterēt eū dño

sicut scriptū est in lege domini
Quia omne masculinū adape
riēs vuluā: sanctū dño voca
bitur. Et vt darent hostiā se
cundū q̄ dictū est in lege dñi.
par turturuz aut duos pullos
colūbaruz. Et ecce homo erat
in iherusalem cui nomen syme
on. ⁊ homo iste iustus ⁊ timo
ratus. expectans consolationē
israel. ⁊ spiritus sāctus erat in
eo. Et responsum acceperat a
spīritu sancto non visurum se

mortē: nisi prius videret xpm
dñi. Et venit in spīritu in tem
plum. Et cum inducerent pue
rū ihesum parentes eius: vt fa
cerēt scdm consuetudinē legis
pro eo. Et ipse accepit eum in
vlnas suas: ⁊ benedixit eum ⁊
dixit. Nūc dimittis seruū tuū
dñe secundū verbū tuū in pa
ce. Qui a viderunt oculi mei sa
lutare tuū. Quod parasti an
faciem omniū populorū. Lu
men ad reuelationē gentiū: ⁊
gloriā plebis tue israel.

Postilla.

Postq̄z impleti sunt dies
purgationis. xc. Luce. ij. historia
huius euāgelij facta est anno xpi
primo. iiij. Nonas february. feria
v. luna. xi. indictione. iiij. Ante ini
tiū illius euāgelij scribit sanctus
Lucas illud euāgelium qđ factū est
in die circūcisionis. postq̄z consu
mati sunt dies octo vt circūcidere
tur puer: vocatū est nomen eius
ihesus. quod vocatū est ab ange
lo: priusq̄z in vtero conciperetur.
Et statim sequit euāgelium hodie
mū. (Postq̄z impleti sunt dies pur
gationis marie scdm legē moysi)
Notandū scdm Bor. q̄ lex purifi
cationis. Leuitici. xij. ca. q̄ mulier
que suscepto semine peperit: ma
sculū immūda esset septem die
bus separata a cōsortio hominū.

7 die octaua circūcideretur infan-
tulus. 7 post dictos dies septē ma-
neret mulier trigintatribus dieb⁹
sequētib⁹ in purificatiōe sangui-
nis sui: abstinēs nō a cōsortio ho-
minū: sed ab ingressu tēpli. Et sic
die quadragesimo offerebatur in-
fans in tēplo 7 munera pro eo. Si
autē feminā peperisset: immūda es-
set. xiiij. diebus: 7 in octuagesimo
die purificabit sine oblatione. 7c.
(tulerūt ihesus) quadragesima die
a natiuitate (in iberusale) scz in tē-
plū parentes eius scz Maria ma-
ter eius: 7 ioseph pater eius: puta-
tiuus (vt sisterent eum) idest offer-
rent vel consecraret. vt dicit glosa
interliū (dño sicut scriptū est in le-
ge dñi. Quia omne masculinū ada-
peries vuluā sanctū dño vocabi-
tur) idest primo nascēs cuiusmodi
erant primogeniti (7 vt darent ho-
stiam sicut scriptū est in lege dñi)
scz Leuitici. xij. ca. (Par turturum
aut duos pullos colūbaz.). Gor.
Ista erat oblatio pauperū qui nō
poterāt habere agnū qui erat ob-
latio diuinitū. Cērūtamen ipsa bea-
ta virgo preciosiorē agnū scilz illū
qui tollit peccata mundi obtulit.
¶ Sciendū circa hoc scōm Ly. q.
beata virgo nō tenebatur ad ista
que dicta sunt de purgatiōe: quia
Leuitici. xij. scribit. Mulier si sus-
cepto semine peperit masculū im-
munda erit septem diebus. 7c. Et
ideo lex illa ligat tantū mulieres de
virili semine cōcipiētes: quod nō
habuit locū in beata virgine. Ma-

ria. Cērūt sicut eius filius circūci-
di voluit 7 alia legalia seruare ex
sua humilitate quibus nō teneretur.
sic beata virgo q̄ fuit humilima:
voluit obseruare. (Et ecce homo
erat in iberusale) que est ciuitas
sancta (cui nomen symeon) Ly. ex
quo patet ei⁹ fama: quia inter sa-
cerdotes erat famosus 7 nomina-
tus (iustus) quo ad deū (expectās
redemptionē israel) Gor. i. in desi-
derio boni promissi. (7 spirit⁹ san-
ctus erat in eo) Ly. q̄tuz ad gra-
tie plenitudinē: quia habuit spiri-
tuales illuminationes 7 consolati-
ones diuinas (Et responsuz acce-
pit a spiritu sancto) Ly. in orati-
onibus suis deuotis ad deū (nō vi-
surū se mortē) Gor. idest nō se ex-
perituz mortem carnis (nisi prius
videret xpm dñū) idest verū messis-
am in lege promissum (7 venit in
spiritu in templū) Ly. i. per reuela-
tiōē spūs sancti vt videret xpm si-
cut fuit ei promissuz (Et cū indu-
cerēt puez ihm parētes ei⁹) Ly. ad
faciendū ea q̄ predicta sunt fm les-
gē (7 ipse accepit eū in vlnas suas)
Ly. cū maximo cordis gaudio (7
bñdixit deū) gr̄as agēdo de tanto
beneficio (7 dixit. Nūc dimittis ser-
uū tuū dñe fm verbū tuū in pace)
Ly. i. de cetero dimittis me de hac
vita trāsire in cordis quietē (Quia
viderūt oculi mei salutare tuum)
Gor. i. xpm saluatorē. Ly. Letā-
ter enī descendere voluit ad limbū
patrū: ex quo sciebat saluatorem
esse natū. (Quod parasti ante faci-

em omniū populorū) *Lya. i. corā*
omnibus populis quib⁹ mysteriū
incarnationis ⁊ redemptionis predi-
catū est per apostolos: scōm qđ
dicitur in ps. xviii. In omne terrā
exiuit sonus eorū. ⁊c. (Lumē ad re-
uelationē gentiū) *Lya. qui prius*
errore tenebātur (⁊ gloriāz plebis
tue israel) Magna est em gloriā iu-
deis ad xpi fidem conuersis: quia
xps scōm carnē natus est de ipsis.

In festo cathedre sancti pe-
tri apostoli. *Euāgeliū.*

In illo tpe. Venit ihs in
partes cesaree philippi:
⁊ interrogauit discipulos suos.
⁊c. Hoc euāgeliū cū postilla sua
quare infra in festo apostolorum
petri ⁊ pauli.

In festo sancti Matthei a-
postoli. *scōm Mathe. xi.*

In illo tpe. Res-
pondēs ihs di-
xit *Confitebor ti-
bi pater dñe ce-
li ⁊ terre:* qz ab
scōdisti hec a sapiētibus ⁊ pru-
dētibus: ⁊ reuelasti ea paru-
lis. Ita pater: quoniā sic fuit
placitū ante te. Omnia michi
tradita sunt a patre meo: ⁊ ne-
mo nouit filiū nisi pater: neqz
patrē quis nouit nisi filius: ⁊

cui voluerit fili⁹ reuelare. *Ue-
nite ad me omēs q laboratis ⁊
onerati estis: ⁊ ego reficiā vos*
Tollite iugū meū super vos:
⁊ discite a me: quia mitis sum
⁊ humilis corde. ⁊ inuēietis re-
quiem aiabus vestris. *Iugū. n.*
meū suauē est: ⁊ on⁹ meū leue.

C Postilla.

C Confitebor tibi pater dñe
celi. ⁊c. *Mathe. xi.* Historia huius
euangelij facta est anno xpi. xxxi.
Jous decēbris. luna. x. indictōe. iiii.
Ante initiū illius euāgelij scribit
sanctus *Mathe⁹* in eodē ca. q. xps
dixit phariseis ⁊ iudeis. Venit em
iohānes neqz manducās neqz bi-
bens: ⁊ dicitur demoniū habet. *Ue-
nit filius hominis māducās ⁊ bi-
bens:* ⁊ dicit. ecce homo vorax ⁊
potator vini: publicanorū ⁊ pecca-
torū amicus. Lūc post hec verba
sequit euāgeliū hodiernū. (Confi-
tebor tibi pater) *Lya. i. ad gloriā*
tuā declaro (quia abscondisti hec)
Lya. i. mysteria dei. (a sapiētibus ⁊
prudētibus). s. scribis ⁊ phariseis
in sua sapiētia confidētibus. Et isti
sunt sapiētes in oculis suis: s; nō
simpliciter. (⁊ reuelasti ea paru-
lis) *Lya. idest humilibus.* Et ex hoc pa-
tet q. causa ex parte credentiū fuit
eorū humilitas q. ad verā sapiētiaz
disponit. vt dicit puer. xi. Ubi humi-
litas ibi sapiētia. Ex parte autē
nō credentiū fuit eorū supbia q. est

excecatus intellectus. (Ita pater
 quoniam sic placitum fuit ante te) **G**oꝛ
 q̃ abscondisti ab illis ⁊ reuelasti
 istis (Omnia michi tradita sunt.)
Goꝛ. i. dñm super omnia. ⁊ nemo
 nouit filiū nisi pater) **G**oꝛ. essenti
 aliter plene ⁊ perfecte. hoc dico p
 pter homines qui cognoscūt per
 fidem. (neq; patrē quis nouit nisi
 fili⁹) **L**ya. quia xps est mediator
 dei ⁊ hominū: ideo noticia diuino
 rū ad nos diriuatur per ipsum. Et
 ideo subdit (Et cui voluerit filius
 reuelare) **L**ya. ⁊ quia dei fili⁹ est
 mediator dei ⁊ hominū: ideo secu
 re possum⁹ accedere ad ipsū. **U**n
 dedicit. Venite ad me omnes q̃ la
 boratis ⁊ onerati estis: ⁊ ego resi
 ciā vos) **L**ya. in presenti per gra
 tiā: ⁊ in futuro per gloriā. (Tollis
 te iugū meū super vos) **L**ya. idest
 legē euāgelicā ⁊ discite a me quia
 mitis sum) **L**ya. nullū ledendo ⁊
 humilis corde) neminē contēdō
 (⁊ inuenietis requiē aīabus vris)
 scz in presenti ⁊ in futuro. vñ **Au**
 gustin⁹ in libro conse. Inquietum
 est cor meū donec requiescat in te
 Que quidem quies hic inchoat:
 sed in patria perficietur. vt patet
 Apoca. iiii. Amodo iam dicit spi
 ritus vt requiescāt a laborib⁹ suis
 (Iugū meū suauē est ⁊ onus meū
 leue) quia scdm q̃ dicit. i. **J**ohis
 .v. Mandata eius grauiā nō sunt.
 Quod exponēs **A**ugustin⁹ dicit.
 scz amanti. Unde **R**ab. Quid xpi
 iugo suauis: quid onere leuius.
 scz abstinere a malo. bonū velle:

omnes amare. eterna sequi. presen
 tibus non capi: nolle alio facere
 quod non vis pati.

In festo annūciatiōis bea
Marie virginis. Euāgelium
 Scdm **L**ucam. pmo caplo.

In illo tempore.
Amissus est an
 gelus gabriel a
 deo in ciuitatem
 galilee cui nomē
 nazareth: ad virginē desponsa
 taz viro: cui nomē erat ioseph
 de domo dauid: ⁊ nomē virgi
 nis maria. Et ingressus ange
 lus ad eam dixit. **A**ue gratia
 plena dñs tecū: benedicta tu ī
 mulieribus. **Q**ue cū audisset:
 turbata est in sermōne eius: ⁊
 cogitabat qualis esset ista sa
 lutatio. Et ait angelus ei. **N**e
 timeas maria: inuenisti enim
 gratiā apud deū. **E**cce concis
 pies in vtero ⁊ paries filiū: et
 vocabis nomē eius iēm. **H**ic
 magnus erit: ⁊ filius altissimi
 vocabitur. Et dabit illi domi
 nus deus sedem dauid patris
 eius: ⁊ regnabit ī domo iacob
 in eternū. ⁊ regni eius non erit
 finis. **D**ixit autē maria ad an
 gelū. **Q**uomō fiet istud: quoniam

niā virū non cognosco. Et res-
pōdēs angelus dixit ei. Spi-
ritus sanctus superueniet in te
et virtus altissimi obūbrabit
tibi. Ideoq; et quod nascetur
ex te sanctū: vocabitur fili⁹ dei.
Et ecce elizabeth cognata tua
et ipsa concepit filiū in senectu-
te sua. Et hic mensis est sextus
fili⁹ que vocatur sterilis: q; nō
erit impossibile apud deū om-
ne verbū. Dixit autēz maria.
Ecce ancilla domini: fiat mi-
chi secundū verbum tuū.

¶ Postilla.

¶ Diffus est angelus gabri-
el a deo. 7c. Luce. j. Historia hui⁹
euāgelij facta est anno xpi pmo
vsuali. viij. kl. Aprilis. feria. vi. lu-
na. xv. indictione. iij. Ante initium
illi⁹ euāgelij scribit sanct⁹ Lucas
in eodez caplo q; angelus gabriel
apparuit zacharie in tēplo dicens
Ne timeas zacharia: quoniā exau-
dita est deprecatio tua. et vrox tua
elizabeth pariet tibi filiū. et voca-
bis e omē ei⁹ Johānes. et erit ma-
gnus coram dño. Cinū et siceram
nō bibet: et spiritu sancto replebi-
tur adhuc ex vtero matris sue. Et
postmodū concepit elizabeth vt
or ipius: et occultabat se mensib⁹
quinq; dicēs. Quia sic fecit michi
dñs in diebus quibus respexit au-
ferre opprobriū meū inter hoies.
In mense autē sexto. s. a conceptu

precursoris (Diffus est angelus)
Sor. i. nūci⁹ vel legatus (gabriel).
vnde Beda. Gabriel fortitudo di-
citur: q; illū nūciabat qui debel-
lare diaboli veniebat. (in ciuitatē
galilee) Sor. in ciuitate cōcipi vo-
luit: q; omēs hoies ad vnitatē su-
perne ciuitatis vocare venit: et in-
habitare fecit (cui nomē nazareth)
vt adimpleret illud ppheticū Na-
thai. ij. Quoniā nazare⁹ vocabit⁹
(ad virginē desponsatā viro) Lp.
hoc diuina ordinatione factū est:
vt despōsaret anteq; impregnare-
tur. Primo ex parte pueri: ne ab
infidelib⁹ tanq; illegittime natus
abijceretur. Unde dicit Ambio. su-
per Lucā. Quid herodi: qd iudeis
posset ascribi si nat⁹ ex adulterio
videretur persequi. Itē vt puer na-
tus a ioseph nutrire. vnde dicit
pater eius: q; nutritius eius fuit.
Scdo ex parte matris. vt scōz Am-
brosiū. per hoc ab infamia libera-
ret. Itē fm Hiero. vt virgini a io-
seph exhiberetur ministeriū. (cui
nomē ioseph de domo dauid) ad
ostendendū q; xps descendit de se-
mine dauid: sicut fuerat per pphe-
tas predictū. Nam maria et ioseph
cui desponsata fuit erant de eadem
tribu. scz ipsius dauid. Ingebatur
em vt frequēt⁹ mulieres viris de
tribu sua. (et nomē aginis maria)
Lp. q; aut hic ponunt tot noia p-
pria. s. āgeli missi virginis: ad quā
missus fuit: sponsi sui: et loci: hoc
fuit ad ostēdendū certitudinem hi-
storie (Et ingressus angelus ad eā)

Go1. ex hoc patet qd nō erat foris
in publico. vñ Bernar. sup. dñss
est. dicit qd ingressus in secreto cu
biculo vbi clauso sup se ostio ora
bat patrē in abscondito. Si em̄ con
ceptio p̄cursoris fuit denūciata
patri occupato i sacro officio. vt
habet Luce. f. multo pbabili⁹ est
qd conceptio saluatoris denūciata
fuit virgini in deuotiōe ⁊ oratiōe
actualiter existēte. Immo aliq̄ do
ctores volūt qd beata vgo illud di
ctū ppheticū actu legit qd habe
tur Isa. vij. Ecce virgo cōcipiet ⁊
pariet filiū: qñ angelus ad eam in
trauit dicēs (Que gr̄a plena) qd ex
ponit Hiero. in sermone de assūp
tione. Et bene plena: qd ceteris p
partes p̄stat gr̄a. Marie vero to
ta se simul infudit plenitudo gr̄e.
Itē ista gr̄a nō solū impleuit eius
mentē sed etiā ventrē: in q̄tū singu
lari gr̄a dei factū est vt cōciperet
saluatorē. (dñs tecū) nō tm̄ p essen
tiā. potētiā. ⁊ p̄sentiā: qualiter est
in oibus rebus. nec solū per gr̄a
eo modo quo est i sanctis hōib⁹:
s; etiā per carnis assūptionē: quia
corpus cēitati vnitū fuit formatū
de beate vginis purissimis guttis
sanguineis. ⁊ intra virginis visce
ra latuit nouē mensib⁹ (bñdicta tu
in mulierib⁹) Ly. i. p̄e oibus mu
lierib⁹ Nā ⁊ mulieres bñdicuntur
in te sicut vir in filio. Go2. sūt. n.
alique mulieres bñdicte q; virgi
nes: s; nō fecūde: sed nō vginēs. s;
hec simul virgo ⁊ fecūda (Que cū
audisset turbata est) Ly. beata vir

go solita erat videre angelos: ideo
de apparitiōe angelī nō fuit admi
rata vel turbata: sed de salutatiōe
insolita. q; nichil mirabili⁹ est ve
re humili q̄ sua exaltatio. Et ideo
cū br̄a virgo esset hūilima: audiēs
salutationē tāte excellentie turbata
fuit. nō turbatiōe incredulitatis si
cut zacharias pater Iohis bapti
ste. vt d; Lu. f. s; turbata fuit tur
batiōe admiratiōis. Cū sequitur.
(turbata est in sermone ei⁹). s. āge
li nō aut in visione (⁊ cogitabat q̄
lis esset ista salu.) Ly. Cū enī tur
bata fuit virginalē verecūdiā ostē
dit. q; aut cogitauit de salutatiōe
declarat p̄dētiā marie. ⁊ ideo an
gelus eā solabat dicēs (Ne time
as maria) Ly. de salutatiōe insolita
(inuenisti em̄ gr̄am apud dñm) nō
solū pro te: s; pro toto genere hu
mano (Ecce cōcipies in vtero) Ly.
hec cōceptio facta est per virtutē
spūs sancti intra vterū virginis cor
pus filij formati. (⁊ paries filiū)
Ly. vgo pmanēs in partu sicut ⁊
in cōceptu (⁊ vocabis nomē eius
ih̄s) Ly. nō dicit impones: q; hoc
nomē fuit impositū a deo p̄e sm̄
qd fuerat p̄dictū a deo patre. vt ha
bet Isa. liij. Vocabit tibi nomen
nouū qd os dñi nominauit. Sed
illud nomē fuit diuulgatū p ange
lū ipsi marie ⁊ ioseph. Ihs aut in
terptat saluator. vñ de hoc bētur
Matth. f. Vocab nomē ei⁹ ih̄m. ipe
em̄ saluū faciet populū suū a pec
catis eorū (bicerit magnus) q; ma
gnus dñs. vñ. ps. xlvij. Magnus

dñs ⁊ laudabilis nimis: ⁊ magni
 tudinis eius nō est finis. (⁊ fili⁹ al
 tissimi vocabit⁹) *Ly.* i. ipius dei
 qui solus est altissim⁹. Homo em̃
 altus est inter creaturas corpora
 les: sed angelus altior. deus aut̃ so
 lus altissimus. *Uñ* in ps. lxiij. Tu
 solus altissimus in om̃i terra (⁊ da
 bit illi dñs de⁹ sedē dauid p̃is ei⁹:
 ⁊ regnabit ī domo iacob) *Gor.* i.
 in oib⁹ electis quoz vniuersitas
 intelligit⁹ p̃ domū iacob. i. fami
 liā iacob q̃ tota recepta est in po
 pulū dei (in eternū) q̃ ⁊ hic p̃ gra
 tiā ⁊ in futuro per gl̃iam (⁊ regni
 eius nō erit finis) *Ly.* *Xps* em̃ nō
 solū in q̃tū deus: sed etiā in q̃tum
 homo regnabit in eternū. nō solū
 sup̃ hoīes: sed etiā super angelos.
 (Dixit aut̃ maria ad angelū. Qūo
 fiet istud qm̃ virū nō cognosco)
Ly. i. cognoscere nō ppono. *Sm̃*
 illud q̃ dicūt doctores catholici.
 Beata virgo anteq̃ despōsaret ioseph
 habuit obseruatiā castitatis
 virginis in desiderio: nō tamē ex
 p̃resse. sed cū postea deo ordināte
 esset despōsata ioseph q̃ erat in si
 mili proposito simul emiserūt vo
 tū. (Et respōdens angelus dixit ei.
 Spiritus sanct⁹ superueniet in te)
Ly. i. nō concipies modo huma
 no sed diuino: quia nō virtute se
 minis virilis sed virtute sp̃s sc̃i.
 (⁊ virt⁹ altissimi obūbrabit tibi)
 q̃ in beata ṽgine sub ymbra car
 nis latuit virtus deitatis. (Ideo q̃
 ⁊ qđ nascet ex te) *Gor.* i. ex tua ve
 ra natura (sanctū) q̃ de sancto nō

nascetur nisi sanctū (vocabit⁹ fili⁹
 dei) *Ly.* nō adoptiu⁹ sicut alij: sed
 naturalis (Ecce elizabeth cognata
 tua ⁊ ipsa cōcepit filiū in senectus
 te sua. ⁊ hic mensis est sextus illi q̃
 vocat⁹ sterilis) *Ly.* ei⁹ em̃ sterilitas
 a tāto t̃p̃e iam erat nota q̃ sic vo
 cabat⁹ (q̃ nō erit impossibile apđ
 deū om̃e verbū). i. factū. q̃ dicere
 dei est facere. *Uñ* ps. cxlvij. Dixit
 ⁊ facta sūt ipse mādauit ⁊ creata
 sunt (Dixit aut̃ maria Ecce ancilla
 dñi) *Unde Bern.* Que est hec tam
 sublimis humilitas que cedere nō
 nouit honorib⁹: insolescere gl̃ia
 nescit. mater dei eligi tur: ⁊ ancillā
 se nominātis. (fiat michi secundū
 verbū tuū) *Ly.* qđ statim factum
 est: q̃ in virtute dei cōcepit filiū.

C In festo sc̃torum Philip
 pi ⁊ Jacobi apostolorū *Eua
 geliū. Scđm Johānem. xiiij.*

In illo t̃p̃e. Dis
 cit ihs discipulis
 suis. *Nō turbes
 tur cor vestrum:
 creditis in deū ⁊
 in me credite. In domo patris
 mei māiones multe sunt. Si
 quomin⁹ dixisset vobis: q̃ va
 do parare vobis locum. Et si
 abiero ⁊ p̃parauero vobis lo
 cū: iterū venio ⁊ accipias vos
 ad meipsum, vtrūq̃ ego sum: ⁊*

vos sitis: et quo ego vado scitis: et viam scitis. Dixit ei thomas. Domine nescimus quo vadis: et quomodo possumus viam scire. Dixit ei ihesus. Ego sum via veritas et vita. Nemo venit ad patrem: nisi per me. Si cognouissetis me: et patrem meum utique cognouissetis. Et amodo cognoscetis eum: et vidistis eum. Dixit ei philippus. Domine ostende nobis patrem: et sufficit nobis. Dixit ei ihesus. Tanto tempore vobiscum sum: et non cognouistis me. Philippe qui videt me: videt et patrem meum, quomodo tu dicis ostendere nobis patrem. Non credis quia ego in patre et pater in me est. Verba que ego loquor vobis: a meipso non loquor. Pater autem in me manens ipse facit opera. Non creditis quia ego in patre et pater in me est: alioquin propter opera ipsa credite. Amen amen dico vobis: qui credit in me opera que ego facio et ipse faciet. et maiora horum faciet: quia ego ad patrem vado. Et quicumque petieritis patrem in nomine meo hoc faciam.

¶ Postilla.

¶ Non turbetur cor vestrum. etc. Johis. xiiij. historia huius euangelij dixit ihesus anno ei⁹. xxxiiij. ix. kl. ap

lis. feria. v. luna. iij. inditione. vi. Ante initium istius euangelij scribit sanctus Johannes quod petrus dixit ad ihm post cenam factam. Domine quo vadis. Respondit ihesus. Quo ego vado non potes me modo sequi: sequis autem postea. Dicit ei petrus. Quare non possis te sequi modo. animam meam pro te ponam. Respondit ihesus. Aiam tuam pro me pones. Amen amen dico tibi: non cantabit gallus donec me ter neges. Et ait discipulis suis. (Non turbet cor vestrum) Ly. Christus prius dixerat discipulis suis iude proditoris: et petri negationem: et suam passionem et mortem. que omnia erant discipulis turbationis materia. ideo dixit. Non turbet cor vestrum quasi pusillanimes effecti propter illa iam predicta. (creditis in deum et in me credite) Ly. ra. in quo ostendit suam deitatem (in domo patris mei mansiones multe sunt) Lho. domus patris hic vocatur gloria celestis: in qua sunt multi gradus et diuersa premia meritum. quia alia est claritas solis: alia lune: alia stellarum. quia unusquisque quanto plus deum hic diligit: tanto clarius ibi deum videbit. (Si quo minus dixissem vobis) Ly. ra. q. d. si in celesti beatitudine esset aliquid minus et defectuosius dicerem vobis (quia vado parare vobis locum) in passionem suam aperuit nobis ianuam regni celestis (et si abiero et preparauero vobis locum iterum venio) Lho. hoc fit in morte cuius iubet electi: et ultimo ad iudicium extremum (et accipiam vos ad meipsum) Lho. i. introducam in locum pa-

(ut ubi ego sum). Tho. qui sū ca
put vestrū. (et vos sitis) qui estis
miēbra mea. i. vnam meū gloriā
habeatis. (et quo ego vado scitis)
scilicet ad pīem. (et viā scitis) Ly.
Uiam per quā iuit xp̄us: que fuit
passio et mors ip̄ius. (Dicit ei tho
mas. Dñe ne scimus quo vadis: et
quō possumus viam scire. Dixit
ei ihesus. Ego sum via). Lyra. In
quantū homo. quia oīa que gessi
in humanitate sunt via perducēs
vos ad gloriā. (veritas et vita) in
quantū deus. quia veritas illumi
nat intellectu: et vita quietat ut fa
ciat desideriu. Vel sic scōm Tho.
Ego sum via ducēs. veritas lucēs
vita pascens. Vel sic. Ego sūz via
nō errans. veritas nō fallens. vita
nō mortificans. Unde Ambro. In
grediamur hanc viam: teneamus
veritatē: sequamur vitā. (Nemo
venit ad patrē nisi per me). Ly. in
me credendo: et me ope imitando.
(Si cognouissetis me). Ly. pfecte
cōtū ad deitatē. (et pīem meū utiqz
cognouissetis) qz pater et fili⁹ sunt
vnū in deitate. (et cognoscetis eūz
āmōdo) quia post resurrectionēz
suā apperuit illis sensus ut intelli
gerent scripturas. ut habet Luce
xxij. et extunc discipuli xp̄i habue
rūt pleniorē cognitionē de m̄pste
rio trinitatis. (et vidistis eum) Ly.
quia vidēdo xp̄m viderūt suppo
tū filij in quo est natura diuina q̄
est idē qd pater. et sic in filio quo
dāmōdo patrē viderant. (Dixit ei
philippus. Dñe ostēde nobis pa

trēz: et sufficit nobis). Ly. q. d. cre
do verbis tuis: sed patrē videre de
sidero. credidit enī philippus qz
pater posset videre oculis corpali
bus in hac mortali vita. Ideo seq̄
tur. (Tanto tpe vobiscū sū et non
cognouistis me). Ly. q. d. magna
ruditas est qz tādiū doctrinā meāz
audistis: et adhuc ita parū me cog
noscitis scōm deitatē. (Philippe q̄
videt me). Ly. scōm deitatē. (videt
et pīem meū). Sicut enī pater non
videt nisi cum b̄titudine: sic nec
filius in sua deitate. quia visio est
merces sanctorū. (Quō tu dicis:
ostēde nobis pīez). Ly. qz oculis
corpali⁹ nō est visibilis. (nō cre
dis qz ego in patre et pater in me
est). Ly. q. d. istud debes credere:
et sufficit tibi ad salutē. (Verba q̄
ego loquor vobis a meipso nō lo
quor). i. ab humanitate tantū: sed
deitate. (Pater aut in me manens
ip̄e facit opa) Ly. fili⁹ enī et pater
sūt vnū in virtute opatiua: ex qua
fiēbāt opa miraculosa. (nō credi
tis qz ego in pīe et pater in me ē).
Tho. per idēritatē essentie: et ta
men distinct⁹ psonaliter. (alioq̄n
opa ip̄a credite) Ly. q. d. si verba
nō iducūt vos ad credendū opera
miraculoz nature virtutē trāscen
dētā debēt vos ad hoc inducere.
(Amē amē dico vobis. qui credit
in me: opa q̄ ego facio et ip̄e faci
et). Tho. i. filia in genere. qz sicut
ego curavi ifirmos et suscitavi mor
tuos: sic et ip̄e suscitabit. et sic de
alijs. (et maiora horūz faciet). Ly.

hoc p³ p^{mo}. q¹ plures cōuersi sūt
ad fidē per predicationē ap^{lo}rū q̄
per predicationē xp̄i. q¹ p³ eos cō
uersa ē multitudo gentiū. per p̄di
cationē aut xp̄i pauci iudeoz. Itē
ap̄li p̄dicabāt oib⁹ linguis. vt h̄r
Act. ij. Xps aut p̄dicabat in vna
sola lingua. s. hebraica. Scōo i mi
raculis. q¹ ap̄li maiora miracula
fecerūt. Magnū enī reputatū fuit
q¹ infirmi sanabant^r ad tactū sim
brie vestimētōz xp̄i. vt h̄r Marc.
vj. sed mai⁹ videt^r q¹ ad tactū vm
brę petri sanabant^r infirmi. vt p³
Act. v. Itē xps tres mortuos susci
tauit. sed andreas simul ⁊ semel q̄
draginta viros submersos suscita
uit. vt habet^r in legēda sua. (q¹ ad
patrē vado) Lho. vt assistat^r vul
tū dei p^{ro} vobis. (⁊ si q¹ petieris
patrē in noīe meo) Lho. perti
nens ad salutē. Nā nomē ei⁹ ē ihs
q̄ saluator interpretat^r (hoc faciā)
Lho. in quo ostēdit q¹ habet eā
dem patrē cū patre. (hoc faciā)
Ly. scz eadē virtute qua ⁊ pater.

In festo inuētiōis sc̄te crucis.
In illo tpe. Erat homo
et phariseis nicodemus
noīe ⁊c. hoc euāgeliū cū sua po
stilla q̄re ante in festo trinitatis.
In festo sc̄ti iohānis ante por
tam latinam.

In illo tpe. Dixit ihs pe
tro. Sequere me. cōuersus
⁊c. hoc euāgeliū cū sua postilla
q̄re añ i festo sc̄ti iohis euāgeliste
In festo sancti iohānis bap

tiste euāgeliū sc̄dm Lucā. j.

In illo tpe. Elis
zabet impletū est
tēpus pariēdi: ⁊
peperit filiū. Et
audierūt vicini

⁊ cognati eius: quia magnifi
cavit dñs misericordiā suā cū
illa: ⁊ congratulabātur ei. Et
factū est in die octauo venerūt
circūcidere puerū: ⁊ vocabāt
eum noīe patris sui zachariā.
Et rīdens mater eius dixit.
Nequaq³: sed vocabitur io
hannes. Et dixerunt ad illam
Quia nemo est in cognatione
tua q̄ vocetur hoc noīe. Innu
ebant aut p̄ri eius quē vellet
vocari eū. Et postulās pugil
larē: scripsit dicens. Iohānes ē
nomē eius. Et mirati sūt vnīs
uersi. Apertū est autē illico os
eius ⁊ lingua eius: ⁊ loq̄batur
bñdicēs deum. Et factus ē ti
mor sup oēs vicinos eoz: ⁊ su
per oīa mōtana iudee diuul
gabātur omīa verba hec. Et
posuerūt oēs q̄ audierāt in cor
de suo: dicentes. Quis putas
puer iste erit. Et enī manus do
mini erat cū illo. Et zacharias
pater eius impletus est spūs sc̄to:
⁊ prophetauit dicens. Benedi

ctus dñs deus israel: quia vi-
sitauit ⁊ fecit redēptionē ple-
bis sue.

¶ Postilla.

¶ Elizabeth impletū est tem-
pus pariendi ⁊c. Luce. i. Historia
huius euāgelij facta est anno xpi
pmo vsuali. viij. kl. Julij. feria. vj.
luna. xvij. inditiōe. iij. Ante initū
illius euāgelij scribit sanct⁹ Lu-
cas in eodem caplo. q. postq. ma-
ria cōcepit iesū xpm: exurgens ma-
ria abiit in montana ⁊ intrauit in
domū zacharie ⁊ salutauit eliza-
beth: ⁊ mansit cum ea tribus men-
sibus. Nam in mense sexto a cōce-
ptione iohānis venerat maria ad
elizabeth. ⁊ in mense nono natus
est iohānes. Unde hic dicit. (Eliz-
abeth impletū est tēpus pariēdi)
Lyr. s. nouē mensiū. (⁊ peperit fi-
lium) sicut per angelū fuerat predi-
ctum. (Et audierunt vicini). Lyr. i.
illi qui erant ei cohabitātes. (⁊ co-
gnati eius) qui erāt ex eius cōsan-
guinitate ⁊ affinitate. (q. magnifi-
cauit dñs miam suā cū illa) Lyr. i.
magnā misericordiā fecit ei auferē-
do sterilitatis obprobriū: ⁊ dādo
ei tantū ⁊ talem filiū sic annūcia-
tum mirabiliter ⁊ conceptū super
naturaliter. (⁊ cōgratulabant ei).
scōm q. dixerat angelus zacharie.
Multi in natiuitate ei⁹ gaudebunt
(Et factū est die octauo. s. a natiui-
tate pcursois. (venerūt circūcide-
re puerū) sicut precipit Gen. xvij
Et q. in circūcisione iponebatur
tūc nomen sicut modo iponit in

baptismo. ideo subdit (Et voca-
bant eū noie p̄fis sui zachariam).
Lyr. quia istud fuit antiq̄tus satis
cōiter obseruatū ⁊ adhuc obserua-
tur frequēter: maxime in magnis
psonis q. fili⁹ pmogenit⁹ noiatur
noie p̄fis. (Et rñdens mater eius
dixit Nequaq̄s) scz vocabit zacharia-
rias. (sed vocabit iohānes) Lyr. i.
hoc enī sibi fuit a deo reue⁹ artū. q. a
marito nō didicit: cū factus esset
mut⁹ anteq. rediret ad eā de tēplo
(⁊ dixerūt ad illā. Quia nemo est
in cognatiōe tua q. vocet hoc no-
mine. s. iohānes. Lyr. cognatio hic
ppinq̄tas generis vocat: de qua
nullus sic fuerat vocat⁹. s. de cog-
natione elizabeth vel mariti eius.
(Innuebant p̄ri ei⁹ quē vellent vo-
cari eū). s. p. signa visibilia Ex quo
p. q. zacharias nō tm̄ fuit mut⁹ s. z
etiā surd⁹. Si enī potuisset intelli-
gere verba: q. siuisset ab eo p. verba
⁊ nō p. talia signa. (Et postulans
pugillare). i. tabulā ad scribēdum
(scripsit dicēs. Iohes ē nomē ei⁹ ⁊
mirati sūt vniuersi). Gor. de cōue-
niētia iter p̄res ⁊ m̄res q̄tū ad pue-
ri noiationē. (Aptū ē aut illico os
ei⁹. Gor. nō p. morā. q. nescit tar-
da molimina spūsscti grā. vñ Am-
bro. Soluit fides linguā quā icre-
dulitas ligauerat (Et fact⁹ ē timor
magn⁹ sup. oēs vicinos eoz). Lyr.
.i. admiratio magna vel timor dei
q. sic mirabiliter puniuerat zacharia-
riam ⁊ liberauerat. (⁊ sup. oia mō-
tana iudee diuulgabāt oia verba
hec) Lyr. q. facta isolita ⁊ mirabi-
lia libetū narrāt. (Et posuerunt oēs

qui audierant in corde suo). *Lyra* q. talia magis memorie comedat (dicentes. Quis putas puer iste erit). q. d. valde magnus erit. (Etenim manus dñi erat cum illo). *Lyra* idest virtus dei operatiua miraculorū in eius annūciatione. cōceptiōe. et natiuitate ostēdit: ex quibus rōtionabiliter cōcludebat q. magnitudo pueri futura coram deo: sicut predictum est ab angelo zacharie p̄i eius. Erit enim magnus coram dño. (Et zacharias pater eius impletus est spūs sc̄s et prophetauit dicens. Benedictus dñs deus israel. q. visita uir). *Gen.* Dñs iesus gen⁹ humanum in sua incarnatione visitauit. (Et fecit redemptionē in sua passione. *ps.* cxxix. Copiosa apud eū redemptio. (plebis sue israel).

In festo visitatiōis br̄e marie virḡis euāg. sc̄d. *Lu.* i. c.

In illo tpe. *Er*urgens autē maria abiit in montana cum festinatione in ciuitatē

iuda et intrauit in domum zacharie et salutauit helizabēth. Et factū est ut audiuit salutationē marie elizabēth: exultauit infans in utero eius. et repleta est sp̄ritu sancto. *Elizabēth*: et exclamauit voce magna et dixit. Benedicta tu inter mulieres: et b̄ndictus fructus

ventris tui. Et vnde mihi hoc ut vēiat mater dñi mei ad me. Ecce enī ut facta est vox salutationis tue in auribus meis exultauit in gaudio infans in utero meo. et beata que credidisti quā p̄ficiētur in te que dicta sunt tibi a dño. Et ait maria. Magnificat anima mea dñm. Et exultauit spūs meus in deo salutari meo.

Postilla.

Eurgens maria abiit in montana *et Luce.* i. historia huius euangelij facta est anno xpi. i. vsuali. ii. nonas Aprilis. feria. ii. luna. i. indictione. ii. Et reuersa est in domū suā anno xpi vbi supra ii. nonas Iulij. sabbato. luna. ii. indictione. ii. Ante initium illius euangelij scribit sanctus Lucas. quā angelus in annūciatione dñi dixit ad mariā matrē xpi et ecce helizabēth cognata tua et ipsa concepit filiū in senectute sua: et hic est mēsis sextus illi quē vocat sterilis: quā nō erit impossibile apud deū oīe verbum. Dixit autē maria. Ecce ancilla dñi: fiat mihi sc̄dm verbum tuū. Et discessit ab ea angelus. Et statim sequitur. (Eurgens maria) scilicet de loco in quo erat quādo angelus ad eā venit. (abiit in montana) *Lyra*. q. loc⁹ vbi habitabat zacharias erat altior quā galilea a qua recessit maria. (cū festinatione) *Lyra*. ut ostēderet

q̄ virgo non debet hic morari in loco publico. nec ibi contrahere colloquia. (in ciuitate iuda). s. hic iherosolē. (et salutauit helizabēth) Lp. ra. q̄ erat hūilima: et q̄ ad ei⁹ obsequiū venerat. (Et factū ē vt audiuit salutationē marie helizabēth exultauit infās in vtero ei⁹) Glo. sicut illa aduentū marie: sic iste ad uētus dñi sensit. Gor. Ecce q̄ magne virtutis est beate virginis salutatio. q̄ cōfert gaudiū: confert et spiritūs sanctū: cōfert et reuelationē secretorū diuinorū. cōfert et prophetie actū. Et ideo certe libenter salutāda est ppter reuelatiōis lūcrum. Bene ergo maria ponit ore salutare: q̄ salutē hēbat in virtute et in corde. (et repleta est spūsācto helizabēth et exclamauit voce magna. Lp. ista magnitudo vocis intelligēda est tā rōne deuotionis q̄ soni exterioris. (Benedicta tu iter mulieres). i. sup oēs mulieres. (et bñdictus fructus ventris tui). Cū in ps. cxvij. Bñdict⁹ qui venit in nomine dñi deus dñs et illuxit nobis (Et vnde mihi hoc vt veniat mater dñi mei ad me). Lp. Ista enī nō poterat scire nisi per reuelationes spūsācti. (Ecce enī vt facta ē vox salutationis tue in aurib⁹ meis: exultauit in gaudio infans in vtero meo). Lp. helizabēth per spiritū sanctū cognouit q̄ illa exultatio fuit ppter pñtiā dñi in vtero virginali. (et brā q̄ credidisti). Lp. q̄ per assensū fidei cōcepit. (qm̄ per fident in te q̄ dicta sūt tibi a dño)

Lp. per angelū anūciantē. (Et ait maria. Magnificat aia mea). Lp. nō tm̄ labia mea. (dñm) cui debet laus et honor. (Et exultauit) Gor. nō pigritauit. vt p̄z Abacuch. iij. Exultabo in deo iesu meo. (in deo) nō in mūdo. Cū ps. lxxvj. Rēnuīt cōsolari aia mea: memor fuit dei et delectat⁹ sum. (salutari meo). q̄ est meus ppiti⁹ filius per generatiōnē: et saluator oīz p̄ suā passiōē

In festo scti petri apli euāgelii scdm̄ Mattheū. xvj.

In illo tpe. Venit iesus in prescesaree philippi et interrogauit discipulos suos dicens. Quē dicunt hoīes esse filius hoīs. Alī illi dixerūt. Alij iohānē baptistā. alij autē heliā alij vero ieremiā: aut vnus ex prophetis. Dixit illis iesus. Vos autē quē me esse dicitis. Rñdens symon petrus: dixit. Tu es xps filius dei viui. Rēspōdēs autē iesus dixit ei. Beatus es symon bariona quia caro et sanguis nō reuelauit tibi: sed pater meus qui in celis est. et ego dico tibi q̄ tu es petrus: et super hanc petrā edificabo ecclesiā meā. et porte inferi nō preualebūt aduersus eaz.

Et tibi dabo clauēs regnī cel-
lorum. Et quodcūq; ligaueris
super terram erit ligatum ⁊ in
celis. ⁊ quodcūq; solueris sup
terram: erit solutum ⁊ in celis.

Postilla.

Venit iesus in ptes cesaree
⁊c. Mat. xvj. Historia hui⁹ euan-
gelij facta est anno xpi. xxxij. iij.
kl. Augusti. feria. iij. luna. xij. in-
ditiōe. v. Ante initiū illi⁹ euāgelij
scribit sc̃tus Mathe⁹ in eodē cap.
q̃ xps dixit discipulis suis. Lau-
te a fermēto phariseorū ⁊ saduce-
orum. At illi cogitabāt inter se di-
cētes. q̃ panes nō accepim⁹. Sci-
ens aut̃ iesus: dixit. Quid cogita-
tis iter vos modice fidei q̃ panes
nō habetis. nondū intelligitis ne-
q̃ recordamini quinq; panum ⁊
quinq; milia hoīum. ⁊ quot co-
phinos sumpsistis. neq̃ septē pa-
num ⁊ quattuor milia hominū. ⁊
quot sportas sūpsistis quare nō
intelligitis q̃ nō de pane dixi vo-
bis. Lauete a fermēto phariseorū
⁊ saduceorū: tunc intellexerunt. q̃
nō dixerat cauendū a fermēto pa-
num: sed a doctrina phariseorū ⁊
saduceorū. Tunc statim sequitur
euāgelīū hodiernū. (Venit iesus
in ptes cesaree philippi). Lp. Ces-
area philippi est ciuitas in termi-
nis iudee: quā philipp⁹ fili⁹ hero-
dis innouauit ⁊ reedificauit: q̃ an-
tiquitus dicta est lachis: sed post
modū nōlauit eam cesareā in ho-
nozem tyberij cesaris qui dedit ei

quartā partē regni. vt dicit Iose-
phus. Dicit etia cesarea philippi
ad differentiā alteri⁹ ciuitatis que
dicit cesarea palestine. vbi cornel-
lius centurio mansit. vt p̃ Act. x.
(Interrogabat discipulos suos).
Lp. nō ignorās quid crederēt vel
q̃ rīderēt: sed vt eorū fideli con-
fessione cōueniēt⁹ solidarent⁹ in fi-
de: (quē dicūt hoīes esse filiū ho-
minis). Lp. i. turbe vulgares. q̃
de ipso erāt varie opinionēs in po-
pulo. (At illi dixerūt. alij Iohānē
baptistā) cui⁹ opinionis fuit hero-
des ⁊ sui sequaces. vt p̃ Mathei
xiiij. Audiuit herodes famā iesu ⁊
ait pueris suis. hic ē iohānes bap-
tista: ipse surrexit a mortuis. ⁊ ideo
virtutes operant⁹ in eo. (alij autez
beliā) ppter zelū veritatis alij ve-
ro Jeremiā) ppter patiētīā in ad-
uersis. (aut vnū ex pphetis). s. he-
lizeū ppter excellentiā sapie. vos
aut̃ quē me esse dicātis). Lp. q. d.
si alij errant opiniōe falsa: vos tñ
nō debetis errare q̃ tādū mecū fu-
istis ⁊ meā doctrinā frequēter au-
diuistis ⁊ miracula tāta vidistis.
(Rīdens petr⁹ dixit) Lp. petr⁹ tāq̃
p̃ncipalis iter alios pro se ⁊ pro
alijs dedit n̄sū. (Tu es xps) Lp. q̃
interpretat vnc⁹. ⁊ sic cōfitef ei⁹
hūitatē. (filius dei). s. naturalis ⁊
nō adoptiu⁹: sicut alij. ⁊ per oīs
eiusdē nature cū deo p̃re. ⁊ sic cō-
fitef veritatē diuine nature ⁊ hūane
in eodē supposito. (viui) hoc ad-
dit ad d̄m illozū q̃ colebant tā-
q̃ dij a gētilib⁹. vt hercules ⁊ ius

piter ⁊ sic de alijs. (Rñdēs aut̃ ihs
 dixit. Bt̃us es symon bariona). i.
 fili⁹ hoīs. Cū diero. dicit q̃ debe
 ret dici barionāna. Bar enī idē est
 qđ fili⁹: iohāna q̃li fili⁹ iohānis:
 scđm illud ioh. xij. Symon iohis
 diligis me plus his. sed scriptorū
 vitio deprauatū est: dicit̃ aut̃ hic
 beat⁹ es simon bariona. q̃. s. con
 fessio vere fidei ducit ad beatitudi
 nē. (q̃ caro ⁊ sāguis nō reuelauit
 tibi). Lp. i. hō mortalis nō docuit
 te istam veritatē. (sed pater meus)
 ⁊ per oīs tota trinitas. q̃ diuīsa
 sunt opa trinitatis. (⁊ ego dico t̃i
 bi. q̃ tu es petr⁹). Lp. i. confessor
 vere petre q̃ est xps. (⁊ super hāc
 petra) quā cōfessus es. i. sup xpm
 (edificabo ecclesiā meaz. ⁊ porte
 inferi). i. persecutiōes tyrānorū ⁊
 insultus ⁊ tēptatiōes spiritūū imū
 dorū. (nō p̃ualebūt aduersus eā)
 a vera fide subuertēdo. (⁊ tibi da
 bo clauēs regni celorum). Lp. iste
 clauēs nō sunt materiales: sed po
 testas spiritualis: que est duplex.
 Una est p̃tās spūalis discernendi
 p̃ctm a nō p̃cto: sicut in veteri le
 ge sacerdotes iudicabant inter le
 p̃ram ⁊ nō lep̃ā. Alia clauis ē po
 testas admittendi ad regnū vel ex
 cludi scđm verū iudiciū p̃habiti
 tum. quia debēt indigni excludi: ⁊
 digni recipi. (⁊ qđcūq̃ ligaueris)
 For. clauē nō errante. (sup terrā)
 Lp. sc̃z auz debito vsu clauū. (erit
 ligatū ⁊ in celis. ⁊ qđcūq̃z solue
 ris sup terrā erit solutū ⁊ in celis)
 idest deus illud approbat in celis.

In festo sc̃tē Margarete.
 In illo tpe. Dixit ihs dis
 cipulis suis parabolam
 hanc. Simile est regnū celorū
 thesau. ab. ⁊c. hoc euangeliū cū
 sua postilla quere infra in cōmū
 ni sanctorū de virginibus.

In festo sc̃tē marie magdale
 ne euangeliū scđm Lucā. vij.

In illo tpe. Rog
 abat iesuz qui
 dam phariseus
 vt manducaret
 cū illo. Et igres
 sus domū pharisei: discubuit.
 Et ecce mulier q̃ erat in ciuita
 te peccatrix vt cognouit q̃ ihs
 accubuit ī domo pharisei: attu
 lit alabastrū vnguētī: ⁊ stās re
 tro secus pedes eius: lachry
 mis cepit rigare pedes eius: ⁊
 capillis capitis sui tergebat:
 ⁊ osculabatur pedes eius: ⁊ vn
 guēto vngebat. Quidēs autem
 phariseus q̃ vocauerat ipm:
 ait itra se dicēs. Hic si esset p
 pheta: sciret vtīq̃z q̃ ⁊ q̃lis est
 mulier q̃ tāgit eū: q̃ peccatrix
 ē. Et rñdēs ihs: dixit ad illuz.
 Symō habeo tibi aliqd dice
 re. At ille ait. Mag̃r: dic duo
 dbitores erāt cuidā feneratori
 vnus debebat denarios quin

gentos: et alius quinquaginta. Non habentibus illis unde red-
derent: donauit utrisque. Quis
ergo eum plus diligit. Respondens
symon: dixit. Estimo quia is cui
plus donauit. At ille dixit ei.
Recte iudicasti. et conuersus
ad mulierem: dixit symoni. Vi-
des hanc mulierem. Intraui in
domum tuam: aquam pedibus me-
is non dedisti: hec autem lachry-
mis rigauit pedes meos: et ca-
pillis suis tersit. Osculum mihi
non dedisti: hec autem ex quo intra-
ui non cessauit osculari pedes
meos. Oleo caput meum non
ungisti: hec autem ungueto unxit
pedes meos. propter quod dico ti-
bi. Remittuntur ei peccata multa
quoniam dilexit multum. Cui autem mi-
nus dimittitur: minus diligit.
Dixit autem ad illam. Remittun-
tur tibi peccata tua. Et ceperunt
simul accubebant dicere intra-
se. Quis est hic qui etiam peccata
dimittit. Dixit autem ad mulie-
rem. Fides tua te saluauit fecit:
vade in pace.

Postilla.

Rogabat Iesum quidam pha-
riseus etc. Luce. vii. Math. xxvi.
Mar. xiiij. Job. xij. Historia huius
euangelij facta est anno Christi. xxxij.

ponus Decembris. feria. vii. luna. xiiij
in oratione. iij. Ante initium illius eu-
gelij scribit sanctus Lucas. in eodem
capitulo. quod Christus dixit phariseis et scri-
bis. Venit enim iohannes baptista
neque manducans panem: neque bibens
vinum. et dicitis demonium habet: ve-
nit filius hominis manducans et bibens
et dicitis: ecce homo vorator et bibens
vinum: amicus publicanorum et peccatorum.
Et tunc sequitur euangelium hodie-
rum. (Rogabat Iesum quidam pharise-
us ut manducaret cum illo. et ingressus
domum pharisei discubuit. *Ly.* Le-
gitur autem Christus manducasse cum pec-
catoribus ut eos ad penitentiam induceret.
ut habet Math. ix. Item cum amicis
et familiaribus ut eorum deuotionem
augmētaret. ut dicit Iob. xj. de Mar-
tha et maria magdalena. Item cum co-
gnatis pauperibus ut eorum inopiam
suppleret. ut habet. Iob. ij. de nu-
ptijs: ubi deficiente vino Christus aquam
conuertit in vinum. Item cum phariseis
superbiētib⁹. ut eorum superbiā con-
futeret. prout hic habet ut vides
bitur in prosequendo. (Et ecce mu-
lier). *Sor.* s. maria magdalena. s.
non notat hic. quia adhuc erat in sta-
tu culpe secundum opinionem hominum. (Quia
erat in ciuitate). *Ly.* ubi multi ho-
mines sunt. ex quo conuincit quod
multos attraxerat ad penitentiam. (pec-
catrice). *Ly.* sed iam de peccatis plene
et perfecte et contrita. (ut cognouit quod
Iesus). i. saluator. (accubisset in do-
mo pharisei attulit). s. statim. (ala-
bastrum unguenti). i. vas alabastrum
unguento plenum. (et stans retro) *Ly.*

prie verecūdia sui peccati nō aude
bat se ante ponere. (lachrimis ce
pit rigare pedes eius) *Lyra.* ex qui
bus patet magnitudo contritiōis
ex quo tantū fleuit q̄ potuit laua
re pedes vnius hominis nudis pe
dibus incidētis (et capillis capitis
sui tergebat) *Lyra.* quib⁹ ante ad
cōpositionē vult⁹ eius abusa fue
rat (et osculabat pedes eius) vt to
tū seruiret in penitētia quicq̄ ex
se deū contēpserat in culpa. scōm
q̄ dicit *Grego.* (et vnguēto vnge
bat) *Ly.* ad refrigeriū caloris et mi
tigationem doloris ex labore itine
ris. vnde *Grego.* Unguētum q̄
sibi turpiter exhibuerat hoc iā p
laudabiliter offerebat. (videns au
tē pharise⁹) *Boz.* ad predictā mu
lierē plorātem: nec cōpatiēns. (ait
intra se) scz occulte cōtra hospites
suū murmurādo (ut cēs hic si esset
propheta) verus sciēs occulta (sci
ret vtiq̄ que et qualis est mulier)
Boz. q̄ est in persona et q̄lis in vi
ta (qz peccatrix est) et nō deberet se
tangi permittēre ab ea (Et respon
dēs ih̄s) *Boz.* f. cogitationi eius q̄
soli deo nota est. in quo se osten
dit se plusq̄ pphētā. vñ. ps. xciiij.
Dñs scit cogitationes hominum
(Symō habeo tibi aliquid dicere
At ille ait. Magister dic. Duo de
bitores erāt cuidā feneratori) *Boz.*
Sēsus litteralis planus est. Disti
ce fenerator iste deū significat qui
pro culpa momētanea penā eter
nā exigit: et pro donis gratiaz exi
git meritū bonoz opum (duo de

bitores) *Boz.* duo stat⁹ p cōp (erāt
cuidā feneratori). i. deo (vn⁹ debe
bat denarios quingentos: et alius
qn̄ quaginta) scz q̄ plus peccaue
rat (Nō habētib⁹ illis vnde redde
rent) qz nullus peccatoz debitis
potest absolui p prijs virib⁹ abf
qz gratia. vt patet *Johis.* xv. sine
me nichil potēstis facere (donauit
vtrifqz) idest cōdonauit (quis ex
go plus eū diligit. Respondēs sy
mō dixit. Estimo quia is cui plus
donauit) idest cōdonauit relapādo
(At ille dixit. Recte iudicasti) qz si
cut dicit *Grego.* Lū crescūt dona
crescūt et rationes donoz (Et con
uersus ad mulierē) *Boz.* p miseri
cordiā. Deus em̄ a peccatoribus
auertit faciē suā. scōm illud *Deus*
tero. xxxij. Abscondā faciē meā ab
eis. Sed ad penitētes se conuertit.
vt patet *Sacha.* j. Cōuertimini ad
me et ego cōuertar ad vos (dixit sy
moni. Cides hanc mulierē. Intra
ui in domū tuā aquā pedibus me
is nō dedisti) *Ly.* qui tamen erant
lutosi seu puluerizati: eo q̄ sine cal
ciamētis incedebat (hec aut lachri
mis rigauit pedes meos et capillis
suis terxit. osculū mibi nō dedisti)
Ly. q̄ est amicitie signū (hec aut
ex quo intraui nō cessauit oscula
ri pedes meos) quasi diceret nō so
lū vnū osculū dedit mibi: sed mul
tiplex (oleo caput meum nō vnq̄
sti) quod solet fieri in signū leticie
et hilaritatis. scōm illud. ps. xliiij.
Unxit te deus de⁹ tuus oleo le. xc.
(propter quod dico tibi. Remit

runtur ei peccata multa) scz mulie
 ri penitenti (quoniā dilexit multū.)
 Unde. j. petri. iij. Charitas operit
 multitudinē peccatorū. vt patet p
 uerbio. x. Vniuersa delicta operit
 charitas. (Cui autē minus dimitti
 tur minus diligit) Lya. Remissio
 enim culpe aut nulla est aut tota
 lis simul: sed remissio pene fit per
 partes ⁊ nō tota simul de cōmuni
 cursu: licet aliqñdo fiat tota simul
 propter feruorē penitentis ⁊ ex li
 bertate dei. ⁊ hoc in proposito in
 hac muliere. Ideo sequit̃ (Remit
 tutur tibi peccata tua) Lya. nō so
 lū q̃tum ad culpam: sed etiā q̃tū
 ad penā ex vehementi amore dei ⁊
 horrore peccati pr̃teriti. Gōrra.
 ⁊ ponitur hic p̃sens pro pr̃terito
 (remittūtur) idest remissa sunt.
 (Et ceperūt qui simul accūbebāt
 dicere intra se. Q̃s est hic qui etiā
 peccata dimittit) Lya hoc di
 cebāt quia videbant tantū huma
 nitatē exterius apparentē: s; igno
 rabant deitatem interiorius latentem
 que peccata potest dimittere. (dis
 cit autē ad mulierē. fides tua) Gōrra.
 idest fides tibi a deo infusa (sal
 uā te fecit) Unde Beda. fides te sal
 uam fecit. quia quod petisti posse
 te accipere non dubitauit (vade in
 pace) Gōrra. idest in quiete ⁊ a ces
 satiōe a vicijs. vt patet Romano
 rū. v. Iustificati ex fide pacem ha
 beamus. ⁊c.

In festo sancti Jacobi a
 postoli. euāg. scđm math. xxi.

In illo t̃p̃e. Alce
 cessit ad ihesuz
 mater filiorū ⁊e
 bedei cum filijs
 suis: adorans ⁊
 petens aliquid ab eo. Qui di
 cit ei. Quid vis. Alit illi. Dic
 vt sedeant hi duo filij mei: vn⁹
 ad dexteram: ⁊ alius ad sinis
 tram tuam in regno tuo. Res
 spondens autem ihesus: dicit.
 Nescitis quid petatis. Potes
 tis bibere calicem quē ego bi
 biturus sum. Dicit ei. Possu
 mus. Alit illis. Calicem quī
 dem meū bibetis: sedere autē
 ad dextram meā vel sinistram
 non est meū dare vobis: sed q̃
 bus paratū est a patre meo.

I Postilla.

Accessit ad ihesum mater
 filiorū ⁊ebedei. ⁊c. Math. xx. a Dar
 ci. x. Luce. xxi. Historia hui⁹ euā
 gelij facta est anno xpi. xxxiij. xvij
 kl. aprilis. feria. iij. luna. vi. indit
 one. vi. Ante initium illius euāgelij
 scribit sanctus Mathaeus in eodē
 cap. Ascendēs ih̃s iherosolimā as
 sumpsit duodecim discipulos su
 os secreto: ⁊ ait illis. Ecce ascendi
 mus iherosolimā ⁊ filius hoīs tra
 detur p̃ncipib⁹ sacerdotū ⁊ scri
 bis. ⁊ condēnabunt eum morte: ⁊
 tradēt eum gentibus ad illudendū
 ⁊ flagellandū ⁊ crucifigendū. ⁊ ter

tia die resurget. Lūc statim sequitur euangeliū hodiernū. (Accessit ad ihm) *Ly.* iudei estimabāt xpm per prophetas promissum regnatū tēporaliter in iherusalē: quia scripturas de regno xpi corporali ter intelligebāt. et ideo regnū ablatū a iudeis p̄ romanos: credebant sibi restituendū per xpm. propter qd dicebant xpo Actū. f. Dñe si in tēpore hoc restitues regnū israhel. 7c. Et hoc iacobus et iohānes filij zebedei et mater eorū audientes xpm post mortē tertia die resurrecturū crediderūt ipsūz immediate post resurrectionē regnatūz i iherusalē tēporaliter. et ideo cupiētes ei esse collaterales p̄ ceteris: q̄ erāt ei cognati: informauerūt matrem suam de petitiōe sequēti. et hoc est qd hic dicitur: tūc audita resurrectione xpi futura. (Accessit ad ihm mater filioz zebedei cū. 7c.) *Ly.* nō em̄ p̄mo petijt in speciali: sed tantū in generali. vt occasione facta in generali p̄mo: postea non posset sibi denegare in speciali. (q̄ dixit ei. Quid vis) *Ly.* nō q̄rit vt inficius: sed vt petitiō sua cōueniētius ostendat irrationabilis. (Ait illi. dic. vt sedeant hi duo filij) 7c. *Lyra.* idest sint tibi collaterales et maiores in regno tuo post te. qd quidē regnū credebāt tēpale vt dictū est. nō est mirū si talia apostoli credebāt et appetebāt q̄ adhuc carnales erāt: et nondū illuminati per secte nec confirmati per grām spiritus sancti (Respondens autē ihs dis-

xit. Nescitis quid petatis) *Ly.* respōdit filiis et nō matri: quia sciebat eam missā a filiis et informāta de petitione faciēda pro eis (potestis bibere calicē quē ego bibiturus sum) *Ly.* i. sustinere mortem ignominiosā et crudelē quā ego passurus sum: et per quā debeo venire nō ad regnū tēpale vt creditis sed eternū. (Dicūt ei. possumus.) *Ly.* Loquūtur sicut inexpectati propter fragilitatis qd patuit per effectū: quia in passiōe xpi fugerūt pro timore mortis (Ait illis. calicē quidē meū bibetis). i. passiōes p̄ me sustinebitis. *Ly.* quia iacob p̄pter xpm ab herode occisus est vt habet Actū. xij. Iohānes in dolium seruētis olei propter xpm missus est. insuper fuit etiā missus in exiliū propter xpm. Et sic patuit q̄ habuit p̄mptā voluntatem moriendi pro xpm. (sedere autē ad dexterā meā vel ad sinistram nō est meū dare vobis) *Lyra.* in illo statu in quo estis. id est nondū humiliatis et carnalibus. (sed quibus paratū est a patre meo) *Lyra.* vere humilibus et spiritualia sapientibus.

In vincula sancti Petri apostoli. Euangeliū.

In illo tēp. Venit ihesus in partes cesaree philippi. 7c. hoc euangeliū cum sua postilla: quere ante in festo sanctorū petri et pauli apostolorū.

In inuentione sancti Ste-
phani protomartyris. Euā-
gelii. Scdm Matheū. v.

In illo tpe. Di-
xit ihs discipulis
suis. Vos estis
sal terre: quod si
sal euauerit in

quo salietur. ad nichilū valet
ultra: nisi vt mittatur foras ⁊
cōculcetur ab hominib⁹ Vos
estis lux mūdi. Nō potest ciui-
tas abscondi supra montē posi-
ta: neq; accendūt lucernā ⁊ po-
nūt eam sub modio: sed super
cādelabrū vt luceat omībus q̄
in domo sūt. Sic luceat lux ve-
stra corā hōibus: ⁊ videant o-
pera vestra bona: ⁊ glorificēt
patrem vestrū qui in celis est.
Nolite putare qm̄ veni solue-
re legem aut pphetas. nō ve-
ni. soluere s; adimplere. Amē
quippe dico vobis: donēc trā-
seat celū ⁊ terra: iota vnū aut
vnus apex non preteribit a le-
ge donec omīa fiāt. Qui ergo
soluerit vnū de mādatis istis
minimis ⁊ docuerit sic homi-
nes: minim⁹ vocabitur i regno
celorū. Qui aut fecerit ⁊ docu-
erit: hic magnus vocabitur in
regno celorum.

C Postilla.

Vos estis sal terre. Barth
.v. Marci. ix. Luce. xiiij. Historia
huius euāgelij facta est anno xpi.
xxi. ij. 3o iulij. feria. v. luna. xvi.
inditiōe. iij. Ante initiiū illi⁹ euāge-
lij scribit sanctus Matheus in eo-
dē capi. qd xps dixit discipulis suis.
Beati estis dū maledixerint vobis
hoies ⁊ persecuti vos fuerint ⁊ di-
xerint oīe malū aduersus vos mē-
tientes ppter me. gaudete ⁊ exul-
tate: qm̄ merces vestra copiosa ē
in celis. Lunc seq̄tur euāgelii hō-
diernū. (Vos estis sal terre) Lp. si-
cut em̄ sale cōdiunt omīa cibaria:
ita discretiōe prelatorū debēt diri-
gi ⁊ ordinari omīa facta subdito-
rum (qd si sal euauerit). i. si discretio
in platis defecerit (in quo saliet.)
Lp. q. d. in nullo opera subdito-
rum conditur seu dirigetur (ad nichilū
valet ultra nisi vt mittat foras ⁊
cōculcet ab hōibus) Lp. q; talis
debet repelli a platione: ne officiū
prelatorū in aspectu hominū red-
dat vile (vos estis lux mūdi) Lp.
sicut em̄ lux est manifestatiua om-
niū colorū: sic prelati p intelligen-
tiā sacre scripture debēt ex officio
notificare oīa opa virtutū (nō po-
test ciuitas abscondi supra montes
posita) Lp. quia bonus prelat⁹ in
persecutiōe nō debet se abscondere
sed ad defensionē gregis se manife-
ste ostēdere. (neq; accendūt) Gor.
lumine sciētie. (lucernā). i. prelatū
Unde. ps. cxxi. Parauī lucernam

xpo meo (et ponit eam sub modio)
 Gor. ut celetur lux veritatis timo-
 re persequutionis imminetis vel pu-
 sillanimitate cordis (sed super can-
 delabrum ut luceat omnibus qui in do-
 mo sunt). i. in mundo sunt generali-
 ter (sic luceat lux vestra coram homi-
 nibus: ut videant opera vestra bona
 et glorificent patrem vestrum qui in ce-
 lis est) Ly. quia non debetis de hoc
 propria gloria querere: sed gloria
 dei et edificationem populi. (Nolite
 putare quoniam veni solvere le-
 ges aut prophetas. non veni solvere
 sed adimplere) Gor. totam conti-
 nentiam veteris testamenti Christus hic
 comprehendit in duobus. scilicet in lege et
 prophetia. lex enim erat in declinando
 malum. prophetia in faciendo bonum. et
 illa duo Christus plenissime implevit.
 (Amen quippe dico vobis donec tra-
 seat celum et terra) Gor. i. mutantur e-
 lementa ab hac mutabili forma in
 mutabilem. scilicet antequam finiat iste mun-
 dus (iota unum) Iota est minima lit-
 tera inter alias et vno ductu fit (aut
 unus apex) Apex est particula lit-
 tere que ponitur in summitate lit-
 tere ad distinctionem. Et secundum hoc
 exponit Augustinus. quod nec minimum pre-
 ceptum nec minimum precepti parti-
 cula (non preteribit a lege donec omnia
 fiant) Gorra. id est non remanebit
 quin impleatur suo tempore. (Qui
 ergo soluerit unum de mandatis istis
 minimis) Gor. id est de mandatis de
 calcoli qui dicuntur minima. quia ad
 vitam insipientium pertinentia (et do-
 cuerit sic homines) Gor. sic solue-

re homines sicut ipse soluit. (mini-
 mus vocabitur) Gorra. id est vilissi-
 mus reputabitur ab his qui sunt (in
 regno celorum. Qui autem fecerit et do-
 cuerit: hic magnus vocabitur in re-
 gno celorum) Gor. per adoptionem
 aureole.

In festo sancti Laurentij.

In illo tempore. Dixit Iesus
 discipulis suis. Amen amen
 dico vobis. Nisi granum frumē-
 ti cades. et hoc euangelium cum sua
 postilla quere infra in comuni san-
 ctoz de vno martyre.

**In festo assumptionis beate
 Marie. euange. secundum Lucam. r.**

In illo tempore. In-
 travit Iesus in quodam
 castellum. Et
 mulier quedam
 martha nomine ex-
 cepit illum in domum suam. Et hu-
 ic erat soror nomine maria: que
 etiam sedes secus pedes domini au-
 diebat verbum illius. Martha
 autem satagebat circa frequens
 ministerium: que stetit et ait. Domine
 non est tibi cure quod soror mea re-
 liquit me solam ministrare: dic
 ergo illi ut me adiuvet. Et res-
 pondens dixit illi dominus. Martha
 martha sollicita es et tur-

baris erga plurima. Porro
vñ est necessarium. Maria
optimā partem elegit: que nō
auferetur ab ea.

¶ Postilla.

¶ Intrauit ihs in quoddā ca-
stellū. 7c. Luce pmo. historia hu-
ius euāgelij facta est āno xpi. xxi
iiij. Nonas decēbris. feria. iij. luna
ix. indictione. iiij. Ante initium illius
euāgelij scribit sanctus Lucas in
eodē capitulo. q̄ septuaginta duo
discipuli quos xps misit ad predi-
candū reuersi sunt ad xpm cū gau-
dio dicentes. Dñe: etiam demonia
subijciuntur nob̄ in noīe tuo. 7 ait
illis. Ecce dedi vob̄ potestātē cal-
candi super serpētes 7 scorpiones
7 super omnē virtutem inimici: et
nichil nocebit vobis. verū tamen
in hoc nolite gaudere quia spirit⁹
vobis subijciuntur. Gaudete autē
quia nomina vestra scripta sūt in
celis. Lunc postmodū sequit̄ euā-
gelij hodiernū. (Intrauit ihs in
quoddā castellū) Lyra. id est be-
thaniā (7 mulier quedam martha
nomine excepit illū in domū suā)
Lyra. ad illā domū xps frequēter
diuertebat 7 securē. tum ppter de-
uotionē inhabitantiū. tum q̄ plu-
ra beneficia ei cōtulerūt: quia ip-
sam martham a profluvio sangu-
inis sanauerat. scōm Ambro. 7 ma-
riā a demonio liberauerat 7 ei om-
nia peccata dimiserat. (7 huic erat
soror nomine maria que etiā sedēs
secus pedes dñi audiebat verbū il-

lius) Lyra. intenta operibus vite
contēplatiue. (Martha autē satāge-
bat circa frequens ministeriū) scz
occupata in operibus vite actiue
(que stetit) Lyra. quasi fessa labo-
re ministerij discurrēdo per domū
vt xps 7 eius discipuli essent cōue-
nienter recepti. (7 ait. Dñe nō est
tibi cure q̄ soror mea reliquit me
solā ministrare) Lyra. conquerēs
de ociositate sororis sue: 7 de xpi
negligentia hoc permittētis. (7 re-
spondens dixit illi dñs) excusando
mariā. Inuenit autē maria accusa-
ta scōm Lyra tripliciter. Primo a
phariseo de temeritate: eo q̄ xpm
tetigit recubentem. vt patet Luce
vij. Secūdo a sorore propter ocio-
sitatē. vt habet hic. Tertio a iuda
de prodigalitate: eo q̄ preciosum
vnguentū effudit 7 pedes ihu vn-
xit. vt habet Johānis. xij. Et mar-
ia patiēter tacuit: 7 semp ea xpus
excusauit. Primo ostendēs phari-
seo q̄ factū marie nō erat temeri-
tatis: sed contritionis 7 deuotiōis
Secūdo ostēdit sorori q̄ cessio ma-
rie nō erat ociosa sed actibus me-
lioribus applicata. Tertio ostē-
dēs iude 7 alijs discipulis q̄ illa ef-
fusio vnguenti nō erat prodigalita-
tis sed pietatis: dicens. Sine illam:
bonū enim opus opata est in me
(martha martha sollicita es) Glo-
sa. Repetitio signū est dilectionis
vel mouēde intentionis: scz vt au-
diret attentius (7 turbatis erga plu-
rima) Lyra: quia opera vite actiue
sollicitudinē ingerūt. (porro vñ

est necessariū) *Lyra*. scz ipse deus q̄ vnus est ⁊ p̄e om̄ibus querēdus (Maria optima partē elegit) *Glossa*. nō reprehēditur pars marthe ⁊ ipsa bona est: sed laudat̄ pars marie: quia optima. (que nō auferet̄ ab ea) *Boz.* vita contēplatiua incipit hic ⁊ in futuro perficiet̄. qz ignis amoris q̄ hic ardere incipit cū ipm̄ quē amat viderit: amplius ignescit in amore. Actiua vero cū corpore deficit: qz i celesti patria nemo esuriētī panem porriget nec cetera opera misericordie ager: qz ibi nō erūt necessaria. *Vnde Apo. xix.* Nō esurient neq; sitient amplius. ⁊c. Hic querit̄ quare hoc euāgelium legit̄ in festo beate virginis cū in nullo spectare videat̄ ad ipsam. Ad hoc respōdet *Boz.* qz si hystorice: tamē allegorice cōuenit beate virginī. Ipsa enī fuit castellū in qd̄ intrauit filius dei vbi manebāt due sorores. s. vita actiua et cōtemplatiua. Item querit̄ quare potius legit̄ in assumptione q̄ in alio festo: cū de assumptione nō facit mētionē. Ad hoc dicēdum qz alia festa beate v̄ginis specialia habēt euāgelia ppter̄ speciales rationes. Istud aut̄ festum nullū habet speciale euāgelium. ⁊ ideo sortitum est istud. Vel etiam ppter̄ vltimā particulā euāgelij que marie p̄cipue cōuenit. Ideo legitur de eius assumptione. scilicet. Maria optima partem elegit. ⁊ cetera.

In festo sancti Bartholomei

In illo tpe. Dixit ihesus discipulis suis. Hoc est p̄ceptū meū vt diligatis inuicē ⁊c. hoc euāgelium cū sua postilla quere infra in cōmuni aploz.

In festo exaltatiōis sancte crucis. Euangelium. Scōm iohānem. xij. capitulo.

In illo tpe. Dixit ihesus turbis iudeorū. Nunc iudiciū est mundi: nūc princeps huius mūdi eiicietur foras Et si exaltatus fuero a terra: omnia traham ad meipsum. Hoc autē dicebat: significans quia morte esset moriturus. Respōdit ei turba. Nos audiuius ex lege: quia xps manet in eternū. ⁊ quomodo tu dicis: oportet exaltari filiū hominis. Quis est iste filius hominis. Dixit ergo eis ihesus. Adhuc modicum lumen in vobis est. Ambulate dum lucem habetis: vt nō vos tenebre cōprehendant Et qui ambulat in tenebris: nescit quo vadat. Dum lucem habetis credite in lucem: vt filiij lucis sitis.

¶ Postilla.

¶ Dixit ih̄s turbis iudeorū.
 7c. Johis. xij. historiā hui⁹ euāge-
 lij dixit dñs ih̄s anno eius. xxxij.
 xij. kl. Aplis. feria. iij. luna. xi. in-
 ditione. vi. Ante initium illi⁹ euāge-
 lij scribit sanctus ioh̄es in eodem
 ca. q. quidā gentiles ascenderūt in
 iherusalē vt adorarēt in die festo.
 scz pasche. hi accesserūt ad philip-
 pū qui erat a bethsaida galilee: et
 rogabāt eū dicētes. Dñe volum⁹
 ih̄m videre. Venit philipp⁹ et dixit
 andree. Andreas rursū et philip-
 pus dixerūt ih̄u. Ihesus aut̄ respō-
 dit eis dicēs. Venit hora vt clarifi-
 cetur filius hominis. Tūc post-
 modū sequit⁹ euāgeliū hodiernū.
 (Dixit ih̄s turb̄ iudeorū. Nuncius
 diciū est mūdi) Gor. f. in passione
 quādo xp̄s a pilato iudicatus est.
 (nūc princeps huius mūdi iei-
 cias foras) Lp. diabolus em̄ hic dicitur
 pnceps huius mūdi: nō q. sit pñ-
 ceps substantie mūdi: sed hoīm mū-
 dialiter viuentiū in q̄tum se ei sub-
 iiciūt per peccatū. Dicit autē eie-
 ctus diabolus per passionē xp̄i p
 quā aperta est porta gl̄ie celestis.
 Et sic diabolus nūc potest impe-
 dire sanctos a cōsecutiōe glorie: si
 cut faciebat ante passionē xp̄i: ta-
 mē permittit tēptare hoīes ad ex-
 erciū: et meritū electorū. (Et ego si
 exaltatus fuero a terra) Gor. per
 passionē crucis (om̄ia trahā ad me
 ip̄m). f. per fidē et dilectionē. (hoc
 aut̄ dixit significans quā morte ef-

set moriturus) Gor. qm̄ morte cru-
 cis que erat vilissima. vt patet Sa-
 piē. ij. Adorte turpissima condēne-
 mus eū. (Rñdit ei turba. Nos au-
 diuimus ex lege q. xp̄s manet ine-
 ternū) Lho. Credebāt em̄ q. messi-
 as purus homo esset et mortalis.
 vnde dichee. v. Egressus eius ab
 initio: a dieb⁹ eternitatis. Itē dani.
 vi. potestas ei⁹ potestas eterna (et
 quō tu dicis: oportet exaltari filiū
 hoīs). i. mori in cruce. q. d. Si loq-
 ris de teipso: sequitur q. tu nō es
 xp̄us q. manet ineternū. Iſi aut̄ loq-
 ris de alio dic nob. (Quis est iste
 fili⁹ hoīs. Dixit ergo eis ih̄s) Lho.
 Licet iā multa dixerim et multa mi-
 racula feci corā vob. (adhuc modi-
 cū lumen in vob̄ est) Gor. q. cre-
 ditis xp̄m manere ineternū: sed nō
 creditis eū monturū fm̄ humanita-
 tē. (Ambulate) Ly. i. in cognitiōe
 xp̄i proficite. (dum lucē habetis)
 Lp̄a. idest me presentialiter: q. suz
 lux illuminās per veritatē doctri-
 ne et lumē gratie (vt nō vos tene-
 bre cōprehēdant) scz ignorantie et
 culpe. (Et qui ambulat in teneb̄s
 nescit quo vadat) Lp̄a. quia decli-
 nauit a rectitudine viē. (dum lucez
 habetis credite in lucem) Lho. p
 verā fidem (vt filij lucis sitis) idest
 ip̄sus dei qui est vera et sempiter-
 na lux. vt p. ad Ep̄hesios quinto
 Ut filij lucis ambulate.

¶ In festo sancti Mathei a
 postoli et euāgeliste Euāgeliū
 Scdm̄ Matheū. ix. caplo.

In illo tpe. Cū
transiret ihs vi
dit hoīem seden
tem in theloneo
Matheus noīe

et ait illi. Sequere me. Et sur
gens secutus est eū. Et factus
est discubente eo in domo: ecce
multi publicani et peccatores
venientes discubebāt cū iesu et
discipulis eius. Et videntes
pharisei dicebāt discipulis eius
Quare cum publicanis et pec
catoribus māducat magister
vester. At ihesus audiens ait.
Nō est opus valētibz medi
cus: sed male habētibus. eun
tes aut discite quid est. Nō
recordiā volo et nō sacrificiū.
Nō enim veni vocare iustos:
sed peccatores.

Postilla.

Uidit iesus hoīes sedētē etc.
Mathei. ij. Luce. v. Marci. ij. Hi
storia huius euāgelij facta ē anno
xpi. xxxj. v. vobis Junij. feria. ij. lu
na. x. inditiōe iij. Ante initiū illi
euāgelij scribit sanctus Mathe^{us} in
eodem capi. qd xpus sanauit para
liticū qui fuit portat^{us} in lecto an
te initiū in conspectu totius ppli
cui xpus ait. Surge tolle lectū tuū
et vade in domū tuā. Uidētes aut
turbe timuerūt: et glorificauerunt

deum dicentes. quia vidimus mi
rabilia hodie. Et cū trāsisset inde
id est de galilea. (vidit hoīes) Gor.
tā intuitu corpis q̄ mentis. (sedē
tem in theloneo). Lp. est locus in
quo solebāt campsores sedere. qd
quidem negociū vix aut nunq̄ ex
erceri potest sine peccato. vt dixit
Grego. vel scōm Gor. est locus
in quo soluebātur publica vecti
galia. (Matheum nomie) Glo. ce
teri euāgeliste ppter verecundiā
nō appellant eum nomine vulga
to: sed leui. Binomius enī fuit. ipe
Matheus vero se nominat ppter
humilitatē. (et ait illi Sequere me)
Lp. Matheū talibus occupatū
vocauit vt de gratia dei nullus de
speret quātūcūqz fuerit in vili
bus occupatus. (Et surgens secu
tus est eum) sine aliqua dilatione
qz sicut poterat mouere aurem
ruius verbo: ita etiā interius mētes
inspirādo. Sicut enī passioni pro
pinquus illos qui ad ipm capien
dum venerāt solo verbo prostra
uit. d. Ego suz. vt hēt. Joh. xviij.
ita solo verbo poterat quoscūqz
ad se trahere. et in hoc apparebat
virt^{us} dñitatis in eo. (Et factū est
discubēte eo i domo) put Luc. v.
dñ. Et fecit ei cōuiuiū magnū leui
in domo sua. (et ecce multi publi
cani et peccōres venientes discubeb
bant cū iesu). Lp. fuerūt enī socij
mathei. et recedens ab eis et volēs
seq̄ xpm fecit eis cōuiuiū. Et vi
dētes pharisei) Lp. pharisei in po
pulo iudeoz reputabāt religiosi.

unde etiā in habitu ab alijs erant
 distincti. Vidētes igr̃ xpm̃ cū pub
 licanis ⁊ pctōib⁹ māducantē indi
 gne ferebāt ⁊ murmurabāt. (Dice
 bant discipulis suis) Gor. cōsuetu
 do detractor̃ est loqui de alio nō
 in facie ei⁹. Unde quādo discipuli
 ei⁹ videbant eis peccare alloque
 bātur magistrū. vt p3 Nath. xij.
 Abijt iesus sabbato per sata. dis
 cipuli aut̃ eius esuriētes ceperunt
 vellere spicas ⁊ manducare. phari
 sei aut̃ vidētes dixerūt ei. Ecce dis
 cipuli tui faciunt qđ non licet eis
 facere sabbatis. Quādo vero ma
 gister videbat eis peccare alloq
 bantur discipulos. vt hic. (Qua
 re cum publicanis ⁊ pctōib⁹ mā
 ducat magister vester At ihs audi
 ens). s. verba phariseoz. (ait) pro
 fe ⁊ discipulis. (Non est opus). i.
 necessariū. (valentibus). i. sanis.
 (medicus: sed male habetib⁹) Ly.
 videmus enī qđ medic⁹ familiari⁹
 habet se ad ifirmū qui eo indiget
 qđ ad sanū. Cum igr̃ xps sit ver⁹
 medicus aiarū: vt dicit in ps. cvj
 Misit verbū suū ⁊ sanauit eos. iō
 familiariter se debuit hēre ad pec
 catores qui fuerunt ifirmi spūali
 infirmitate. Scđo rōdet eis per au
 ctoritātē qđ habet. Ofce. vj. (Eun
 tes discite quid est. Misericordiaz
 volo ⁊ nō sacrificiuz) Ly. q. d. Si
 hāc scripturā cōsideretis inuenie
 tis me facere scđm ipam. Gor. mi
 sericordiā volo per pctōrū dimissi
 onē: ⁊ nō sacrificiuz per holocau
 storū oblationē. prouer. xij. face

re mīam ⁊ iudicium magis placet
 deo qđ victimē. Nō enī veni voca
 re iustos) Gor. s. ad pniaz. (s3 pec
 catores) supple veni vocare ad pe
 nitentiā vt corrigañ.

In festo sācti Michaelis
 archāgeli enāg. scđz mat. xviij

In illo tpe. Alc
 cesserūt discipu
 li ad iesum dicē
 tes. Quis putas
 maior est in reg

no celozum. Et aduocās ihs
 paruulū stans in medio eozū:
 ⁊ dixit. Almen dico vobis. Mā
 si cōuersi fueritis: ⁊ efficiami
 ni sicut paruuli nō intrabitis
 in regnū celozū. Quicūqz er
 go hūiliauerit se sicut paruulus
 iste hic maior ē in regno celo
 rū. ⁊ qđ suscepit vnū paruulū ta
 lē i noīe meo: me suscepit. Qui
 aut̃ scādalizauerit vnū de pu
 sillis istis qđ in me credūt: expe
 dit ei vt suspēdatur mola ali
 naria i collo ei⁹: ⁊ demergatur
 in pfūdū maris Ne mūdo ab
 scādalis. necesse ē enī vt veniāt
 scādala. Verūtamen ve hoī p
 quē scādālū venit. Si aut̃ mā
 nus tua vel pes tuus scādali
 zat te absconde eū: ⁊ pīce abs
 te. Bonū est tibi ad vitā igres

di debile vel claudū q̄z duas
manus vel duos pedes habē
tem mitti in ignem eternū. Et
si oculus tuus scandalizat te
erue eum: ⁊ proijce abs te. Bo
num est tibi vnū oculū haben
tē in vitā intrare q̄z duos ocu
los habentē mitti in gehēnaz
ignis. Videte ne contemnatis
vnū ex his pusillis. Dico enī
vobis. quia angeli eorū semp
vident faciem patris mei qui
in celis est.

¶ Postilla.

¶ Accesserunt discipuli ad ie
sum dicētes ꝛc. **Matth. xviii.** **Matth.**
ci. ix. **Luce. ix.** Historia hui⁹ euan
gelij facta ē anno xpi. xxxij. vj. kl.
Septembris. feria. v. luna. xij. in
dictione. v. Ante initiū illius euan
gelij scribit sanct⁹ **Matth.** in pre
cedenti caplo q̄ accesserūt qui di
dagnā accipiebāt ad petruz ⁊ di
xerunt. Magister vester nō soluit
didagnā: ait. Etiam. Et cū intras
set domū preuenit euz iesus: dicēs
Quid tibi videtur symon. Reges
terre a q̄bus accipiunt tributum
vel cēsus. a filiis suis vl̄ ab alienis
Et ille dixit. ab alienis. Dixit illi ie
sus. ergo liberi sunt filij. Ut autēz
nō scandalizem⁹ eos: vade ad ma
re ⁊ mitte hamū: ⁊ cū piscē q̄ pri
mus ascēderit tolle: ⁊ apto ore ei⁹
inuēnes staterā. illū sumēs euāgeliz
pro me ⁊ te. Et tūc seq̄r euāgeliz
hodiernū. (Accesserūt discipuli ad

ih̄m: dicētes. Quis putas maior ē
in regno celorū. Et aduocās iesus
paruulū) **Ly.** sanctū marcialē: qui
postea a brō petro missus in gal
liā ibidē fidē catholicā p̄dicauit.
statuit enī in medio eorū) **Ly.** vt ab
hoibus videret ⁊ attente cōsidera
retur. (⁊ dixit. Amen dico vobis.
nisi cōuersi fueritis) **Ly.** a bellatio
ne v̄sa. q̄ **Luce. ix.** habet q̄ itra
uit in eos cogitatio quis eorū esset
maior. Ergo xpus dixit eis. (Nisi
cōuersi fueritis ⁊ efficiamini sicut
paruuli). i. humiles ⁊ paruuli in v̄sa
reputatione) nō intrabitis in reg
num celorū). **Ly.** de quo demonia
abiecta sunt per supbiāz. Et ideo
oportet hoies illuc venire per viā
contrariā. s. per humilitatē. Ergo
subdit xps. (Quicumq̄z ergo hu
milauerit se sicut paruulus iste: hic
maior ē in regno celorū. (**Ly.** q. d.
ille q̄ erit hic humilior erit maior
in regno celorū. vt p̄z **Luce. xiiij.**
Qui se hūiliat exaltabit. (Et qui
suscepit paruulū vnū talē in nomie
meo) **Gor. i.** ppter meū amorem.
(me suscepit). **Ly.** nā q̄ recipit p̄
ximū ppter xpm: d̄r xpm recipere.
Exēplū hui⁹ habem⁹ in legēda sc̄i
Martini. vbi d̄r q̄ xps se vestitus
oñdit illa pte clamidis quā beat⁹
Martin⁹ dederat paupi ppter xps
Qui autē scādalizauerit vnū de pu
sillis istis). **Ly.** scādalizare ali⁹
quem est facere eum ruere in pec
catū mortale ex dicto vl̄ facto suo
malo. ⁊ hoc ē pprie iſferi ei nocu
mentū ex pte aie: qd̄ ē cōtra chari
tatē p̄ximi. ⁊ iō talis faciēs aliū sic

ruere si facit hoc ex intentiōe siue
aduertētia semp peccat mortaliter
etiā si dictū vel factū ex quo aliū
ruit nō esset de genere pcti mortā
lis. sic dicēs mōdaciū iocōsū mulie
ri intētiōe p̄rabēdi eā ad adulteri
um est pctm mortale ex intētiōe si
nis. ergo dicit. (qui scādalizauerit
vnū) Gor. multo magis q̄ plures
(de pusillis istis). i. infimis. Unde
hierō. q̄ scādalizat recte pusillus
dī. q̄ q̄ magn⁹ est. i. robust⁹ in fī
de ⁊ charitate moueri non pōt. vt
p̄ puer. xij. Nō cōtristabit iustū
q̄qd ei acciderit. (Qui in me cre
dunt) Gor. magis ē vitandū scāda
lum fideliū q̄ infideliū. (expedit ei
vt suspēdat mola asinaria i collo
ei⁹). Ly. euāgelista ibi loquit⁹ ad
modū terre palestinoꝝ in qua cō
dēnati ad mortē ligatō saxo ad col
lum p̄cipitabant in mare. Sēsus
est ergo. (expedit ei). Ly. i. melius
esset homini mori corpali⁹ q̄ ex
malo suo exēplo facere aliū ruere
in pctm mortale. q̄ ex hoc meret⁹
mortē eternam q̄ grauior ē morte
corpali. (Ue mūdo ab scādalis). i.
mūdānis hoib⁹ q̄ nō curāt scāda
lizare p̄imos. vt patz. f. Corinth.
vii. Si esca mea scādalizat p̄imū
meū nō māducabo carnes in eter
nū.) Necessē ē enī vt veniāt scāda
la) Ly. nō est necessitas absoluta:
s̄ ex suppositiōe. Si enī hoies vo
lūt viuere mūdane. i. in oib⁹ volū
tatē suāz adimplere: necessario seq̄t⁹
ad hoc scādālū alioꝝ. q̄ nō formi
dāt p̄imos scādalizare. (Clerūta

men ve homini illi per quē scāda
lum venit). s. actiue p̄imū scāda
lizādo. (Si aut manus tua vl pes
tuus scandalizat te. Ly. i. tibi esset
ocasio ruine in peccatū per tactū
inhonestū: vel per gressum disso
lutum. (absconde euz: ⁊ p̄iōice eū
abs te. Bonū est tibi ad vitam in
gredi debilē vel claudum q̄ duas
manus vel duos pedes habentēz
mitti in ignem eternum: Et si ocu
lus tuus scandalizat te erue eum:
⁊ p̄iōice abs te. Bonum est tibi
vnum oculum habentēz in vitam
intrare q̄ duos oculos habentem
mitti in gehēnā ignis). Lyra. Nō
q̄ aliq̄d membrū sit amputandū
ad vitandū peccatūz. membra enī
corpis sunt a deo data: ⁊ ideo non
ē in potestate alic⁹ p̄sone abscon
dere sibi membrū: sicut nec seipm
occidere. tū q̄ per hoc nō excludi
tur cōcupiscētia interior in quavi
get pctm. tū q̄ per aliā viam pōt
meli⁹ obuiare pctō per rōnē. s. vt
liberū arbitriū cohibēdo mēbrū
a pcti exercicio. ⁊ sic dī man⁹ abscon
di in q̄tū phibet ab illicito tactu
⁊ pes phibet ab illicito igrēssu:
ocul⁹ ab illicito visu. ⁊ ista abscon
sio ē meritoria ⁊ laudabilis: nō at
illa q̄ eēt p mēbroꝝ p̄uationē. (vi
dete ne cōdēnetis vnū ex his pusillis
Ly. q̄ q̄tūcūqz hō sit pu⁹ in hoc
mūdo: tū habet angelū sibi assigna
tū a deo ad sui custodiāz. ⁊ iō si
hoies minimi sic a deo honorant⁹
mīto forti⁹ a nob sūt honorādi. iō
subdit xps (dico enī vob: q̄ ange

li eorū) scz assignati ipis. (semp vt
dent faciē patris mei. Ly. qz quā
tūcunqz mittant ad tpaliū rerum
administrationē: tamen semp deo
adherent per apertā visionē. (qui
in celis est.) Ly. licet enī de² sit vti
qz per essentia: pñtia: et potentia:
tñ specialiter dicat esse vbi adest
cū beatis per apertā visionē.

In festo scti Luce euāgeliste
In illo tpe. Dixit iesus
discipulis suis. Hec man
do vobis vt diligatis inuicez.
Si mundus vos odit: scitote
quia me et. hoc euāgeliū cum
sua postilla quere in cōmuni san
ctorū de aplis.

In festo sanctorū Symo
nis et Jude apłorū.

In illo tpe. Vidēs iesus
turbas ascendit in mon
tem. et cum sedisset accesserunt
ad eum discipuli eius et.
hoc euāgeliū cū sua postilla qre
in cōmuni sanctorū de martyrib².

In festo oīum sanctorū.

In illo tpe. Vidēs iesus
turbas ascendit i mōtē et.
hoc euāgeliū cū sua postilla q
re infra de plurib² martyrib².

In festo sancti Martini.

In illo tpe. Dixit iesus
discipulis suis. Sint lūbi

vestri precincti et lu. et.

hoc euāgeliū cū sua postilla qre
infra in cōi sctōz de virginib².

In festo sancte katherine.

In illo tpe. Dixit iesus
discipulis suis parabolas
hanc. Simile est regnum celo
rum thesauro abscondito in a
gro quem qui et cetera.

Letera de sactis euāgelia cū ipoz
postilla vide in cōmuni sanctorū.

Incipit postilla de cōi sctō
rū. Et primo de aplis.

In illo tpe. Di
xit iesus discipu
lis suis. Hoc est
preceptū meum
vt diligatis inui
cem: sicut dilexi vos. Maior ē
hac dilectione nemo habet: vt
aiam suā ponat quis pro ami
cis suis. Vos amici mei estis
si feceritis que ego p̄cipio vo
bis. Jam nō dicā vos seruos
quia seruus nesciat qd faciat
dñs eius. vos aut̄ dixi amicos
qz oīa quecunqz audiui a p̄e
meo nota feci vobis. Nō vos
me elegistis: sed ego elegi vos.
et posui vos vt eatis et fructus
afferatis: et fructus vester ma
neat. Et qd cūqz petieritis pa

trem in nomine meo det vobis.

Postilla.

Hoc est preceptum meum
ut diligatis etc. Joh. xv. hoc euan-
gelium dixit dominus iesus anno eius quinquagesimo.
ix. kl. Aprilis. feria. v. cene domini. lu-
na. xiiij. inditione. vj. Ante initium
illi⁹ euangelij scribit sanctus Iohannes
in eodem capi. q^o spiritus dixit disci-
pulis suis. Ego sum vitis vera et
vos palmites. qui manet in me et
ego in eo hic fert fructum multum.
quia sine me nihil potestis facere
Tunc sequitur euangelium hodiernum
(hoc est preceptum meum ut diliga-
tis inuicem). Gor. Non verba vel
lingua tantum: sed opere et veritate
(sicut ego dilexi vos) q^o ipse opere
dilexit eos: monstrat enim dicit. (ada-
more charitatem nemo habet ut animas
suas ponat quis pro amicis suis)
Gor. q. d. nihil plus potest facere
q^{uam} vitam dare que omnibus est cha-
ritas. ut patet Eph. v. Spiritus dile-
xit nos et tradidit semetipsum pro no-
bis. Item Iere. xij. Reliqui domum
meam. dimisi hereditatem meam in ma-
nus inimicorum eius. (Vos amici
mei estis si feceritis que ego preci-
pio vobis). Gor. ex amore ut ami-
ci: non ex timore ut serui. (Iam non
dicam vos seruos). Lp. timore serui
li subiectos esse. (q^{ui} seruus nescit
quid faciat dominus eius). Lp. hoc vide-
mus in humanis. Secreta enim reuelat
tur filijs cuiusmodi erant apostoli qui
propter erat subiecti amore filiali. Io-
hannes subdit. (Vos autem dicitur amicos. q^{ui}

omnia quicunque audiui a patre nota feci
vobis). hoc non est intelligendum de
omnibus simpliciter et absolute. q^{ui} apostoli non
habuerunt tantam plenitudinem scie-
ntie christus. sed est intelligendum de omnibus
pertinentibus ad eorum statum. sed qui per-
tinet ad eorum salutem et fidei et morum
predicationem et ecclesie gubernationem
(non vos me elegistis: sed ego elegi
vos). scilicet ad apostatum. (et posui vos ut
eat). Lho. circueundo per mundum.
(et fructum afferatis) per gentium conuer-
sionem. (et fructus vestester maneat) Lp.
q^{ui} fides ecclesie manebit usque in fi-
nem mundi quicunque tribulatio omni-
um impellat. (Et quocumque petieritis pa-
trem in nomine meo) Gor. quod sit ad ve-
ram salutem. (det vobis) Lho. nomen
enim ipsius est iesus. id est saluator. Cum in
nomine eius petitur quod petit aliquid ut diri-
gens et promouens ad salutem vel ipsam
salutem in se. ut patet Math. vj. primum
querite regnum dei etc.

Aliud euangelium de apostolis.

In illo tempore. Dixit
iesus discipulis
suis. Nec modo
vobis ut diliga-
tis inuicem. Si mu-
ndus vos odit: scitote q^{ui} me pri-
or^e vobis odio habuit. Si de
mundo fuissetis: mundus quod suum
erat diligeret. q^{ui} vero de mun-
do non estis: sed ego elegi vos
de mundo: propterea odit vos
mundus. Adhuc et nunc etiam

mei quē ego dixi vobis. nō est
 seruus maior dñō. Si me pse
 cuti sunt: et vos persequētur: si
 sermonē meū seruauerint: et ve
 strū seruabūt. Sed hec oīa fa
 cient vobis ppter nomē meū:
 qz nesciūt eū qui me misit. Si
 nō venissem et locutus fuissē
 peccatū nō haberēt. Nūc autē
 excusationē nō habēt de pctō
 suo. Qui me odit et psem meū
 odit. Si opera nō fecissem in
 eis que nemo alius fecit pctm
 nō haberēt. Nūc autē et vide
 rūt et oderūt et me et psez meū
 sed vt impleatur sermo qui in le
 ge eorū scriptus ē: qz odio ha
 buerunt me gratis.

Postilla.

Hec mōdo vobis vt diliga
 tis inuicē et. Joh. xv. hec verba sa
 cri euāgelij locut⁹ ē dñs iesus āno
 ei⁹. xxxij. ij. kl. Apulis. feria. v. f.
 cene dñi. luna. xij. inditiōe. vj. An
 initū illi⁹ euāgelij scribit sc̄tus Jo
 hānes in eo. ca. q. xp̄us dixit disci
 pulis suis. Ego elegi vos et po
 sui vos vt eatis et fructū afferatis:
 et fruct⁹ vř maneat. Tūc seq̄t euā
 geliū hodi. (hec mando vobis vt
 diligatis inuicē. Lho. i. mutua di
 lectiōe. est enī illud qđ ego pte ce
 teris cōmēdo et p̄cipio. (Si mūd⁹
 vos odit) Lp. hic accipit si p qz.
 q̄si. d. qz futurū est vt mūd⁹ vos
 odat. (scitote) Lp. ad cōsolationē

vsam. (qz me pōrē vobis odio ha
 buit. Si de mūdo fuissetis) Lho. i.
 de numero hoīuz mūdanoz et ama
 torū mūdi. (mūdus qđ suū erat di
 ligeret) Lho. i. amatores mūdi vos
 tanq̄ sibi cōformes diligerēt simi
 litudo enī et cōuenientia est causa
 amoris. Eccle. xij. Omne animal
 diligit sibi sile. (Quia vero de mū
 do nō estis) idest reb⁹ mundi per
 amorem adherētes. (sed ego elegi
 vos de mundo: ppterea odit vos
 mundus). Lho. i. mali hoies vos
 odiunt et psequētur velut cōrepto
 res eorū q̄ ipi amat. Lp. dissimili
 tudo enī est causa odij. Apli autē
 dissimiles erāt hoibus mūdānis. et
 ideo non debebāt admirari si eos
 odio habuerēt. (admetote sermo
 nis mei quē ego dixi vob. nō ē ser
 uus maior dñō. Si me psecuti sūt
 et vos psequēt) Lho. si caput pse
 cuti sūt psequēt et mēbra. xps autē
 ē caput aploz. et iō exēplo xpi des
 bebāt patiēter tolerare tribulatio
 nes psequētū. (Si sermonē meuz
 seruauerint: et vř seruabūt) Lho.
 q. d. sicut cōreperūt et nō impleuerūt
 meos sermōes: sic etiā nō implebūt
 vřos (s; h oīa satiēt vob ppter no
 mē meū) Lho. i. ppter amorē noī
 mei. (qz nesciūt eū q̄ me misit) Lp.
 s; deū psem. s; cognoscerēt deū in
 q̄tū est p̄ oīuz p creationē: nō tñ
 cognouerūt eū in q̄tū misit filius
 suū ad salutem credētium. Ista ta
 men ignorantia nō excusabat eos
 in persecutione xpi et apostolorū
 qz procedebat ex odio et inuidia.
 (Si nō venissem) carnē assumēdo.

(et locutus eis non fuisset) docebo
 vobis et exemplis. (peccatum non habe-
 rent). scilicet peccatum infidelitatis. (nunc
 autem excusationem non habet de peccato
 suo). Iho. q. veni et locutus sum
 eis veritatem. (Qui me odit: et pater
 meus odit). Iho. quorum una est ma-
 iestas: unus honor: unus amor. et
 unum odium. (Si opera non fecissem in
 eis que nemo alius fecit). Iho. ut
 ambulare super aquas pascere quoniam
 quod milia hominum de quinque panibus
 et duobus piscibus. Ioh. v. Sicut
 pater in illuminatione cecum nati. Ioh.
 ix. et in suscitatione lazari quatuordecim
 annorum. Ioh. xi. (peccatum non haberet). Iho.
 tanta gratia. (Nunc autem viderunt) Iho.
 opera et mirabilia que operatus sum in
 eis. (et oderunt me et patrem meum).
 Ioh. x. quod ex odio ad Christum: ipsi opera
 Christi attribuerunt beelzebub principi
 demoniorum. ut habet Matthei
 xij. (Sed ut impleatur sermo qui in
 lege eorum scriptus est) ut pater in psalmo.
 xxxiij. (Quia odio habuerunt me
 gratis). id est sine causa. imo contrario
 habebant causam amandi eum ex beneficiis
 eius eis impensis in docendo eos et sa-
 nando eorum infirmos.

¶ Aliud euangelium de apostolis
 secundum Iohannem. xv.

In illo tempore. Di-
 cit Iesus discipu-
 lis suis. Ego sum
 vitis vera et pa-
 ter meus agrico-
 la est: omne palmarum in me non

ferentem fructum tollet eum. et omnem
 qui fert fructum purgabit eum ut
 fructus plus afferat. Jam vos
 mundi estis propter sermonem
 quem locutus sum vobis. Ma-
 nete in me et ego in vobis. Si
 cut palmes non potest ferre fru-
 ctum a semetipso nisi manserit
 in vite: sic nec vos nisi in me ma-
 seritis. Ego sum vitis et vos
 palmares. Qui manet in me et
 ego in eo hic fert fructum multum
 quia sine me nihil potestis fa-
 cere. Siquis in me non manserit
 mittetur foras sicut palmes: et
 arefcet. et colligetur eum et in ignem
 mittentur: et ardet. Si manseritis
 in me: et verba mea in vobis
 manserint: quodcumque volueritis
 petetis et fiet vobis.

¶ Postilla.

¶ Ego sum vitis vera et pater
 meus etc. Ioh. xv. Hoc sacrum euan-
 gelium locutus est dominus Iesus anno ei-
 us xxxiij. ix. kl. Aprilis. feria. v. cene
 domini. luna. xiiij. indictione. vi. An inis-
 tium illius euangelij scribit sanctus Io-
 hannes in precedenti capitulo. quod Christus dixit
 discipulis suis. Qui habet mandata
 mea et servat ea: ille est qui diligit
 me. Qui autem diligit me: diligetur a
 patre meo. Tunc postmodum sequitur
 euangelium hodiernum. (Ego sum vi-
 tis vera) Ioh. x. Sicut enim vitis mate-

rialis habet lignū vile ⁊ despectū
 ⁊ quasi inutile videt: cū tamē fru-
 ctus optimos habeat. ita xps i hu-
 mana natura videbat abiect⁹ vilis
 ⁊ despectus. ⁊ tñ per eius humani-
 tatē secutus est fructus gloriosus
 Un⁹ em nature sūt vitis ⁊ palmi-
 tes. ⁊ ideo xps dicit vitis ratione
 humanitatis in q natura est fide-
 lis hōibus similis (⁊ pater meus
 agricola est) Lho. Sic em agrico-
 la colit vineā vel agrū vt fructifi-
 cet: sic deus aīam. (oēm palmitem
 in me nō ferentē fructū) Lp. i. eos
 qui sola fide sunt adherētes xpo:
 sed nō per charitatē operantē (tol-
 let eū) qz talis infructuosus ⁊ oci-
 osus homo abscondet per condē-
 nationis sententiā. s. in morte: ⁊ mit-
 tet in ignē eternū. vt pater adth.
 vij. Omis arbor q nō facit fructū
 bonū excidet ⁊ in ignē mittetur (⁊
 oēm q fert fructū purgabit eum)
 Lp. per mūdi tribulationes q sūt
 quedā medicine ⁊ purgatiōes. (vt
 fructū plus afferat (Lp. sicut in vi-
 te materiali aliqui palmites etiam
 fructuosi rescindūtur ne humor ni-
 mis dispergat. ⁊ sicut virt⁹ vnita
 fortificat ⁊ magis fructificat. sic p
 tribulationes locūditatē vite prē-
 sentis a fidelib⁹ rescindētes corda
 eoz retrahūt ab amore mūdialiū.
 ⁊ sic in toto recollecta seruētius fe-
 rūt in deū ⁊ faciūt maiore fruc-
 tum bonoz opez (Jam vos mūdi
 estis ppter sermonē quē locutus
 suz vob) Gor. 3ste fuit sermo fidei
 q purificat credētes. vt p3 Actu.

xv. fide purgās corda eoz (adane
 te in me ⁊ ego in vobis) Lp. i. per
 fidē ⁊ charitatē formatā per quā
 homo est in deo ⁊ de⁹ in homine.
 (Sicut palmes nō pōt facere fruc-
 tū a semetipso nisi māserit in vite)
 Lp. hoc videmus in vite materia:
 li: qz ferre fructū nō pōt nisi par-
 ticeps sit humoris ⁊ pinguedinis
 ipsius stipitis. (Sic nec vos) Lho.
 fructū aliquē potestis facere. i. o-
 pus aliqđ qđ sit meritoriū vite es-
 terne (nisi in me māseritis) p fidē ⁊
 amorē (Ego suz vitis ⁊ vos palmi-
 tes) Lp. q. d. si vultis fructificare
 manete in me. (Qui manet in me)
 Glo. credēdo ⁊ obediēdo (⁊ ego in
 eo) illuminādo: subueniēdo: ⁊ per
 seuerātiā dādo. (hic fert fructum
 multū). s. bonoz opez (qz sine me
 nihil potestis facere) Lho. nec pa-
 rū nec multū: immo nec cogitare
 aliqđ boni. Un⁹ aplūs. iij. corinth.
 iij. Nō sum⁹ sufficiētes cogitare a-
 liqđ a nob quasi ex nob (Si qz in
 me nō māserit mittet foras). s. per
 abscisionē in morte (sicut palmes)
 Gor. sicut palmes a vite separat⁹
 extra vineā pijcitur: sic infidelis p
 separationē ab vnitate ecclie. Ut
 patet Apo. vl. foris canes ⁊ vene-
 fici ⁊ impudici (⁊ arefcet) p amissi-
 onē humoris grē (⁊ colligēt eum)
 scz angeli executores diuine iusti-
 cie (⁊ in ignē mittēt). s. infernalem
 (⁊ ardet). s. sine fine in perpetuitate
 pene (Si māseritis in me) per dē-
 lectionē (⁊ vba mea in vob manse-
 rint) qđ sit vt dicit in glosa qñ faci-

mus qđ xps precipit: et diligimus
que promittit. (quocunq; volueris
tis) Lho. i. desiderio et affectione
(petetis) in oratione discrete et per
seueratē (et fiet vobis) Lya de p
tinētib; ad salutē vestram.

Incipit comune de marty
ribus. Et pmo de vno martyre
Euange. Scđm Math. xvi.

Millo tpe. Dixit ih̄s discipulis
suis. Si q̄s vult
post me venire:
abneget semetip
sum et tollat crucē suā et sequa
tur me. Qui em̄ voluerit aiām
suā saluā facere perdet eā. qui
autē perdidit aiām suā pro
pter me: inueniet eā. Quid em̄
prodest homini si vniuersum
mundū lucret: anime vero sue
detrimentū patiatur. aut quā
dabit homo cōmutationē p
anima suā. Filius em̄ hominis
venturus est in gloria patris sui
cum angelis suis. Et tunc red
det vnicuiq; scđm opera sua.

Postilla.

Si quis vult post me veni
re. Math. xvi. Marc. viij. Lu
ce. ix. Hanc historiam huius euāge
lij locutus est dñs ih̄s xps anno

eius. xxxij. iij. kl. Augusti. feria. v.
luna. xij. inditione. v. Ante initium
illius euāgelij scribit sanctus Ma
theus in eodem capi. qđ cepit ih̄s
ostendere discipulis suis: qđ opor
tet eū ire in iherosolimā et multa
pati a senioribus et scribis et prin
cipibus sacerdotū: et occidi et ter
tia die resurgere. Et assumēs eū pe
trus cepit increpare illum dicens.
Absit a te dñe: non erit tibi hoc.
Qui conuersus dixit petro. Quid
post me sathanas: scandalū mibi
es. Lya. id est q̄tum est in te vis
me a salute mūdi impedire. qđ non
sapis que dei sunt: sed ea que ho
minū. Lp. petrus dixit ista verba
ih̄esu xpo motus ex affectu huma
no. Tunc dixit ih̄esus discipulis
suis. (Si quis vult post me venire)
Lya. meā doctrinā et facta sequē
do (abneget semetipsum) Gorra.
id est propriū sensum et propriam
volūtātē (et tollat crucē suā) id est
carnis castigationē (et sequat me)
Gor. per facta scz virtutū imitati
one. An̄ Berni. O q̄ pauci volunt
post te ire dñe: et ad te peruenire ne
mo est qui nolit. congregare cupi
unt: sed nō compati (Qui em̄ vo
luerit animā suā saluā facere) Lp.
q̄tum ad meritū vite eterne (per
det eam) id est destruet corpus la
boribus et passionibus exponēdo
Ex quibus sequit separatio aie et
corporis. et hoc est animā perdere
scđm estimationē falsam hominū
carnaliū: licet sit saluare scđm ve
ritatē (Qui autē perdidit animā

suā ppter me) *Ly. s. propter deū*
 mortē sustinēdo (inueniet eā) in fu-
 tura gloria (Quid em̄ prodest ho-
 mini si vniuersum mūdū lucretur)
 Gor. de quo nichil secū moriens
 poterit portare nisi peccatū. pmo
 q̄to plus acquisiuit de mūdō: t̄ā-
 to plus acquisiuit de inferno. vñ
 Apoca. xviij. Quantū glorifica-
 uit se ⁊ in delicijs fuit: tantū date
 illi tormentū ⁊ luctū (anime autē
 sue detrimentū patiat) Gorra. scz
 amittēdo gloriā. incurrēdo penā
 eternā. ⁊ perdēdo humanā substā-
 tiā. quasi diceret: totū inutile fit.
 Unde Ambro. Nichil potest luci
 facere tēporalia si perdat̄ eterna
 Exponit et̄ hoc de illis qui lu-
 crāt animas alioz ⁊ suas ppi-
 as negligūt (aut quā dabit homo
 cōmutationē.) Gorra. id est redēp-
 tionem (pro anima sua) scilicet dā-
 nata. quasi diceret: si daretur p ea
 mundus nō liberaretur. Quia fm̄
 Bedam. In inferno nulla est redēp-
 tio nec dolorū mitigatio. (fili⁹ ho-
 minis) id est xps qui est verus ho-
 mo (venturus est) scz ad iudiciū
 (in gloria patris) *Lyra.* q̄ in for-
 ma gloriosa iudicabit ⁊ tunc redē-
 det vniciqz scdm̄ opera sua) *Ly.*
 iustis gloriā corporis ⁊ anime: ma-
 lis autem penā corporis ⁊ anime.
 Unde Apocalip. xiiij. Opera enī
 illorum sequūtur illos.

Aliud euāgelii de vno mar-
 tye. Scdm̄ Johānem. xij.

In illo tpe. Dixit ihesus discipulis suis. Amē amen dico vobis. Nisi granū frumēti cadēs in terrā mortuū fuerit: ipsum solū manet. Si autē mortuū fuerit: multū fructū affert. Qui amat animā suā: perdet eam. ⁊ qui odit animā suā in hoc mūdō: in vitam eternā custodit eam. Si quis michi ministrat me seq̄tur. ⁊ vbi ego sum: illic ⁊ minister meus erit. Si quis michi ministrauerit: honorificabit eum pater meus qui in celis est.

¶ Postilla.

¶ Nisi granū frumēti cadēs in terrā. ⁊c. Johānis. xij. hoc euāgelii factū est anno xpi mccc. xij. Kalēdas Aprilis. feria. iij. luna. xi. indictione sexta. Ante initiiū illius euāgelij scribit sanctus Johānes in eodem capitulo q̄ xps dixit discipulis suis. Venit hora vt clarificetur filius hominis. *Lyra.* Xpus in sua passiōe clarificatus est per signa ostensa in solis obscuratiōe in terre motu: in sepulchroz apertione: ⁊ in veli tēpli scissione. fuit et̄ clarificat⁹ in sua resurrectione ⁊ ascensione in celū. Sed q̄ gloriā

precebit humilitas: ideo in presen
 ti euāgelio agit de humilitate sue
 passionis dicēs (Amē amē dico vo
 bis. nisi granū frumenti cadēs in
 terrā mortuū fuerit: ipm solū ma
 net. si aut mortuū fuerit: fructum
 multū affert) Lho. granū frumētī
 est xps. sicut em granū frumētī me
 lius est ceteris granis: sic xps me
 lior est omib⁹. Hoc granū semina
 tū est in incarnatiōe. germinatū in
 natiuitate ⁊ mortificatū in sua pas
 sione. Multū fructū attulit in gen
 tiū cōuersiōe. qz passio xpi maxi
 me fuit causa cōuersiōis gentiū. vt
 patet Joh. xij. Si exaltat⁹ fuero a
 terra omnia trabā ad meipm. (Qui
 amat aiām suā) Lp. i. volēdo sibi
 delectabilia huius mūdi ⁊ carnis.
 (perdet eā). s. in futuro. qz ad eter
 nā perditionē eā deducit. Sic ama
 bat aiām suā ille diues q dicebat:
 vt dicit Luce. xij. O aiā mea habes
 multa bona posita in annos plu
 rimos. req̄esce. comede ⁊ bibe. vn
 de perdidit eā: qz statim dictū est ei
 Stulte hac nocte repetēt. s. diabo
 li aiām tuā a te. ⁊ q cōgregasti cu
 ius erūt (⁊ q odit aiām suā in hoc
 mūdo) Lho. s. dādo eā pro xpo (in
 vitā eternā custodit eā) vt pz ada
 thei. xvi. Qui voluerit aiām suam
 saluā facere: perdet eā. si q̄s michi
 ministrat) Lho. i. vult esse ver⁹ mi
 nister ⁊ seru⁹ (me seq̄t) Lp. q. d.
 rōnabile est q minister sequat do
 minū (Et vbi ego sum illic ⁊ mini
 ster meus erit) Lho. nulla pōt esse
 maior pmissio: qz esse vbi xps est

includit oīa bona. qz xps in q̄stum
 est de⁹ essentialiter ipsa beatitudo
 De qua dicit in ps. lxxxix. Qm mil
 le anni ante oculos tuos tan q̄ di
 es hesternā q̄ preterijt (Si q̄s mi
 nistraverit) Lp. obediēdo manda
 tis meis (honorificabit eum pater
 meus) Glo. vt sit fili⁹ dei patris p
 adoptionē. ⁊ ille est maximus ho
 nor de seruo adoptari in filiū dei.
 vt pz Roma. viij. Si filij ⁊ here.

¶ Sequūtur euāgelia de plu
 ribus martyribus. Euāgelii.
 Scdm Matheū. v. capitulo.

In illo tpe. Vi
 dēs ihs turbas:
 ascendit in mon
 tē. Et cū sedisset
 accesserūt ad eū
 discipuli eius. Et aperiens os
 suū docebat eos: dicēs. Beati
 pauperes spiritu: qm ip̄or est
 regnū celoz. Beati mites: qm
 ipsi possidebūt terrā. Beati q
 lugent: qm ipsi consolabunt⁹.
 Beati qui esuriunt ⁊ sitiūt ius
 ticiā: qm ipsi saturabunt⁹. Be
 ati misericordes: qm ipsi mise
 ricordia consequentur. Beati
 mūdo corde: qm ipsi deū vide
 būt. Beati pacifici: quoniā fi
 lij dei vocabunt⁹. Beati q per
 secutionē patiūtur propter ius

sticiā: qm̄ ipsoꝝ est regnū celo
rū. Beati estis cū maledixerit
vobis hoies ⁊ psecuti vos fue
rint: ⁊ dixerint omne malū ad
uersum vos mentiētes ppter
me. Gaudete ⁊ exultate: quoz
niā merces vestra copiosa est
in celis. **¶ Postilla.**

¶ Vidēs ihs turbas ascēdit
in montē. rē. Mathei. v. Marci. ij.
Luce. vi. Historia hui⁹ euāgelij lo
cut⁹ est dñs ihs xps anno ei⁹ xxxi.
ij. Ious Julij. feria. ij. luna. xvi. in
ditiōe. iiii. Ante initū illi⁹ euāgelij
scribit sanct⁹ Mathe⁹ in. iiii. ca. q
ihs circuibat totam galileā docēs
in synagogis eoz ⁊ predicās euan
gelij regni: ⁊ sanans oēm languo
rē ⁊ oēm infirmitatē in populo. ⁊
abiit fama ei⁹ in totā syriā. Et ob
tulerūt ei oēs male habētes varijs
lāguoribus: ⁊ qui demonia habe
bant. ⁊ lunaticos ⁊ paralyticos: ⁊
curauit eos. Et secute sunt eū tur
be multe de galilea ⁊ de decapi: ⁊
de hierosolimis ⁊ d iudea ⁊ de tras
iordanē. (Vidēs ihs turbas) Glo.
interlin. vitare volēs multitudinē
populi vt solis discipulis loqres
(ascēdit in montē) Gor. f. thabor
q̄ est in galilea (Et cū seissset) tan
q̄ magister auctēticus. tanq̄ hu
milis prelatus. Ex hoc loco tenet
q̄ quādo sit sermo secularib⁹ stat
predicator: ⁊ inuitās ad pugnā ⁊
operationē. quādo vero religiosus
⁊ contēplatiuis: sedet ⁊ inuitās ad

quietē. (acceserūt ad eū discipuli
eius) Gor. tanq̄ magis deuoti. tā
q̄ familiari⁹ dilecti. tanq̄ speciali
ter vocati (Et aperies os suū doce
bat eos) Ly. scz octo beatitudines
dicēs) Beati pauperes spiritu) Ly.
scz volūtarie pauperes: vt deo li
berius vacent (qm̄ ipsoꝝ est regnū
celoz) Ly. in regno intelligit oī
moda sufficiētia ⁊ excellētia q̄ bes
ne repromittitur eis in celis q̄ tem
poralia otēpserūt in terris. (Beati
mites) Gor. mitis est qui aliū nō
offendit: mansuet⁹ autē qui se offē
dētes tolerat (qm̄ ipsi possidebūt
terrā) supple viuentiū. de qua dicit
tur in ps. ccli. portio mea dñe sit
in terra viuentiū. (Beati q̄ lugent)
scz in p̄senti. primo pro peccatis
pprijs. secūdo pro peccatis alie
nis ⁊ miserijs proximoz. Tertio p
dilatione glorie. vntē dauid in ps.
cxix. heu michi qz incolat⁹ meus
plōgatus est. rē. Itē. ps. xli. fue
rūt michi lachryme mee panes die
ac nocte dñ dicitur mihi quotidie
vbi est deus tuus. (qm̄ ipsi cōsola
būtur) Ly. Cōueniens autē est vt il
li qui in p̄senti vita pro xpo vo
lūtario luctu occupātur: cū deo ⁊
angelis eternaliter cōsolētur (Bea
ti qui esuriūt ⁊ sitiūt iusticiam) Et
hec iusticia tribuit vnicuiqz quod
suū est: deo ⁊ proximo ⁊ sibiipsi.
Deo tria: honorē creatori: amorē
redēptori: timorē iudici. proximo
tria. obedientiā superiori. concor
diā pari. beneficentiā inferiori. Si
bi tria. mundiciā cordis. custodiā

oxi. disciplinā corpori. Uere ergo
(beati qui esuriūt ⁊ sitiūt iusticiā)
non pecuniā terrenā sicut cupidi.
nō voluptatē carnalem sicut vo-
luptuosi. nō potentiā secularem si-
cut superbi. Isti enim nō sunt bea-
ti: sed sunt miseri. quia semper esu-
riunt ⁊ nunq̄ satiabūtur. vt patet
Isaye. lrv. Ecce serui mei comedēt
⁊ vos esurietis (sed beati qui esu-
riūt ⁊ sitiunt iusticiā: quia satura-
būtur) Lp̄a. ⁊ ista est satietas glo-
rie celestis. de qua dicit in. ps. xvi
Satiabor cū apparuerit glia tua.
(Beati misericordes) scilicet paupe-
ribus tribuēdo elemosinas. vt pa-
tet Danielis. iij. Peccata tua ele-
mosinis redime. Et prouerb. iij.
Qui miseretur pauperi beat⁹ erit.
Ergo dicit hic (beati misericordes
quoniā ipsi misericordiā cōsequē-
tur) Lp̄a. in celesti em patria qui-
uis misericordiā consequit⁹: quia
vltra condignū sibi retribuit⁹. Se-
cundū illud qđ dicitur ad Roma.
nos. viij. Nō sunt cōdigne passio-
nes huius tēporis ad futurā glori-
am que reuelabit⁹ in nobis. Quod
contra dicitur. Iacobi. ij. Iudiciū
fit ei sine misericordia qui nō facit
misericordiā. (Beati mūdo corde)
Vnde hieroni. Beati mūdo corde
quos nō arguit conscientia pecca-
torū. ⁊ hoc petiuit David in. ps.
.l. dicens. Cor mundū crea in me
deus. (quoniā ipsi deū virebunt)
vnde dicit in ps. xliij. Quis ascen-
det in mōtem dñi: aut quis stabit
in loco sancto eius. Innocēs mas-

nibus ⁊ mūdo corde. Vnde etiam
apls. j. Corin. xij. Videmus nunc
per speculū in enigmate: tunc autē
facie ad faciē (Beati pacifici) Gor.
qui paci faciende reformādē ⁊ cō-
seruādē siue in se siue in alijs inuis-
gilāt (quoniā filij dei vocabunt⁹)
⁊ cōsequēter heredes. vt patz Ro-
mā. viij. Si filij ⁊ heredes (Beati q̄
persecutionē patiūtur) nō tantum
beati qui bene operātur: sed etiaꝫ
beati qui persecutionē patiūtur:
nō propter scelera vt malefici: la-
trones ⁊ heretici. vt patet. j. petri
iij. Nemo vestrū patiat⁹ quasi ho-
micida. aut fur. aut maleficus: sed
(propter iusticiā) Gor. defenden-
dā ⁊ cōseruandā. Sic sancti mar-
tyres qui q̄to acerbiōrib⁹ tormen-
tis cruciabātur: tantum magis in
dño letabātur. (quoniā ipsoꝝ est
regnū celoz) ⁊ merito debetur pa-
tientie regnū. quia scđm aplm. ij.
ad Thimo. ij. Si sustinebim⁹ ⁊ cō-
regnabim⁹ (Beati estis) Gor. nūc
in spe: sꝫ tādē in re (cū maledixerit
vobis homines) scꝫ carnales ⁊ in-
fideles qui ex odio vobis in faciē
contumelias dixerint. (⁊ persecuti
vos fuerint) scꝫ vim vobis inferē-
do (⁊ dixerint omne malū aduersum
vos mentientes propter me) id est
ppter nomē meū. (gaudete) Gor.
interius in corde (⁊ exultate) exte-
ri⁹ in corpore (quoniā merces ve-
stra copiosa est in celis.) Vt patet
Benefis. xv. Ego sum merces ves-
tra magna nimis. vnde etiā apls
paulus. j. Cor. ij. nec oculus vidit

nec auris audiuit nec in cor hominis as-
cedit: quod preparasti diligētibus te.
¶ Aliud euāgelium de martyribus
Scdm Lucam. vi. capitulo.

In illo tempore. **D**escendens ihesus
de monte: stetit in
loco campestri:
et turba discipu-
lorum eius: et multitudo copiosa
plebis ab omni iudea et iherusa-
lem et maritima: et tyri et sydo-
nis: qui venerant ut audirent
eum: et sanarentur a languoribus
suis. Et qui verabantur a spiri-
tibus immundis curabantur: et
omnis turba querebat eum tan-
gere: quia virtus de illo exibat:
et sanabat omnes. Et ipse eleva-
tis oculis in discipulos suos dis-
cebat. Beati pauperes: quia ves-
strum est regnum dei. Beati qui
nunc esuritis: quia saturabimini.
Beati qui nunc fletis: quia
ridebitis. Beati eritis cum vos
oderint homines: et cum separa-
uerint vos et reprobauerint:
et elegerint nomen vestrum tanquam
malum propter filium hominis.
Gaudete in illa die et exultate:
Ecce enim merces vestra multa
est in celis. **¶ Postilla.**
¶ Descendens ihesus de monte

stetit. etc. Luce. v. Hec verba euā-
gelij locutus est dominus ihesus anno
eius. xxxi. iij. Jous Julij. feria. iij. lu-
na. xvi. indictione. iij. Ante initium il-
lius euāgelij habet. Luce in eodem
cap. factum est autem in illis diebus. scilicet
in quo christus predicavit et miracula
fecit. exiit ihesus in montem orare. et es-
rat pernoctans in oratione. et cum di-
es factus esset vocavit discipulos
suos: et elegit duodecim ex ipsis
quos et apostolos nominavit. Symonem
quem cognovit petrum. et andream
fratrem eius. iacobum et iohannem. phi-
lipponem et bartholomeum. mattheum et
thomam. iacobum alphei. id est filium
alphei. et symonem qui vocatur zea-
lotes. iudam iacobi. id est fratrem
iacobi. et iudam scarioth qui fuit
proditor. (Et descendens de monte)
cum illis. scilicet apostolis (stetit in loco
campestri et turba discipulorum eius)
Gozra. steterunt circa eum. Ex hoc
patet quod multos habebat discipulos
quod non solum. xij. discipulos: sed etiam
lxvij. et forte plures: multos enim con-
uerterat (et multitudo copiosa ple-
bis seoit circa eum: sicut solet fieri
in sermonibus) (ab omni iudea et ihe-
rusalem et maritima) Goz. maritima
dicitur hic regio iuxta mare ger-
manum sita: non iuxta galilee (et tyri et
sydonis) que fuerunt civitates gentili-
um (que venerant ut audirent eum et sanaren-
tur a languoribus suis. et qui veraban-
tur a spiritibus immundis curaban-
tur. Goz. et est notabile quod ante christi
aduentum multi erant demoniaci
modo autem pauci: nec mirum. Lunc

em erat diabolus princeps huius
mudi: sed nunc princeps huius mu-
di eiectus est foras. vt patet Job.
xij. (et omnis turba querebat eum tan-
gere) Gor. nec mirum: quia tactus
eius et sanat corpora et sanctificat
animas (quia virtus de illo exibat)
id est virtuose actionis effectus (et sa-
nabat omnes. Gor. ipse enim optimus
est medicus cui nullus est iucura-
bilis morbus. Unde in ps. Qui sa-
nat omnes infirmitates tuas. (et ipse e-
leuatis oculis in discipulos suos di-
cebat. Beati pauperes) Ly. et acci-
pitur hic paupertas voluntaria p-
qua aliquis continet et abiscit a se
bona temporalia in quantum potest fieri
bono modo. vt homo liberius va-
cet operibus vite contemplatiue (quod
vestrum est regnum dei) Ly. hic i spe
et postea erit vestrum in re. (Beati qui
nunc esuritis) Ly. abstinentes a ci-
bis delectabilibus et superfluis: vt sic
redigat caro in seruitutem anime (quod
saturabimini) Ly. inchoatiue in p-
senti vita: sed perfecte in patria. fm.
quod dicitur in ps. xvi. Satiabor cum
apparuerit gloria tua. (Beati qui
nunc fletis) scilicet in presenti mundo qui
est vallis lachrymarum (quod ridebitis)
in futura vita. Gor. felix mutatio
ab opposito in oppositum. scilicet a
fletu in gaudium. scilicet a fletu transito-
rio in gaudium eternum. (Beati eritis
cum vos oderint homines) Gor.
scilicet malum vobis optando (et cum sepa-
rauerint vos) scilicet a sua congregati-
one expellendo. secundum illud Iobis
xi. Jam conspirauerant iudei vt si quis

eum confiteretur extra synagogam fie-
ret (et reprobrauerint) Gor. conui-
tia et improperia vobis dicendo.
(et eiecerint nomen vestrum tanquam ma-
lum) scilicet nomen christianum tanquam malum:
cum sit optimum (propter filium hominis)
Gor. Ecce causa optima debita
patiendi: scilicet propter filium hominis.
Gor. Nemo enim debet pati tanquam
homicida aut fur: sed tanquam christianus.
(gaudete in illa die) Gor. scilicet
gaudio interiori: quod fecerunt ap-
ostoli. vt habet Actuum. v. Ibat
gaudetes apostoli a conspectu con-
siliij: quoniam digni habiti sunt pro
nomine iesu contumeliam pati. (et ex-
ultate) Gor. scilicet gaudio exteriori.
quod fecit beatus Andreas dicens. Se-
curus enim et gaudens venio ad te o
bona crux. Et sic beatus Cincius
hoc est inquit quod semper op-
taui et votis omnibus exquisiui. Sic
et beatus Laurentius dixit. Gau-
deo deo plene: quod hostia christi effici me-
rui. Sic et beata Agatha letissime
et gaudenter ibat ad carcerem (Ecce
merces vestra multa est in celis.)
Gor. tam multa quod non potest nu-
merari. tam magna quod non potest esti-
mari. tam preciosa quod non potest co-
parari. tam diuturna quod non potest
terminari. (in celo) quasi diceret in
loco securo Ergo de amissione non
timeatis: quod ibi nec fur appropin-
quat: nec erugo nec tinea demolis-
tur. vt patet ad Nathe. vi.

**¶ Aliud euangelium de marty-
ribus. Secundum Lucam. xxi.**

In illo tpe. Dixit iesus discipulis suis. Cū audieritis p̄lia ⁊ seditiones: nolite

terreri. Oportet primū hec fieri: sed nōdū statim finis. Tūc dicebat illis. Surget gens cōtra gentem: ⁊ regnum aduersus regnum: ⁊ terremotus magni erunt per loca: ⁊ pestilētie ⁊ fames: terroresq; de celo: et signa magna erunt. Sed ante hec oīa iniicient vobis man⁹ suas ⁊ persequētur: tradentes in synagogas ⁊ custodias: tradentes ad reges ⁊ presides propter nomen meū. Continget autē vobis in testimoniū. Nōnite ergo in cordib⁹ vestris nō premeditari quēadmodū respondētis. Ego enī dabo vobis os ⁊ sapientiā cui nō poterunt resistere nec contradicere oēs aduersarij vestri. Trade mini autē a parētib⁹ ⁊ fratrib⁹ ⁊ cognatis ⁊ amicis: ⁊ morte afficient ex vobis. Et eritis odio oībus hoīb⁹ ppter nomen meū: ⁊ capillus de capite v̄ro non peribit. In patientiā v̄ra possidebitis animas vestras.

Epistola.

Cum audieritis p̄lia ⁊ seditiones ⁊c. Luce. xij. hāc historiā hui⁹ euangelij locutus est dñs iesus xps anno eius. xxxij. xij. kl. Aprilis. dñica. s. palmarū. luna. x. inditione. vj. Ante initium illius euāgelij scribit sctūs Lucas in p̄ncipio huius capli. Respicēs autē iesus vidit eos qui mittebant munera sua ī gazophilaciū diuites. ⁊ vidit quandā viduam pauperulam mittentē era minuta duo. ⁊ dixit. Vere dico vobis q; vidua ista pauper plus q; oēs misit. naz oēs hij ex abundanti sibi miserunt. hec autē oēm victum quem habuit misit. Et quibusdā dicentib⁹ de templo q; lapidib⁹ bonis ⁊ donis ⁊ ornat⁹ esset: dixit. hec que videtis venient dies in q̄bus nō relinquetur lapis super lapidem qui non destruat. Interrogauit illuz dicētes. preceptor: quādo hec erunt: ⁊ qd signū cū fieri incipiēt. Qui dixit. (Cum audieritis p̄lia ⁊ seditiones). Gor. p̄lia q̄tum ad hostes extraneos. ⁊ seditiones q̄tum ad domesticos. Unde Grego. Bella ad hostes p̄tinet: seditiones ad ciues. Nam Iosephus in libro antiquitatis dicit q; post passionem xpi ⁊ destructionē ciuitatis hierlꝯ multe seditiōes ⁊ p̄lia erāt apud iudeos. quia samaritani qui p̄tinentebāt ritum gentiliū insurgebāt contra iudeos: ⁊ ecōuerso. Itē in pplo iudeorū erant plurimi q; in

citabant pplm ad rebellandū con
tra romanos. alij aut ad cōtrariuz
ꝛc. (Nolite terri. oportet priūū
hec fieri). Lp. quia sunt a deo pre
ordinata. (sed nōdū statim finis).
Lp. quia post auditionē taliū ste
tit adhuc ciuitas hierlm per tēp⁹
longū. s. xliij. annis post passionē
xpi. Gor. voluit aut dñs differre
ne territi apli hierlm ⁊ iudeam de
fererent: ⁊ vt interim predicatib⁹
aplis electi ouerterent: ⁊ reprob
inexcusabiles efficerēt. Tūc post
modū. s. dixit q nō statim esset fi
nis. (Dicebat illis. Surget gēs cō
tra gentem) Gor. idest popul⁹ cō
tra populū: siue vna tribus con
tra aliam. (⁊ regnū aduersus reg
num) Lp. quia regnū iudeorū cō
tra regnū Romanorū rebellauit.
(⁊ terremotus magni erunt per lo
ca). Gor. ad innuendū q illi terre
motus particulares erant futuri.
Uniuersalis enī terremot⁹ nō fuit
nisi in passione xpi de quo dicitur
Mathei. xxvij. Et ecce terremotus
factus est magnus. petre scisse sūt
(⁊ pestilētie) quia pestilentia fuit
in obsidiōe ciuitatis hierlm ex cor
ruptiōe aeris ex cadaverib⁹ mortu
orū. (⁊ fames) Gor. Ecce penuria
victualium. facta ē enī fames genera
lis sub claudio ipatore quā pōice
rat agab⁹ ppha. (terroresq; de ce
lo ⁊ signa magna erūt). Dicit enī
Ioseph⁹ i lib. de iudayco bello q
aū destructionē ciuitatis hierlm si
dus stetit sup ciuitatē hierlm p an
nū sūe gladio: quā apparitionē q

dā dicebāt significare auxiliū sibi
affuturū cōtra inimicos. Alij ecōtra
rio dicebāt significare vindictā dī
cōtra mala inhabitatiū in ciuitate
⁊ ppter hoc erāt diuerse opiniōes
de plijs iter eos. (Sed ante h oīa)
Gor. supple iā dicta. (iniciēt vob
man⁹ suas). psequētes de loco ad
locū. vt p3 Ioh. xv. Si me psecuti
sūt: ⁊ vos psequent. (tradētes in
synagogas). Gor. i. i publicos cō
uētus ad magis cōfūdendū ⁊ flagel
lādū: sicut factū est qñ cēsis aplis
denūciauerūt ne ampli⁹ loquerēt
in noie iesu. vt p3 Act. v. (⁊ custo
dias). s. ad incarcerandū. vt factū
ē qñ posuerūt eos in custodia pu
blica. vt p3 Act. v. (trahētes ad re
ges ⁊ pñdes. Gor. ad rñdēdū eis.
(ppter nomē meū). i. ppter cōfes
sionē nois mei. (cōtinget aut vob
in testimoniū). Lp. s. euāgelice ve
ritatis ibidē cōstater pfitēde. (po
nite ergo in cordib⁹ vris nō pme
ditari quēadmodum rñdeatis. ego
enī dabo vob os) Gor. i. eloquen
tiā ad loquēdū. (⁊ sapiām) ad cog
noscedū. (cui nō poterūt resistere
nec cōtradecere oēs aduersarij vři)
Gor. s. nec iudei nec heretici nec
pagani. (Tradimini at a parētib⁹
⁊ frīb⁹ ⁊ cognatis ⁊ amicis. Gor. q mor
te afficiēt et vobis. Gor. q debes
ant vos iurare ⁊ liberare. (⁊ eritis
odio oib⁹ hoīb⁹) Gor. humanuz
amātib⁹ ⁊ terrena sapiētib⁹ (ppter
nomē meū). i. ppter cōfessionē no
minis mei. (⁊ capill⁹ de capite vřo
nō pibit). Lp. hoc audit saluator

ad declarandū veritates future res
surrectiōis per quā resurgēt in ele
ctis nō soluz illa q̄ sunt de necessi
tate humane nature: sed etiā ea q̄
sunt ad decorē: cuiusmodi sunt ca
pilli. quia meditatio huius resur
rectionis multū facit ad tollerātiā
martyrij de quo saluator loq̄bat.
(In patiētiā vestra). **Boi. q. d.** in
predictis maxime necessaria est pa
cientia. q̄ in ip̄a possidebitis ani
mas vestras) idest custodietis.

**¶ Aliud euangeliū de marty
ribus scdm̄ Lucam. xij.**

In illo tpe. **Dis**
xit iesus discipu
lis suis. **Attēdi**
te a fermēto pha
riseorū quod est

ypocrisis. **N**ihil aut opertum
qđ nō reuelet: neq; abscondi
tū qđ nō sciatur. qm̄ que in te
nebris dixistis: in lumine dicē
tur: et qđ in aure locuti estis in
cubiculis p̄dicabit in tectis.
Dico aut vobis amicis meis
ne terreamini ab his qui occi
dunt corpus: et post hec nō ha
bent amplius qđ faciāt. **Estē**
dam aut vobis quem timea
tis. **T**imete euz qui postq; oc
ciderit habet potestātē mitte
re in gehēnam. ita dico vobis
hūc time. **N**ōne quinq; pas

seres veneunt dīpōdō: et vii⁹
ex illis nō est in obliuione co
ram deo. **S**ed et capilli capi
tis vestri omnes numerati sūt.
Nolite ergo timere. mltis pas
seribus pluris estis vos. **M**i
co autem vobis. omnis quicū
q; confessus fuerit me coram
hominibus: et filius hominis
confitebitur illum coram an
gelis dei.

¶ Postilla.

**¶ Attēdite a fermento pha
riseorū et cetera. Luce. xij.** **H**is
storia huius euangelij dicta est a
dño ihesu christo anno eius. xxxj.
ij. ydus Julij. feria. v. luna. xvj. in
ditione. iij. **A**nte initium illi⁹ euā
gelij scribit sāctus Lucas. q̄ mul
tis turbis circūstantib⁹: ita vt se
inuicem cōculcarēt cepit iesus dis
cere ad discipulos suos. **A**ttēdite
a fermēto phariseorū. **L**yra. f. ne
per eorū ypocrisim auertimini a
fidei veritate. (nihil aut opus qđ
nō reuelet neq; absconditū qđ nō
sciat). **B**oi. optū p̄tinet ad opera
mala q̄ occultant ex industria. ab
scōditū ad cogitatiōes q̄ occultāt
ex pp̄ia natura. s; utrūq; in futu
ro iudicio sciet (qm̄ q̄ in tenebris
dixistis) **B**oi. i. in p̄suriis et in car
ceribus locuti estis (in lumine dis
centur) idest in aperto quando. f.
ea q̄ passi estis i carcerib⁹ legūt p
orbē ad gl̄iam vestraz. (et quod in

ore locuti estis). idest in priuato. priuatū aut efficitur verbū vel ex modo. qz submisit in aure. vel in loco qz in cubiculo. (predicabit in tectis) Ly. dom⁹ ergo in illa terra habet recta plana vbi cōgregatur hoies ad spaciandū et cōfabulandū. et ideo illa q̄ dicunt ibi: publice dicunt. Et hoc modo exponit Theophil⁹. (dico at vobis amicis meis ne terreamini ab his qui occidunt corp⁹). Un̄ Chri⁹so. Oia mala opat timor mortis: oia bona tempus mortis. (et post hec). i. post ascēsiōē corpis. (nō habet amplius quid ifaciant. Ostendat aut vobis quem timeatis. timete eum qui postq̄ occiderit scz corpus (habet potatē mittere in gehēnam) Gor. s. ipam aīam et etiā ipz corpus. (ita dico vobis hūc time te) et nō alium. (Nōne quinqz passeris veneunt). i. vendunt. (dipōdio) Gor. dipōdius est pond⁹ monete ex duobus assibus cōpositū. Ad euidentiā illius scōm Ly. Sciendum qz passerēs abundāt in terra promissionis. et ideo de ipis fiebat oblatio pauperū qui non poterant habere alia. vnde erāt pauci valoris. quia duo habebāt pro asse. (et vnus ex illis) scz quis sit parui valoris. (non est in obliuio ne coram deo). i. nō morietur sine prouidentia dei patris. et per consequens supple neqz vos morietur minū quin de⁹ ordinet de morte vestra. (Sed et capilli capitis v̄ri oēs numerati sunt) Ly. i. in dei p̄ntia.

(nolite ergo timere. multis passeribus plaris estis vos). Ly. i. maioris reputationis apud deum. qz ad imaginem dei creati. (Dico aut vobis. oīs quicumqz me cōfessus fuerit coram hoibus) Gor. i. non tm̄ crediderit corde: sed confessus fuerit simul ore. et filius hois cōfitebitur eum corā angelis dei).

¶ Sequunt^r nūc euāgelia de cōfessorib⁹ euangelium scōm Lucam. xij.

In illo tpe. Dixit iesus discipulis suis. Sint lūbi vestri p̄cincti et lucerne arden-

tes in manib⁹ vestris. Et vos similes hoibus expectantibus dñm suū quando reuertat^r a nuptijs. vt cū venerit et pulsa uerit: cōfestim aperiant ei. Beati serui illi quos cum venerit dñs: inuenerit vigilātes. Amē dico vobis qz precinget se et faciet illos discubere: et trāsiens ministrabit illis. Et si venerit in secunda vigilia: et si in tertia vigilia venerit: et ita inuenerit beati sunt serui illi. Hoc autē scitote qm̄ si sciret p̄familias qua hora fur vēiret: vigilaret vtiqz et nō sineret perfodī domū suā. Et vos estote parati. qz

qua hora nō putatis filius ho-
minis venier.

CPostilla.

Sint lumbi vestri p̄cincti
et lucerne etc. Luc. xij. Historia hu-
ius euangelij locus est dñs ihs
anno eius. xxxij. iij. p̄ous Julij. feria
v. luna. xvj. iudicioe. iij. Ante ini-
tium illi⁹ euāgelij scribit sanctus
Lucas in eodē capi. q̄ xp̄us dixit
discipulis suis. Nolite timere pu-
sillus grex. q̄ cōplacuit patri v̄ro
dare vobis regnū. Tūc seq̄t euā-
gelijz hodiernū. (Sint lumbi v̄ri
p̄cincti). Lp. lumbi mentis sunt
volūtas et intellect⁹ ex q̄b⁹ proce-
dunt cogitatiōes male. Lumbi ve-
ro carnis sūt in q̄b⁹ viget mor⁹ lu-
urie. et vtriq; lūbi sūt p̄cigēdi. i.
coartandi ab illicitis cogitationi-
bus et opibus. (et lucerne ardētes)
Lp. i. doctrina clara p̄cedēs ex
charitate. (in manibus v̄ris) iplē-
do ope. (et vos siles hoib⁹ expe-
ctantibus dñm suū) Lp. i. sitis dis-
creti et vigilēs et solliciti de v̄ra cu-
stodia expectādo dñm v̄turuz ad
iudiciū sicut antiqui p̄ies expecta-
bant eū v̄turuz in carnē. (quādo
revertat a nuptijs) Glo. 02. ad nu-
ptias dñs iuit: cū post resurrectio-
nem nouus hō angelorū multitu-
dinem sibi copulauit. A q̄b⁹ nup-
tjis reuertit cū nobis per iudiciū
manifestat. vt p̄3 Act. j. Sic veni
et quēadmodū vidistis eū euntē
in celū. (et pulsauerit) per egritudi-
nem mortē propinquā designādo

cōfestim apariant ei⁹ eū suscipien-
do. (beati serui illi quos cū vene-
rit dñs). Lp. in eorū morte. (inue-
nerit vigilantes). i. in statu ḡfe et
nō in p̄cis dormiētes. q̄ talis p̄e-
sentabit in iudicio qualis inueni-
tur in morte q̄tū ad ḡram vel ad
culpā. (Amē dico vobis q̄ p̄cin-
get se) Glo. preparans se ad retri-
butionē. (et faciet illos discūbere)
Glo. 02. in regno celesti quiescere
(et transiēs ministrabit illis) Glo.
transiēs ministrabit cū de iudicio
ad regnū rediens sua claritate fide-
les satiabit. (Et si venerit in secū-
da vigilia: et si in tertia vigilia ve-
nerit et ita inuenerit: b̄ri sunt serui
illi. Unde Grego. Prima vigilia ē
status puericie: maxime cum inci-
pit vsus rōnis in pueris. Scōda vi-
gilia ē status iuuetutis. Tertia vi-
gilia est status virilis. Quarta vi-
gilia est status senectutis. quia in
quolibet statu fideles debent esse
parati per iusticiā ad recipiendaz
mortē. (hoc aut̄ scitote quoniaz
si sciret pater familias qua hora
fur veniret vigilaret vtiq; et non
fineret perfodi domū suā. Hora.
hic dñs iesus monet nos vigilare
cōtra mortis incertitudinez: quia
nihil sit certius morte: nihil tamē
incerti⁹ hora mortis. (Et vos esto-
te parati. q̄ qua hora nō putatis
filij hoīs venier. Glo. 02. vltimaz
horam semp ignorare voluit dñs
vt semper sit suscepta. et ad eandē
semper preparemur.

CAliud euāgelij de cōfesso

ribus scdm Lucā. ij. capi.

In illo tpe. Dixit iesus discipulis suis. Nemo accendit lucernam et i abscondito ponit: neq3 sub modio: sed super candelabrum: vt qui ingrediuntur lumen videant. Lucerna corporis tui est oculus tuus. Si oculus tuus fuerit simplex totū corpus tuū lucidum erit. Si aut nequā fuerit: etiā corpus tuū tenebrosus erit. Vide ergo ne lumē qđ in te est tenebre sint. Si ergo corp⁹ tuū lucidū fuerit nō habēs aliquā partē tenebrarū: erit lucidum totum. Et sicut lucerna fulgoris illuminabit te.

Postilla.

Nemo accendit lucernam et i abscondito. Luce. ij. hoc huīus euāgelij paradigma locut⁹ est dñs iesus anno eius. xxxj. ij. ydus Julij. feria. v. luna. xvj. in ditione iij. Ante initium illius euāgelij scribit scđus Lucas in eodē capi. qđ qđam mulier extollens vocē de turba dixit. Beatus vter qui te portauit et vbera que suxisti. Tunc sequitur euāgehodi. (Nemo accendit lucernā). Lp. Lucerna hic accipitur pro intentione recta. qđ intentio recta includit lumen fidei et ar-

dores charitatis ad modum lucerne ardētis. (et in abscondito ponit: neq3 sub modio: sed sup candelabrum) Lp. qđ intentio recta dirigit ad superna. (vt qui ingrediuntur lumen videant) Lp. sicut enī lucerna in alto posita illuminat ea que sunt in domo materiali: sic intentio recta ea que sunt et disponunt in domo ecclesie: et etiā in domo cōscientie. (Lucerna corporis tui ē ocul⁹ tu⁹). Lp. quia sicut oculus dirigit membra corporis ad operandū: vt pedes ad ambulandū. manū ad scribendū: sic intentio recta dirigit nras operationes in finem debitū. ideo subdit. (Si ocul⁹ tuus fuerit simplex) Lp. i. intentio tua recta (totū corpus tuū). i. congeries operatum tuarū. (lucidū erit). i. meritorium vite eterne. (Si aut nequā fuerit). i. intentio puerfa. (etiā corpus tuū tenebrosus erit) Lp. i. cōgeries operationū tuarū mala erit. qđ opus bonū malū efficit peruersa intentione: sicut cū aliqđ dat elemosynā paupcule mulieri intentione trahendi eā ad pctm luxurie. (Vide ergo ne lumē qđ in te est tenebre sint). Lp. i. diligēter attēde ne intentio tua qđ lumē aīe ē sit puerfa. qđ p hoc corrūperent oīa bona opa (Si ergo corp⁹ tuū lucidū fuerit nō hās aliquā partē tenebrarū) Lp. tū ex bonitate intēdiōis: tū ex bonitate opis. (erit lucidū totum) qđ oīa cadēt ad vite eterne meritū. (et sicut lucerna fulgoris illuminabit te). Lp. in presenti per gratiā et in

futuro per gloriam.

Aliud euāgelium de cōfesso-
ribus scōm Lucam. xix.

In illo tpe. Di-
xit iesus discipu-
lis suis parabo-
lā hanc. Homo

quidaz nobilis
abiit in regionē longinquā ac-
cipere sibi regnū ⁊ reuerti. Vo-
catis aut̄ decem seruis suis: de-
dit illis decē mnas. ⁊ ait ad il-
los. Negociamini dum venio.
Vires aut̄ ei⁹ oderant illum
⁊ miserūt legationē post illuz
dicētes. Nolumus hūc regna-
re sup nos. Et factū est vt re-
dieret accepto regno: ⁊ iussit vo-
cari seruos suos q̄b⁹ dedit pe-
cuniā: vt sciret quātū q̄sqz ne-
gociat⁹ esset. Venit aut̄ p̄mus
dicens. Dñe mna tua: decem
mnas acq̄siuit. Et ait illi. Eu-
ge serue bone: qz in modico fu-
isti fidelis. eris p̄tāte habens
sup decē ciuitates. Et alter ve-
nit dicens. Dñe mna tua fecit
q̄nqz mnas: ⁊ huic ait. Et tu
esto sup quinqz ciuitates. Et
alter venit dicens. Dñe ecce
mna tua quam habui repōsi-
tā in sudario. Timui enī te
quia homo austerus es: tollis

qđ nō posuisti. ⁊ metis qđ nō
semiaſti. Dixit ei. De ore tuo
te iudicō serue nequam. Scies
bas qz ego hō auster⁹ sim tol-
lens qđ nō posui: ⁊ metēs qđ
nō seminaui. Et quare nō de-
disti pecuniā meā ad mensam
⁊ ego veniens cum vsuris vti
qz eregissē illam. Et astātis
b⁹ dicit. Aluferte ab illo mnas
⁊ date illi qui decem mnas ha-
bet. Et dixerunt illi. Dñe de-
cem mnas habet. Dico autēz
vobis quia omni habenti da-
bitur ⁊ abundabit. ab eo aut̄
q̄ nō habet: ⁊ quod habet au-
feretur ab eo. **C**onstitilla.

Homo qdā nobilis abiit i
regionē ⁊c. Luce. xix. Ante initium
illius euāg. scribit sc̄tus Lucas in
eodē capi. qd̄ x̄ps dixit. Venit fili⁹
hoīs q̄rere ⁊ saluū facere qđ peri-
erat. Tunc postmodū sequit̄ euā-
gelium hodiernū (homo quidā nō
bilibis). Ly. i. iesus x̄ps hō nat⁹ scōz
carnē de semine dauid regis. (abiit
in regionē longinquā) Ly. i. ad celū
empireū p̄ suā ascensionē. (accipe
regnū) sup ordines angeloz. (⁊ re-
uertā). s. i. fine mūdi ad iudiciū. tūc
enī oib⁹ manifestabit̄ regnū ipi⁹.
(Vocatis aut̄ decē suis suis) idest
fidelibus vniuersis (dedit illis de-
cem mnas. (Lyra. vniuersitatem
donoz suoz diuersimode tamē
qz dedit vnicuiqz plus vel minus

scdm propriā virtutem. (Et ait ad illos. negociamini dñi venio) Lp. quia tēp^{us} meriti currit vsqz in diē iudicij in quo tpe deus dat dona sua ad hoc qd multiplicent p fructus bonorū operū. (Lives autez ei^{us} oderāt eū) Lp. Lives illi sunt iudei qui p^{ro} maiori parte in odiū xpī sunt firmati. (et miserunt legationē post illuz dicētes. Nolum^{us} hunc regnare sup nos) quia post ascensionē xpī ad celos iudei conati sunt destruere fidem catholicā in qua icipit regnū xpī qd cōplebitur et manifestabit in fine mundi. (Et factū ē vt rediret) scz ad generale iudicium. (iussit vocari seruos suos quibus dedit pecuniam vt sciret quantuz quisqz esset negociatus) Lp. qz oportebit oēs apparere ante iudicem ad reddendum de oībus acceptis ab eo rōnē. Ro. iiii. (Venit aut primus dicens. Dñe mna tua decez mnas acquisiuit.) quia tunc electi de suis meritis securi parati erunt astare iudici. (Et ait illi. Euge serue bone qz in modico fuisti fidelis) Lp. qz bona tpalia et etiā spūalia que habent in vita pñti modica sunt respectu bonorū celestīū: que expectant in futura vita. (cris potestare habens sup decē ciuitates). Lp. i. gaudebis de fidelitate oīum qui per doctrinā tuā vel exemplū vite tue cōuersi sunt ad bonuz. (et alter venit dicens. Dñe mna tua). Gor. i. grā tua. (fecit quīqz mnas et huic ait. et tu esto sup quinqz ci

uitates) Gor. i. sup illos quos tua p^{ro}dicatiōe vel exēplo tuo cōuerisisti. (sed tertius venit) Lp. quia lig mali reformidēt venire ad conspectum iudicis: tamē oportebit eos ibidē representari. (dicēs. Dñe ecce mna tua quā habui repositam in sudario) Lp. mna reposita in sudario significat donū dei a bonis opibus ociosuz. (timui enī te) Lp. Iste timor nō est nisi pusillanimitas bene agendi) qz hō auster^{us} es) Lp. licet enī modo sit tēpus mie: in iudicio tamē erit tēpus rigoris et iusticie. (tollis qd nō posuisti: et metis qd nō seminasti). Lp. quia a platis ecclesie nō solū requirūt bona in p^{ro}prijs psonis: sed in subditis eorū quos tenent inducere ad bonū. (dicit ei. De ore tuo iudico te serue nequaz). Gor. stulticia magna est pctm p^{ro}priū excusare. sciebas qz ego hō austerus sum. Glo. si me duruz noueras: quare cōmendatū tibi timorē nō incussit vt scires me diligētius quesiturū. (tollēs qd nō posui: et metens qd nō seminaui). Gor. requirit enim deus bona opera etiā ab eis qbus nō dedit grām operādi. nec tñ de hoc faciēdo iniuste agit. qz et si illi nō recipiunt: ipse tñ parat^{us} fuit dare grām. (et quare nō dedisti pecuniam meā). i. dona mea. (ad mēsa) idest ad lucrū. (et ego veniens). i. ad iudiciū p^{ro}ticulare. i. ad mortem hoīs. (cuz vsuris exegisset eam). i. cū lucro. (Et astātib^{us} dixit) Gor. idest angelis: qui deo iudicanti sp

affistit (Aufferet ab eo mna). idest
 gratia (et dare illi q̄ decē mnas ha-
 bet). Glo. auget em gratia in eo q̄
 in ea laborat. Autor. op̄dy. theo.
 veri. li. iij. c. vij. sic. d. Ne aut̄ ali-
 qd bonū pereat illa bona opera
 que q̄s peccando monificat alijs
 saluādis dabūtur. Sicut qñ corpo-
 rali morte q̄s morit̄ ffes et p̄pin-
 qui in bonis succedūt. vnde Job.
 xxvij. c. Si cōportauerit q̄si terra
 argentū: et sicut lutū preparauerit
 vestimēta. preparabit quidē: s; iu-
 stus vestiet̄ illis: et argentū inno-
 cēs diuidet (Et dixerūt ei). f. angeli
 (Dñe habet decē mnas). q. d. sa-
 tis habet (sico aut̄ vob̄ qz oī ha-
 bēti). Gor. et illo bene vrēti (dabi-
 tur). f. incrementū eius qd habet.
 (et abūdabit). f. in futuro. qz scōm
 ap̄lm. oculus non vidit nec auris
 audiuit: nec in cor hoīs ascēdit q̄
 p̄parauit de⁹ diligentibus se. (Ab
 eo autē q̄ nō habet). f. vsum doni
 collati: sicut ille piger seruus fuit.
 (et qd bz). i. ipsuz donū (auferetur
 ab eo) Gor. dare habēti fuit mī-
 corde: auferre nō habēti iusticie.

¶ Aliud euāgeliū de cōfesso-
 ribus. Scōm Mathēu. xxv.

In illo tpe. Di-
 cit̄ ihs discipulis
 suis parabolas
 hanc. Nemo q̄
 dā peregre pio-

ficiscēs vocauit seruos suos: et

tradidit illis bona sua. Et vnū
 dedit quinqz talēta. alij autē
 duo. alij vero vnū: vnicuiqz se-
 cundū p̄p̄riā virtutē. et p̄fect⁹
 est statim. Abiit autē. qui quin-
 qz talēta acceperat et operat⁹
 est in eis: et lucratus est alia qn-
 qz. Similiter q̄ duo acceperat
 lucratus est alia duo. Qui autē
 vnū acceperat: abiit et fodit in
 terrā: et abscondit pecuniā dñi
 sui. Post multū verō tēporis:
 venit dñs illoz seruoꝝ: et posu-
 it rationē cū eis. Et accedēs q̄
 quinqz talēta acceperat: obtu-
 lit alia quinqz talenta dicens.
 Dñe quinqz talēta tradidisti
 michi: ecce alia quinqz suplu-
 cratus suz. Alit̄ illi dñs ei⁹. Eu-
 ge serue bone et fidelis: qz sup
 pauca fuisti fidelis: sup multa
 te constituam: intra in gaudiū
 dñi tui. Accessit autē et qui duo
 talēta acceperat: et ait Duo ta-
 lenta tradidisti michi: ecce alia
 duo lucratus sum. Alit̄ illi dñs
 eius. Euge serue bone et fidelis:
 qz sup pauca fuisti fidelis: su-
 pra multa te cōstituā: intra in
 gaudiū dñi tui. **¶** Postilla.
¶ Homo quidā peregre p̄fi-
 sciscēs. et. Mathēu. xxv. Hicōraz
 bui⁹ euāgelij locutus est dñs ihs

splendor aiaz qñ solis splendorē habebit lux corporis. nulla em̄ ibi tristitia. nulla agustia. nullus dolor. nullus timor. nullus ibi labor. nulla mors: sed perpetua sanitas semper perseverabit.

¶ Aliud euāgelii de confessoribus. Scdm̄ Math. xxiij.

In illo tpe. Dixit ihs discipulis. Vigilate: qz nescitis q̄ hora dñs vester vētur⁹ sit

Illud autē scitote: qm̄ si sciret p̄familias q̄ hora fur vētur⁹ esset: vigilaret utiqz ⁊ nō sine ret perfodi domū suā. Ideo ⁊ vos estote parati: qz nescitis q̄ hora fili⁹ hominis vēturus est. Quis putas est fidelis seru⁹ ⁊ prudēs quē cōstituit dñs sup familiā suā: ut det illis cibū in tpe. Beat⁹ ille seruus: quēz cū venerit dñs ei⁹ inuenerit sic facientē. Amē dico vobis: super om̄ia bona sua cōstituet eum.

¶ Postilla.

¶ Vigilate qz nescitis q̄ hora ⁊c. Math. xxij. Hec vba euāgelij locut⁹ est dñs ihs anno ei⁹. xxij. xi. kl. April. feria. iij. luna. xij. indictione. vi. Antequā illi euāg. scribit sanct⁹ Math. in eodē ca. Celū ⁊ terra trāsibūt: verba autē mea nō trāsibūt. Lūc sequit⁹ euāg. booi.

(Vigilate: qz nescitis q̄ hora dñs vester vētur⁹ sit) Gor. s. ad mortē cuiuslibet hoīs. ut p3 Eccl. x. Ne scit homo finē suū. ⁊c. (Hoc autēz scitote qm̄ si sciret p̄familias q̄ hora fur vēret) Gor. i. mors q̄ fur dicit⁹ ppter improuisū aduentū. ut p3 Apoca. iij. Veniā tibi tanqz fur (vigilaret utiqz) ne i p̄tō mortali moreret. qz mors p̄tōz pessima (⁊ nō sineret pfodi domū suā) Gor. i. cū violētia aiam a corpore extrahit: s̄ spōte exte. Cū Chāso. Qñ aīe peccatrices in corpore qñ in p̄pō domicilio delectant: veniens cū sentētia dei angelus morti s̄ pfodit corpus ⁊ aiam violēter auellit. Nīc autē iuste q̄ quasi in epistolio ibi sunt: veniēte sentētia nō p̄fodiunt: sed reuertitur gaudēs. (Ideo qz ⁊ vos estote parati). s. sine macula cordis (qz q̄ hora nō putatis fili⁹ hoīs vēturus est) Gor. s. ad iudiciū p̄ticulare in morte (qz putas est fidelis seru⁹ ⁊ prudēs quē cōstituit dñs sup familiā suā). i. in officij sui susceptiōe (ut det illis cibū in tpe) Gor. triplicē cibū. verbi. exēpli. ⁊ t̄pali subsidij. vel s3 Ly. i. auxiliū ad qd q̄libet tenet. vñ. Eccl. xxvij. Cuiuslibet mādauit de⁹ de p̄mo suo (beat⁹ ille seru⁹: quē cū venerit dñs ei⁹) Ly. q̄rens in morte rōnez sui fuitij (inuenerit sic faciēte. Ly. in ac̄tib⁹ charitatis se exercētē. qz p talia meret⁹ eternā b̄titudinē (Amē dico vob sup oia bō. sua cō. eū) qz b̄tudo est stas ⁊ oīm bonoz aggregatōe pfect⁹.

vt dicit in libro de solatiōe phie
Bor. Bona pñtia sunt particula
ria ⁊ imperfecta: s; bona celestia sūt
bona cōmunia ⁊ pfecta. Nūc enī
ex parte cognoscimus: ex parte di
ligim⁹: s; tūc in futuro perfecte.

Incipiūt euangelia de vir
ginibus. Scdm Math. xiiij.

In illo tpe. Dixit ihesus discipu
lis suis parabo
lam hanc. Simi
le est regnū celo

rū thesauro abscondito ī agro:
quē qui inuenit homo abscon
dit: ⁊ pre gaudio illius vadit ⁊
vēdit vniuersa q̄ habet ⁊ emit
agrū illū. Itē simile est reg
nū celoz homīni negociatori
querēti bonas margaritas. in
uēta aut vna p̄ciosa margari
ta abiit ⁊ vendidit vniuersa q̄
habet ⁊ emit eam. Itē simile
est regnū celoz sagene misse ī
mare ⁊ ex omī genere piscium
cōgreganti. quā cū impleta es
set: educētes ⁊ secus littus sedē
tes: elegerūt bonos in vasa sua.
malos aut foras miserūt. Sic
erit in cōsumatiōe seculi. Eri
būt āgeli ⁊ separabūt malos
de medio iustoz: ⁊ mittēt eos
in caminū ignis: ibi erit fletus

⁊ stridor dentīū. Intellexistis
hec omīa. Dicūt ei. Eriā. Alie
illis. Ideo omīs scriba doct⁹
in regno celoz similis est homī
ni patrifamilias q̄ profert de
thesauro suo noua ⁊ vetera.

C Postilla.

I Simile est regnū celoz mi.
Math. xiiij. Historia hui⁹ euāges
lij facta est in apuli āno xpi. xxxiij
inditione. vi. Ante initīū illi⁹ euan
gelij scribit sanct⁹ Math. in eo
dē ca. q̄ p̄p̄a dixit. Iusti fulgebunt
sicut sol in regno patris eoz. Tūc
postmodū sequit⁹ euāgelīū hōis
ernū. Simile est regnū celoz thes
sauro abscondito in agro Bor. ad
laudem vginū exponit parabola
ista. Sic thesaurus in agro est vgi
nitas ī carne. Lōin. iiii. habem⁹
thesaurū istū in vasis fictilib⁹. Cū
Augu. facite qd̄ potestis ne vgi
nitatis bouū a te pereat: cui face
re nō potestis vt redeat. Vel scdm
Grego. Thesaur⁹ est celestis reg
ni desiderīū (quē qui inuēit homo
abscondit: ⁊ pre gaudio illi⁹ vadit)
pedib⁹ mētis ipm affectādo (⁊ ven
dit vniuersa q̄ h̄). s. t̄palia contē
nēdo. vt p3 Math. xij. Si vis p̄
fect⁹ esse vade ⁊ vnde oīa q̄ habes
⁊ da pauperib⁹ (⁊ emit agrū illū)
Bor. totaliter celestibus inhiādo
(Itē simile est regnū celoz homī
ni negociatori q̄renti bonas mar
garitas). i. dulcedinē vite celestis.
(Inuēta aut vna p̄ciosa margari

ra) Gor. i. xpm. Et scdm hoc xps
 dicit margarita. sicut ei nascit mar
 garita ex rore celesti cocha maris
 se aperiēte. sic xps virtute spūs sū
 cti in maria consentiēte. Isa. xlv.
 Rorate celi desup ⁊ nubes pluant
 iustū: aperiat terra ⁊ germinet sal
 uatorē (abiit ⁊ vendidit omnia q̄ ha
 buit) Gor. per cōtemptū terreno
 rū. ad philip. iij. Oia arbitror vt
 stercora: vt xps lucrificiā ⁊ emit
 per conatū ⁊ desiderū eternoꝝ. vt
 patz philip. j. desiderū habēs dis
 solui ⁊ esse cū xpo (Itē simile est
 regnū celoꝝ) Lp. id est stat⁹ ecclē
 sic militātis (sagene misse in mare)
 Gor. i. doctrine diuulgate in mun
 dū. ⁊ ex omī genere pisciū) Gor.
 id est hominū (congregati). scilz
 bonoꝝ ⁊ maloꝝ: paupē ⁊ diui
 tū: iuuenū ⁊ senū (quā cum im
 pleta esset) Gor. qd̄ erit in fine se
 culi qū implebit⁹ numer⁹ electoꝝ.
 (educētes ⁊ secus littus sedētes ele
 gerūt bonos i vasa sua: malos at
 foras miserūt. Sic erit in cōsumati
 one seculi) Lp. sicut enī nō distin
 gūtur boni pisces a mal⁹ q̄diu sa
 gena est intra aquam: sic in ecclia
 pñti admixti sūt mali cū bonis: s; in
 fine mūdi sagena trahet⁹ ad litt⁹
 per aptū iudiciū. q; tūc erūt mani
 festa abscondita cordiū. ⁊ tunc. s. in
 iudicio (eribūt āgeli ⁊ separabunt
 malos de medio iustoꝝ. ⁊ mittent
 eos in caminū ignis. ibi erit flet⁹ ⁊
 stridor dentiū) flet⁹. s. ppter ardo
 rē: ⁊ stridor dentiū ppter frigus.
 (Intellexistis h̄ oia. Lp. a. q. d. ad

vos p̄tinet intelligere q̄ alios de
 betis docere viā salutis. (Dicūt ei
 etiā. At illis. Ideo oīs scribe) Uñ
 Aug. Apli sūt scribe ⁊ notarij xpi
 verbū dei signātes in tabulis cor
 dis (doctus). i. litterat⁹ ⁊ a deo ins
 pirat⁹ (in regno celoꝝ). i. in ecclē
 sia militāte (simil est hōi p̄famili
 as) Lp. q; sicut p̄familias h3 pas
 cere filios pane corporali: sic iste
 paruulos fidei pane spūali (q̄ pro
 fert de thesauro suo) Lp. i. de scien
 tia in corde abscondita (noua ⁊ vere
 ra) id est auctoritates ⁊ processus
 veteris ⁊ noui testamenti.

Aliud euāgeliū de virgini
 bus. Scdm Matheū. xxv. c.

In illo tpe. Dis
 rit ihs discipulis
 suis parabolas
 hāc. Simile est
 regnū celoꝝ de
 cē virginib⁹: q̄ accipiētes lam
 pades suas erierūt obuiā spō
 so ⁊ spōse. Quinq; aut̄ ex eis
 erāt fatue: ⁊ quinq; prudētes.
 Sed quinq; fatue acceptis lā
 padib⁹: nō sumpserūt oleū se
 cū. Prudētes vero: acceperūt
 oleū in vasis suis cū lāpadib⁹
 Adorā aut̄ faciēte spōso: dor
 mitauerūt omēs ⁊ dormierūt.
 Adedī a aut̄ nocte clamor fa
 ctus est: ecce sponsus venit. exi
 te obuiā ei. Tunc surrexerunt

oēs virgines ille: ⁊ ornauerūt
lāpades suas. Fatue autē sapi
entib⁹ dixerūt. Dāte nobis de
oleo vestro: q̄ lāpades nostre
extingunt. Respōderūt pru
dētes dicētes. Ne forte nō suf
ficiat nobis ⁊ vobis: ite poti⁹
ad vendentes ⁊ emite vobis.
Dū autē irēt emere venit spon
sus: ⁊ que parate erāt intraue
rūt cū eo ad nuptias: ⁊ clausa
est ianua. Nouissime veniunt
⁊ reliq̄ virgines dicētes. Dñe
dñe aperi nobis. At ille respō
dens ait. Amē dico vobis: ne
scio vos. Vigilate itaq; quia
nescitis diem neq; horam.

¶ Postilla.

¶ Simile est regnū celoz des
cē. ⁊ c. Math. xxi. Historia hui⁹
euāgel. facta est āno xpi. xxxij. xi.
kl. Ap̄llis. fef. iij. luna. xij. inditōe
vi. An̄ initū illi⁹ euāg. scribit san
ct⁹ Math. in. xxxij. c. Si em̄ malus
seru⁹ dixerit in corde suo: morā fa
cit dñs meus v̄ire: ⁊ ceperit pecu
tere oseruos suos. māducat autē et
bibat cū ebrijs. Veniet dñs sui il
li⁹ in die q̄ nō sperat ⁊ hora q̄ igno
rat ⁊ diuidet eū. s. separādo aīas a
corpe in morte ip̄i. prēq; ei⁹ po
net cū ypocritis. i. cū falsis xpiāis
sepādo eū a beatis ⁊ cūgendo ip
suz. cū dānatis. ibi erit fletus ⁊ stri
dor dētū. Lūc statj se. euāge. ho.

(Sile est re. ce. decē vginib⁹) Lp.
.i. ecclia militās q̄rū ad statū orē
platiū (decē virgibus). i. cōrepla
tiuis. Lp. virginitas em̄ significat
vitā cōreplatiuā. q̄ sicut castitas
eleuat mentē a carnalib⁹ ⁊ dispōit
intellectū ad contēplationē verita
tis. sic econtrario luxuria depmit
mentē ⁊ causat hebetudinē intelle
ct⁹. ⁊ sic reddōt hoīem q̄si bestialē
ppter qd̄ dñ. j. Eth. Vita volup
tuosa vocat vita pecudū (q̄ accipi
ētes lāpades suas) Gor. acceptio
lāpadū est ostēsiō opēz vt sint a
liis in exēpluz (exierūt obuiā spō.)
.i. xpo (⁊ spōle). i. ecclie. (Quinq;
autē ex eis erāt fatue ⁊ qnq; prude
tes) Lp. vginēs em̄ prudētes sunt
cōreplatiui seu religiosi: q̄ opera
sua bona ad finē debitū ordinauit
.s. p̄cipalr ad glām dei ⁊ salutē p
p̄iā ⁊ ad edificationē p̄imi. Eco
trario fatue virgines dicūt q̄ pro
p̄iā gloriā ⁊ fauorē hoīm querūt
in suis bonis opib⁹. ⁊ merito di
cunt fatue: q̄ bona opa sua pōūt
ppter defectū intētōis recte (s. qn
q; fatue acceptis lāpadib⁹) Gor.
.i. opibus de q̄ne bonoz (nō sup
serūt oleū secū) in quo signat cha
ritas. Sicut em̄ oleū natat sup oēs
liquores: sic charitas sup oēs vir
tutes (prudētes vero sup̄fēt oleū
secū in vasis suis). i. charitatē. (cū
lāpadib⁹). i. cū opib⁹ suis. q. d. ex
charitate p̄fecerūt opa sua bona.
(morā sūt fa. spō. dor. oēs ⁊ dor.)
Dora ista est decursus t̄pis ab as
cēsiōe xpi vsq; ad diē iudicij: qd̄

tps propter longitudinē vocat mo-
 ra. Jā em durauit p mille q̄dingē
 tos ⁊ nonagintaseptē annos: ⁊ re-
 siduū est nob incertū. In hoc autē
 tps īteruallo moriunt oēs hoīes
 tā boni q̄ mali. q̄ quidē mors de-
 signat hic p dormitionē. q̄ ita fa-
 ciliter excitabunt a morte p xpm
 ad iudiciū venientē sicut hō exi-
 tat aliū hoīes dormiētē. (Media ē
 nocte) Lp. nō intellr p hoc q̄ iudi-
 ciū extremū sit celebrādū de nocte
 sed de die. vñ. Lxxiiij. Dies dñi
 declarabit. ⁊c. S; q̄ tps iudicij est
 nob occultū: ideo h̄ signat p me-
 diā noctē. q̄ illa q̄ fuit media no-
 cte sūt hōībus occulta (clamor fa-
 ctus ē) Lp. i. vox xpi vel āgeloz ad
 vocandū mortuos ad iudiciū (tūc
 surrexerūt oēs virgines ille) Lp. q̄
 oēs resurgēt bōi ⁊ mali vt appare-
 ant i iudicio xpi (⁊ omāuerūt lāpa-
 fu.) Gor. i. apō se cogitauerūt opa
 sua pro q̄bus remūerationē expe-
 ctabāt. Un̄ Greg. Ornāt lāpades
 q̄ apō se sua opa numerāt pro q̄
 bus eternā bñitudinē recipere spe-
 raueūt. (farue āt.) s. virgines (sapiē-
 tibus dixerūt. date nob de oleo vñ
 q̄ lāpades nfe exīgunt) ista pe-
 titio vana ⁊ n̄sio negatiua signāt
 q̄ nullus poterit ad aliū q̄tūcūq̄
 iustā recurrere pro auxilio. nec ali-
 q̄s q̄tūcūq̄ iustus poterit aliū
 iuuare: s; sibi soli sufficiet iusticia
 sua. Un̄ Hiero. In futuro vnusq̄
 q̄ pro opibus suis mercedē acci-
 piet. Nec p̄nt in die iudicij aliorū
 virtutes alioz vitia subleuare. Et

hoc est qd subdit (ne forte nō suf-
 ficiat nob ⁊ vob ite poti⁹ ad vēdē-
 tes ⁊ emite vob) Un̄ Amb. vendūt
 oleū qui adulādo aīas in errorem
 mittūt. de quo dī in ps. cxi. Oleū
 autē pctōis nō impinguet caput
 meū. ⁊c.) Dū autē irēt emere veni-
 spōsus) i. xps: ad remūerationē
 bonoz (⁊ q̄ pate erāt) Lp. p bona
 opa in charitate facta (intrauerūt
 cū eo ad nuptias). i. ad celestē glo-
 riā (⁊ clausa est ianua) Gor. ianua
 inq̄t mie ad indulgendū: q̄ modo
 oībus apitur. Ianua gñe ad intrā-
 dū que mō oībus pēitentib⁹ reser-
 rat (nouissime). i. nimis tarde (ves-
 niūt ⁊ reliq̄ virgines dicētes. Dñe
 dñe aperi nob) Lp. p hoc q̄ vocāt
 eum dñm: significat q̄ creiderūt
 in xpm (At ille rīdens ait: amē dī-
 co vob nescio vos) Lp. i. noticia
 approbatōis q̄ soli electi a deo co-
 gnoscunt (vigilate itaq̄) Gor. i.
 anteq̄ vēiat spōs⁹ (q̄ nescitis diē
 neq̄s horā). s. mortis vestre.

In festo corporis christi.
 Euangelii. Scdm Job. vi.

In illo tpe Dixit
 ih̄s turbis iudeo-
 rū. Ego sum pa-
 nis viū⁹ q̄ de ce-
 lo descēdit. Si q̄s
 māducauerit ex hoc pane: vi-
 uet in eternū. ⁊ panis quē ego
 dabo caro mea ē p mūdī vita
 Litigabāt ergo iudei ad inui-

ce: dicētes. Quomō potest hic dare nobiscarnē suā ad mādu candū. Dicit ergo eis ihs. Amen amē dico vobis. nisi manducaueritis carnē filij hoīs: et biberitis ei⁹ sanguinē: nō habebitis vitā in vobis. qui mā ducat meā carnē ⁊ bibat meū sanguinē: habet vitā eternam Et ego resuscitabo eum: in nouissimo die. **Postilla.**

Ego sum panis viuus q̄ de celo descēdi. ⁊c. Job. vi. hec vba sancti euāgelij de seipso locut⁹ est dñs ihs xps anno ei⁹. xxxij. xvi. kl. May. feria. iij. luna. xliij. inditide. v. Ante iniriū illius euāgelij scribit sanct⁹ Johānes in eodē ca. q̄ iudei murmurabāt de illo q̄ xps dixit. Ego sum panis viuus q̄ de celo descēdi. ⁊ dicebāt. Nōne hic est ihs fili⁹ ioseph cui⁹ nos nouimus patrē ⁊ matrē Quō ergo dicit hic q̄ de celo descēdi. Respōdit eis iesus ⁊ dixit. Nolite murmurare inuicē. nemo pōt venire ad me: nisi pater q̄ misit me traxerit illū. Lūc postmodū seq̄tur euāgelii hodiernū (Ego sum panis viu⁹) Lho. viuificās comedentē. Iste em̄ cib⁹ siue panis in manducantē nō conuertit: s; eū in se cōuertit. sicut dictū est beato Aug. Nec tu mutaberis in te sicut cibū carnis tue: sed tu mutaberis in me (qui de celo descendi). Lho. vt essem panis

hominū qui erā panis angelorū. Un̄. in ps. lvij. Panē angelorū māducauit homo (Si q̄s manducauerit ex hoc pane viuet in eternū) in p̄senti per grām ⁊ in futuro p̄ gloriam (⁊ panis quē ego dabo caro mea est pro mūdi vitā) Lho. bene dicitur pro mūdi vitā: q̄ vtilitas huius sacramēti: est nō solū ipsius sumētis ⁊ celebrātis: s; cōmunis totius ecclē: qd nō attingit in alijs sacramentis. nā baptismus solū pdest suscipiēti. eucharistia ⁊ nō solū celebrāti: sed etiā oībus pro quibus orat ⁊ q̄ sunt de corpore ecclē: siue sint viui siue defuncti. Et ratio est: q̄ in alijs sacramētis atinet virtus ⁊ efficacia vbi incarnati. hic autē atinet ipse xps fons ⁊ plenitudo sāctitatis. ⁊ ideo plus excedit se virt⁹ eius (Litigabat ergo iudei ad inuicē dicētes. Quō h̄ potest nob̄ dare carnē suā ad mādu candū) Lho. Litigatio erat de hoc q̄ carnē suā panē dixerat. Intelligebāt em̄ q̄ caro sit dentibus lacerāda: ⁊ ideo reputāt hoc iposibile ⁊ incōueniens (dixit ergo eis ihs Amē amē dico vob̄ nisi māducaueritis carnē filij hoīs) Lp. sicut em̄ in vitā corporali cibus est necessari⁹ ad vitā cōseruandam: ita in vitā spūali hoc sacramentū est necessariū: q̄ est vite spūalis cōseruatiū. quia sicut baptismus est quedā regeneratio spūalis: ita eucharistia est quedā spūalis nutritio. (⁊ biberitis eius sanguinē: nō habebitis vitam in vobis)

Ly. nō est intelligendū q̄ hoc sac-
ramentū sub vtraq; specie fide-
bus sit exhibendū: sed tm̄ hoc nō
a sacerdotib⁹ est sumendū. Ij enim
in p̄mitina ecclesia ppls sub vtra-
q; specie cōicaret: tm̄ postmodū
p̄uide ordinatū est vt ppls nō cō-
municet sub specie vini ppter pe-
riculū effusionis. Et etiā q; scōm
beatū Lho. de aquino in. iij. dif.
f. ppter naturalem cōcomitantia
sub vtraq; specie. s. panis ⁊ vini
est tot⁹ xps. Ergo qui cōicat cor-
pori: cōicat ⁊ sanguini: cū sub vtra-
q; specie totus xpus continet. scz
scōm corpus aīaz ⁊ deitatē. (Qui
māducat meā carnē ⁊ bibit meum
sanguinē (supple digne. (habet vi-
tam eternā) Ly. q; habet deū in-
habitante: qui est vita eterna. ⁊
ego resuscitabo eū in nouissimo
die) Lho. q̄tū ad glīaz corporis.

¶ Sequit̄ euangeliū pro de-
functis qd̄ legit̄ p̄nte funere
aut in depositione defunctorū
scōm Johem. xj.

In illo tpe. **M**artha ad ie-
sum. Dñe si fu-
isses hic frater me-
us n̄ fuisset mor-
tuus. Ij ⁊ nūc scio q; q̄cūq; po-
posceris a deo dabit tibi deus
Dixit ei ihs. Resurget frater
tu⁹. Dixit ei martha. Scio q;
resurget in resurrectione in no-

uissimo die. Dixit ei ihs. Ego
sum resurrectio ⁊ vita. qui cre-
dit in me etiā si mortuus fuerit
viuet. ⁊ oīs qui viuūt ⁊ credūt
in me nō moriet̄ in eternum.
Credis hoc. Alit̄ illi. Atq;
dñe: ego credidi q̄a tu es xpus
filius dei viuū qui in hunc mū-
dum venisti. ¶ Postilla.

¶ Dixit martha ad iesū. Do-
mine ⁊c. Joh. xj. Historia huius
euāgelij facta est anno xpi. xxxij.
v. ydus Martij. feria. vj. luna. j. in
ditione. vj. Ante initium illius euā-
gelij scribit sc̄tus Johānes in eos-
dem capi. q; xps dixit discipulis su-
is. Lazar⁹ mortuus est: ⁊ gaudeo
ppter vos vt credatis lq; nō erat
ibi: sed eamus ad eū. Venit itaq;
iesus ⁊ inuenit eum q̄tuoꝝ dies in
monumēto habētē ⁊c. Lūc sequit̄
tur euāgelium illud. (Dixit martha
ad iesum. Dñe si fuisses hic frater
me⁹ nō fuisset mortu⁹) Lho. q. d.
tu es fons vite. ergo mors nō ha-
buisset locū in p̄ntia tua. (Ij ⁊ nūc
scio) licet frater me⁹ sit mortu⁹ ⁊ se-
pult⁹: fide certa teneo. (q; q̄cūq;
poposceris a deo dabit tibi deus)
q̄ si. d. poteras repellēdo mortē vi-
tā cōseruare: potes ⁊ vitā perditā
restaurare. Cū Aug. Nō dixit: ro-
go te vt resuscites fr̄em meū. non
enī sciebat si resurgere fr̄i suo vtile
erat. (Dixit ei ihs. Resurget frater
tu⁹) Ly. Ij illa it̄llexit hoc d̄ resur-
rectione futura i fine mūdi. Iō seq̄t̄

(dixit ei martha. Scio qz resurget
in resurrectione in nouissimo die).
Lho. q. d. scio resurrectionē gene
ralē oīum hoīum futurā: ⁊ nescio
vtrū de illa generali loqris vel de
spāli fr̄is mei. sciebat autē de doc
trina xpī. qz fm Lhiso. a xpo de
illa generali resurrectione audiuit vī
etiā qz ex scripturis legis ⁊ pphe
tarū de illa generali resurrectione
edocta fuerat. (Dixit ei iesus. Ego
sum resurrectio ⁊ vita). i. causa re
surrectionis qstū ad corp⁹: ⁊ vita qz
tū ad aīam. (Qui credit in me) qui
sum vita. (etiā si mortu⁹ fuerit). s.
per pccm̄ in aīa (viuet). s. vita gr̄e
in pñti. ⁊ oīs q̄ viuit ⁊ credit i me
nō moriet̄ in eternū). Lho. ⁊ si mo
riatur morte corpis q̄ est mors ge
hēne. (Credis hoc) Augu. Xps sci
ens fidē ipī cōfessionē eius reqrit
⁊ hoc ad meritū salutis Romo. x.
Lorde credit ad iusticiā: ore autē
cōfessio fit ad salutē. (Ait illi. vtrū
qz dñe) supple oīa credo. (ego cre
didi qz tu es xps fili⁹ dei viui) Lp.
scz naturalis. (q̄ in hūc mundū ve
nisti). s. per carnis assumptionē.

¶ Aliud euangeliū pro defū
ctis scdm̄ Iohem. v.

In illo tpe. Dix
it ihs discipulis
suis. Amē amē
dico vobis. q̄a
vēr hora ⁊ nūc
est qñ mortui audiēt vocē filij
dei. ⁊ q̄ audierint viuet. Sicut

enī p̄r habet vitā in semetip̄s:
sic dedit ⁊ filio vitā h̄re i semet
ip̄o. Et p̄tatez dedit ei iudiciū
facere: qz fili⁹ hoīs est. Nolite
mirari hoc: qz vēr hora i qua
oēs q̄ in monumētis sūt audī
ent vocē ei⁹. ⁊ pcedēt qui bo
na fecerūt in resurrectionē vi
te. q̄ vero mala egerūt in resur
rectionē iudicij.

¶ Postilla.

¶ Amen amē dico vobis. qz
venit ⁊c. Ioh. v. hec ⁊ sequentia
euāgelia iuxta historias suas dicta
sūt a dño ihu xpo anno ei⁹. xxxij.
xviij. kl. a Daij. feria. iij. luna. xxiij
inditiōe. v. An̄ initū illi⁹ euāg. scri
bit scr̄us Ioh. in eo. c. q̄ ip̄e p̄r dī
ligit filiū: ⁊ oīa demōstrat ei q̄ ip̄e
facit ⁊ maiora his demōstrabit ei
opa: ⁊ vos miremini p̄e magnitu
dine. q. d. vos miremini q̄ sanauit
paralicū q̄ habuit. xxxviij. ānos
in infirmitate sua. s. maiora facias.
qz suscitabo mortuos. Tūc post
modū seq̄r euāgelīū hodi. (Amen
amē dico vob. qz vēr hora). s. i fi
ne mūdi. (⁊ nūc ē). s. ē i pñti. (qñ
mortui audiēt vocē filij dei) Lp. qz
ad vocē filij aliq̄ in pñti sunt resu
scitati: vt fili⁹ vidue. vt patz Luce
vij. ⁊ filia archisynagogi. vt patz
Math. ix. ⁊ etiā lazar⁹. vt p3 Ioh.
xj. S3 in futuro ⁊ in fine mūdi oēs
resurgēt ⁊ trāsbūt de morte ad vi
tā. Un̄ ap̄ls. j. Cor. xv. Oēs q̄ dem

resurgem? (Sicut enī p̄r h̄z vitāz in semetip̄o). Gor. i. p̄ essētiā. (sic dedit et filio vitā h̄re in semetip̄o) p̄ essētiā. et in hoc x̄ps oñdit eq̄litatei suē cū p̄re. (et p̄tate dedit ei iudiciū facere). s. in x̄tū hō. (q̄z fili⁹ hoīs ē). Ly. s. ab oib⁹ visibilis in iudicio bonis et malis. (Nolite mirari hoc. q̄z venit hora in q̄ oēs q̄ in monumētis sūt audiēt vocē ei⁹) hoc fit i generali resurrectionē oīuz hoīuz qñ oēs resurgēt ad vocē ei⁹. i. ad ip̄erū ei⁹. Un̄ ps. lxxvij. Dabit enī voci sue voces virtutis. (et p̄cedēt q̄ bona fecerūt in resurrectionē vite) Ly. hoc addit ad denotandū q̄ fides sine opib⁹ nō sufficit ad salutē. (Qui vero mala egerunt) Lho. i. mala acta per p̄niam nō emēdauerūt. (in resurrectionē iudicii). i. in eternaz dānationē. vt p̄z Math. xxv. Ibunt hi in suppli cū eternū. iusti autē in vitā eternā.

¶ Aliud euangeliū p̄o defūctis scōm Johem. v.

In illo tpe. Dixit ih̄s discipulis suis et turbis iudeorū. Sicut enī p̄r suscitāt mortuos et viuificat. sic et fili⁹ quos vult viuificat. Neq̄z enī p̄r iudicat quenq̄z. s̄z oē iudiciū dedit filio: vt oēs honoricēt filiū: sicut honoricāt patrem. Qui nō honoricat filiū non

honorificat p̄rem q̄ misit illū. Amē amē dico vobis. q̄z qui verbū meū audit: et credit ei q̄ me misit habet vitā eternā: et in iudiciū nō venit: sed trāsīt a morte in vitā. ¶ Postilla. ¶ Sicut enī p̄r suscitāt mortuos et. Joh. v. An̄ initū hui⁹ euangelij scribit sc̄tus Johānes i eodē ca. q̄ iesus sanauit quēdā infirmū q̄ habuit. xxxvij. annos in infirmitate sua p̄pterea p̄seq̄bāt eū iudei. q̄z h̄ faciebat. Iesus autē r̄ndit. Pater me⁹ vsq̄z modo opatur et ego operor. Propterea ergo magis q̄z rebāt eū iudei interficere. q̄z nō solū soluebat sabbatū: sed et patrem suū dicebat deū: equalē se faciens deo. Lūc postmodū sequit̄ euāgelij illū. (Sicut enī p̄r suscitāt mortuos et viuificat). Ly. qd̄ est dīne virtutis (sic et fili⁹) quos vult viuificat). s. p̄ potētā ei equalē. Un̄. j. Regū. ij. Dñs mortificat et viuificat et. Itē Deut. xxxij. Ego occidā et ego viuere faciā. (Neq̄z enī p̄r iudicat quenq̄z). Ly. s. exorsū a filio cū sit eorūna opatio (s̄z oē iudiciū dedit filio) vt p̄z Act. i. Ip̄e ē q̄ cōstitut⁹ est a deo iudex viuorū et mortuorū. (vt oēs honoricēt filiū sicut honoricāt p̄rem) Lho. Sicut enī pater et fili⁹ sūt eq̄les in auctoritate et p̄tate: sic debent esse equales in gloria et honore. (Qui nō honoricat filiū nō honoricat p̄rem q̄ misit illū) Gor. Ratio quare pater vult filiūz honorari.

q: honor filij ē honor p̄ris ⁊ ecō-
uerso. (Amē amē dico vobis q: q̄
verbū meū audit: ⁊ credit ei q̄ me
misit) Lp. fide formata. (h3 vitam
eternā) Lp. f. causaliter. q: h3 grāz
q̄ facit eū dignū vita eternā. (⁊ in
iudiciū nō venit). f. cōdēnationis.
(sed trāsit a morte) Gor. i. de p̄nti
vita q̄ mors est. (in vitā) Lp. quia
oporet soluere debitū nature vt
veniat ad vitam glorie.

¶ Aliud euangeliū pro defū-
ctis scdm̄ Jōhem. vj.

In illo tpe. Di-
xit iesus discipu-
lis suis. Omne
q̄ dat michi p̄r
ad me veniet. ⁊

eū qui venit ad me nō eiiciā fo-
ras. q: descēdi de celo nō vt fa-
ciā volūtātē meā: s3 volūtates
ei⁹ q̄ misit me. Hec ē enī volū-
tas eius q̄ misit me p̄ris: vt oē
q̄ dedit michi nō p̄dā ex eo: s3
resuscitē illud in nouissimo die

Hec ē aut volūtas p̄ris mei
q̄ me misit: vt oīs q̄ videt filiū
⁊ credit ī eū hēat vitā eternā. ⁊
ego resuscitabo eū in nouissi-
mo die.

¶ Postilla.

¶ Omne q̄ dat michi p̄r ad
me vt. ⁊c. Jōh. vj. An̄ initiū illius
euāgelij dixit ihs discipulis. Ego sū
panis vite. q̄ venit ad me nō esuri-
et. ⁊ q̄ credit in me nō sitiet vnquā

Lūc sequit̄ euangeliū illud. (Oē
q̄ dat michi p̄r ad me veniet) per
fidē formatā. Nā fides est funda-
mentū oīum meritorū. (⁊ eū q̄ ve-
nit ad me) Lho. i. ad fidē ⁊ gratiaz
meriti. (non eiiciā foras). i. nunq̄
subtrahā ei grām: nec amicitiam
meam ab ip̄o diuidā dūmodo ip̄e
per peccatū grāz meā nō expellat
(q: descēdi de celo). i. naturam hu-
manā assūpsi (nō vt faciā volūta-
tē meā: s3 volūtātē ei⁹ q̄ misit me)
Lho. Ecce p̄ oīa volūtātē: hūanā
subiecit volūtati dīne. ad̄th. xvj
Nō mea volūtas: s3 tua fiat. (hec
est aut volūtas eius qui misit me
p̄ris: vt omne q̄ dedit michi non
perdā ex eo) Lp. q: ⁊ si talis p̄de-
stinatus aliquando cadit in p̄ctm̄
mortale: finalr tñ resurget. Unde
Ambro. Certus suz q̄ deus nullū
electorū suorū cadere p̄mitteret: si
eum meliorē a casu suo resurrectu-
rū nō sensisset. (sed resuscitē illud
in nouissimo die) Lho. f. de morte
ad gloriofā vitā. (hec est aut vo-
luntas p̄ris mei q̄ me misit: vt oīs
q̄ videt filiū) Lho. f. passibilem ⁊
mortale ⁊ cū hoc miracula facien-
tē. (⁊ credit in eum). i. adheret ei si-
cut vni verō deo p̄ miracula duc-
tus ad fidem. (habeat vitā eternā.
Lp. si pseueret. q̄ est īfallibiliter
verū in p̄destinationis de q̄b⁹ xps b̄
loquit̄. (⁊ ego resuscitabo eū in
nouissimo die) quo ad corpus vt
simul gaudeat in corpe ⁊ aīa.

¶ Postilla euāgelioz dñica-
liū necnō de sc̄is: finit feliciter.

Epistolarū de tpe ⁊ sanctis
liber incipit.

Conica pma in aduentu dñi
ad Romanos. xiiij. caplo.

Matres. Scien
tes quia hora ē
iam nos de som
no surgere. Nūc
aut ppior ē nra
salus q̄z cū credidim⁹. Mor p
cessit: dies aut appropinqua
uit. Abijciam⁹ ergo opa tene
brarū: ⁊ induamur arma lucis
sic vt i die honeste ambulem⁹.
Nō in cōmessatiōibus ⁊ ebr
ietatib⁹: nō in cubilib⁹ ⁊ impu
dicijs. Non in contentione ⁊
emulatione: sed induimini do
minū iesum xpm.

Postilla.

Fratres. Scientes q̄ hora
est iaz nos de somno surgere. Ver
ba proposita originaliter ad Ro.
xiiij. ca. sunt scripta in epla hodie
na lectionaliter recitata. Ante ini
tiū illius eple scribit sc̄us Paul⁹
in eodē caplo dicēs. Nemini q̄c̄z
debeat nisi vt inuicem diligatis.
Qui enī diligit primū: legē imple
uit. Post hec sequit epla hodie
na: Scientes q̄ hora ē ⁊c. Ubi sci
endū q̄ epla hodierna ⁊ euāgeliū
hodiernū cōcordāt. q̄ in euāgelio
intimat nobis aduentus regis cele
stis: sic in epla monet nos ap̄lus

Paulus vt preparem⁹ nos ad adue
tum tāti regis dicēs. (fratres) Ubi
nota q̄ sc̄us Paulus ap̄lus cōiter
in eplis suis p̄mittit: fratres. ⁊ rō
est ista. q̄ in suis eplis nitit hoies
inducere ad amorem fraternitatis.
Etiā p̄ntem eplam scribit Roma
nis. Et Romani sūt qui in ptib⁹
Italie de iudeis ⁊ gētib⁹ cōuersi
sunt ad fidē per doctrinā ip̄i⁹ ap̄li
Unde scribit ip̄is per Lthimothēū
discipulū suū a Lchorintho ciuita
te que est in achaia dicēs. (Scien
tes q̄ hora est) sc̄z in tpe gr̄e (iam
nos de somno surgere) Ly. de ocio
surgere ad opa charitatis. Greg.
Charitas opat magna si est. si aut
operari rēnuīt: charitas non est.
(nūc aut) .i. tpe gr̄e. (ppior ē nra
salus) Ly. q̄ per xpm ianua cele
stis ē aperta: q̄ tpe legis erat clau
sa. ideo subdit (q̄z cū credidimus)
id est plus q̄ ante aduentū xpi. tūc
enī sciebāt se p̄ies antiqui descen
suros ad limbū. Unde p̄iarcha ia
cob dixit Genesis. xxxvij. Descen
dam ad filiū meū iugens in infer
nuz ⁊c. (nō p̄cessit) Ly. .i. obscu
ritas figurarū veteris legis. (dies
aut appropinquauit) .i. claritas
veritatis reuelata est in noua lege
(Abijciam⁹ ergo opa tenebrarū).
Ly. .i. pctā q̄ ad tenebras ducunt.
ad̄th. xxiij. (⁊ induamur arma lu
cis) .i. virtutes q̄ illumināt mentē:
⁊ finaliter ad vitā eternā perducūt
(sic vt in die) Ly. iudiciij extremi.
(honeste ambulem⁹) sc̄z ad gl̄iam
(Nō) .s. abulem⁹ (in cōmessatiōib⁹)

scz vitando pctā gula. (et ebrietatis
bus). i. potatōib⁹ imoderatis (nō
in cubilib⁹). Gor. i. pigritijs dor
mientiu. (et pudicijs). i. luxuriosis
actib⁹ q̄ proueniūt ex supfluitate
cibi et potus et somni. (nō in cōtē
tione) scz quo vnus cōtēdit cōtra
aliū. (et emulatiōe) Gor. quo vn⁹
alteri inuidet de sua p̄speritate (sz
induimini dñs ih̄m xpm) Ep̄. f. imi
tando sc̄ritatem cōuersatiōis sue.
Quia sc̄dm Augu. nō est vei⁹ xpi
anus qui nō imitat vestigia xpi.
¶ Dñica. ij. in aduētū dñi ad
Roma. xv.

Kathres. Quēcū
qz scripta sunt:
ad nram doctri
nam scripta sūt:
vt per patiētiā
et cōsolationē scripturaz sp̄s
habeam⁹. Deus aut̄ patiētie
et solatij det vobis idip̄m sape
in alterutrū sc̄dm iesum xpm:
vt vnanimēs vno ore honori
ficetis deū et p̄rem dñi nr̄i iesu
xpi. Propter qd̄ suscipite inui
cem: sicut et xpus suscepit vos
in honorē dei. Dico enī xpm
iesum ministrū fuisse circūcisi
onis p̄pter veritatē dei ad cō
firmādas p̄missiones patruz
Gentes aut̄ sup̄ misericordia
honorare deū: sicut scriptū est
Propterea cōfitebor tibi i gē

tibus: et nō tuo cātabo. Et ite
rum dicit. Letamini gētes cū
plebe eius. Et itez. Laudate
oēs gentes dñm: et magnifica
te euz oēs ppli. Et rursus isa
ias ait. Er̄ it radix iesse et qui
erurget regere gētes: et eū gen
tes sperabunt. Deus aut̄ spei
repleat vos oī gaudio et pace
in credēdo: vt abūdētis in spe
et virtute spūs sc̄ti.

¶ Postilla.

¶ Fratres. Quēcūqz scripta
sunt ad nram doctrinā scripta sūt
Ad Ro. xv. An̄ initiū illi⁹ eplē scri
bit sc̄tūs paulus in p̄ncipio illius
capli dicens. Debem⁹ aut̄ nos fir
miores imbecillitates infirmoz su
stinere et non nobis placere. Post
hoc sequit̄ eplā hodierna. Quēcū
qz scripta sūt et. Cōcordāt eplā et
euangeliū. qz in euāgelio hodiern⁹
no agit̄ de aduētū xpi ad iudiciū
vbi qdaz ad terrorē malozū: qdaz
ad cōsolationē bonoz t̄gūt. Sic
etiā apls i eplā hodierna adducit
sacrā scripturaz q̄ boiem ad p̄pa
randū se ad istū aduētū dirigit et in
format dicēs. (Quēcunqz scripta
sunt). Gor. de dño nro ih̄u xpo in
dñis libris: et etiā de sc̄tis veteris
testamēti: sicut de iacob et de thos
bia. et etiā de sc̄tis noui testamēti.
scz de apls: et martirib⁹: et alijs
sc̄tis. (ad nram doctrinā scripta
sunt). qz oīs scriptura diuinū int̄

spirata vtilis est ad docendū. i. ad
Lhi. iij. (vt per patias). s. in aduer
sis. (et cōsolationē scripturaz. i.
cōsolationē quam dant scripture
Cōsolant enī nos scripture in co
latu vite pñtis. (spem habeamus)
scz de bñtudine eterna que ex scri
pturis pmittit. (Deus aut patie)
idest de⁹ qui est dator patie in ad
uersis. (et solacij). i. cōsolatiōis p⁹
tribulationē. qz ipe cōsolat nos i
oi tribulatiōe nra. Lox. j. (det vo
bis idipm sape). i. sentire. (in alter
trum). i. cōformiter. (scōm iesum
xpm). i. scōm doctrinā iesu xpi (vt
vnanimes). i. eadē voluntate (vno
ore). i. eadē vocis cōfessione. (ho
nificetis deū et pñem dñi nři ihu
xpi). Lp. q̄tum ad vnitatē operis
qz fides sine operibus mortua est
Iac. ij. (ppter qđ suscipite iuicē).
scz infirmos ad cōsolandū (sicut et
ipe). s. xps (suscepit vos) infirmos
(in honore dei). i. vt in nob hono
rificet deus. (Dico enī iesum xpm
ministrū). i. p̄dicatōrē. (fuisse cir
cūcisionis) p̄dicando iudeis circū
cisis. ideo ipe xps dixit ad Ath. xvi
Nō sū missus nisi ad oues q̄ perie
runt domus isrl. (ppter veritatez
dei). Cūc. i. vt de⁹ veraz habeat.
(ad cōfirmādas pmissiōes patrū)
factas ipis. qz iudeorū assumptio
ad fidē et ad salutē fuit ex debito p
promissionē pñb⁹ eorū factā. Lu
ce. j. Sicut locut⁹ est ad pñes nros
abrahā et semeini ei⁹ in sclā. (gētes
at). i. pagani. s. dñt (honozare deū
sup miais exhibita sine pcedēte

promissiōe. qz gentiū assumptio ad
fidē et salutē fuit ex sola mia sine p
missione. qz lex nō fuit data pñb⁹
eorū neqz pphete sicut iudeis. (si
cut scriptū est) in ps. xvij. vbi xps
loquit⁹ ad patrē. (Propterea cōfite
bor tibi in gētibz dñe). i. faciaz
tibi gētes cōfiteri voce laudando.
(et nomini tuo cantabo) Gor. i. fa
ciam tibi cantare canticū laudis.
ps. xcvi. Cātate dño canticū nouū
(Et iterum dicit). s. scriptura Isae
xxxv. (Letamini gentes). i. pagani
cōuerſi ad fidē. (cū plebe eius). i.
cum iudeis. factū est vnū ouile de
iudeis et gētibz. Cū Job. x. Et fi
et vnum ouile et vnus pastor. (Et
iterū) dicit dauid in ps. xcvi. (Lau
date dñm oēs gētes). i. pagani cō
uerſi ad fidem. (et magnificate eum
omnes populi). Cūc. i. omnes tri
bus filioz israhel. (Et rursus isaias
ait) x. capi. (Erit radix iesse). s. q̄ et
isai pater dauid. j. Regū. xvi. de
qua stirpe natus est xps scōm car
nem. (et qui exurget regere gētes)
scz in fide et bonis opib⁹ et gentes
cōuerſi ad fidem. (in eū gentes spe
rabunt) Genesis. xlii. Ipe erit ex
pectatio gentiū. quia habet spem
per ipm consequi vitam eternam
(Deus aut spei). in quo sperandū
est. (repleat vos omni gaudio) scz
spirituali. (et pace in credendo) vt
abundetis in spe) Lyra. per cumu
lum meritoz. (et virtute spūſſacti)
cuius sūt principaliter oia opera
meritoria. qz sine virtute spūſſacti
nulle virtutes vel opa placēt deo.

Dominica. iij. in aduētū ad
Loz. iij. capi.

Fratres. sic nos
existimet homo
vt ministros xpi
et dispensatores
ministeriorū dei

Hic iam querit inter dispēsa
tores vt fidelis quis inueniat
Adhūc autē pro minimo ē vt
a vobis iudicer aut ab huma
no die: sed neq; meipm iudico
Nihil enī mihi conscius sum:
sed non in hoc iustificat⁹ sum.
Qui autē iudicat me dñs est.
Itaq; nolite ante tēpus iudi
care quoadusq; veniat dñs:
qui et illuminabit abscondita
tenebrarū: et manifestabit cō
silia cordium: et tunc laus erit
vnicuiq; a deo.

Postilla.

Fratres. Sic nos existimet
homo vt ministros xpi. i. Loz. iij.
Ante initū illius eplē scribit scūs
paul⁹. d. Templū dei scām est qđ
estis vos. Si quis inter vos vide
tur sapiēs in hoc seculo: stult⁹ fi
at vt sit sapiēs. Sapia enī hui⁹ mū
di stulticia ē apud deū. Lūc post
hoc seqt epla hodi. (Sic nos ex
istimet hō). Sciendū q; epla et euā
gelīū cōcordāt. q; in euāgelio agi
tur de spūali aduētū xpi. In signū

huius tunc euāgē. dicit de sancto
Iohāne: qui interpretat in quo
est grā. Sic etiā apłus Paulus in
eplā hodi. suadet p̄latis q; debe
ant diligēter equei sibi iniunctū
officiū et ministeriū. ergo dicit.
(Sic nos existimet hō et) Et hanc
eplā scribit Loz. Et corinthij no
minant a quadā ciuitate q̄ dicit⁹
corinth⁹. et metropolis in achaie
p̄ribus. Achaia vero est quoddā
territoriū in terra grecie. et illos ar
guit d̄ iudicio temerario. q; nimis
temerarie iudicabāt aplm cū suis
ergo dicit (Sic nos existimet hō vt
ministros xpi). Cūc. q. d. Taliter
vivim⁹ et cōuersamur q; quilibet
hō possit vere existimare de nobis
q; sumus fideles ministri xpi. Cū
Bonauentura doctor sacre theolo
gie sup. iij. li. sen. di. xvj. De quo
libet p̄sumedū est bonū nisi pro
betur contrariū. (et dispēsatōres).
Cor. i. distributores (ministeriorū
dei). i. sacramētorū diuinorū (hic
iam querit) a nobis. (inter dispen
satores vt fidelis quis inueniatur)
prouer. xv. Multi hoies vocant⁹
misericordes. virū autē fidelē quis
inueniet. Tho. fidelis minister est
qui in oib; intendit honorē dei
et vtilitatē ppli. Sed ipi corinthij
iudicabāt plures esse ifideles. nec
aliqūē putātes esse fidelem. (mibi
autē pro minimo est) Cor. i. parū
puto. (vt a vobis iudicer). Tho. f.
esse fidelis vel ifidelis. (aut ab hu
mano die). i. ab hoīe dūz est in suo
die. i. in p̄nti tpe. (sed neq; meipm

iudico) Vincē. fidelē vel infidelem ministrū xpī cum nō possum scire certitudinali sentētia: sed ex oiecturis existimo me bene esse fidelē dispensatorē. Unde dicit Eccle. ix. Ne scit homo an odio vel amore dignus sit (Nichil enim mihi conscius sum). i. in nullo remordet me cōscientia mea (sed nō in hoc iustificatus sum) Gor. i. nō ideo me iustū reputo: q̄ potest eē aliq̄d delictū q̄d nescio. ps. xviii. Delicta q̄s intelligit. (qui aut iudicat me dñs ē) qui solus nouit secreta cordis mei melius q̄ ego ipse (Itaqz nolite ante tps iudicare) iudicij extremi: q̄ modo nō est tps iudicādi (quo ad vsqz veniat dñs) supple ad iudicā dū (qui et illuminabit). i. aperta faciet (abscondita tenebrarū). i. oculis ta peccata (et manifestabit cōsilia cordiū). i. cogitata. q̄ tūc libri cōscientiarū aperietur (et tūc laus erit) id est remuneratio (vnicuiqz a deo) bene agentī vel cogitanti. et.

Dñica. iiii. in aduētū. eplā. Ad philippenses. iiii. caplo.

Gaudete in dño semp: iterū dico gaudete. Ad dñs destina vestra nota sit omnib⁹ hominib⁹: dñs enim prope est. Alī cōpil solliciti sitis: s; in omī oratione et obsecratōe cū gratiarū actione: petitiones vestre inno

tescāt apud deū. Et par dei q̄ eruperat omnē sensū: custodi at corda vestra et intelligētias vestras. In xpo ihu dño nro.

C Postilla.

Gaudete in dño semp. et philip. iiii. Ante initū illius eplē scribit sanct⁹ paulus. d. ffr̄es: nra cōuersatio in celis est. vnde saluatorē expectam⁹ dñm nostrū ihesū xp̄m qui reformabit corpus humilitatis nostre et figuratū corpori claritatis sue. Tunc sequitur eplā hodierna (Gaudete in dño semp) Sciendū q̄ eplā et euāgelīū cōcordant: q̄ in euāgelio docemur qualiter dño viā preparare debemus per verā penitentiā: vt eum digne suscipere possimus iam venturū in carne. Et debet hoc fieri cū gaudio spūali: q̄d gaudiū necessariū est in tpe tribulatiōis. s̄m illō Jacobi. j. Omne gaudiū estimate fratres cū in varijs tēptationes incideritis. Et cum illo gaudio spūali bene stat cōtritio cordis. quia s̄m Aug. penitēs de peccatis dolet: et de dolore gaudet. Sic etiam ap̄lus paulus in eplā hodierna nos in format q̄liter in dño gaudere debem⁹: dicēs. Gaudete in dño. Et p̄ sentē eplā scribit philippēsis. Et philippēses noiant a ciuitate philippis q̄ est in grecia. vnde dicit (f̄res gaudete in dño) nō in hoc seculo Ratio illi⁹ est: q̄ sicut nemo pōt duob⁹ dñis seruire. Mat̄. vi. sic nemo pōt gaudere in hoc seculo

et cum hoc in domino (semper) **Lp.** non
 una hora: sed quotidie (Item dico
 gaudete) non solum exterius: sed etiam
 in corde interi⁹ (ad modestia vestra)
Lp. in quersatione et vita (nota sit
 oibus hominibus). **Uincē.** tam malis
 quam bonis. **Lp.** ut boni meliores fi
 ant vestro exemplo: et alij mali con
 uertantur (dominus enim pro peccatore est) **Gora.**
 ideo debetis gaudere. quia dominus pro peccatore
 est et parat⁹ dare quod necessarium est
 (nichil solliciti sitis) **Uincē.** scilicet de tem
 peralibus: sed lactantes curate vestram in
 domino et ipse vos enutriet. **Antiphona.** Na
 tbei. vi. Nolite solliciti esse dicen
 tes. quod manducabimus aut quid bi
 bemus. etc. (sed in omni oratione et
 obsecratione) **Uincē.** de quibus
 cumque rebus (cum gratiarum actione)
 quia qui vult alia impetrare: gra
 tias debet esse de preteritis. **Unde**
Crisostomo super Mattheum. Gratiarum
 actio est inuitatio ad plus dandum.
 (petitiones vestre innotescant apud
 deum) id est ita seruantes sint ut ad deum
 perueniant (et pater dei) id est deus:
 qui est pater et quies mentis (qui ex
 operatur) id est excedit (omnem sensum)
Uincē. id est omnem intellectum tam
 angelicum quam humanum (custodiat cor
 da vestra) id est voluntates vestras
 in bono (et intelligencias vestras in
 christo ihesu domino nostro) **Gora.** ut nihil ex
 tra ipsum appetatis vel intelligatis.

In nocte natiuitatis domini.
Ad primam missam Epistola.
Ad titum. ij. capitulo.

Apparuit enim gratia saluato
 ris nostri oibus
 hominibus erudies
 nos: ut abnegas
 tes impietatem et secularia desi
 deria. **Sobrie et iuste et pie vi**
 uamus in hoc seculo: expectan
 tes beatam spem et aduentum glo
 rie magni dei et saluatoris nos
 tri ihesu christi. **Qui dedit semet**
 ipsum pro nobis: ut nos redime
 ret ab omni iniquitate. et munda
 ret sibi populum acceptabilem:
 sectatorem bonorum operum. **Hec lo**
 quere et exhortare **In christo ihesu**
 domino nostro. **Postilla.**
Apparuit enim gratia saluato
 ris nostri. etc. **Hodie** ab ecclesia dei cele
 bratur natiuitas domini. sicut christus dominus
 noster natus est de virgine maria ve
 rus deus et verus homo: in quo mag
 nam misericordiam hominibus ostendit. quia non ex
 operibus iusticie que fecimus nos: sed
 secundum magnam misericordiam suam saluos nos fe
 cit. **Ergo** apostolus paulus in officio pre
 me misse que in media nocte celebra
 tur: insinuat dei misericordiam nobis exhibi
 tam. **Ad Apparuit gratia dei.** etc. **Antiphona** ini
 tiu illi⁹ epistola scribit sanctus paulus
 exhortando typicum discipulum suum di.
 Loquere que decet sanam doctrinam
 senes ut sobrii sint. pudici. pruden
 tes. sani in fide. in dilectione et pas
 ticia. et in oibus teipsum prebe ex

plū bonoz opez. Tunc seq̃tur p̃
sens epla (Apparuit em̃ gr̃a dei et
saluatoris nr̃i) Lp. in carne p̃ nob̃
assumpta (omib̃ hōib̃us) Gor. i.
ad vilitatē oīm hominū (erudiēs
nos) verbo ⁊ exemplo (vt abnegā
tes impietatem) Lp. i. ydolatriā. si
cut ⁊ per oppositū pietas oī cult⁹
diuinus (⁊ secularia desideria) Lp.
q̃ tendūt ad diuitias ⁊ honores et
delicias corporis (sobrie) Lp. i. nob̃
bis (⁊ iuste) ad proximū (⁊ pie) ad
deū (vivamus in hoc seculo). i. in
mūdo fragili ⁊ trāsitorio (expectā
tes beatā spem). i. b̃ritudinē spera
tā: vt per hoc libētius ⁊ facili⁹ fa
ciamus bona opa (⁊ aduentū glo
rie). i. manifestationē glorioſam.
(magni dei ⁊ saluatoris nr̃i ihesu
xp̃i) Gor. i. aduentū xp̃i ad iudiciū
qui est magnus de⁹ ⁊ saluator nr̃s.
Nā in primo aduentu venit vt pu
er paruulus. in secūdo aduentu ve
nit vt deus magnus cū potestate
⁊ maiestate (q̃) supple xp̃us (dedit)
gratis ⁊ sine meritis (semetip̃m) in
preciū ⁊ nullā aliā creaturā (p̃ nob̃
bis) adhuc inimicis (vt nos redi
meret) per preciū sanguinis (ab oī
iniquitate) tam actuali q̃ originali.
(⁊ mūdaret sibi poplū) per sacra
mentū baptismi (acceptabiles). i.
gratū per charitatē (sectatorē bo
noz opez) Lp. ita q̃ gr̃a que dat̃
in baptismo nō datur imacuū: s̃
ad bene operandū (hec loq̃re) Lp.
ignorātes docendo. (⁊ exhortare)
tam sciētes ad melius inducendo.
(In xp̃o ihesu dño nostro)

In secūda missa natiuita
tis xp̃i. epla. Ad tytū. iij.

Apparuit benig
nitas ⁊ humani
tas saluatoris
nostri dei. Non
ex operib⁹ iusti

cie q̃ fecimus nos: sed sc̃dm su
am misericordiā saluos nos fe
cit. per lauacrū regenerationis
⁊ renouatiōis spūſſancti:
quē effudit in nos abūde per
ih̃m xp̃m saluatōrē nostrū. vt
iustificati gratia ipsi⁹ heredes
ſumus sc̃dm spem vite eterne.
In xp̃o ihesu dño nostro.

Postilla.

Apparuit benignitas ⁊ hu
manitas. ⁊c. Ad tytū. iij. Ante ini
tiū illi⁹ leple scribit sanct⁹ paulus
tyto discipulo suo dicēs. Loques
re ⁊ exhortare illos p̃ncipib⁹ ⁊ po
testatib⁹ subditos esse ad oē opus
bonū patos esse. ⁊ post pauca se
q̃tur epla hodi. (Apparuit benig
nitas ⁊ hūanitas saluatoris nr̃i
dei) quia magnā misericordiā nob̃
de⁹ exhibuit in hoc q̃ pro nob̃is
humanitatē assumpsit (nō ex ope
rib⁹ iusticie que fecim⁹ nos) Gor.
q̃ nulla bona facim⁹: immo po
ti⁹ cū inimici essem⁹: recōciliati ſu
mus deo (sed fm̃ suā mīam saluos
nos fecit) Lp. salus. n. eterna exces
dit totaliter facultatē hūane natu
re ppter qd̃ nō pōt attingere eā q̃s

nisi ex largitate diuine misericordie. (per lauachrū regenerationis) id est baptisimi p̄ quē fit regnatio a culpa. Generatio em̄ inq̄nat. ps. l. Ecce em̄ in iniquitatib⁹ conceptus suz. ꝛc. sed regnatio lauat. Iohis iij. Nisi q̄s regnat⁹ fuerit ex aqua ⁊ spūs sancto nō pōt intrare in regnū dei (⁊ renouationis spūs sancti) q̄ spūs sanct⁹ in baptismo datus terminat vitam veterē que est sub pctō: ⁊ inchoat nouā que est sub grā (quē effudit in nos abūde) Lp̄ ra. a delectatione omniū pctōz et copiā virtutū (per ihm̄ xpm̄ saluatōrē nostrū) Lp̄. ex cuius passione habet efficaciam sacramentū baptisimi (vt iustificati grā ipsi⁹ heredes simus) Lp̄. q̄ grā facit nos filios dei adoptiuos ⁊ heredes regni (se cundū spem) in presenti (vite eterne). scilicet in futuro.

In die natiuitatis dñi: ad sūmam missam Epistola.

Ad Hebr̄eos. p̄mo capitulo.

Multiplarie multisq; modis oliz deus loquēs patribus in p̄phetis. nouissime di-

ebus istis locut⁹ est nobis in filio: quē cōstituit herede vniuersorū: per quē fecit ⁊ secūda. Qui cū sit splendor glorie ⁊ figura substantie ei⁹: portatq; oīa verbo virtutis sue: purgationem

pctōz faciēs: sedet ad dexterā maiestatis in excelsis. Tanto melior angelis effect⁹: quanto differenti⁹ p̄ illis nomē hēre ditauit. Cui em̄ dirit aliq̄ndo angeloz: fili⁹ meus es tu: ego hodie genui te. Et rursum. ego ero illi in patrē: ⁊ ipse erit michi in filiū. Et cū itēz introducit p̄mogenitū in orbē terre dicit. Et adorēt eū oēs āgeli dei. Ad angelos quidē dicit. Qui facit angelos suos spūs: ⁊ ministros suos flāmā ignis. Ad filiū autē Thronus tuus deus in seculū seclī: virga equitatis virga regni tui. Dilexisti iusticiā ⁊ odisti iniquitatē: p̄pterea vñrit te deus de⁹ tuus oleo exultatiōis p̄ participib⁹ tuis. Et tu in p̄ncipio dñe terrā fūdasti: ⁊ opera manūū tuarū sūt celi. Ipsi peribūt tu autē. p̄manebis: ⁊ oēs vt vestimentū veterascēt. Et velut amictū mutabis eos ⁊ mutabūtur. Tu autē idem ipse es: ⁊ anni tui nō deficient.

I Postilla.

Multiplarie multisq; modis. ꝛc. Ad hebr̄eos. j. hanc eplāz scribit sanct⁹ paulus ad hebr̄eos. Et hebr̄ei sunt q̄ sunt conuersi ad fidē xpi de iudaismo. Et in alia epi

stola pōit dignitatē noui testamē
ti respectu veteris testamēti: quā
vtrūq; testamētū sit a deo datū.
vet^r tamē tradidit per angelū qui
loq̄batur moyſi in persona dei. vt
habet Actū. viij. c. ⁊ Ioh̄. ix. Nos
ſcimus q; moyſi locut⁹ est deus.
Nouū autē testamētū tradidit de
us per ſeipm: q; per filiū suū in
carnatū qui est vnus deus cū p̄e.
Itē q; vetus testamētū traditum
est obscure sub velaminib⁹ ⁊ figu
ris: nouū autē testamētū traditū
est lucide ⁊ aperte. Et in signū hu
ius dicit apls (fr̄es Multiplarie)
id est multis locutionib⁹. ſ. abra
he ysaac ⁊ iacob ⁊ ceteris. ⁊ eis de
ſepe (multisq; modis) q; modo per
ſomnia. vt Danieli: modo aperta
voce vt moyſi. modo in interiori
inſpiratiōe: vt dauid (olim deus lo
quēs patribus in pphetis) Ly. i.
per pphetas quib⁹ angeli reuela
bāt occulta diuina: ⁊ ipſi vlterius
poplo nūciabāt (Nouissime die
bus istis) Ly. tpe gr̄e ⁊ vitatis re
uelate) locut⁹ est nob in filio). i. p
filiū incarnatū qui maior est. pro
phetis (quē) filiū ſcōz humanā na
turā deⁱ pater (cōſtituit herede). i.
dñm perpetuū (vniuerſoz) super
oēm creaturā (per quē) Gor. ſup
ple xpm ſcōm diuinā naturā ſm
quā coeternus est patri (fecit) non
ſolū inuiſibilia: ſed (⁊ ſecula) cōtra
manicheos. Ioh̄. j. Omnia per ipm
facta ſunt (q̄ cū ſit ſplēdor glorie)
q; fili⁹ pcedit a patre vt ſplēdor a
ſole (⁊ figura ſubſtātie ei⁹). i. ei⁹

dē ſubſtātie cū p̄e (portās). i. ſus
ſtentās ⁊ cōſeruās in eſſe (oīa). i. ce
leſtia ⁊ terreſtria (verbo virtutis
ſue). i. ſolo imperio prātis ⁊ boni
tatis ſue (purgatiōe peccatoz fa
ciēs) Gor. tā originaliū q; actuali
um. ⁊ ipſe xps (ſedet). i. quieſcit ⁊
regnat poſt multū laborē ⁊ humi
liatiōe ſublimat⁹ (ad dexterā). i.
equalitatē paterne (maieſtatis in
excelsis). i. in potiorib⁹ bonis pa
tris (tāto melior). i. pportionabi
lior (angelis effect⁹: q̄to differēti⁹
p̄e illis nomē hereditauit) Ly. q;
ipſe d̄i verus deus ⁊ dñs cōſubſtā
tialis patri. ipſi autē angeli dicunt
ſerui (cui em̄ dixit aliq̄ndo āgeloz)
Gor. nō ſolū minor ſz etiā maior
(fili⁹ meus es tu). i. michi ppius
⁊ cōſubſtāntialis (ego hodie genui
te). i. eternaliter. q; eius generatio
nō trāſit in pteritū (⁊ rurfuz) ſup
ple dicit deus pater (ego ero illi in
patre) Gor. eū ptegēdo (⁊ tpe erit
michi in filiū) michi per oīa obe
diēdo (⁊ cū itez) Gor. ſ. deus p̄i) in
troducitur p̄mogenitū filiū suū (in
orbē terre). i. cū eū qui prius erat
in mūdo inuiſibilis mūdo appare
re viſibile fecit (dicit) ſcriptura de
xpo (⁊ adorēt eū). ſ. hoīem xpm ſz
humanitatē paſſū ⁊ mortuū (oēs
angeli dei). ſ. iuſſioni ei⁹ obteperā
do (Ad angelos quidē dicit. qui ſa
cit ſpūs) Gor. celeſtes (angelos ſu
os). i. nūcios ſuos cū leuita nūciāt
(⁊ miniſtros ſuos) facit (flammā
ignis) cū eos ad exercitiū vindicte
mittit. Sicut fuerūt duo āgeli miſſi

in sodomā. Gene. xix. (ad filiū autē) dicit deus pater (thronus tuus) id est regnū tuū (deus) O deus filij. (in seculū seculi) id est permanet in eternū (virga eq̄tatis) id est regula directa (virga regni tui) id est disciplina qua bonos regis ⁊ malos percutis (dilexisti iusticiā) Gorrā id est omne bonū ⁊ odisti iniquitatē. i. omne malū (propterea). i. quia hoc facis (vixit te) scōm hominē vt regem ⁊ pōtificem (deus deus tuus) id est ipse deus pater. oleo exultationis) Gorrā. i. gratie conscientia ⁊ hilaritatis ppter peccati immunitatē) pre participibus tuis). i. pre omnibus scientijs q̄ de plenitudine tua participāt (Et tu dñe) scilicet fili dei (in principio) rerū creandaz (terrā fundasti). i. creasti (opera manūū tuaz sunt celi) Gorrā. ⁊ dicūtur celi specialiter opera manūū eius: quia in ip̄is maxime relucet eius potētia ⁊ bonitas. Potentia in magnitudine. bonitas i utilitate (ipsi) celi (peribūt) q̄tum ad formā non q̄tum ad substantiā (tu autē permanebis) scilicet immutabilis (⁊ om̄es) celi aerei (vt vestimentū veterāscēt) Gor. i. ad interitū accedent (⁊ velut amictus mutabis eos ⁊ mutabūtur) in nouā figuram. Unde dicit Apocali. xxi. Cūdi celos nouos ⁊ terram nouā. (tu autē) scilicet deus filij (idem ipse es) omnino immutabilis. (Et anni tui non deficient). i. eternitas tua non habet finem.

¶ Om̄ia infra octauas nati-

uitatis domini. Epistola.

Ad galathas. iij. caplo.

Matres. Quāto tpe heres paruulus est: nichil differt a seruo: cum sit dñs omniū. ⁊ sub tutoribus est ⁊ actoribus: vsq; ad p̄finitū tēpus a patre. Ita et nos cū essem⁹ paruuli: sub elementis mūdi eramus seruientes. Et vbi venit plenitudo t̄pis: misit de⁹ filiū suū natū ex muliere. factū sub lege: vt eos qui sub lege erant redimeret: vt adoptionē filioꝝ dei reciperem⁹. Quoniā autē estis filij dei: misit deus spiritum filij sui in corda vestra clamātem: abba pater. Itaq; iā non est seruus: sed fili⁹. Quod si filius: ⁊ heres per deum.

¶ Postilla.

¶ Quāto tpe heres paruulus ⁊c. Ad gala. iij. Ante initium illius eplē scribit sanctus paulus dicēs. Om̄es em̄ vos vnū corpus estis i xpo ihu. Si at vos xpi: ergo semē abrahe s̄m promissionē heredes. Tūc statim seq̄tur eplā hodierna Quāto tpe heres paruulus est. ⁊c. Vāc autē eplā scribit sanct⁹ paulus ad Galathas. ⁊ galathe sunt greci. Et galathia est nomē regio

nis greci. ex quo illo sacro tpe nat
 iuitatis xpi sancta mater ecclesia re
 colit qualiter ille sine estimatione
 magnus: pro nob paruulus factus
 sit. Luc epistola et euangelium cōcor
 dat. qz euangeliz dicit quomō pu
 er ihs. crescebat et confortabatur
 plenus sapiētia et gratia. Sic apls
 paulus in epla hodierna exprimit
 effectū et utilitatē dñice natiuitatis
 xpi scdm carnē. quia de seruitute
 trāsinimus in filioz adoptionē. si
 cut patet in pñti epla. Unde dicit
 (fratres. Quāto tpe) Cūcē. i. per
 q̄tum tpus (heres). i. filius cui de
 iure debet hereditas (paruulus ē)
 scz infra annos discretōis (nichil
 differt a seruo) Gor. qz ad modū
 serui cogit: nec habet aliq̄ pote
 statē rez suaz (cū sit dñs omniū)
 scz bonoz paternoz. (s3 sub tuto
 ribus et actoribus est) Gor. tutores
 dicūtur q̄ eū tuētur cōtra aduersa
 rios. actores q̄ agūt causas eius.
 (vsqz ad prefinitū tps a patre) Ly
 ra. i. vsqz ad etatē adultā (ita et nos
 cū essemus paruuli) Cūcē. intelle
 ctu et sapiētia. (sub elemētis mūdi
 huius eramus seruiētes) Gor. i. sub
 iecti seruituti legis. Sciendū qz le
 gales obseruatiōes fuerūt. figure di
 sponētes ad xpm. ideo in ei⁹ aduen
 tu sūt dimisse. ergo subdit (At vbi
 venit plenitudo tps). i. tpus grē.
 (misit deus filiū suū) nō angelum.
 (natū ex muliere) Ly. q̄tum ad cor
 pus sumptū de a Maria virgine (sa
 ctū sub lege) qz voluit legalia ser
 uare (vt eos q̄ sub lege erāt) Ly. s.

legalibus obseruatijs obligati (re
 dimeret) per passiōē suā (vt ad
 optionē filioz reciperem⁹). s. per
 xpm q̄ est naturalis filius dei (qm̄
 aut estis filij dei misit deus spūm
 filij sui) Ly. i. spūm sanctū qui di
 cit spūs filij: sicut et pūs. ex eo qz
 pcedit ab vtroqz (in comā via) p
 infusionē grē (clamantē abba pī)
 .i. pater nr (itaqz iā nō est seru⁹ s3
 filius) Ly. q̄cumqz fideliter cōfite
 tur deū patrē (qz si fili⁹) Cūcē. in
 pñti per grām (et heres). s. erit i su
 turo (per deū) qui ipsum adopta
 uit in heredem celestis patrie.

In festo circūcisionis dñi.
 Epistola. Ad galathas. iij.

Natus qz veniret
 fides sub lege cu
 stodiebamur: cō
 clusi in eā fidem
 q̄ reuelāda erat.
 Itaqz lex pedagogus noster
 fuit in xpo: vt ex fide iustificē
 mur. At vbi venit fides: iam
 nō sub pedagogo sum⁹. Oēs
 em filij dei estis per fidem que
 est in xpo ihesu. Quicūqz em
 in xpo baptizati estis: xpm in
 duistis. Non est iudeus neqz
 grecus: nō est seruus neqz li
 ber: nō est masculus neqz femi
 na. Omnes em vos vnū estis
 in xpo ihu. Si autem vos xpi
 i iij

ergo abrahe semen estis scdm
promissionem heredes. Dico
autē. Quāto tēpore heres par
uulus est nichil differt a seruo
cū sit dñs omniū. Sed sub tu
toribus est actorib⁹ vsq; ad
presinitū tempus a patre.

¶ Postilla.

¶ Priusq; veniret fides sub
lege custodiebamur. Galath. iij.
Ante initiū illi⁹ eplē scribit sanct⁹
paulus in eodē ca. dicēs. Credidit
abrahā deo ⁊ reputatū est ei ad iu
sticiā. Lunc seq̃tur eplā hodierna
priusq; vēiret fides. Quia hodie
agit de circūcisione dñi: ⁊ in vete
ri testamēto hoc fecit circūcisio:
qđ hodie facit baptismus: p̃terq;
q̃ ianuā celi nō aperuit: sed circū
cisi venerūt ad limbū sanctorū pa
trū: ⁊ ibi expectabāt aduentū xp̃i
Baptizati autē iam absq; vllō me
dio euolāt ad celū: qđ in hoc figu
ratū fuit. q̃ xp̃o baptizato celum
apertū est sup̃ ip̃m. Unde euāgel
⁹ eplā cōcordāt. q̃ euāgelii dicit
de circūcisione. siml̃ ⁊ in eplā habe
tur de circūcisione ⁊ baptismo qui
dat loco circūcisionis. Cū di. apls
paulus (f̃res priusq; vēiret fides)
Ly. s. reuelata ⁊ explicata in euan
gelio (sub lege custodiebamur)
Gor. i. sub lege onere (cōclusi). i.
timore legis ligati ⁊ cōpressi ne de
fluerem⁹ ad vitia (in eā fidē que re
uelāda erat) ip̃e gr̃e. Sciendū est q̃
eadē fides est in nouo ⁊ veteri te

stamēto. s; i veteri erat implicita ⁊
figuris velata: in nouo vō explici
ta ⁊ reuelata (itaq; lex pedagogus
n̄ fuit in xp̃o ihu) Ly. i. ad xp̃m di
sponēs: sicut pedagogus dispōit
puer⁹ ad virtutē ip̃e futuro haben
dā. paruulorū est habere pedago
gos quousq; crescūt in viros p̃fe
ctos q̃ eos ad recta dirigūt timore
penarū (vt ex fide) Ly. reuelata (ius
ustificemur) iusticia infusa (At vbi
venit fides). i. postq; reuelata est
fides xp̃i q̃ erat occulta antiq̃s pa
trib⁹ (iā nō sub pedagogo sum⁹)
Gor. i. sub coactione ⁊ seruitute le
gis: s; sub euāgelica libertate. Ly
ra. sicut puer adueniēte etate adul
ta iā nō est ampli⁹ sub pedagogi
disciplina. Et eadē rōne adueniēte
euāge. cessant legalia (Oēs em̃ filij
dei estis) Gor. nō serui (per fide⁹ q̃
est in xp̃o ihu) fides em̃ facit filiū
dei. Joh. f. Dedit eis p̃tatem filios
dei fieri his q̃ credūt in noīe eius.
(Quicūq; em̃ in xp̃o baptizati es
stis). i. in fide ihu xp̃i (xp̃m induis
stis). i. xp̃o cōformes facti estis p
vite cōformitatē ⁊ sacramēti susce
ptionē. Pulchra em̃ vestis est in
dū xp̃m: ip̃e em̃ est sol iusticie. vñ
in signū innocentie datur vestis cā
dida puero baptizato (nō est iude
us). s. sub lege moysi (neq; grec⁹)
sub lege naturali (nō est su⁹ neq;
liber). s. melior suo (nō est mascul
us neq; feia). s. dignior alteri altero i
fide xp̃i (oēs ei vos estis vnū) Gor
nō differētes i aliquo (in xp̃o ihu)
idest in fide xp̃i (si autē vos christi)

scz per fidem. (ergo semen abrahe
estis) per mutationē iusticie. (sm
pmissionē heredes) q̄tū ad futurā
beatitudinē. (in xpo ihu dño nro)

In ephā dñi Isaiē. ltr.

Surge illuminare
hierlm qz venit
lumen tuū: et glo
ria dñi super te
orta ē. Quia ec
ce tenebre operient terrā et ca
ligo pplos: super te aut oriet
dñs: et gloria eius in te videbi
tur. Et ambulabūt gentes in
lumine tuo: et reges in splēdo
re ortus tui. Leua in circuitu
oculos tuos et vide. oēs isti cō
gregati sunt: venerūt tibi. Fi
lij tui de longe venient: et filie
tue de latere surgent. Tunc vi
debis et afflues: et mirabitur
et dilatabitur cor tuuz: quādo
cōuersa fuerit ad te multitudo
maris: fortitudo gentiū vene
rit tibi inundatio camelorū
operiet te. dromedarij madiā
et effa. Oēs de saba veniēt au
rum et thus deferentes: et lau
dem dño annūciantes.

Postilla.

Surge illuminare hierlꝝ et.
Ante initium illius pphetie scribit
Isa. ppheta dicens. Spūs me⁹ q̄ ē

in te: et verba mea q̄ posui in cor
de tuo nō recedent. de ore tuo et de
ore seminis tui dicit dñs amodo et
vsqz in sepiternū. Lūc statim seq̄
tur pphetia ista. (Surge illumias
re hierlm) festū hodiernū a fideli
bus epiphania nūcupat: pro eo
q̄ stella tribus regibus apparuit.
ip̄os vsqz ad p̄sep̄iū dñi tredecia
die a natiuitate xpi pduxit. Et dñ
ab epi qd̄ est supra. et phanos ap
paritio. Et de hoc agit in epla et
in euāgelio. Nā in euāgelio dicit.
Obtulerūt magi dño aurū thus et
mirrhā et c. Silt in epla dñ. Oēs de
sabba veniēt: aurū et thus deferē
tes: et laudē dño annūciantes. Cū
dicit Isaias pphetādo de natiuita
te xpi. (O hierlm). i. ecclesia. (Sur
ge illuminare: qz venit lumē tuū).
idest xps hō fact⁹ q̄ est lux vera: q̄
illuminat oēm hōiē venientē in
hūc mūdū. Joh. j. qz null⁹ illumi
natur nisi p ip̄m. (et glia dñi). i. fi
lius dei q̄ ē glia p̄ris. (sup te orta
est). Ly. natura hūana assūpta (qz
ecce tenebre) infidelitatis et ignorā
tie hic in p̄nti. (operiēt terrā) idest
hoīes carnales terrena amātes. (et
caligo) p̄ctōrū. (pplos. sup te aut
oriet dñs) quasi sol verus. (et glia
eius in te videbit⁹) Ly. p opatiōez
miraculoz. s. leprosoz mūdationē
cecorū illuminationē: mortuoꝝ re
suscitationē. (Et ambulabūt gen
tes) q̄ prius in tenebris p̄olatricie
fuerūt. (in lumie tuo) Ly. i. i lumi
ne fidei xpiane. (et reges in splēdo
re ort⁹ tui) hoc itelligit de tribus

regibus venientibus orta stella ad
 p̄sep̄iū dñi. (Leua in circuitu). s.
 mundi. (oculos tuos) Ly. ad oēm
 differētiā orbis respectū. hierlm̄
 vbi p̄mo p̄dicatū est. euangelii: ⁊
 inde alibi per xpi discipulos deriva
 tū. (⁊ vide). i. itellige. (oēs isti con
 gregati sūt) fideles in vnitāte fidei
 xpiane. (venerūt tibi filij tui). i. p̄
 nuli in xpo. (de longe veniēt: ⁊ si
 lie tue de latere) Ly. i. de ppe. (sur
 gent) p̄forato in cruce xpi latere ef
 fluxit sanguis redēptiōis: ⁊ a qua
 baptismi de q̄bus facta est ecclia:
 sicut ex costa lateris ade facta est
 eua mater oīum viuētū. (tunc vi
 debis) Ly. multitudinē credētium.
 (⁊ afflues) cōsolatiōib⁹ diuinis. (⁊
 mirabit⁹) ex tam veloci multiplica
 tione. quia a tpe ap̄lorū derivata
 est fides xpiana ad omnes partes
 terre habitabilis. (⁊ dilatabit⁹ cor
 tuū) Ly. p̄re gaudio. (quādo con
 uersa fuerit ad te multitudo ma
 ris) Ly. i. habitantiū in insulis si
 cut patet de sicilia: anglia: ⁊ alijs
 insulis maris. (fortitudo gentiū).
 Ly. i. iperū romanū qđ toti mun
 do dñabāt. (venerit tibi) qđ ipe
 rum est tpe Cōstantini imp̄atoris
 iundatio cameloz operiet te). Cō
 stantiā⁹ enim imp̄ator: ⁊ multi alij
 potētes exēplo imp̄atoris annua
 tim diuitias multas per orbē mise
 runt sup talia aialia ad sustētatiō
 nē ministroz ecclie ⁊ paup̄ez xpi
 ⁊ edificatiōē ecclesiarū. (diome
 darij madian ⁊ effa). Adadiā ⁊ effa
 regiones sunt trans arabiam. ⁊ in

istis terris nascunt talia aialia for
 tia: ⁊ Diomedari⁹ est aial camelo
 min⁹: s; veloci⁹. Cū plinius dicat
 qđ diomedari⁹ est aial velocissimū
 gracile ⁊ neryosū camelo min⁹. s;
 lōga hñs crura ⁊ lōgissimū passū
 tā suauē qđ sine magno labore suo
 ⁊ sine fatigatiōe magna diomedas
 tis. i. insidētis ipi aiali. currit isra
 diē naturalē centum pua miliaria.
 cortices arborū comedit: aut mos
 dicū fenū vel ossa dactilorū. Nec
 ille. (Oēs de sabba veniēt: aurū ⁊
 thus defferētes. ⁊ laudē dño annū
 ciantes) Ly. hoc ipletū est in illis
 tribus regib⁹ qui venerūt ad ado
 randū xpm natū.

¶ Dñica infra octa. epipha
 nie. Roma. xij.

Quia secro vos per
 miam dei: vt ex
 hibeatis corpa
 v̄ra hostiā viuē
 tē sc̄tāz dō placē
 tez rōnabile obsequi v̄rm. Et
 nolite cōformari huic sc̄lo: sed
 reformamini in nouitate sēsus
 v̄ri: vt p̄betis qđ sit volūtas dī
 bona ⁊ bñ placēs ⁊ p̄fecta. Di
 co enī p̄ gr̄az qđ data ē mihi oī
 bus qđ sūt iter vos: nō plus sa
 pere qđ oportet s̄ape. s; sapere
 ad sob̄rietatē: ⁊ vnicuiq; sicut
 de⁹ dimisit mēsurā fidei Sicut
 enī in vno corpe multa mēbra

habem⁹: oia aut mēbra nō eū
dē actū habēt: ita multi vnum
corp⁹ sum⁹ in xpō. Singuli at
alter alteri⁹ mēbra: in xpō iesu
dño nro. **¶ Postilla.**

¶ Obsecro vos p miam dei
rc. An̄ initiū illius eplē scribit sās
ctus paul⁹ romanis dicēs. O alti
tudo diuitiarū sapie ⁊ scie dei: q̄ i
cōprehēbilia sūt iudicia ei⁹: ⁊ in
uestigabiles vie eius. Tunc post
hoc sequit^r eplā hodierna. (Obse
cro vos rc). Eplā ⁊ euangeliū i cō
cordāt. q̄ duo sunt boī necessaria
ad salutē. s. humilitas mētis: ⁊ mū
dicia carnis. Ad hūilitatē mentis
incitatur in euāgelio exp̄plo xpi:
cū in fine euāgelij dī. Et erat sub
ditus illis. s. a Marie ⁊ ioseph. Ad
mundiciā carnis incitatur in eplā
hodierna: vbi ap̄lus dicit. (Obse
cro vos per miam dei. s. exhibita⁹
vobis a deo. (vt exhibeatis). s. vo
luntarie. (corpa v̄ra). Lp. nō alie
na: cōtra illos q̄ saluari credunt p
pniam aliorū. (hostiā viuētē sc̄tā⁹
deo placētē). i. q̄ hostia sit viuēs
sc̄tā ⁊ deo placēs. (rōnabile). s. sit
(obsequiū v̄m) Gor. vt sic mor
tificent vitia vt seruet natura. In
oī enī sacrificio in veteri testamē
to precipitur offerri sal. Leuit. ij.
Quicq̄ obtuleris sacrificij sale
cōdies. Et sal significat sapiam si
ue discretionē. (Et nolite cōforma
ri huic sc̄lo). i. malis hoībus. Aīa
enī h̄z se sicut speculū. q̄ sicut spe

culū oñdit sicutudinē illi⁹ rei q̄ sibi
obijcit: sic aīa illis q̄ diligit ofor
mat. Augu. Si terrā diligis terra
es. si deū diligis de⁹ es. si aurū dili
gis aurū es p̄cipatiue. s. m̄ illud
ps. lxxxj. Ego dixi dii estis. (sed re
nouamini in nouitate sc̄sus v̄ri).
Lp. imago enī dei ad quā sum⁹ for
mati deformat^r in nobis p pctm̄,
sed p grām dei reformat^r. (vt pbe
tis) Lp. i. expiri possitis p sp̄m san
ctū habitantē in vobis. (q̄ sit vo
lūtas dei bona) q̄tū adicipiētes.
(⁊ bene placēs) q̄tū ad p̄ficientes
(⁊ p̄fecta) q̄tū ad p̄fectos. (Dico
enī). i. p̄cipio vobis. (p grāz) apo
stolat^r. (q̄ data est mihi: oib⁹ qui
sūt iter vos) cuiuscūq̄ stat^r vl cōs
ditiōis (nō pl⁹ sape) Gor. d̄ d̄inis
mysterijs (q̄ oportz sape) Damas.
Dino nō audēdū ē de deo dicere vl
tra hec q̄ tradita sūt nob̄ a sc̄tis p
phetis ⁊ a sc̄tis ap̄lis ⁊ etiā sc̄tis
doctorib⁹. (sed sapere ad sobrieta
tē). Gor. sine p̄sūptiōe. Eccl̄i. iij.
Altiora te ne q̄sieris rc. sed q̄ p̄ce
pit tibi de⁹ illa cogita sēper. (vni
cuiq̄). s. debere sape. (sicut de⁹ dī
uisit) De⁹ enī dat vnū donū vni: al
terū alteri. ⁊ idē donū dat vni mā
gis excellētē: ⁊ alteri min⁹ (s. mē
surā fidei) q̄ h̄mōi dona donāt h̄z
q̄ h̄o plus vel min⁹ meret^r p fidē.
(Sicut enī in vno corpe). Gor. na
turali. (multa mēbra habem⁹) dī
stincta. (oia aut mēbra nō eundē
actū habēt) hoc pz. q̄ oculi vidēt
man⁹ t̄gūt: pedes ābulāt ⁊c. (ita
multi vnū corp⁹ sum⁹) Gor. i. vna

ecclesia. (in xpo) in capite. (Singu-
li aut alter alteri⁹ mēbra) inuicem
subministrādo hoc qñ hō illō qđ
de⁹ sibi cōtulit alteri libēter iparti-
tur. **Sor.** corp⁹ ē ecclia. caput xps
mēbra fideles. felix mēbrū qđ vi-
uit in hoc corpe sub hoc capite.
Vñica pma post octauas
epiphanie i Roma. xij.

Dilentes dona-
tiones scōz gra-
tiaz q̄ est vobis
differentes: siue
pphetia scōz ra-
tionē fidei: siue ministerium in
ministrādo: siue q̄ docet in do-
ctrina: qui exhortat in exhor-
tando: q̄ tribuit in simplicitate
q̄ preest in sollicitudine: q̄ mise-
ret in hilaritate. **Dilectio** sine
simulatione. odiētes malū: ad-
herētes bono. **Charitate** fra-
ternitatis inuicē diligētes. ho-
nore inuicē pueniētes. solliciti
dñi nō pigri. spiritu feruētes.
dño seruētes. spe gaudētes. in
tribulatiōe patiētes. orationi
instātes. necessitatib⁹ scōz cōi-
cantes. hospitalitatē sectātes.
Bñdicite psequētib⁹ vos. bñ-
dicite ⁊ nolite maledicere. gau-
dete cū gaudētib⁹ flete cū flen-
tib⁹. **Idipm** inuicē sentiētes:
nō alta sapiētes: sed humilib⁹

cōsentiētes. **Postilla.**

Habētes donatiōes scōm
grām ⁊c. **Ant** initiū illius eple scri-
bit sc̄tus paulus. d. Sicut in vno
corpe multa hēmus mēbra. omia
aut mēbra eundē actū non hñt ita
multi vnū corp⁹ sum⁹ in xpo. Sin-
guli at alter alteri⁹ mēbra ⁊c. **Lūc**
sequit statim epla hodi. (Haben-
tes donatiōes) Qualiter autē epla
cū euāgelio hodierno cōueniat: ē
notandū q̄ in euāgelio hodierno
agit de nuptijs in q̄bus xps in cō-
solationē cōiunatiū a quā in vinū
cōuertit. q̄ nuptie facte sūt in cha-
na galilee. ⁊ significāt spūales nu-
ptias quas xps habet cū aīa fidei
li. **Ad** quas spūales nuptias req̄-
runt virtutes quas ap̄ls paul⁹ in
epla hodierna enumerat dicens.
(habētes donatiōes s̄m grām q̄
data ē vob differētes). i. vos q̄ ha-
betis diuersa dona ⁊ diuersa offi-
cia donata vob ex grā diuersimod⁹
de vn⁹ alteri ex charitate fraterna
li subministrare ⁊ ipartire ⁊ cōicare
sicut mēbra corpis. (siue pphiam
s̄m rōnē fidei) **Uñ.** i. domū reuela-
tionis futuroz oculoꝝ s̄m q̄ exi-
git fides. (siue ministeriū in mini-
strādo). s. sacra. (siue qui docet in
doctrina). i. grāz hz docēdi. (Qui
exhortat in exhortando). **Sor.** i.
grāz hz exhortatiōis: sicut mēbra
cōicare proximis. (q̄ tribuit) sup-
ple elemosynas. (in simplicitate).
idest i simplici itētiōe sc̄z sola intē-
tiōe vite eterne. vt nesciat sinistra
tua qđ faciat dextera tua aDat. vj.

(qui preest).i. gřaz prelatiōis h3.
 (in solitudine) q: rōne redditurus
 est. (qui misere) .i. qui habet mi
 sericordiā cōpatiēdo afflictis. (i
 hilaritate). Lp. hoc facit cōtra il
 los qui austeritatē in vultu 7 ver
 bis oñdūt miseris anteq̃ releuent
 eos in aliquo. (Dilectio sine dissim
 ulatione). 3or. vt dilectio pro
 p̃imi sit vera 7 nō falsa nec ficta. j.
 3ob. iij. filioli nō dligam⁹ verbo
 neq; lingua: sed opere 7 veritate.
 (odientes malū). f. in p̃imis. (ad
 herentes. bono: charitate fraterni
 tatis inuicē diligētes) Vinc. nō so
 lū diligatis vos mutuo: sed etiam
 de hoc gaudentes q̃ alij se mutuo
 diligūt. (honore inuicē p̃uenien
 tes) Lp. Quilibet enī deficit in ali
 quo bono qđ ē in altero. 7 sic pōt
 eū cōsiderare vt meliorē se 7 sic bo
 noze p̃uenire. (sollicitudine nō p̃i
 gri) Lp. p̃estādo hūanitatē p̃oxi
 mis in effectu. (spū seruētes) Lp
 vt hoc fiat. ex bono affectu. (dño
 seruētes) Vinc. vt per ea q̃ p̃oxi
 mis impendatis deo seruatiis (spe
 gaudentes) Vinc. vt executione p̃e
 missorū speretis eterna gaudia. (in
 tribulatiōe patiētes. orationi istā
 tes). Vinc. nō solū pro salute ṽra:
 sed etiā pro salute p̃oximorū. (ne
 cessitatib⁹). 3or. i. penurijs. (san
 ctiorū) vobiscū cōmōratiū. (com
 municātes) ṽra bona tpalia. (ho
 spitalitatē sectātes) quo ad pere
 grinos: exēplo abrahe 7 loth q̃ re
 ceperūt angelos in forma hoīz in
 hospitio. Gen. xix. (Bñdicite p̃se

quētib⁹ vos). 3or. i. bona eis op
 tate. (benedicite 7 nolite maledice
 re) quia maledici regnū dei non
 possidebūt. (gaudete cū gaudenti
 bus). f. cōgratulādo eis. (flete cū
 flentibus). f. cōpatiēdo eis. (idip̃z
 inuicēz sentiētes). f. cū alijs fratris
 bus. (nō alta sapiētes) Lp. primū
 cōculcādo. (sed humilib⁹ cōsentiē
 tes) cū eis humiliter cōuersando.

C Dñica. ij. post octauas epi
 phanie Roma. xij.

Dolite esse pru
 dentes apud vos
 metip̃os: nllū ma
 lū pro malo red
 dentes. prouidē
 tes bona non tm̃ corā deo: sed
 etiā coram oībus hoībus. Si
 fieri potest qđ ex vobis est: cū
 oībus hoībus p̃acez habētes
 non vosmetip̃os defendentes
 charissim: sed date locum ire.
 Scriptū est enī. Mihi vindi
 ctam 7 ego retribuā dicit dñs
 Sed si esurierit inimicus tuus
 ciba illum. si sitit: potū da illi.
 Hoc enī faciens carbones ig
 nis cōgeres super caput eius.
 Noli vinci a malo: sed vince
 in bono malum.

C Postilla.

C Nolite esse prudētes apud
 vosmetip̃os 7c. Illa eplā imēdiatē

sequit eplaz pcedētis dñice. Et cō
cordat cū euāgelio. qz in euāgelio
legit de leproso quē xps solo ver
bo curauit dicēs. volo mundare.
Et curatio leprosi significat mysti
ce mundationē aīe a lepra pctōrū.
Sic etiam in epla hodierna apłus
Paul⁹ dissuadet nobis p q̄ aīa ma
culat. ⁊ hortat nos ad virtutes p
q̄s aīa munda⁹ ⁊ decorat⁹ dicens.
(fres; nolite esse prudentes apud
vosmetipsos).i. nō tantā cōfidentia
habeatis in ingenio vřo q̄ magis
pprio sensui velitis credere q̄ ali
eno. qz illud est testamentū sancti
Bernardi. q̄ qlibet hō debet ma
gis credere sensui alieno q̄ pprio
(nulli malū pro malo reddētes).i.
nulli iniuriā pro iniuriā inferētes.
Sor. Multo minus malū pro bo
no. ps. xxxiiij. Retribuebant mihi
mala pro bonis ⁊c. (puidētes bo
na nō tantū corā deo) Sor. i. in se
creto cordis. qz intuet⁹ cor. (sz etiā
corā oībus hoībus).i. in manife
sto: ne primus scandalizet. quia
scādālū vitare debem⁹ q̄rū possu
mus. iuxta illud Mathei. xvij. Ne
homini per quē scandaluz venit.
(Si fieri pōt qd ex vobis ē cū oī
b⁹ hoīb⁹ pacē habētes).i. q̄rū in
vobis ē nō detis occasionē discor
die vel distractiōis pacis. (nō vos
metipsos defendētes).i. nō sitis re
percuciētes aduersarios vřos: sed
facite sicut xpus dicit Luce. vj. Si
q̄s te pcusserit i vnā maxillā pbe
ei ⁊ alterā. (Charissimi: sed date lo
cum ire) Sor. i. dei vindicte. ira di

citur diuinū iudiciū. ergo dicit⁹ di
es ire. (Scriptuz est enī). f. Deus.
xxxij. (Mihi vindictā). f. reseruare
(⁊ ego retribuā). i. vindicabo (dis
cit dñs) Damaf. Quādo enim vos
puniretis eos: iā deo locus nō est
in eis vt eos puniat in die ire. Se
ipm enī vindicare est rapinā omit
tere ⁊ deū cōtēnere. (Sed si esurie
rit inimic⁹ tu⁹ ciba illū. si sitit: po
tum da illi). i. porrige ei necessaria
in extrema necessitate. (Hoc enī fa
ciens). f. cibādo ⁊ potando illum.
carbones ignis). i. ardorē charita
tis. (cōgeres). i. cōgregas. (sup ca
put eius). Prouer. xxv. i. sup men
tem eius: quaten⁹ tua benignitate
incipiat diligere te quē prius odes
rat. Noli vinci per ipatentiaz. (a
malo) supple hoīe. (sed vince i bo
no). f. patietie (malū) supple hoīez
¶ Dñica. iij. post octauas epi
phanie. Roma. xij.

¶ Mini q̄cqz de
beatis nisi vt in
uicem diligatis.
Qui enī diligit
primū legē im
pleuit. Nam nō adulterabis:
nō occides: nō furaberis: non
falsū testimoniū dices: nō con
cupisces rem primi tui. Et si
qd est aliud mandatuz in hoc
verbo instaurat. diliges pri
mū tuū sicut teipm. dilectio p
rimi malum nō operat⁹. ¶ Ple

nitudo ergo legis est dilectio.

Postilla.

Nemini quicquid debeatis: nisi ut inuicem. Ante initium illius epistolae scribit sanctus Paulus dicens. Omnis anima potestatibus sublimioribus subdita sit. Non est enim potestas nisi a deo. Itaque qui resistit potestati dei ordinationi resistit. Tunc sequitur epistola peritus. (Nemini quicquid). Et epistola et euangelium concordant. quia in euangelio legitur quomodo Christus fuit cum discipulis suis in nauicula ad transmigrandum: et orta est tempestas magna in mari. per quam tempestatem designat magna temptatio huius seculi. Sic etiam Paulus apostolus in epistola hac docet nos quomodo debemus transmigra- re et temptationes vincere per virtutes quas enumerat in epistola hodierna. d. (Nemini quicquid debeatis: nisi ut inuicem diligatis. Qui enim diligit primum legem impleuit) Lxx. Omnia enim mandata decalogi ordinantur ad actum diligendi. quia precepta prime tabule ordinantur ad diligendum deum: et precepta secunde tabule ordinantur ad diligendum proximum. et ita in dilectione impletur lex. (Non adulterabis) Gor. hic prohibetur nocumentum proximi in persona sibi coniuncta (non occides) in quo prohibetur nocumentum proximi in propria persona. (non furaberis) in quo prohibetur nocumentum proximi in rebus temporalibus. (non falsum testimonium dices) in quo prohibetur nocumentum proximi in verbo. (non

concupisces uxorem vel rem proximi tui. Et si quod est aliud mandatum in hoc verbo instauratur. i. impletur. (Diliges proximum tuum sicut teipsum) Gor. sic debes diligere sicut teipsum in bono: et non in malo. Lxx. sic quod nihil illicitum propter amorem proximi committas. (dilectio proximi malum non operatur). i. cauet inferre malum proximo. (plenitudo ergo legis est dilectio). Lxx. i. per dilectionem lex impletur.

Dñica. iiii. post octa. epiphanie. Coloseñ. iij.

Aduite vos ergo sicut electi dilecti sancti et dilecti viscera misericordie. benignitatem humilitatem: modestiam: patientiam supportantes inuicem et donantes vobismetipsis. Si quis aduersus aliquem habet querelam: sicut et dominus donauit vobis ita et vos super omnia autem hec charitatem habete: quod est vinculum perfectionis: et pax Christi erulet in cordibus vestris: in qua et vocati estis in vno corpore: et grati estote. verbum Christi habite in vobis abundanter: in omni sapia docentes et comunentes vosmetipsos in psalmis hymnis et canticis spiritualibus: in gratia cantantes in cordibus vestris deo.

Postilla.

Induite vos ergo sicut electi dei sancti &c. Ante initium illius eple scribit sanctus paulus dicens. Nolite metiri inuicem: expoliates vos veterem hominem cum actibus suis: et induentes novum hominem qui renouatur in agnitione dei secundum imaginem eius qui creauit illum. Tunc sequitur post hoc epistola hodierna quam scripsit colosensibus. Et colosenses nominantur a ciuitate colosis. (fratres: induite vos). s. veste spirituali. (sicut electi dei). per fidem. (sancti) per spem. (et dilecti) per charitatem. vel sic. (electi dei) *Ly.* per eternam perfectionem. (sancti) per sacramentorum perceptionem. (et dilecti) per augumentum gratie. (viscera misericordie). *Ly.* quantum ad pietatis affectum (benignitatem) quantum ad eius effectum. (humilitatem) que est virtutum custodia et fundamentum. (modestia) bene utendo prosperis. (patientia) bene habendo se in aduersis. (supportantes inuicem) in infirmitatibus et defectibus et donantes vosmetipsis) *Ly.* offensas remittendo: quod est necessitatis. (Si quis aduersus aliquem habet querelam). i. querelam materiam. (sicut et dominus donauit vobis). i. ita pure et integre. (ita et vos) inuicem remittite peccata. (Super omnia autem hec charitatem habete) que est maior ceteris virtutibus (quod est vinculum perfectionis). *Cor.* quia omnia que ad perfectionem pertinent simul ligat. (Et pax christi) *Ly.* data et commendata a christo. (exultet). i. sit causa exultationis. (in cordibus vestris: in qua et vocati estis in vno corpore). s. ecclesie sub capite christo *Cor.* Omnes enim unum corpus sumus in christo. (et grati estote). s. deo dato ri de tanto beneficio. (verbum christi) idest doctrina euangelij que specialiter verbum christi est. quia de eius ore processit. (habitaret in vobis). s. per iugem eius meditationem. (abundanter). i. non solum ad vestram: sed ad aliorum edificacionem. (in omni sapientia). i. in omni scripturarum intelligentia. ut omnium scripturarum intelligentiam et intellectum habeatis. (docentes). s. signarios. (et monentes). s. pigros. (vosmetipsos). i. unus alium vos mutuo ad diuinas laudes excitando. et hoc. (in psalmis: hymnis: et canticis spiritualibus) *Cor.* de eternis bonis agentibus. et celestem iocunditatem ostendentibus. (in gratia). *Cor.* i. in consideratione beneficiorum dei erga vos. (cantantes in cordibus vestris) *Cor.* i. non tantum labijs: sicut illi de quibus dicitur. *Isa. lxxix.* populus hic labijs me honorat: cor autem eorum longe est a me. (domino). i. ad honorem domini in christo iesu domino nostro.

Dñica in septuagesima prima *Cor. ii.*

Nescitis quod hi qui in stadio currunt. omnes quod currunt: sed unus accipit primum Sic currite ut comprehendatis. Omnes

em qui in agone contendit: ab oibus se abstinere. Et illi quidē vt corruptibilē coronā accipiāt: nos autē incorruptā. Ego igit sic curro: nō quasi ī īceratū. sic pugno: nō quasi aerem verberans. sed castigo corpus meū et in seruitutem redigo: ne forte cū alijs predicauerim ipse se reprobos efficiat. Nolo em̄ vos ignorare fratres: qm̄ patres nostri om̄es sub nube fuerunt: et om̄es mare transierunt. et om̄es in moyse baptizati sunt: in nube et mari. Et oēs eandē escā spiritalē manducauerunt. et om̄es eundē potū spiritalē biberunt. Bibebāt autē de spiritali: consequēte eos petra. Petra autem erat christus.

¶ Postilla.

¶ Nescitis q̄ hi qui in stadio currūt. et. Ante initium illius eplę scribit sanct⁹ paulus dicēs. fact⁹ sum infirmis infirm⁹: vt infirmos lucrificerē. Om̄ia autē facio ppter euāgeliū: vt particeps ei⁹ efficiar. Tunc seq̄tur eplā. (Nescitis q̄ hi qui in stadio currūt) Ubi notandū q̄ t̄pus qd̄ hodie ecclesia incipit est t̄ps deuotiōis et penitentie In signū huius sancta mater ecclesia in hoc sacro t̄pe in cantu et lectiōibus in matutinis nob̄ insinuat q̄ a deo sumus elongati: et spūas

libus bonis spoliati propter inobedientiā adē et eue. Unde eplā et euāgē. in hoc recordāt. Qd̄ em̄ de pauperati sum⁹. tūc sanctus Nas the⁹ in euāgelio hodierno inuitat nos ad laborandū in vinea dñi vt dītemur. Et q̄ etiā a deo elongati sumus: tūc sanct⁹ paulus in eplā hodierna propōit nob̄ cursum vt ad brauiū diuine visiōis redeam⁹. dicēs. (fratres. Nescitis q̄ hi q̄ in stadio currūt: oēs quidē currunt) q̄ oēs hoies ad b̄titudinē nituntur peruenire quocūq̄ diuerso trāmite incedūt. vt dicit Boecius de cōsolatione phie. li. iij. prosa. ij. (sed vn⁹ accipit brauiū). i. premiū cursus. Notandū q̄ stadiū est spaciū in quo pedites currūt: qd̄ hercules dī statuisse. perficiūt autē vnū stadiū. cxxv. passus. Et stadiū dī a stādo: q̄ hercules tot passus currebāt et postea stabat. et respirabat In fine hui⁹ spaciij ponebat aliqd̄ qd̄ erat premiū cursus: vt equus. vel purpure⁹ pānus. et hoc dicit brauiū. Et licet oēs in hoc stadio current: vn⁹ tñ solus accipiebat hoc brauiū. s. q̄ citius preueniebat Sic in cursu spūali vnus tñ. s. per seuerās accipit brauiū. q̄ qui perseuerauerit vsq̄ in finē: hic saluus erit (Sic currite. s. p bona opa (vt comprehendatis). s. brauiū eternū. (Ois em̄ q̄ in agone). i. in pugna. (orēdit) cū aduersario (ab hōib⁹ se abstinere). s. q̄ impediūt ipm̄ p assecutiōe victorie (Et illi quidem vt corruptibilē coronā accipiant. nos

autē incorruptā) *Lp.* q. d. si hoc faciūt pro tpali p̄cio: multo magis debemus hoc facere pro eterno p̄mio. abstinēdo ab omibz impediētis nre salutis: exercitādo nos in oibz p̄motiuis (Ego igitur sic curro) *Cor.* bonū operādo (nō q̄ si in incertū) *Lp.* q. sanct⁹ paulus certus erat de b̄titudine futura p̄ reuelationē diuinā (Sic pugno). s. cōtra tēptationes (nō quasi aerem verberās). i. nō inaniter. sicut ille q̄ aerem percutit pro hoste (s. castigo corpus meū) *Cor.* i. motus carnis illicitos rep̄mo (et in seruītutē redigo). s. per opationē boni (ne forte cū alijs p̄dicauerim) *Lp.* s. inducendo eos ad opera perfectiōis (ipse reprobat⁹ efficiar) *Cor.* i. a deo reprobat⁹: qd̄ turpe esset (Nolo em̄ vos ignorare fratres. *Lp.* sed diligēter attēdere (qm̄ patres nri oēs ita3 boni q̄ mali (sub nmbe fuerūt). sc3 eos protegēte ab estu de die in diē. *Exodi.* xiiij. (et oēs mare trāsierūt et oēs in moyse baptizati sunt in nube et mari) *Lp.* i. signū baptismatis receperunt. qz trāsīt⁹ iste maris et protectio nub̄ figura fuit baptismatis. (Et omnes eandem escam spiritalem manducauerūt) *Lp.* i. māna qd̄ d̄sc̄a spiritalis: qz nō virtute nature: s. virtute diuine potētie fuit data de celo. Et etiā fuit figura eucharistie q̄ spūales hoīem nutrit (et oēs eundē potū spiritale biberūt). sc3 aquā de petra eductā virtute diuina quādo moyses bis percussit pet-

trā. *Exo.* xvij. (Bibebāt autē de spiritali). i. potū datū virtute xp̄i: qz figurabat aquā gr̄e per xp̄m dāndā (consequēte eos petra) *Cor.* i. aque ubiqz sequebant⁹ eos (petra autē erat xp̄s) *Uin.* nō in re: sed in figura. de qua petra fluxit sanguis et aqua per apertionē lateris xp̄i: in die parasceues.

Cōnica in. *lt.* ij. *Corin.* xi. **I**benter sufferitis insipientes: cū sitis ipsi sapientes. Sustinetis em̄ si q̄s vos in seruītutē redigit. si q̄s deuorat si q̄s accipit: si quis extollat. si quis in faciē vos cedit. Secundū ignobilitatē dico quasi nos infirmi fuerim⁹ in hac parte in quo q̄s audet. In insipientia dico. audeo et ego. *Hebrei* sunt et ego. *Israelite* sūt et ego. *Semē abrahe* sunt et ego. ministri xp̄i sunt et ego. *Et min⁹ sapiens* dico: plus ego. In laborib⁹ plurimis: in carcerib⁹ abundanti⁹: in plagis supra modū: in mortibus frequēter. *Et iudeis* q̄nquies q̄dragenas vna min⁹ accepi. *Ter virgis cesus* sum. semel lapidat⁹ su3. *Ter naufragium* feci. nocte et die in profūdo maris fui. in itin-

nerib⁹ sepe. periculis fluminū
periculis latronū: periculis ex
genere: periculis ex gentibus.
periculis in ciuitate: periculis
in solitudine: periculis in mari
periculis in falsis fratrib⁹ In
labore et erumpna. in vigilijs
multis. in fame et siti. in ieiunijs
multis. in frigore et nuditate.
Præter illa q̄ extrinsecus sunt.
Institia mea quotidiana: sol
licitudo cū ecclīaz. Quis in
firmat et ego nō infirmor. q̄s
scādalizat et ego nō vior. Si
gliari oportet: q̄ infirmitatis
mee sunt gloriabor. De⁹ et pa
ter dñi nostri ihu xpi scit: q̄ est
bñdict⁹ in secla: q̄ nō mēior.

¶ Postilla.

¶ Libenter suffertis insipie
tes. 1c. Antē initū illi⁹ eplē scribit
sāct⁹ paulus dicēs. Ipse em̄ satha
nas trāsfigurauit se in angelū lu
cis. Nō est ergo magnū si ministri
ei⁹ trāsfigurent velut ministri ius
ticie. Tūc seq̄tur eplā hodierna.
Et presens eplā et euāgeliū hodi
ernū in hoc acordāt: q̄ euāgeliū
dicit de seminatoze qui erijit semē
nare semē suū. sic etiā eplā dicit de
pōicatore. s. sancto paulo q̄ semē
verbi dei seminauit p totū mūdū
sicut pater in collecta de scō pau
lo Deus q̄ vnīuersum mūdū bñ
pauli pōicatione docuisti. da nob

q̄s: vt cui⁹ natalicia colim⁹: ei⁹ as
pud te patrocinia sentiam⁹. (Frat
res libēter suffertis insipientes) 1c.
pro intellectu illi⁹ eplē notandum
est q̄ tpe aploz erat quidā pseu
do apli q̄ gliabatur: et iactabāt se
esse iudeos natiōe et de semie abra
he descēdisse. Et hoc faciebāt vt p
hoc in maiori auctoritate haberē
tur: et eoz false doctrine magis cre
derētur. Et nitebātur coīn্থios
a libertate euāgelij reducere ad ob
seruantia legis moſayce. Et ipi co
rinthij sufferebant eos et eis bene
faciebāt et eos aplo preferebāt mī
nus reputantes aplm q̄ illos. Et
de hoc apls eos reprehēdit in hac
eplā. et ostēdit quō habeat maior
re materiā gloriādi q̄ isti si expēdi
at. Et in pñti eplā enumerat apls
plurima martyria sua et beneficia
et opa bona facta p vilitate eccle
sie. Et etiā enumerat pluria q̄ pas
sus est pro fide et p noie iesu xpi.
Et hoc aplus faciebat vt illorum
pseudo aploz falsitatē repelleret
et maiore fructū faceret ad dei lau
dem et fideliū salutem. propter qd
sua gloriatio erat virtuosa: illorū
aut vitiōsa. Unde dicit. (fratres)
Un. i. vos ffrs corinthij. (libēter
suffertis) i. sustinetis patiēter (in
sipientes) i. falsos aplos de falsis
false gloriātes: qd ppiū est insi
pientiū. (cū sitis ipi) i. esse debetis
(sapiētes) q̄ talib⁹ falsis aplis et se
ductorib⁹ nō crederetis. (Sustine
tis enī si q̄s). Ly. pseudo aploz.
(vos). s. a libertate christi et euāg

riculis ex genere) supple meis. i. a iudeis volētibus paulū occidere. ideo qz lege eoz celsa: ad xpm se uertit (periculis ex gētib⁹) Ly. i. gētib⁹ mortē ei⁹ querētib⁹. qz cōtra ydolatriā predicabat. ⁊ sic nec inter suos nec inter alienos secur⁹ fuerat (periculis in ciuitate) Ly. a. supple cōmota oīra me (periculis in solitudine) Ly. i. a bestiis occur- rētib⁹ (periculis in mari) a piratis ⁊ naufragijs (periculis i falsis fra- tribus) Ly. qd est periculosi⁹: qz nulla pestis efficacior ad nocendū qz familiaris inimicus (in labore) supple manuali (⁊ erumpna). i. in paupertate (in uigilijs mltis) ppter laborē manuale ⁊ etiā oīonem (in fame ⁊ siti. in ieiunijs multis. i. fri- gore ⁊ nuditate) quia nō habebat qnqz sufficientē victū ⁊ amictū. (ppter illa q extrinsecus sūt) Ly. ppter illa mala iā enumerata q me ex- teri⁹ affligūt: sūt alia q affligūt me interi⁹. s. (instātia mea quotidia- na) Sor. q nec vna hora remittit (sollicitudo oīm ecclīaz) Ly. incū- bebat em sibi quotidie regimē ec- clīaz in magna affectione mentis. Ideo subdit (Quis infirmat) Ly. in fide ⁊ moribus (⁊ ego nō infir- mor) dolēs de malo ei⁹. q. d. null⁹ (qs scādalizat) Ly. s. ruens in pec- catū exēplo alteri⁹ (⁊ ego nō uiuor per opassionē. q. d. nullus (Si) p qz (glīari oportet) qz oportebat paulū sic facere ad repellendā iac- tantīā ⁊ supbiā pseudo aploz (q infirmitatis mee sūt) Ly. i. q perti-

nēt ad infirmitatē meam (glīabor) hoc dicit cōtra falsos aplos q de nobilitate generis glīabātur (de⁹ ⁊ pī dñi nri ihu xpi scit: q est bñs dicit⁹ in secula q nō mentior) Lūc hic cōsequēter enumerat mala que euasit. Dū em pgeret damascū ad psequendū xpianos: miraculose fuit uersus. ⁊ post baptisū in- trauit synagogā ⁊ cōfundebar ius- deos q habitabāt damasci. ppter qd suaserit pposito ciuitatis vt ca- peret ⁊ occideret. vt habet Act. ix. Ergo dicit (Preposit⁹ gētis are- the regis custodiebat ciuitatē da- mascēnoz). i. custodire fecit p ho- mines armatos vt me oprehende- ret) Ly. vt traderet iudeis ad occi- dendū (⁊ per fenestrā in sporta dis- missus sum p murū). s. a xpianis. (⁊ sic effugi manus eius. Si) p qz (gloriari oportet) me cōmendādo ppter pseudo aplos nō expedit q dē) ppter me: licet expediat ppter uestrā utilitatē (ueniā aut ad visio- nes ⁊ reuelatōes dñi. Scio hoiez) Sor. de se tanqz de alio loqitur in sui cōmendatiōe vt uitet iactantiā (in xpo) manentē per grām: ⁊ sibi unitū p fidē ⁊ charitatē (ante ans- nos quatuordecim tot em anni fue- rūt inter uisionē ⁊ narrationē. Ex quo apparet eū hoc enarrare nō ex iactātia: sed ex necessitate ppter utilitatē (siue in corpore) Sor. scz manēte aīa (siue extra corpus) as- ſūpta (nescio: de⁹ scit raptrū huius modi vsqz ad tertiū celū. i. empi- reū. Credit. raptr⁹ iste fuisse in sua

conuersione quādo fuerat tribus diebus ⁊ tribus noctibus nec comedēs nec bibēs (⁊ scio huiusmodi hominē siue in corpus siue extra corpus nescio: deus scit quoniam raptus est in paradisum) Glofa in eam trāquillitatē qua fruuntur illi q̄ sunt in celesti iherusalē. (Et audiuit).i. percepit (archana v̄ba) de dei essentia (que nō licet) id est nō est possibile (homini loqui).i. verbis explicare (pro huiusmodi).s. visionibus (gloriabor) ⁊ recte (pro me aut nichil) Lp. a me nullā habeo materiā gloriādi (nisi in infirmitatibus meis).i. in tribulationibus meis quas patior q̄ sūt glorie acquirēde (Nā ⁊ si voluero gloriari) Lp. de donis michi a deo datis (nō ero insipiens) q̄ hoc nō facio inaniter ⁊ sine causa (veritatē em̄ dicā parco aut) Lp. i. parce me laudo (ne q̄s existimet me). scz gloriari inaniter (sup id qd videt i me).i. in cōuersatione mea (aut au dir aliqd de me).i. i doctrina mea. Multa em̄ dona dei latebāt i apostolo q̄ nō manifestabat nisi put ⁊ q̄tum ad dei gloriā ⁊ fidelium salutē expediebat (⁊ ne magnitudo reuelationū) Lp. diuinaz (extollat me) in superbā (datus est mihi stimulus carnis mee) 2 Cor. i. tētatio libidinis (angelus sathane).i. agellus malignus missus a sathan ad meā subuersionē (q̄ me collapset) id est me affligat (propter qd ter dominū rogaui vt discederet a me; ⁊ dixit michi Sufficit tibi gra-

tia mea) Lp. quasi diceret: non est tibi necessariū vel vtile q̄ a te discedat tēptatio carnis (nam virtus in infirmitate perficit) 2 Cor. quia dū certat ⁊ vincit: roborat ⁊ augeatur (libēter em̄ gloriabor in infirmitatib⁹ meis) 2 Cor. nō in vna rātū: sed pluribus (vt inhabitet i me virtus xpi).i. gratia in me confusetur ⁊ perficiat.

¶ Dñica in q̄nquagesima.
Epistola. Ad corinth. j. c. xij.

S Inguis hominū loquar ⁊ angelorū: charitatē aut nō habeam fact⁹ sum velut es sonas aut cymbalū tinnies Et si habuero pphetiā ⁊ nouerim misteria oīa ⁊ oēm sciētiā: ⁊ habuero omnē fidē: ita vt mōtes trāsserā. charitatem aut nō habuero: nichil suz. Et si distribuero in cibos pauperū omēs facultates meas: ⁊ si tradidero corpus meū ita vt ardeā. charitatē aut nō habuero: nichil michi pdest. Charitas patiens est: benigna est. Charitas nō emulat. Non agit perperā. nō inflatur. non est ambitiosa. nō que sua sunt nō irritat nō cogitat malū. nō gaudet super iniquitate. congau-

det aut veritati. Omnia suffert. oia credit. oia sperat. oia sustinet. charitas nunquam excidit. Siue prophetie euacuabuntur: siue lingue cessabunt. siue scientia destruetur. Ex parte enim cognoscimus: et ex parte prophetamus. Cum autem venerit quod perfectum est: euacuabitur quod ex parte est. Cum essem paruulus: loquebar ut paruulus: sapiebam ut paruulus: cogitabam ut paruulus. Cum autem factus sum vir: euacuaui que erant paruuli. Videmus nunc per speculum in enigmate: tunc facie ad faciem. Nunc cognosco ex parte: tunc autem cognoscam sicut nunc cognitus sum. Nunc autem manet fides spes charitas: tria hec. Adhuc autem horum est charitas.

Postilla.

Si linguis hominum loquar et angelorum. Ante initium illius epistole scribit sanctus paulus dicens. Si quid patitur unum membrum: copatiuntur omnia membra. siue gloriatur unum membrum: cogaudent omnia membra. Tunc sequitur epistola hodierna. (frater: Si linguis hominum loquar) Aplos in hac epistola maxime commendat charitatem dei et proximi. Unde epistola et euangelium concordant. quia euangelium dicit de passione christi. quomodo est

traditus. consputus. flagellatus. crucifixus. In quibus omnibus nobis ostendit suam maximam charitatem. Iohannis. xv. Adhuc charitatem nemo habet ut animam suam ponat pro amicis suis. Similiter in epistola hodierna aplos paulus ostendit nobis utilitatem charitatis dicens (Si linguis hominum loquar) Cor. i. omniunum hominum per donum linguarum. (et angelorum). scilicet quod plus est (charitatem autem non habeam factus sum velut es sonans) scilicet alijs seruies et seipsius destruens (et cymbalum tinniens). scilicet. alios delectans et seipsum consumens. (Et si habuero omnem prophetiam) Cor. qua occulta diuina manifestatur et reuelatur (et nouerim mysteria omnia). id est. occulta noui et veteris testamenti (et omnem scientiam). scilicet. diuinam et humanam (et si habuero omnem fidem). scilicet tam perfectam (ita ut montes transferam) virtute fidei de loco ad locum (charitatem autem non habuero: nichil sum) Ly. quantum ad esse gratie (et si distribuero) Cor. i. si pluribus diuisero (in cibos pauperum) non in conuiuia diuitum (omnes facultates meas non alienas (et si tradidero corpus meum) Cor. voluntarie ad martyrium (ita ut ardeam) id est ad comburendum sicut beatus laurentius: quod est acerbissimum martyrium (charitatem autem non habuero) nichil michi prodest ad vitam eternam (Charitas patiens est) Ly. i. facit patientiam in malis sustinendis (benigna est). id est. facit benignitatem in bonis operandis (charitas non emulat)

id est nō inuidet (nō agit perperā). i. peruerse. s. impediēdo bona ne fiant (nō inflatur) contra propriū: etiā si prospere succedat sibi. (nō est ambitiosa). i. in alijs non vult pponi (nō querit q̄ sua sunt) tantū: s; etiā que aliorū sūt pcurat (nō irritat) **Boz.** i. nō puocat ad irā vel vindictā ppter iniurias sibi illatas (nō cogitat malū). i. nō pmittit hoīem cogitare q̄liter pfiat malū in ope (nō gaudet super inīq̄tate) **Boz.** s; poti⁹ dolet si videt aliquē peccare (cōgaudet autē veritati. i. verbis veritatis (Omnia suffert) **Ly.** infirmitates p̄mi suū pādo (oīa credit). s. q̄ diuinit⁹ sunt tradita (oīa sperat. s. diuinit⁹ pmisā (oīa sustinet) **Ly.** per lōganimitatē patiēter expectādo promissā. (charitas nunq̄ excidit) nec ī hoc seculo nec ī futuro: s; poti⁹ auge mētabit (siue pphetie). s. futuro rū (euacuabūtur) ī futuro: quia oīa erūt p̄sentia (siue lingue cessabūt). s. ī futuro q̄n nō erūt diuerse sicut iā: s; oēs vna ⁊ eadē lingua laudabūt deū (siue sciētia). s. acq̄sita (destruet) q̄tum ad actū ratio cinādi (ex parte em̄ cognoscimus) **Boz.** i. īmp̄fecte cognoscim⁹ deū: propter īmp̄fectionē intellect⁹ et tenebrositatē p̄ntis stat⁹ (⁊ ex parte pphetamus). i. īmp̄fecte futura p̄dicim⁹ (Cū autē venerit qd̄ p̄fectū est). i. futura b̄tūdine euacuabit qd̄ ex parte est). i. qd̄ īmp̄fectū est. s. sciētia prophetia et fides. Et iam dicta apls declarat p

simile de statu puerili īmp̄fecto q̄ cessat adueniēte statu virili p̄fecto. Ergo dicit (cū esz paruulus) s. etate (loq̄bar vt paruulus) īmp̄fecte more pueri balbutiētis (sapiēbā vt paruulus). s. res humanas (cogitabā vt paruulus). s. vana ⁊ inutilia (quādo aut fact⁹ sum vir) **Boz.** perfecte etatis (euacuauī ea q̄ sunt paruuli) Cūcē. s. ī loquēdo. cogitādo. sapiēdo (Videmus nūc). i. ī p̄senti deū (per speculū ī enīgmata). i. obsecure: hoc est p creaturās. q; ī magnitudine potētiam. ī pulchritudine sapiētiaz ī vtilitate bonitatē (tūc aut). i. ī futura b̄tūdine (facie ad faciem.) **Ly.** i. clare ⁊ nunc videbim⁹ diuinā essentiā (Nūc cognosco). s. deū (ex parte). i. īmp̄fecte ⁊ obsecure (tūc aut). i. ī futuro (cognoscas) perfecte ⁊ p̄sentialiter deū (sicut et cognit⁹ suz). i. p̄uēsus cognosces re (nūc aut). i. ī t̄pe vite (manent fides) ī rationali (spes) ī irascibili (⁊ charitas) ī cōcupiscibili (tristitia) ī maior autē hōz est charitas) **Boz.** quia ceteris descēdentibus permanebit.

C Dñica. j. ī q̄dragēsimā. **Ad. corinthios. iij. capitū. vi.**

Ortamur vos ne īnuacuū grātiā dei recipiātis. Alit em̄. Tēpore accepto exaudiui te: ⁊ ī die salutis adiu

ni te. Ecce nūc tēpus accepta-
bile: ecce nunc dies salutis. ne
mini dantes vllam offensionē
vt nō vituperet ministerium
nr̄m. sed in oībus exhibeam⁹
nosmetipsos sicut dī ministros
in multa patiētia: in tribulati-
onibus: in necessitatib⁹: in an-
gustijs: in plagis: in carcerib⁹
in seditionib⁹: in laborib⁹: in
vigilijs: in ieiunijs: in castitate
in sciētia: in longanimitate: in
suauitate: in spūsctō: in chari-
tate nō ficta: in verbo verita-
tis: in virtute dei. per arma iu-
sticie a dextris ⁊ a sinistris. per
gloriā ⁊ ignobilitatē: per infā-
miā ⁊ bonā famā: vt seducto-
res ⁊ veraces. Sicut q̄ ignoti
⁊ cogniti: q̄si morientes ⁊ ecce
vuiui⁹. Ut castigati: ⁊ nō mor-
tificati. Quasi tristes: semper
aut̄ gaudentes. Sicut egētes
multos aut̄ locupletātes. Quā-
q̄z nihil habentes: ⁊ oīa possi-
dentes. **¶ Postilla.**

¶ Portamur vos ne inuacu-
um grām ⁊c. Ante initium illi⁹ eplē
scribit sc̄tus paulus dicens. Oēs
nos manifestari oportet āte tribu-
nal xp̄i vt referat vnusquisq̄ pro
pria corporis prout gessit siue bo-
num siue malū. Lunc postmodū

sequit̄ eplā hodierna. Et in p̄nti
eplā hortat nos apls ad grē habi-
te exercitationē dicēs. (fres horta-
mur vos) Vnc. āmonitiōe chari-
tatiua inducēdo. (ne inuacuū gra-
tiā dei recipiatis) Vnc. Gratia in
uacuū recipit̄ q̄ndo hō post pecc-
atorū dimissionē se nō exercet in
bonis operib⁹. (Aut enī) dñs Iha-
xlix. (Tēpore accepto). Lp. i. tēpe
noue legis qđ est tempus grā. (ex-
audiui te). s. orantē pro pccis. (⁊ i
die salutis) in qua pōt hō salutem
suā operari. (audiui te). Lp. s. opa
tua perficiēdo. (ecce nūc tēpus ac-
ceptabile). Vnc. i. ad merendum.
(ecce nūc dies salutis) q̄ntū ad p̄m-
iū cōsequendū. quia nūc statim
post obitū salus datur fidelibus:
sed in veteri testamēto differebat
Vnde Luc. xxiij. Hodie mecū eris
in paradiso. (nemini dātes vllam
offensionē). Gor. i. neminē verbo
vel facto scādalizātes. (vt nō). s. p
vos. (vituperet ministeriū nr̄m).
Lp. qz mala subditorū redūdāt in
vituperiū p̄latorū. (sed in oīb⁹
exhibeam⁹ nos sicut dei mīstros)
scz ipi xp̄o nos cōformādo quan-
tū possumus. (in multa patiētia)
Gor. s. cordis. oris. ⁊ opis. (in tri-
bulatiōibus). s. multiplicibus. (in
necessitatibus). s. victus ⁊ vestit⁹
(in angustijs). i. in curis. (in pla-
gis). i. in verberibus opis. (in car-
ceribus) Lp. ne possumus ad p̄di-
candū discurrere. (in seditiōibus)
idest in cōmotiōibus ppli cōtra
me. (in laboribus). s. manujs. (in

vigilijs. in ieiunijs. in castitate). f. mētis ⁊ corpis (in scia) scripturaz (in longanimitate). f. expectatiōe premij (in suauitate: in spūs sancto) Lp. q̄ facit hominē dulcē ⁊ suauē p̄mo verbo ⁊ facto (in charitate nō ficta). i. isimulata cōtra ypocritas. (i verbo veritatis). f. loqn̄ do cū p̄mo. (in virtute dei). i. in deo nō in nobis sperādo ⁊ cōfidēdo. (per arma iusticie). i. opera iusticie nos p̄tegētia. (a dextris) Lp̄ra. i. ne in prosperis p̄ supbiā elēuemur. (⁊ a sinistris. i. ne in aduersis deiiciamur. (per gl̄iam ⁊ ignobilitatē). Lp̄. aliquādo apli reputati fuerunt gloriofi: ecōuerso aliquādo incarcerati fuerūt vt viles ⁊ abiecti. sicut p̄ i legēdis aploz ⁊ aliozū scōzū. (per ifamiā ⁊ bonaz famā) Lp̄. q̄ ab aliquib⁹ dicebantur seductores. ab alijs vero dicebant apli veritatis predicatorēs. (vt seductores). f. reputati in estimatione malozū hoīum. q̄ xp̄us qui est veritas dict⁹ est seductor. Mat̄h. xxvij. (⁊ veraces) apud deū (sicut q̄ ignoti). Lp̄. i. reprobari a malis. (q̄si moriētes). i. periculis mortis expositi. (Et ecce viuim⁹) sc̄z deo per fidē ⁊ gr̄am. (Ut castigari). Gor. flagellis ⁊ pressuris vt cessarem⁹ a predicationē. (⁊ nō mortificati). f. desistēdo a p̄dicationē. vl̄ moriendo corporaliter. (q̄si tristes). sc̄z reputati. (semp̄ aut̄ gaudētes) sc̄z veraciter in dño. (sicut egētes) idest mēdici ⁊ paupes. (multos at̄ locupletātes). f. diuitijs spūalib⁹

(tanq̄ nihil habētes). Lp̄. q̄ apli propter xp̄z oia t̄p̄ alia reliquerūt (oia possidētes). f. nō solū spūalia sed etiā t̄p̄alia. q̄ timētib⁹ deus nihil est difficile.

¶ Dñica. ij. in q̄dragēsimā. j. ad Thessa. l̄iij. ca.

Rogamus vos ⁊ obsecram⁹ i dño ih̄esu vt quēadmodū accepistis a nobis quomōdo vos oporteat ambulare ⁊ placere dō: sic ⁊ ambuletis: ⁊ abūdetis magis. Scitis enī q̄ precepta dederim vobis per dñz ih̄m. Hec est enī volūtas dei sanctificatio v̄ra vt abstineatis vos a fornicatione vt sciat vnusquisq̄ v̄m suū vas possidere in sanctificationē ⁊ honorem: nō in passione desiderij: sicut ⁊ gētes q̄ ignorāt deus. Et ne q̄s sup̄grediat̄ neq̄ circūueniat in negotio fr̄em suum: quoniā vinder est dñs de his oib⁹: sicut p̄diximus vobis ⁊ testificati sum⁹. Nō enī vocauit nos deus in inimūdiāz: sed in sanctificationē. in xp̄o iēsu dño n̄ro.

¶ Postilla.

¶ Rogamus vos ⁊ obsecra

m^o in dño ꝛc. An̄ initū illi^o eplē scribit sc̄tus paul^o. d. Lū essem^o apud vos ꝛ p̄dicabam^o vob^{is} pas-
suros vos tribulatiōes sicut ꝛ fac-
tuz ē. tūc sequit^r eplā illa quā scri-
bit paul^o thessalonicēsisib^o. Et the-
ssalonicēses noīant a thessalonica
ciuitate: q̄ est metropolis in mace-
donia: q̄ est qdā pars grecie. Ubi
notādū q̄ eplā ꝛ euangeliū cōcor-
dant. Nā euangeliū dicit de mulie-
re chanaana q̄ cū clamorib^o peti-
uit a dño iesu xpo sanationē filie
sue q̄ grauiter vexabat a demone
sed q̄ clamores ꝛ petitiones n̄ras
de^o nō exaudit nisi a mundo corde
procedāt. ideo apls paul^o in eplā
hodierna ad mūdationē ꝛ sanctifi-
cationē iducit. d. (Rogam^o vos ꝛ
obsecram^o). Uinc. Rogare ē sim-
pliciter petere: sed obsecrare ē cū
necessitate rogare. ꝛ propter hoc
addit apls. (in dño iesu vt quēad-
modū accepistis a nobis). f. a me
ꝛ Thimotheo ꝛ siluano: verbo ꝛ
exēplo. (quō vos oporteat ambu-
lare). f. proficiēdo per viā manda-
torū dei. (ꝛ placere deo). Lp. caste
ꝛ munde viuēdo (sic ꝛ ambuletis)
Goz. f. in bonis proficiēdo ꝛ pse-
uerando. (vt abundetis magis). i.
vt crescat in virtutib^o ꝛ meritis
(Scitis enī). i. scire debetis. (q̄ pie-
cepta). f. euāgelica (dederim vobis
per dñm ihm). i. de mandato ipsius
cui simpliciter est obediēdū. (hec
est enī voluntas dei). Uinc. scz be-
ne placēs. (sanctificatio v̄sa). i. vt
sanctificemini in virtutib^o. (vt ab

stineatis vos a fornicatione). Lp.
tanq̄ a deo phibita (vt sciat vnus
quisq̄ vestrū suū vas possidere).
idest vxorē propriā. (in sanctifica-
tione ꝛ honore) Glo. vt sciat qm̄
q̄ etiā ab vsu illicito abstinere lo-
cis ꝛ tēpib^o sacris: ꝛ etiā tpe puer-
perij ꝛ mēstrui. (nō in passione de-
siderij). i. nō semp satisfaciēdo des-
iderijs carnis. (sicut ꝛ gentes) faci-
unt (q̄ ignorāt deū. Uinc. per ves-
ram fidem: propter q̄ nō debetis
assimilari eis. (ꝛ ne q̄s supgredia-
tur) scz per violētiā. (neq̄ circūue-
niat) per fraudulētiā (in negociō).
occulto (fratrē suum). i. proximū
suū (quoniā vindex est dñs) idest
vindictam facit (de oībus his) scz
de omni imundicia. de omni iniur-
ia. ꝛ de omni fraudulentia (sicut p̄
dicimus vobis) in doctrinis no-
stris. (testificati sum^o) testimonio
scripturarū. (nō enī vocauit nos
deus). Uinc. per internā inspirati-
onē ꝛ apertā predicationē. (in in-
mundiciā. i. vt imūdicie seruiam^o.
(hī satisfactionē) vt sc̄tē viuam^o ꝛ
in sanctitate seruiam^o (in xpo ihu
dño n̄ro). Uinc. idest cum auxilio ꝛ
adiutorio dñi n̄ri iesu xpi.

¶ Dñica. iij. in quadragesi-
sima eplā ad Ephe. v. ca.

Grote imitato-
res dei sicut filij
charissimi ꝛ am-
bulate in dilecti-
one sicut ꝛ xpus

dilexit nos et tradidit seipsum pro nobis oblationem et hostiam deo in odorem suauitatis. Fornicatio autem et omnis immundicia aut auaricia nec nominetur in vobis sicut decet sanctos. aut turpitudine. aut stultiloquium. aut scurrilitas que ad rem non pertinet: sed magis gratiarum actio. Hoc autem scitote intelligentes quod omnis fornicator: aut immundus: aut auarus quod est idolorum seruus non habet partem in regno christi et dei. Nemo vos seducat inanibus verbis. propter hec enim venit ira dei in filios diffidentie. Nolite ergo effici participes eorum. Eratis enim aliquando tenebre: nunc autem lux in domino ut filij lucis ambulate. Fructus enim lucis est in omni bonitate et iusticia et veritate.

¶ Postilla.

¶ Estote imitatores dei sicut filij caritatis. Ante initium illius epistole scribit sanctus Paulus. d. Omnis sermo malus ex ore vestro non procedat. sed si quis bonus est ad edificationem fidei ut det gratiam audientibus. Tunc sequitur prior epistola. et in hac epistola apostolus Paulus proponit doctrinam exemplarem qua inducere possit nos a declinatione mali ad operationem boni. et proponit nobis in exemplum dominum

nostrum Iesum Christum. quia ipse est exemplar verissimus omnium bonorum. d. (frec estote imitatores dei sicut filij charissimi. Uin. mandatis eius obtemperando. quia charus filius mandatis paternalibus obtemperat. Nota quod sumus filij chari propter imaginem creationis. chariores propter imaginem recreationis. charissimi propter imaginem glorificationis. (et ambulante in dilectione) vera et reali. (sicut Christus dilexit nos). sincere et ex corde et tradidit seipsum) non alium. (pro nobis) cum adhuc inimici eram. Ro. vi. Oblationem et hostiam deo in cruce. (in odorem suauitatis). Ly. quod oblatio acceptissima fuit deo. quia processit ex magna charitate. (fornicatio autem). i. luxuria. (et omnis immundicia). Ly. ut per hoc cludantur omnia ad vitium luxurie pertinentia. (aut auaricia). i. immoderata cupiditas habendi temporalia. (nec nominetur in vobis) Uin. i. non debet famari de vobis. (sicut decet sanctos). i. christianos qui discunt sancti. quia christi sanguine redempti (aut turpitudine) Gor. quod fit osculis et amplexibus mulierum. (stultiloquus) Uin. i. inhonestus et indecens sermo. (aut scurrilitas) Gor. s. in verbis locosis et ad risum provocantibus (quod ad rem non pertinet). Uin. quod non est edificatiua proximi nec utilis loquenti: (sed magis gratiarum actio) supple magis noiet in vobis. (hoc autem scitote intelligentes). s. scripturas diuinas. (quod omnis fornicator). i. luxuriosus cum soluta. (aut immundus) quocumque alio modo luxuriosus.

(aut auarus). i. vsurpane res alienas et nimis diliges proprias. (quod est idolorum seruitus) quia cultus deo debitum offert auro et argento. (non habet hereditatem in regno christi et dei) Gor. i. in regno celorum quod est dei et christi. quia homo interior reficitur in visione diuinitatis: homo exterior in visione humanitatis christi. (Nemo vos seducat). Cuius. i. seorsum a veritate doctrine christi ducat. (inanius verbis). i. persuasione deceptorum. (propter hoc enim) quia dicta sunt prohibita (venit ira dei). i. vindicta (in filios diffidit). i. in peccatores qui de salute propria diffidebant. (nolite ergo effici principes eorum) imitando. (eratis enim aliquando tenebre) Ly. i. inuoluti tenebris ignorantie tpe gentilitatis. (nunc autem). i. post conversionem vestram ad fides christi. (lux in domino). i. lucidi facti estis per donum gratie quod illustrat intellectum in fide. (ut filii lucis ambulate) Ly. procedendo de virtute in virtute. (fructus enim lucis). i. sancte vite. scilicet est (in omni bonitate). scilicet. cordium. (et iusticia et veritate).

Dñica. iiii. i. r. l. ad gala. iiii.

Scriptum est quoniam abraham duos filios habuit: unum de ancilla: et unum de libera. Sed qui de ancilla: secundum carnem natus est: qui autem de libera: per repromissionem. Que sunt

per allegoriam dicta. Hec enim sunt duo testamentum. Unum quidem in monte syna in seruitutem generans que est agar. Sy na enim mons est in arabia qui coniunctus est ei qui nunc est hierusalem: et seruit cum filiis suis. Illa autem que sursum est hierusalem libera est: que est mater nostra. Scriptum est enim. Letare sterilis que non paris: erumpe et clama que non parturis. quia multi filii deserte magis quam eius que habet viros. Nos autem fratres secundum Isaac per missionis filii sumus. Sed quomodo tunc is qui secundum carnem natus fuerat: persequeretur eum qui secundum spiritum natus est et nunc. Sed quid dicit scriptura. Ejce ancillam et filium eius. Non enim heres erit filius ancille cum filio libere. Itaque fratres non sumus ancille filii. sed libere. qua libertate christus nos liberauit.

Postilla.

Scriptum est enim quoniam abraham duos et cetera. Ante initium illius epistole scribit sanctus paulus dicens. Emulamini autem in bono semper et non tamen cum principibus sed apud vos. filioli mei quos iterum perturio donec christus reformetur in vobis. Tunc post pauca sequitur epistola hodierna. (Scriptum est

qm̄ abrahā duos filios habuit)
Ubi notandū q̄ nos oēs filij dei
sumus per creationē: sed nō oēs p
gras. ⁊ qui hic in p̄nti fili⁹ dei per
grām nō fuerit: in futuro fili⁹ gl̄ie
nō erit. Et sic duplices filios ha
bet deus: de q̄bus dicit̄ in hodiē
na eplā per tipū filiorū abrahā cū
dicit̄. (Scriptū ē). Gen. xxi. (Qm̄
abrahā duos filios habuit) ismael
⁊ Isaac (vnū). i. ismael. (de ancilla)
scz agar q̄ erat ancilla sare vxoris
abrahā (⁊ vnū de libera). i. de vxo
re propria. s. Isaac: quē sara genu
it. (Sed is qui de ancilla). i. ismael
(scdm carnē nat⁹ est). i. per modū
naturālē: sicut alij hoīes ⁊ sine vl
la promissioe natus est (qui autē de
libera). i. de vxore propria. s. Isaac
(per repromissionē). s. diuinā. qz
ex promissioe angeli sara cōcepit:
⁊ cū miraculo. qz p̄ centū annorū
erat: ⁊ m̄ nonaginta annorū. (que
sūt per allegoriā dicta). i. p̄ sensū
alterū q̄ vident̄ verba sonare. qz
iā dicta debēt intelligi mystice. qz
mysticū sensū habēt. Pro quo nō
tādū q̄ est q̄duplex sacre scriptu
re sensus. Historic⁹ quādo factus
narrat̄. Tropologic⁹ cū ex his que
facta sunt: aliqua faciēda ostendū
tur. Allegoric⁹ cū per id qd̄ fac
tum est aliqd̄ futurū intelligitur
Anagogic⁹ scdm̄ Augu. est per
quē de sup̄nis ⁊ eternis tractatur.
Versus. Littera gesta docet quid
credis allegoria. Moral̄is qd̄ agas
quo tēdis anagogia. (hec enī sūt)
idest significāt. (duo testamenta).

scz vetus ⁊ nouū. (Vnū quidē das
tum) scz vetus testamētū (in mōte
syna). s. ip̄i ad Moȳsi in duab⁹ tabu
lis lapideis (in seruitutē generās).
supple iudeos qui timore pene et
promissioe t̄paliū seruiert̄ ⁊ obe
dierūt deo: nō filialiter sed seruiliter.
(que est ager). i. q̄ significatur
per agar ancillā. (Syna enī mons
ē in arabia). s. minorū. Sm̄ haymo
nem q̄ sua magnitudine diuersas
p̄uincias tangit: ⁊ sui extremitate
vicinus est terre promissiois. (qui
cōiunt⁹ ē). i. vicinus est (ei). s. ter
re promissionis. (q̄ nūc est hierlm̄
⁊ seruit cū filiis suis) Lp. i. cū iude
is in fuitute legis (Illa autē hierlm̄)
idest ecclia de gētib⁹ cōgregata (q̄
fursū ē) quo ad affectionē vl̄ spem
celestiū. (libera ē). Cū. i. in liber
tate euāgelij posita ē. (q̄ est mater
nr̄a). s. spūaliter nos generās per
baptismū. (de qua scriptū ē) Isa.
liiij. Letare sterilis q̄ non paris.
Lp. i. ecclia gentium de qua venit
xp̄ianitas q̄ erat sterilis ab opib⁹
bonis ante aduētū xp̄i (erūpe). s. q̄
tū ad gaudiū intrinsecū. (⁊ clama
q̄tū ad gaudiū extrinsecū) que nō
pturis. Gor. i. ad generandū fili
os xp̄o nō conaris. (qz multi filij
deserte). i. de fuitute gētilitatis ad
xp̄m cōuerse q̄ ante erat deserta a
deo propter eius idolatriā (magis
q̄ eius q̄ habet virū). i. synagoge
q̄ in mōte syna desposata fuit deo
in susceptioe legis. qz sicut mulier
regit̄ a viro: sic ⁊ iudei in veteri te
stamēto regebant̄ per legē moȳsi

(Nos autē fres). s. xpiani. (secūdū Isaac). i. ad similitudinē eius (pro missionis filij sum? scz geniti per grāz i baptismo (sed quō). i. i. quē admodū (tūc is). i. ismael. (qui fm carnē) scz (nat? fuerat psequēbat eū qui fm spm). i. isaac q fm pro missionē. s. spūssācti ex matre sterili nat? est (ita t nūc). i. in pnti. mali psequēt bonos (sed qd dicit scriptura) Gen. xxj. (Ecce ancillā). i. synagogā. (et filium eius). i. quēlibet de synagoga. Gor. i. ad Iram Lū enī vidisset sara ismael ludentē cū filio suo Isaac: et nō placuisset ei lud? iste: dixit abrahe. (ecce ancillā et filius eius). qui amonitus a dño acq̄uit ei et eiecit agar et ismael: per qd figuratū fuit q synagoga cū cerimonialib? et obseruationibus suis a cōsortio fidelium erat in aduentu xpī abijcienda. (Non enī heres erit filius ancille. Gor. i. idest iudeus fili? synagoge. (cū filio libere). i. cum xpiano filio ecclesie. In bonis enī tpalib? p̄mixti sūt mali cū bonis. imo quādoqz mali plus habēt de tpalib?: sed in hereditate soli boni p̄cipiāt. Cū abraham filijs cōcubinarū largitus est munera: sed Isaac seruauit hereditates. Gen. xxv. (Itaqz fres nō sum? ancille filij). Gor. i. synagoge vt seruiamus legi et seruituti legalium subiecti. (sed libere). i. ecclesie militātis (qua libertate). s. a seruitute legis (xps nos liberauit) 1p. qui per suā benedictā passio- nem legalia euacuauit.

Confiteor in passione dñi ad hebreos. ix.

Matres. Xpus assistens ponti- fer futurorū bonorū perampli? et perfectius tabernaculum nō manufactum idest non huius creationis: neqz per sanguinē hyrcorū aut vitulorum: sed per propriū sanguinem introiuit semel in sancta: eterna redemptione inuenta. Si enī sanguis hyrcorū aut thaurorū et cinis vitule aspersus: inquinatos sanctificat ad emūdationē carnis quāto magis sanguis xpī qui per spūm sanctū semetipm obtulit imaculatū deo: emundauit conscientia nostrā ab operibus mortuis ad seruendum deo viuenti. Et ideo noui testamētī mediator est vt morte intercedente in redemptionē earum p̄uentionū que erāt sub priorī testamento: repro- missionē accipiant qui vocati sūt eterne hereditatis. in xpo iesu dño nro.

CPostilla.

C Frates. Xps assistens pō-
tifer ꝛc. Ante initiū illi⁹ eplē scri-
bit scūs paulus di. q̄ erat in ve-
teri testamēto tabernaculū factuz
primū in quo erāt cādelabra ꝛ mē-
sa ꝛ ppositio panū: qđ dicīť scā.
Post scōm tabernaculū qđ dicīť
scā scōrū: aureū habēs thuribus
lam ꝛ archā testamēti circūtectaz
ex omni pte auro: ī quo erat vna
aurea ꝛ māna ꝛ virga aaron q̄ frō-
uit ꝛ tabule testamēti. In priori
quidē tabernaculo semp itroibāt
sacerdotes sacrificiorū officia cō-
sumātes. In scōo autē semel in āno
solus pōtifer nō sine sāguine quē
offerret pro sua ꝛ pplī ignorātia.
q̄ parabola est tps instātis. Lūc
postea sequit̄ eplā hodierna in q̄
agit̄ de xpi sāguinis aspsōe: ꝛ sue
mortis passione. Et oñit paulus
efficaciā dñice passiōis in redēpti-
one humani generis dicēs. (Xpus
assistēs) scz deo pfi ad interpellan-
dum pro nobis. Ūñ. j. Job. ij. Ad
uocatū hēmus apud p̄m xpm ie-
sum qui est propitiatio pro pctis
nr̄is. (pōtifer). Gor. ad hostiā p
nobis offerendā ꝛ dator. (futoroz
bonoz). f. grē ꝛ glorie. ps. lxxiij.
Grām ꝛ glām dabit dñs. Iste in-
troiuit in tabernaculū. i. celū (per
amplius). i. valde amplū. qz plu-
res capit. f. oēs scōs. (ꝛ perfecti⁹
tabernaculū) Ly. q̄ fuit taberna-
culū moyfi. qz fuit mobile ꝛ por-
tabile de loco ad locū. Illud autē ē
imobile ꝛ eternū. (Nō manufactū
idest nō huius creatiōis). i. būane

factionis: sed ope diuino creatum
est celū. (Neqz per sanguinē hyr-
corum aut vitulorū). sicut intras-
bat pōtifer veteris testamēti. (sed
per propriū sāguinē) quē pro no-
bis effudit. (introiuit in ascēsiōne
(in sancta). i. in celū (eterna redēp-
tione inuenta). Ūñ. que nō pote-
rat inueniri in veteri testamento.
(Si enī sanguis hyrcorū aut thau-
rorum ꝛ cinis vitule) mixtus aqua
(asperfus) qui significabat futurā
passiōē xpi. (inquinatos sanctifi-
cat ad emendationē carnis. (fm le-
gem. oīs aīa q̄ tetigerat morticinū
um imunda erat septē dieb⁹ ita vt
nō liceret ei ingredi tabernaculū.
per aspersiōē enī aque expiatio-
nis mundabat̄ quo ad emendatio-
nē carnis. qz aīam emū dare nō po-
terat. (q̄t magis sanguis xpi qui
per spm sanctū) supple iubentē (se-
metipm obtulit) volūtariē (imacu-
latū). i. absqz omni pctō (deo pū
emūdabit). i. pfecte munda bit (cō-
scientiā nr̄am). i. nō solū carnē: sꝫ
etiam aīam (ab opibus mortuis)
Ūñ. idest a pctis mortalib⁹ q̄ di-
cunt̄ opera mortua: qz auferūt vi-
tam grē ꝛ faciūt obnoxiiū mortis
eternę (ad seruendū deo viuētī). i.
simus apti ꝛ idonei seruitores dei
viuētis. (ꝛ ideo ihs xps noui testa-
mēti mediator est) inter deū ꝛ ho-
minē (vt morte intercedēte). Ly. i.
xpi morte itrueniēte per quā no-
uū testamētū ē cōfirmatū. qz pas-
sio xpi fuit noui testamēti cōfirma-
tio. (in redēptionē eaz p̄uaticatio

nū).i.trāsgressionū(q̄ erant sub p̄
ou testamēto).i.in veteri testamē
to: quas p̄uaricatiōes vetus testa
mētum auferre nō poterat: s; per
mortē xpi sunt ablata(repromissis
onē accipiāt eterne hereditatis).i.
eternā hereditatē sepe promissam
accipiāt per efficacā passiōis xpi
(qui vocati sunt)Uincē.id est qui
predestinati sunt ad eternā vitam.
In xpo ihu dño nostro.

¶ Dñica in ramis palmar.
Alto philippenses.ij.capitlo.

Hoc em̄ sentite i
vobis quod r in
xpo ihu. Qui cū
in forma dei esset
nō rapinā arbi
tratus est esse se equalem deo:
sed seipm̄ exinaniuit formā ser
ui accipiēs in similitudinē ho
minū factus: r habitu inuent⁹
vt homo. Humiliauit semet
ipsum factus obediēs vsq; ad
mortē: mortē autē crucis. Pro
pter qd r deus exaltauit illum:
r donauit illi nomē qd est sup
omē nomē.vt in noīe ihu omē
genu flectat. celestiuū terrestri
um. r infernoꝝ. Et omīs lin
gua confiteatur: quia dñs ihs
xps in gloria est dei patris.

¶ Postilla.

¶ Hoc em̄ sentite i vobis. rē.
Ante initiū illius eple scribit sans
cr⁹ paulus dicēs. Implete gaudiū
meū vt idē sapiatis eandē charitas
tē habētes: nichil per cōtentionē
agētes: neq; per inanē gloriā: s; in
humilitate superiores sibi inuicē
arbitrātes. Tūc seq̄tur epla hodi
erna (Hoc em̄ sentite in vob qd et
in xpo ihu) Vbi sciendū q; sequēs
septimana maior vocat⁹: eo q; ma
ius r prolixi⁹ habet officiū. r p
hoc nob datur intelligi q; isto fas
cratissimo tpe magis q; alijs tēpo
rib⁹ deo seruire debem⁹. Itē dicit
sancta: qm̄ in ea impij iustificant⁹
quia in ea penitētes absoluūt⁹ r
ecclesie reconciliāt⁹. Itē dicit pe
nosa. q; dñs noster ihs xps in ea
laborauit r penas pro nob susti
nuit: r nos per suā amarā passio
nē redemit. Idcirco apls paulus i
hac epla hortat nos ad xpi imita
tionē. d. (fratres: hoc em̄ sentite)
Gor. i. expimēto agnoscite (in vo
bis) s. mēbris. q; mēbra debēt sen
tire dolorem capitis (qd r in xpo
ihu) supple q; fuit humilis: q; hu
militatē habere debetis interi⁹ in
corde. r nō solū exterius sicut ppo
crite (qui). s. xpus (cū in forma dei
esset). i. vnus in essentia cū deo pa
tre (nō rapinā arbitratus est) dicē
do (esse se equalē deo). s. patri sm̄
diuinā naturā: sicut angelus luci
fer r primi parētes: q; scdm̄ Aug.
voluerūt rapere diuinitatē r pdis
derūt felicitatē (s; semetipm̄ exina
niuit). i. maxime humiliāuit (formā